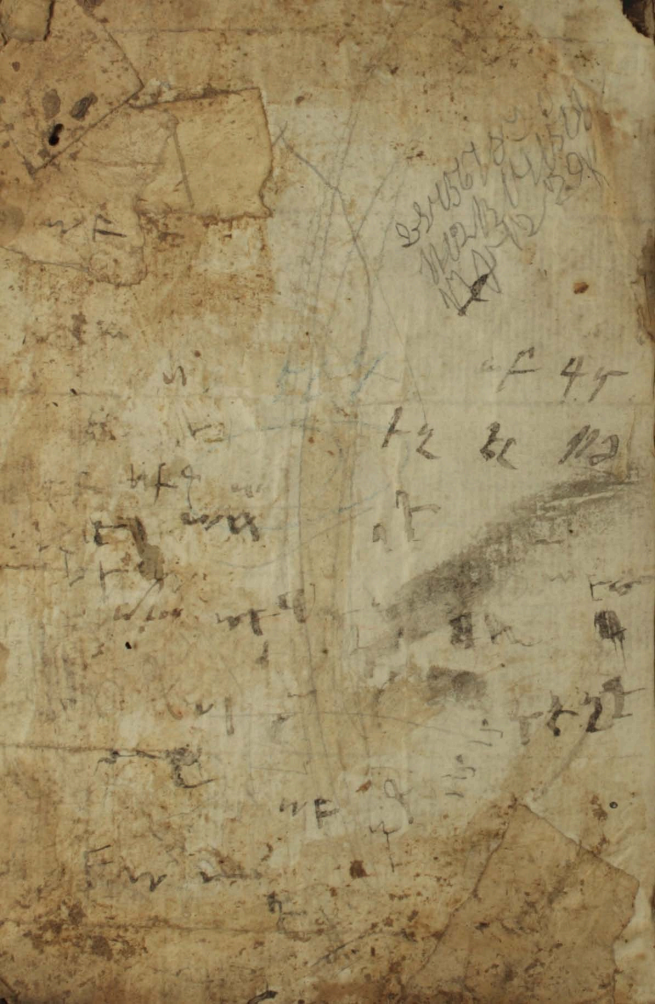

ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆ ՍՐԲՈՅ
ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ի հայրապետուե՛ սբ՛յ գահին Էջմիածնի՝ երիցս երանե՛լ Տ՛ռն Եփրեմի Քո՛ապսակ Կաթուղիկոսի ա՛մ Հայոց։

Եւ ՚ի Պտրի՛րգութե՛ սբ՛յ քաղաքին Եղէ՛մի՝ Տ՛ռն Դաբրիէլի երջանիկ արք Եպ՛սի։

Ա՛ էհափառ հրամանաւ արժանայարգ Պտրի՛րգի Կոստանդնուպօլսոյ՝ Տ՛ռն Պօղոսի շնորհաղարդ արք Եպ՛սի և Ա՛ծաբան Ա՛ր՛դպտի անդրիանուպօլսեցւոյ՝ ՚ի տիպ արձանացեալ։

Յամ՛ ՌՆ՝ 1823 և ՚ի Բուհականութե՛ս հայոց՝ ռմհբ ՚ի յապրիլի 2։

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ։

՚ի Տպարանս Արարեան Պօղոսի Ապուջեխցւոյ՝ և երից որդւոց իմոց՝ Ածատրոյ Գէորգայ և Գալուստի։

Ա/8414

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ։

ԱՒետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է՝ չէ ինձն
Մատթէոս աշակերտ ՅԻսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ։ Այլ
պատճառ դիպ՝ եղելութեանն ըստ մարդկայ ծնունդ գիտել
չէին ի ջուրն եւ ի հոգին։ Վասն զի ոչ ջուրն հաղորդէ
զինչ՝ ի ջուրն ածի։ Այլ ոչ ոք ածի ի ջուրն՝ զի ոչ
գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ուրեմն ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի
գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի ոչ գիտասցէ
զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի ոչ գիտասցէ զինչ՝
ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի ոչ գիտասցէ զինչ՝ ածի։
Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի ոչ գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք
ի ջուրն ածի՝ զի ոչ գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն
ածի՝ զի ոչ գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝
զի ոչ գիտասցէ զինչ՝ ածի։ Ոչ ոք ի ջուրն ածի՝ զի ոչ

Ա ան բարեպաշտին. Ը. 1.
Ա ան հարբեցողաշտին. Ը. 5.
Ա ան ընտանեկան պարտուց. Ը. 14.
Ա ան բժշկութիւն ոմն ցաւոց. Ը. 16.
Ա ան՝ որ ոչ եւս հրաման երթալ չունի. Ը. 19.
Ա ան առաքելոյն ի վեր քարոզն. Ը. 23.
Ա ան դեռահասին. Ը. 28.
Ա ան անդամալուծին. Թ. 1.
Ա ան ծարաւիկ. Թ. 9.
Ա ան տառապեալ ծաղկավարդագործին. Թ. 18.
Ա ան պառաւեսին. Թ. 20.
Ա ան երկուց յարութեան. Թ. 27.
Ա ան խուռն ի հաւր դեռահասին. Թ. 32.
Ա ան առաքելոյն երկանութիւն. Ժ. 1.
Ա ան առաքելոյն յովհաննու զաշակերտն. Ժա. 2.
Ա ան՝ որոյ ձեռն փշացեալ էր. Ժբ. 10.
Ա ան հոգի ի հաւր դեռահասին. Ժբ. 22.
Ա ան՝ որ խնդրելին նշանս. Ժբ. 38.
Ա ան առաքեցւոյն. Ժգ. 1.
Ա ան յովհաննու, ի հերովդէ. Ժգ. 1.
Ա ան հինգ հացիցն. Ժգ. 15.
Ա ան երկրալոյն ի վերայ ծովուն. Ժգ. 22.
Ա ան անցանելոյն զպատուիրանսն այ. Ժե. 1.
Ա ան կնոջն քանանացւոյն. Ժե. 21.
Ա ան բժշկելոյ զծաղկավարդին. Ժե. 29.
Ա ան եօթն հացիցն. Ժե. 32.
Ա ան խաւարոյ փարիսեցւոցն. Ժէ. 6.
Ա ան՝ որ ի հետաբեա հարցանէն. Ժէ. 13.
Ա ան աշակերտացն զհաւան. Ժէ. 1.
Ա ան լուսահարին. Ժէ. 14.
Ա ան խնդրելոյ զերկրաւորականն. Ժէ. 23.
Ա ան հարցանելոյն՝ ընդ ո՞ւմ ի դնէք զձեզ. Ժը. 1.
Ա ան առաքելի հարեր ոչխարին. Ժը. 12.

Ա ան խոշոյ չբէ-ր պազանդն . ժը. 23 .
Ա ան հարցմանն արշաւելոյ առն չինին . ժբ. 1 .
Ա ան հարցանելոյ ի-ծածանն չյո- . ժբ. 16 .
Ա ան վարչչնոս-ին նշանացն . ի. 1 .
Ա ան արտ-ոցն չբէ-ին-ւոյ . ի. 20 .
Ա ան էրչո-ց չո-ցացն . ի. 29 .
Ա ան էշոյն , և չա-ա-անաչչին . իա. 1 .
Ա ան չո-ցացն , և չաշացն . իա. 14 .
Ա ան չրքանելոյ ին-չէ-նոյն . իա. 18 .
Ա ան հարցանելոյ չյոն չ-հանաչոյպէ-ոչչն , և ծ-էրց . իա. 23 .
Ա ան էրչո-ց արտ-ոցն առ-ուչոյ . իա. 28 .
Ա ան պչ-ոցն առ-ուչին . իա. 33 .
Ա ան չ-չէ-չ-լոյն ի հարքանէան , իբ. 1 .
Ա ան տ-ահ-էանին , որ-ոլ ծորչէ-չին չյոն . իբ. 15 .
Ա ան ատ-ո-չէ-չ-ոյն . իբ. 23 .
Ա ան օրինաչանացն . իբ. 34 .
Ա ան պն հարցանէ-լոյն չփ-որ-ւէ-չյան . իբ. 41 .
Ա ան վո՛յ տ-ուլոյ ծպրացն , և ծ-որ-ւէ-չ-ոյն . իգ. 13 .
Ա ան չ-ոտ-արծէ . իգ. 3 .
Ա ան ա-ո-ոյն և ծ-ուն-ն . իգ. 36 .
Ա ան տան չ-ո-ան-ոյն . իէ. 1 .
Ա ան չ-ոազանդան տ-ուլոյ . իէ. 14 .
Ա ան փ-ալ-ո-էանն պէ-ա-ն . իէ. 31 .
Ա ան օծանէ-լոյն չյոն չ-ւոյ . իզ. 6 .
Ա ան պ-ո-ր-ա-ո-էլոյ չպա-ո-էն . իզ. 17 .
Ա ան օրինա-ո-ր խոր-ր-ոյն . իզ. 26 .
Ա ան չ-ան-ո-ին պն . իզ. 41 .
Ա ան ո-ր-չո-ին-էն պէ-ո-ո-ո . իզ. 69 .
Ա ան չո-ո-ոյն չպլ-ոն . իէ. 3 .
Ա ան խնդրէ-լոյ չ-ո-ր-ո-ն-ոչան չո-ր-ն . իէ. 57 .
Ա ան է-չ-ի-ր չ-ան-ոյն . իը. 1 .

ՍԲՐՈՑ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ։

ԳԼ. Ա։

1 ԳՐԻՔ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻ
ՔԻ որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրա-
2 համու ։ * Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ · Իսա-
հակ ծնաւ զՅակովբ · Յակովբ ծնաւ զՅու-
3 դա , և զեղբարս նորա ։ * Յուդա ծնաւ զՓա-
րէս և զԶարա ի Թամարայ · Փարէս ծնաւ զԵզ-
4 րոն · Եզրոն ծնաւ զԱրամ ։ * Արամ ծնաւ
զԱմինադաբ · Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոն ,
5 Նաասոն ծնաւ զՍաղմոն ։ * Սաղմոն ծնաւ
զԲոոս ի Հռաքաբայ · Բոոս ծնաւ զովբէդ ի
Հռութայ · Ովբէդ ծնաւ զԻեսսէ · Իեսսէ ծը-
6 նաւ զԴաւիթ արքայ ։ * Դաւիթ արքայ ծնաւ
7 զսողոմոն ի կնոջէն ուրիայ ։ * Սողոմոն ծնաւ
զՐոբոամ· Րոբոամ ծնաւ զԱբիա · Աբիա ծը-
8 նաւ զասափ ։ * Ասափ ծնաւ զՅովսափատ ·
Յովսափատ ծնաւ զՅովրամ · Յովրամ ծնաւ
9 զոզիա ։ * Ոզիա ծնաւ զՅովաթամ· Յովաթամ
10 ծնաւ զաքազ · Աքազ ծնաւ զԵզեկիա ։ * Եզե-
կիա ծնաւ զմանասէ · Մանասէ ծնաւ զամոն ·
11 Ամոն ծնաւ զՅովսիա ։ * Յովսիա ծնաւ զ-

քոնիա

քոնիա, և զեղբարս նորա առ գերուբ̅ն բաբե-
լացւոց։ * Յետ գերութ̅ն բաբելացւոց ծնաւ 12
յեքոնիա զսաղաթիէլ. Սաղաթիէլ ծնաւ զզօրա-
բաբէլ։ * Զօրաբաբէլ ծնաւ զաբիութ. 13
Աբիութ ծնաւ զեղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ
զազովր։ * Ազովր ծնաւ զսադովկ. Սադովկ 14
ծնաւ զաքին. Աքին ծնաւ զեղիուդ։ * Եղի- 15
ուդ ծնաւ զեղիազար. Եղիազար ծնաւ զմատ-
թան. Մատթան ծնաւ զյակովբ։ * Յակովբ 16
ծնաւ զյովսէփ զայրն մարեմայ՝ որում խօսե-
ցեալ զմարիամ կոյս. յորմէ ծնաւ Յ̅ս, որ ան-
ուանեցաւ Ք̅ս։ * Արդ՝ ա̅մ ազգք յաբրա- 17
համէ մինչև 'ի դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք.
և 'ի դաւթէ մինչև 'ի գերութ̅ն բաբելացւոց՝
ազգք չորեքտասանք. և 'ի գերուէ̅ն բաբելաց-
ւոց մինչև 'ի ք̅ս՝ ազգք չորեքտասանք։
* Եւ յ̅ի ք̅ի ծնունդն էր այսպէս, Խօսեցեալ 18
զմայր ն̅ր մարիամ յովսեփու մինչչև եկեալ առ
միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի հոգւոյն ս̅ըյ։ * Եւ 19
յովսէփ այր ն̅ր, քանզի արդար էր՝ և ո՛չ կա-
մէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձա-
կել զնա։ * Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմը 20
տաւ, ահա հրեշտակ տ̅ն 'ի տեսլեան երևեցաւ
նմա՝ և ասէ. յովսէ՛փ որդի դաւթի՝ մի՛ երկն-
չիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո. քանզի
որ 'ի նմայն ծնեալ է՝ 'ի հոգւոյն ս̅ըյ է։ * Ծըն- 21
ցի որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յ̅ս. զի նա
փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց։
* Այլ այս ա̅մ եղև, զի լցցի որ ասացաւն 'ի 22
տ̅նէ 'ի ձեռն եսայեայ մարգարէի։ * Ահա կոյս 23
յղասցի՝ և ծնցի որդի, և կոչեսցեն զանուն ն̅ր
էմմանուէլ. որ թարգմանի՝ ը̅ մեզ ա̅ծ։ * Եւ 24

զարթուցեալ յովսէփ 'ի քնոյ անտի, արար որպ̄
հրամայեաց նմա հրեշտակն տ̄ն, և առ յինքն ըզ
25 կինն իւր: * Եւ ո՛չ գիտէր զնա, մինչև ծնաւ
զորդին իւր զանդրանիկ. և կոչեաց զանուն
նորա յ̄ս:

ԳԼ. Բ:

1 Եւ 'ի ծնանելն յ̄ի 'ի բեթղէհէմ հրէաստանի
յաւուրս հերովդի արքայի, ահա մոգք յա-
2 րևելից եկին յերուսաղէմ, * և ասեն. ո՞ւր է որ
ծնաւ արքայն հրէից. զի տեսաք զաստղն ն̄ր̄ յա-
3 րևելս, և եկաք երկիրպագանել նմա: * Եւ իբ-
րև լո՛ւաւ արքայ հերովդէս՝ խռովեցաւ, և ա̄մ
4 երուսաղէմ ընդ նմա: * Եւ ժողովեալ զա̄մ ըզ
քահանայապետս և զդպիրս ժողովրդեանն, հար
5 ցանէր 'ի նց̄նէ՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի ք̄ն: * Եւ
նոքա ասեն ցնա. 'ի բեթղէհէմ հրէաստանի. զի
6 այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին: * Եւ
դո՛ւ բեթղէհէմ երկիր յուդայ՝ ոչինչ կրտսեր
ես յիշխանս յուդայ. 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան,
7 որ հովո՛ւեսցէ զժողովուրդ իմ զիէ̄լ: * Յայն-
ժամ հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, և ստու-
գեաց 'ի նոցանէ զժամանակ աստեղն երևելոյ:
8 * Եւ արձակեալ զնոսա 'ի բեթղէհէմ, ասէ. գը
նացէ՛ք ստուգեցէ՛ք վ̄ս մանկանն, և յորժամ գը
տանիցէք՝ ա՛զդ արասջիք ինձ, զի և ես եկէ̄լ եր-
9 կիրպագից նմա: * Եւ նոքա իբրև լո՛ւան 'ի թա-
գաւորէն՝ գնացին. և ահա աստղն զոր տեսին յա-
րևելս՝ առաջնորդեաց նց̄, մինչև եկեալ եկաց 'ի
10 վ̄ր՝ ուր էր մանուկն: * Իբրև տեսին զաստղն,
11 խնդացին յոյժ ուրախուի̄ մեծ: * Եւ իբրև մը-
տին 'ի տուն, տեսին զմանուկն հանդերձ մարե-
մաւ

մաւ մարքն իւրով, և անկեալ երկիրպագանէին
նմա. և բացեալ զդանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա
պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս: * Եւ 12
հրաման առեալ 'ի տեսլեան չդառնալ անդրէն
առ հերովդէս, ը՛ այլ ճանապարհ գնացին յաշ-
խարհն իւրեանց: * Եւ իբրև գնացին նոքա ան- 13
տի, ահա հրեշտակ տ՛ն երևէր 'ի տեսլեան յովսե-
փու, և ասէր. արի՛ ա՛ռ զմանուկդ և զմայր իւր՝
և փախի՛ր յեգիպտոս, և անդ լինիջի՛ր՝ ցորժամ
ասացից քեզ. քանզի 'ի խնդիր է հերովդէս կո-
րուսանել զմանուկդ: * Եւ նա յարուցեալ առ 14
զմանուկն և զմայր իւր գիշերի՝ և գնաց յեգիպ-
տոս, և անդ էր մինչև ցվախճան հերովդի:
* Զի լցցի ասացեալն 'ի տ՛նէ 'ի ձեռն մարգա- 15
րէին որ ասէ. յեգիպտոսէ կոչեցից զորդի՛ իմ:
* Յայնժամ իբրև ետես հերովդէս թէ խաբե 16
ցաւ 'ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առա-
քեաց կոտորեց զա՛մ մանկունսն որ էին 'ի բեթ-
ղէհէմ և յա՛մ սահմանս ն՛ր՝ յերկեմենից և 'ի խո-
նարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց 'ի մո-
գուց: * Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն 'ի 17
ձեռն երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. * Ձայն 18
գուժեաց 'ի հռամայ, ողբումն և լալումն և աշ-
խարումն յոյժ. հռաքէլ լայր զորդիս իւր, և ո՛չ
կամէր միսիթարիլ՝ զի ո՛չ էին: * Եւ 'ի վախճա- 19
նելն հերովդի, ահա հրեշտակ տ՛ն 'ի տեսլեան
երևէր յովսեփայ յեգիպտոս, * և ասէր. արի՛ ա՛ռ 20
զմանուկդ և զմայր իւր, և գնա՛ յերկիրն ի՛էլի.
զի մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ: * Եւ 21
նա յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր նորա, և
եկն յերկիրն ի՛էլի: * Եւ իբրև լուաւ եթէ 22
արքեղայոս թագաւորեաց հրէաստանի փոխա-

նակ

նակ հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ ան-
դըր. և հրաման առեալ 'ի տեսլեան, գնաց 'ի կող
23 մանս գալիլեացւոց: * Եւ եկեալ բնակեցաւ 'ի
քաղաքին՝ որ կոչէր նազարէթ. զի լցցի բան
մարգարէիցն, թէ նազովրեցի կոչեսցի:

ԳԼ. Գ:

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս մկրտիչ
2 քարոզել յանապատին հրէաստանի, * և ա-
սել. ապաշխարեցէ՛ք՝ զի մերձեալ է արքայութի՛ն
3 երկնից: * Զի սա է՝ վ՛ն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն
եսայեայ մարգարէի, որ ասէ. ձայն բարբառոյ
յանապատի, պատրա՛ստ արարէք զճանապարհ
4 տ՛ն, և ուղի՛ղ արարէք զշաւիղս ն՛ր: * Եւ ինքն
յովհաննէս ունէր հանդերձ 'ի ստևոյ ուղտու,
և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր
5 ն՛ր էր մարախ և մեղր վայրենի: * Յայնժամ
ելանէին առ նա ա՛մ երուսաղէմացիք՝ և ա՛մ հը-
6 րէաստան՝ և ա՛մ կողմն յորդանանու, * և մկըր-
տէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան, և խոստովան լի-
7 նէին զմեղս իւրեանց: * Եւ տեսեալ զբազումս
'ի սադուկեցւոցն և 'ի փարիսեցւոց եկեալս 'ի
մկրտութի՛ն ն՛ր, ասէ ցն՛ս. ծնունդք իժից՝ ո՞ ե-
ցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութէ՛ն որ գալոցն է:
8 * Արարէ՛ք այսուհետև պտուղ արժանի ապաշ-
9 խարուե՛: * Եւ մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝
թէ ունիմք մեք հայր զաբրահամ. ասեմ ձեզ,
զի կարօղ է ա՛ծ 'ի քարանցս յայսցանէ յարու-
10 ցանել որդիս աբրահամու: * Զի աւասիկ տա-
պար առ արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ
ոչ առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր
11 արկանի: * Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխա-
րութի՛ն,

բութիւն, բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան
զիս, և ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նր.
նա մկրտեսցէ զձեզ 'ի հոգին սուրբ՝ և 'ի հուր։
*Որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում. և սրբեսցէ 12
զկալ իւր, և ժողովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմա-
րանս իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։
*Յայնժամ գայ յս 'ի գալիլէէ 'ի յորդանան առ 13
յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ։ *Եւ յովհան- 14
նէս արգելու զնա՝ և ասէ. ինձ պիտոյ է 'ի քէն
մկրտել՝ և դու առ ի՞ս գաս։ *Պատասխանի ետ 15
յս՝ և ասէ ցնա. թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս
վայել է մեզ լնուլ զա՜մ արդարութիւն. և ապա
թոյլ ետ նմա։ *Եւ իբրև մկրտեցաւ յս, ել 16
վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա
երկինք. և ետես զհոգին ա՜յ՝ զի իջանէր իբրև
զաղաւնի, և գայր 'ի վր՜ նր։ *Եւ ահա ձայն 17
յերկնից՝ որ ասէր. դա՛ է որդի իմ սիրելի,
ընդ որ հաճեցայ։

ԳԼ. Դ։

Յայնժամ վարեցաւ յս յանապատ 'ի հոգւոյն՝ 1
փորձիլ 'ի սատանայէ։ *Եւ պահեալ զքա- 2
ռասուն տիւ՛ և զքառասուն գիշեր՝ ապաքաղ
ցեաւ։ *Եւ մատուցեալ փորձիչն՝ ասէ ցնա. 3
եթէ որդի ես ա՜յ՝ ասա՛ զի քարինքս այսոքիկ հաց
լինիցին։ *Նա պատասխանի ետ և ասէ. գրեալ 4
է՝ թէ ո՛չ հացիւ՛ միայն կեցցէ մարդ, այլ ա՜մ
բանիւ՛ որ ելանէ 'ի բերանոյ ա՜յ։ *Յայնժամ 5
առեալ ածէ զնա սատանայ 'ի քաղաքն ս՜բ, և կա-
ցուցանէ զնա 'ի վր՜ աշտարակի տաճարին, *և ա- 6
սէ ցնա. եթէ որդի ես ա՜յ՝ ա՛րկ զքեզ աստի 'ի
վայր. զի գրեալ է թէ հրեշտակաց իւրոց պատ-
ո՛ւիր-

ուՀիրեալ է վասն քո, և՚ի վր̄ ձեռաց բարձցեն
զքեզ՝ զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո։
7 * Ասէ ցնա դարձ̄ել յ̄ս. գրեալ է՝ թէ ո՛չ փոր-
8 ձեսցես զտ̄ր ա̄ծ քո։ * Դարձեալ առնու ածէ
զնա սատանայ ՚ի լեառն մի բարձր յոյժ, և ցու-
ցանէ նմա զա̄մ թագաւորութի̄ս աշխարհի, և
9 զփառս նց̄. * և ասէ ցնա. զայս ամենայն քեզ
տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպագանիցես ինձ։
10 * Յայնժամ ասէ ցնա յ̄ս. ե՛րթ յետս ի՛մ սա՛տա-
նայ. զի գրեալ է՝ տ̄ն ա̄յ քում երկիր պագ-
11 ցես, և զնա միայն պաշտեսցես։ * Ապա եթող
զնա սատանայ. և ահա հրեշտակք մատեան՝ և
12 պաշտէին զնա։ * Եւ իբրև լուՀաւ յ̄ս՝ եթէ
13 յովհաննէս մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց ՚ի գա-
լիլեա. և թողեալ զնազարէթ, եկն բնակեցաւ
՚ի կափառնաում ՚ի ծովեզերին, ՚ի սահմանս զա-
14 բուղոնի և նեփթաղիմայ. * զի լցցի բանն՝ որ
15 ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի։ * Երկիր
զաբուղոնի և երկիր նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ
ծովու՝ յայնկոյս յորդանանու, գալիլեա հեթա-
16 նոսաց։ * Ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի՝ ե-
տես լոյս մեծ. և որոց նստէին յաշխարհին և ՚ի
17 ստուՀերս մահու՝ լոյս ծագեաց նց̄։ * Յայնմ-
հետէ սկսաւ քարոզել յ̄ս և ասել. ապաշխարե-
18 ցէ՛ք՝ զի մերձեալ է արքայութի̄ երկնից։ * Մինչ
դեռ զգնայր յ̄ս ընդ եզր ծովուն գալիլեաց-
ւոց, ետես երկուս եղբարս զսիմոն զկոչեցեալն
պետրոս, և զանդրէաս եղբայր նորա՝ արկեալ
19 ուռկան ՚ի ծով. քանզի ձկնորսք էին։ * Եւ ա-
սէ ցնոսա, եկա՛յք զկնի իմ, և արարից զձեզ
20 որսորդս մարդկան։ * Եւ նոցա թողեալ վաղվա
21 զակի զդործիսն՝ գնացին զհետ նորա։ * Եւ
մա-

մատուցեալ անտի յառաջ՝ եաես այլ երիցս եղ
բարս , վայելոցոս զբեբեդեայ և զյովհաննէս
զեղբայր նորա ՚ի նաւի՝ զբեբեդեաւս հանդերձ
հարցն իւրեանց , մինչ կազմէին զուռկանս իւր
եանց . և կոչեաց զնոսա : * Եւ նոցա թողեալ վաղվաղ 22
զանկի զնաւն և զհայրն իւրեանց , գնացին զհետ
նորա : * Եւ շրջէր յամենայն կողմն գա- 23
լիլեացւոց . ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա՝
և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան , և
բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս՝ և զամենայն
ախտս ՚ի ժողովրդեանն : * Եւ ել լուր նր ընդ 24
ամենայն երկիրն ասորւոց , և մատուցին առ նա
զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի պիսպիս
ցաւս և ի տանջանս , և զդիւահարսն և զլուսնոտս
և զանդամալոյծս . և բժշկեաց զնոսա : * Եւ ել 25
թայն զհետ նորա ժողովրդք բազումք ՚ի
գալիլեէ և ՚ի դեկապօլեայ և յերուսաղէմ և ՚ի
հրէաստանէ , և յայնկոյս յորդանանու , և բժշկ
եաց զնոսա :

ԳԼՒ . Ե .

Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ՚ի լեառն . և 1
իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշա
կէրտք նորա . * և բացեալ զբերան իւր ուսու- 2
ցանէր զնոսա , և ասէր : * Երանի աղքատաց 3
հոգւով , զի նոցա է արքայութիւն երկնից :
* Երանի սգաւորաց , զի նոքա մխիթարեսցին : 4
* Երանի հեզոց , զի նոքա ժառանգեսցեն զեր- 5
կիր : * Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն 6
արդարութեանէ , զի նոքա յագեսցին : * Երանի ո- 7
ղորմածաց , զի նոքա ողորմութիւն գտցեն : * Երանի 8
սրտիցն՝ որ նըքեան սրտիւք , զի նոքա զաստ տես-
ցեն :

9 ցեն։ ✻Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք
10 ա̅յ կոչեսցին։ ✻Երանի որ հալածեալ իցեն վ̅ս̅
արդարութ̅ե̅, զի նոցա է արքայութ̅ի̅ երկնից։
11 ✻Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և
հալածեսցեն, և ասիցեն զա̅մ բան չար զձէնջ
12 սուտ վասն իմ։ ✻Ցնծացէք և ուրա՛խ լերուք,
զի վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս
հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ
13 էին։ ✻Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն ան-
համի՝ ի՞ւ յաղիցի. ո՛չ իմիք ազդիցէ այնու-
հետև, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս՝ և կոխան
14 լինել 'ի մարդկանէ։ ✻Դուք էք լոյս աշխար-
հի. ո՛չ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ 'ի վերայ լերին
15 կայցէ։ ✻Եւ ո՛չ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ընդ
գրո՛ւանաւ, այլ 'ի վերայ աշտանակի. և լոյս տայ
16 ամենեցուն՝ որ 'ի տանն իցեն։ ✻Այնպէս լու-
սաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, ո̅պ̅ զի
տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն
17 զհայր ձեր որ յերկինս է։ ✻Մի՛ համարիք ե-
թէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս. ո՛չ
18 եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ ✻Ամէն ասեմ ձեզ՝
մինչև անցցեն երկինք և երկիր յովտ մի, որ նը
շանախեց մի է, ո՛չ անցցէ յօրինացն և 'ի մարգա-
19 րէից՝ մինչև ա̅մ եղիցի։ ✻Որ ոք լուծցէ մի ինչ
'ի պատո՛ւիրանացս յայսցանէ 'ի փոքունց, և ու-
սուսցէ այնպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յար-
քայութ̅ե̅ երկնից. իսկ որ արասցէ՝ և ուսուսցէ,
20 նա մեծ կոչեսցի յարքայութ̅ե̅ երկնից։ ✻Բայց
ասեմ ձեզ. զի եթէ ո՛չ առաւելուցու արդա-
րութիւն ձեր աւելի քան զդպրացն և զփարի-
սեցւոց, ո՛չ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից։
21 ✻Լո՛ւարուք զի ասացաւ առաջնոցն, թէ մի՛
ապա-

սպանաներ. զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի
դատաստանի։ *Այլ ես ասեմ ձեզ. եթէ ա՜մ 22
որ բարկանայ եղբօր իւրում տարապարտուց,
պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ ասիցէ
ցեղբայր իւր յիմար, պարտաւոր լիցի ատենի.
և որ ասիցէ ցեղբայր իւր մորոս, պարտաւոր
լիցի 'ի գեհեն հրոյն։ *Եթէ մատուցանիցես 23
զպատարագ քո 'ի վերայ սեղանոյ, և անդ յիշես-
ցես՝ եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ զքէն,
*թո՛ղ զպատարագն քո առաջի սեղանոյն. ե՛րթ 24
նախ հաշտեա՛ց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ
մատուսջի՛ր զպատարագն քո։ *Լ՝ե՛ր իրաւախոհ 25
ընդ ոսոխի քում վաղագոյն, մինչդեռ իցես ընդ
նմա 'ի ճանապարհի. գուցէ մատնիցէ զքեզ
ոսոխն դատաւորի, և դատաւորն դահճի. և
արկանիցիս 'ի բանտ։ *Ամէն ասեմ քեզ. ո՛չ 26
ելանիցես անտի, մինչև հատուցանիցես զյետին
նաքարակիտն։ *Լ՝ուարուք զի ասացաւ, մի՛ 27
շնար։ *Բայց ես ասեմ ձեզ. թէ ա՜մ որ հայի 'ի 28
կին մարդ առ 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնա-
ցաւ ընդ նմա 'ի սրտի իւրում։ *Եթէ ակն քո 29
աջ գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա՝ և ըն-
կեա՛ 'ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց
քոց կորիցէ, և մի՛ ա՜մ մարմինդ քո անկանիցի 'ի
գեհեն։ *Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցու 30
ցանէ զքեզ, հա՛տ զնա՝ և ընկեա՛ 'ի քէն. զի լաւ
է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ, և մի՛
ա՜մ մարմինդ քո արկանիցի 'ի գեհեն։ *Ապաքէն 31
ասացաւ, եթէ որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ
նմա զարձակմանն։ *Բայց ես ասեմ ձեզ, եթէ 32
ա՜մ որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկու
թե՝ նա տայ նմա շնալ. և որ զարձակեալն առնէ՝

33 շնայ։ * Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա-
ռաջնոցն. մի՛ երդնուցուս սուտ, բայց հատուս-
34 ցես տեառն զերդմունս քո։ * Այլ ես ասեմ
ձեզ՝ ամենևին մի՛ երդնուլ, մի՛ յերկինս՝ զի ա-
35 թոռ է ա՜յ, * և մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է
ոտից նորա, և մի՛ յերուսաղէմ՝ զի քաղաք է մե-
36 ծի արքայի. * և մի՛ 'ի գլուխ քո երդնուցուս,
զի ո՛չ կարես մազ մի սպիտակ առնել՝ կամ թուխ։
37 * Այլ եղիցի ձեր բան, այոն՝ այո, և ոչն՝ ոչ. զի
38 աւելին քան զայն 'ի չարէն է։ * Լուարուք զի
ասացաւ. ակն ընդ ական, և ատամն ընդ ատա-
39 ման։ * Այլ ես ասեմ ձեզ, մի՛ կալ հակառակ
չարին. այլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ
40 քո՝ դարձո՛ նմա և զմիւսն։ * Եւ որ կամիցի ոք
դատել և առնուլ զշապիկս քո, թո՛ղ 'ի նա և
41 զբաճկոն քո։ * Եւ որ տարապարհակ վարիցէ
42 զքեզ մղոն մի, ե՛րթ ը՜ նմա և երկուս։ * Որում
խնդրէ 'ի քէն՝ տո՛ւր. և որ կամի փոխ առնուլ 'ի
43 քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս։ * Լուարուք
ապաքէն զի ասացաւ. սիրեսցե՛ս զընկեր քո, և
44 ատեսցես զթշնամին քո։ * Այլ ես ասեմ ձեզ.
սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր. օրհնեցէ՛ք զանիծիչս
ձեր. բարի՛ արարէք ատելեաց ձերոց. և աղօթս
արարէք 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ լլկենն զձեզ և հա-
45 լածեն. * զի եղիջիք որդիք հօր ձերոյ որ յեր-
կինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ 'ի վերայ չա-
րաց և բարեաց, և ածէ անձրև 'ի վերայ արդա-
46 րոց և մեղաւորաց։ * Զի եթէ սիրիցէք զայ-
նոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զի՛նչ վարձք իցեն, ո՛չ
47 ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն։ * Եւ ե-
թէ տայցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝
զի՛նչ աւելի առնէք, ո՛չ ապաքէն մաքսաւորք և

Բ մեղա-

A 844
ՀԱՅԿ. ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Վեղաւոյլք զնոյն գործեն ։ * Ա. Րդ՝ Եղերս՝ք դուք 48
կատարեալք . որպէս և Հայրն ձեր երկնաւոր
կատարեալ է ։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Զգոյշ լերուք ողորմութիւն ձերոյմ՝ ի առնել 1
առաջի մարդկան , ոպ թէ ՚ի ցոյց լինիք նո-
ցա ՚ի ձեզ . եթէ ոչ ընդունիցիք ՚ի Հօրէն ձեր
որ յերկինս է ։ * Ա. Իւր յորժամ առնիցես 2
ողորմութիւն , մի՛ հարկաներ փող առաջի քո , որպէս
կեղծաւորքն առնեն ՚ի ժողովուրդս և ՚ի հրապա-
րակս , որպ զի փառաւորեսցին ՚ի մարդկանէ . ա-
մէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոց ։ * Ա. Իւր 3
դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես , մի՛ գիտասցէ
ձախ քո զի՛նչ գործէ աջ քո . * որպ զի եղիցի ո- 4
ղորմութիւն քո ՚ի ծածուկ . և Հայրն քո որ առեսանէ
՚ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս ։ * Եւ 5
յորժամ յաղօթս կայցես , մի՛ լինիցիս որպ կեղ-
ծաւորքն . զի սիրեն ՚ի ժողովուրդս և յանկիւնս
հրապարակաց կալ յաղօթս , որպ զի երեւեսցին
մարդկան . ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք
նոցա ։ * Ա. Իւր դու յորժամ կայցես յաղօթս , 6
մուտ ՚ի սենեակ քո՝ և փակեա զդուռս քո , և
կաց յաղօթս առ Հայր քո ՚ի ծածուկ . և Հայրն
քո որ առեսանէ ՚ի ծածուկ , հատուսցէ քեզ
յայտնապէս ։ * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , 7
մի՛ շատախօսք լինիք իբրև զՀեթանոսսն . զի կա-
մին եթէ ՚ի բազում խօսից իւրեանց լսել
լինելոյն ։ * Ա. Րդ՝ մի՛ նմանիցէք նոցա . զի գիտէ 8
Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ , մինչեւ ձեր խնդրե-
եսցէ ինչ նմա ։ * Եւ արդ՝ այսպէս կա- 9
ջէք դուք յաղօթս . Հայր մեր որ յերկինս ։ Սուրբ
եղիցի

10 Էղիցի անուն քո ։ * Այլ եւս ոչ ասիցի
Էղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի ։
11 * Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր ։
12 * Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թող
13 զպարտապանաց ։ * Եւ մի՛ տանիր
զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ. վասն
քո է թագաւորութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս
14 ամէն ։ * Ո՛ի եթէ թողուցուք մարդկան զյան-
ցանս նոցա, թողիցէ եւ ձեզ հայրն ձեր երկ-
15 նաւոր ։ * Այլ թէ ոչ թողուցուք մարդկան
զյանցանս նոցա, և ոչ հայրն ձեր թողիցէ ձեզ
16 զյանցանս ձեր ։ * Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի՛
լինիք իբրև զնեղճաւորսն տրտմեալք. որ ապա-
կանեն զերեսս իւրեանց, որպէս զի երեւեսցին
մարդկան թէ պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ, այն
17 իսկ են վարձք նոցա ։ * Այլ դու յորժամ պա-
հիցես, օծ զգլուխ քո՝ եւ լուա՛ զերեսս քո,
18 * զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրև զպահօղ.
այլ հօրն քումմ՝ի ծածուկ. և հայրն քո որ տես-
անէ՝ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս ։
19 * Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկրի. ուր ցեց և
ուտիճ ապականեն, և ուր գողք ական հատա-
20 նեն և գողանան ։ * Այլ գանձեցէ՛ք ձեզ գանձս
յերկինս, ուր ոչ ցեց և ոչ ուտիճ ապականեն,
21 և ոչ գողք ական հատանեն և գողանան ։ * Ո՛ի
ուր գանձք ձեր են՝ անդ և սիրտք ձեր եղիցին ։
22 * Ճրագ մարմնոյ աչն է. եթէ աչն քո առատ է,
23 ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի ։ * Այլ թէ աչն
քո չար է՝ ամ մարմինդ խաւարին եղիցի. եւ
արդ՝ եթէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն
24 որչափ ևս ։ * Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծա-
ռայել. կամ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ

զմին

զմին ձեռարկէք , և զմիւսն արհամարհեցէք. ոչ
կարէք երկու տանուտէլ և մամոնայի : * Ա ՚ի այդ 25
րնկ առեմ ձեզ. մի՛ հոգայք վասն ոգւոց ձերոց՝
զի՛նչ ուտիցէք, կամ զի՛նչ ըմպիցէք. և մի՛ վասն
մարմնոց ձերոց՝ թէ զի՛նչ ածանիցէք. ոչ աւելի՞ն
ոգի քան զկերակուր՝ և մարմին քան
զհանդերձ : * Նայեցարուք ՚ի թռչունս երկնից՝ 26
զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն և ոչ ժողովեն ՚ի շտեմա՞
րանս, և Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա.
ոչ աւելի՞ դուք աւաւել էք քան զնա : * Ո՞ւկ 27
արդ՝ ո ՚ի ձէնջ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ
կարէ ՚ի հասակ իւր կանդուն մի : * Եւ վա՞ 28
հանդերձի՞ զի՞ հոգայք. հայեցարուք ՚ի շուշանն
վայրենի՝ որպէս աճէ. ոչ ջանայ, և ոչ նիւթէ :
* Ա՞սեմ ձեզ՝ զի և ոչ սողոմոն յամ ՚ի փառսն իւ՞ 29
րում զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ : * Ո՞ւկ եթէ 30
զխոտն ՚ի վայրի որ այսօր է՝ և վաղիւնն ՚ի հնոց
արկանի, ած այնպէս զգեցուցանէ, ո՛րչափ ևա՞
ւաւել զձեզ Թե՛րահաւատք : * Մի՛ այսու՞ 31
հետև հոգայցէք՝ և ասիցէք. զի՛նչ կերիցուք՝
կամ զի՛նչ արբցուք՝ կամ զի՛նչ զգեցցուք :
* Զ՚ի զայդ ամ հեթանոսք խնդրեն. քանզի 32
գիտէ Հայրն ձեր երկնաւոր՝ Թէ պիտոյ է ձեզ
այդ ամ : * Խնդրեցէ՛ք նախ զարքայութի՞ն սա և 33
զարդարութի՞ն նորա. և այդ ամ յաւելցի ձեզ :
* Մի՛ այսուհետև հոգայցէք վա՞ վաղուընն՝ զի 34
վաղիւնն վա՞ իւր հոգասցի. շատ ա՞ւուրն չար
իւր :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը :

Մի՛ դատիք՝ զի մի՛ դատիցիք : * Զ՚ի որով 1
դատաստանաւ դատիք՝ դատեսցի՞ք. և ո՞ր 2

3 ըսվ չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ։ * Ո՞վ ա-
ռանէս զչուալ յական եղբօր քո, և՝ ի քում ա-
4 կանդ զգերանդ ոչ տեսանես։ * Կամ զիարդ
առես ցեղբայր քո, Թո՛ղ հանից զչուալդ յականէ
քումմէ. և ահաւադիկ՝ ի քում ականդ գերան
5 կայ։ * Կեղծաւոր հան նախ զգերանդ յակա-
նէ քումմէ, և ապա հայեսցես հանել զչուալն
6 յականէ եղբօր քո։ * Մի՛ տայք զսրբութիւնն
շանց. և մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի
խոզից, գի մի՛ առ ոտն կոխեսցեն զնա, և դար-
7 ձեալ երդիծուցանիցեն զձեզ։ * Խնդրեցէ՛ք՝ և
տացի ձեզ, հայցեցէ՛ք՝ և գտջիք, բախեցէ՛ք՝ և
8 բացցի ձեզ։ * Ո՞վ ամ՛որ խնդրէ՝ առնու, և որ
9 հայցէ՝գտանէ, և որ բախէ՝բացցի նմա։ * Ո՞րեկ
ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ որդի իւր հաց,
10 միթէ քար տայցէ նմա. * և կամ խնդրիցէ
11 ձուկն, միթէ օձ տայցէ նմա։ * Ա՛րդ՝ եթէ
դուք որ չարդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ
որդւոց ձերոց, ո՞րչափ և ս առաւել Հայրն ձեր
որ յերկինս է տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն
12 զնա։ * Ամ՛որ միանգամ կամիջիք՝ թէ արաս-
ցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս և դուք արարէ՛ք նոց.
13 զի այն իսկ են օրէնքն և մարգարէքն։ * Ա՛տէք
ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ է դուռնն՝
և համարձակ ճանապարհն՝ որ տանի՛ ի կորուստ,
14 և բազումք են որ մտանեն ընդ նա։ * Քանզի
անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն որ տա-
նի՛ ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա։
15 * Ո՛ղջ լերուք՝ ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան
առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, և՛ ի ներքոյ են
16 գայլք յափշտակօղք։ * Ի պտղոց նոցա ծանի-
ջիք

17 ի տաւտակէ թուզ։ * Ո. յապէս ամէ ծառ բարի՝
պտուղ բարի առնէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար
18 առնէ։ * Ո՛չ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առ-
19 նել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել։ * Ո. Ա-
նայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, կտրանի
20 և ի հուր արկանի։ * Ո. ապա ի պտղոց նոցա ճա-
21 նիջիք զնոսա։ * Ո՛չ ամենայն որ ասէ ցիս՝ տէր
տէր, մտցէ յարքայութի՛ն երկնից։ այլ որ առնէ զկա-
22 մս հօր իմոյ որ յերկինս է։ * Ո. ազատիք ա-
խիցեն ցիս յայնմիկ։ ա՛ր ա՛ր՝ ոչ յանուն
քո մարգարէացաք, և յանուն քո դեւս հանաք,
23 և յանուն քո զօրութիւն բազում արարաք։ * Ո՛ւ
յայժմիկ առայից ցնո՝ եթէ ոչ երբեք գիտէի
զձեզ։ ի ձէնջ հայցէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործ
24 դեղիք զանօրէնութի՛ն։ * Ո. ամենայն որ լսէ զբա-
նս իմ զայսոսիկ՝ և առնէ զնոսա, նմանեսցի
առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտունն իւր ի վէմ
25 վիմի։ * Ի՛ջին անձրեւք՝ և խուժացին գետք, շնչե-
ցին հովիք՝ և բախեցին զտունն, և ոչ կործանե-
26 ցաւ. քանզի ի վէր վիմի հաստատեալ էր։ * Ո՛ւ
ամ՝ որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ոչ առնէ զա-
նա, նմանեսցի առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն
27 իւր ի վէրայ աւազի։ * Ի՛ջին անձրեւք՝ յարեան
գետք, շնչեցին հովիք՝ հարին զտունն, և անկաւ.
28 և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ։ * Ո՛ւ եղև
երբ կատարեաց Յ՛ս զբանս զայսոսիկ՝ զար-
մանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետու-
29 թեան նորա։ * Զ՛ի էրբեմն էշխանութիւն ոսաու-
ցանէր՝ և ոչ որպէս դպիրքն։

ԳԼՈՒԽ Ը՛։

1 Ա՛յլ երբեմն էջ ի լեռնէ անտի, գնացին զնի
նէք

2 ՆՐ ԺՈՂովուրդք բազումք ։ * Եւ այն մատու-
ցեալ բոլոտա ին, երկիրպադանէր նմա, և ասէր.
3 Տ՛ը՝ եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել ։ * Ձգեաց
ձեռն իւր և հատոյց ՚ի նա յն՝ և ասէ. կամիմ՝
սրբեաց. և վաղվաղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բո-
4 րոտութիւն ։ * Եւ ասէ ցնա յն, ՂԳՈՒՇԼԵՐ՝ մի՛
ումեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
նային. և մատո զպատարագն, զոր հրամայեաց
5 Մովսէս, ՚ի վկայութիւն նոցա ։ * Եւ մտեալ ՚ի կա-
փառնաում, մատեաւ առ նա հարիւրապետն ին,
6 աղաչէր զնա, * և ասէր. Տ՛ը՝ մանուկ իմ անկեալ
կայ ՚ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ ։
7 * Ն՚ասէ ցնա յն. Ես եկից՝ և բժշկեցից զնա ։
8 * Պատասխանի ետ հարիւրապետն՝ և ասէ. Տ՛ը՝
չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես.
այլ ասա բանիւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ ։
9 * Զի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութիւն, ու-
նիմ ընդ ինձ զինուորս. ասեմ ումն երթ՝ և եր-
թայ, և այլում եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում
10 եթէ արա զայս՝ և առնէ ։ * Լուեալ ետուն յն՝
զարմացաւ, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհետն երթայ-
ին. ամէն ասեմ ձեզ՝ և ոչ յիսրայէլի այսպիսի
11 հաւատս գտի երբեք ։ * Բայց ասեմ ձեզ, զի
բազումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն՝ և
բազմեսցին ընդ աբրահամու՝ և ընդ սահակայ՝
12 և ընդ յակոբայ յարքայութեան երկնից ։ * Եւ որ-
դիքն արքայութեանն եկեսցեն ՚ի խաւարն արտաքին.
13 անդ եղիցի լաւ և կրճել առամանց ։ * Եւ ասէ
յն ցհարիւրապետն. երթ՝ և ոպէս հաւատացեր՝
եղիցի քեզ. և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր
14 յայնմիկ ։ * Եւ եկեալ յն ՚ի տուն պետրոսի՝
տես զի զրկանաչն նր անկեալ դնէր տապացեալ։

* կա-

* կալաւ զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմնն. 15
յոտն եկաց՝ և պաշտէր զնոսա։ * Իբրև եղև ե- 16
րեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս,
և եհան զայսսն բանիւ. և զամենայն հիւանդսն
բժշկեց։ * Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն 17
եսայեայ մարգարէի. նա զհիւանդութիւն մեր վե-
րացոյց, և զցաւս մեր եբարձ։ * Տեսեալ յի 18
ժողովուրդս բազումս զիւրև, հրամայեաց եր-
թալ յայնկոյս։ * Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ 19
ցնա. վարդապետ՝ եկից և ես զկնի քո յոր վայր
և երթիցես։ * Ասէ ցնա յս. աղուեսուց որջք 20
գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք, այլ որդւոյ մար-
դոյ ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր։ * Եւ մի 21
ոմն յաշակերտացն նր ասէ ցնա. տէր տուր ինձ
հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ։
* Ասէ ցնա յս. եկ զկնի իմ, և թոյլ տուր մե- 22
ռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց։ * Եւ իբրև 23
եմուտ 'ի նաւն, դնացին զկնի նր աշակերտքն նր։
* Եւ ահա շարժումն մեծ եղև 'ի ծովուն՝ մինչ 24
նաւին ծածկել յալեաց անտի, և ինքն ննջէր։
* Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա և 25
ասեն. տէր փրկեա զմեզ՝ զի կորնչիմք։ * Եւ 26
ասէ ցնս. ընդէր վատասիրտք էք սակաւահա-
ւատք. յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն
և ծովուն, և եղև խաղաղութիւն մեծ։ * Եւ մար- 27
դիկն զարմացան՝ և ասէին. որպիսի ոք իցէ սա՝
զի և հողմք և ծով հնազանդին սմա։ * Եւ իբրև 28
անց յայնկոյս յերկիրն գերգեսացւոց, պատա-
հեցին նմա դիւահարք երկու՝ ելեալք 'ի գե-
րեզմանացն, չարաչարք յոյժ. որպ զի չէր հնար
անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ։ * Եւ ահա 29
աղաղակեցին և ասեն. զի՞ կայ մեր և քո յս որդի
այ,

30 ա՛յ, եկիր տարաժամ տանջել զմեզ։ *Եւ էր
հեռագոյն 'ի նոցանէ երամակ մի խոզից արօտա
31 կան։ *Եւ դևքն աղաչէին զնա և ասէին. եթէ
հանես զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ երթալ
32 յերամակ խոզիցն։ *Եւ ասէ ցնս՝. երթայք։ և
նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից. և դի-
մեաց ա՛մ երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծով, և մե-
33 ռան 'ի ջուրսն։ *Եւ խոզարածքն փախեան, և
երթ՚ել 'ի քաղաքն պատմեցին զա՛մ, և զիրս դի-
34 ւահարացն։ *Եւ ահա ա՛մ քաղաքն ել ընդ
առաջ յի՛. իբրև տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գը
նասցէ 'ի սահմանաց նոցա։

ԳԼ. Թ։

1 Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս, և եկն 'ի քա-
2 ղաք իւր։ *Եւ ահա մատուցին առ նա ան-
դամալոյծ մի, որ դնէր 'ի մահիճս. և տեսեալ
յի՛ զհաւատս նց՝ ասէ ցանդամալոյծն. Թողեալ
3 լիցին քեզ մեղք քո։ *Եւ ահա ոմանք 'ի դըպ-
4 րացն ասեն ընդ միտս. հայհոյէ դա։ *Եւ ծա-
նուցեալ յի՛ զխորհուրդս նց՝ ասէ ցնս՝. ընդէ՞ր
5 խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր։ *Զ ինչ դիւ-
րին է. ասե՞լ՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, Թէ ա-
6 սել արի՛ և շրջեաց։ *Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ
իշխանութի՛ ունի որդի մարդոյ յերկրի Թողուլ
զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն. արի՝ առ
7 զմահիճս քո՝ և ե՛րթ 'ի տուն քո։ *Եւ յարու-
8 ցեալ գնաց 'ի տուն իւր։ *Իբրև տեսին ժողո-
վուրդքն, զարմացան. և փառաւոր առնէին զա՛ծ
զտուիչն այնպիսի իշխանութ՚ մարդկան։
9 *Եւ անցեալ ընդ այն յի՝ ետես զայր մի, զի
նստէր 'ի մաքսաւորութ՚ մատթէոս անուն. և
ասէ

ասէ ցնա՝ Էկ տէսիր իմ։ և յարուցեալ գնաց ըզ
կնի նէ։ * Եւ եղև իբրև բազմեալ էր նա՛ի 10
տան, և ահա բազում մաքսաւորք և մեղաւորք
եկեալ և բազմեալ էին ընդ յի՛ և ընդ աշակերտս
նէր։ * Իբրև տեսին փարիսեցիքն՝ ասեն ցաշա- 11
կերտս նէր։ ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղա
ւորս ուտէ վարդապետն ձեր։ * Իսկ յն իբրև 12
լուաւ՝ ասէ ցնոսա։ ոչ է պիտոյ բժիշկ հարտոյց՝
այլ հիւանդացն։ * Երթայք՝ ուսարուք զինչ է։ 13
ողորմութի՛ կամիմ, և ոչ զպատ։ զի ոչ եկի կոչել
զարդարս՝ այլ զմեղաւորս։ * Յայնժամ մատեան 14
առ նա աշակերտքն յովհաննու՝ և ասեն։ ընդէ՞ր
մեք և փարիսեցիքն պահէմք յաճախ, և քո աշա-
կերտքդ ոչ պահեն։ * Ա՛ստ ցնոսա յն։ զի մինչ 15
քանզ հոգ ժանկանոց առաքաւոր առ ա՛նոսա՝
մինչ փեսային ընդ նոս հոգ։ այլ եկեսցեն աւուրք՝
յորժամ բարձցի՛ ի նոցանէ փեսային, և ապա
պահեսցեն։ * Ոչ ոք արկանէ կտաւեղ նոր 16
ի վերայ հնացեալ ձորձոյ։ զի առնու ելանէ ըզ
լրութի՛ն նր՛ ի հանդերձէն, և ևս չար պատա-
ռումն լինի։ * Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ի 17
տիկս հինս։ ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և
գինին հեղու, և տիկքն կորնչին։ այլ արկանեն
զգինի նոր ի տիկս նորս, և երկոքին պահին։
* Ա՛յնչ դէտ նա զայս խօսէր ընդ նմա, ահա իշ 18
խան ոմն մատուցեալ երկրպագանէր նմա՝ և ա-
սէր։ դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ։ այլ
եկեալ դիցես ձեռն քո՛ ի վերայ նր՛ և կեցցէ։
* Յարեաւ յն՝ և գնաց ընդ նմա աշակերտօքն 19
հանդերձ։ * Եւ ահա կին մի տասներեք երկո- 20
տասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի
վերայ դրօշակ հանդերձի նր՛։ * Քանզի ասէր ի մտի 21

իւրում. թէ միայն ձերձեաւ՝ի հանդերձն նո՛ր
22 փրկիմ։ *Եւ ահա իբրև դարձաւ և եւոես զնա
սակ. քանզի երեւոյց դուստր՝ հաւատաք քո կե-
ցուցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն՝ի ժամէն յայն-
23 մանէ։ *Եւ իբրև եկն յ՚ի տուն իշխանին, և
եւոես զփողարան և ամբոխ յոյժ սակ ցնա.՚ի բաց
24 գնացէք. *զի ոչ եմիթ մեռեալ սաղկիդ՝ այլ
25 ննջէ։ *Եւ ծաղր առնէին զնա։ և իբրև էր
ամբոխն՝ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռանէ նո՛ր, և
26 յարեաւ սաղկին։ *Եւ եղև համբաւս այս ընդ
27 ամ երկիրն ընդ այն։ *Եւ մինչ դեռ անցանէր
ընդ այն յ՚ի, զկեաս եղեն նմ՛ կոյրք երկու, աղա-
ղակեին՝ և ասէին. ողորմեաց մեզ որդի դաւթի։
28 *Եւ իբրև եկն՝ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն.
և ասէ ցնա յ՚ի. հաւատայք՝ եթէ կարօղ եմ առ-
29 նել զեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո՛ տէր։ *Յայնժամ
30 մերձեցաւ յաչս նոցա՝ և ասէ. ըստ հաւատոց ձե-
ռաց նոցա յ՚ի և ասէ. զգո՛յշ կացէք՝ մի՛ ոք գի-
31 տասցէ։ *Եւ նոքա ելեալ հաղթեցին զնա
32 ընդ ամ երկիրն ընդ այն։ *Եւ յելանելն նոցա
արտաքս, ահա մատուցին առ նա այր մի՝ հա՛մր
33 դիւահար։ *Եւ յելանելն դիւ՛ն՝ խօսեցաւ
համրն. և զարմացան ժողովուրդքն՝ և ասեն. թէ
և ոչ երբեք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յԻսրայէլ։
34 *Եւ ակ վարիսեցիքն ասէին, թէ իշխանաւն դե-
ւոց հանէ դա զդեւս։
35 *Եւ շրջէր յ՚ի ընդ ամ քաղաքս և ընդ գիւղս.
ուսուցանէր յ՚ի ժողովուրդս նո՛ց, և քարոզէր զա-
ւետարանն արքայու՛ն. և բժշկէր զամ ախտս և
36 զամ հիւանդութիւն՝ ի ժողովրդեանն։ *Եւ տես-
եալ զժողովուրդսն՝ գթացաւ յ՚ի նոսա. զի էին
աշխա-

աշխատեալք և ցրուեալք իբրև զոչխարս, որոց
ոչ իցէ հովիւ։ * Յայնժամ ասէ ցաշակերտսն 37
իւր. հունձք բազում են՝ և մշակք սակաւ։
* Արդ՝ աղաչեցէք զտ̄ր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս 38
'ի հունձս իւր։

Գ. Ժ։

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին աշա- 1
կերտսն իւր, ետ նց̄ իշխանութ̄ այսոց պղծոց
հանել զնս̄, և բժշկել զա̄մ ցաւս և զա̄մ հիւան-
դութ̄իս։ * Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին 2
անուանք այսոքիկ. առաջին սիմովն՝ անուանելն
պետրոս, և անդրէաս եղբայր նր̄։ * Յակոբոս 3
զեբեթեայ, և յովհաննէս եղբայր նր̄. փիլիպ-
պոս, և բարթուղիմէոս. թովմաս, և մատթէոս
մաքսաւոր. յակոբոս ալփեայ, և զէբէոս՝ որ
անուանեցաւ թադէոս։ * Սիմովն կանանացի. 4
և յուդայ իսկարիովտացի՝ որ և մատնեացն զնա։
* Զնս̄ երկոտասանեսին առաքեաց յս̄, պատ- 5
ուիրեաց նց̄՝ և ասէ, 'ի ճանապարհ հեթանոսաց
մի՛ երթայցէք, և 'ի քաղաք սամարացւոց մի՛ մտա-
նիցէք։ * Այլ երթայք առաւել առ ոչխարսն 6
կորուսեալս տանն իէլի։ * Եւ իբրև երթայցէք՝ 7
քարոզեցէք՛ և ասացէք՛, թէ մերձեալ է ար-
քայութ̄ի երկնից։ * Զհիւանդս բժշկեցէք՛, 8
զբորոտս սրբեցէք՛, զդևս հանէք՛, ձրի առիք՝ և
ձրի՛ տուք։ * Մի՛ ստանայք ոսկի՝ և մի՛ արծաթ՝ 9
և մի՛ պղինձ 'ի գօտիս ձեր։ * Մի՛ պարկ 'ի ճա- 10
նապարհ, և մի՛ երկուս հանդերձս, մի՛ կօշիկս,
մի՛ ցուպ. զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ։
* Յորքաղաք մտանիցէք կամ 'ի գեօղ, հարցա- 11
նիցէք՝ թէ ո՞ է 'ի նմա արժանի. և անդ լինիջիք՝
մինչև

12 մինչև ելանիցէք անտի։ *Եւ իբրև մտանիցէք
'ի տունն, ողջո՛յն տաջիք նմա՝ և ասասջի՛ք. ողջոյն
13 տանս այսմիկ։ *Եթէ իցէ տունն արժանի,
եկեսցէ ողջոյնն ձեր 'ի վ՟ր՟ ն՟ր՟. ապա թէ ո՛չ իցէ
14 արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի։ *Եւ
որ ո՛չ ընկալցի զձեզ՝ և ո՛չ լու՛իցէ բանից ձե-
րոց՝ իբրև ելանիցէք 'ի տանէն՝ կամ 'ի քաղաքէն
յայնմանէ, թօթափեսջի՛ք զփոշին յոտից ձերոց։
15 *Ամէն ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լիցի երկրին
սոդոմացւոց և դոմորացւոց յաւուրն դատաս-
տանի, քան քաղաքին այնմիկ։
16 *Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչխարս
'ի մէջ գայլոց. եղերո՛ւք այսուհետև խորագէտք
իբրև զօձս, և միամիտք իբրև զաղաւնիս։
17 *Զգո՛յշ լինիջիք 'ի մարդկանէ. զի մատնեսցեն
զձեզ յատեանս. և 'ի ժողովուրդս իւրեանց
18 տանջեսցեն զձեզ։ *Եւ առաջի դատաւորաց և
թագաւորաց տանիցին զձեզ վ՟ս՟ իմ 'ի վկայու՟ի՟
19 ն՟ց՟, և հեթանոսաց։ *Այլ յորժամ մատնես-
ցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք՝ թէ ո՛ր՟պ՟ կամ զի՛նչ
խօսիցիք. զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ զինչ
20 խօսիցիք։ *Զի ո՛չ եթէ դուք իցէք՝ որ խօ-
սիցիքն, այլ հոգին հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի 'ի ձեզ։
21 *Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, և հայր
զորդի. և յարիցեն որդիք 'ի վ՟ր՟ հարց՝ և սպա-
22 նանիցեն զն՟ս՟։ *Եւ եղիջիք ատեցեալք յամե-
նեցունց վ՟ս՟ անու՛ան իմոյ. իսկ որ համբերեսցէ
23 իսպառ, նա կեցցէ։ *Եւ յորժամ հալածեսցեն
զձեզ 'ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փախիջի՛ք յայլ. և
եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ՝ փախիջի՛ք 'ի
միւս։ ամէն ասեմ ձեզ՝ ո՛չ սպառեսջիք զքաղաքս
24 ի՟էլ՟ի՝ մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ։ *Ո՛չ է ա-

շակերտ առաւել քան զվարդապետ, և ո՛չ ծա-
ռայ քան զտէր իւր։ * Զ՝ատ իցէ աշակերտին՝ 25
եթէ եղիցի իբրև զվարդապետ իւր, և ծա-
ռային՝ իբրև զտէր իւր։ եթէ զտանուտէրն
բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ ևս առաւել զըն-
տանիս նր̄։ * Մի՛ այսուհետև երկնչիցիք 'ի նո- 26
ցանէ։ զի ոչի՛նչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնես-
ցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ * Զ՝որ ասեմ 27
ձեզ 'ի խաւարի՝ ասացէ՛ք 'ի լոյս. և զոր լսէք
յունկանէ՝ քարոզեցէ՛ք 'ի վր̄ տանեաց։ * Եւ մի՛ 28
երկնչիք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին, և
զոգի ո՛չ կարեն սպանանել. այլ երկերո՛ւք դուք
առաւել յայնմանէ՝ որ կարօղն է զոգի և ըզ
մարմին կորուսանել 'ի գեհենի։ * Ո՞չ ապաքէն 29
երկու ճնճղուկք դանկի միոջ վաճառին, և մի
'ի նոցանէ յերկիր ո՛չ անկցի առանց հօր ձերոյ։
* Այլ ձեր և ա̄մ իսկ հեր գլխոյ թո՛ւեալ է։ 30
* Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիցիք՝ զի լաւ էք քան զբա- 31
զում ճնճղուկս։ * Ամենայն որ խոստովանեսցի 32
յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցից և ես ըզ
նմանէ առաջի հօր իմոյ որ յերկինսն է։ * Եւ 33
որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և
ես զնա առաջի հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է։ * Մի՛ 34
համարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութի՛ յեր-
կիր. ո՛չ եկի արկանել խաղաղութի՛, այլ սուր։
* Քանզի եկի քակել զայր 'ի հօրէ իւրմէ, և 35
զդուստր 'ի մօրէ իւրմէ, և զհարսն 'ի սկեսրէ
իւրմէ։ * Եւ թշնամիք առն ընտանիք իւր։ 36
* Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս՝ 37
ո՛չ է ինձ արժանի. և որ սիրէ զուստր կամ ըզ
դուստր առաւել քան զիս՝ չէ՛ ինձ արժանի։
* Եւ որ ո՛չ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, 38

39 էջ լինձ ասժանի ։ * Որ գասանէ զանձն իւր, կո-
տասցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ,
40 գտցէ զնա։ * Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի,
և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքեչն իմ։
41 * Որ ընդունի մարգարէի յանուն մարգարէի՝
վարձս մարգարէի առցէ . և որ ընդունի զար-
դար յանուն արդարոյ՝ վարձս արդարոյ առցէ։
42 * Եւ որ արբուսցէ միոմ ի փոքրկանացս յայս-
ցանէ բաժակ ի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն
աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ . ոչ կորուսցէ զը-
վարձս իւր։

ԿԱ. ԺԱ.

1 Եւ եղեւ իբրև կատարեաց Յս զպատուիրս իւր՝
կոտասանից աշակերտացն իւրոց, գնաց անտի
2 քարոզել և ուսուցանել ի քաղաքս նոց։ * Եւ
յումէանն ի բերդի լուեալ ի բանտին զգործս ա-
ի, առաքեաց ի ձեռն աշակերտացն իւրոց,
3 * և ասէ ցնա . դո՞ւ ես՝ որ գալոցն ես , եթէ
4 այլում ակնկալեցուք։ * Պատասխանի ետ Յս՝ և
ասէ ցնա . գնացէ՛ք պատմեցէ՛ք Յովհաննու, զոր
5 լուայք և տեսէք։ * Կոյրք տեսանեն,կաղք գնան,
բորոտք սրբին, և խուլք լսեն, և մեռեալք յա-
6 նեն, և աղքատք աւետարանին։ * Եւ երանեալ
7 է՝ որ ոչ գայթակղեսցի յիս։ * Եւ երբ նոքա
գնացին, սկսաւ Յս ասել ցժողովուրդսն զՅով
հաննէ . զի՞ նչ ելէք տեսանել յանապատին, ե-
8 ղէգն շարժուն՝ ի հողմոյ։ * Այլ զի՞նչ ելէք
տեսանել, մարդ՝ ի հանդերձս փափկուս զգե-
ցեալ . ահաւադիկ որ զփափկութիւն զգեցեալ
9 են՝ ի տունս թագաւորաց են։ * Այլ զի՞նչ
ելէք տեսանել . մարգարէ՞ . այո՝ ասեմ ձեզ, և
առա-

10 առաւել ևս քան զմարդասէրն։ * Ո՛հ նա է՝ վա-
րոյ գրեալն է. ահա ես առաքեցից զհրեշտակ
իմ առաջի երեսաց քոց՝ որ պատրաստեսցէ ըզ
11 ճանապարհս քո առաջի քո։ * Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝
չէ յարուցեալ ի ծնունդս կանանց մեծ քան ըզ
Յովհաննէս Մկրտիչ. բայց փոքրիկն յարքայու-
12 թենէ երկնից մեծ է քան զնա։ * Եւ յաւուրցն Յով-
հաննու Մկրտչի մինչև ցայժմ՝ արքայութիւն երկ-
նից բռնադատի, և բռնաւորք յափշտակեն զնա։
13 * Զի ամենայն առ օրէնք և մարգարէք մինչև ցՅով-
14 հաննէս մարգարէացան. * և թէ կամիք ընդու-
15 նել՝ նա է եղիա՝ որ գալոցն է։ * Որ ունիցի ա-
16 կանջս լսելոյ, լսիցէ։ * Ո՞ւմ նմանեցուսցից ըզ
ազգս զայս. նման է մանկտուց՝ որ նստեալք ի
հրապարակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց,
17 * և ասեն. փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կալաք. ո-
18 ճգաք, ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք։ * Զի ե-
կեալ Յովհաննէս, ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր. և ասեն՝ դև
19 ունի ի նմա։ * Եկեալ որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմ-
պէ. և ասեն, ահա այր կերօղ և արբեցօղ, գա-
րեհամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց։ Եւ արդա-
20 րացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց։ * Յայնժամ
սկսաւ նախատել զքաղաքսն՝ յորս եղեն գա-
21 րութիւնք նորա, և ոչ ապաշխարեցին։ * Ա՜յ
քեզ քորազին, վա՜յ քեզ բեթսայիդա. զի եթէ
ի Տիւրոս և ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ
ի ձեզ եղեն, վաղուց ևս արդեօք խորգով և մոխ-
22 րով ապաշխարեալ էր։ * Բայց ասեմ ձեզ. դիւ-
րագոյն լինի երկրին Տիւրոսի և Սիդոնի յա-
23 տենն դատաստանի՝ քան ձեզ։ * Եւ դու կա-
փառնաւում, մի՝ մինչև յերկինս բարձրասցիս. այլ
մինչև ի դժոխս իջցես. զի եթէ ի սոդոմ եղեալ

էին զօրութիքն՝ որ ի՛ քեզ եղեն, ապաքէն կայի-
24 նա մինչև ցայսօր։ * Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ
երկրին սոդոմացւոց դիւրագոյն լինի յաւուրն
դատաստանի՝ քան քեզ։
25 * Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յի՝ և ա-
սէ. զոհանամ քեզ Հա՛յր՝ տէր երկնի և երկրի.
զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և
26 յայտնեցեր տղայոց։ * Ո՛յ Հայր. զի այսպէս
27 հաճոյ եղեւ առաջի քո։ * Ամենայն ինչ տուեա
ինձ՝ ի Հօրէ իմմէ։ և ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ
ոչ Հայր, և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի,
28 և ումեմն կամիցի յայտնել։ * Եկայք առ իս
ամենեքեան վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանդու-
29 ցից զձեզ։ * Առէ՛ք զլուծ իմ՛ ի ձեզ, և ուսա-
ռո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և
30 գտջի՛ք հանգիստ անձանց ձերոց։ * Ո՛ւ լուծ
իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի է։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Յայնժամ գնաց Յի՛ ընդ արտուրեան ՚ի շա-
բաթու. և աշակերտքն նորա քաղցեան, և սկսան
2 հասկ կոտրել և ուտել։ * Փարիսեցիքն իբրև
տեսին՝ ասեն ցնա. ա՛հաւասիկ աշակերտքն քո
գործեն, զոր ոչ է արժան գործել ՚ի շաբաթու։
3 * Եւ նա ասէ ցնա. ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր՝
զոր արար Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն. և որ
4 ընդ նմանն էին։ * Զի՛նչ եմուտ ՚ի տունն Աս-
ւածոյ և հացքն պատուհանաւորութե. զոր ոչ էր օրէն
նմա ուտել, և ոչ՝ որոց ընդ նմանն էին, բայց
5 միայն քահանայիցն։ * Կամ ընթեռնէք չիցէք ընթերցեալ
յօրէնսն՝ զի ՚ի շաբաթու քահանայքն ՚ի տաճարին
9 պղծեն զշաբաթսն, և անմեղք են։ * Եւ այժմ

ՀԵՏ՝ ովի՞ ՀԱՑՔԱՆ ՊՀԱՒԱՃՈՒՄՆ Է ԱՅՍ։ * ԱՒԵՏ ԵՒԹԷ 7
ԳԻՏԱԿԻՔ ՊԻՆՉ Է՝ ՊԱՏՊԱՍՈՒԱԼ ԿԱՍԿԻՄ՝ ԵՒ ՈՉ ՊԶՏԻ.
ԱՒԱՐՏ ՈՉ ԴԱՒԱՆԱՒՈՐԱԿԻՔՆ ԴՈՒՔ ՊԱՆԱՊԱՐՏԱՆ։
* Ո՛Վ ԻՄ ՏԷՐ Է ՇԱԲԱԹՈՒ՝ ՈՐԴԻՔՆ ՄՈՒՐԴՈՒՄ։ 8
* ԱՒԱ՛Ղ ԳՆԱՑԵԼ ԱՆԱՏԻ ՅԻՒ ԵԿԱՒ Ի ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ՆՈՅՆ 9
* ԱՒԱ՛Ղ ԱՆԴ ԷՐ ԱՅՐ ՄԻ՝ ՈՐՊՅ ՀՇԵՒՆ ԻՒՐ ԳՕՍԱՑ 10
ՅԵՏԱԼ ԷՐ. ՀԱՐՑԱՆԻՆ ՅՆԱՒ՝ ԵՒ ԱՒԱՆԵ, ԵԹԷ ԱՊԱՇԱՒ ԻՆՁ
Ի ՇԱԲԱԹՈՒ ԵՒՍԱՐՑԱՆԻՆ ՀՆԱՐԱՒՈՐԱՑԱՆԵՆ ՊՆԱՒԱՆՔ։
* ԱՒԱ՛Ղ ՆԱ ԱՍԵ ՅՆԵ. ՈՎ ԷՒ Հ՚Ի ՀՀՆԻՋ ՄԱՐԴ՝ ՈՐՊՅ ԻՆՁ 11
ՊՀՆԱՐ ԱՒ, ԵՒ ԱՆԿԱՆԻՑԻ ԱՅՆ Հ՚Ի ԽՈՐԽՈՐԱՏԱՒ Հ՚Ի ՇԱ-
ԲԱԹՈՒ. ԱՒԹՔ ՈՉ ՈՒՆԻՑԻ ԵՒ ՅԱՐՈՒՑԱՆԻՑՔ ՊՆԱՒ
* ԱՒԱԿ ԱՐԴ՝ ՃՐՉԱՒ ԱՒ ԱՒՏԱՒԵԼՔ ՄԱՐԴ ՔԱՆ 12
ՊՏՉԱՒԱՐ. ՍԱՒԱՌ ՈՒԼՈՒՔ ԱՂԱՐԱՒ Է Հ՚Ի ՇԱԲԱԹՈՒ ԴԱ-
ՐԻՆ ԴՐՑԵԼ։ * Հ՚ԱՅՆԺԱՄ ԱՍԵ ՑԱՅՐՆ. ՁԳԵԱ՛ 13
ՊՁԵՌՆ ՔՈ, ԵՒ ՆԱ ՁԳԵԱՑ՝ ԵՒ ԵՂԻՒ ՈՂՋ ԻՐՐԻՒ ԸՍ
ԱՒԵՏԱՒ։ * ԱՒԱԿ ՓԱՐԻՍԵԵՑԻՔՆ ԵԼԵԱԼ ԱՐՏԱՔՍ ԽՈՐ- 14
ՀՈՒՐԴ ԱՒԻՆ ՉՆՄԱՆԷ՝ ԹԷ Ո՞Ի ԿՐՈՒԱՑԻՆ ՉՆԱՒ
* ԱՒԵՒ ԻՐՐԻՒ ԳԻՏԱՑ, ՄԵԿՆԵՑԱՒ ԱՆԱՒ, ԵՒ ԳԸ 15
ՆԱՑԻՆ ՁՆԵԱ ՆՈՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ԲԱՂՈՒՄՔ, ԵՒ ԲԺՇԸ
ԿԵԱՑ ՁԱՄԵՆԵՍԵԱՆ։ * ԱՒ ԱՍԱՏԵԱՑ ՆՁ՝ ՁԻ ՄԻ՛ 16
ՅԱՅՏՆԵԱՑԻՆ ՉՆՄԱՆԷ ՈՒՄԵՔ։ * Ո՛Չ ԼՑԻ, ՈՐ Ա- 17
ԱՑԱՒՆ Հ՚Ի ՁԵՌՆ ԵԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԻԷ։ * Ա՛Հ 18
ՄՆՈՒԱԿ ԻՄ՝ ԶՈՐ ԸՆՏՐԵՑԻ, ԵՒ ԱՒՐԻԼԼ ԻՄ՝ ԸՆԴ ՈՐ
ՀԱՃԵՑԱԻ ԱՆՁՆ ԻՄ. ԵԴԻՑ ՁԳԴԻ ԻՄ Հ՚Ի ՎՐ ՆՐ,
ԵՒ ԻՐԱՒՈՒՆՆ ՀԵԼԹԱՆՈՍԱՑ ՊԱՏՄԵՑԷ։ * Ա՛Հ Ա- 19
ՀԱԼԵՑԻ՝ ԵՒ Ո՛Չ ՈՂՈՂԱԿԵՑԷ, ԵՒ ՈՉ ՈՒՔ ԼՍԷԻՑԷ
Հ՚Ի ՀՐԱՊԱՐԱԿԱ ՁԲԱՐՁԱԱ ՆՐ։ * Ո՛Չ ԷԼԷԶՆ ՋԱՒ 20
ՋԱՒԱԼՈՒՆ ՉՓՉՐԵՑԷ, ԵՒ ՁԱՊԱՐՈՅԿՆ ԱՒԿԱՅՃԵԱԼ
ՈՉ ՀԻՋՈՒՑԷ. ՄԻՆՉԻՒ ՀԱՆՑԷ Հ՚Ի ՅԱՂԹՈՒԷՆ ՁԳԱՑԱՒՆ
ԱՒԱՆ։ * ԱՒԵՒ ՅԱՆՈՒՆ ՆՐ ՀԵԼԹԱՆՈՍՔ ՅՈՒԱՅՑԻՆ։ 21
* Հ՚ԱՅՆԺԱՄ ՄՈՏԱՑԱԻ ԱՒԵՏԱՒ ԴԻՒՑԱՀԱՐ ՄԻ 22
ԿՅՍՐ ԵՒ ՀԱՒՏ, ԵՒ ԲԺՇԿԵԱՑ ՀՆԱՑ. ՈՂՋ ՁԻ ՀԱՒՏԻՆ ԵՒ
ԿՅՍՐՆ

23 կայր խօսելի և տեսանել նմա ։ * Ո՛ այրմոցան առ
ժողովուրդքն՝ և ասէին . միթէ՝ սա՞ նոցա քահա
24 նուդի դաւթի ։ * Եւ այց փարիսեցիքն լուեալ զբա
նէն՝ ասեն . ոչ նովքն հանէ դա զդեւս՝ եթէ
25 ոչ բեեղզեբուղաս իշխանաւն դիւաց ։ * Եւ
գիտացեալ զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա ։ ամէն թա
գաւորութի բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի . և
ամէն քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝
26 ոչ կացցէ ։ * Եւ եթէ սատանայ զսատանայ հա
նէ , յանձն իւր բաժանեցաւ . արդ՝ զիարդ
27 կացցէ թագաւորութի նորա ։ * Եւ եթէ ես
բեեղզեբուղաս հանեմ զդեւս՝ որդիքն ձեր ով
հանիցեն . վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր դատա
28 ւորք ։ * Ապա թէ հոգւովն աստուծոյ հանեմ զդեւս,
ուրեմն հասեալ է ի վերայ ձեր արքայութի աստ
29 ուծոյ ։ * Կամ զիարդ կարէ ոք մտանել ի տուն հզօրի՝
և զգործիսն նր յափշտակել . եթէ ոչ նախ կա
պիցէ զհզօրն , և ապա զտունն նր յափշտակիցէ ։
30 * Որ ոչ ընդ իս է , հակառակ իմ է . և որ ոչ ժո
31 ղովէ ընդ իս ցրուէ , * Վասն այնորիկ ասեմ ձեզ .
ամէն մեղք և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան ,
32 բայց զհոգւոյն հայհոյութի ոչ թողցի ։ * Եւ
որ ոք ասիցէ բան ընդդէմ մարդոյ՝ թողցի նր
մա . բայց որ զհոգւոյն սուրբ ասիցէ՝ ոչ թողցի
նմա , ոչ յայսմ աշխարհի՝ և ոչ ի հանդերձեա
33 լոյն ։ * Կամ ածեցուք զծառն բարի՝ և զպտուղ
նր բարի , կամ ածեցուք զծառն չար՝ և զպտուղ
նր չար . քանզի ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի ։
34 * Ծնունդք իժից , զիարդ կարիցէք բարիս
խօսել՝ որ չարքդ եք . քանզի ի յաւելուածոյ
35 սրտի խօսի բերան ։ * Մարդ բարի՝ ի բարի
գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս . և մարդ
չար՝

չար՝ 'ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս։
* Բայց ասեմ ձեզ. թէ ընդ ամ դատարկ բանի 36
զոր խօսիցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն
դատաստանի։ * Զի 'ի բանից քոց արդարաս- 37
ցիս. և 'ի բանից քոց պարտաւորեսցիս։ * Յայն- 38
ժամ պատասխանի ետուն նմա ոմանք 'ի դըպ-
րացն և 'ի փարիսեցւոց՝ և ասեն. վարդապետ՝
կամիմք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն։ * Նա պա- 39
տասխանի ետ՝ և ասէ ցնս. ազգ չար և շնացօղ
նշան խնդրէ. և նշան մի՛ տացի նմա, բայց նը
շանն յովնանու մարգարէի։ * Զի ոպ էր յովնան 40
'ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս,
նոյնպէս եղիցի և որդի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի
զերիս տիւս և զերիս գիշերս։ * Արք նին- 41
ուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս
ընդ այսմիկ և դատապարտեսցեն զսա, զի զղջա-
ցան 'ի քարոզութեն յովնանու. և արդ աւասիկ
մեծ քան զյովնան է աստ։ * Դշխոյն հարաւոյ 42
յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այս-
միկ՝ և դատապարտեսցէ զսա. զի եկն 'ի ծագաց
երկրի՝ լսել զիմաստութին սողոմոնի. և ահա մեծ
քան զսողոմոն է աստ։ * Այլ յորժամ այսն 43
պիղծ ելանէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տե-
ղիս. խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ։ * Յայն- 44
ժամ ասէ. դարձայց 'ի տուն իմ՝ ուստի ելի. և
եկեալ գտանէ զնա պարապորդ, մաքրեալ և
յարդարեալ։ * Յայնժամ երթայ՝ և առնու 45
ընդ իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս քան զինքն,
և մտեալ բնակէ անդ. և լինի յետինն մարդոյն
այնորիկ չար քան զառաջինն. այնպէս եղիցի և
ազգիս այսմիկ չարի։ * Մինչդեռ նա ընդ ժո- 46
ղովուրդսն խօսէր, ահա մայր նորա և եղբարք
նորա

տարու կայնին արտաքոյ՝ և խնդրեին խօսել ընդ
47 նմա։ * Եւ ասէ ումն ցնա. ահա մայր քո՝ և եղ
բարձք քո կան արտաքոյ, և խնդրեն խօսել ընդ
48 քեզ։ * Եւ ասէ ցանս պատասխանի ետ ասելով՝ ով ա՞
ստացն ցնա, և ասէ. ոչ է իմ մայր, կամ ոչ են իմ
49 եղբարք։ * Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտան՝
50 ասէ. ահա մայր իմ և եղբարք իմ։ * Զի որ
առնիցէ զկամս հօր իմոյ որ յերկինս է, նա է
իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ։

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յի՛ս ի տանէն՝ նստաւ
2 առ ծովեզերն։ * Եւ ժողովեցան առ նա
ժողովուրդք բազումք, մինչև մտանել նմա՛ ի
նաւն՝ և նստել. և ամ ժողովուրդն կայր առ
3 ծովեզերբըն, * և խօսէր ընդ նա՛ բազումս ա՞
4 ռակօք՝ և ասէր։ * Ել՛ հա՛ ել սերմանաւհան առ
մանել. և՛ի սերմանելն ի՛նչ՝ էր որ անկաւ
առ ճանապարհս, և եկին թռչունք երկնից՝ և
5 եկեր զնա։ * Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր
ոչ գոյր հող բազում. և վաղվաղակի բուսաւ՝
6 առ՛ի չգոյե հիւթոյ երկրին. * և՛ ծագել ա՞
րեւու տապացաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ չո՞
7 րացաւ։ * Եւ այլն անկաւ՛ ի մէջ փշոց, և եկին
8 փուշքն և հեղձուցին զնա։ * Եւ այլն անկաւ
յերկիր բարի, և տայր պտուղ. էր որ հարիւ՞
րաւորն, և էր որ վաթսնաւորն, և էր որ երեսնա՞
9 ւորն։ * Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։
10 * Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա. ընդէ՞ր
11 առակօք խօսիս ընդ նոսա։ * Ա՛ն պատասխանի
ետ՝ և ասէ ցնա. քանզի ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդս արքայութեանն երկնից, և նոցա չէ՛
տուեալ՝

տուեալ։ * Զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա և յա- 12
ւելցի. և ոյր ոչն գուցէ, և զոր ունիցին՝ բարձ-
ցի 'ի նմանէ։ * Ա՛ն այնորիկ առակօք խօսիմ 13
ընդ նն. զի տեսանեն՝ և ո՛չ տեսանեն, և լսեն՝ և
ո՛չ լսեն, և ո՛չ առնուն 'ի միտ։ * Եւ կատ՛րի առնն 14
մարդ՛րէուին եսայեայ՝ որ ասէ. լսելով լուիջիք՝
և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ տես
ջիք։ * Զի թանձրացն սիրտ ժողովրդենս այսո 15
րիկ, և ականջօք իւրենց ծանունս լուան. և զաչս
իւրեանց կափուցին՝ զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք՝
և ականջօք լուիցեն՝ և սրտիւք իմասցին, և
դարձցին՝ և բժշկեցից զնն։ * Բայց ձեր երանի 16
է աչացդ՝ զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի
լսեն։ * Ամէն ասեմ ձեզ. զի բազում մարդարէք 17
և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝
և ո՛չ տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և ո՛չ լուան։
* Եւ արդ՝ լուարո՛ւք դուք զառակ սերմանա- 18
ցանին։ * Յամենայնէ՝ որ լսէ զբանն արքայու- 19
թեան՝ և ո՛չ առնու 'ի միտ, գայ չարն՝ և յա-
փշտակէ զսերմանելն 'ի սիրտ նր. այն է՝ որ առ
ճանապարհաւն սերմանեցաւ։ * Եւ որ յապա- 20
ռաժին սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ ըղ
բանն, և վաղվաղակի խնդութ՛ ընդունի զնա։
* Բայց քանզի ոչ ունի արմատս յինքեան, այլ 21
առ ժամանակ մի է. 'ի լինել նեղութ՛ և հալա-
ծանաց վասն բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի։
* Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է, որ 22
իբրև լսէ զբանն, և հոգք աշխարհիս և պատ-
րանք մեծութ՛ հեղձուցանեն զբանն, և լինին
անպտուղ։ * Իսկ որ յերկիրն բարի սերմանե- 23
ցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ զբանն՝ և 'ի միտ առ-
նու, և տայ զպտուղ, է որ հարիւր, և է որ

վաթ-

24 վաթսուն, և հ որ երեսուն: * Ա. Յիսուսէ ասէ
առ նա՝ և ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից
այն, որ սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի
25 իւրում: * Եւ՝ի քուն լինել մարդկան, եկն թըշ-
նամին նր. և ցանեաց՝ի վր որոմն՝ի մէջ ցորե-
26 նին՝ և գնաց: * Եւ երբ բուսաւ խոտն՝ և
արար պտուղ, յայնժամ երևեցաւ և որոմնն:
27 * Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն ասեն
ցնա. Տէր՝ ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագա-
րակի քումմէ, արդ՝ ուստի՞ ունիցի զորոմնն:
28 * Եւ նա ասէ ցնա. այր թշնամի այս արար զայն:
ասեն ցնա ծառայքն. կամիս՝ զի երթեալք քա-
29 ղեսցուք զայն՝ի քաց: * Եւ նա ասէ ցնա. մի,
գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցորեանն ընդ-
30 նմին՝ի քաղել խլեցէք: * Թոյլ առ երկոցունց
աճել՝ի մինչև՝ի հունձս, և՝ի ժամանակի հնձողն
ասիցէ՝ի մերձն. քաղեցէք նախ զո-
րոմնն և կապեցէք զայդ խրձունս առ՝ի յայրել
և զցորեանն ժողովեցէք՝ի շտեմարանս իմ:
31 * Յ. Յիսուս առակ արկ առնն՝ և ասէ. Նման է ար-
քայութիւն երկնից հատու մանանխոյ. զոր առեալ
32 մարդ՝ սերմանեաց յագարակի իւրում: * Որ
փոքր է քան զամ սերմանիս. և յորժամ աճիցէ.
մեծ է քան զամ բանջարս. և լինի ծառ՝ մինչև
գալ թռչնոց երկնից և հանգչել յոտս նր:
33 * Յ. Յիսուս առակ խօսեցաւ ընդ նս՝ և ասէ. Նման
է արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կին՝
թաղեաց՝ի գրիւս երիս ալեաց՝ մինչև ամ խմոր-
34 ցաւ: * Զայս ամ խօսեցաւ Յս առակօք ընդ
ժողովուրդսն. և առանց առակի ոչինչ խօսէր
35 ընդ նս: * Զի լցցի՝ ասացեալն՝ի մարգարէէն.
բացից առակօք զբերան իմ, ցղկեցից զնա-
հետևեալն

36 կեալն ՚ի սկզբանէ աշխարհի։ * Հայնժամ
Թողեալ յի զժողովուրդան՝ եկն ՚ի տուն։ ման՚
37 տեան առ նա աշակերտքն նր՝ և ասեն։ Վերնեա՛
ջեզ զառակ որոմանցն ագարակի։ * Ա՛յս պա՚
38 տասխանի եւ՝ և ասէ ցնա։ որ սերմանէ զսերմն
բարի՝ է որդի մարդոյ։ * Ա՛ն ագարակն աշ՚
39 խարհս է։ սերմն բարի նոքա ին՝ որ որդիքն
արքայութե ին։ իսկ որոմն որդիք չարին ին։ *
Ա՛ն թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է։
40 և հունձքն կատարած աշխարհի է, և հնձողքն
հրեշտակք ին։ * Ասպէս ժողովի որոմն՝ և ՚ի
հուր այրի, այնպէս եղիցի ՚ի կատարած աշ՚
41 խարհիս։ * Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշ՚
տակս իւր, և ժողովեսցեն յարքայութե նորա
զամ գայթակղութիւն՝ և զայնոսիկ որք գործեն
42 զանօրէնութիւն։ * Ա՛ն արկցեն զնս ՚ի հնոց հրոյ։
անդ եղիցի լալ՝ և կրճել առամանց։ * Յայն՚
43 ժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն յար
քայութե երկնից։ որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
լսիցէ։ * Առաքեալ՝ նման է արքայութի երկ՚
44 նից գանձի ծածկեալոյ յագարակի, զոր գտեալ
մարդոյ՝ թաղեցից։ և՚ ի խնդութե անտի երթայ
վաճառէ զամ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակին
45 զայն։ * Առաքեալ՝ նման է արքայութե երկ՚
նից առն վաճառականի՝ որ խնդրէիցէ մարգա՚
46 րիտս գեղեցիկս։ * Ա՛ն գտեալ մի պատուական
մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամ զոր ինչ
47 ունէր՝ և գնեաց զայն մարգարիտս։ * Առաքեալ՝
նման է արքայութե երկնից ուրեմն ձկնորսի
48 ձգելոյ՝ և յամենայն ազգաց ժողովելոյ։ * Ո՛ր՝
լրեալ լցաւ, հանեալ ՚ի ցամաք՝ և նստեալ ժողո՚
ընկե՚

49 ընկեցին: * Ա. Յնպէս եղիցի՛ ի կատարած դարուս աշ-
խարհիս. Եւ ելանեն հրեշտակք՝ եւ վերկնեացին զչարս
50 ի միջոյ արդարոց, * եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հր-
51 ոյն. անդ եղիցի լաւ եւ կրճելատամանց: * Ա. Սի-
ցեն յն. խնդացարուք զայս ամենս ցնա. այո ասե-
52 * Ա. Ոչ նա ասէ ցնա. վասն այսորիկ ամ դուիր աշա-
կերտեալ արքայութեան երկնից՝ նմանի է առն
տանուտեառն, որ հանէ ի գանձէ իւրմէ զնոր
և զհին:
53 * Ա. Եւ եղև յորժամ կատեաց յն զառակս զայսոսիկ՝
54 փոխեցաւ անտի: * Ա. Եկեալ ի գաւառ իւր՝
ուսուցանէր զնա ի ժողովրդեանն նոցա, մինչև
զարմանալ նոցա՝ և ասել. ամա ուստի՞ ունի այս ի-
55 մաստութիւն և զօրութիւնք: * Ա. Ոչ աա ո՞ հիւսանն
որդի. ոչ մայր սորա կոչի մարիամ. և եղբարք
նորա յակոբոս՝ և յովսէփ՝ և սիմոն՝ և յուդաս:
56 * Ա. Եւ քոյրք սորա ամենեքեան առ մեզ են. արդ
57 ուստի՞ ունի սորա այս ամ: * Ա. Եւ գայթակղէին ի
նա: և յն ասէ ցնոսա. չունի մարգարէ անարգ՝ եթէ
58 ոչ յիւրում գաւառի և յիւրում տան: * Ա. Եւ
ոչ արար անդ զօրութիւն բազումս վասն ան-
հաւատութեան նոցա:

ԳԼ. ԺԴ:

1 Յայնմ ժամանակի լուաւ հերովդէս չորրոր-
2 դապետ զլուր յն: * Ա. Եւ ասէ ցծառայս իւր.
ոչ է յովհաննէս մկրտիչ, նա յարեաւ ի մե-
ռելոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նմա-
նա:
3 * Վասնզի հերովդէս կալաւ զյովհաննէս, կա-
պեաց զնա և եդ ի բանտի՝ վասն հերովդիա-
դայ կնոջ
4 փիլիպպոսի եղբօր նո: * Ո. Ոչ ի սուրբ գրոց յով-
5 հաննէս. չէ՛ արժան քեզ ունել զնա: * Ա. Եւ կա-
մէր

մէր զնա սպանանել, բայց երկնչէր 'ի ժողո-
վրդենէ անտի. քանզի իբրև զմարգարէ ունէին
զնա։ * Իւ իբրև եղեն ծնունդք Հերովդի՝ 6
կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ 'ի մէջ բազմա-
կանին. և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի։ * Ուստի 7
և երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ և խընդ-
րեսցէ։ * Իւ նա յառաջագոյն խրատեալ 'ի մօ- 8
րէ իւրմէ, տուր ինձ ասէ այսր 'ի վր՝ սկտեղ
զդլուխն յովհաննու մկրտչի։ * Իւ տրտմեցաւ 9
թագաւորն. բայց վասն երդմանցն և բարձակ-
ցացն՝ հրամայեաց տալ նմա։ * Իւ առաքեաց 10
գլխատեաց զյովհաննէս 'ի բանտի։ * Իւ բե- 11
րաւ գլուխ նր՝ սկտեղբ՝ և տուաւ աղջկանն, և
տարաւ առ մայր իւր։ * Իւ մատուցեալ աշա- 12
կերտքն նր՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին, և
եկեալ պատմեցին յի։

* Իւ իբրև լուաւ յս, գնաց անտի նաւու յա- 13
նապատ տեղի առանձինն։ իբրև լուան ժողո-
վուրդքն, գնացին զհետ նր՝ հետի 'ի քաղաքաց
անտի։ * Իւ իբրև ել՝ ետես ժողովուրդ բա- 14
զում, գթացաւ 'ի նս, և բժշկեաց զհիւանդս
նց։ * Իբրև ընդ երեկս եղև, մատեան առ նա 15
աշակերտքն՝ և ասեն. տեղիս անապատ է՝ և օրս
տարաժամեալ, արձակեա զժողովուրդսդ, զի
երթիցեն շուրջ 'ի շէնսն՝ գնեսցեն իւրեանց
կերակուրս։ * Իւ ասէ յս. ոչինչ պիտոյ է դոցա 16
երթալ. դուք տուք դոցա ուտել։ * Իւ նոքա 17
ասեն ցնա. ոչինչ ունիմք ատ, բայց հինդ նկա-
նակ և երկուս ձկունս։ * Իւ ասէ ցնս. բերէք 18
այսր զայն։ * Իւ հրամայեաց բազմեցուցանել 19
զժողովուրդսն 'ի վերայ խոտոյ. և առեալ զհինգ
նկանակսն և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յեր-
կինս,

կինս, օրհնեաց և եբեկ՝ և ետ ցաշակերտսն ըզ
20 նկանակսն, և աշակերտքն ժողովրդոցն։ * Կերան
ամենեքեան՝ և յագեցան, և բարձին զնշխարս
21 կոտորոցն երկոտասան սակառի լի։ * Եւ որք
կերանն՝ էին արք իբրև հինգ հազար. Թող
22 զկանայս և զմանկտի։ * Եւ ստիպեաց վաղվա-
ղակի զաշակերտսն մտանել 'ի նաւ՝ և յառաջել
յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձա-
կեսցէ։
23 * Եւ իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի
լեառն առանձինն կալ յաղօթս. և իբրև ընդ
24 երեկս եղև, անդ էր միայն։ * Եւ նաւն մեկ-
նեալ էր 'ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք ծփել
25 յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն։ * Եւ 'ի
չորրորդում պահու գիշերոյն եկն առ նս՝ յս՝
26 գնալով 'ի վր՝ ծովուն։ * Իբրև տեսին զնա ա-
շակերտքն զի գնայր 'ի վր՝ ծովուն՝ խռովեցան,
և ասեն թէ առաչօք ինչ իցէ. և առ ահին աղա-
27 ղակեցին։ * Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նս՝
յս՝ և ասէ. քաջալերեցարուք ես եմ, մի երկնչիք։
28 * Պատասխանի ետ նմա պետրոս՝ և ասէ. տէր՝
եթէ դու ես, հրամայեա՛ ինձ գալ առ քեզ 'ի
29 վր՝ ջրոցս։ * Եւ նա ասէ, եկ։ և իջեալ 'ի նաւէն
պետրոս՝ գնաց 'ի վերայ ջրոցն, և եկն առ յս՝։
30 * Եւ տեսեալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. և իբ-
րև սկսաւ ընկղմել՝ աղաղակեաց՝ և ասէ. տէր
31 փրկեա՛ զիս։ * Եւ վաղվաղակի յս՝ ձգեաց ըզ-
ձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ. Թերահաւատ՝
32 ընդէ՞ր երկմտեցեր։ * Եւ իբրև ելին 'ի նաւն՝
33 հանդարտեաց հողմն։ * Եւ որ 'ի նաւին էին՝
մատեան երկիրպագին նմա՝ և ասեն. արդարև
34 որդի աստուծոյ ես դու։ * Եւ անցեալ եկին
'ի

ի ցասումն ի դիմեսատրէթ ։ * Եւ երբեմն Տանեան 35
զնա ամբ առելոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ նմա
գաւառն՝ և ածին առ նա զեամ հինգհարիւր ։ * Եւ 36
ասէրէին զնա, զի գոնէ մինչ ի քղանցս հան-
դերձել նմա վերածեսցին . և որ միանգամ վերձե-
ցան՝ փրկեցան ։

ԿԱ. ՄԱՏ։

Յայնժամ մատեան առ Յի՝ որ յերուսաղէմ 1
փարիսեցիքն և դպիրք՝ և ասեն ։ * Ընդէր 2
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութիւն Ծերոցն,
զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց ուտեն ։
* Եւ պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. Իսկ դուք 3
ընդէր անցանէք զպատուիրանսն Աստուծոյ վասն ձե-
րոց աւանդութեանն ։ * Ո՛ւ ասաց. պատուէ՛ 4
զհայր քո և զմայրն ։ * Եւ որ չարաչար հայհո- 5
յէ զհայր և զմայրն՝ մահու վախճանեսցի ։ * Եւ դուք 6
ասէք . որ ասիցէ հօրն կամ մօրն՝ ընծայ
է՝ զոր եթէ ինչ օգտիցիս , և ոչ
պատուէ զհայր իւր և զմայրն իւր . և խոտեա՛ք
զբանն Աստուծոյ վասն աւանդութեանդ ։ * Ի՛մբա- 7
րիշք՝ լաւապէս մարգարէացաւ Ե՛սայի՝ ասելով 8
և ասէ ։ * Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ՛
զիս , և սիրտ նոցա հեռացեալ վերուստ է
ինձէն ։ * Եւ ապա կոչեցեալ զամենայն զբօսանեցն 9
վարդապետեաւ ասէ . լսէ՛ք ականջօք պատուէրդ ։
* Ոչ զոմանց եղեալ զոր ինչն զբերանն՝ զայն 10
ցինի . այլ զոր ելանէ ի բերանոյ՝ զայն ցինի զմարդն ։
Յայնժամ մատեան աշակերտքն նորա՝ ասեն ցնա . գիտես՝ 11
զի փարիսեցիքն լուեալ զբանդ՝ գայթակղեցան ։
Եւ նա պատասխանի ետ՝ և ասէ . 12

13 ջեցին։ * Տէր, պատասխանի՛ր եւ ինձ եւ ասէ. Աստ
ուածդ որ ոչ անկեաց հայր իմ երկնաւոր, խլե
14 լեսցի։ * Թո՛ղ տուք զնա. կոյր են՝ կուրաց ա՛
ռաջնորդ։ Կոյր կուրի չորժասր առաջնորդէ՝
անկանին։ Եւ երկուքին՝ ի խորխորատ անկանին։
15 * Պատասխանի՛ր եւ ինձ զառակս զայս եւ ասէ. մեկ՝
16 նեա՛ մեզ զառակս զայս։ * Ասէ Յս. տակաւին
17 եւ դուք անմիտք էք։ * Ոչ իմանայք, եթէ
ամեն որ մտանէ ի բերան, յորովայն երթայ՝ եւ
18 արտաքս ելանէ։ * Իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝
ի սրտէ անտի գայ. եւ այն պղծէ զմարդն։
19 * Ո՛ի ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք՝
սպանութիւնք շնութիւնք պոռնկութիւնք գողութիւնք
20 սուտ վկայութիւնք հայհոյութիւնք։ * Զայս ամէն
ոք պղծէ զմարդն, այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝
ոչ պղծէ զմարդն։
21 * Ել եկեալ անտի Յս՝ գնաց ի կողմունս տիւրոսի
22 եւ սիդոնի։ * Ել ահա կին մի քանանուհւոյ ի սահ
մանաց անտի՝ ելեալ, աղաղակէր եւ ասէր.
տէրթեայ ինձ Որդի դաւթի, դուստր իմ
23 չարաչար այուահարի։ * Ել նա ոչ եթէ նմա պա
տասխանի. եւ մերձեալ աշակերտքն նր՝ աղա
չէին զնա եւ ասէին. արձակեա՛ զնա զի աղաղակէ
24 զկնեւ մեր։ * Ել պատասխանի եւ ասէ. ոչ
ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուա
25 եալս տանն իսրայէլի։ * Ել նա մերձեալ երկիր
պադանէր նմա եւ ասէր. տէր՝ օգնեա՛ ինձ։
26 * Պատասխանի եւ նմա եւ ասէ. ոչ է բարւոք
27 առնուլ զհաց որդւոց, եւ արկանել շանց։ * Ել
նա ասէ. այո՛ տէր, քանզի եւ շունք ուտեն ի
սեղանոյ տեառն իւրեանց։
28 * Յայնժամ պատասխանի Յս եւ ասէ.

ով կին գու՝ մեծ են հաւատք քո, եղիցի քեզ ոգ
և կամիս։ և բժշկեցաւ դուստր նորա 'ի նմին
ժամու։ * Եւ գնացեալ անտի յի՜, եկն 'ի ծո- 29
վեզրն գալիլեացւոց, և ելեալ 'ի լեառն նստէր
անգ։ * Ա՝ատեան առ նա ժողովուրդք բա- 30
զումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս՝ կաղս կոյրս
համերս միակողմանիս, և այլս բազումս. և ըն-
կեցին զնս՜ առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց զնոսա։
* Ա՝ինչև զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսանէ- 31
ին, զի համերքն խօսէին՝ կաղք գնային՝ միա-
կողմանիք բժշկէին՝ կոյրք տեսանէին, և փա-
ռաւոր առնէին զա՜ծ ի՜էլի։ * Եւ կոչեցեալ առ 32
ինքն յի՜ զաշակերտսն՝ ասէ. գթամ 'ի ժողո-
վուրդդ, զի արդ երեք աւուրք են զի կան առ
իս, և ո՛չ ունին զինչ ուտիցեն. և արձակել զդոսա
նօթիս՝ չկամիմ, գուցէ նքթիցեն զճանապար-
հայն։ * Ասեն ցնա աշակերտքն. իսկ արդ՝ մեզ 33
յանապ՜տի ասա ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝ մինչև
յագեցուցանել զայս չափ ժողովուրդ։ * Եւ ա- 34
սէ ցնս՜ յս՜. քանի՞ նկանակ ունիք. և նոքա ա-
սեն. եօթն, և սակաւ ձկունս։ * Եւ հրամայ- 35
եաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վ՜ր գետնոյ։ * Եւ 36
առ՜ել զեօթն նկանակսն և զձկունսն՝ գոհացաւ
և եբեկ և ետ ցաշակերտսն, և նոքա ժողովը-
րդեանն։ * Կերան ամենեքեան և յագեցան. և 37
բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի։
* Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրև չորք հա- 38
զարք. թո՛ղ զկանայս և զմանկտի։ * Իբրև ար- 39
ձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի նաւ՝ և եկն 'ի
սահմանս մագդաղեայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ.

1 Եւ մատուցեալ վարդապետքն եւ աշակերտքն
վերձեալ խնդրեին ի նմանէ՝ ասելով ցերկիւղ
2 ցուցանել նոցա։ * Եւ պատասխանի ետ՝ եւ ասէ
ցնոսա. յորժամ երեկոյ լինի՝ ասէք, պարզ լինիցի՛
3 ի կարմրացեալ է երկին։ * Եւ առաւօտուն՝
այսօր մրրիկ, ի շառագունէ տրտմութ է երկին։
4 ժամանակս ոչ կարէք գիտել։ * Ազգ չար եւ
շնացօղ՝ նշան խնդրէ, եւ նշան մի՛ տացի նմա,
բայց նշանն յովնանու մարգարէի։ եւ եթող զնոսա
5 եւ գնաց։ * Եւ եկեալ աշակերտքն յայնկոյս, եւ
6 մոռացան առնուլ հաց։ * Եւ ետ ցնոսա յի՛սուսէք
եւ զգուշ լերուք ի խմորոց սադուկեցւոցն եւ փա-
7 րիսեցւոցն։ * Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս եւ
8 ասէին թէ հաց ոչ ետուաք։ * Եւ իմաց եղեալ եւ
ասէ. զի՞ խորհիք ի միտս ձեր փոքրահաւատք՝
9 թէ հաց ոչ ունիք։ * Ոչ հասին դեռ ընդ միտս՝ եւ
ոչ յիշէք զհինգ նկանակն ի հինգ հազարսն, եւ
10 քանի՞ առեալ դարձիք։ * Եւ ոչ զեօթնն նկա-
նուին ի չորս հազարսն, եւ քանի՞ զամբիւղս լեալ
11 ձեզ։ * Ազգ՝ զիարդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վա
հացի ասացի ձեզ զգուշ լինել ի խմորոց սադու-
12 կեցւոց եւ փարիսեցւոցն։ * Յայնժամ ի միտս
առին, թէ ոչ ասաց զգուշանալ ի խմորոց հացին,
այլ ուսմանդ փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոց։
13 * Եւ եկեալ յե՛ի կողմանս փիլիպպեայ կեսարա-
եայն, հարցանէր ցաշակերտսն՝ եւ ասէր. զի՞նք
ասեն վինէն մարդիկն՝ թէ լոյծ որդի մարդոյ։
14 * Եւ նոքա ասեն. ոմն զյովհաննէս մկրտիչ, եւ
այլք զեղիա, եւ ոմանք զերեմիա, կամ զմի ոք ի
մար-

մարգարէից։ * Ասէ ցնա՝ իսկ դուք զո՞ ասէք 15
զինէն թէ իցեմ։ * Պատասխանի ետ սիմոն պետ 16
րոս՝ և ասէ. դու ես Քն՝ն որդի ա՝յ կենդանւոյ։
* Պատասխանի ետ յն՝ և ասէ ցնա. երանի՞ քեզ 17
սիմոն որդի յովնանու, զի մարմին և արիւն ո՛չ
յայտնեաց քեզ՝ այլ հայր իմ որ յերկինս է։
* Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու ես վէմ, և՛ի վերայ 18
այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, և դրունք դը
ժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեսցեն։ * Եւ տաց 19
քեզ փականս արքայուն՝ երկնից. և զոր միան-
գամ կապեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ յեր-
կինս. և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձա-
կեալ յերկինս։ * Յայնժամ սաստեաց աշակեր- 20
տացն, զի մի՛ ումեք ասիցեն՝ թէ նա է քն՝ն։
* Յայնմ հետէ սկսաւ յն՝ ցուցանել աշակեր- 21
տացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմա երթալ յեէ՝մ.
և թէ բազում չարչարանս չարչարիլ ՚ի քահա-
նայապետիցն և՛ի դպրաց և՛ի ծերոց ժողովը-
դեանն՝ և սպանանիլ, և յերիր աւուր յառնել։
* Եւ առեալ զնա մեկուսի՝ պետրոսի, սկսաւ 22
կագել ընդ նմա և ասել. քա՛ւ լիցի քեզ տ՝ր, մի՛
եղիցի քեզ այդ։ * Եւ նա դարձեալ ՚ի պետրոս՝ 23
ասէ. ե՛րթ յետս իմ սա՛տանայ, գայթակղութի՝
իմ ես. զի ո՛չ խորհիս դու զա՝յսն, այլ զմարդ-
կան։ * Յայնժամ յն՝ ասէ ցաշակերտսն իւր, 24
եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
և առցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ * Զի 25
որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ
զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վ՝ն իմ՝ գտցէ
զնա։ * Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս 26
ա՝մ շահեսցի, և զանձն իւր տուժեսցէ։ կամ
զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ։

ասացին զմեզ մարդոյ եկեալ առնել իւրում։
27 * Ո՞վ է գալոց ի ոտն մարդոյ վաստիք հօր իւ-
րոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք, և յայն-
ժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր։
28 * Ամէն ասեմ ձեզ. զի էին ոմանք ի սոցանէ՝
որք աստ կան. որք ոչ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև
տեսցեն զմարդի մարդոյ եկեալ արքայութիւնն իւրով։

ԳԼ. ԺԱ։

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւրոյն զՊե-
տրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս զեղբայր
նի՛ր, և հանէ զնա ի լեառն մի բարձր առանձին։
2 * Եւ պայծառացեաւ առաջի նոցա. և լուսաւո-
րեցան երեսք նո՛ր իբրև զարեգական, և հանդերձք
3 նորա եղեն սպիտակ իբրև զլոյս։ * Եւ ահա ե-
րևեցան նոցա Մովսէս և Եղիա՝ որ խօսէին ընդ
4 նմա։ * Պատասխանի ետ պետրոս և ասէ ցյի-
սո՛ւս. բարւոք է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս՝
արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ և մի Մով-
5 սէսի և մի Եղիայի։ * Եւ մինչդեռ նա խօսէր,
ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղե ի վերայ նոցա.
ձայն եղև յամպէն՝ և ասէ. դա է որդի իմ սիրե-
6 լի՝ ընդ որ հաճեցայ, դմա՛ լուարուք։ * Եւ երբ
լուան աշակերտքն, անկան ի վի՛ երեսաց իւր-
7 եանց՝ և երկեան յոյժ։ * Եւ մատուցեալ յի-
սուս եհար զնոսա՝ և ասէ. յո՛տն կացէք՝ և
8 մի՛ երկնչէք։ * Ամբարձին զաչս իւրեանց՝ և ոչ
9 զոք տեսին՝ բայց միայն զՅի։ * Եւ մինչդեռ
իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա Յի-
սուս և ասէ. մի՛ ումեք ասիցէք զտեսիլդ՝ մինչև որ-
10 դի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ։ * Հարցին զնա
աշակերտքն և ասեն. զիա՞րդ դպիրքն ասեն, եթէ
11 Եղիայի նախ պարտ է գալ։ * Պատասխանի ետ

յս՝ և ասէ ցնոսա. եղիա գայ՝ և հաստատեսցէ
զա՝մ։ * Այլ ասեմ ձեզ՝ զի եղիա եկեալ իսկ է. 12
և ո՛չ ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նա՝ զորինչ
կամեցան. նոյնպէս և որդի մարդոյ չարչարելոց
է 'ի նց՝նէ։ * Յայնժամ 'ի միտ առին աշակերտ 13
քըն՝ թէ վասն յովհաննու մկրտչի ասաց ցնս՝։
* Եւ իբրև եկին 'ի ժողովուրդն, մատեաւ այր 14
մի՝ 'ի ծունր իջանէր և ասէր. տէ՞ր ողորմեաց
որդւոյ իմում, զի լուսնոտի՝ և չարաչար հիւան
դանայ. բազում անգամ անկանի 'ի հուր՝ և եր
բէք 'ի ջուր։ * Եւ մատուցի զնա աշակերտացն 15
քոց՝ և ո՛չ կարացին բժշկել։ * Պատասխանի ետ 16
յս՝ և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև
ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ՝ մինչև յե՞րբ անսայցեմ ձեզ.
ա՛ծ զնա առ իս։ * Եւ սաստեաց 'ի նա յս՝ և ել 17
'ի նմանէ դևն, և բժշկեցաւ մանուկն 'ի ժամէն
յայնմանէ։ * Յայնժամ մատեան աշակերտքն 18
առանձինն՝ և ասեն ցյս՝. մեք ընդէ՞ր ոչ կարա
ցաք հանել զնա։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն 19
թերահաւատուե՝ ձերոյ։ ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ
ունիցիք հաւատս քան զհատն մանանխոյ, ա
սասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեա՛ց ատի անդր,
և փոխեսցի. և ոչի՛նչ անհնարին լինիցի ձեզ։
* Բայց այս ազգ ո՛չ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք 20
և պահովք։ * Եւ մինչ դեռ շրջէին նոքա 'ի 21
գալիլեայ՝ ասէ ցնս՝ յս՝. մատնելոց է որդի մար
դոյ 'ի ձեռս մարդկան, * և սպանցեն զնա, և 22
յերիր աւուր յարիցէ. և տրտմեցան յոյժ։ * Իբ 23
րև եկին նոքա 'ի կափառնաում, մատեան՝ որք
զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ պետրոս, և ա
սեն. վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն,
և ասէ՝ այո՛։ * Եւ իբրև եմուտ 'ի տուն՝ յա 24
ռա

ռաջեաց քան զնա յս̄ և ասէ. զիա՞րդ թու՛ի քեզ
սիմոն. թագաւորք ազգաց յումմէ՞ առնուն ըղ
հարկս կամ զհասն, յորդւո՞ց իւրեանց՝ թէ յօ-
25 տարաց: * Եւ իբրև ասաց՝ թէ յօտարաց, ասէ
26 ցնա յս̄՝ ապա ուրեմն ազատ են որդիքն: * Բայց
զի մի՛ գայթակղեցուսցուք զնոսա, ե՛րթ ՚ի ծով՝
և ընկեա՛ կարթ, և զառաջին ձուկն որ ելանի-
ցէ՝ ա՛ռ և բա՛ց զբերան նորա, և գտանիցես
սատեր. և զայն առեալ տացե՛ս նոցա ընդ իմ
և ընդ քո:

ԳԼ. ԺԲ:

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ յս̄՝ և
ասեն. ո՞վ իցէ ՚ի մէնջ մեծ յարքայութ̄ երկ-
2 նից: * Եւ կոչեաց առ ինքն յս̄ մանուկ մի, կա-
3 ցոյց զնա ՚ի մէջ նց̄, * և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ ոչ դարձջիք, և եղիջիք իբրև զմանկտի, ո՛չ
4 մտանիցէք յարքայութ̄ երկնից: * Արդ՝ որ խո-
նարհեցուցանէ զանձն իբրև զմանուկս զայս,
5 նա է մեծ յարքայութ̄ երկնից: * Եւ որ ոք
ընկալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս
6 ընդունի: * Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի ՚ի
փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւատացելոց, լաւ է
նմա եթէ կախիցէ երկան իշոյ ընդ պարանոց
7 նր̄՝ և ընկղմեսցի ՚ի խորս ծովու: * Ա՜յ աշ-
խարհի ՚ի գայթակղութ̄ից. հարկ է գալ գայ-
թակղութ̄ից. բայց վա՛յ մարդոյն այնմիկ՝ յոր
8 ձեռն գայցէ գայթակղութ̄: * Եթէ ձեռն քո
կամ ոտն գայթակղեցուցանէ զքեզ, հա՛տ զնա՝
և ընկեա՛ ՚ի քէն. լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ
կաղ մտանել ՚ի կեանս. քան թէ երկուս ձեռս
և երկուս ոտս ունել, և անկանել ՚ի հուրն յա-
ւիտե-

եհոնեական։ * Եւ եթէ ակն քո գայթակղէ՞ 9
ցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և ընկեա՛ ի քէն. լաւ
է քեզ միականի մտանել՝ ի կեանս, քան երկուս
այս ունել՝ և անկանել՝ ի գեհենն հրոյն։
* Զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք զմի՛ ի 10
փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշտակք
նոցա յերկինս հանապազ տեսանեն զերեսս հօր
իմոյ՝ որ յերկինս է։ * Զի եկն որդի մարդոյ 11
կեցուցանել զկորուսեալն։ * Զի՞ թուի ձեզ. 12
եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչխար՝ և
մոլորիցի մի՛ ի նոցանէ, ոչ թողուցու զինիսունն
և զինն ոչխարն՝ ի լերինս, և երթիցէ խնդրիցէ
զմոլորեալն։ * Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա. 13
ամէն ասեմ ձեզ. զի ուրախ լինի՛ ի վերայ նորա
առաւել՝ քան՝ ի վերայ իննսունն և հնուանցն, որ
չէին մոլորեալ։ * Այսպէս ոչ են կամք առաջի 14
հօր իմոյ որ յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի՛ ի փո-
քրկանցս յայսցանէ։ * Եթէ մեղիցէ քեզ եղ 15
բայր քո, երթ յանդիմանեա զնա՝ յորժամ դու
և նա միայն իցէք. եթէ լսիցէ քեզ, շահեցար
զեղբայր քո։ * Այլ թէ ոչ լսիցէ քեզ, առ 16
ընդ քեզ միւս ևս՝ կամ երկուս. զի՛ ի բերանոյ
երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամ բան։
* Իսկ եթէ նոցա ոչ լսիցէ, ասասջի՛ր յեկե- 17
ղեցւոջ. ապա թէ և եկեղեցւոյն ոչ լսիցէ, ե-
ղիցի քեզ իբրև զհեթանոսն և զմաքսաւորն։
* Ամէն ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք յերկրի՝ եղի- 18
ցի կապեալ յերկինս, և զոր արձակիցէք յերկ-
րի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս։ * Արձեալ 19
ասեմ ձեզ եթէ երկու՝ ի ձէնջ միաբանիցեն յեր-
կրի վասն ամ իրաց, զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի
նոցա՝ ի հօրէ իմմէ որ յերկինս է։ * Զի ուր 20
երկու

ի ցեն երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ,
21 անդ եմ ես 'ի մէջ նց̅ ։ * Յայնժամ մատեաւ առ
նա պետրոս՝ և ասէ. տէ՛ր՝ քանի՞ցս անգամ եթէ
մեղիցէ ինձ եղբայր իմ, և թողից նմա. մինչև
22 ցեօ՞թն անգամ ։ * Ասէ ցնա յս̅. ո՛չ ասեմ քեզ՝
թէ մինչև ցեօթն անգամ, այլ մինչև յեօթա-
23 նասնեկին եօթն ։ * Վասն այսորիկ նմանեցաւ
արքայութի̅ երկնից՝ առն թագաւորի, որ կամե-
ցաւ համար առնուլ 'ի մէջ ծառայից իւրոց ։
24 * Եւ իբրև սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա
25 պարտապան մի բիւր քանքարոյ ։ * Իբրև ո՛չ ու-
նէր հատուցանել, հրամայեաց՝ զնա վաճառել
տէրն նր̅, և զկին նր̅՝ և զորդիս՝ և զա̅մ որ զինչ
26 և ունիցի՝ և հատուցանել ։ * Եւ անկեալ ծա-
ռայն երկիր պադանէր նմա՝ և ասէր. երկայնա-
27 միտ լեր առիս՝ և զա̅մ հատուցից քեզ ։ * Գթա-
ցեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա,
28 և զփոխն եթող նմա ։ * Եւ ելեալ ծառայն այն
եգիտ զմի 'ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտ էր
նմա հարիւր դահեկան. և կալեալ զնա խեղդէր՝
29 և ասէր. հատո՛ ինձ զոր պարտիսդ ։ * Արդ՝ ան-
կեալ ծառայակցին առ ոտս նր̅, աղաչէր զնա և
ասէր. երկայնամի՛տ լեր առիս՝ և հատուցից
30 քեզ ։ * Եւ նա ո՛չ կամէր. այլ չոգաւ արկ զնա
31 'ի բանտ՝ մինչև հատուսցէ զպարտսն ։ * Իբրև
տեսին ծառայակիցքն որ ինչ եղևն՝ տրտմեցան
յոյժ, և եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց զա̅մ
32 որ ինչ եղևն ։ * Յայնժամ կոչեաց զնա տ̅րն իւր
և ասէ. ծառա՛յ չար՝ զա̅մ զպարտսն թողի քեզ՝
33 վ̅ն զի աղաչեցեր զիս ։ * Իսկարդ՝ ո՞չ էր պարտ
և քեզ ողորմել ծառայակցին քում, ոպ̅ և ես քեզ
34 ողորմեցայ ։ * Եւ բարկացեալ տէրն նր̅՝ մատ-
նեաց

ՆԵՏՈՑ ՊԻՏԻ ԴԱՀՃԱՑ, ՈՐՊԷՍ ՀԱՍՈՒՑԱԿ ՔՒՄԴ ԸՍԴ
ՊԱՏԱՆԻՆ ։ * ՈՒՐԱԽ ԵՒ ՀԱՅԷ ԻՄ ՈՐ ՅԵՐԿԻՆՆԱՆ Է՝ 35
ԱՐԱՏԱՑԷ ՁԵԶ, ԵԹԷ ՈՉ ԹՈՂՈՒՑՈՒՔ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ
ԵՂԵՐՕՐ ԻՒՐՈՒՄ'Ի ԱՐԱՏԻՑ ՁԵՐՈՑ ՊԱՅԱՆՑԱՆՆ ՆՁ ։

ԳԼ. ԻԹ.

1 ԱՒԱ ԵՂԻ՝ ԻՐԲՈՒ ԿԱՏԱՐԵԱՑ Յ՚ԱՍ ԶԲԱՆԱՆ ՊԱՅԱՏ-
ԱՒԻՆ, ՓՈԽԵՑԱՒ'Ի ԳԱՂԼԵԱՑ՝ ԵՒ ԵԿԱՆ Ի ԱՒՀՄԱՆԱՆ
2 ՀՐԵԱՒԱՆԻՆ ՅԱՅՆԿԱՅԻՑ ՅՈՐԴԱՆԱՆՈՒ ։ * ԵՒ ԳՆԱՑ
ՅԻՆ ՊՀԵՒ ՆՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ԲԱԶՈՒՄՔ, ԵՒ ԲԺԻՇ-
3 ԿԵԱՑ ՊԻՆ ԱՆՑ ։ * ԵՒ ՄՈՒՏՑԵԼ ԱՒՆԱ ՓԱՐԱՒՕՆ
ՅԻՆ ՓՈՐՁԵՔԻՆ ՊԻՆԱ ԵՒ ԱՍԵՔԻՆ, ԵԹԷ ԱՐԺԱ՞Ն Ի-
4 ՄԵ ՈՒՄՔ ԱՐՁԱԿԵԼ ՊԻՆ ԻՒՐ ԸՍՏ ՕՐՇԱՒ ՊԻՏԱՒՈՒ ։
* ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԵՒ ՆՁ ԵՒ ԱՍԵ. ՀԻՑՔ ԸՆԹԵՐ-
5 ՑԵԱՑ ՁԵՐ՝ ԹԷ ՈՐ ՀԱՍՏԱՏԵՑԱՆ Յ՚ԻՒՐՔԱՆՉ՝
ԱՐԱ ԵՒ ԵՍ ԱՒԱՐ ՊԻՆԱ, ԵՒ ԱՍԵ ։ * ԱՒ Ը ԱՅՍՐԻԿ
6 ԹՈՂԵՑ ԱՅՐ ՊՀԱՅԷ ԵՒ ՊՄԱՅՐ՝ ԵՒ ԵՐԹԻՑԷ ՊՀԵՒ
ԿՆՈՋ ԻՒՐՑ, ԵՒ ԵՂԻՑԻՆ ԵՐԿՈՒՔԵԱՆ Յ՚ԻՒՐՔԱՆՉԻՒՐ ՄԻ ։
* ՎՃԱՐ ՈՒՐԵՔԻ ՈՉ ԻՆ ԵՐԿՈՒ՝ ԱՅԼ ՄԻ ՄԱՐԴԻՆ ։
ԱՐԴ՝ ԶՈՐ ՅԱԾ ՁՈՒԴԵԱՑ՝ ՄԱՐԴ ՄԻ՛ ՄԵԿՆԵԱՑԷ ։
7 * ՎՃԱՐ ՑՆԱ. ԻՍԿ ՄՈՎԱԿԱՍ ԸՆԴԷՄ ՊԱՏՈՒՀԻՐԵԱՑ
8 ՄԵԶ ՏԱԼ ԹՈՒՂԹ ՄԻ ԿՈՂԵԼՈՑ՝ ԵՒ ԱՐՁԱԿԵԼ ։ * ՎՃԱՐ
ՑՆԱ. ՄՈՎԱԿԱՍ ՎԱՆ ԽՈՏՈՐՈՒԹԵՆ ԱՂԵՐՑ ՀՐԱՇ-
ՄԱՏԵԱՑ ԱՂԵՂ ԱՐՁԱԿԵԼ ԶԻՆՈՒՈՑ ԱՂԵՐ. ԱՅԼ Յ՚ԻՆ-
ԿԱՐԱՆԷ ՈՉ ԵՂԵՒ ՈՅՆՊԷՍ ։ * ՆՈՑԱ ՍԱՀՄ ԱՂԵՂ, 9
ՈՐ ՏԱՐՈՒ ԱՐՁԱԿԵՑԷ ՂԱԶԱՐ ԻՒՐ՝ ԵՒ ՈՉ ՎԱ ՊԱՏԱՆԸ-
ԿՈՒԹԵ, ԵՒ ՍԱՆԿԷՑԷ ԱՅՆ՝ ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՐ ԶԱՐՁԱԿԵԱՑՆ
ՍԱՆԿԷՑԷ՝ ՀՆԱՑ ։ * ՎՃԱՐ ՑՆԱ ԱՇԱԿԵՐՏՔՆ ԻՒՐ. 10
ԵԹԷ ՍՊԱՏԱԿ ԻՆՉ ՊԻՏԱՑ ԼԻՑԷ ԸՆԴ ԱՅՍ ԵՒ ԸՆԴ
ԿԱՑՆ, ՈՐ Է ՀԱՄԱՐՈՒՈՂ ։ * ՎՃԱՐ ՆԱ ՍԱՏ ՑՆԱ. 11
ՈՉ ՍԱՍՆԵՐԵԱՑՆ ԲԱՒԱԿԱՆ ԼԻՑ ԱՅԴՄ ԲԱՆԻ, ԱՅԼ
ՄԵՐՑ ՍՏԻՊԱՏԱԼ Է ։ * ՕՐ Ի ԼԻՑ ՆԵՐԿԻՆԻՆ՝ ՈՐ ՀԱՏԱ- 12
ՎԱՆԻՆ

վայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են ներ-
քինիք՝ որ 'ի մարդկանէ եղեն ներքինիք. և են
ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ներ-
քինիս վասն ա. այութ՝ երկնից. որ կարօղն է
13 տանել՝ տարցի: * Յայնժամ մատուցան առ նա
մանկտի, զի ձեռն դիցէ 'ի վր՝ նց՝ և աղօթս
արասցէ. և աշակերտքն նորա սաստէին նոցա:
14 * Ասէ յս՝, թո՛յլ տուք մանկտուցդ՝ և մի՛ արգե-
լուք զդոսա գալ առիս, զի այդպիսեացդ է
15 արքայութի՝ երկնից: * Եւ եդեալ ձեռն 'ի վր՝
16 նց՝ գնաց անտի: * Եւ ահա մատուցեալ ոմն
առ նա՝ ասէ. վարդապե՛տ բարի՝ զի՞ նչ բարի
գործեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանս յաւիտենա-
17 կանս: * Եւ նա ասէ ցնա. զի՞ հարցանես զիս
զբարւոյ, մի է բարի. եթէ կամիս 'ի կեանսն
յաւիտենականս մտանել՝ պահեա՛ զպատուի-
18 րանսն: * Ասէ ցնա. զո՞րս. ասէ ցնա յս՝. զմի
սպանաներն՝ և մի՛ շնար՝ և մի՛ գողանար, և մի՛
19 սուտ վկայեր, * պատուեա՛ զհայր քո և ըզ
մայր, և սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո:
20 * Ասէ ցնա պատանին. զայդ ա՜մ պահեցի 'ի
մանկուէ՝ իմմէ. արդ՝ ի՞ւ իւ՛իք պակաս իցեմ:
21 * Ասէ ցնա յս՝. եթէ կամիս կատարեալ լինել,
ե՛րթ՝ վաճառեա՛ զինչս քո՝ և տո՛ւր աղքատաց,
և ունիցիս գանձս յերկինս, և ե՛կ զկնի իմ:
22 * Իբրև լուաւ պատանին զբանն, գնաց տըրտ-
23 մեալ, զի ունէր ստացուածս բազումս: * Ասէ
յս՝ ցաշակերտսն. ամէն ասեմ ձեզ. զի դժուա-
րաւ մտցէ մեծատուն յարքայութի՝ երկնից:
24 * Դարձեալ ասեմ ձեզ. դիւրին է մալխոյ մտա-
նել ընդ ծակ ասղան, քան մեծատան յար-
25 քայութի՝ ա՜յ մտանել: * Իբրև լուան աշա-
կերտքն՝

կերտէն՝ զարմացան յոյժ՝ և ասեն. Թէ ո՞վ կա-
րէ ապրել։ * Նայեցաւ Ի՛ն նոսա՝ և ասէ. Առ 26
Ի՛ մարդկանէ այդ անկար է, այլ առ Աստուծոյ ամե-
նայն ինչ զօրաւոր է։ * Յայնժամ պատասխանի 27
ետ պետրոս և ասէ ցնա. Ահաւասիկ մեք թողաք
զամե. և եկաք զքե՝ արդ զի՞նչ լինիցի մեզ։
* Ասէ ցնոսա Յի՛ս, ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ 28
եկիք զիմ հետ՝ ի ծնունդսն յորժամ գայցէ որդի
ժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւ-
րոց, նստջիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դա-
տել զերկոտասան ազգն Իսրայէլի։ * Ո՛ւ ամեն որ 29
ոք եթող զտուն՝ կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ
զՀայր կամ զմայր՝ կամ զկին կամ զորդի՝ կամ
զագարակս վասն անուանն իմոյ, Հարիւրապատիկ
առցէ՝ և զկեանն յաւիտենական ժառանգեսցէ
ցէ։ * Բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և 30
յետինք առաջինք։

ԳԼՈՒԽ Ի։

Նմանէր նման է արքայութիւն երկնից առն 1
տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս՝ի վար-
ձու ունել մշակս յայգի իւր։ * Եւ արկ վարձս 2
մշակացն առաւուն դահեկան, և առաքեաց զնս
յայգի իւր։ * Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ ե- 3
տես այլս զի կային դատարկ ի հրապարակս.
* ասէ և ցնս. Երթայք և դուք յայգի իմ, և 4
որ ինչ արժան իցէ՝ տացից ձեզ։ * Գնացին և նորա՝ 5
և դարձեալ ելեալ զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար
նոյնպես։ * Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ ե- 6
գիտ այլս՝ զի կային դատարկ, ասէ ցնս. Ընդէր
կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ։ * Ասեն ցնա. զի 7
ոչ ոք կալաւ զմեզ Ի՛ն վարձու, ասէ ցնս. Երթայք

և դուք յայդ ին, և որ ինչ արժան է առնու-
8 ցուք: * Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ ասէ տէր այդ-
ոյն ցորտատապետ իւր. կոչեա զմշական և
տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ ի յետնոցն մինչև ցա-
9 ռաջինան: * Իբրև եկին որք զմետասանեւրորդ
10 ժամուն, առին մէն մի դահեկան: * Եւ
առաջինքն՝ համարեցին թէ աւելի առնուցուն,
11 և առին մէն մի դահեկան և նոքա: * Իբրև ա-
ռին, տրտնջէին զտանուտեառնէն՝ և ասէին.
12 * Թէ դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և նո-
ա՛ ասրտակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրուն
13 աւուրն բարձաք և զոտթ: * Եւ ա՛ն պատասխանի
ետ միում ի նոցանէ՝ և ասէ. ընկեր՝ չզրկեմ
զքեզ, ոչ դահեկանի միով ասկ արկեր ընդ ինս:
14 * Ա՛ռ զքոյդ՝ և երթ, եթէ կամիմ յետնոցս
15 տալ որպ և քեզ: * Եթէ չիցէ ինձ իշխանուն
ինդա առնել զինչ և կամիմ. կամ թէ ակն քո
16 չար է, զի ես առատս եմ: * Այսպէս ելցին
յետինք առաջինք՝ և առաջինք յետինք. զի բա-
զումք են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտրեալք:
17 * Իբրև ելանէր յ՚ Յեհմ, առ զերկոտասանան
առանձինն, և՛ ի ճանապարհին ասէ ցնոսա:
18 * Ա՛հաւասիկ ելանեմք յԵհմ. և որդի մարդոյ
մատնեսցի քահանայապետացն՝ և դպրաց. և դա-
19 տապարտեսցեն զնա՛ ի մահ. * և մատնեսցեն զնա
հեթանոսաց՝ այպանել և հարկանել և՛ ի խաչ հա-
20 նել, և յերրորդ աւուր յարիցէ: * Յայնժամ մա-
տեաւ առ նա մայր որդւոցն զեբեդէոսի որդ-
ւովքն իւրովք հանդերձ. երկիրպագանէր՝ և
21 խնդրէր ինչ՚ ի նմանէ: * Ա՛ն նա ասէ ցնա.
զինչ կամիս: ասէ ցնա. ասա՛ զի նստցին սոքա
երկու որդիք իմ, մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի
ընդ

ընդ ահեկէ յարքայութե՛ քում։ * Պատասխանի 22
ետ յս՛ և ասէ. ո՛չ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոցն եմ, կամ ըզ
մկրտութի՛ն զոր ես մկրտելոցն եմ մկրտիլ. ասեն
ցնա. կարօղ եմք։ * Ասէ ցնս՛ յս՛. զբաժակն իմ 23
ըմպիցէք, և զմկրտութի՛ն զոր ես մկրտելոց եմ՝
մկրտիցիք, բայց նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ
ահեկէ իմմէ՝ ո՛չ է իմ տալ, այլ որոց տո՛ւեալ է
՚ի հօրէ իմմէ։ * Եւ լո՛ւեալ տասանցն, բարկա 24
ցան ՚ի վերայ երկուցն եղբարց։ * Յս՛ կոչեաց 25
զնս՛ առ ինքն՝ և ասէ. գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց
տիրեն նց՛, և մեծամեծքն իշխեն նց՛։ * Ո՛չ այն 26
պէս իցէ և՚ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի՚ի ձէնջ
մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։ * Եւ որ 27
կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեր ծա
ռայ։ * Ոպ՛ որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առ 28
նուլ՝ այլ պաշտել. և տալ զանձն իւր փրկանս
փոխանակ բազմաց։
* Եւ յելանելն նոցա յերիքովէ, գնացին զհետ 29
նորա ժողովուրդք բազումք։ * Եւ ահա կոյրք 30
երկու նստէին առ ճանապարհաւն. իբրև լո՛ւան
թէ յս՛ անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն. ողորմեա՛ց
մեզ յս՛ որդի դաւթի։ * Եւ ամբոխն սաստեաց 31
նց՝ զի լռեսցեն։ և նոքա ևս առաւել աղաղա
կէին և ասէին, տէ՛ր՝ ողորմեա՛ց մեզ որդի դաւ
թի։ * Ծ տեղի առ յս՛. կոչե՛ց զնս՛ և ասէ. զի՞նչ 32
կամիք՝ զի արարից ձեզ։ * Ասեն ցնա. տէ՛ր՝ 33
զի բացցին աչք մեր։ * Եւ գթացե՛լ յս՛ մեր 34
ձեցաւ յաչս նոցա, և վաղվաղակի տեսին. և
գնացին զհետ նորա։

ԿԱ. ԻՆ.

1 Եւ եղեւ մօտ էղին յեէր, և եկին ՚ի բեթփատգէ
մերձ ՚ի լեառն ձիթհանեաց. յայնժամ յի՛ս ար-
2 ձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց։ * Եւ
ասէ ցնա. երթայք ՚ի գեօղն՝ որ առաջի ձեր է,
և անդէն գտանէք էշ կապեալ՝ և յաւանակ ընդ
3 նմին, լուծէ՛ք ածէ՛ք ինձ։ * Եւ եթէ ոք ասիցէ
ձեզ ինչ ձեզ, ասացէ՛ք, եթէ տեառն իւրեանց
պիտոյ են. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա։
4 * Նայց այս ամենեքին՝ զի լցցի բան մարգարէին՝
5 որ ասէ։ * Ասացէ՛ք դստերն սիովնի. ահա թա-
գաւոր քո գայ քեզ հեզ. և հեծեալ էշի և յաւա-
6 նակի լծոյ։ * Գնացին աշակերտքն, և արարին
7 ոպէս հրամայեաց նոցա յի՛ս։ * Եւ ածին զէշն և
զյաւանակն. և արկին զնոքօք ձորձս իւրեանց.
8 և նստաւ ՚ի վերայ նոցա։ * Եւ բազումք ժողո-
վուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց ՚ի
ճանապարհին, և այլք հատանէին ոստս ՚ի ծա-
9 ռոց՝ և տարածանէին ՚ի ճանապարհին։ * Եւ
ժողովուրդքն՝ որ առաջին և զկնի երթային՝ ա-
ղաղակէին և ասէին. օրհնութի՛ն որդւոյ դաւթի.
օրհնեալ որ գայ յանուն տեառն. օրհնութի՛ն ՚ի բար-
10 ձունս։ * Եւ ՚ի մտանելն նր յերկս՝ դղրդեցաւ
11 քաղաքն ամ՛, և ասէ՝ ո՞վ էցէ սա։ * Եւ ժո-
ղովուրդքն ասեն. սա է մարգարէն յի՛ս՝ որ ՚ի
12 նազարեթ գալիլեացւոց։ * Եւ եմուտ յի՛ս ՚ի
տաճարն՝ և եհան արտաքս զամենեսեան, որ վա-
ճառէին և գնէին ՚ի տաճարի անդ. և զսեղանս
հատաւարճատացն կոծանեաց՝ և զաթոռս ա-
13 ղաւնեվաճառացն։ * Եւ ասէ ցնա. գրեալ է.
տուն իմ տուն աղօթից կոչեցի. և դուք արա-

ըիք զդա այրս աւազակաց ։ * Եւ մատեան առ 14
նա կոյրք և կաղք 'ի տաճարին, և բժշկեաց զնս ։
* Իբրև տեսին քահանայապետքն և դպիրք զըս 15
քանչելիսն զոր արար, և զմանկտին որ աղաղա-
կէին 'ի տաճարին և ասէին. օրհնութի՞ որդւոյ
դաւթի, բարկացան. * և ասեն ցնա. լսե՞ս՝ զի՛նչ 16
ասեն դոքա ։ ասէ ցնս յս. այո՛ չիցէ՞ ընթերցեալ
ձեր՝ թէ 'ի բերանոյ տղայոց և ստնդիեցաց կա-
տարեցեր զօրհնութի՞ ։ * Եւ թողեալ զնս ել 17
արտաքոյ քաղաքին 'ի բեթանիա, և անդ ագաւ ։
* Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի քա- 18
ղաքն՝ քաղցեաւ ։ * Եւ տեսեալ թզենի մի 'ի վր 19
ճանապարհին՝ եկն 'ի նա, և ոչինչ եգիտ 'ի նմա՝
բայց միայն տերև. և ասէ ցնա. մի՛ այսուհետև
'ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. և առժամայն
չորացաւ թզենին ։ * Իբրև տեսին աշակերտքն՝ 20
զարմացան և ասեն, թէ զիա՛րդ վաղվաղակի ցա-
մաքեցաւ թզենին ։ * Պատասխանի ետ յս՝ և 21
ասէ ցնս. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հա-
ւատս և ո՛չ երկմտիցէք՝ ո՛չ միայն թզենւոյդ առ-
նիցէք, այլ թէպէտ և լերինդ ասիցէք. բարձի՛ր
և անկի՛ր 'ի ծով, եղիցի ։ * Եւ զա՞մ ինչ զոր և 22
խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առնուցուք ։
* Եւ իբրև եկն 'ի տաճարն, մատեան առ նա՝ 23
մինչդեռ ուսուցանէր, քահանայապետքն և
ծերք ժողովրդեանն՝ և ասեն. որո՞վ իշխանութ՞
առնես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութի՞դ զայդ ։
* Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնս. հարցից և 24
ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և ես
ձեզ ասացից՝ որով իշխանութ՞ առնեմ զայս ։
* Մ՝կրտութի՞ն յովհաննու ուստի՞ էր՝ յերկ- 25
նից, թէ 'ի մարդկանէ ։ և նոքա խորհէին ընդ
միտ՝

26 մեռա՝ և ասէին ։ * Ո՞վ կարէ ապրիլ յերկնից, ասէ
ցմեզ. իսկ ընդ դէմ ուշ հառաչեալ նմա. և եթէ
ապրիլ ի մարդկանէ, երկնչեմք ի ժողովրդենէն.
զի ամենեքին զյովհաննէս իբրև զմարգարէ
27 ունէին ։ * Պատասխանի եառն յի և ասեն. ուշ
գիտեմք ։ ասէ ցնոսա և նա. և ոչ ես ասեմ ձեզ
28 որով իշխանութեբ առնեմ զայս ։ * Ասացի զնոսա
թուի ձեզ. առն միոջ էին երկու որդիք, և մե-
տուցեալ առ առաջինն ասէ. որդեակ՝ երթ այ-
29 սօր գործեա յայգւոջ ։ * Նա պատասխանի ետ
30 և ասէ. երթամ տէր՝ և ուշ էոգաւ ։ * Ո՝ատեաւ
և առ միւսն, և ասէ նոյնպէս. նա պատասխանի
ետ և ասէ. ուշ կամիմ ։ ետայ յետոյ զղջացաւ՝
31 և էոգաւ յայգին ։ * Ո՞ր՝ ի յերկուցունց արար
զկամս հօրն ։ ասեն՝ յետինն ։ ասէ ցնոսա յս. ամէն ա-
մեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջես-
32 ցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից ։ * Զի ե կն
յովհաննէս ճանապարհաւ արդարութեբ՝ և ուշ
հաւատացէք նմա. և մաքսաւորք և պոռնիկք
հաւատացին նմա, և դուք տեսէք՝ և ուշ զղջա-
ցարուք յետոյ հաւատալ նմա ։
33 * Ո՛լաւսակ լսեարուք. այր մի էր տանուտէր,
որ տնկեաց այգի, և ցանգով պատեաց զնա, և
փորեաց ի նմա հնձան, և շինեաց աշտարակ. և
ետ զնա գմշակս, և գնաց ի տար աշխարհ ։
34 * Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց
զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նր ։
35 * Ո՛ւ կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն
առնջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն քարկոծեցին ։
36 * Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս
քան զառաջինան, և արարին նոցա նոյնպէս ։
37 * Յետոյ առաքեաց առն նա զորդի իւր՝ և ասէ.
Թերևս

Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ ։ * Իսկ 38
մշակքն իբրև տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս.
սա՛ է ժառանգն, եկա՛յք սպանցուք զսա, և
կալցուք զժառանգութի՞ սորա ։ * Եւ առեալ 39
հանին զնա արտաքոյ քան զայգին՝ և սպանին ։
* Արդ՝ յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, զի՛նչ 40
արասցէ մշակացն այնոցիկ ։ * Ասեն ցնա. զչարսն 41
չարաւ կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշա-
կաց, որք տացեն նմա զպտուղս 'ի ժամու իւր-
եանց ։ * Ասէ ցն՝ յ՝ն. չիցէ՞ երբէք ընթերցեալ 42
ձեր 'ի գիրս. զվէմն՝ զոր անարգեցին շինօղքն,
նա եղև գլուխ անկեան. 'ի տ՞նէ եղև այս, և է
սքանչելի յաչս մեր ։ * Ա՝ն այսորիկ ասեմ ձեզ, 43
զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութի՞ն ա՞յ, և տացի
ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նր՞ ։ * Եւ որ անկ- 44
ցի 'ի վ՞ր վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի, և յոյր վերայ
անկցի՝ հոսեսցէ զնա ։ * Իբրև լուան քահա- 45
նայապետքն և դպիրք և փարիսեցիք զառակս
նր՞, գիտացին թէ վ՞ն նց՞ ասաց ։ * Եւ խնդրէին 46
զնա ունել, բայց երկեան 'ի ժողովրդոցն. քանզի
իբրև զմարգարէ ունէին զնա ։

ԳԼ. ԻԲ ։

Դարձեալ պատասխանի ետ յ՞ն և ասէ ցնոսա 1
առակօք ։ * Նմանեցաւ արքայութի՞ն երկնից 2
առն թագաւորի՝ որ արար հարսանիս որդւոյ
իւրում ։ * Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել 3
զհրաւիրեալսն 'ի հարսանիս. և ո՛չ կամեցան գալ ։
* Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ և ասէ. 4
ասացէ՛ք հրաւիրելոցն. ահաւասիկ զճաշ իմ
պատրաստեցի. զուարակք իմ և պարարակք
զենեալ են, և ա՞մ ինչ պատրաստ է. եկա՛յք 'ի հար-
սա-

5 սանիսս։ ✻Եւ նոքա յուլացեալ գնացին՝ ոմն
6 յագարակ իւր, և ոմն 'ի վաճառ իւր։ ✻և այլք
կալան զծառայս նր̄, թշնամանեցին, և սպանին։
7 ✻Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, և
առաքեաց զզօրս իւր և սատակեաց զսպանօղսն
8 զայնոսիկ, և զքաղաքն նց̄ այրեաց։ ✻Յայնժամ
ասէ ցծառայս իւր. Հարսանիքս պատրաստ են,
9 և հրաւիրեալքն չէին արժանի։ ✻Արդ՝ եր-
թայք յանցս ճանապարհաց, և զորս միանգամ
10 գտանիցէք՝ կոչեցէք 'ի հարսանիսս։ ✻Եւ ելեալ
ծառայքն 'ի ճանապարհս ժողովեցին զամենես-
եան զորս և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան
11 հարսանիքն բազմականօք։ ✻Եւ մտեալ թագա-
ւորն հայել զբազմականօքն, ետես անդ այր մի՝
12 որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց։ ✻Եւ
ասէ ցնա. ընկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր, զի ո՛չ ու-
նէիր հանդերձ հարսանեաց. և նա պապանձե-
13 ցաւ։ ✻Յայնժամ ասէ թագաւորն ցսպասա-
ւորսն. կապեցէ՛ք զդորա զոտս և զձեռս՝ և հա-
նէ՛ք զդա'ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ
14 և կրճել ատամանց։ ✻Զի բազումք են կոչե-
ցեալք՝ և սակաւք են ընտրեալք։
15 ✻Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն, առին խոր-
հուրդ զնմանէ՝ թէ որ̄ դնիցեն նմա որոգայթ
16 բանիւք։ ✻Եւ առաքեն առ նա զաշակերտսն
իւրեանց հերովդիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն։
վա՛րդապետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և զճա-
նապարհն ա̄յ ճշմարտութ̄ ուսուցանես, և ո՛չ է
քեզ փոյթ զումեքէ, և ո՛չ հայիս յերեսս մար-
17 դոյ։ ✻Արդ՝ ասա՛ մեզ, զիա՛րդ թու՞ի քեզ.
18 պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ։ ✻Գիտաց
յ̄ զխորամանկութի̄ նց̄, և ասէ. զի՞ փորձէք

զիս

զիս կե՛ղծաւորք . * ցուցէ՛ք ինձ զդահեկան 19
հարկին ։ և նոքա մատուցին նմա դահեկան մի ։
* Եւ ասէ ցնս̄ . ո՞յր է պատկերս այս՝ կամ գիր ։ 20
* Ասեն՝ կայսեր ։ յայնժամ ասէ ցնս̄ . երթա՛յք՝ 21
տո՛ւք զկայսերն՝ կայսեր, և զա̄յն՝ ա̄յ ։ * Իբրև 22
լու՛ան՝ զարմացան . և թողին զնա և գնացին ։
* Յայնմ աւուր մատեան առ նա սադուկե- 23
ցիքն . որ ասէին՝ թէ չիք յարուի̄ . հարցին ցնա,
* և ասեն . վա՛րդապետ՝ մովսէս ասաց . եթէ ոք 24
մեռցի անորդի՝ արասցէ զկին նր̄ եղբայր իւր,
և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում ։ * Էին առ 25
մեզ եղբարք եօթն . առաջինն արար կին՝ և մե-
ռաւ . և զի ո՛չ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր
եղբօր իւրում ։ * Նոյնպէս և երկրորդն՝ և եր- 26
րորդն, մինչև ցեօթներորդն ։ * Յետ ամենե- 27
ցուն մեռաւ և կինն ։ * Արդ՝ 'ի յարութե̄՝ ո՞յր 28
յեօթանցն եղիցի նա կին . զի ամենեքին կալան
զնա կին ։ * Պատասխանի ետ նց̄ յս̄ և ասէ . 29
մո՛լորեալք՝ ո՛չ գիտէք զգիրս և ո՛չ զզօրուի̄ ա̄յ ։
* Օ ի 'ի յարութե̄ ո՛չ կանայս առնեն՝ և ո՛չ ա- 30
րանց լինին, այլ են իբրև զհրեշտակս յերկինս ։
* Բայց վս̄ յարուե̄ մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ 31
ձեր զասացեալն ձեզ յա̄յ ։ * Ես եմ ա̄ծ աբ- 32
րահամու ա̄ծ իսահակայ և ա̄ծ յակոբայ . և չէ
ա̄ծ՝ ա̄ծ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց ։ * Իբրև 33
լու՛ան ժողովուրդքն՝ զարմանային ընդ վարդա-
պետուի̄ նր̄ ։ * Իսկ փարիսեցիքն իբրև լու՛ան՝ 34
եթէ պապանձեցոյց զսադուկեցիսն, ժողովե-
ցան 'ի միասին ։ * և եհարց միոմն 'ի նոցանէ՝ զնա 35
փորձելով, և ասէ ։ * Վա՛րդապետ՝ ո՞ր պատ- 36
ո՛ւիրան է մեծ յօրէնս ։ * Եւ յս̄ ասէ ցնա . սի- 37
րեսցե՛ս զա̄ր ա̄ծ քո յա̄մ սրտէ քումմէ՝ և յա̄մ

 անձնէ

38 անձնէ քումմէ՝ և յետ մուտց քոց: * Ա.յս է
39 վէճն և առաջին պատուիրան: * Նմանակեցեալն
նման սմին. սիրեսցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն
40 քո: * Ի նոսա երկուս պատուիրանս յամ օրինք և.
41 մարգարէք կախեալ կան: * Եւ ի ժողովել վաս-
42 րիսեցւոցն՝ եհարց ցնա յն՝ և ասէ: * Ո՞ կարծէք
Քրիստոս ձեզ վասն որդի ո՞ է: ասեն ցնա.
43 դաւթի: * Ա՛ւ ցնա յն. Իսկ զիա՞րդ դաւիթ
44 հոգւովն կոչէ զնա տէր՝ և ասէ: * Ա.ասաց տէր ցիմ
իմ. նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամի-
45 սս քո զպատուիրանդան ոտից քոց: * Իսկ եթէ
դաւիթ զնա տէր կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նմ է
46 * Եւ ոչ ոք կարէր ինչ պատասխանի դնել
մի, և ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա
և ոչինչ:

ԳԼ. ԻԳ.

1 Յայնժամ խօսեցաւ յն ընդ ժողովուրդան՝ և.
2 ընդ աշակերտան իւր, և ասէ: * Յաթոռն
3 մովսէսի նստան դպիրքն և փարիսեցիք: * Ո՛ւմ
ինչ՝ զոր ասիցեն ձեզ ատարէք և պահեցէք. բայց
ըստ գործոցն նոցա մի՛ առնէք, զի ասեն և ոչ
4 առնեն: * Կապեն բեռինս ծանուն և դժուա-
րակիրս, և դնեն՝ ի վր ուսոց մարդկան. և մա-
5 տամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել զնա: * Ա.յս
զի՛ զգործս իւրեանց առնեն՝ ի ցոյց մարդկան:
լայնեն զգրատպանակս իւրեանց, և երկայնեն զ
6 քղանցս հանդերձից իւրեանց: * Սիրեն զա-
ռաջադասն յընթրիս, և զնախաթոռս ի ժողո-
7 վուրդս՝ և զողջոյնս ի հրապարակս: * Ա.ւ կոչել
8 ի մարդկանէ՝ ռաբբի ռաբբի: * Բայց դուք
մի՛ զձեզ կոչէք վարդապետ, զի մի ք ձեր ուսու-

ցիչ. և ամենեքին դուք եղբայրք էք։ * Եւ հայր 9
մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է հայր՝ որ
յերկինս է։ * Եւ մի՛ կոչեցիք ուսուցիչք, զի 10
ուսուցիչ ձեր քո է։ * Եւ մեծն՝ի ձէնջ եղիցի 11
ձեր սպասաւոր։ * Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ 12
խոնարհեսցի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
բարձրասցի։ * Ոյ ձեզ դպրաց և փարիսեց- 13
ւոց կեղծաւորաց. զի փակէք զարքայութի երկ-
նից առաջի մարդկան. դուք ոչ մտանէք, և ո-
րոց մտանելն՝ չթոյլ մտանել։ * Ոյ ձեզ 14
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի ու-
ռէք զտուն այրեաց. պատճառանօք երկարեք
զաղօթս, վ՚ս զի աւելի դատաստան ընդունի-
ցիք։ * Ոյ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ- 15
ծաւորաց. զի չորեքք ընծով և ընդ ցամաք ա-
նել եկայնուտ ես. և յորժամ լինիցի, առնէք
զնա որդի դժոխեանն կրկին և ա՛քան զձեզ։ * Ոյ 16
ձեզ առաջնորդք կուրք, որ ասէք՝ որ երդնու
՚ի տաճարն՝ չէ՛ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ
՚ի տաճարին է՝ արժան է։ * Ո՛րո՛ւք և կուրք՝ 17
զինչ մեծ է, ոսկին՝ եթէ տաճարն՝ որ սրբէ զոս-
կին։ * Եւ որ երդնու ՚ի սեղանն՝ չէ՛ ինչ, բայց 18
որ երդնու ՚ի պատարագն որ ՚ի վր՚ն նր է՝ ար-
ժան է։ * Ո՛վք և կուրք՝ զինչ մեծ է, պա- 19
տարագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն։
* Ուստի արդ՝ որ երդնու ՚ի սեղանն, երդնու ՚ի 20
նա՝ և յամենայն ՚ի վր՚ նր է։ * և որ երդնու ՚ի 21
տաճարն, երդնու ՚ի նա՝ և ՚ի բնակիչն նր։ * և որ 22
երդնու յերկինս, երդնու յաթոռն Աստուծոյ՝ և յոյն
որ նստին ՚ի վր՚ նր։ * Ոյ ձեզ դպրաց և փա- 23
րիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տասանորդէք զանա-
նուխն և զսամիթն և զչաման, և թողէք զծան-
ծանրն

Տանը օրինացն զդատաստան և զարդարութիւն և
պհատաս • զայս արժան էր առնել և զայն
24 չթողուլ։ * Ո՛ւրացողդ կոյր, որ ծծկահարս
25 քամէք՝ և ուղտս կլանէք։ * Ով չէզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց • զի սրբէք զար-
տաքին զբաժակին և զկաւատաւոյին, ի՛ն ներքոյ
26 լի են յափշտակութիւք և անհաւանութիւբ։ * Փարիսեցի
կոյր՝ սրբեա նախ զինեղքին բաժակին և զկատա-
27 րակն, զի լինիցի և արտաքինն նոցա սբ։ * Ով
չէզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց • զի
նմանէք գերեզմանաց ցեռեալց, որ արտաքոյ երևին
գեղեցիկք՝ և՛ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռելոց
28 և ամենայն պղծութիւբ։ * Այնպէս և դուք արտաքոյ
երևիք մարդկան արդարք, և՛ի ներքոյ լի էք
29 կեղծաւորութիւբ և անօրէնութիւբ։ * Ով չէզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց • զի շինէք
զգերեզման մարգարէից՝ և զարդարէք զդերեզմանս
30 արդարոց։ * Եւ ասէք • եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց, ոչ հաղորդէաք արեան մարգա-
31 րէից։ * Ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ
որդիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորէին զմարգարէսն։
32 * Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց։ * Օ՛ձք՝
33 ծնունդք լժից, զիարդ վտանուցուք՛ի դա-
34 տաստանէ գեհենին։ * Ո՛ւ այդորիկ ահա ես
առաքեմ առ ձեզ մարգարէս և իմաստունս
և դպիրս, և՛ի նոցանէ սպանանիցէք և՛ի խաչ
հանիցէք, և՛ի նոցանէ տանջիցէք՛ի ժողովուրդս
35 ձեր, և հալածիցէք՛ի քաղաքէ՛ի քաղաք։ * Ոյր
զի եկեսցէ՛ի վր ձեր ամենայն արդար հեղեալ
յերկրի. յարենէն աբելի արդարոյ մինչև զարիւնն
վաբարխիայ որդւոյ բարաքեայ՝ զոր սպանէք ընդ-
36 մէջ տաճարին և սեղանոյ։ * Ամէն ասեմ ձեզ.
եկեսցէ

եկեսցէ այն առ՝ի վերայ աղեխս այտուիկ : * Եւ՝ եթէ՛ մ 37
եէ՛ն որ կոտրուիկիս զմարգարէութեան՝ և քարկոծ առ-
նէիր զառաքեալսն առ քեզ . քանիցս անգամ
կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ
ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք, և ոչ կա-
մեցար : * Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ 38
ձեր աւերակ : * Բայց ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ ևս տես- 39
անիցէք զիս յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք, օրհ-
նեալ եկեալ յանուն տեն :

ԿԴ . ԻՐ :

Ա, ե եղեալ արտաքս յե՛ի տաճարէն գնայր . և 1
մատեն աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
տաճարին : * Ա՛ն նա պատասխանի ետ և ասէ 2
ցնոսա . տեսանէ՞ք զայդ ամ՝ն, ամէն ասեմ ձեզ . ոչ
մնասցէ այդր քար՝ի քարի վա՛ր որ ոչ քակեսցի :
* Ա՛ն մինչդեռ նստէր՝ի լերինն Ձիթենեաց , 3
մատեան առ նա աշակերտքն առանձինն և ասեն .
ասա մե՛զ՝ երբ լինիցի այդ , և կամ ինչ նշան լիցի
քումդ գալստեանն , և վախճանի աշխարհի : * Պատաս- 4
խանի եւ ասէ ցնա՝ և ասէ ցնա . զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ
ոք զձեզ խաբիցէ : * Զի՛ բազումք գայցեն յա՛ 5
նուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ քրիստոս . և զբազումս
մոլորեցուցանիցեն : * Լսելոց էք պատերազմունս՝ 6
և համբաւս պատերազմաց . զգո՛յշ լերուք՝ մի՛
խռովէք , զի պարտ է լինել այնմ ամե՛ն , այլ չի՛
է կատարած : * Յարիցէ ազգ ընդ ազգի վե՛ր , և 7
թագաւորութի՛ւն ընդ թագաւորութե՛ան վե՛ր . և եղիցին
սովք և սրտմտութիւնք և սաստանութիւնք՝ի տեղիս տե-
ղիս : * Ամենայն և այն ամ՝ սկիզբն է ես-
կիանց : * Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ՝ի նեղութիւն , և 9
սպանանիցեն զձեզ . և եղիջիք ատելեաց յամ-

10 աղջաց վ՚ն անուշն իմոյ : * Եւ յայնժամ գայ-
լիլեացին բազումք, և զիմաւոնս մտանեսցեն՝
11 և առեսցեն զմիմեանս : * Եւ բազում առա-
գաստս մնասցի՝ և զբազումն մոլորեցուսցեն :
12 * Եւ վ՚ն բազմանալոյ անօրէնութեն, յամաքեսցի
13 ջն սէր բազմաց : * Եւ որ հաստեսցի մինչ ի
14 վախճան, նա կեցցէ : * Եւ քարոզեսցի սա ետաւրանս
աստեղծութեն ընդ ամ տիեզերս՝ ի վկայու-
15 թիւն ամ հե-
թանոսաց, և ապա եկեսցի կատարած : * Ո՛ր՝
յորժամ տեսանիցէք զպղծուն աւերածոյն, որ
ասացեալն է ի Դանիէլ մարգարէէ . զի
կայցէ ի տեղւոջն սրբուե . որ ընթերցանուն՝ ի
16 միտ առցէ : * Յայնժամ որ ի հրէաստանի լինիցեն՝
17 փախչիցեն ի լերինս . * և որ ի տանիս կայցէ , մի՛
18 իջցէ առնուլ ինչ ի տանէ իւրմէ . * և որ ի դա-
շտի՝ դարձցի յետս առնուլ զձորթս իւր :
19 * Եւ որք վայ լինիցեն յորովայնս և առնուսուց յաւուրսն
20 յայնոսիկ : * Եւ աղօթս կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փա-
21 խուստն ձեր ձմերան, և մի՛ ի շաբաթի : * Զի
եղիցի յայնժամ նեղութի մեծ, որպիսի ոչ եղե ի
սկզբանէ արարածոց աշխարհի մինչև ցայժմ, և
22 ոչ այլ լինի : * Եւ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն
այնոքիկ, ոչ ապրէր ամենայն . բայց վ՚ն ընտրե-
23 լոցն կարճեացին աւուրքն այնոքիկ : * Եւ
ժամանիկ ոք ասիցէ ձեզ՝ այհաւասիկ աստ է քրիս-
24 տոս կամ անդ , մի՛ հաւատայցէք : * Զի յարիցեն
սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք . և տացեն
նշանս մեծամեծս և արուեստս, մինչև մոլորե-
ցուսցանել՝ թէ հնար լինիցի և զընտրեալսն :
25 * Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ : * Զի եթէ
26 ասիցեն ձեզ . այհաւասիկ յանապատի է , մի՛ ե-
լանիցէք . և թէ այս յշտեմարանս է , մի՛ հաւա-
տայ-

տայցէք ։ * Զի ոպ փայլակն՝ որ ելանէ յարևե- 27
լից՝ և երևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի
գալուստն որդւոյ մարդոյ ։ * Զի ուր գէշն ի- 28
ցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք ։ * Ա ղվա- 29
ղակի յետ նեղուեն աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն
խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և
աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւք երկնից
շարժեսցին ։ * Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ 30
մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին ամե-
նայն ազգք. և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի
վր ամպոց երկնից զօրութ և փառօք բազմօք ։
* Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մե- 31
ծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից
հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մինչև 'ի ծագս նց ։
* 'Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յոր- 32
ժամ նր ոստքն կակղասցին և տերևն ցցուիցի,
գիտէք թէ մերձ է ամառն ։ * Նոյնպս և դուք 33
յորժամ տեսանիցէք զայս ամ, գիտասջիք թէ
մերձ է 'ի դուրս ։ * Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ 34
անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամ եղիցի ։ * Երկ- 35
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն ։
* Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու, ոչ ոք 36
գիտէ՝ ոչ հրեշտակք երկնից՝ և ոչ որդի՝ բայց
միայն հայր ։ * Այլ ոպ աւուրքն նոյի, այնպէս 37
եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ ։ * Զի որպ 38
էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջրհեղեղն, ու-
տէին և լմպէին՝ կանայս առնէին և արանց լի-
նէին, մինչև յօրն՝ յորում եմուտ նոյ 'ի տապանն.
* և ոչ գիտացին՝ մինչև եկն ջրհեղեղն և եբարձ 39
զամենեսին, այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ
մարդոյ ։ * Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարա- 40
կի, մին առցի՝ և միւսն թողցի ։ * Եւ եթէ եր- 41

կու

ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ।

ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭੇਦ ਹਨ ।

੧੫. ਮਿਤ :

(੧) ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਜਿਵੇਂ : * ਮੈਂ ਕੱਲ ਸਵੇਰੇ ਆਵਾਂਗਾ । * ਉਹ ਪਰਸੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਵੇਗਾ । * ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ । * ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । * ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । * ਉਹ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । * ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । * ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ । * ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ ਸੀ

փեսայ գայ՝ արի՛ք ընդ առաջ նր̄։ * Յայնժամ 7
յարեան ա̄մ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս
իւրեանց։ * Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն, տո՛ւք 8
մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին լապ-
տերքս մեր։ * Պատասխանի ետուն իմաստունքն՝ 9
և ասեն. գուցէ ո՛չ իցէ մեզ և ձեզ բաւական,
այլ երթա՛յք 'ի վաճառականս՝ և գնեսջի՛ք ձեզ։
* Իբրև նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն, և 10
պատրաստքն մտին ընդ նմա 'ի հարսանիսն՝ և
փակեցաւ դուռնն։ * Յետոյ գան և այլ կու- 11
սանքն՝ և ասեն. տէ՛ր տէ՛ր՝ բա՛ց մեզ։ * Նա պա- 12
տասխանի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ո՛չ
գիտեմ զձեզ։ * Արթո՛ւն կացէք՝ զի ո՛չ գիտէք 13
զօրն և ո՛չ զժամն։ * Ո՞պ այր մի գնացեալ 'ի տար 14
աշխարհ, կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նց̄ զինչս
իւր։ * Ումեմն ետ հինգ քանքար՝ և ումեմն եր- 15
կուս՝ ումեմն մի, իւրաքանչիւր ըստ իւրում կա-
րի, և գնաց։ * Չոդաւ վաղվաղակի՝ որ առ ըղ 16
հինգն՝ գործեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ ևս
հինգ։ * Նոյնպէս և որ զերկուսն, շահեցաւ 17
այլ ևս երկուս։ * Եւ որ զմին առ՝ գնաց փոր- 18
եաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ տ̄ն իւրոյ։
* Յետ բազում ժամանակի գայ տ̄ր ծառայիցն 19
այնոցիկ՝ և առնէ համարս 'ի մէջ նց̄։ * Եւ մա- 20
տուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ
ևս հինգ քանքար՝ և ասէ. տէ՛ր՝ հինգ քանքար
ետուր ցիս, արդ՝ աւասիկ հինգ այլևս քանքար
'ի վերայ շահեցայ։ * Ասէ ցնա տ̄րն իւր. ազնիւ 21
ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև 'ի սա-
կաւուդ հաւատարիմ ես, 'ի վերայ բազմաց կա-
ցուցից զքեզ. մուտ յուրախութի̄ տեառն քո։
* Ա՝ ատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առ̄ել 22

էր՝

էր՝ և ասէ ցնա. Տէր՝ երկուս քանքարս եառեր ինձ.
ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ որ շահեցայ։ * 23 Ասէ ցնա տէրն իւր. ապրիճ ծառայ՝
բարի և հաւատարիմ, որովհետև ի սակաւուց
հաւատարիմ եղեր, ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. 24 քեզ մուտ յուրախութիւն տեառն քո։ * Ա՝ ստուգեալ
և որոյ միոյ քանքարն առեալ էր, և ասէ. տէր՝
գիտէի, զի այր ի խիստ ես, հնձես՝ որ ոչ
սերմանեցեր, և ժողովես՝ ուստի ոչ սփռեցեր.
25 * երկեայ՝ գնացի և թաղուցի զքանքարն քո
26 յերկիր. արդ՝ առասիկ քոյդ ցքեզ։ * Պատաս-
խանի ետ տէրն՝ և ասէ ցնա. ծառայ չար և վատ՝
գիտէիր եթէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և
27 ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի. * պարտ էր քեզ
տրկանել զարծաթդ լմ՚ի սեղանաւորս, և եկեալ
28 ես տոկոսեօք պահանջէի զինն։ * Ա՚րդ՝ առէք
՚ի դմանէ զքանքարդ՝ և տուք այնմ որ ունի զի
29 զտասն քանքարն։ * Ո՚ի ամէն որ ունիցի՝ տացի
և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին,
30 բարձցի ՚ի նմանէ։ * Եւ զծառայդ անպիտանն
հանէք ՚ի խաւարն արտաքին. անդ եղիցի լաւ և
31 կրճել առանցն։ * Եւ յորժամ եկեսցէ որդի
մարդոյ փառօք իւրով՝ և ամ հրեշտակք ընդ
նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց։
32 * Եւ ժողովեսցին առաջի նորա ամ ազգք, և
ի՚ներեսցէ զնոսա ՚ի միմեանց, որպէս հովիւն զի ոչ-
33 խարհ ի ոչխարաց։ * Եւ կացուսցէ զոչ-
խարսն ի դիւրս իւրմէ՝ և զայծեան ՚ի ձախակ։
34 * Յայնժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ
ընդ աջմէն իցեն. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ
ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայու-
35 ՚ի սկզբանէ աշխարհի։ * Ո՚ի քաղեի՝ և տ-

տաք

տուք ինձ ուտել. ծարաւեցի՝ և արբուցիք ինձ.
օտար էի՝ և ժողովեցիք զիս. * մերկ՝ և զդե- 36
ցուցիք զիս. հիւանդ էի՝ և տեսիք զիս. 'ի բան-
տի էի՝ և եկիք առիս: * Յայնժամ պատասխանի 37
ասցեն նմա արդարքն և ասասցեն. տ̄ր՝ ե՞րբ տե-
սաք զքեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծա-
րաւի՝ և արբուցաք: * Ե՞րբ տեսաք զքեզ օ- 38
տար՝ և ժողովեցաք, կամ մերկ՝ և զդեցուցաք:
* Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ՝ կամ 'ի բանտի, 39
և եկաք առ քեզ: * Պատասխանի տացէ թագա 40
ւորն՝ և ասասցէ ցնս̄. ամէն ասեմ ձեզ, որովհե-
տև արարիք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրը-
կանց՝ ինձ արարիք: * Յայնժամ ասասցէ և 41
ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. երթայք յինէն
անիծեալք 'ի հուրն յաւիտենական, որ պատ-
րաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա:
* Օ ի քաղցեայ՝ և ո՛չ ետուք ինձ ուտել, ծա- 42
րաւեցի՝ և ո՛չ արբուցիք զիս. * օտար էի՝ և ո՛չ 43
ժողովեցիք զիս, մերկ էի՝ և ո՛չ զդեցուցիք զիս,
հիւանդ՝ և 'ի բանտի՝ և ո՛չ տեսիք զիս: * Յայն- 44
ժամ պատասխանի տացեն և նոքա՝ և ասասցեն.
տէր՝ ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի
կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ 'ի բան-
տի, և ո՛չ պաշտեցաք զքեզ: * Յայնժամ պատաս 45
խանի տացէ նոցա՝ և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ,
որովհետև ո՛չ արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայս
ցանէ՝ և ո՛չ ինձ արարէք: * Եւ երթիցեն նոքա 46
'ի տանջանսն յաւիտենականս, և արդարքն 'ի
կեանսն յաւիտենականս:

ԳԼ. ԻԸ:

Եւ եղև իբրև կատարեաց յ̄ս զա̄մ զբանս զայ- 1
սոսիկ,

2 սոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր։ ✻Գիտէք,
զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի. և որդի
3 մարդոյ մատնի 'ի խաչ ելանել։ ✻Յայնժամ ժո-
ղովեցան քահանայապետքն և դպիրքն և ծերք
ժողովրդեանն 'ի սրահ քահանայապետին՝ որում
4 անուն էր կայիափա. ✻և արարին խորհուրդ՝ զի
5 նենգուբ̄ կալցին զյ̄ս և սպանցեն։ ✻Բայց ա-
սէին, թէ մի՛ 'ի տօնի աստ՝ զի մի՛ խռովութի̄
6 լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ ✻Իբրև եկն յ̄ս 'ի բե-
7 թանիա 'ի տուն սիմոնի բորոտի, ✻մատեաւ առ
նա կին մի. որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնի, և
8 թափեաց 'ի գլուխ ն̄ր 'ի բազմականին։ ✻Իբրև
տեսին աշակերտքն՝ բարկացան՝ և ասեն. ընդէ՞ր
9 է կորուստ այդ իւղոյդ։ ✻Զի մարթ էր
վաճառել զդա մեծագնի՝ և տալ աղքատաց։
10 ✻Գիտաց յ̄ս՝ և ասէ ցն̄ս. զի՞ աշխատ առնէք
զկինդ, գործ մի բարի գործեաց դա յիս։
11 ✻Յա̄մ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց
12 զիս ո՛չ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ ✻Արկանել
դորա զիւղդ 'ի մարմին իմ, առ 'ի թաղելոյ զիս
13 նշանակեաց։ ✻Բայց ամէն ասեմ ձեզ, զի ուր
և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ա̄մ աշխարհ՝
խօսեսցի և զոր արար դա՝ 'ի յիշատակ դորա։
14 ✻Յայնժամ գնաց մի յերկոտասանիցն անու՛ա-
նեալ յուդա սկարիովտացի՝ առ քահանայա-
15 պետսն, և ասէ։ ✻Զի՞նչ կամիք տալ ինձ, և
ես մատնեցից զնա ձեզ։ և նոքա կշռեցին նմա
16 երեսուն տրծաթի։ ✻Եւ յայնմ հետէ խնդրէր
պարապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։
17 ✻Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն մա-
տեան աշակերտքն առ յ̄ս՝ և ասեն. ո՞ւր կամիս՝
զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զզատիկն։

✻Եւ

13 *Եւ ահա ասէ ցնա. երթայր՛ք ի գիւղա-
կն առաջի ձեր, եւ անդէն գտանիցէք էշ
մի կապեալ, եւ մանուկ ընդ նմա, զորս
ոչ ոք երբէք մարդ եղեալ՝ արձակեցէք
եւ բերէք առ իս: * Եւ եթէ ոք ինչ ասիցէ
ձեզ, ասիջիք. զի տէրունն զսոսա պէտ
է, եւ անդէն զրկեսցէ զսոսա: * Եւ այս
ամենայն եղեւ, զի լցցի բանն որ ասացաւ
ի մարգարէէն, որ ասէ. * Ասացէք դստերն
Սիովնի. ահա թագաւորն քո գայ առ քեզ
հեզ, հեծեալ ի վերայ էշոյ, եւ ի վերայ
էշոյ մերձաւորի լծոյ: * Եւ գնացեալ
աշակերտքն՝ արարին որպէս հրամայեաց
նոցա Յիսուս. * եւ բերին զէշն եւ զմա-
նուկն, եւ արկին զհանդերձս իւրեանց
ի վերայ նոցա, եւ նստոյց զնա: * Իսկ
բազումք ի բազմութենէն տարածէին
զհանդերձս իւրեանց ի ճանապարհի. եւ
այլք կտրէին ոստս ի ծառոց, եւ տարած-
էին ի ճանապարհի: * Եւ բազմութիւնն
որ երթային առաջի նորա, եւ որ հետե-
ւէին, աղաղակէին եւ ասէին. Օսաննա
որդւոյ Դաւթի. օրհնեալ որ գայ յանուն
Տեառն. Օսաննա ի բարձունս: * Եւ
մտեալ նորա յԵրուսաղէմ՝ ամենայն քա-
ղաքն շարժեցաւ՝ եւ ասէին. ո՞վ է սա:
Եւ ասէին ամբոխքն. սա է մարգարէն Յի-
սուս, որ ի Նազարէթ քաղաքէ Գալիլեա-
ցւոց: * Եւ մտեալ Յիսուս յեկեղեցի
Աստուծոյ՝ հանեալ զամենեսեան որ
վաճառէին եւ գնէին ի տաճարին, եւ
զսեղանս դրամափոխացն եւ զաթոռս
վաճառողացն տապալեաց: * Եւ ասէ
ցնոսա. գրեալ է. տունն իմ տունն աղօթից
կոչեսցի, դուք արարէք զայն որջ աւա-
զակաց: * Եւ մատուցին առ նա կոյր-
ք եւ կաղք ի տաճարին, եւ բժշկեաց
զնոսա: * Տեսեալ ապա քահանայապետ-
ացն եւ դպրացն զսքանչելիսն զոր արար,
եւ զմանկունսն որ աղաղակէին ի տա-
ճարին եւ ասէին. Օսաննա որդւոյ Դաւ-
թի, զի գրեալ է՝ թէ ի բերանոյ մանկանց
եւ ծծկերաց պատրաստեցեր դու զգովա-
նութիւն: * Եւ նոցա ասէ. ոչ եթէ լսէք
զինչ ասեն սոքա: Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա.
ոչ եթէ ընթերցեալ էք երբէք՝ եթէ ի բե-
րանոյ մանկանց եւ ծծկերաց պատրաս-
տեցեր դու զգովանութիւն: * Եւ թող-
եալ զնոսա՝ եւ ելեալ արտաքս ի քաղա-
քէն՝ գնաց ի Բեթանիա, եւ անդ հանգեաւ
նոքօք: * Եւ առաւօտուն դառնալով
ի քաղաքն՝ ապա ոստացաւ: * Եւ տես-
եալ զհիւր մի ի ճանապարհի՝ եկն առ
նա, եւ ոչ գտանէր ինչ ի նմա բայց միայն
տերեւս: Եւ ասէ ցնա. ոչ եւս յաւիտեան
յինէն պտուղ ուտիցէ: Եւ լսէին աշա-
կերտքն: * Եւ գալով յԵրուսաղէմ՝ եւ
մտեալ Յիսուս յեկեղեցի՝ սկսաւ հանել
զվաճառողսն եւ զգնողսն ի տաճարին,
եւ զսեղանս դրամափոխացն եւ զաթոռս
վաճառողացն տապալեաց: * Եւ ոչ
ետ թողոյր զի ոք անօթ տանիցէ ընդ տա-
ճարին: * Եւ ուսուցանէր՝ եւ ասէր
ցնոսա. ոչ գրեալ է՝ թէ տունն իմ տունն
աղօթից կոչեսցի ամենայն ազգաց. դուք
արարէք զայն որջ աւազակաց: * Եւ
լուան գրագիրքն եւ քահանայապետքն,
եւ էին որ խորհէին զկորուստ նորա. զի
երկնչէին ի նմանէ, զի ամենայն բազմու-
թիւն զարհուրեալ էր ի վարդապետու-
թենէ նորա: * Եւ յորժամ երեկոյ եղեւ՝
ելանէր արտաքս ի քաղաքէն: * Եւ
առաւօտուն՝ անցանէին տեսանէին զթու-
զանտն ցամաքեալ արմատիւք: * Եւ
յիշեալ Պետրոս՝ ասէ ցնա. վարդապետ,
ահա թուզանտն զոր անիծեր՝ ցամաքեալ
է: * Եւ պատասխանի տայ Յիսուս՝ եւ
ասէ ցնոսա. ունիցիք հաւատս Աստուծոյ:
* Զի ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոք ասիցէ
լերինդ այդորիկ. վերացիր՝ եւ արկանիր
ընդ ծով, եւ ոչ տարակուսիցի սրտիւ իւ-
րում, այլ հաւատասցէ՝ եթէ որ ասէ լի-
նելոց՝ եղիցի նմա: * Վասն որոյ ասեմ
ձեզ. զամենայն զոր աղաչէք յաղօթս՝ հա-
ւատասջիք՝ եթէ առիք, եւ եղիցի ձեզ:
* Եւ յորժամ կայցէք աղօթս առնել՝
թողուցէք եթէ ունիցիք ինչ ընդ ոք, զի
եւ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ
զյանցանս ձեր: * Եւ եթէ դուք ոչ թող-
ուցէք՝ եւ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ ոչ
թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր: * Եւ գան-
կանգ առնուն յԵրուսաղէմ: Եւ յորժամ
գնայր նա ի տաճարին՝ մատուցին առ նա
քահանայապետքն եւ գրագիրքն եւ ծե-
րակուտն: * Եւ ասեն ցնա. ո՞ւմ իշխա-
նութեամբ այս ինչ առնես. եւ կամ ո՞վ
տուեալ է քեզ զիշխանութիւնս զայս՝ զի
զայս առնես: * Եւ Յիսուս պատասխա-
նի տայ՝ եւ ասէ ցնոսա. հարցից եւ ես
զձեզ մի բան, եւ պատասխանի տուք ինձ,
եւ ասիցեմ ձեզ ես՝ իմով իշխանութեամբ
զայս ինչ առնեմ: * Մկրտութիւնն Յով-
հաննու յո՞ր էր, յերկնից՝ թէ յմարդկանէ:
Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս՝ եւ ասէին.
եթէ ասիցեմք՝ յերկնից, ասիցէ մեզ. ընդ
ո՞ւր ոչ հաւատացէք նմա: * Եւ եթէ
ասիցեմք՝ յմարդկանէ, զամբոխն երկ-
նչիմք. զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ
զմարգարէ ունէին: * Եւ պատասխա-
նի տուեալ՝ ասեն Յիսուսի. ոչ գիտեմք:
Եւ նա ասէ ցնոսա. ոչ ես ասեմ ձեզ իմով
իշխանութեամբ զայս ինչ առնեմ: * Եւ
սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակս. մարդ
ոմն տնկեաց այգի, եւ պատեաց զնա ցան-
կապատ, եւ փորեաց ի նմա հնձան, եւ
շինեաց աշտարակ, եւ մշակաց ետ զնա,
եւ գնաց ի գաւառ: * Եւ յորժամ եկն
ժամանակ՝ առաքեաց առ մշակսն ծառայ,
զի ի մշակացն առցէ ի պտղոյ այգւոյն:
* Եւ նոքա բռնեալ զնա՝ ծեծեցին, եւ
արձակեցին զնա դատարկ: * Եւ յա-
ւելեալ առաքեաց առ նոսա ծառայ այլ.
եւ զնա գլխովին վէրս արարին, եւ ան-
պատուեցին: * Եւ յաւելեալ առաքեաց
զերրորդ. եւ զնա սպանին: * Եւ այլ
բազումս՝ զոմանս ծեծեցին, եւ զոմանս
սպանին: * Եւ ունէր տակաւին մի որդի
սիրելի, եւ առաքեաց զնա առ նոսա յե-
տին՝ ասելով. ամաչեսցեն զորդւոյ իմոյ:
* Եւ մշակքն նոքա ասեն ընդ միմեանս.
սա է ժառանգն, եկայք սպանցուք զնա,
եւ մեր եղիցի ժառանգութիւնն: * Եւ
բռնեալ զնա՝ սպանին, եւ հանին արտա-
քս ի պարտիզէն: * Ի՞նչ արասցէ տէր
պարտիզին. գայցէ եւ կորուսցէ զմշակսն
զայնոսիկ, եւ տացէ զպարտիզն այլոց:
* Ոչ զայս գրոց ընթերցեալ էք՝ զոր
ասացին շինողքն՝ զի եղեւ նա գլուխ
անկեան: * Յաստուածոյ եղեւ այս, եւ
է սքանչելի յաչս մեր: * Վասն որոյ
ասեմ ձեզ՝ եթէ առցի ձեզմէ արքայու-
թիւն Աստուծոյ, եւ տացի ազգի որ առ-
նիցէ զպտուղս նորա: * Եւ որ անկցի
ի քարդ այդ՝ խորտակեսցի. եւ յորոյ
վերայ անկցի՝ հարցէ զնա: * Եւ լուեալ
քահանայապետացն եւ փարիսեցւոցն
զառակսն նորա՝ գիտացին եթէ զնոսա
ասէ: * Եւ խնդրէին զնա ունել, եւ
երկնչէին ի բազմութենէն. զի իբրեւ զմար-
գարէ ունէին զնա: * Եւ պատասխա-
նի տուեալ Յիսուս՝ ասէ կրկին ցնոսա
առակս. նմանեցաւ արքայութիւն երկ-
նից մարդոյ թագաւորի, որ արար հար-
սանիս որդւոյ իւրոյ: * Եւ առաքեաց
զծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ի հար-
սանիսն, եւ ոչ կամէին գալ: * Եւ յա-
ւելեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ ասելով.
ասասջիք հրաւիրելոցն. ահա զճաշիս
պատրաստեցի, զեզինս իմ եւ զկերակուր
պարարտ սպանի, եւ ամենայն ինչ պատ-
րաստ. եկայք ի հարսանիսն: * Եւ նո-
քա անհոգ արարեալ՝ գնացին, ոմն յան-
գիւղն իւր, եւ ոմն ի վաճառանոցն իւր:
* Եւ մնացեալքն բռնեալ զծառայսն՝
նախատեցին եւ սպանին: * Եւ լուեալ
թագաւորին՝ բարկացաւ, եւ առաքեալ
զզինուորսն իւր՝ սատակեաց զսպանող-
սն զայնոսիկ, եւ զքաղաքն նոցա հրդե-
հեաց: * Ապա ասէ ծառայիցն իւրոց.
հարսանիսն պատրաստ է, եւ հրաւիրեալ-
քն ոչ եղեն արժանի: * Երթայք ապա
ի ճանապարհս ելից, եւ զամենեսեան
որ գտանիցէք՝ կոչեցէք ի հարսանիսն:
* Եւ ելեալ ծառայքն յայնժամ ի ճա-
նապարհս՝ ժողովեցին զամենեսեան զոր
գտին, զչարսն եւ զբարիսն. եւ լցաւ հար-
սանիսն հիւրովք: * Եւ մտեալ թագա-
ւորն՝ տեսանէր զհիւրսն, եւ ետես անդ
մարդ մի ոչ հագեալ հանդերձիւ հարսա-
նեկան: * Եւ ասէ ցնա. ընկեր, զիա՞րդ
մտեր ի տուն հարսանեացս՝ եւ ոչ հագեալ
հանդերձիւ հարսանեկան: Եւ նա համա-
րեցաւ: * Յայնժամ ասէ թագաւորն
ծառայիցն. կապեցէք զոտս եւ զձեռս
նորա, եւ տարէք արտաքս ի խաւարն,
անդ եղիցի լալ եւ կրճտել ատամանց:
* Զի բազումք են կոչեցեալք՝ եւ սակաւք
ընտրեալք: * Յայնժամ գնացեալ փա-
րիսեցիքն՝ խորհեցան զի զիարդ որսասցեն
զնա ի խօսիցն: * Եւ առաքեցին առ նա
զաշակերտս իւրեանց՝ եւ զՀերովդեանս,
ասելով. վարդապետ, գիտեմք զի ճշմար-
տասէր ես, եւ զճանապարհ Աստուծոյ
ճշմարտութեամբ ուսուցանես, եւ ոչ
հոգաս վասն ոչ ումեք. զի ոչ հայիս ի
դէմս մարդկան: * Ասա մեզ ապա՝ զի
զայս կարծիս՝ արժան է հարկս տալ կայ-
սեր, եւ կամ ոչ: * Եւ գիտացեալ Յի-
սուս զչարութիւն նոցա՝ ասէ. ընդէ՞ր
փորձէք զիս, կեղծաւորք: * Ցուցէք
ինձ զդրամն հարկին: Եւ նոքա մատու-
ցին առ նա դահեկան մի: * Եւ ասէ
նոցա. զո՞ւր է պատկեր սա եւ գրութիւն:
* Ասեն ցնա. կայսերն: Յայնժամ ասէ
ցնոսա. տուք զկայսերն կայսեր, եւ զաս-
տուածն Աստուծոյ: * Եւ լուեալ նոցա
զայս՝ զարհուրեցան, եւ թողեալ զնա՝
գնացին: * Յաւուրն յայնմիկ մերձե-
ցան առ նա սադուկեցիքն, որ ասեն զոչ
լինել յարութիւն մեռելոց, եւ հարցա-
նէին զնա: * Եւ ասեն. վարդապետ,
Մովսէս ասաց՝ եթէ ոք մեռանիցի եւ
զաւակ ոչ թողցէ, եղբայր նորա կին
առցէ զկինն նորա, եւ յարուսցէ սերունդ
եղբաւր իւրոյ: * Եւ էին առ մեզ եղբարք
եւթն. եւ առեալ առաջնոյն կին՝ մեռաւ,
եւ զաւակ ոչ ունելով՝ թողոյ զկինն իւր
եղբաւր իւրում: * Նոյնպէս եւ երկրոր-
դին եւ երրորդին՝ մինչեւ եւ եւթներորդին:
* Ապա յետ ամենեցուն մեռաւ եւ կինն:
* Յարութեան ուրեմն որո՞ց կինն լի-
նիցի. զի եւթներեքեան ունէին զնա կին:
* Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս՝
ասէ ցնոսա. մոլորեալ էք դուք՝ ոչ գի-
տելով զգրսն եւ զզօրութիւն Աստուծոյ:
* Զի յարութեան ոչ առնուն կին եւ ոչ
առնուն ամուսին, այլ եղիցին իբրեւ զհրե-
շտակս Աստուծոյ յերկինս: * Եւ զյա-
րութենէ մեռելոց ոչ ընթերցեալ էք զոր
ասացաւ ցձեզ ի Մովսիսէ, ի մորենւոջն
ասելով. ես եմ Աստուած Աբրահամու,
եւ Աստուած Իսահակայ, եւ Աստուած
Յակոբայ: * Ոչ է Աստուած մեռելոց,
այլ կենդանեաց. դուք ուրեմն մոլորեալ
էք յոյժ: * Եւ լուեալ ամբոխին՝ զար-
հուրեցան ի վարդապետութենէ նորա:
* Եւ լուեալ փարիսեցւոցն՝ եթէ լռեցոյց
զսադուկեցիսն՝ ժողովեցան ընդ միմեանս:
* Եւ հարցանէ ոմն ի նոցանէ՝ որ էր
օրինաց վարդապետ, փորձելով զնա՝ եւ
ասէ. վարդապետ, ո՞րպիսի է պատուիրան
մեծ յօրինացն: * Եւ Յիսուս ասէ ցնա.
սիրեսցես զտէր Աստուած քո յամենայն
սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ,
եւ յամենայն մտաց քոց: * Սա է մեծ
եւ առաջին պատուիրան: * Եւ երկրոր-
դին նման է սմա. սիրեսցես զընկերն քո
իբրեւ զանձն քո: * Յերկուսին պատու-
իրանսդ այսոսիկ կայցեն ամենայն օրէնք
եւ մարգարէք: * Եւ ժողովեալ փարի-
սեցիքն՝ հարցանէր նոցա Յիսուս. * եւ
ասէ. զի՞նչ կարծիք ձեզ վասն Քրիստոսի,
զո՞ւր որդի է: Ասեն ցնա. Դաւթի: * Ասէ
ցնոսա. զիա՞րդ ապա Դաւիթ ոգւովն
կոչէ զնա Տէր՝ եւ ասէ. * ասաց Տէր
Տեառն իմում. նստիր ընդ աջմէ իմմէ,
մինչեւ դիցեմ զթշնամիս քո սաստ ոտից
քոց: * Եթէ ուրեմն Դաւիթ կոչէ զնա
Տէր, զիա՞րդ որդի նորա է: * Եւ ոչ
ոք կարէր պատասխանի տալ նմա բան
մի. եւ ոչ ոք համարձակեցաւ յաւուրցն
յայնմանէ՝ հարցանել զնա ինչ: * Յայն-
ժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ամբոխսն եւ
ընդ աշակերտսն իւր, * եւ ասէ. ի վերայ
աթոռոյ Մովսիսի նստան դպիրքն եւ փա-
րիսեցիքն: * Զամենայն զոր ասիցեն
ձեզ՝ արարէք եւ կատարեցէք. բայց ոչ
ըստ գործոց նոցա արարէք. զի ասեն եւ
ոչ առնեն: * Կապեն ծանր եւ անտա-
նելի բեռինս, եւ արկանեն ի վերայ ուս-
ից մարդկան. եւ իւրեանք մատամբ իւ-
րեանց ոչ կամին շարժել զնոսա: * Եւ
զամենայն գործս իւրեանց առնեն՝ զի
տեսցին ի մարդկանէ. լայնացուցանեն
զպատուականս իւրեանց, եւ երկարեցու-
ցանեն զծայրս հանդերձից իւրեանց: * Եւ
սիրեն զառաջին տեղիս ընդ ճաշիս, եւ
զառաջին աթոռս ի ժողովարանսն: * Եւ
զբարեւս ի հրապարակս, եւ կոչել ի մարդ-
կանէ՝ Ռաբբի, Ռաբբի: * Դուք ոչ կո-
չեսջիք Ռաբբի. զի մի ոք է վարդապետ
ձեր, եւ դուք ամենեքեան եղբարք էք:
* Եւ զհայր մի մի կոչեսջիք ձեզ ի վե-
րայ երկրի. զի մի ոք է Հայր ձեր՝ որ յեր-
կինս է: * Եւ մի կոչեսջիք զձեզ վար-
դապետս. զի վարդապետ ձեր մի է՝ Քրիս-
տոս: * Եւ որ մեծ է ի ձէնջ՝ եղիցի ձեր
ծառայ: * Եւ որ ոք հանիցէ զանձն իւր՝
խոնարհեսցի. եւ որ խոնարհեցուցանիցէ
զանձն իւր՝ հանեսցի: * Վա՛յ ձեզ գրա-
գիրք եւ փարիսեցիք, կեղծաւորք, զի
գոցէք զարքայութիւն երկնից առաջի
մարդկան. դուք ոչ մտանէք, եւ զմտա-
նելոցսն ոչ թողուք մտանել: * Վա՛յ ձեզ
գրագիրք եւ փարիսեցիք, կեղծաւորք,
զի շրջիք ծով եւ ցամաք՝ մի հետեւող
առնուլ, եւ յորժամ եղիցի՝ առնէք զնա
որդի գեհենի՝ քան զձեզ կրկնապատիկ:
* Վա՛յ ձեզ առաջնորդք կուրք, որ ասէք.
որ երդնուցուն զտաճարաւն՝ ոչինչ է.
եւ որ երդնուցուն ոսկւովն տաճարին՝
պարտական է: * Դո՛ւք յիմարք եւ կու-
րք, զո՞ր է մեծ՝ ոսկի՝ կամ տաճարն որ
սրբէ զոսկին: * Եւ որ երդնուցուն
զսեղանովն՝ ոչինչ է. եւ որ երդնուցուն
ընծային որ ի վերայ նորա՝ պարտական է:
* Կուրք, զո՞ր է մեծ՝ ընծայն՝ կամ սե-
ղանն որ սրբէ զընծայն: * Եւ որ եր-
դնուցուն սեղանովն՝ երդնուցուն եւ ամե-
նայն ինչ որ ի վերայ նորա: * Եւ որ եր-
դնուցուն տաճարաւն՝ երդնուցուն եւ
Աստուծոյ որ բնակեալ է ի նմա: * Եւ
որ երդնուցուն երկնիւքն՝ երդնուցուն
եւ աթոռոյն Աստուծոյ եւ նստողին ի նմա:
* Վա՛յ ձեզ գրագիրք եւ փարիսեցիք,
կեղծաւորք, զի տայք տասանորդս ի
դաղձոյ եւ ի սամիթոյ եւ ի կումինոյ, եւ
թողուք զծանրագոյնսն օրինացն՝ զդա-
տաստանն եւ զողորմութիւն եւ զհաւա-
տս. զայս ինչ պարտ էր առնել, եւ զայն-
պէսսն մի թողուլ: * Կուրք առաջնոր-
դք, որ զմժեղն խոշտանգէք, եւ զուն
կլանէք: * Վա՛յ ձեզ գրագիրք եւ փա-
րիսեցիք, կեղծաւորք, զի սրբէք զկող-
մանս բաժակին եւ զկերակրոյն, եւ ներ-
քոյ լցեալ են յանիրաւութենէ եւ յան-
կարգութենէ: * Փարիսեցի կո՛յր, սրբ-
եա՛ զներքինս բաժակին եւ զկերակրոյն,
զի եղիցի եւ զարտաքինսն նոցա սրբեալ:
* Վա՛յ ձեզ գրագիրք եւ փարիսեցիք,
կեղծաւորք, զի նմանիք գերեզմանաց
սպիտակեցելոց, որ արտաքոյ երեւին գե-
ղեցիկ, եւ ներքոյ լցեալ են ոսկերօքն
մեռելոց եւ ամենայն պղծութեամբ: * Այ-
սպէս եւ դուք արտաքոյ երեւիք մարդ-
կան արդարք, եւ ներքոյ լցեալ էք կեղ-
ծեաւ եւ անօրինութեամբ: * Վա՛յ ձեզ
գրագիրք եւ փարիսեցիք, կեղծաւորք,
զի շինէք զգերեզմանս մարգարէիցն, եւ
զարդարէք զյուշարձանս արդարոցն, եւ
ասէք. եթէ էաք մեք յաւուրս հարցն մե-
րոց՝ ոչ էաք մասնակիցք նոցա յարեան
մարգարէից: * Վասն որոյ վկայէք ձեզ
անձամբ՝ եթէ որդիք էք սպանողացն
մարգարէիցն: * Եւ դուք լցէք զչափ
հարցն ձերոց: * Օձք, ազգ իժից, զի-
արդ խոյանայցէք ի դատաստանէ գե-
հենի: * Վասն որոյ ահա ես առաքեմ
առ ձեզ մարգարէս եւ իմաստունս եւ
գրագիրս, եւ ի նոցանէ սպանանիցէք եւ
խաչեսջիք, եւ ի նոցանէ գրեսջիք ի ժո-
ղովարանսդ ձեր, եւ հալածեսջիք ի քա-
ղաքէ յքաղաք: * Զի եկեսցէ ի ձեզ ամե-
նայն արիւն արդար՝ որ հեղաւ յերկրի,
ի վերայ արեան Աբելի արդարոյ՝ մինչեւ
ի վերայ արեան Զաքարիայ որդւոյ Բա-
րաքիայ, զոր սպանէք ի միջի տաճարին
եւ զսեղանոյն: * Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ
եկեսցեն այս ամենայն ազգիս այսորիկ:
* Երուսաղէմ՝

յառնելոյն իմոյ, յառաջեցից քան զձեզ 'ի գա-
33 լիլեա։ * Պատասխանի ետ պետրոս՝ և ասէ ցնա.
Թէպէտ և ամենեքեան գայթագղեսցին 'ի քէն,
34 սակայն ես ո՛չ գայթագղեցայց։ * Ասէ ցնա յ՞ս.
ամէն ասեմ քեզ՝ զի յայսմ գիշերի մինչչև հա-
35 ւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։ * Ասէ
ցնա պետրոս. Թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ
քեզ, զքեզ ո՛չ ուրացայց։ Նոյնպէս և ա՞մ աշա-
36 կերտքն ասէին։ * Յայնժամ գայ յ՞ս ընդ ն՞ս 'ի
գիւղ մի՝ որում անուն էր գեթսէմանի, և ասէ
ցն՞ս. Նստարո՛ւք այդր, մինչև երթայց կացից
37 յաղօթս։ * Եւ առեալ ընդ իւր զպետրոս՝ և
զերկուս որդիսն զեբեդեայ, սկսաւ տրտմել և
38 հոգալ։ * Յայնժամ ասէ ցն՞ս. արտում է ոգի
իմ մինչև 'ի մահ, կացէ՛ք աստ՝ և սկեցէ՛ք ընդ իս։
39 * Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ
'ի վ՞ր երեսաց իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ.
Հա՛յր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ՛ բաժակս այս յի-
նէն. բայց ո՛չ որպէս ես կամիմ, այլ որպ՞ դու։
40 * Գայ առ աշակերտսն, և գտանէ զն՞ս 'ի քուն,
և ասէ ցպետրոս. ա՞յդպէս ո՛չ կարացիք մի ժամ
41 արթուն կալ ընդ իս։ * Արթո՛ւն կացէք և ա-
ղօ՛թս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք 'ի փորձութի՞.
42 հոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար։ * Դար-
ձեալ երկրորդ անգամ չոքաւ՝ եկաց յաղօթս յ՞ս
և ասէ. Հա՛յր իմ՝ եթէ հնար իցէ անցանել յի-
նէն բաժակիս այսմիկ։ ապա թէ ոչ՝ արբից
43 զսա, եղիցին կամք քո։ * Եւ եկեալ միւսանգամ
եդիտ զն՞ս 'ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծան-
44 րացեալք։ * Եթող զն՞ս՝ և գնաց, եկաց յաղօթս
երրորդ անգամ, և դարձեալ զնոյն բան ասաց։
45 * Յայնժամ գայ առ աշակերտսն՝ և ասէ ցն՞ս.

ննջէ-

ննջեցէ՛ք այսուհետև՝ և հանգերո՛ւք. զի ահա
հասեալ է ժամ, և որդի մարդոյ մատնի 'ի ձեռս
մեղաւորաց։ * Արի՛ք երթիցուք աստի, զի ա- 46
հաւասիկ եհաս՝ որ մատնելոցն է զիս։ * Եւ 47
մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա յուդա մի յեր-
կոտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազում
սրովք և բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծերոց
ժողովրդեանն։ * Եւ որ մատնելոցն էր զնա, 48
ետ նց՝ նշան՝ և ասէ. ընդ որում ես համբուրե-
ցից՝ նա է, զնա՛ ունիցիք։ * Եւ վաղվաղակի 49
մատուցեալ առ յս՝ ասէ. ո՛ղջ եր վա՛րդապետ.
և համբուրեաց ընդ նմա։ * Եւ յս՝ ասէ ցնա. 50
ը՛նկեր՝ վս՝ որո՞յ եկիրդ. յայնժամ մատուցեալ
արկին ձեռս 'ի յս՝, և կալան զնա։ * Եւ ահա 51
միոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ յի՝, ձգեաց զձեռն
և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայա-
պետին, և 'ի բաց եհան զունկն նր՝։ * Յայնժամ 52
ասէ ցնա յս՝. դարձո՛ զսուր քո 'ի տեղի իւր. զի
ամենեքեան՝ որ սուր առնուցուն՝ սրով անկա-
նիցին։ * Թէ համարիցիս՝ թէ ո՞չ կարեմ աղա- 53
չել զհայր իմ. և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝
աւելի քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց։
* Բ-ոլ զիա՞րդ լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս 54
պարտ է լինել։ * Յայնժամ ասաց յս՝ ցամբոխն.
իբրև 'ի վր՝ աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք՝
ունել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին նըս-
տէի և ուսուցանէի, և ո՛չ կալայք զիս։ * Բ-ոլ 56
այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէ-
իցն։ յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին
զնա և փախեան։ * Իսկ նց՝ կալեալ զյս՝ ածին 57
առ կայիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և
ծերք ժողովեալ էին։ * Եւ պետրոս զհետ նր՝ 58
եր-

եղիցի քահանայապետութիւն նորա ընդ
պետին. և մտեալ ի ներքս նստէր ընդ տա-
59 ւորան առեսնել կիտատրումն։ * Եւ քահանայա-
պետքն և ամենայն ծերակոյտն ազգին վի-
60 գաճ. զի տայցեն զնա, * և ոչ գտանէին ի
բազմաց սուտ վկայիցն մատուցեալոց. յետոյ մա-
61 տուցեալ երկու սուտ վկայք, * ասէին թէ սա
ասէր՝ կարօղ եմ քակել զաւազանն աստ, և զերկրա-
62 պետն սուտ ցնա. * Եւ յարուցեալ քահանայա-
պետն ասէ ցնա. զինչ պատասխանի, զինչ
63 դատա ամբաստանեն զքեզն։ * Եւ յի լուռ կայր։
պատասխանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա.
երդմնեցուցանեմ զքեզ յաստ. կենդանւոյն, զի ա-
64 սացես մեզ թէ դո՞ւ ես քրիստոս որդի աստ
ցնա յա. դու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ յայսմ
հետէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ
աջմէ զօրութեանն՝ և եկեալ ընդ ամպս երկնից։
65 * Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց զ-
հանդերձս իւր, և ասէ. հայհոյեաց, զի՞ և ս-ա մի-
ւոյ ևս վկայից, ահա արդ լուարուք զհայ-
66 հոյութիւն նորա. * զինչ հաճոյ է ձեզ։ Նոքա
պատասխանի ետուն և ասեն. մահապարտ է։
67 * Յայնժամ թքին ընդ երեսս նմա, և հարին
68 զնա. և ոմանք ապտակեցին, և ասեն. * Մարգա-
69 րէ մեզ քրիստո, ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ։ * Եւ
պետրոս նստէր արտաքոյ ի գաւթին. մատե-
ան առն աղախին մի, և ասէ. և դու ընդ յի գա-
70 լիլեացւոյ էիր. * ԵՒ ա ուրացաւ առաջի ամե-
ցուն՝ և ասէ, թէ ոչ գիտեմ զինչ խօսիս։
71 * Եւ երբ ել նա արտաքս. տես զնա աղախինն՝ և
ասէ ցնոսա որ անդ էին. և սա ընդ յի Նազովրեցւոյ էր։ * Եւ
դար-

դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ ոչ գիտեմ
զայրն։ *Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք 73
կայինն անդ, ասեն ցպետրոս. արդարև և դու
'ի նոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ առնեն
զքեզ։ *Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ, 74
թէ ոչ գիտեմ զայրն. և իսկոյն հաւ խօսեցաւ։
*Եւ յիշեաց պետրոս զբանն յի՞ զոր ասաց, 75
թէ մինչչև հաւու խօսել իցէ՝ երիցս ուրացիս
զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս։

ԳԼ. ԻԷ։

Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ա՜մ քահա 1
նայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վասն յի՞
սպանանել զնա։ *Կապեցին զնա, և առին գնա 2
ցին. և ետուն 'ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի
դատաւորի։ *Յայնժամ տեսեալ յուդայի՝ որ 3
մատնեաց զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զղջացաւ՝
և դարձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն և
ծերս ժողովրդեան, *և ասէ. մեղայ, զի մատ 4
նեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն. մեզ չէ՛
փոյթ, դո՛ւ գիտես։ *Եւ ընկէց զարծաթն 'ի 5
տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղդեցաւ։ *Իսկ 6
քահանայապետիցն առեալ զարծաթն՝ ասեն. ո՛չ
է արժան ընդունել զայդ 'ի կորբանն, քանզի
գինք արեան են։ *Խորհուրդ առեալ, գնեցին 7
այնու զագարակն բրտի 'ի գերեզման օտարաց։
*Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ա 8
գարակ արեան՝ մինչև ցայսօր։ *Յայնժամ լը 9
ցաւ՝ որ ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայ մարգարէի.
և առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառե
լոյն, զոր արկին յորդւոցն իէ՛լի։ *Եւ ետուն 10
զնա յագարակն բրտի. ո՜պ հրամայեաց ինձ տ՜ր։

11 * Եւ յ՚ս եկաց առաջի դատաւորին . եհարց
ցնա դատաւորն՝ և ասէ . դո՞ւ ես Թագաւորն
12 հրէից ։ և յ՚ս ասէ . դու ասես ։ * Եւ՚ի չարախօ-
սիլն նր՚ ՚ի քահանայապետիցն և՚ի ծերոց , ոչի՛նչ
13 ետ պատասխանի ։ * Յայնժամ ասէ ցնա պիղա-
տոս . ո՞չ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն ։
14 * Եւ ո՛չ ետ նմա պատասխանի՝ և ո՛չ բան մի ,
15 մինչև զարմանալ դատաւորին յոյժ ։ * Բայց
ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժո-
16 ղովրդեանն կապեալ մի զոր կամէին ։ * Ունէին
յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր , որում անուն
17 էր յեսու բարաբբա ։ * Իբրև ժողովեցան , ա-
սէ ցն՚ս պիղատոս . զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի
արձակեցից ձեզ , զյեսու բարաբբա՞ եթէ զյ՚ս
18 զանու՛անեալն ք՚ս ։ * Քանզի գիտէր՝ թէ առ
19 նախանձու մատնեցին զնա ։ * Եւ մինչ նստէր
յատենին , առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ .
չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ , զի բազում
անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն ն՚ր ։
20 * Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցու-
ցին զժողովուրդսն , զի խնդրեսցեն զբարաբ-
21 բայն՝ և զյ՚ս կորուսցեն ։ * Պատասխանի ետ
դատաւորն՝ և ասէ ցն՚ս . զո՞ կամիք զի արձակե-
ցից ձեզ յերկուց այտի ։ և նոքա ասեն . զբա-
22 րաբբա ։ * Ասէ ցն՚ս պիղատոս . իսկ զի՞ արարից
23 զյ՚ս զանու՛անեալն ք՚ս ։ * Ասեն ամենեքեան՝
խաչեսցի՛ . և նա ասէ , զի՞նչ չար արար . և նոքա
առաւել ևս աղաղակէին և ասէին , խաչեսցի՛ ։
24 * Եւ տեսեալ պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ՝ այլ
առաւել խռովութի՞ լինի , առեալ ջուր՝ լու՛աց
զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝ և ասէ . քաւեալ
եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ . դուք գի-

ասա-

տասջեր ։ * Պատասխանեի եւս նմա ժողովուրդն՝ 25
և ասէ. արիւն դորա ՚ի վե՛ր մեր և՚ի վե՛ր որդւոց
մերոց ։ * Յայնժամ արձակեաց նոցա զբարաւոր՝ 26
բանն, և զյի՛ս գան հարեալ՝ եւ՚ի ձեռս՝ զի խա՛չ
հեսցի ։ * Յայնժամ զինուորքն դատաւորին ա՛ 27
ռին զյի՛ս յոստարանս. և ժողովեցին ՚ի վերայ նո՛ր
զամ զզունդն. * մերկացին զնա, և արկին զնո՛ 28
վաւ քլամիդ կարմիր ։ * Եւ ծնեալ պսակ ՚ի 29
վիշտ՝ եդին ՚ի գլուխ նո՛ր, և եղէգն յաջոյ ձե՛
ռին նո՛ր. ՚ի ծունր իջեալ առաջի նո՛ր՝ կատակէին
և ասէին. ո՛ղջ եր թագաւոր հրէից ։ * Եւ թքե 30
ցեալ ՚ի նա՝ առնուն զեղէգնն և ծեծէին զգ
գլուխ նո՛ր ։ * Եւ յորժամ ձանձրացին զնա, մեր՛ 31
կացուցին ՚ի նմանէ զքլամիդն՝ և ագուցին նմա
զիւր հանդերձն, և տարան զնա ՚ի խա՛չ հանել ։
* Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի կիւրենացի՝ 32
անուն սիմոն, զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ
զխաչն նո՛ր ։ * Եւ եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ 33
գողգոթա, որ է տեղի կառափելոյ ։ * Տուն 34
նան ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև
ճաշակեաց, ո՛չ կամեր ըմպել ։ * Եւ հանեալ 35
զնա ՚ի խա՛չ բաժանեցին զհանդերձս նո՛ր վիճակ
կաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի մարգարէէն.
բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս, և՚ի վե՛ր 36
պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին ։ * Եւ 37
նստեալ պահէին զնա ։ * Եւ եդին ՚ի վե՛ր գլխոյ
նորա՝ գրեալ զվինա նո՛ր. Թէ՝ այս է յի՛ս թագա 38
ւորն հրէից ։ * Յայնժամ հանին ընդ նմա ՚ի
խաչ երկուս աւազակս, ո՛ի յաջմէ նո՛ր՝ և ո՛ի յա 39
հեկէ ։ * Եւ որ անցանէին՝ հայհոյէին զնա, 40
շարժէին զգլուխս իւրեանց, * և ասէին. վայ
որ քակէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր
զնա.

գնա • ապրեցո զքեզ , թէ ոչդէ ես պց էջ՚ի
41 խաչէդ ։ * Նոյնպէս և քահանայապետքն ձա՜
ղէին հանդերձ դպրօքն և ծերովք՝ և ասէին ։
42 * Այլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ ապրեցու՜
ցանել • եթէ թագաւոր է իսկզի՝ իջցէ այժմ՚ի
43 խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա ։ * Եթէ յուսա՜
ցաւ յԱստ , փրկեսցէ այժմ զնա՝ եթէ կամի զդա•
44 քանզի ասաց՝ եթէ պց ոչդէ եմ ։ * Նոյնն և
աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա , նախա՜
45 տէին զնա ։ * Ի՚ վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար
46 եղև ՚ի վր՚ ամ երկրի մինչև ցինն ժամ ։ * Ի՚
զինն ժամուն գոչեաց յս ՚ի ձայն մեծ և ասէ•
էլի էլի լամա սաբաքթանի • այս ինքն է • Աս՜
47 ծ իմ ասծ իմ՝ ընդէր թողեր զիս ։ * Ոմանք յայն՜
ցանէ որ անդն կային , լսէրու լուծան՝ ասէին •
48 զԵղիա կարդայ դա ։ * Ի՚ վազվազակի ընթա՜
ցաւ մինն՚ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով,
49 հարեալ յեղեգան՝ եւ ըմպել նմա ։ * Ի՚ միւսքն
ասէին • Թող եւեցուք եթէ գայ Եղիա փրկել
50 զդա ։ * Ի՚ յս դարձեալ աղաղակեաց՚ի ձայն
51 մեծ՝ և արձակեաց զոգին ։ * Ի՚ ահա վարա՜
գոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մին՜
չև ՚ի վայր , և երկիր շարժեցաւ , և վէմք պատա՜
52 ռեցան ։ * Ի՚ դերեզմանք բացան , և բազում
53 մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան ։ * Ի՚ ել՜ել
՚ի գերեզմանացն յետ յարութեն նր , մտին ՚ի քա՜
54 ղաքն սուրբ , և երեւեցան բազմաց ։ * Իսկ հար՜
իւրապետն՝ և որ ընդ նմա պահէին զյս , լսեր
տեսին զշարժուածն և զեղեալսն , երկեան յոյժ՝
55 և ասեն • արդարև պց ոչդէ էր սա ։ * Էին անդ
կանայք բազումք , կային ՚ի հեռուստանէ՝ և
հայէին , որք եկին ընդ նմա ՚ի գալիլեէ պաշտել
զնա •

զնա. * յորս էր մարիամ մագդաղենացի՝ և մա- 56
րիամ յակովբայ՝ և յովսեայ մայր, և մայր որդ-
ւոցն զեբեդեայ։
* Եւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծատուն 57
յարիմաթեայ՝ որում անուն էր յովսէփ. որ և
աշակերտեցաւ իսկ յի՛։ * Սա մատուցեալ առ 58
պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն յի՛. յայնժամ
պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ * Եւ 59
առեալ զմարմինն յովսէփ՝ պատեաց ո՛ք կտա-
ւովք, * և եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց 60
'ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գե-
րեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ * Ընդ էր մա- 61
րիամ մագդաղենացի՝ և միւս մարիամն, նստէին
հանդէպ գերեզմանին։ * Եւ 'ի վաղիւ՝ անդր՝ որ 62
է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայա-
պետքն և փարիսեցիքն առ պիղատոս, * և ասեն. 63
տէ՛ր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ
կենդանին էր. թէ յետ երից աւուրց յառնեմ։
* Որդ՝ հրամայեա՛ զգուշանալ գերեզմանին 64
մինչև ցերիս աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն
գիշերի՝ գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողո-
վրդեանն, թէ յարեաւ 'ի մեռելոց. և լինիցի յե-
տին մոլորութին չար քան զառաջինն։ * Ասէ 65
ցնոսա պիղատոս. ունիք զզօրականն, երթայք
զգուշացարո՛ւք ո՛պ և գիտէք։ * Եւ նոքա եր- 66
թեալ զգուշացան գերեզմանին, և կնքեցին ըզ
վէմն հանդերձ՝ զօրականօքն։

ԳԼ. ԻԲ.

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր 1
միաշաբաթին, եկն մարիամ մագդաղենացի,
և միւս մարիամն՝ տեսանել զգերեզմանն։ * Եւ 2
ահա

ահա շարժումն մեծ եղև. զի հրեշտակ տեառն
իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց
3 զվէմն 'ի դրաց անտի, և նստէր 'ի վր̄ նր̄. * և էր
տեսիլ նորա իբրև զփայլակն, և հանդերձ նորա
4 սպիտակ իբրև զձիւն: * Եւ յահէ անտի նորա
խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրև զմեռ-
5 եալս: * Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ
ցկանայսն, մի՛ երկնչիք դուք, գիտեմ զի զյս̄
6 զխաչելեալն խնդրէք. * չէ՛ աստ, քանզի յարեաւ,
որպ̄ ասացն: եկա՛յք տեսէ՛ք զտեղին ուր կայր:
7 * Եւ վաղվաղակի երթա՛յք ասացէ՛ք աշակեր-
տացն նորա՝ թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ
քան զձեզ 'ի գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա.
8 ահա ասացի ձեզ: * Եւ ելեալ վաղվաղակի 'ի
գերեզմանէ անտի ահիւ՛ և խնդուբ̄ բազմաւ՝
9 ընթանային պատմել աշակերտացն: * Եւ ահա
պատահեաց նոցա յս̄՝ և ասէ. ո՛ղջ էք: և նոքա
մատուցեալ կալան զոտս նորա՝ և երկի՛րպագին
10 նմա: * Յայնժամ ասէ ցնս̄ յս̄. մի՛ երկնչիք, եր-
թա՛յք ասացէ՛ք եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն 'ի
11 գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս: * Իբրև նոքա
գնացին, ահա ոմանք 'ի զօրականացն եկին 'ի քա-
ղաքն՝ և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն
12 որ ինչ եղևն: * Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ
ծերովքն խորհուրդ առեալ արծաթ յոյժ ե-
13 տուն զօրականացն, * և ասեն. ասասջիք՝ եթէ
աշակերտքն նր̄ եկեալ գիշերի գողացան զնա՝
14 մինչ մեք 'ի քուն էաք: * Եւ եթէ լուր լիցի
այդ առ դատաւորն, մեք հաճեսցուք զնա՝ և
15 զձեզ անհոգս արասցուք: * Եւ նոցա առեալ
զարծաթն, արարին ոպ̄ ուսանն. և ել համբաւս
16 այս 'ի հրէից մինչև ցայսօր: * Իսկ մետասան

աշա-

աշակերտքն գնացին 'ի գալիլեայ 'ի լեառնն՝ ուր
ժամադիր եղև նոցա յս̄ ։ * Իբրև տեսին զնա, 17
երկիրպագին նմա. և ոմանք յերկուացան ։ * Եւ 18
մատուցեալ յս̄ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ ։
տուաւ ինձ ա̄մ իշխանութի̄ յերկինս և յերկրի.
որպ̄ առաքեաց զիս հայր, և ես առաքեմ զձեզ ։
* Գնացէ՛ք այսուհետև՝ աշակերտեցէ՛ք զա̄մ 19
հեթանոսս. մկրտեցէ՛ք զնոսա յանուն Հօր՝ և
Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ ։ * Ուսուցէ՛ք նոցա 20
պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ.
և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս,
մինչև 'ի կատարած աշխարհի ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ:

Աւետարանս որ ըստ մարկոսի գրեալ է. ասցն մարկոս աշակերտ պետրոսի, և ընթացակից պօղոսի գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ դնէ սկիզբն և ասէ. Սկիզբն աւետարանի, 'ի յովհաննու քարոզութեան. և զմկրտութեան յովհաննու. և առնու վկայութիւն յեսայեայ մարգարէէ, նշանակէ և զփորձութիւն 'ի չերինն, և ոչ ասէ զփորձանքն. պատմէ և վասն ընտրութեան աշակերտացն, և նշանս և արուեստս՝ զոր արար. և զխորհուրդ մատնութեան, և զկատարածն. որ և մատնեցաւ պիզատոսի, և խաչեցաւ մարմնով. և զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և զի մարմինն եդաւ 'ի գերեզմանի, և յարեաւ երեքօրեայ. և զիջանել հրեշտակին, և երևել կանանցն, և զնոցն պատմել աշակերտացն:

Մարկոս հրամանաւ պետրոսի վիմի գրեաց զաւետարանս իւր յաղէքսանդր քաղաքի 'ի չեզու եգիպտացի. զկնի ժէ, ամի համբառնալոյ փրկչին:

Մարկոս՝ բարձր պատուար, կամ՝ 'ի վերայ տանեացն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Աւետարանին որ ըստ մարկոսի:

	գլ.	հմր.
Վասն դիւահարին.	ա.	23.
Վասն պետրոսի զոքանչին.	ա.	29.
Վասն բժշկութեան պէսպէս հիւանդութեան.	ա.	32.
Վասն բորոտին.	ա.	40.
Վասն անդամալուծին.	բ.	3.
Վասն զեւեայ մաքսաւորին.	բ.	14.
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	գ.	1.

Վասն

Պ ասն առաջէլոցն ընտրութեան.	ԳԻ.	13.
Պ ասն սէրմանէացն առաչի.	ԴԻ.	2.
Պ ասն սաստէլոյ ջուրցն.	ԴԻ.	35.
Պ ասն չէգէսվնացն.	ԵԻ.	1.
Պ ասն դստէր ժողովրդապետին.	ԵԻ.	21.
Պ ասն տեռատեսին.	ԵԻ.	25.
Պ ասն համարոյ առաջէլոցն.	ԶԻ.	7.
Պ ասն յովհաննու, և հէրովդէ.	ԶԻ.	14.
Պ ասն հինգ հացիցն՝ և էրչու ձչանցն.	ԶԻ.	35.
Պ ասն 'ի վէրայ ծովուն գնալոյ.	ԶԻ.	47.
Պ ասն անցանէլոյն ղպատուէրանաւն.	ԷԻ.	5.
Պ ասն ասորւոյ հնոջն փիւնիչէցւոյ.	ԷԻ.	24.
Պ ասն համէրն և խչին.	ԷԻ.	31.
Պ ասն էօթն հացիցն.	ԸԻ.	1.
Պ ասն խմորոյ փարիսէցւոցն.	ԸԻ.	16.
Պ ասն հուրին.	ԸԻ.	22.
Պ ասն հարցանէլոյն 'ի հէսարիա.	ԸԻ.	27.
Պ ասն այլաչէրպութեան տեառն.	ԹԻ.	1.
Պ ասն լուսնահարին.	ԹԻ.	16.
Պ ասն խորհէլոյն՝ թէ ո՞վ իցէ ՌԾ.	ԹԻ.	32.
Պ ասն հարցանէլոյն՝ թէ պա՞րտէ արձաչէլ ղչին.	Ժ.	1.
Պ ասն հարցանէլոյ ՌԾատանն ղյ՞ս.	ԺԻ.	17.
Պ ասն որդւոցն ղէբէթէայ.	Ժ.	35.
Պ ասն բարտիմէոսի.	Ժ.	46.
Պ ասն յաւանաչին.	ԺԱ.	1.
Պ ասն չորանալոյ թղէնւոյն.	ԺԱ.	12.
Պ ասն անյիշաչարութեան.	ԺԱ.	25.
Պ ասն հարցնէլոյ ֆահնայապետիցն ղտ՞րն.	ԺԱ.	27.
Պ ասն այգւոյն.	ԺԲ.	1.
Պ ասն հարցանէլոյ ղդահէչանէն.	ԺԲ.	13.
Պ ասն սաղուչէցւոցն.	ԺԲ.	18.

Պ ասն

Պ՝ ասն դպրացն.	ժբ.	28.
Պ՝ ասն տ̄ն հարցանէլոյ զփարիսեցիսն.	ժբ.	35.
Պ՝ ասն երկու լուսմայիցն.	ժբ.	41.
Պ՝ ասն հատարածին.	ժդ.	3.
Պ՝ ասն աւուրն, և ժամուն.	ժդ.	32.
Պ՝ ասն օծանէլոյ հնոջն զտ̄րն իւշով.	ժդ.	3.
Պ՝ ասն զատհին.	ժդ.	12.
Պ՝ ասն մատնութ̄ն մարգարէանալոյ.	ժդ.	18.
Պ՝ ասն պէտրոսի ուրացութ̄ն.	ժդ.	66.
Պ՝ ասն խնդրէլոյ զտէրունական մարմինն.	ժե.	42.
Պ՝ ասն իւղաբեր հանանցն.	ժզ.	1.

ՍՐԲՈՅ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ։

Գ. Ա.։

Սկի Զբն Ա.Ի.Ե ՏԱ.Ր Ա.Ն.Ի 1
յի՞ քի՞ որդւոյ ա՞յ։ * Որպէս և գրեալ է 'ի 2
մարգարէս, ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ
իմ առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհ
քո առաջի քո։ * Ձայն բարբառոյ յանապատի, 3
պատրաստ արարէք զճանապարհ տ՞ն, և ուղի՛ղ
արարէք զշաւիղս ն՞ր։ * Եւ եղև՝ զի յովհան- 4
նէս մկրտէր յանապատի, և քարոզէր մկրտուի՞
ապաշխարուե՞ 'ի թողուի՞ մեղաց։ * Եւ երթայր 5
առ նա ա՞մ աշխարհն հրէաստանի, և ե՞էմացիք
ամենեքեան. և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան
գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց։ * Եւ էր 6
յովհաննէս զգեցեալ ստև ուղտու, և գօտի մաշ
կեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր ն՞ր մարախ՝
և մեղր վայրենի։ * Քարոզէր և ասէր. գայ 7
զօրագոյնն քան զիս զկնի իմ, որում չե՛մ բաւա-
կան խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց ն՞ր։
* Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ 8
զձեզ հոգւովն սրբով։ * Եւ եղև՝ յաւուրսն 9
յայնոսիկ եկն յ՞ս 'ի նազարեթէ գալիլեացւոց,
և

10 և մկրտեցաւ 'ի յովհաննէ 'ի յորդանան ։ * Եւ
նոյնժամայն ընդ վերանալ 'ի ջրոցն, ետես ցելե՛լ
զերկինս, և զհոգին ա՛յ իբրև զաղաւնի՝ զի ի ջա-
11 նէր 'ի վ՛ր ն՛ր ։ * Ձայն եղև յերկնից՝ և ասէ.
դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հաճեցայ ։
12 * Եւ նոյնժամայն հոգին հանէ զնա յանապատ ։
13 * Եւ էր նա անդ զաւուրս քառասուն փորձե՛լ
'ի սատանայէ, և էր ընդ դազանս. և հրեշտակք
պաշտէին զնա ։
14 * Եւ յետ մատնելոյն յովհաննու, եկն յ՛ս 'ի
գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն ա՛յ՝ և ասէր.
15 * Թէ կատարեալ է ժամանակ, և հասեալ է ար-
քայութի՛ն ա՛յ. ապաշխարեցէ՛ք՝ և հաւատացէ՛ք
16 յաւետարանն ։ * Իբրև անցանէր առ ծովե-
զերբն գալիլեացւոց, ետես զսիմովն, և զանդ-
րէաս զեղբայր սիմովնի, զի արկեալ էր նոցա
17 ուռկանս 'ի ծով. քանզի ձկնորսք էին. * և ասէ
ցն՛ս յ՛ս. եկայք զկնի իմ, և արարից զձեզ լինել
18 որսորդս մարդկան ։ * Եւ վաղվաղակի թողեալ
19 զուռկանսն, գնացին զհետ ն՛ր ։ * Եւ մատու-
ցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ, ետես զյա-
կովբոս զեբեդեայ՝ և զյովհաննէս զեղբայր
նորա. և զն՛ս 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս,
20 և կոչեաց զնոսա ։ * Եւ վաղվաղակի թողեալ
զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս 'ի նաւին վարձ-
կանօքն հանդերձ, գնացին զհետ նորա ։
21 * Եւ մտանեն 'ի կափառնաում, և իսկ և իսկ 'ի
շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն, ուսուցանէր
22 զն՛ս ։ * Եւ զարմանային ընդ վարդապետութի՛ն
ն՛ր, զի ուսուցանէր զնոսա իբրև իշխանութ՛բ՝
23 և ո՛չ ո՛պ դպիրքն ։ * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն ն՛ց
այր մի, յորում այս պիղծ գոյր 'ի նմա. որ ա-
ղա-

ղաղակեաց՝ և ասէ։ ✻ Թո՛յլ տուր, զի՞ կայ մեր 24
և քո՝ յ՞ն նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ.
գիտեմք զքեզ՝ ո՛վ ես ն՞բդ ա՞յ։ ✻ Սաստեաց 'ի 25
նա յ՞ն և ասէ. կարկեա՛ց՝ և ե՛լ 'ի դմանէ։ ✻ Եւ 26
զարկոյց զնա այսն պիղծ. և աղաղակեաց 'ի ձայն
մեծ, և ել 'ի նմանէ։ ✻ Եւ զարմացան ամենե- 27
քին, մինչև հծծել ընդ միմեանս՝ և ասել. զի՛նչ
է այս նոր վարդապետութի՞, զի իշխանութ՞ և
այսոց պղծոց սաստէ՝ և հնաղանդին սմա։ ✻ Եւ 28
ել լուր ն՞ր ընդ ա՞մ կողմն գալիլեացւոց։ ✻ Եւ 29
վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն
սիմոնի և անդրեայ՝ յակոբաւ և յովհաննու հան-
դերձ։ ✻ Եւ զոքանչ սիմոնի դնէր ջերմացեալ, 30
և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն ն՞ր։ ✻ Եւ մա- 31
տուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ ն՞ր. և
եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զն՞ս։ ✻ Եւ իբրև 32
երեկոյ եղև 'ի մտանել արեգականն, բերէին առ
նա զամենայն հիւ՛անդս և զդիւ՛ահարս. ✻ և էր 33
ա՞մ քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն։ ✻ Եւ բժըշ 34
կեաց բազում հիւ՛անդս 'ի պէսպէս ախտից, և
դևս բազումս եհան. և ո՛չ տայր խօսել դիւ՛ացն,
զի գիտէին զնա թէ քն՞ն է։
✻ Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել 35
և գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս։
✻ Եւ գնաց զհետ ն՞ր սիմոն՝ և որ ընդ նմայն 36
էին։ ✻ Եւ իբրև գտին զնա՝ ասեն ցնա, թէ ա- 37
մենեքին խնդրեն զքեզ։ ✻ Եւ ասէ ցն՞ս. եկա՛յք 38
երթիցուք և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն, զի
և անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ։
✻ Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդս ն՞ց ընդ ա՞մ գա- 39
լիլեացիս, և դևս հանէր։ ✻ Գայ առ նա բորոտ 40
մի, աղաչէր՝ 'ի ծունր իջանէր՝ և ասէր. տէ՛ր՝

41 եթէ կամիս, կարօղ ես զիս սրբել։ *Իսկ յ՞ս
գթացեալ ձգեաց զձեռն, մերձեցաւ 'ի նա՝ և
42 ասէ ցնա. կամիմ սրբեա՛ց։ *Եւ իբրև ասացն
ցնա, վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութի՞ն՝
43 և սրբեցաւ։ *Եւ սաստեալ նմա՝ եհան զնա
44 արտաքս վաղվաղակի, և ասէ։ *Զգո՛յշ լեր՝
մի՛ ումեք ինչ ասիցես, այլ ե՛րթ ցո՛յց զքեզ քա-
հանային. և մատո՛ վասն սրբուե՞ քո պատարագ՝
45 զոր հրամայեաց մովսէս, 'ի վկայութի՞ նց՞։ *Եւ
նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ և հռչակ հար-
կանել զբանն, մինչ ո՛չ ևս կարօղ լինել նմա
յայտնապէս 'ի քաղաք մտանել, այլ արտաքոյ
յանապատ տեղիս էր. և գային առ նա յամե-
նայն կողմանց։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ մտեալ դարձեալ 'ի կափառնաում յետ ա-
2 ւուրց. *լուր եղև եթէ 'ի տան է։ և ժողո-
վեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս ո՛չ լինել՝ և
3 ո՛չ առ դրանն. և խօսէր նց՞ զբանն։ *Եւ գային
առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ 'ի չո-
4 րից։ *Եւ իբրև ո՛չ կարէին մերձենալ առ նա
յամբոխէ անտի, քակեցին զյարկն՝ ուր էր յ՞ս,
և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճսն յո-
5 րում կայր անդամալոյծն։ *Եւ տեսեալ յի՞
զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամալոյծն. ո՛րդեակ՝
6 թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ *Եւ էին ոմանք
'ի դպրաց անտի որ անդ նստէին. և խորհէին 'ի
7 սիրտս իւրեանց. *զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա
զհայհոյութի՞ս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ
8 ոչ՝ մի ա՞ծ։ *Եւ գիտաց յ՞ս յոգի իւր՝ թէ այն-
պէս խորհին 'ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. զի՞ խոր-

հիք

հիք զայդ 'ի սիրտս ձեր։ * Զ ի՞նչ դիւրին է, 9
ասել ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք
քո, եթէ ասել՝ արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո և ե՛րթ 'ի
տուն քո։ * Բ. յլ զի գիտասջիք եթէ իշխանուի 10
ունի որդի մարդոյ 'ի վ՞ր երկրի թողուլ զմեղս,
ասէ ցանդամալոյծն։ * Բ. եզ ասեմ, արի՛ ա՛ռ 11
զմահիճս քո՝ և ե՛րթ 'ի տուն քո։ * Եւ յարեաւ 12
վաղվաղակի առեալ զմահիճսն, ել առաջի ամե-
նեցուն. մինչև զարմանալ ամենեցուն՝ և փառա-
ւոր առնել զա՞ծ և ասել, թէ այսպիսի ինչ եր-
բէք ո՛չ տեսաք։
* Եւ ել դարձեալ 'ի ծովեզրն, և ա՞մ ժողո- 13
վուրդն գայր առ նա. և ուսուցանէր զնոսա։
* Եւ մինչ դեռ անցանէր, ետես զղևի ալփեայ՝ 14
զի նստէր 'ի մաքսաւորուե՞. և ասէ ցնա, ե՛կ զկնի
իմ։ և յարուցեալ գնաց զկնի ն՞ր։ * Եւ եղև 'ի 15
բազմելն ն՞ր 'ի տան ն՞ր, և բազում մաքսաւորք
բազմեալ էին ընդ յի՞ և ընդ աշակերտսն ն՞ր.
քանզի էին բազումք՝ որ երթային զհետ նորա։
* Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ 16
ուտէ ընդ մաքսաւորս՝ և ընդ մեղաւորս, ասեն
ցաշակերտսն ն՞ր. զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս՝ և
ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք։ * Իբրև լու՛աւ 17
յ՞ն՝ ասէ ցն՞ն. ոչինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ
հիւ՛անդաց, և ո՛չ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմե-
ղաւորս։ * Եւ էին աշակերտքն յովհաննու՝ և 18
փարիսեցիքն 'ի պահս, գան և ասեն ցնա. ընդ է՞ր
աշակերտքն յովհաննու՝ և փարիսեցիքն պահեն,
և քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ * Եւ ասէ ցն՞ն յ՞ն. 19
միթէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ
ընդ ն՞ն իցէ փեսայն՝ պահել. ցորքան ընդ իւ-
րեանս ունիցին զփեսայն, ո՛չ է մարթ պահել։

* Ա. յլ

20 * Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ վերասցի 'ի նո-
ցանէ փեսայն, և ապա պահեսցեն յաւուրն յայն
21 միկ։ * Ոչ ո՛ք կապերտ նոր անթափ արկանէ 'ի
վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լը
րութեամբն իւրով նորն 'ի հնոյ անտի, և չար և ս
22 պատառումն լինի։ * Եւ ոչ ո՛ք արկանէ գինի
նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ
գինին զտիկսն, գինին հեղու, և տիկքն կորնչին.
այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս արկանելի է։
23 * Եւ եղև նմա 'ի շաբաթու անցանել ընդ ար-
տորայս. և աշակերտքն 'ի գնալն իւրեանց՝ սկսան
24 հասկ կորզել և ուտել։ * Եւ փարիսեցիքն ասեն
ցնա. տե՛ս զի՞նչ գործեն աշակերտքն քո 'ի շա-
25 բաթու՝ զոր չէ՛ արժան։ * Եւ ասէ ցնս՝ յս՝. ո՞չ
երբէք իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արարն դա-
ւիթ, յորժամ պիտոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա և
26 որ ընդ նմայն էին։ * Օ՝ իա՞րդ եմուտ 'ի տունն
ա՝յ առ աբիաթարաւ քահանայապետիւ՝, և ըզ
հացսն զառաջաւորութ՝ եկեր՝ և ետ այնոցիկ
որ ընդ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն ուտել, բայց
27 միայն քահանայիցն։ * Եւ ասէ ցնոսա. շաբաթ
վասն մարդոյ եղև, և ո՛չ եթէ մարդ վասն շա-
28 բաթու։ * Ապա ուրեմն՝ տէր է որդի մար-
դոյ՝ և շաբաթու։

ԳԼ. Գ։

1 Եւ եմուտ միւսանգամ 'ի ժողովուրդն, և էր
անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր։
2 * Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկիցէ զնա 'ի շա-
3 բաթուն՝ զի չարախօսեսցեն զնմանէ։ * Եւ ասէ
ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր. արի՝ անց 'ի
4 մէջ։ * Եւ ասէ ցնս՝. զի՝նչ արժան է 'ի շաբա-
թու,

թու, բարի՞ ինչ գործել եթէ չար առնել, ոգի
մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել. և նոքա
լռեցին։ * Եւ հայեցեալ յի՞ զնոքօք լի ցաս- 5
մամբ, տրտմեալ վասն կուրութե՞ սրտից նոցա՝
ասէ ցայրն. ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց, և
ողջացաւ ձեռն նորա։
* Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն 6
հերովդիանոսօք հանդերձ, խորհուրդ առնէին
վ՚ն՝ նր՝ թէ զիա՞րդ կորուսցեն զնա։ * Իսկ յ՚ն 7
աշակերտօքն իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն. և բա-
զում ժողովուրդ ՚ի գալիլեացւոց երթային ըզ-
հետ նր՝. և ՚ի հրէաստանէ, * և յեէ՞մէ, և յայն- 8
կոյս յորդանանու, և որք ՚ի տիւրոսէ և ՚ի սի-
դոնէ. բազում ժողովուրդ իբրև լսէին՝ որչափ
ինչ առնէր, գային առ նա։ * Եւ ասէ ցաշա- 9
կերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կայ-
ցէ նմա վ՚ն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն զնա։
* Քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ գալ խրո- 10
նել զնովաւ՝ զի մերձեսցին առ նա, որք ունէին
ախտս ինչ։ * Եւ այսք պիղծք յորժամ տեսա- 11
նէին զնա, անկանէին առաջի նր՝, աղաղակէին
և ասէին. * Թէ դու ես որդին ա՚յ. և նա յոյժ 12
սաստէր նց՝, զի մի՛ յայտնի առնիցեն զնա։
* Ելանէ ՚ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն 13
կամեցաւ, և չոքան առ նա։ * Եւ արար երկո- 14
տասանս՝ զի իցեն զնովաւ, և զի առաքեսցէ զն՚ն
քարոզել. * և ունել իշխանութի՞ բժշկելոյ ըզ 15
ցաւս՝ և հանելոյ զդևս։ * Եւ եդ անուն սիմոնի՝ 16
պետրոս. * և յակովբու զեբեդեայ՝ և յովհան- 17
նու եղբօրն յակովբայ, եդ նց՝ անու՛անս բանե-
րեգէս, որ է՝ որդիք որոտման, * և զանդրէաս, 18
և զփիլիպպոս, և զբարթուղիմէոս, և զմատթէոս

զմաք-

զմաքսաւորն, և զԹովմաս, և զյակովբոս ալփեայ,
19 և զԹադէոս, և զսիմովն կանանացի. * և զյու-
դա իսկարիովտացի, որ և մատնեացն զնա:
20 * Գան 'ի տուն, և գայ միւսանգամ ընդ նոսա
ժողովուրդն. մինչ զի և հաց ևս ո՛չ ժամանել
21 ուտել նոցա: * Եւ իբրև լուան որ իւրքն էին՝
ելին ունել զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ
22 իցէ: * Եւ դպիրքն՝ որ յեէմէ իջեալ էին, ա-
սէին թէ բէեղզեբուղ գոյ 'ի դմա, և իշխանաւ
23 դիւացն հանէ դա զդևս: * Եւ կոչեցեալ զնս
առ ինքն, առակօք խօսէր ընդ նս. զիա՞րդ կա-
24 րէ սատանայ զսատանայ հանել: * Եւ արդ՝ ե-
թէ թագաւորութի՞ յանձն իւր բաժանեսցի,
25 ո՛չ կարէ կալ թագաւորութի՞ն այն: * Եւ եթէ
տուն յանձն իւր բաժանեսցի, ո՛չ կարէ կալ
26 տունն: * Եւ եթէ սատանայ 'ի վերայ անձին
իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ է, ո՛չ կարէ կալ,
27 այլ վախճանեալ է: * Այլ ոչ ո՛ք կարէ զկարասի
հզօրի մտեալ 'ի տուն նր՝ աւար հարկանել, եթէ
ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա զտուն նորա
28 աւար հարկանիցէ: * Ամէն ասեմ ձեզ, զի ա՞մ
Թողցի որդւոց մարդկան մեղք և հայհոյութի՞ք՝
29 ո՛րչափ և հայհոյիցեն. * բայց որ հայհոյեսցէ ըզ
հոգին ս՞ք, ո՛չ ունիցի Թողութի՞ յաւիտեան. այլ
30 պարտապան լիցի յաւիտենիցն մեղաց: * Զի ա-
սէին՝ թէ այս պիղծ գոյ 'ի նմա:
31 * Գան եղբարքն և մայր նր՞, և արտաքոյ կացեալ՝
32 յղեցին և կոչէին զնա: * Եւ անդ ժողովուրդն
շուրջ զնովաւ նստէր. և իբրև ասացին ցնա,
ահաւասիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտա-
33 քոյ, և խնդրեն զքեզ: * Պատասխանի ետ նց
34 և ասէ. ո՞վ է իմ մայր, կամ եղբարք: * Հայեցաւ

շուրջ

շուրջ զիւրև յաշակերտսն զի նստէին, և ասէ.
ահաւասիկ մայր իմ, և եղբարք իմ։ * Զի որ 35
առնիցէ զկամս աստուծոյ, նա է իմ եղբայր և
քոյր և մայր։

ԳԼ. Դ։

Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեզերբն. 1
և խռնեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք,
մինչև 'ի նաւ մտանել նմա, և նստել 'ի ծովուն.
և ամ ժողովուրդն զծովեզերբն զցամաքն ու-
նէին։ * Եւ ուսուցանէր զնս առակօք բազում 2
ինչ. և ասէր նոցա 'ի վարդապետութեն իւրում։
* Լուարուք. ահա ել սերմանօղ սերմանել։ 3
* Եւ եղև 'ի սերմանելն, ոմն անկաւ առ ճանա- 4
պարհաւ, և եկն թռչուն և եկեր զնա։ * Եւ 5
այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բա-
զում. և վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր
հիւթ երկրին. * և յորժամ ծագեաց արև՝ ջե- 6
ռաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ։ * Եւ 7
այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց. ելին փուշքն և հեղձու-
ցին զնա, և պտուղ ոչ ետ։ * Եւ այլն անկաւ յեր 8
կիր բարւոք. և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ, և
բերէր ընդ միոյ երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝
և ընդ միոյ հարիւր։ * Եւ ասէր, որ ունիցի ա- 9
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ։
* Եւ իբրև եղև առանձինն՝ հարցին ցնա, որ 10
զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ՝ զառակսն։
* Եւ ասէ ցնս. ձեզ տուեալ է գիտել զխոր- 11
հուրդս արքայութեն սոյ, բայց նց որ արտաքինքն
են՝ ամ ինչ առակօք լինի. * զի տեսանելով տես- 12
ցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լսելով լուիցեն՝ և մի՛ իմաս
ցին. զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և թողցի նոցա։

* Եւ

13 * Եւ ասէ ցնոսա. ո՛չ գիտէք զառակս զայս, և
14 զիա՞րդ զա՞մ առակսն գիտիցէք: * Որ սերմանէն՝
15 զբանն սերմանէ: * Եւ նոքա են որ առ ճանա-
պարհաւն, ուր բանն սերմանի. և յորժամ լսեն
զնա, գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ
16 ՚ի սիրտս նց̄: * Եւ նոքա են որ յապառաժին
սերմանեցան. որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղվա-
17 ղակի խնդուբ̄ ընդունին: * և զի ո՛չ ունին ար-
մատս յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են. ապա
՚ի հասանել նեղութե̄ կամ հալածման վ̄ս բա-
18 նին, վաղվաղակի գայթագղին: * Իսկ որ ՚ի մէջ
փշոցն սերմանեցան՝ նոքա են, որ իբրև զբանն
19 լսեն, * և հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծուե̄
մտանեն, և հեղձուցանեն զբանն՝ և անպտուղ
20 լինի: * Եւ նոքա են որ յերկիրն բարիոք սեր-
մանեցան, որք լսեն զբանն՝ և ընդունին, և տան
պտուղ՝ ընդ միոյ երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթ-
սուն՝ և ընդ միոյ հարիւր:
21 * Եւ ասէ ցնոսա. միթէ գա՞յ ճրագ, զի ընդ
գրո՛ւանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք. ո՞չ ապա-
22 քէն ՚ի վ̄ր աշտանակի դնիցի: * Զի չէ՛ ինչ ՚ի
ծածուկ՝ որ թէ ո՛չ յայտնեսցի. և ո՛չ եղև ինչ
23 գաղտնի, եթէ ո՛չ ՚ի յայտ գայցէ: * Եթէ ոք
24 ունիցի ականջս լսելոյ, լո՛ւիցէ: * Եւ ասէ ցնո̄.
տեսէ՛ք զինչ լսէքդ, և յաւելցի ձեզ որոց լը-
սէքդ. Որով չափով չափէք՝ նովին չափեսցի
25 ձեզ: * Որ ոք ունիցի՝ տացի նմա. և որ ո՛չն ու-
նիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ:
26 * Եւ ասէր. այսպէս է արքայութի̄ ա̄յ. ոա̄ զի
27 այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, * և ննջի-
ցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն
28 բուսանիցին և աճիցեն. և նա ո՛չ գիտէ՝ * թէ

եր-

երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն՝ և
ապա զհասկն, ապա զցորեանն ատոք 'ի հասկին։
* Ա. Յլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի 29
առաքի մանգաղ. զի հասեալ են հունձք։ * Եւ 30
ասէր. ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայութի՞ն ա՞յ,
կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա։ * Որպէս 31
հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի,
փոքրագոյն է քան զա՞մ սերմանիս՝ որ են յերկրի.
* և յորժամ սերմանիցի, բուսանի և լինի մեծ 32
քան զա՞մ բանջար, և արձակէ ոստս մեծամեծս,
մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ ն՞ր թըռչ
նոց երկնից բնակել։ * Եւ այնպիսի առակօք 33
խօսէր ընդ ն՞ս զբանն, ո՞պ կարօղ լինէին լսել.
* և առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ ն՞ս, բայց 34
առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զա՞մ։
* Եւ ասէ ցն՞ս յաւուրն յայնմիկ՝ իբրև ընդ է 35
րեկս լինէր. եկայք անցցո՛ւք յայն կողմն։ * Թո 36
ղուն զժողովուրդն, և առնուն զնա նաւաւն
հանդերձ, և զայլ ևս նաւսն որ էին ընդ նմա։
* Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ, և զալիսն 'ի 37
նաւն զեղոյր, մինչ գրեթէ լի իսկ լինել։ * Եւ 38
ինքն ննջէր 'ի խելս նաւին 'ի վ՞ր բարձի. զար
թուցանէին զնա և ասէին. վա՛րդապետ՝ ոչի՛նչ է
քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ։ * Եւ զար 39
թուցեալ սաստեաց հողմոյն և ծովուն, ասէ.
դադարեա՛ կարկեա՛ց, և դադարեաց հողմն՝ և
եղև խաղաղութի՞ մեծ։ * Եւ ասէ ցն՞ս. ընդէ՞ր 40
այդպէս վատասիրտք էք, չև ևՏ ունիք հա
ւատս. և երկեան երկիւղ մեծ, և ասէին ցը
միմեանս. ո՛ որ արդեօք իցէ սա, զի և հողմ և
ծով հնազանդին սմա։

ԳԼ. Ե.

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգե-
2 սացւոց. * Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի նաւէ
անտի, պատահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմանացն՝
3 զոր ունէր այս պիղծ. * որոյ և բնակութիւն իւր
իսկ 'ի գերեզմանս էր. և ոչ շղթայիւք ոք և ս
4 կարէր կապել զնա. * վ՞ն բազում անգամ ոտնա-
կապօք և շղթայիւք կապելոյ, և խզելոյ 'ի նմանէ
զշղթայսն, և զոտնակապսն խորտակելոյ. և ոչ ոք
5 կարէր պարտել զնա. * քանզի հանապազ զցայգ
և զցերեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս աղաղակէր,
6 և կոծէր զանձն իւր քարամբք. * Իբրև ետես
զյ՞ն 'ի հեռաստանէ, ընթացաւ և երկիր եպագ-
7 նմա. * Աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ, զի՞
կայ իմ և քո՝ յ՞ն որդի՛ ա՞յ բարձրելոյ. երդմնե-
8 ցուցանեմ զքեզ յա՞ծ, մի՛ տանջեր զիս. * Քան-
զի ասէր ցնա. ե՛լ այսդ պիղծ 'ի մարդոյ այտի.
9 * Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո. և
ասէ ցնա. լեգէոնն անուն է իմ, քանզի բա-
10 զումք եմք. * Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ ա-
11 ռաքեսցէ զն՞ն արտաքս քան զաշխարհն. * Եւ
անդ էր առ լերամբն երամակ մի խոզաց արօ-
12 տական մեծ. * Աղաչեցին զնա ա՞մ դևքն և ա-
սեն, առաքեա՛ զմեզ 'ի խոզսն, զի մտցուք 'ի ն՞ն.
13 * Եւ հրամայեաց նոցա. և իբրև ելին այսքն
պիղծք՝ մտին 'ի խոզսն, և դիմեաց երամակն 'ի
դարէ անտի 'ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք,
14 և հեղձնուին 'ի ծովուն. * Եւ խոզարածքն
փախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և յագա-
րակս, և ելին տեսանել զինչ իցէ՝ որ գործե-
15 ցաւն. * Գան առ յ՞ն, և տեսանեն զդիւահարն

զի նաեւ զզեցեալ և զպատուացեալ, որ ունէր
զլեգէոնին, և զահի հարան։ * Եւ պատմեցին 16
նոցա՝ որոց տեսեան էր, թէ զինչ եղեւ պատա-
հարին, և զինչ վա՛ խօսէցին։ * Եւ ակամն ալեալ 17
չէր զնա գնալ՚ի սահմանաց նոցա։ * Եւ խնդրէ 18
մուտ նա՛ ի նաւն, դարձեալ գնա դիւահարն՝ զի
ընդ նմա լիցէ։ * և յո՛չ եհաս նմա թոյլ տալեալ 19
ցնա։ Երթ՚ի տուն քո առ ընտանիս քո, և պատ-
մեա նոցա, որ ինչ Տէրն քո առ ընտանիս քո, և
ողորմեցաւ քեզ։ * Եւ երթեալ՝ և սկսաւ քա- 20
րոզել՚ի Դեկապողիս, զոր ինչ արար նմա յի՛. և
ամենեքեան զարմանային։
* Եւ երբեմն անց յի՛ միւսանգամ յայն կողմն՝ 21
ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր
առ ծովեզերբն։ * Եւ ահա մի՛ ի ժողովրդա- 22
պետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս. և երե-
րեք եւեթ զնա՝ անկաւ առ ոտս նո՛ր. * աղաչէր 23
զնա յոյժ և ասէր, թէ դուստր նո՛ր մերձ է՚ի
մահ, զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի
ապրեսցի և կեցցէ։ * Եւ գնաց ընդ նմա. էր- 24
բայր և ժողովուրդ բազում սղեստ նո՛ր, և նե-
ղին զնա։ * Եւ կին մի էր՚ի տեառատեսութե՛ 25
արեան զերկոտասան ամ։ * և յոյժ վշտացեալ՚ի 26
բազում բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զամ՝ և
չէր ինչ օգտեալ, այլեւս առաւել զայրացեալ։
* Երբ լուաւ զյի՛սէ՝ եկն՚ի մէջ ամբոխին յե- 27
տոյ՝ և քուռն եհար զհանդերձե՛ նո՛ր. * քանզի 28
խորհէր՚ի մտի, թէ միայն մերձենայց՚ի հան-
դերձս նորա, փրկեցայց։ * Եւ վաղվաղակի ցա- 29
մաքեցաւ աղբիւր արեան նո՛ր. և գիտաց՚ի մարմ-
մնի իւր թէ բժշկեցաւ՚ի տանջանացն։ * Եւ 30
անդէն վաղվաղակի գիտաց յի՛ յանձն իւր ըզ-

զօրութիւն որ էլ՚ի նմանէ, դարձաւ յամբոխն և
31 ասէ. ո՞վ մերձեցաւ՚ի հանդերձս իմ: * Եւ տեսին
ցնա աշակերտքն. տեսանեն՝ զի ամբոխք նեղէ
զքեզ, և ասես՝ թէ ո՞վ մերձեցաւ՚ի հանդերձս
32 իմ: * Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ ո՞վ զայն
33 արար: * Եւ կինն զարհուրեալ և դողացեալ վա՞
րոյ գաղտն արար. քանզի գիտէր զինչ եղև նմ
ա, եկն անկաւ առաջի նր, և ասաց զամ ի՛րան
34 ատուգութիւնէ: * Եւ յն ասէ ցնա. դուստր՝ հա՛
ւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ՚ի խաղաղութի՛ւն,
և եղիջիր ողջ՚ի տանջանաց քոց:
35 * Ընդ դեռ նա զայն խօսէր, գան ումանք՚ի
տանէ ժողովրդապետին, և ասեն՝ թէ դուստրն
քո մեռաւ, զի՞ և զս աշխատ առնես վարդա
36 պետ: * Նակ յն լուրս լուաւ զբանն ասացեալ
ատ ցժողովրդապետն. մի՛ երկնչիր, բայց միայն
37 հաւատա՛: * Եւ ոչ զոք ետուղ ընդ իւր երթալ
բայց միայն զպետրոս և զյակոբոս և զյովհան
38 նէս՝ զեղբայրն յակոբայ: * Գայ՚ի տուն ժո
ղովրդապետին, և տեսանէ ամբոխս յոյժ և լալա
39 կան, և աղաղակ յոյժ: * Եւ մտեալ՚ի նոսա
ասէ ցնա. զի՞ խռովեալ եք և լայք, մանուկն չէ
40 և մեռեալ, այլ ննջէ: * Եւ ծաղր առնէին զնա.
և նորա հանեալ զամենեսեան, առնու
ընդ իւր զհայրն մանկանն և զմայրն, և զինս որ ընդ
41 նմանն էին, և մտանէ ուր դնէր մանուկն: * Եւ
կալեալ զձեռանէ մանկանն, ասէ ցնա. տալիթա
կո՛ւմ, որ թարգմանի, աղջիկ դու՝ քե՛զ ասեմ
42 արի: * Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն և գը
նայր, քանզի էր ամաց երկոտասանից. և
43 զարմացան մեծաւ զարմանօք: * Եւ պատ
ուիրեաց նոցա յոյժ, զի ո՛ք զիտասցէ
զայն.

զայն. և առաց տալնման ուսել։

ՊՍԱԼՄՈՍ ԻԸ։

1 Երանելի այն մարդոյ, որ չգնաց խրատուն
2 չհետեւ նոցա աշակերտութեան խրատ։ * Այլ եղև
3 ի հանդուն՝ սկսաւ ուսուցանել ի ժողովրդեանն։
և ըստուգէ խրատ նոցին՝ զարմանային ընդ վար-
դապետութեան նորա, և ասէին. ուստի՞ է սմա այս,
կամ զինչ է իմաստութիւն որ տուեալ է սմա. զի
զօրութիւնք այսպիսիք ի ձեռաց սուրբ լինին։ * Այլ
3 մանուկ հիւսանին, և որդին Մարե-
մայ, եղբայր յակոբոսի և յովսեայ և յուդայի և
սիմոնի, և չիցէն քոյրք դորա աստ առ մեզ։ և
4 գայթագղէին ի նա։ * Եւ ասէ ցնոսա. ոչ է մարգ
գարեհ անարգ, բայց եթէ ի գաւառի իւրում
5 և յազգատոհմի և ի տան իւրում։ * Եւ ոչ կա-
րէր անդ և ոչ մի հինչ զօրութիւն առնել, բայց առ
6 հիւանդս ձեռն եդեալ՝ բժշկէր զնոսա։ * Եւ
զարմանայր վասն անհաւատութեան նոցա։
* Եւ շրջէր շուրջ զգաւառսն, և ուսուցա-
7 նէր։ * Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանեան, և
սկսաւ առաքել զնա երկուս երկուս. և տայր նոցա
8 իշխանութիւն ի վերայ ոգւոց պղծոց։ * Եւ պատ-
ուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն ի ճանապարհ,
բայց միայն գաւազան. մի՛ պարկ, մի՛ հաց, մի՛
9 դրամ ի գօտիս։ * այլ տապանել հողամաշիս, և
10 մի զգեստուցուք տակ՝ երկուս պարեգօտս։ * Եւ
ասէր ցնոսա. յոր տուն մտանիցէք, անտէն օ-
11 թեւանայ կալէք՝ մինչև ելանիցէք անտի։ * Եւ
որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լսիցեն ձեզ, յայն-
ժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեալ զփոշին ո-
12 տից ձերոց ի վկայութիւն նոցա։ * Եւ ելեալ քա-

13 լսողին ոչ ապաշխարեցին: * Եւ դևս բա-
ղում հանէին. և օծանէին իւղով զբազում
հիւանդս՝ և բժշկէին զնա:
14 * Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս. քանզի յայտնի
եղև անուն նր, և ասէր, թէ յովհաննէս մկրտիչ
ի յարութենէ՚ն մեռելոց, և վասն այնորիկ զո-
րութիւնք լինին նովաւ: 15 * Այլք ասէին թէ
եղիա է, խակ այլքն՝ թէ մարգարէ է իւրեան
16 իբրև զմի՚ի մարգարէիցն: * Իբրև լուաւ հե-
րովդէս, ասէ. զորոյ ես զգլուխն հատի զիս
17 հանեալ, ասէ նա, յարեաւ՚ի մեռելոց: * Ո՛ր
բնաւ հերովդէս առաքեաց կալաւ զյովհաննէս,
և կապեաց զնա ի բանտի վա՛ հերովդեայ
կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նորա, զի նա կին արար
18 զնա: * Վասն զի ասէր յովհաննէս ցհերովդէս՝
19 թէ ո՛չ է օրէն քեզ առնել զկին եղբօր քո: * Եւ
հերովդեայ ոխացեալ էր ընդ նմա, և կամէր ըս-
20 պանանել զնա, և ո՛չ կարէր: * Զի հերովդէս
երկնչէր՚ի յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա այր
արդար և սո՛ւրբ. և տպատէր նմա. և լուեալ՚ի նմա
մանէ բազում ինչ առնէր, և քաղցրութեա՛ւ լսէր
21 նմա: * Եւ իբրև օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ
ընթրիս տայր հերովդէս յաւուր ծննդոց իւ-
րոց՝ նախարարաց իւրոց և հազարապետաց և
22 մեծամեծաց գալիլեացւոց. * և՚ի մտանել դուս-
տերն հերովդեայ՝ և՚ի կարկտել, հաճոյ եղև հե-
րովդէս և բազմականացն: Ա՛սէ թագաւորն ցաղ
ջեկն. խնդրեա՛ ինձէն զոր ինչ կամիս, և տաց քեզ:
23 * Եւ երդո՛ւաս նմա բազում անգամ, թէ զոր
ինչ և խնդրեսցես դու ինձէն, տաց քեզ, մինչև
24 ցկէս թագաւորութե՛ան իմոյ: * Ել՚ա եւեթ ասէ
ցմայր իւր. զի՞նչ խնդրեցից. և նա ասէ, զգլուխն
յով

յովհաննու մկրտչէ։ * Եւ մեռեալ անդրէն փու- 25
թեանակի առ թագաւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ
տացես ինձ վաղվաղակի ՚ի վէր սկուտեղ զգլուխն
յովհաննու մկրտչէ։ * Եւ տրտմեցաւ յոյժ թա- 26
գաւորն, այլ վասն երդմանցն և հրէնականացն՝
ոչ կամեցաւ անարգել զնա. * և առաքեաց վաղվա 27
զակի թագաւորն դահիճ, և հրամայեաց բերել
զգլուխն նր. և երթաւ գլխատեաց զնա ՚ի բան-
տին. * և եբեր զգլուխն նորա սկուտեղ՝ և ետ 28
տաղջիկն. և աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում։
* Եւբրև լուան աշակերտքն նր, եկին բարձին 29
զմարմինն՝ և եդին ՚ի գերեզմանի։
* Ժողովեցան առաքեալքն առ յն, և պատմե- 30
ցին նմա զամենայն զոր արարին և զոր ուսուցին։
* Եւ ասէ ցնա յն. եկայք դուք առանձինն 31
յանապատ տեղի, և հանգիջեք սակաւ մի. վասն
էին բազումք որ երթային և գային, և հաց
անգամ չժամանէին ուտել։ * Եւ գնացին նաւու 32
յանապատ տեղի առանձինն։ * Եւ տեսին զնա 33
զի երթային, և զգացին բազումք. և հետէ յամ
քաղաքաց խուռն ընթանային անդր, և մեր-
նային առ նա։ * Եւ ելեալ եսու ամբոխ բա- 34
զում, և գթացաւ ՚ի նա, զի էին իբրև ոչխարք՝
որոց ոչ էր հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել զնա
յոյժ։ * Եւ իբրև բազում ժամ եղև, մատու- 35
ցեալ աշակերտքն ասէին. տեղիս անապատ է, և
դեռ աւուր կայ, * արձակեա զժողովուրդսդ, 36
զի երթեալ շուրջ յատարակս և ՚ի գեօղս՝ գը
նեսցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն, զի աստ ուտել
ինչ ոչ ունին։ * Նա պատասխանի ետ և ասէ 37
ցնա. դուք տուք դոցա ուտել. ասեն ցնա՝ եր-

և

38 և տացուք դոցա ուտել։ * Ասէ ցնոսա. քանի՞
նկանակ ունիք՝ երթայք տեսէք, իբրև գիտա-
39 ցին, ասեն ցնա՝ հինգ՝ և երկուս ձկունս։ * Եւ
հրամայեաց նց̄ բազմել երախանս երախանս 'ի
40 վերայ դալար խոտոյ։ * Եւ բազմեցան դասք
41 դասք՝ ուր հարիւր և ուր յիսուն։ * Եւ առ̄ել
զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն, հայեցաւ
յերկինս, օրհնեաց՝ մանրեաց զնկանակսն՝ և ետ
ցաշակերտսն զի արկցեն նց̄, և զերկուս ձկունսն
42 բաշխեաց ամենեցուն։ * Կերան և յագեցան,
43 * և բարձին զնշխարսն երկոտասան սակառիլի,
44 և'ի ձկանց անտի։ * Եւ էին որ կերանն՝ իբրև
արք հինգ հազար։
45 * Եւ նոյն ժամայն ճեպեաց զաշակերտսն մտա
նել 'ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ
յայնկոյս 'ի բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողո-
46 վուրդսն արձակիցէ։ * Եւ հրաժարեալ 'ի նո-
47 ցանէ՝ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս։ * Եւ իբրև ե-
րեկոյ եղև, էր նաւն 'ի մէջ ծովուն, և ինքն 'ի
48 ցամաքի։ * Եւ ետես զնոսա հողմակոծեալս 'ի
վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նց̄. և զչորրորդ
պահու գիշերոյն գայ առ նս̄ գնալով 'ի վր̄ ծո-
49 վուն. և կամէր զանց առնել առ նոքօք։ * Նոքա
իբրև տեսին զի գնայր 'ի վերայ ծովուն, հա-
մարեցան թէ առաչօք ինչ լինիցի, և զաղաղակ
50 բարձին։ * Քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և
խռովեցան. և նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ
ընդ նոսա և ասէ. քաջալերեցարուք, ես եմ՝
51 մի՛ երկնչիք։ * Եւ ել 'ի նաւն առ նոսա, և դա-
դարեաց հողմն։ Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին
52 'ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ. * քանզի
և'ի վերայ հացին ոչ իմացան, զի էր սիրտ նց̄

Թըմբ-

Թմբրեալ։ * Եւ իբրև անցին յայնկոյս, եկին 53
յերկիրն գեննեսարէթ։ * Եւ իբրև ելին 'ի նա- 54
ւէ անտի՝ իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղ-
ւոյն այնորիկ. * և ընթացեալ այսր անդր ընդ 55
ամ գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհիւանդս,
ուր լսէին՝ թէ անդ իցէ։ * Եւ ուր և մտանէր 56
'ի գեօղս կամ 'ի քաղաքս կամ յագարակս, 'ի հը-
րապարակս դնէին զախտաժէտս, և աղաչէին
զնա՝ զի գոնէ 'ի քղանցս հանդերձից նր մերձե-
նայցեն. և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան։

ԳԼ. Ի։

Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն՝ և ոմանք 1
'ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յեէմէ։ * Եւ տե- 2
սեալ զոմանս յաշակերտացն անտի, զի խառնակ
ձեռօք, այսինքն է՝ անլուայ ուտէին հաց, բամ-
բասեցին։ * Զի փարիսեցիքն և ամ հրէայք՝ 3
եթէ ոչ բռնալիր լուանան զձեռս, հաց ոչ ու-
տեն. քանզի ունին զաւանդութի ծերոցն. * և 'ի 4
հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին, ոչ
ուտեն. և այլ ինչ բազում է՝ զոր ընկալան ու-
նել, մկրտութիւնս բաժակաց և ստոմանաց և
պղնձեաց և մահճաց։ * Ապա հարցանեն ցնա 5
փարիսեցիքն և դպիրք՝ թէ ընդէր աշակերտքն
քո ոչ գնան ըստ աւանդութեն ծերոցն. այլ
խառնակ ձեռօք հաց ուտեն։ * Նա պատաս- 6
խանի ետ և ասէ ցնոսա՝ թէ բարւոք մարգա-
րէացաւ եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց, որպէս
ասաց. ժողովուրդս այս շրթամբք մեծարէ զիս,
և սիրտք նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ են յինէն։
* Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապե- 7
տութիւն զմարդկան պատուիրեալս։ * Թողեալ 8

ԸՂ

զպատուէրսդ ես , ունիք զմաքսիկան աւան-
դութիւն . մկրտութիւն սրուանց և բաժակաց , և
9 այլոց նմանեաց սոցին առնէք բազումս : * Եւ
ասէ ցնա . բարւոք խոտէք զպատուէրսդ ես , պէ-
10 զէբ աւանդութիւնն հաստատիցէք : * Մովսէս
ասէ . պատուէ զհայր քո , և զմայրդ , և որ
չարախօսէցէ հօրէ , կամ զմօրէ , մահու վախ-
11 ճանեսցի : * Եւ դուք ասէք . եթէ ասիցէ այր
հօրդ կամ մօրդ՝ կորբան , որ է պատարագ , զոր
12 ինձն օգտեսցիս . * և ոչ եւս տայք թոյլ նմա
13 առնել ինչ հօրն , կամ մօր : * Եւ անարգէք զբա-
նան ձեր սովոյ , զոր աւանդութիւնս , զոր աւանդե-
ցէք . և բազում այլ այսպիսի նմանս կ՚առնէք :
14 * Եւ կոչեալ առ ինքն զամ ժողովուրդն , ասէ
ցնա . լուարուք ինձ ամենեքեան՝ և՛ իմաստասէք :
15 * Այլ ինչ արտաքուստ՛ի մարդ մտեալ՝ եթէ կա-
րէ պղծել զնա , այլ որ ելանէ՛ի նմանէ՝ այն
16 է որ պղծէ զմարդն : * Որ ունիցի ականջս լը-
սել՝ լսէցէ :
17 * Եւ երբոր եմուտ՛ի տուն յաշակերտացն առաք ,
18 հարցանէին զնա աշակերտքն վե՞ս առակին : * Եւ
ասէ ցնոսա . այդպէս և դուք անմիտ էք , ոչ ի-
մանայք՝ եթէ ամենայն արտաքուստ՛ի ներկս մտա-
19 նէ՛ի մարդ , ոչ կարէ զնա պղծել . * զի ոչ եթէ
՛ի սիրտ նր մտանէ , այլ յորովայն՝ և արտաքս
եւթ՝ լսէ :
20 * Եւ ասէր , զի մարդկան ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ :
21 * Ո՛ր՛ի՛ ներքուստ՛ի սրտէ մարդկան խոր-
հուրդք չարք ելանեն . շնութիւք , պոռնկութիւք ,
22 * գողութիւք , սպանութիւք , շոգահութիւք , չա-
րութիւք , նենգութիւք , գիշերութիւք , չարակնութիւ ,
հայհոյութիւք , ամբարտաւանութիւն , անզգամութիւ :

* Լ.Ժ

*Ի. յս ամենայն ջուրկք ի նեղբուստ ելանեն, 23
և պղծեն զմարդ։
*Եւ անուի յարուցեալ էին ի սահմանս տիւ- 24
րոսի և սիդովնի. և մտեալ ի տուն՝ ոչ ուա-
կամէր յայտնել, և ոչ կարաց ծածկել։ *Ի ուրա- 25
կէն ու զնաւսա, որոյ դուստր իւր նեղէալէր
յոգոյ պղծոյ. էկն անկաւ առաջի նր։ *Եւ 26
կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ ասորի յազգէ. և
աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ ի դստերէ նր։
*Եւ յս ասէ ցնս. Թոյլ տուր՝ նախ յագեացին 27
մանկունք. զի ոչ է բարւոյ առնուլ հացս ման-
կանցն և արկանել շանց։ *Ա, ա պատասխանի եւ 28
ասէ. սէր՝ և շունք ի փշրանաց սեղանոյ ման-
կանցն կերակրին։ *Եւ ասէ ցնա. վն այդր բա- 29
նի էրթ, ել դեւն ի դստերդ քումմէ։ *Գնաց 30
ի տուն իւր, և եգիտ ելեալ զդեւն, և զդուստր
րին զի անկեալ դնէր ի մահիճս։ *Եւ ելեալ 31
միւսանգամ ի սահմանացն տիւրոսի և սիդով-
նի, և եկն ի ծովեզրն գալիլեացւոց ի մէջ
սահմանացն ի դեկապօլիս։ *Եւ բերին ա- 32
ծէլն նորա խուլ մի և համր. և աղաչէին զի
ձեռն դնիցէ ի վերայ նորա։ *Եւ առեալ զնա 33
ի զուարս յամբոխէ անտի, արկ զմատունս իւր
ընդ ականջս նր՝ և ելիս թուք անդր. և կպաւ ըզ
լեզուէ նր, *հայեցաւ յերկինս՝ յոգոց եհան՝ 34
և ասէ. Եփփաթայ՝ որ է բացիր։ *Եւ նոյնժա- 35
մայն բացան լսելիք նորա, և լուծան կապանք
լեզուէ նր. և խօսէր ուղիղ։ *Եւ պատուի- 36
րեաց նոցա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն. և որչափ նա
պատուիրէր նց, նոքա և աւելի քարոզէին.
*և ևս. քան զի զամենայնսին և առնէին. զամե- 37
նայն ինչ բարւոյ գործեաց աս, զի խլից լսել
տայ՝

տայ՝ և համերց խօսել։

ԳԼ. Բ.։

1 Յաւուրսն յայնոսիկ դարձ՝ել ժողովուրդ բա-
զում էր, և ինչ ո՛չ ունէին ուտել. կոչեաց զա-
2 շակերտսն իւր՝ և ասէ ցն՝ ։ * Գթամ ես 'ի վ՛ր
ժողովրդեանդ. զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ
3 առ իս են, և ո՛չ ունին զինչ ուտիցեն ։ * Եւ եթէ
արձակեմ զդոսա նօթիս 'ի տունս իւրեանց՝
նքթիցեն 'ի ճանապարհի. զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի
4 հեռաստանէ եկեալ են ։ * Պատասխանի ետուն
նմա աշակերտքն ն՛ր. ուստի՞ կարես յագեցու-
5 ցանել զդոսա հացիւ՛ յանապատի աստ ։ * Եւ
հարցանէր զն՝ ։ քանի՞ նկանակ հաց ունիք ։ և
6 նոքա ասեն՝ եօթն ։ * Եւ հրամայեաց ժողովր
դեանն բազմել 'ի վ՛ր երկրի. և առեալ զեօթն
նկանակն՝ գոհացաւ՝ եբեկ. և տայր ցաշակերտսն
զի արկցեն. և արկին առաջի ժողովրդեանն ։
7 * Եւ ձկունս սակաւ ունէին. և զայն ևս օրհ-
8 նեաց, և հրամայեաց արկանել ։ * Կերան և յա-
գեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն
9 զամբիղ ։ * Եւ էին որ կերանն՝ իբրև չորք հա-
զարք. և արձակեաց զնոսա ։
10 * Եւ նոյն ժամայն մտեալ 'ի նաւ հանդերձ ա-
շակերտօքն՝ եկն 'ի կողմանս դաղմանունեայ ։
11 * Եկին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա,
և խնդրէին 'ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով
12 զնա ։ * Եւ զայրացաւ յոգի իւր՝ և ասէ. զի՞ է՝
զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն ասեմ ձեզ,
13 թէ տացի նշան ազգիս այսմիկ ։ * Եթող զն՝.
14 դարձ՝ել եմուտ 'ի նաւ՝ և գնաց յայնկոյս ։ * Եւ
մոռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի նկանակ

ու-

մանէին ընդ նմա՝ ի նաւին։ * Եւ պատուճէն 15
ելեր նոցա եւ ասէր. զգուշեալ ի՛ նմանէ
վարդեսցուց՝ եւ ի՛ նմանէ հերովդիանոսի։
* Եւ խորհէին ընդ միմեանս եւ ասէին, թէ զի 16
հացս ոչ ունիմք։ * Գիտաց յն՝ եւ ասէ ցնոս. զի՞ 17
խորհիք ի սիրտս ձեր թերահաւատք՝ թէ հաց
ոչ ունիք. տակաւին ոչ իմանայք եւ ոչ հիշէք.
ապշութիւն ունի զսիրտս ձեր. * աչք գոն՝ եւ ոչ 18
տեսանէք. ականջք են՝ եւ ոչ լսէք, եւ ոչ իմանայք
տակաւին, եւ ոչ հիշէք։ * Երբժամ զհինգ նկա՞ 19
նաւին ի հինգ հազարսն, և քանի՞ սակատուի լի
բարձիք զկտորսցն։ եւ ասեն, երկոտասան։ * Եւ 20
երբժամ զեօթն նկանաւկն ի չորս հազարսն,
քանի՞ զամբիւղ լի բարձիք զկտորսցն։ և նոքա
ասեն, եօթն։ * Եւ ասէ ցնա. իսկ զկնարդ ոչ 21
իմանայք։ * Գան ի բեթսայիդա. և ածեն առ 22
ջն նը կոյր ոմն, և աղաչէին զնա՝ զի մերձենայցէ ի
նա։ * Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան ար- 23
տաքս շինին, եթուք յաչս նը, և ձեռն եդ ի վր
նմա. և հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ՞ ինչ։
* Նայեաւ՝ և ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի 25
շրջին իբրև զծառս։ * Գարձեալ եդ ձեռս ի 26
վերայ աչաց նորա՝ եբաց, և տեսանէր. ողջա-
ցաւ՝ և տեսանէր համարձակ զնմա։ * Առաքեաց 26
զնա ի տուն իւր՝ և ասէ. ի շէնդ մի՛ մտանիր
եւ ասացէս՝ մի՛ ումեք ասիցես ի շինին։
* Եւ ել յն աշակերտօքն հանդերձ ի շէնս 27
կեսարեայ փիլիպպեայ. և ի ճանապարհին հար-
ցանէր ցաշակերտսն և ասէր. զո՞ ուստեք ասեն
զինքն մարդիկս՝ թէ իցեմ։ * Նոքա ետուն պա- 28
տասխանի՝ և ասեն. զՅովհաննէս մկրտիչ, և այլք՝
զե-

զիա, և այլք՝ զմի ոք 'ի մարգարէից անտի։
29 * Ասէ ցնս̄. իսկ դուք զո՞ ուստեք ասէք զինէն
թէ իցեմ։ պատասխանի ետ պետրոս, և ասէ
30 ցնա. դո՛ւ ես Քս̄ն։ * Եւ սաստեաց 'ի նս̄՝ զի
31 մի ումեք ասիցեն զնմանէ։ * Եւ սկսաւ ուսու-
ցանել զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բա-
զում չարչարանս ընդունել, և անարգել յերի-
ցանց և'ի քահանայապետից և'ի դպրաց, և մե-
32 ռանել. և յերիր աւուր յառնել։ * Եւ համար-
ձակ զբանն խօսեցաւ։ և առեալ զնա մեկուսի
33 պետրոսի՝ սկսաւ սաստել նմա։ * Եւ նա դար-
ձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց պետրոսի և
ասէ. ե՛րթ յետս իմ սա՛տանայ. զի ո՛չ խորհիս
34 դու զաստուծոյսն՝ այլ զմարդկան։ * Եւ կո-
չեցե՛ալ առ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հան-
դերձ՝ ասէ ցնս̄. եթէ ոք կամի գալ զկնի իմ՝
ուրասցի զանձն իւր, և բարձցէ զխաչ իւր՝ և
35 եկեսցէ զկնի իմ։ * Զի որ կամիցի ապրեցու-
ցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա. և որ կորուս-
ցէ զանձն իւր վասն աւետարանին, ապրեցուս-
36 ցէ զնա։ * Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշ-
խարհս ա̄մ շահեսցի, և զանձն իւր տուժեսցէ։
37 * Քանզի զի՞նչ տացէ մարդ՝ փոխանակ անձին
38 իւրոյ։ * Զի որոք ամօթ համարեսցի զիս և
զբանս իմ 'ի շնացօղ և'ի մեղաւոր ազգիս այս-
միկ, և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յոր-
ժամ եկեսցէ փառօք հօր իւրոյ և հրեշտակաց
39 սրբոց։ * Եւ ասէ ցնս̄. ամէն ասեմ ձեզ. զի են
ոմանք 'ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճաշա-
կեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զարքայութի՛ ա̄յ
եկեալ զօրութ̄ի։

ԳԼ. ԻԹ.

1 Ա,ՐԱՒ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր զ՚ի պետ-
րոս և զ՚յակովբոս և զ՚յովհաննէս , և հանէ
զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն . և յայլա-
2 կերպս եղև առաջի նոց : * Ա,ՐԱՒ ձառքն նր եղին
փայլուն սպիտակ յոյժ , ոպ Թափիչ երկրի ոչ
3 կարէն այնպէս սպիտակացուցանել : * Ա,ՐԱՒ ե-
րևեցաւ նց եղիա մովսէսի հանդերձ , և խո-
4 սէին ընդ յի : * Պատասխանի ետ պետրոս՝ և
ասէ ցյի . ռաբբի՝ բարւոք է մեզ աստ լինել . և
արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ և մի մով-
5 սէսի և մի եղիայի : * Դ՚անդի ոչ գիտէր զին՚ինչ
6 խօսէր , զի զարհուրեալ էին : * Ա,ՐԱՒ եղև ամպ մի
հովանի ՚ի վր նց . ձայն եղև յամպոյն անտի՝ և
ասէ . զա է որդի իմ սիրելի , զմա լուարուք :
7 * Ա,ՐԱՒ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ
և ոք տես բայց միայն զյի ընդ
8 իւրեանս : * Ա,ՐԱՒ ինջեալ իջանէին ՚ի լեռնէ ան-
տի , պատուիրեաց նց զի ոչ ումեք պատմեսցեն
զոր տեսին , բայց յորժամ որդի մարդոյ ՚ի մեռ-
9 ելոց յարիցէ : * Ա,ՐԱՒ նոքա զբանն ՚ի մտի ունէին .
և խնդրէին ընդ միմեանս՝ Թէ զին՚ինչ իցէ ՚ի մե-
10 ռելոց յառնել : * Հարցին ցնա և ասեն . զին՚ի է
այն զոր դպիրքն ասեն՝ Թէ նախ եղիայի պարտ
11 է գալ : * Ա՚ն պատասխանի ետ նց և ասէ . Ե-
ղիա նախ եկեալ յարդարեցէ զամենայն իսկ զին՚ար-
դեալ է զորդւոյ մարդոյ , զի բազում ինչ չար-
12 չարեցի և անդամանեցի : * Ա՚յլ ասէ՝ զի
Թէ եղիա եկն , և արարին ընդ նմա զին՚չ և
կամեցան . որպէս և գրեալ է վասն նորա :
13 * Ա՚ն եկեալ առ աշակերտսն , տեսին ամբոխ

շուրջ

շուրջ զնոքօք, և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նս։
14 ✻ Եւ վաղվաղակի ամ ժողովուրդն իբրև տե-
սին զնա զարմացան, և ընդ առաջ ընթացեալ
15 ողջոյն տային նմա։ ✻ Եւ եհարց ցնս՝ թէ զի՞նչ
16 վիճէիք ընդ նս։ ✻ Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի
ժողովրդենէն և ասէ. վարդապետ՝ ածի զորդի
17 իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր. ✻ և ուր հա-
սանէ՝ զարկուցանէ զնա. և փրփրէ՝ և կրճտէ
զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ասացի ցաշա-
կերտսն քո զի հանցեն, և ո՛չ կարացին հանել
18 զնա։ ✻ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՞վ ազդ
անհաւատ՝ մինչև յե՛րբ իցեմ առ ձեզ. մինչև
19 ցե՛րբ անսայցեմ ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս։ ✻ Եւ
ածին զնա առ նա. իբրև ետես զնա այսն, վաղ
վաղակի շարժլեաց զնա, և անկեալ յերկիր թա-
20 ւալէր և փրփրեայր։ ✻ Եհարց ցհայր նորա և
ասէ. քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէ հետէ այդ
21 եղև դմա։ և նա ասէ. 'ի մանկուէ. ✻ բազում
անգամ 'ի հուր արկանէ զդա և 'ի ջուր՝ զի կո-
րուսցէ. արդ՝ եթէ կարօղ ինչ ես, օգնեա՛ մեզ
22 տէր՝ գթացեալ 'ի վ՞ր մեր։ ✻ Եւ յս ասէ ցնա.
ասացեր՝ թէ կարօղ ես. ամենայն ինչ հնարաւոր
23 է այնմ, որ հաւատայն։ ✻ Եւ վաղվաղակի ա-
ղաղակեաց հայր մանկանն՝ և ասէ. հաւատամ,
24 օգնեա՛ անհաւատուես իմում։ ✻ Իբրև ետես
յս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի վերայ, սաս-
տեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համրդ և խուլ
այս՝ ես տամ քեզ հրաման, ել 'ի դմանէ, և այլ
25 ևս մի՛ մտանիցես 'ի դա։ ✻ Եւ աղաղակեաց՝ և
յոյժ լլկեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն
իբրև զմեռեալ, մինչև բազմաց իսկ ասել թէ
26 մեռաւ։ ✻ Եւ յս կալաւ զձեռանէ նր՝ յարոյց
զնա,

զնա, և կանգնեցաւ։ * Եւ իբրև եմուտ նա 'ի 27
տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա. մեք
ընդէ՞ր ո՛չ կարացաք հանել զնա։ * Եւ ասէ ցը 28
նոսա. այդ ազգ ո՛չ ի՛ւիք ելանէ, եթէ ոչ պա-
հովք և աղօթիւք։
* Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գալիլեաց- 29
ւովք. և ո՛չ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։ * Քանզի 30
ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցն՝ն,
թէ որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդ-
կան, և սպանցեն զնա. և իբրև սպանցի՝ յերիր
աւուր յարիցէ։ * Եւ նոքա ո՛չ գիտէին զբանն, 31
և երկնչէին հարցանել ցնա։ * Եկն 'ի կափառ- 32
նաում. և իբրև եմուտ 'ի տուն, հարցանէր զն՝ն.
զի՞նչ վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս։
* Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի ընդ միմեանս 33
վիճէին 'ի ճանապարհին թէ ո՛վ մեծ իցէ։ * Եւ 34
իբրև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն և ասէ
ցն՝ն. եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենե-
ցուն կրտսեր՝ և ա՜մցուն պաշտօնեայ։ * Եւ 35
առեալ մանուկ մի կացոյց 'ի մէջ ն՝ց. և ընկալեալ
զնա 'ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա։ * Որ միանգամ 36
յայսպիսի մանկտւոյ ընկալցի յանուն իմ, զիս
ընդունի. և որ զիս ընդունիցի, ո՛չ զիս ընդու-
նի՝ այլ զայն որ առաքեացն զիս։ * Պատասխա- 37
նի ետ նմա յովհաննէս և ասէ. վա՛րդապետ՝
տեսաք զոմն, զի յանուն քո դևս հանէր՝ և զմեր
կնի ո՛չ շրջէր, և արգելաք զնա։ * Եւ նա ասէ. 38
մի արգելուք զնա. զի ոչո՛ք է՝ որ առնէ զօրուի՜ս
յանուն իմ, և կարիցէ հայհոյել զիս։ * Զի որ 39
ո՛չն է ընդ մեզ հակառակ, 'ի մեր կոյս է։ * Եւ 40
որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանունս
յայս, թէ դուք քի՜ էք, ամէն ասեմ ձեզ՝ մի՛
կո-

41 կորուսցէ զվարձս իւր։ * Եւ որ ոք գայթագ-
ղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս՝ որ հաւատան յիս,
լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ
պարանոց նր̄ երկան իշոյ, և ընկեցեալ 'ի ծով։
42 * Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո,
հա՛տ՝ ընկեա՛ 'ի քէն. զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտա-
նել 'ի կեանսն յաւիտենից, քան երկուս ձեռս
43 ունել՝ և երթալ 'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ։ * Ուր
որդն նոցա ո՛չ մեռանի՝ և հուրն ո՛չ շիջանի։
44 * Եւ եթէ ոտն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ,
հա՛տ ընկեա՛ զնա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ կաղ մը-
տանել 'ի կեանսն յաւիտենից, քան երկուս ոտս
ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ։
45 * Ուր որդն նց̄ ո՛չ մեռանի՝ և հուրն ո՛չ շիջա-
46 նի։ * Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցուսցէ ըզ-
քեզ, հան զնա 'ի բաց. լաւ իցէ քեզ միով ակամբ
մտանել յարքայութի̄ ա̄յ, քան երկուս աչս ու-
47 նել՝ և անկանել 'ի գեհեն։ * Ուր որդն նց̄ ո՛չ
48 մեռանի՝ և հուրն ո՛չ շիջանի։ * Զի ա̄մ ինչ հը-
րով յաղեսցի, և ա̄մ ողջակէզ աղի՛ւ յաղեսցի։
49 * Բարւոք է աղ. և եթէ աղն անհամեսցի, ի՞ւ
համեմեսցի։ արդ՝ դուք կալարո՛ւք յանձինս ձեր
զաղն, և խաղաղութի̄ արարէ՛ք ընդ միմեանս։

ԳԼ. Ժ։

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս հրէաս-
տանի յայնկոյս յորդանանու. և երթայր դար-
ձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա, և ո̄պ սո-
2 վոր էր՝ միւսանգամ ուսուցանէր զնս̄։ * Իսկ
փարիսեցիքն մատուցեալ փորձելով հարցանէին
զնա՝ և ասէին, եթէ արժա՛ն իցէ առն զկին իւր
3 արձակել։ * Նա պատասխանի ետ նոցա և ասէ.

զի՛նչ

4 զինչ պատուիրեաց ձեզ մովսէս ։ * Եւ նոքա
ասեն. մովսէս հրաման եառ գիր ամենևին գրել
5 և արձակել ։ * Պատասխանի եւ՝ և ասէ ցնա.
վասն խստասրտութեանձերոյ գրեաց ձեզ զպատ-
6 ուիրանն զայն ։ * Այլ՝ ի սկզբանէ արարածոց,
7 արու և էգ ստեղծ զնա ած, և ասէ ։ * Վասն ա-
8 րուի թողցէ այր զհայր իւր և զմայրն, և երկ-
ցի զկնոջ իւրոյ ։ * Եւ եղիցին երկուքեան
9 ի մարմին մի. և այնուհետեւ ոչ են երկու՝ այլ
10 մարմին մի ։ * Այդ՝ զոր ած զուգեաց, մարդ
11 մի՛ մեկնեսցէ ։ * Եւ ի տան դարձեալ աշակերտքն
12 զնոյն հարցին ցնա ։ * Եւ ասէ ցնա. եթէ այր
արձակեսցէ զկին իւր՝ և ուրացէ այլ, շնայ ։
* Եւ կին եթէ ելցէ յաւնէ իւրմէ՝ և եղիցի
13 առն այլում, շնայ ։
* Եւ մատուցանէին առ նա մանկունս՝ զի ձեռն
դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ
14 մատուցանէինն ։ * Յորս եառեալ յն, ասացեալ
ասաստեաց նոցա և ասէ. Թոյլատուք մանկտուցդ
գալ առ իս, և մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդ-
15 պիսեացդ է արքայութիւն նց ։ * Ամէն ասեմ ձեզ. ո-
րպիսի ընկալցի զարքայութիւն նց իբրև զմանուկ՝
16 ոչ մտցէ ի նա ։ * Եւ առեալ զնոսա ի գիրկս
17 ձեռն եդ ի վր՝ և օրհնեաց զնա ։ * Եւ ընդ ե-
լանելն նր ընդ ճանապարհ, ահաւասիկ ոմն
վազասուն ընթացեալ ի ծունր իջանէր, հար-
ցանէր զնա՝ և ասէր. վարդապետ բարի՝ զի՞նչ
արարից՝ զի զկեանս յաւիտենականս ժառանգե-
18 ցից ։ * Եւ յն ասէ զնա. զի՞ասես զիս բարի. չիք
19 ոք բարի՝ բայց միայն ած ։ * Զպատուիրանսն գիտես.
մի՛ շնասցես, մի՛ սպանանիցես, մի՛ գողանասցես, մի՛ ստա-
20 վկայեր. պատուէաց զհայր քո և զմայրն ։ * Եւ
ա-

պատասխանի ետ և ասէ ցնա. վա՛րդապետ՝ զայդ
ա՜մ արարի 'ի մանկութէ՜ իմմէ, արդ՝ զի՞ նչ և ս
21 պակաս իցեմ։ * Եւ յ՜ս հայեցեալ 'ի նա՝ սիր-
եաց զնա, և ասէ ցնա. մի ինչ պակաս է 'ի քէն.
եթէ կամիս կատարեալ լինել, ե՛րթ զոր ինչ ու-
նիս վաճառեա՛ և տո՛ւր աղքատաց, և ունիցիս
գանձս յերկինս, և ա՛ռ զխաչն՝ և ե՛կ զկնի իմ։
22 * Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում.
23 զի ունէր ինչս բազումս։ * Եւ հայեցե՜ալ յայս-
կոյս յայնկոյս յ՜ս, ասէ ցաշակերտսն. զիա՞րդ
դժո՛ւարին է՝ որ զինչսդ ունին, մտանել յար-
24 քայութի՜ ա՜յ։ * Եւ աշակերտքն զարմացեալ
էին 'ի վերայ բանիցն ն՜ր։ իսկ յ՜ս դարձեալ պա-
տասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՛րդեակք՝ ո՞րչափ
դժո՛ւարին է յուսացելոց յինչս՝ մտանել յար-
25 քայութի՜ ա՜յ։ * Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ
ասղան անցանել՝ քան մեծատան յարքայութի՜ ա՜յ
26 մտանել։ * Եւ նոքա առաւել և ս զարմանային՝
և ասէին ընդ միմեանս. իսկ ո՞ կարասցէ ապրել։
27 * Հայեցեալ ընդ ն՜ս յ՜ս՝ ասէ. առ 'ի մարդկանէ
այդ անհնարին է, այլ ո՛չ առ 'ի յ՜ա՜յ։
28 * Սկսաւ ասել ցնա պետրոս. ահաւասիկ մեք
29 թողաք զա՜մ, և եկաք զկնի քո։ * Պատասխանի
ետ յ՜ս և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ ո՛ք է որ եթող
զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս՝ կամ զհայր
կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս՝ վասն
30 իմ կամ վասն աւետարանին. * եթէ ոչ առնու-
ցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի
տունս և եղբարս և քորս և մարս և որդիս՝ և
ագարակս հալածանօք հանդերձ, և յաշխարհին
31 որ գալոց է՝ զկեանսն յաւիտենականս։ * Օ՛ի
բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք
առա-

առաջինք։ ✻ Եւ էին 'ի ճանապարհի մինչ դեռ 32
ելանէին յեէ̄մ. և երթայր յ̄ս առաջի քան զնո-
սա, և զարմացեալ էին որ զհետն երթային՝
և երկնչէին։
Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն առան-
ձինն, սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց
իցեն ընդ նա։ ✻ Թէ ահաւասիկ ելանեմք յեէ̄մ. 33
և որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն և
դպրաց. և դատեսցեն զնա 'ի մահ, և մատնեսցեն
զնա հեթանոսաց. ✻ և կատակեսցեն զնովաւ, և 34
հարկանիցեն զնա, և թքանիցեն 'ի նա, և սպան-
ցեն. և յերիր աւուր յարիցէ։ ✻ Եւ երթային 35
առ նովաւ յակովբոս և յովհաննէս՝ որդիքն զե-
բեդեայ. և ասեն ցնա. վարդապետ՝ կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք 'ի քէն՝ արասցես մեզ։
✻ Եւ նա ասէ ցն̄ս. զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի ա- 36
րարից ձեզ։ ✻ Եւ նոքա ասեն ցնա. տո՛ւր մեզ՝ 37
զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ 'ի
փառսն քում։ ✻ Պատասխանի ետ յ̄ս և ասէ 38
ցն̄ս. ո՛չ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել
զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտուի̄ն
մկրտիլ՝ զոր ես մկրտելոցն եմ։ ✻ Եւ նոքա ասեն 39
ցնա, կարեմք։ և յ̄ս ասէ ցնոսա. զբաժակն զոր
ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք, և զմկրտութի̄ն՝ զոր
ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. ✻ այլ նստուցանել 40
ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ո՛չ է իմ տալ,
այլ որոց պատրաստեալ իցէ։ ✻ Եւ լու՛եալ զայն 41
տասանցն, սկսան բարկանալ յակոբայ և յով-
հաննու։ ✻ Եւ յ̄ս կոչեաց զնոսա առ ինքն, և 42
ասէ ցնոսա. գիտէք՝ զի որ յանու՛ան իշխանքն
են հեթանոսաց, տիրեն ն̄ց. և մեծամեծք ն̄ց,
իշխեն ն̄ց։ ✻ Ո՛չ նոյնպէս իցէ և 'ի ձերում միջի. 43

այլ

այլոր կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր
44 պաշտօնեայ. * և որ կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լի-
45 նել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ: * Վասնզի և
որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշ-
տել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ
բազմաց:
46 * Եւ գան յԵրիքով. և ընդ ելանելն նո՛ր յԵրի-
քովէ աշակերտօքն՝ և բազում ժողովրդովն՝ որ-
դի տիմէի բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ
47 յանցս ճանապարհի: * Եւ երբ լուաւ՝ թէ յԻ նա-
զովրեցի է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի
48 դաւթի յի՛ ողորմեաց ինձ: * Եւ սաստէին նմա
բազումք՝ զի լռեացէ. և նա առաւել ևս աղա-
49 ղակէր. որդի դաւթի ողորմեաց ինձ: * Եւ տեղի
առ յի՛ և հրամայեաց կոչել զնա: կոչեն զկոյրն՝ և
50 ասեն ցնա. քաջալերեաց արի՛ կոչէ զքեզ: * Եւ
նո՛ր ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ և եկն առ
51 յի՛: * Պատասխանի ետ նմա յի՛ և ասէ. զի՞նչ
կամիս՝ թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. ռաբ-
52 բունի՝ զի բացցի՛ց: * Եւ յի՛ ասէ ցնա. երթ՝
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և վաղվաղակի բաց
ցաւ, և երթայր զՀետ նո՛ր ՚ի ճանապարհին:

ԿԱՊ. ԺԱ.

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ՝ ՚ի բեթփագէ և
՚ի բեթանիա մօտ ՚ի լեառն Ձիթենեաց, առա-
2 քէ երկուս յաշակերտաց անտի. * և ասէ ցնա.
երթայք դուք ՚ի գեօղն՝ որ ընդդէմ ձեր կայ.
և նոյն ժամայն երբոր մտանէք ՚ի նա, գտանէք
յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ ոք
3 մարդկանէ նստաւ, լուծէ՛ք զնա՝ և ածէ՛ք: * Եւ
եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զայս

ւանակդ, ասասջիք՝ եթէ տ̅ն իւրում պիտոյ է.
և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր: *Զոքան, 4
և գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտա
քոյ՝ի փողոցի անդ, և լուծին զնա: *Եւ ոմանք 5
յորոց անդն կային, ասեն ցնոսա. զի՞ գործէք,
զի՞ լուծանէք զյաւանակդ: *Եւ նոքա ասեն 6
ցնոսա որպէս ասացն յ̅ս. և թոյլ ետուն նոցա:
*Ածեն զյաւանակն առ յ̅ս. և արկանեն 'ի վ̅ր 7
ն̅ր հանդերձս, և նստաւ 'ի վ̅ր ն̅ր: *Եւ բա- 8
զումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին 'ի վ̅ր
ճանապարհին, և այլք ոստս 'ի ծառոց հատա-
նէին՝ և արկանէին զճանապարհաւն: *Եւ որ 9
առաջին և զկնի երթային, աղաղակէին, և ա-
սէին. ովսաննայ բարձրելոյն: *Օրհնեալ որ 10
գասդ յանուն տ̅ն. օրհնեալ թագաւորութի̅դ
եկեալ հօր մերոյ դաւթի. խաղաղութի̅ յերկինս՝
և փառք 'ի բարձունս: *Եւ եմուտ յ̅ս յեէ̅մ 'ի 11
տաճարն, և հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք. և
զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել 'ի բեթանիա եր-
կոտասանիւքն հանդերձ:
*Եւ 'ի վաղիւ՝ անդր մինչ դեռ ելանէին 'ի բե- 12
թանիա, քաղցեաւ: *Եւ ետես թզենի մի 'ի 13
բացուստ տերևալից. և եկն՝ թէ գտանիցէ ինչ
'ի նմա. և իբրև եկն 'ի նա՝ ոչինչ եգիտ, բայց
միայն տերև. զի ո՛չ իսկ էր ժամանակ թզոյ:
*Պատասխանի ետ և ասէ ցնա. մի՛ և ս ոք յա- 14
ւիտեան 'ի քէն պտուղ կերիցէ. և լսէին աշա-
կերտքն ն̅ր: *Գան յեէ̅մ. և մտեալ 'ի տաճարն՝ 15
սկսաւ հանել զվաճառականսն և զգնօղս՝ որ
էին 'ի տաճարին. և զսեղանս հատավաճառացն
ցրուեաց, և զաթոռս աղաւնէվաճառացն կոր-
ծանեաց. *և ո՛չ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ 16
ան-

17 անցուցանիցէ ընդ տաճարն ։ ✻ և ուսուցանէր և
ասէր ցնս̄ . գրեալ է . տուն իմ տուն աղօթից
կոչեսցի ա̄մ հեթանոսաց, և դուք արարիք զդա
18 այրս աւազակաց ։ ✻ Լ ուան քահանայապետքն և
դպիրք . և խնդրէին՝ թէ ո՞րպէս կորուսցեն ըզ
նա, քայց երկնչէին 'ի նմանէ . զի ա̄մ ժողո-
19 վուրդն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նր̄ ։ ✻ Եւ
իբրև երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան զքաղաքն
20 ելանէին ։ ✻ Եւ մինչ դեռ այգուցն առ նովաւ
անցանէին, տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմա-
21 տոց ։ ✻ Յիշեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա . ռաբբի՝
ահաւասիկ թզենին զոր անիծեր, ցամաքե-
22 ցաւ ։ ✻ Պատասխանի ետ յս̄ և ասէ ցնս̄ . եթէ
23 ունիցիք զհաւատսն ա̄յ, ✻ ամէն ասեմ ձեզ . որ
ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձի՛ր և անկի՛ր 'ի
ծով, և ո՛չ երկմտիցէ 'ի սրտի իւրում, այլ հաւա-
տայցէ՝ թէ զոր ասէն լինի, եղիցի նմա զոր ինչ
24 և ասիցէ ։ ✻ Ա՝ս̄ այսորիկ ասեմ ձեզ . զա̄մ ինչ
վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք, և հաւա
25 տայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ ։ ✻ Եւ յոր-
ժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք, եթէ ունի-
ցիք ինչ զումեքէ . զի և հայրն ձեր՝ որ յերկինս
26 է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր ։ ✻ Զ՝ի եթէ
դուք ո՛չ թողուցուք, և ո՛չ հայրն ձեր որ յեր-
կինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր ։
27 ✻ Գան միւսանգամ յեէ̄մ . և մինչ դեռ 'ի տա-
ճարի անդ զգնայր, գան առ նա քահանայապետ-
28 քըն և դպիրք և ծերք, ✻ և ասեն ցնա . որո՞վ
իշխանուբ̄ առնես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխա-
29 նութիւնդ զայդ ։ ✻ Պատասխանի ետ յս̄ և ա-
սէ ցնոսա . հարցից և ես զձեզ բան մի, տո՛ւք
ինձ պատասխանի . և ես ասացից ձեզ՝ որով իշ-
խա-

խանութիւն առնեմ զայս ։ * Մ՝կրտուին յովհան- 30
նու յերկնից էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ, տո՛ւք ինձ
պատասխանի ։ * Խորհէին ընդ միմեանս՝ և ա- 31
սէին. եթէ ասեմք եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ.
իսկ ընդէր ո՛չ հաւատացէք նմա ։ * Այլ եթէ 32
ասեմք՝ 'ի մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն.
զի ամենեքին գիտէին զյովհաննէս՝ թէ մար-
գարէ էր ։ * Պատասխանի ետուն և ասեն ցյս. 33
չգիտեմք ։ Եւ յս ետ նոցա պատասխանի և
ասէ. և ո՛չ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութիւն
առնեմ զայս ։

ԳԼ. ԺԲ ։

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նս առակօք՝ և ասել ։ 1
Այր մի տնկեաց այգի, և ած շուրջ զնովաւ
ցանգ, և գուբ հնձան փորեաց, և շինեաց աշտա
րակ. և ետ զնա ցմշակս, և գնաց 'ի տար աշխարհ ։
* Եւ առաքեաց առ մշակսն 'ի ժամանակի ծա- 2
ռայ մի, զի 'ի մշակաց անտի առցէ 'ի պտղոյ այգ-
ւոյն ։ * Եւ նց կալեալ՝ գան հարին զնա, և ար- 3
ձակեցին ունայն ։ * Դարձեալ առաքեաց առ նս 4
այլ ծառայ, և զնա կառափնատեցին՝ և արձա-
կեցին անարգեալ ։ * Եւ դարձեալ այլ առա- 5
քեաց, և զնա սպանին. և զբազումս այլս՝ զո-
մանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին ։ * Ապա 6
որդի մի էր իւր սիրելի, զնա առաքեաց առ նս
յետոյ, և ասէ. Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աս-
տի իմմէ ։ * Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա թէ 7
գայ՝ ասեն ցմիմեանս. սա՛ է ժառանգն, եկա՛յք
սպանցուք զսա, և մեր լիցի ժառանգութիւն ։
* Եւ կալեալ զնա սպանին, և հանին արտաքոյ 8
այգւոյն ։ * Արդ՝ զի՞նչ արասցէ տ՛ր այգւոյն ։ 9

եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն, և տացէ զայգին
10 'ի ձեռս այլոց: * Եւ ո՛չ զդիրն զայն իցէ ըն-
թերցեալ ձեր, թէ զվէմն զոր անարգեցին շի-
11 նօղքն, նա եղև գլուխ անկեան: * 'Ի տեառնէ
12 եղև այս, և է սքանչելի յաչս մեր: * Եւ խընդ-
րէին զնա ունել, և երկեան 'ի ժողովրդենէ ան-
տի, զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն.
13 և թողին զնա և գնացին: * Եւ առաքեն առ նա
զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի՝ և 'ի հերովդիանո-
14 սաց, զի զնա որսասցեն բանիւ: * Եւ նոքա
եկեալ հարցանէին զնա նենդութ՝ և ասէին.
վա՛րդապետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և ո՛չ ինչ
փոյթ է քեզ զումեքէ. զի ո՛չ հայիս յերեսս
մարդկան, այլ ճշմարտութ՝ զճանապարհն ա՝յ ու-
սուցանես. արդ՝ ասա՛ մեզ, արժա՞ն է հարկս
տալ կայսեր՝ թէ ո՛չ. տացո՞ւք՝ եթէ ո՛չ տացուք:
15 * Եւ յ՝ գիտաց զկեղծաւորութի՝ նոցա, ասէ
ցնոսա. զի՞ փորձէք զիս կե՛ղծաւորք. բերէ՛ք
16 ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից: * Եւ նոքա բե-
րին: և ասէ ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս՝ կամ
17 գիր: և նոքա ասեն ցնա. կայսեր: * Պատասխա-
նի ետ յ՝, և ասէ ցն՝. երթա՛յք տո՛ւք զկայսերն՝
կայսեր, և զա՝յն՝ ա՝յ: և զարմացան ընդ նա:
18 * Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ թէ չի՛ք
19 յարութի՝. հարցանէին ցնա և ասէին: * Վա՛րդա-
պետ՝ մովսէս գրեաց մեզ. եթէ ուրուք եղբայր
մեռանիցի և թողուցու կին՝ և որդի ո՛չ թողու-
ցու. զի առցէ եղբայր նորա զկին նորա, և յա-
20 րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում: * Արդ՝ եղբարք
եօթն էին առ մեզ. առաջինն առ կին՝ և մե-
21 ռաւ, և ո՛չ եթող զաւակ: * Եւ երկրորդն առ
զնոյնն՝ և մեռաւ, և ո՛չ նա եթող զաւակ. նոյնպ՝ս
և

և երրորդն առ զնոյն ։ * Եւ եօթնեքեան իսկ. 22
և ո՛չ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ և
կինն ։ * Արդ՝ 'ի յարուե՛ն յորժամ յառնիցեն, 23
ո՞յր 'ի նոցանէ լինիցի կինն. զի եօթնեքեան կա-
լան զնա կին ։ * Պատասխանի ետ յ՚ն և ասէ ցը 24
նոսա. ո՞չ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք. զի
ո՛չ գիտէք զգիրս՝ և ո՛չ զզօրութի՛ն ա՛յ ։ * Զի 25
յորժամ 'ի մեռելոց յարիցեն, ո՛չ արք կանայս
առնեն, և ո՛չ կանայք արանց լինին. այլ իբրև
զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են ։ * Այլ վասն 26
յարութե՛ մեռելոց զի յառնեն, ո՞չ իցէ ընթեր-
ցեալ ձեր 'ի գիրսն մովսէսի 'ի մորենւոջն. ո՛րպէս
ասաց ցնա ա՛ծ. ես եմ ասէ՝ ա՛ծ աբրահամու,
ա՛ծ իսահակայ, և ա՛ծ յակովբայ ։ * Եւ ո՛չ է 27
ա՛ծ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց ։ և արդ՝ դուք
յոյժ մոլորեալ էք ։ * Եւ մատուցեալ մի ոմն 'ի 28
դպրացն՝ լսէր ն՛ց մինչ վիճէինն. իբրև ետես ե-
թէ բարւոք ետ ն՛ց զպատասխանին, եհարց ցնա
և ասէ. ո՞ր պատո՛ւիրան է առ՛ջին ։ * Եւ յ՚ն ասէ 29
ցնա. առ՛ջին քան զա՛մ՝ լ՛ուր ի՛է լ՝ տ՛ր ա՛ծ մեր՝ տ՛ր մի
է. * և սիրեսցես զտ՛ր ա՛ծ քո յա՛մ սրտէ քումմէ, 30
և յա՛մ անձնէ քումմէ, և յա՛մ մտաց քոց, և յա՛մ
զօրութի՛ քումմէ. այս է առաջին պատո՛ւիրան ։
* Եւ երկրորդն նման սմին. սիրեսցես զընկեր 31
քո՝ իբրև զանձն քո ։ մեծ քան զսոսա այլ պատ-
ո՛ւիրան ո՛չ գոյ ։ * Եւ ասէ ցնա դպիրն. բար- 32
ւոք է վարդապետ. ճշմարտութի՛ ասացեր՝ թէ
մի է ա՛ծ, և ո՛չ գոյ այլ բաց 'ի նմանէ ։ * Եւ 33
սիրելն զնա յա՛մ սրտէ և յա՛մ զօրութի՛ և յա՛մ
մտաց, և սիրելն զընկերն իբրև զանձն, առա-
ւել է քան զողջակէզս և զզոհս ։ * Եւ տեսեալ 34
յ՚ի թէ իմաստութի՛ ետ զպատասխանին՝ ասէ
ցնա.

ցնա. չե՛ս հեռի յարքայութ՟ե՜ այ։ և ո՛չ և ս ոք
իշխէր ինչ հարցանել ցնա։
35 * Պատասխանի ետ յ՟ն և ասէ, մինչ ուսուցա-
նէր 'ի տաճարին. զիա՞րդ ասեն դպիրքն, եթէ
36 քս՟ն որդի դաւթի է։ * Եւ ինքն դաւիթ հոգ-
ւոյն սրբով ասէ. ասաց տ՟ր ցտ՟ր իմ, նի՛ստ ընդ
աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատ-
37 ո՛ւանդան ոտից քոց։ * Արդ՝ եթէ ինքն իսկ
դաւիթ զնա տ՟ր կոչէ՝ զիա՞րդ իցէ որդի ն՟ր։
և բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութ՟ի։
38 * Եւ ասէր ուսուցանելով 'ի վարդապետութ՟ե
իւրում. զգո՛յշ լերուք 'ի դպրաց անտի, որ կա-
մին 'ի հանդերձս երևելիս շրջել, զնախողջոյնս
39 խնդրել 'ի հրապարակս, * և զնախաթոռս 'ի
40 ժողովուրդս, և զգահագլուխս յընթրիս։ * Որ
ուտեն զտունս այրեաց, պատճառանօք յերկա-
րեալ զաղօթս, զի աւելի և ս դատաստանս ըն-
41 կալցին։ * Կայր յ՟ն ընդդէմ գանձանակին, տե-
սանէր թէ զիա՞րդ ժողովուրդն արկանէր պը
ղինձ 'ի գանձանակն. և բազում մեծատունք ար-
42 կին բազում ինչ։ * Եկն այրի մի՝ և արկ երկուս
43 լումայս, որ է նաքարակիտ մի։ * և կոչեցեալ առ
ինքն զաշակերտսն, ասէ ցն՟ն. ամէն ասեմ ձեզ՝
զի այրին այն տառապեալ շատ արկ քան զամե-
44 նեսեան՝ որ արկին 'ի գանձանակն։ * Քանզի
ամենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին. այլ նա
'ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զա՞մ ինչ զոր ունէր՝
արկ գոյի՛ չափ զկեանս իւր։

ԳԼ. ԺԳ։

1 Եւ յելանելն ն՟ր 'ի տաճարէ անտի, ասէ ցնա
մի յաշակերտացն ն՟ր. վարդապետ, տե՛ս ո՞րպի-
սի

ան են քարինքս, և ոչ պակաս շինուածք։ * Պատա 2
հանի եւս նման չի և ասէ. տեսանեմ զայդ ամ
շինուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի
այդ-քար ի-քարի վրայ՝ որ ոչ քակտեսցի։ * Եւ 3
մինչ նստէր նա ի լերինն ձիթենեաց յանդիման
տաճարին, հարցանէին ցնա առանձինն՝ պետրոս
և յակովբոս և յովհաննէս և անդրէաս։ * Ասա 4
մեզ՝ երբ լինիցի այդ. և զինչ նշան է՝ յորժամ
կատարել ունիցին այդ ամ։ * Պատասխանի եւս 5
չի, և ասէ ցնա. զգուշ կացէք, մի՛ ոք զձեզ խա
բեսցէ։ * Զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ, 6
և ասիցեն՝ թէ ես եմ քրիստոս. և զբազումս մոլորե
ցուսցեն։ * Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմս և 7
մունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի խռովիցէք,
զի պարտ է լինել. բայց չէ կատարածն, * Զի 8
յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թագաւորութի՛ն
թագաւորութեա՛ն վերայ. և եղիցին շարժմունք
՚ի տեղիս տեղիս, սով և սրածութիւնք և խռո
վութիւնք. այլ ոչ ամ սկիզբն է ելիցն։ * Եւ 9
ձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս, և՛ ի ժողո
վուրդս տանջիցիք, և առաջի դատաւորաց և
թագաւորաց կայցէք վասն իմ՝ ի վկայութի՛ն նո՛ց,
* և ամ հեթանոսաց։ բայց նախ պարտ է ա 10
ւետարանիս քարոզել։ * Եւ յորժամ տանիցին 11
ձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք, և մի՛
զմտաւ ածիցէք՝ թէ զինչ խօսիցիք. այլ ոչ
ինչ տացի ձեզ՝ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսի
ցիք. զի ո՛չ դուք էք որ խօսիցիք՝ այլ հոգին
սուրբ։ * Եւ՝ատանեսցէ եղբայր զեղբայր՝ի մահ 12
և հայր զորդի. և յարիցեն որդիք՝ի վեր հարց, և
սպանանիցեն զնոսա։ * Եւ եղիջիք ատելիք 13
յամենեցունց վասն անուանի իմոյ. այլ որ համ
ր ե

14 բերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ ։ ✻ Եւ յորժամ
աեսանիցէք զպղծութի՞ աւերածին, զի կայցէ
'ի տեղւոջ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն 'ի
միտ առցէ ։ Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝
15 փախիցեն 'ի լերինս. ✻ և որ 'ի վր՞ տանեացն իցէ՝
մի՛ իջցէ 'ի տուն, և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ 'ի
16 տանէ իւրմէ. ✻ և որ յագարակին իցէ՝ մի՛ դարձ
17 ցի յետս առնուլ զձորձս իւր։ ✻ Բայց վա՞յ իցէ
18 յղեց և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ ։ ✻ Յա
19 ղօ՛թս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն ։ ✻ Եղի
ցին աւուրքն այնոքիկ նեղութեց՝ որպիսի ո՛չ
եղեն երբէք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արարածոց
20 մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցի ։ ✻ Եւ եթէ ո՛չ
էր կարճեալ ա՞յ զաւուրսն զայնոսիկ վ՞ն ընտ
րելոց իւրոց, ո՛չ ապրէր ա՞մ մարմին. այլ վասն
ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն
21 զայնոսիկ ։ ✻ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ, ե
թէ ահաւասիկ է ք՞ն կամ աւանիկ, մի՛ հաւա
22 տայցէք ։ ✻ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ
մարգարէք, և տացեն նշանս և արուեստս՝ առ'ի
մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ իցէ և զընտ
23 րեալսն ։ ✻ Բայց դուք զգո՛յշ լերուք՝ ահաւասիկ
24 յառաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն ։ ✻ Ա.ԼԼ
յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութե՞ն այնորիկ
արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ո՛չ տացէ զլոյս
25 իւր ։ ✻ Եւ աստեղք յերկնից թօթափեսցին, և
26 զօրութի՞ք յերկինս շարժեսցին ։ ✻ Եւ յայն
ժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօ
27 րութ՞ և փառօք բազմօք ։ ✻ Եւ յայնժամ ա
ռաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ զընտ
րեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի
28 մինչև 'ի ծագս երկնից ։ ✻ Բայց դուք 'ի թզենւոյ

անտի ուսջի՛ք զառակն. յորժամ տակաւ ոստքն
նորա կակղանայցեն և տերև արձակիցի 'ի նմա,
գիտէք թէ մերձ է ամառն. * Նոյնպէս և դուք՝ 29
յորժամ տեսանիցէք զայս ա՜մ եղեալ, գիտասջի՛ք
թէ մերձ է առ դուրս: * Ամէն ասեմ ձեզ, թէ 30
ո՛չ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ա՜մ եղիցի:
* Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ո՛չ ան- 31
ցանիցեն: * Այլ վ՜ս աւուրն այնորիկ և ժա- 32
մու՝ ոչո՛ք գիտէ՝ ո՛չ հրեշտակք յերկինս՝ և ո՛չ
որդի, բայց հայր միայն: * Զգո՛յշ եղերուք. 33
սկեցէ՛ք և կացէ՛ք յաղօթս. զի ո՛չ գիտէք ե՛րբ
ժամանակն իցէ: * Որպէս այր մի գնացեալ 'ի 34
տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր. և տայցէ
ծառայից իւրոց իշխանութի՜ , և իւրաքանչիւր
զգործս իւր. և դռնապանին պատո՛ւէր տայցէ,
զի արթուն լինիցի: * Արդ՝ արթո՛ւն կացէք, 35
զի ո՛չ գիտէք ե՞րբ տ՜ր տանն գայցէ՝ յերեկոր-
եայ՝ եթէ 'ի մէջ գիշերի՝ եթէ 'ի հաւախօսի՝
եթէ ընդ առաւօտս: * Դուցէ եկեալ յան- 36
կարծակի՝ գտանիցէ զձեզ 'ի քուն: * Բայց 37
զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝ արթո՛ւն
կացէք:

ԳԼ. ԺԴ:

Եւ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ երկուց 1
աւուրց. խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք
եթէ զիա՞րդ զնա նենդաւ կալեալ սպանանի-
ցեն: * Բայց ասէին՝ թէ մի՛ 'ի տօնի աստ, զի 2
մի՛ խռովութի՜ լինիցի 'ի ժողովրդեանն: * Եւ 3
մինչ էր 'ի բեթանիայ՝ 'ի տան սիմոնի բորոտի
բազմեալ, եկն կին մի՝ որ ունէր շիշ իւղոյ նար-
դեան ազնո՛ւի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ
'ի

4 'ի վ̅ր̅ գլխոյ ն̅ր̅ ։ * Եւ աշակերտքն զչարէին և
ասէին. ընդ է՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ ։
5 * Մ՛արդ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան
երեք հարիւր դահեկանի, և տալ աղքատաց. և
6 զայրանային նմա յոյժ ։ * Եւ յ̅ս̅ ասէ ցնոսա.
Թո՛յլ տուք դմա՝ զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ
7 մի բարի գործեաց դա յիս ։ * Յ̅ա̅մ ժամ զաղ
քատս ընդ ձեզ ունիք, և յորժամ կամիք՝ կարօղ
էք առնել ն̅ց̅ բարիս. այլ զիս ո՛չ յ̅ա̅մ ժամ ընդ
8 ձեզ ունիք ։ * Դա զոր ունէրդ՝ արար. յառա-
ջագոյն խնկեաց զմարմին իմ 'ի նշան պատանաց ։
9 * Ամէն ասեմ ձեզ. ուր և քարոզեսցի աւետա-
րանս այս ընդ ա̅մ աշխարհ, և զոր արար դա՝
10 խօսեսցի վ̅ս̅ յիշատակի դորին ։ * Եւ յուդա
սկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի, գնաց
առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա ։
11 * Նոքա իբրև լու՛ան՝ խնդացին, և խոստացան
տալ նմա արծաթ ։ և խնդրէր՝ թէ զի՛արդ պա-
րապով մատնեսցէ զնա ։
12 * Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն յոր
ժամ զզատիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն.
ո՛ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաստեսցուք՝ զի
13 կերիցես զզատիկն ։ * Եւ առաքէ երկուս յա-
շակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա. երթա՛յք 'ի քա-
ղաք, և իբրև մտանիցէք 'ի քաղաքն՝ պատահես-
ցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի,
14 երթա՛յք զհետ նորա ։ * Եւ յո՛ր տուն մտանի-
ցէ, ասասջի՛ք ցտանուտէրն. վարդապետ ասէ՝
ո՞ւր են իջավանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ
15 զզատիկն ։ * Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի
մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջի՛ք մեզ.
16 * Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն նորա.

Եկին ՚ի քաղաքն՝ և գտին որպէս ասացն նոցա. և
պատրաստեցին զպատիկն։ * Եւ իբրև երեկոյ 17
եղև՝ գայ երկոտասանիւքն հանդերձ։ * Եւ 18
իբրև բազմեցան և դեռ ուտէին, ասէ յի. ամէն
ասեմ ձեզ՝ զի ի ձէնջ մատնելոց է զիս, որ
ուտէ հաց ընդ իս։ * Եւ նոքա սկսան տրտմել՝ 19
և ասել ի բաց ի միոջէ. միթէ ես եմ տեառն,
միթէ ես եմ իցեմ։ * Եւ պատասխան ետ և ասէ 20
ցնա. ի երկոտասանից այսր, որ միսեաց ընդ
՚ի սկաւտառակ։ * Որդի մարդոյ երթայ՝ 21
որպէս և գրեալ է վա՛ ն՛ր. ասաց վայ էր նմա
դմա այնմիկ՝ որով մարդոյ մատնեսցի։
ցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր նա ծնեալ մարդն այն։
* Եւ մինչդեռ ուտէին, առեալ յի՛ հաց՝ օրհ 22
նեաց և եբեկ՝ ետ նոցա, և ասէ. առէ՛ք՝ այդ է
մարմին իմ։ * Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ 23
և ետ նոցա, և արբին ՚ի նմանէ ամենեքեան։
* Եւ ասէ ցնա. այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, 24
որ վասնզի բազմաց հեղանի։ * Ա՛մէն ասեմ 25
ձեզ, թէ ո՛չ ևս յառնել ընդ ի բերոյ արիւ
մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յար
քայութեանն աՒ։ * Եւ գոհացեալ՝ ելին ՚ի լեառն 26
Ձիթենեաց։
* Եւ ասէ ցնոսա յի. ամենեքին գայթագղեսց 27
ջք յինէն յայսմ գիշերի. վասն գրեալ է, թէ հա
րից զհովիւն՝ և ոչխարքն ցրուեսցին։ * Ա՛յլ 28
յետ յարութեանն իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց քան
զձեզ ՚ի գալիլեա։ * Պատասխանի ետ պետրոս 29
և ասէ ցնա. թէպէտ և ամենեքին գայթագ
ղեսցին, այլ ես ո՛չ։ * Եւ ասէ ցնա յի. ամէն ա 30
սեմ քեզ. թէ դու խոկ յայսմ գիշերի մինչդեռ
հաւուս խօսեալ լցի՝ երիցս ուրասցես զիս։
* Իսկ

31 * Իսկ պետրոս առաւել ևս պնդէր և ասէր ·
եթէ մեռանել ևս հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ
ո՛չ ուրացայց · նոյնպէս և ամենեքեան ասէին ։
32 * Գան՝ի գեօղն՝ որում անուն էր գեթսեմանի ·
և ասէ ցաշակերտսն · նստարո՛ւք աստ՝ մինչև ես
33 յաղօթս կացից ։ * Եւ առնու ը՜ի իւր զպետրոս
և զյակովբոս և զյովհաննէս, և սկսաւ տխրել
34 և հոգալ ։ * Յայնժամ ասէ ցնոսա · տրտում է
անձն իմ մինչև՝ի մահ, մնացէ՛ք աստ՝ և արթո՛ւն
35 կացէք ։ * Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ,
անկաւ՝ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր · և կայր
յաղօթս, զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ՝ի նմանէ
36 ժամն ։ * Եւ ասէ · աբբա՛ հայր՝ ա՜մ ինչ քեզ
հնարաւոր է, անցո՛ զբաժակս զայս յինէն · բայց
37 ո՛չ որպէս ես կամիմ՝ այլ ո՜պ դու կամիս ։ * Եւ
գայ՝ գտանէ զն՜ս զի ննջէին, և ասէ ցպետրոս ·
սիմոն ննջես · ո՞չ կարացեր ժամ մի արթուն կալ ։
38 * Արթո՛ւն կացէք և յաղօթս կացէք, զի մի՛
մտջիք՝ի փորձութի՜ · ոգիս յօժար է՝ բայց մար-
39 մինս տկար ։ * Եւ դարձեալ չոքաւ եկաց յա-
40 ղօթս, և զնոյն բանս ասաց ։ * Դարձաւ միւս-
անգամ անդրէն, և եդիտ զն՜ս՝ի քուն · քանզի
էին աչք նոցա ծանրացեալ, և ո՛չ գիտէին թէ
41 զի՛նչ պատասխանի տայցեն նմա ։ * Գայ երրորդ
անգամ, և ասէ ցնոսա · ննջեցէ՛ք այսուհետև և
հանգերո՛ւք, զի հասեալ է վախճան, եկն ժամ՝
և ահա մատնի որդի մարդոյ՝ի ձեռս մեղաւո-
42 րաց ։ * Ո՛ն արի՛ք գնասցուք, զի ահաւասիկ
43 մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս ։ * Եւ մինչ
դեռ նա զայն խօսէր՝ գայ յուդա սկարիովտա-
ցի՝ մի յերկոտասանից անտի, և ընդ նմա ամբոխ
սուսերօք և բրօք՝ ՝ի քահանայապետիցն և՝ի
դըպ-

դպրաց և՚ի ծերոց։ * Տուեալ էր նշան մատնչին՝ 44
և ասէր. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է.
կալ ջի՛ք զնա՝ և տարջի՛ք զգուշութ՟ի։ * Եւ 45
մատուցեալ վաղվաղակի՝ ասէ ցնա. ռաբբի՛ ռաբ-
բի. և համբուրեաց զնա։ * Եւ նոքա արկին ՚ի 46
նա ձեռս՝ և կալան զնա։ * Եւ մի ոմն յայնցա- 47
նէ՝ որ զնովաւն կային՝ ձգեաց սուր, և եհար
զծառայ քահանայապետին, և՚ի բաց եհան զուն
կըն ն՟ր։ * Պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ ցնոսա. 48
իբրև ՚ի վերայ աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք
ունել զիս։ * Հանապազ առ ձեզ էի՝ և ուսու- 49
ցանէի ՚ի տաճարին, և ո՛չ կալարուք զիս. այլ զի
լցցին գիրք մարգարէիցն։ * Յայնժամ թողին 50
զնա աշակերտքն ամենեքին՝ և փախեան։ * Եւ 51
ոմն երիտասարդ զհետ երթայր նորա՝ արկեալ
զիւրև կտաւ մի ՚ի մերկուց. ունէին զնա երի-
տասարդքն։ * Եւ ն՟ր թողեալ զկտաւն՝ փախ- 52
եաւ մերկ ՚ի նոցանէ։ * Եւ տարան զյ՟ս առ 53
քահանայապետն կայիափա. և գային ընդ նմա
ա՟մ քահանայապետքն՝ և դպիրք և ծերք։ * Եւ 54
պետրոս երթայր ՚ի հեռաստանէ զհետ ն՟ր մին-
չև ՚ի ներքս իսկ ՚ի գաւիթ քահանայապետին, և
նստէր ընդ սպասաւորսն՝ և ջեռնոյր առ լու-
սովն։ * Իսկ քահանայապետքն՝ և՛ ամենայն ա- 55
տեանն խնդրէին հակառակ յի՟ վկայութի՟ ինչ,
զի սպանանիցեն զնա. և ո՛չ գտանէին։ * Զի բա- 56
զումք սուտ վկայութի՟ վկայէին զնմանէ՝, և
նման միմեանց ո՛չ էին վկայութի՟քն։ * Ա՛յլք 57
յարուցեալ վկայէին սուտ զնմանէ, և ասէին։
* Թէ մեք լուաք ՚ի դմանէ՝ զի ասէր. ես քա- 58
կեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ, և զերիս
աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձեռագործի։

* Սա-

59 * Սակայն և այնպէս չէ՛ր նման վկայութ՛ին նց։
60 * Ապա յարուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝
հարցանէր զյս, և ասէր. ոչի՞նչ տաս պատասխա-
61 նի, զի՛նչ դոքա զքէն վկայեն։ * Եւ նա լուռ
և եթ կայր՝ և չտայր ինչ պատասխանի։ Դար-
ձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին
անգամ և ասէր. դո՞ւ ես քս որդի այ օրհնելոյն։
62 * Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա. դու ասա-
ցեր՝ թէ ես եմ. բայց տեսանիցէք զորդի մար-
դոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրութ՛ն, և եկեալ
63 ընդ ամպս երկնից։ * Եւ քահանայապետն պա-
տառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս իւր՝ և ա-
64 սէ. զի՞նչ ևս պիտոյ ե՛ն մեզ վկայք։ * Ահա՛
լու՛այք ամենեքին զհայհոյութ՛ի 'ի բերանոյ դո-
րա, զիա՞րդ թու՛ի ձեզ։ և ամենեքեան դատա-
65 պարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է։ * Եւ ոմանք
սկսան թքանել ընդ երեսս նր. ձորձ զդլխով
արկանել՝ կռփել և ասել, մարգարէա՛ց մեզ քս՝դ՝
ո՛վ է այն որ եհարն զքեզ։ և սպասաւորքն ապ-
66 տակս հանէին նմա։ * Եւ պետրոս մինչդեռ
էր 'ի խոնարհ 'ի գաւթին, գայ աղախին մի քա-
67 հանայապետին, * և տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր.
հայեցաւ ընդ նա՝ և ասէ. և դու ընդ յի՞ նա-
68 զովրեցւոյ էիր։ * Նա ուրացաւ և ասէ. ո՛չ ճա-
նաչեմ և ո՛չ գիտեմ զի՛նչ դուդ ասես։ և իբրև
ել յարտաքին գաւիթն, և հաւ խօսեցաւ։
69 * Դարձեալ ետես զնա աղախինն, և սկսաւ ա-
սել ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ և սա 'ի
70 նոցանէ է։ * Եւ նա դարձեալ ուրացաւ։ և
յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն կային,
ասեն ցպետրոս. արդարև և դու 'ի նոցանէ ես,
քանզի գալիլեացի ես՝ և խօսքդ իսկ քո նման
են։

են։ ✻ Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ և ասել, 71
թէ ոչ գիտեմ զայրն՝ զորմէ դուքդ ասէք։ ✻ Եւ 72
նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ։ և յիշեաց
պետրոս զբանն՝ զոր ասաց ցնա յս, թէ չև՛ իցէ
հաւու երկիցս խօսեալ՝ զի դու երիցս ուրաս-
ցիս զիս. և սկսաւ լալ։

ԳԼ. ԺԵ։

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ ա- 1
րարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծե-
րովքն և դպրօք՝ և ամ ատեանն, կապեցին զյս՝
և տարան մատնեցին պիղատոսի։ ✻ Եհարց զնա 2
պիղատոս և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից։
նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես։
✻ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայա- 3
պետքն, և նա ոչինչ տայր պատասխանի։ ✻ Իսկ 4
պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչի՞նչ տաս
պատասխանի, տե՛ս քանի՞ ամբաստանեն զքէն։
✻ Եւ յս այնուհետև ոչի՛նչ ետ պատասխանի, 5
մինչև զարմանալ յոյժ պիղատոսի։ ✻ Բայց ըստ 6
տօնի արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ, զոր ին-
քեանք խնդրէին։ ✻ Եւ էր որում անուն էր 7
բարաբբաս՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց 'ի
խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր։ ✻ 'Ի ձայն բարձր 8
սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել՝ ոպ սովոր
էր, զի արձակեսցէ նց զբարաբբայն։ ✻ Պատաս 9
խանի ետ պիղատոս և ասէ ցնս. կամի՞ք՝ զի ար-
ձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։ ✻ Քանզի գի- 10
տէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահա-
նայապետքն։ ✻ Որք և զամբոխն հաւանեցուցին՝ 11
զի արձակեսցէ նց զբարաբբայն։ ✻ Դարձեալ 12
պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնս. իսկ զի՞նչ
կա-

13 կամիք թէ արարից զարքայն հրէից։ * Եւ նոքա
դարձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք ՚ի քահանայա-
14 պետիցն, ՚ի խա՛չ հան զդա։ * Ասէ ցն՝ պիղա-
տոս. զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա։ և նո-
քա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, ՚ի խա՛չ
15 հան զդա։ * Իսկ պիղատոս իբրև զմիտս կա-
մեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց ն՝ զբա-
րաբբայն. և զյ՝ գան հարեալ ետ ՚ի ձեռս, զի
16 ՚ի խաչ ելանիցէ։ * Եւ զինուորքն տարան զնա
՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. և
17 կոչեն միանգամայն զա՝մ զգունդն, * և զդեցու-
ցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և եդին
18 ՚ի գլուխ նորա պսակ արարեալ ՚ի փշոց։ * Եւ
սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել. ո՛ղջ եր արքայդ
19 հրէից։ * Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ, և
թքանէին ընդ երեսս, և՚ի ծունր իջեալ երկիր-
20 պագանէին նմա։ * Եւ իբրև կատակեցին զնա՝
մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս, և զդե-
ցուցին նմա զիւր հանդերձն, և ածին արտաքս
21 զի ՚ի խաչ հանցեն զնա։ * Եւ ունէին պահակ
զսիմոն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր՝ եկ՝ել
յագարակէ, զհայրն աղէքսանդրի և ռուփայ.
22 զի բարձցէ զխաչափայտն նորա։ * Եւ ածեն
զնա՚ի գողգոթա՝ տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի
23 կառափելոյ։ * Եւ տային նմա գինի զմռսեալ,
24 և նա ո՛չ առ. և հանին զնա՚ի խաչ։ * Եւ բաժա-
նեցին զհանդերձս ն՝ր, արկեալ վիճակս՚ի վերայ՝
25 թէ ո՛ զինչ առնուցու։ * Էր ժամ երրորդ՝ և
26 հանին զնա՚ի խաչ։ * Եւ էր գիր վնասու նորա
27 գրեալ՝ թէ թագաւոր է հրէից։ * Եւ ընդ նմա
հանին ՚ի խաչ երկուս աւազակս. մի ընդ աջմէ,
28 և մի ընդ ահեկէ ն՝ր։ * Եւ լցաւ գիրն որ ասէ,
թէ

Թէ ԸՆ անօրէնս համարեցաւ ։ * Եւ որք անցա- 29
նէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւ-
րեանց և ասէին. վա՛հ որ քակէիր զտա[illegible]ն՝ և
զերիս աւուրս շինէիր. * ապրեցո՛ զանձն քո և 30
է՛ջ 'ի խաչէդ ։ * Նոյնպէս և քահանայապետից 31
այպն արարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դըպ-
րօքն՝ ասէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ո՛չ կարէ
ապրեցուցանել ։ * Ըն՞դ արքա՛յդ իէ՞լի, իջցէ՛ 32
այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատաս-
ցուք դմա. և որ ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էին՝
նախատէին զնա ։ * Եւ իբրև վեց ժամ եղև՝ 33
խաւար կալաւ զա՞մ երկիր մինչև ցինն ժամ ։
* Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց յ՞ս 'ի 34
ձայն մեծ, և ասէ. էլի՝ էլի՝ լա՛մա սաբաքթանի.
որ թարգմանի. ա՞ծ իմ ա՞ծ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր
զիս ։ * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն կային 35
զնովաւ՝ իբրև լու՛ան, ասէին թէ զեղիա կար-
դայ ։ * Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի 36
քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել
նմա, և ասէ. Թո՛յլ տուր տեսցուք՝ գայ եղիա
իջուցանել զդա ։ * Եւ յ՞ս արձակեաց ձայն 37
մեծ՝ և եհան զոգի ։ * Եւ վարագոյր տաճարին 38
պատառեցաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ մինչև 'ի խո-
նարհ ։ * Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր 39
անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զոգի, ասէ.
արդարև այրս այս որդի ա՞յ էր ։ * Էին և կա- 40
նայք՝ որ հայէին 'ի հեռաստանէ. յորս էր մա-
րիամ մագդաղենացի, և մարիամ յակովբու փո-
քրկան, և յովսեայ մայրն, և սողովմէ. * որք 41
յորժամ էրն 'ի գալիլեա՝ զհետ շրջէին նորա և
պաշտէին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որ ընդ
նմա իսկ ելեալ էին յեէ՞մ ։

* Եւ

42 * Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ քանզի ուրբաթ էր՝
43 որ 'ի շաբաթն մտանէր, * եկեալ յովսէփ որ
յարիմաթեայն էր՝ այր պարկեշտ նախարար, որ
և ինքն իսկ ակնունէր արքայութեն այ. Հա-
մարձակեցաւ՝ եմուտ առ պիղատոս, և խնդրեաց
44 զմարմինն յի: * Եւ պիղատոս զարմացաւ թէ
այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն ըզ
հարիւրապետն, եհարց զնա և ասէ՝ թէ ար-
45 դարև այնչափ վաղ մեռաւ: * Եւ իբրև ըս-
տուգեաց 'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց
46 զմարմինն յովսեփայ: * Եւ յովսէփ գնեաց կը
տաւ՝ և իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն, և եդ
'ի գերեզմանի, զոր էր փորեալ 'ի վիմէ. և թաւա
47 լեցոյց վէմ մի 'ի դուռն գերեզմանին: * Իսկ մա-
րիամ մագդաղենացի՝ և մարիամ յակովբայ՝ և
յովսեայ, տեսին զտեղին ուր եդաւ:

ԳԼ. ԺԸ:

1 Եւ իբրև անց շաբաթն, մարիամ մագդաղենա-
ցի՝ և մարիամ յակովբայ և սողովմէ՝ չոքան
պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա:
2 * Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան 'ի
3 գերեզմանն ընդ արևագալն, * և ասէին ցմի-
մեանս, ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց
4 գերեզմանին: * Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թա-
ւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի
5 էր մեծ յոյժ: * Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզ
մանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ
աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ,
6 և զարհուրեցան: * Եւ նա ասէ ցն՝. մի՛ երկըն
չիք, զյ՝ խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն,
յարեաւ՝ չէ՛ աստ. ահաւադիկ տեղին՝ ուր ե-
դին

դին զնա։ *Բ. Յլ երթայք ասացէք ցաշակերտս 7
նր՝ և ցպետրոս, եթէ ահա յառաջագոյն երթայ
քան զձեզ 'ի գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝
որպէս ասացն ձեզ։ *Եւ իբրև լուան՝ ելին և 8
փախեան 'ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ
էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։
*Յարուցեալ յս̄ առաւօտուն առաջինն միա- 9
շաբաթուն՝ երևեցաւ մարիամու մագդաղենա-
ցւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դևն։ *Եւ նա 10
երթեալ պատմեաց այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին,
մինչդեռ սգային և լային։ *Նոքա իբրև լուան 11
թէ կենդանի է՝ և երևեցաւ նմա, ոչ հաւատա-
ցին։ *Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ՝ 12
որք երթային յանդաստան։ *Նոքա չոքան պատ 13
մեցին այլոց, և ոչ նոցա հաւատացին։ *Յետոյ 14
մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն երևեցաւ
նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութի՝ նց̄, և
զխստասրտութի՝. զի որ երևեցաւ նոցա յարու-
ցեալ 'ի մեռելոց՝ և նոքա ոչ հաւատացին։ *Եւ 15
ասէ ցնոսա, երթայք յաշխարհ ա̄մ, և քարոզե-
ցէք զաւետարանն ա̄մ արարածոց։ *Որ հաւա- 16
տայ և մկրտեսցի՝ կեցցէ, և որ ոչն հաւատայ՝
դատապարտեսցի։ *Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւա 17
տանն, երթիցեն զհետ այնոցիկ։ յանուն իմ դևս
հանցեն, լեզուս խօսեսցին, *'ի ձեռս իւրեանց 18
օձս բարձցեն, և եթէ մահացու ինչ դեղ արբ-
ցեն՝ նց̄ ինչ ոչ վնասեսցէ. 'ի վր̄ հիւանդաց ձե-
ռըս դիցեն՝ և բժշկեսցին։ *Եւ ինքն տ̄ր յս̄ յետ 19
խօսելոյն ը̄ նս̄՝ համբարձաւ յերկինս, և նստաւ
ընդ աջմէ հօր։ *Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ը̄ 20
ա̄մ երկիր՝ տ̄ն գործակցուը̄. և զբանն հաստա-
տէին ա̄մ նշանօք՝ որ երթայր զհետ նց̄։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ։

Լ-ետարանս որ ըստ Ղ-ուկայ գրեալէ։ Նոյն ինչն զուկաս աշակերտ էր պետրոսի, և ձեռնադրեցաւ ընթացակից պօղոսի, և վկայեցաւ 'ի նմանէ. սա գրեաց զաւետարանս զայս։ Սկիզբն առնէ 'ի ծննդենէն յովհաննու, և զոր ըստ նմին. պատմէ և զմարմնանալ փրկչին. ազգաթիւ՝ առնէ՝ և էլանէ 'ի յովսէփայ 'ի դաւիթ, և 'ի դաւթայ մինչև յատամ։ Պատմէ սա և զմիրտութիւն յովհաննու. և չինէ լով 'ի չեառնն զփորձէլն 'ի սատանայէ. և զընտրութիւն աշակերտացն, և այլ եօթանասունս. եցոյց նշանս և արուեստս բազումս եղեալս. և զխորհուրդ մատնութեան, և զհատարածն՝ որ մատնեցաւ պիզատոսի պոնտացւոյ, և խաչեցաւ մարմնով. զի զինուորչն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և որչ խաչեցան յերիկուց աւազակացն՝ մին ապաշխարեաց խոստովանութիւն։ Եւ զի մարմին նորա եդաւ 'ի գերեզմանի, և յարեաւ յերրորդ աւուրն. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս տեսանելով հրեշտակացն։

Ղ-ուկաս արուեստիւ բժիշկ գոլով. սա աշակերտեցաւ փրկչին. և համարեալ հոչեցաւ 'ի թիւս եօթանասնիցն։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ պօղոսի. վասն որոյ ասի՝ գովութիւն սորա յաւետարանին։ Սա հրամանաւ պօղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յանտիոչ չաղաչի 'ի չեզու ասորի՝ զկնի ժէ ամի համբառնալոյ փրկչին։

Ղ-ուկաս՝ յարութիւն։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Ըստ տառերուն որ կը սկսին։

		գլ.	հիւ.
Ա	տան աշխարհագրին.	ը.	1.
Ա	տան բայօրէից հովուհացն.	ը.	8.
Ա	տան սիմիոնին.	ը.	25.
Ա	տան յայտգործին տանուցն.	ը.	36.
Ա	տան չինուհոյ բանին որ տա-յովհաննէս.	գ.	2.
Ա	տան՝ որոց հարցանէին չյովհաննէս.	գ.	10.
Ա	տան փոքչու-էց փրկչին.	գ.	2.
Ա	տան՝ որ ուհէր չհոգին տէհաչան	գ.	33.
Ա	տան չսփանիչին պէտրոսէ.	գ.	38.
Ա	տան որոց բժիշկին ՚ի պէտրոս հիւհանդա-ղէօնոյ.	գ.	40.
Ա	տան որսոց ձկանցն.	դ.	4.
Ա	տան բարթոմին.	դ.	12.
Ա	տան անդրտոմալու-ծին.	դ.	15.
Ա	տան զնէօց յոտսու-որքին.	դ.	27.
Ա	տան գօսացէալ ձէ-էին.	զ.	6.
Ա	տան տա-տէլոցն հոմարոյ.	զ.	13.
Ա	տան էրատո-լիէցն.	զ.	20.
Ա	տան հարէ-րատպէտին.	է.	2.
Ա	տան որդ-օյ տէր-ոյն.	է.	12.
Ա	տան՝ որոց տա-տէցոյն ՚ի յովհաննէ.	է.	19.
Ա	տան օճանէլոյ չէրն ղա-ռոտա-ն.	է.	38.
Ա	տան տա-տիէ ուէրմնացոյնին.	ը.	5.
Ա	տան տատարէլոյ ջո-բցին.	ը.	24.
Ա	տան՝ որ ուհէր չէիգէուվինն.	ը.	27.
Ա	տան դատէր ժողովրդապէտին.	ը.	41.
Ա	տան պէտ-տաէս չինոչն.	ը.	43.
Ա	տան տա-տէլոյ չէրչիսատատոհան.	ի.	2.

Ա ան հինգ հայկեան, և երկու հինգեան. Թ. 13.
Ա ան յաղթութեան հարցանէ. Թ. 18.
Ա ան այլութեան չէ. Թ. 29.
Ա ան ղաւանհատրէն. Թ. 39.
Ա ան խորհելոյն՝ որ ոչ ևս ունէր էր. Թ. 46.
Ա ան չարաչարեալ հրամանաւ չինէր երկու. Թ. 57.
Ա ան երեք-յիսուն-յոսնէլոյ չէօրնախոսութեան. Ժ. 1.
Ա ան հարցանէլոյ օրէնսդիրն. Ժ. 25.
Ա ան անհետելոյն՝ ի չէս ստուգիւ. Ժ. 30.
Ա ան մարեսու և մարեալ. Ժ. 38.
Ա ան յաղթող հալոյն. ԺԱ. 1.
Ա ան խուլ երէկն. ԺԱ. 14.
Ա ան՝ որ չինն չայն երբայ՝ և ժողովրդեան. ԺԱ. 27.
Ա ան հնգեան խնդրելոյն. ԺԱ. 29.
Ա ան՝ որ փարեսացին հրէութ ցնծն. ԺԱ. 37.
Ա ան վեց տասն օրէնսդիրն. ԺԱ. 46.
Ա ան խոտոր փարեսացին. ԺԲ. 1.
Ա ան բաժանելոյ չինեցն ընդ էրէօն. ԺԲ. 13.
Ա ան պաշտեցելոյ տունդ հեծատանն. ԺԲ. 16.
Ա ան գալէրէացին՝ և որոյ՝ է ոչ լսվաւ.
և վասն ըղձեալին. ԺԳ. 1.
Ա ան հարչատեալ չինեցն այսահարէ. ԺԳ. 11.
Ա ան տասն. ԺԳ. 19.
Ա ան՝ ըստ տասեան էին որ տալելոյ էին. ԺԳ. 23.
Ա ան՝ որ տասին ցաւ չհեռացաւ. ԺԳ. 31.
Ա ան՝ որ կրկնալ էր. ԺԴ. 2.
Ա ան՝ որ սէրն չնախատգահ. ԺԴ. 7.
Ա ան հոչելոյն չինելոյն. ԺԴ. 12.
Ա ան չինելոյ տաղտկալն. ԺԴ. 28.
Ա ան հարբեալ չէսարացին. ԺԵ. 4.
Ա ան անտասիկ տէր-ոյն. ԺԵ. 11.
Ա ան անկարող պնդեալն. ԺԶ. 1.

Ա	ասն հիճասկանն, և զաւրացաւ.	ԺԹ.	19.
Ա	ասն սասն բռնաւորին.	ԺԲ.	12.
Ա	ասն անէծս տասաւորին.	ԺՆ.	2.
Ա	ասն ախտից զեղուցիկին, և մահասաւորին.	ԺՐ.	10.
Ա	ասն հարցանելոյ զհիճասկանն գայ.	ԺՐ.	18.
Ա	ասն հոգւոյն.	ԺՐ.	35.
Ա	ասն գիսոյ.	ԺՀ.	2.
Ա	ասն գինուցոյ սահուելոյ ի ստգաւորէ ի զառաջ.	ԺՀ.	12.
Ա	ասն սահելոյ գաւսան ցհասն.	ԺՀ.	13.
Ա	ասն ցաւսանուիչին.	ԺՀ.	30.
Ա	ասն հարցանելոյ զաւսահասչին գէր.	Ի.	1.
Ա	ասն սասուիչ սգաւորն.	Ի.	9.
Ա	ասն զաւհելոյն.	Ի.	23.
Ա	ասն սասլուիցորն.	Ի.	27.
Ա	ասն՝ ըն գիսաւոր կ սպանէ զաւրն գաւրին գա.	Ի.	41.
Ա	ասն էրիւս լուսնչէ սգաւորն.	ԼՇ.	2.
Ա	ասն հարցման հաստարծէն.	ԼՃ.	7.
Ա	ասն գաւրին.	ԼԲ.	1.
Ա	ասն վէճէլոյն՝ ըն ոչ ճշդ էպէ.	ԼԲ.	24.
Ա	ասն խնդրելոյն սպնաւոյ զաւրչէլ գաւնովն.	ԼԲ.	31.
Ա	ասն հասխասպանոց հէրովէէ.	ԼԵ.	11.
Ա	ասն հոճելոյ հանուանցն.	ԼԵ.	27.
Ա	ասն սպաշխարելոյ սասպչին.	ԼԵ.	40.
Ա	ասն խնդրելոյ զաէրսասչան մարդին	ԼԵ.	52.
Ա	ասն է-զաբէր հանուանցն.	ԼԵ.	1.
Ա	ասն հրէսվէէասնցն.	ԼԸ.	13.
Ա	ասն հոմբասհասլոյն սն.	ԼԸ.	51.

ՍՐԲՈՅ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ.

ԳԼ. Ա.

1 Քանզի բաղձիմ ի
յօժարեցին վերստին կարգել զպատմու-
2 թիւնն վ՚ս իրացն հաստատելոց ՚ի մեզ. * որպէս
աւանդեցին մեզ՝ որ ՚ի սկզբանէ ականատեսք
3 և սպասաւորք եղեն բանին: * Կամ եղև և ինձ,
որ ՚ի սկզբանէ զհետ երթեալ էի ա՚մի՝ ճշմար-
տութ՚ի կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ թէոփիլէ.
4 * զի ծանիցես զբանիցն՝ որոց աշակերտեցար,
զճշմարտութիւնն:
5 * Եւ եղև յաւուրս հերովդի արքայի հրեաս-
տանի, քահանայ ոմն անուն զաքարիա ՚ի դա-
սակարգէ աբիայ. և կին ն՚ր ՚ի դստերաց ահա-
6 րովնի, և անուն ն՚ր եղիսաբեթ: * Եւ էին ար-
դարք երկոքին առաջի ա՚յ, գնային յա՚մ պատ-
7 ու՛իրանս և յիրաւունս տ՚ն անարատք: * Եւ ոչ
գոյր ն՚ց որդեակ, քանզի եղիսաբեթ ամուլ էր.
և երկոքեան անցեալ էին զաւուրբք իւրեանց:
8 * Եւ եղև ՚ի քահանայանալն նորա ըստ կարգի
9 աւուրցն հասանելոյ առաջի ա՚յ, * ըստ օրինի
քահանայութ՚ն՝ եհաս նմա խունկ արկանել

մուեալ ի տաճարն տն. * և ամ բազմուել ժո- 10
ղովրդեանն կային յատենիս արտաքոյ՝ ի ժամ
ի[ն]կոյն: * Եւ ելեալ նմա հրեշտակ տն. զի 11
կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն: * Եւ խռով- 12
վեցաւ զաքարիա՝ իբրև եսես, և անկաւ ահ ի
վերայ նորա: * Եւ ասէ ցնա հրեշտակն տն. մի եր- 13
կնչիր զաքարիա՝ զի լսելի եղեն աղօթք քո. և
կինն քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի՝ և կոչեսցես
զանուն նր յովհաննէս: * Եւ եղիցի քեզ ուրա- 14
խութի և ցնծութի. և բազումք ի ծննդեան
նորա խնդասցին. * զի եղիցի մեծ առաջի տն. 15
և գինի և օղի մի արբցէ. և հոգւով սրբով լցցի
անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ: * Եւ զբա- 16
զումս յորդւոցն իսրայէլ դարձուսցէ ի տէր ած
իւրեանց: * Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նորա 17
հոգւով զօրութբ եղիայի, դարձուցանել զսիրտս
հարց յորդիս, և զանհնազանս յիմաստութի ար-
դարոց. պատրաստել տն ժողովուրդ կազմեալ:
* Եւ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն. և ի՞նչ գիտա- 18
ցից զայդ. զի ես ծեր եմ, և կին իմ անցեալ զա-
ւուրբք իւրովք: * Պատասխանի ետ հրեշտակն 19
և ասէ ցնա. ես եմ գաբրիէլ որ կամ առաջի աց,
և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ՝ և աւետարանել
քեզ զայդ: * Եւ ահա եղիցիս համր, և մի՛ կա- 20
րասցես խօսել մինչև ցօրն՝ յորում լինիցի.
փոխանակ զի ո՛չ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք
լցցին ի ժամանակի իւրեանց: * Եւ ժողովուրդն 21
սկսան ուշադր զաքարիայ, և զարմանային ընդ յա-
ւելն նորա ի տաճարին: * Եւ իբրև ել՝ ո՛չ կա- 22
րէր խօսել ընդ նա. և իմացան թէ տեսիլ եսես
ի տաճարին: և նա նշանացն էր խօսէր ընդ նա, և
կայր ամ[ն]ունջ: * Եւ եղև իբրև լցան աւուրք 23

պաշ

24 պաշտաման նորա, գնաց ՚ի տուն իւր. * և յետ
աւուրցն այնոցիկ յղացաւ եղիսաբեթ կինն նր,
և թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր՝
25 * Օ՛ն ինչ գործ գործեաց ընդ իս տէր յաւուրս՝
որս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ ՚ի
մարդկանէ:
26 * Ի՛ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ գաբ-
րիէլ հրեշտակ յն ՚ի քաղաք մի գալիլեացւոց,
27 որում անուն էր Նազարեթ, * առ կոյս խոսե-
ցեալ առն, որում անուն էր յովսէփ՝ ՚ի տանէ
28 դաւթի. և անուն կուսին մարիամ: * Ի՛ եկեալ
առ նա՝ ասէ. ուրախ լեր բերկրեալդ՝ տէր ընդ
29 քեզ: * Ի՛ նա ընդ բանին խռովեցաւ, և խոր-
հէր ընդ միտս՝ թէ ոիպիսի ինչ լինէ ողջոյնս այս:
30 * Ի՛ ասէ ցնա հրեշտակն. մի՛ երկնչիր մարիամ
31 ամ, զի գտեր շնորհս յն: * Ի՛ ահա յղասջիս՝
և ծնանես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յն:
32 * Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի.
և տացէ նմա տէր աստ զաթոռն դաւթի հօր նր.
և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն յակովբայ ՚ի
33 յաւիտեանս. * և թագաւորութեան նր վախճան
34 մի՛ լինի: * Ի՛ ասէ մարիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ
35 լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ: * Պա-
տասխանի եւ հրեշտակն և ասէ ցնա. հոգի սո-
եկեսցէ ՚ի քեզ, և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի
լինի ՚ի վր.քո. քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի քէն՝
36 սո է, և որդի աստ կոչեսցի: * Ի՛ ահա եղիսա-
բեթ աղգական քո՝ և նա յղի է ՚ի ծերութիւնէ
իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նր՝ որ ամուլն
37 կոչեցեալ էր. * զի ոչ տկարասցի առ յն ամե-
38 նայն բան: * Ի՛ ասէ մարիամ. ահաւասիկ կամ
աղախին տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և

գնաց

գնաց ՚ի նմանէ հրեշտակն ։
* ։ Յարուցեալ մարիամ յաւուրն յայնմիկ , 39
գնաց ՚ի լեռնակողմն փութապէս ՚ի քաղաքն Յու-
դայ ։ * Եւ եմուտ ՚ի տուն զաքարիայ , և ետ 40
ողջոյն եղիսաբեթի ։ * Եւ եղև իբրև լուաւ 41
զողջոյնն մարիամու եղիսաբեթ , խաղաց մա-
նուկն յորովայնի նորա . և լցաւ եղիսաբեթ
հոգւովն սրբով . * և ՚ի ձայն բարձր աղաղակեաց 42
և ասէ . օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս , և օրհնեալ է
պտուղ որովայնի քո ։ * Եւ ուստի՞ է ինձ այս , 43
զի եկեսցէ մայր տեառն իմոյ առ իս ։ * Ո՛ւ ի ահաւա 44
սիկ իբրև եղև ձայն ողջուննի քո յականջս իմ ,
խաղաց ցնծալով մանուկն յորովայնի իմում ։
* Եւ երանի՛ որ հաւատացեալ է՝ եթէ եղիցի կա- 45
տարումն ասացեալացս նմա ՚ի տեառնէ ։ * Եւ ասէ 46
մարիամ . Մեծացուսցէ անձն իմ զտէր . * և ցընդ- 47
ծաւեաւ հոգի իմ յԱստծ փրկիչ իմ ։ * Ո՛ի հայե- 48
ցաւ ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ . զի ահա
յայսմհետէ երանեացեն ինձ ամ ազգք ։ * Ո՛ի 49
արար ինձ մեծամեծս հզօրն , և սրբ է անուն նր ։
* Եւ ողորմութիւն նր ազգաց յազգս երկիւղա- 50
ծաց իւրոց ։ * Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով . 51
ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց ։
* Արկեաց զհզօրս յաթոռոց , և բարձրացոյց 52
զխոնարհս ։ * Ո՛ քաղցեալս լցոյց բարութիւբ , և 53
զմեծատունս արձակեաց ունայնս ։ * Պաշտպա- 54
նեաց իսկ ի ծառայի իւրում՝ յիշել ողորմութիւն ։
* Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ աբրահա- 55
մու և զաւակի նորա յաւիտեան ։ * Եւ կաց մա- 56
րիամ առ նմա իբրև ամիսս երիս , և դարձաւ
՚ի տուն իւր ։
* Եւ եղիսաբեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ , 57
և

58 և ծնաւ որդի։ * Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ
էին՝ և ազգատոհմ նր̄, զի մեծ արար տ̄ր զո-
ղորմութի̄ իւր ընդ նմա. և խնդային ընդ նմա։
59 * Եւ եղև յաւուրն ութերորդի՝ եկին թլփա-
տել զմանուկն, և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ
60 զաքարիա։ * Պատասխանի ետ մայր նր̄ և ասէ.
61 ո՛չ՝ այլ կոչեսցի յովհաննէս։ * Եւ ասեն ցնա.
քանզի ոչ ո՛ք է յազգի քում, որոյ կոչի անուն
62 յովհաննէս։ * Ակնարկէին հօրն նր̄՝ թէ զի՞նչ
63 կամիցի կոչել զնա։ * Եւ խնդրեաց տախտակ,
գրեաց և ասէ. յովհաննէս է անուն դորա. և
64 զարմացան ամենեքին։ * Եւ բացաւ բերան նր̄
վաղվաղակի՝ և լեզու նորա, և խօսէր՝ և օրհ̄նէր
65 զա̄ծ։ * Եւ եղև ահ 'ի վերայ ամենեցուն որ
լսէին զայս, և որ շուրջ բնակեալ էին զնոքօք.
և ը̄ա̄մ լեռնակողմն հրէաստանի պատմէին ա̄մ
66 բանքս այսոքիկ։ * Եւ եդին ամենեքեան որ լը
սէինն՝ 'ի սիրտս իւրեանց, և ասէին. զի՞նչ լի-
նիցի մանուկս այս։ և ձեռն տ̄ն էր ընդ նմա։
67 * Եւ զաքարիա հայր նր̄ լցաւ հոգւով սրբով,
68 մարգարէացաւ և ասէ։ * Օրհ̄նեալ տ̄ր ա̄ծ իս-
րայէլի, զի յայց ել մեզ, և արար փրկուի̄ ժո-
69 ղովրդեան իւրում։ * Եւ յարոյց եղջիւր փըր-
կութեան մեզ 'ի տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ։
70 * Որպէս խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ յաւի-
71 տենից մարգարէքն նր̄ էին։ * Փրկուի̄ 'ի թշնա-
մեաց մերոց, և 'ի ձեռաց ա̄մ ատելեաց մերոց։
72 * Առնել ողորմութի̄ ընդ հարս մեր, և յիշել
73 զուխտն իւր ո̄բ։ * Զերդումն զոր երդուաւ
74 աբրահամու հօր մերում՝ տալ մեզ, * առանց
երկիւղի, 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց փրկեալս։
75 Պաշտել զնա * սրբութ̄ի̄ և արդարութ̄ի̄ առաջի
նր̄

նէր զամաւսւրս կինաց մերոց : * Իբր գոմ մա- 76
նուկ՝ մարգարէ բարձրելոյ կոչեսջիր. զի երթիս
ջես առաջի երեսաց տեառն պատրաստել զճանա-
պարհս նր : * Տալ գիտութիւն փրկութեան ժո- 77
ղովրդեան նր, ի թողութիւն մեղաց նց : * Ողո- 78
թիւնեց ողորմութենէ Աստ մերոյ, որովք այց ա-
րասցէ մեզ արեգական ի բարձանց : * Երևել 79
որոց ի խաւարի և ի ստուերս մահու նստելոյն.
ուղղել զոտս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան :
* Իբր մանուկն առէր և զօրանայր հոգւով. և 80
էր յանապատս մինչև յօր երևելոյ նր ի Իսր :

ԳԼՈՒԽ Բ :

Իբր եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ էլ հրաման 1
յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել
ընդ ամենեսեան : * Այս առաջին աշխարհագիր 2
եղև ի դատաւորութե սորուց կիւրենեայ : * Իբր 3
երթային ամենեքեան մանել յաշխարհագիր
կիւրաքանչիւր քաղաք ի : * Իբր և յովսէփ ի 4
գալիլեէ ի քաղաքէ Նազարեթէ՝ ի հրէաստան
ի քաղաք դաւթի, որ կոչի բեթղեհէմ. վասն
լինելոյ նր ի տանէ և յազգէ դաւթի, * մատ- 5
նել յաշխարհագիր մարիամու հանդերձ՝ զոր
խօսեալն էր նմա, և էր յղի : * Իբր եղև ի հասա- 6
նել նոցա անդր, լցան աւուրք ծնանելոյ նր :
* Իբր ծնաւ զորդի իւր զանդրանիկ, և պա- 7
տեաց ի խանձարուրս՝ և եդ զնա ի մատուր. զի
ոչ դոյր նոցա տեղի ի տնակին :
* Իբր հովիւք էին ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթե- 8
ադք, որ պահէին զպատհպանութիւնս գիշերոյ
հօտից իւրեանց : * Իբր հրեշտակ տեառն երևեցաւ 9
նոցա, և փառք տեառն ծագեցին առ նա, և երկեան
եր-

10 երկիւղ մեծ ։ * Եւ ասէ ցն՝ հրեշտակն . մի՛
երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ու-
րախութի՝ մեծ , որ եղիցի ա՝մ ժողովրդեանն .
11 * զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ , որ է օծեալ տ՝ր
12 ՚ի քաղաքի դաւթի ։ * Եւ այս նշանակ ձեզ .
գտանիցէք մանուկ պատեալ ՚ի խանձարուրս , և
13 եդեալ ՚ի մսուր ։ * Եւ յանկարծակի եղև ընդ
հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութի՝ զօրաց երկ-
14 նաւորաց , որ օրհ՝նէին զա՝ծ՝ և ասէին . * Փառք
՚ի բարձունս ա՝յ , և յերկիր խաղաղութի՝ , ՚ի մար-
15 դիկ հաճութի՝ ։ * Եւ եղև իբրև վերացան ՚ի
նոցանէ հրեշտակքն յերկինս , ասեն ցմիմեանս
հովիւ՛քն . եկայք երթիցուք մինչև ցբեթղէհէմ ,
և տեսցուք զի՞նչ է բանս այս որ եղև . զոր տ՝ր
16 եցոյց մեզ ։ * Եւ եկին փութանակի , և գտին
զմարիամ և զյովսէփ և զմանուկն եդեալ ՚ի մը-
17 սուր ։ * Եւ ծանեան վ՝ն բանին՝ որ ասացաւ
18 ն՝ց զմանկանէն ։ * Եւ ամենեքեան որ լսէին ,
զարմանային վ՝ն բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ ն՝ն
19 հովիւ՛քն ։ * Եւ մարիամ զա՝մ զբանս զայսոսիկ
պահէր , և խելամուտ լինէր ՚ի սրտի իւրում ։
20 * Եւ դարձան հովիւ՛քն , փառաւոր առնէին և
օրհ՝նէին զա՝ծ վ՝ն ա՝մի՝ զոր լու՛ան և տեսին . ոպ՝
21 պատմեցաւ նոցա ։ * Եւ իբրև լցան աւուրք
ութ թլփատել զնա , և կոչեցաւ անուն ն՝ր Յ՝ն՝
որ կոչեցեալն էր ՚ի հրեշտակէն , մինչչև յղա-
ցեալ էր զնա յորովայնի ։
22 * Եւ իբրև լցան աւուրք սրբութ՝ ն՝ր ըստ
օրինացն մովսէսի , ածին զնա յե՝էմ յանդիման
23 առնել տ՝ն ։ * որպէս և գրեալ է յօրէնս տ՝ն ,
թէ ա՝մ արու որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ տ՝ն
24 կոչեսցի ։ * Եւ տալ պատարագս՝ ըստ ասացելոյն

յօրէնս ՚ին , զոգս տատրակաց , կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց : * |Եւ ահա այր մի էր յԵՒ, 25
որոյ անուն էր սիմէոնի . և էր այրն այն արդար
և երկիւղած , և ակն ունէր մխիթարութեան իսրայէլի ,
և հոգի ՚ին էր ի նմա : * |Եւ էր նորա հրաման 26
առեալ ի հոգւոյն ՚ին՝ մի՛ տեսանել զմահ , մինչ-
չև տեսցէ զՔրիստոս ՚ին տեառն : * |Եւ եկն հոգւովն ՚ին 27
տաճարն . և իբրև ածին ծնօղքն զմանուկն յի-
սուս՝ առնել նմա ըստ սովորութեան օրինացն ՚ի վրայ նորա .
* և նա առ ընկալաւ զնա ՚ի գիրկս իւր , և օրհ- 28
նեաց զԱՍՏ , և ասէ . * |Տէր՝ արձակեա զծա- 29
ռայս քո ՚ին ըստ բանի քում ՚ի խաղաղութիւն . * զի 30
տեսին աչք իմ զփրկութիւնն քո . * զոր պատ- 31
րաստեցեր առաջի ամ ժողովրդոց : * |Լոյս ՚ի 32
յայտնութիւն հեթանոսաց , և փառս ժողովրդեան
քոում իսրայէլի : * |Եւ էին հայրն և մայրն նորա 33
զարմացեալ ՚ի վրայ բանիցն , որ խօսէին զմանկէ :
* |Եւ օրհնեաց զնոսա սիմէոնի , և ասէ ցմայրիամ 34
մայրն նո՛ր . ահա սա կայ ՚ի գլորումն և ՚ի կանգ-
նումն բազումց ՚ի մէջ իսրայէլի , և ՚ի նշան հակա-
դատութեան : * |Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ 35
սուր . զի յայտնեսցին ՚ի բազում սրտից խոր-
հուրդք : * |Եւ անդ էր աննա մարգարէ՝ դուստր 36
փանուէլի յազգէ ասերայ . սա ինքն անցեալ էր
զառաւուրբք բազմաք՝ կեցեալ ընդ առն ամս եօթն
՚ի կուսութենէ իւրմէ : * |Եւ էր այրի ամաց իբրև 37
քսանասան և չորից . որ ոչ մեկներ ՚ի տաճարէն ,
այլ պահօք և աղօթիւք պաշտէր զլոյսգ և զա-
ղաւեկ : * |Եւ սա ՚ի նմին ժամու յարուցեալ գո- 38
հանայր տ՚ին , և խօսէր զմանկէ ընդ ամենեսեան՝
որ ակն ունէին փրկութեան երկի : * |Եւ իբրև 39
կատարեցին զամ՚ ըստ օրինացն տն , դարձան անդ-
դրեն

րէն 'ի գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց նազարէթ։
40 * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր լի իմաստու-
41 թեամբ. և շնորհք ա̅յ էին 'ի վ̅ր̅ ն̅ր̅։ * Եւ եր-
թային ծնօղք ն̅ր̅ ամի ամի յե̅է̅մ 'ի տօն զատկին։
42 * Եւ իբրև եղեն ն̅ր̅ ամք երկոտասան, յելա-
43 նել նոցա յե̅է̅մ ըստ սովորու̅ե̅ տօնին, * և կա-
տարել զաւուրսն՝ և դառնալ անդրէն, մնաց յ̅ս̅
մանուկն յե̅է̅մ. և ո՛չ գիտացին ծնօղքն նորա։
44 * Կարծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ.
եկին իբրև աւուր միոյ ճանապարհ՝ և խնդրէին
45 զնա ընդ դրացիսն և ընդ ծանօթս։ * Եւ իբրև
ո՛չ գտին, դարձան անդրէն յե̅է̅մ խնդրել զնա։
46 * Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ գտին զնա 'ի տա-
ճարին, զի նստէր ընդ վարդապետսն. լսէր 'ի
47 նոցանէ, և հարցանէր զնոսա։ * Զարմանային
ամենեքեան՝ որ լսէին 'ի նմանէ՝ ընդ իմաստու̅ի̅ն
48 և ընդ պատասխանիս նորա։ * Եւ իբրև տեսին
զնա՝ սքանչացան. և ասէ ցնա մայրն իւր. որ-
դեակ՝ զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ.
ահաւասիկ հայր քո և ես տառապէաք՝ խընդ-
49 րէաք զքեզ։ * Եւ ասէ ցն̅ս̅. զի՛ խնդրէիք զիս,
ո՞չ գիտէիք եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ
50 լինել։ * Եւ նոքա ո՛չ իմացան զբանն՝ զոր խօ-
51 սեցաւ ընդ նոսա։ * Եւ էջ ընդ ն̅ս̅, և գնաց
'ի նազարեթ. և էր ն̅ց̅ հնազանդ. և մայր նորա
52 պահէր զա̅մ̅ զբանսն 'ի սրտի իւրում։ * Եւ յ̅ս̅
զարգանայր իմաստութեամբ և հասակաւ, և
շնորհօք յ̅ա̅յ և 'ի մարդկանէ։

ԳԼ. Գ.

1 'Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն տի-
բերեայ կայսեր, 'ի դատաւորութ̅ե̅ հրէաս-
տանի

ամանի սիղատոսի պոնտացւոյ , և՝ի գերեզմանէ
տուեալ գալիլեացւոց հերովդէ , և՝ի փիլիպպոսի
եղբօր նոր գերեզմանէ խուրացւոց և
տրաքոնացւոց աշխարհին , և՝ի գերեզմանէ
լիսանեայ աբիլենացւոց , * և՝ի քահանայապե- 2
տութեան աննայի և կայիափայ . եղև բան տէր
՚ի վեր յովհաննու որդւոյ զաքարիայ՝ յանապատի
անդ : * Եւ եկն յայր կողմն յորդանանու քարո- 3
զել մկրտութիւն ապաշխարութեան ՚ի թողու՛թիւն մեղաց :
* որպէս և գրեալ է ՚ի գիրս պատգամաց եսայեայ 4
մարգարէի . ձայն բարբառոյ յանապատի . պատ-
րաստա՛տ արարէք զճանապարհ տեառն , ուղի՛ղ արարէք
զշաւիղս նորա . * Ամենայն ձոր լցցին , և ամ 5
լերինք և բլուրք խոնարհեսցին . և եղիցին դըժ-
ուարինքն ՚ի դիւրինս , և տատասկունքն ՚ի հարթ
ճանապարհս . * և տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութի՛ւն 6
աստուծոյ : * Եւ ասէ ցժողովուրդսն երթալ մկրտիլ 7
՚ի նմանէ . ծնունդք իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել
՚ի բարկութենէն՝ որ գալոց է : * Արարէ՛ք այսու- 8
հետեւ պտուղս արժանի ապաշխարութե՛ան . և մի՛
սկսանիցի՛ք ասել՝ եթէ ունիմք հայր զաբրահամ:
զայս ասեմ ձեզ , եթէ կարօղ է աստ ՚ի քարանցս
յարուցանել որդիս աբրահամու : * Նաև 9
կայ ահաւասիկ տապար առ արմատն ծառոց
ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ զպտուղ բարի
հատանի , և՝ի հուր արկանի : * Իւրացանէին 10
զնա ժողովուրդքն և ասէին նմա՝ զի՞նչ
գործեսցուք : * Պատասխանի ետ և ասէ ցնա . 11
որ ունի երկու հանդերձ՝ տացէ զմին այնմ՝որ
ոչ ունի . և որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս
արասցէ : * Եկին և մկրտուելոք մկրտիլ , և ասեն 12
ցնա . վարդապետ՝ զի՞նչ գործեսցուք : * Եւ նա 13

ասէ

ասէ ցնս̄. մի՛ ինչ աւելի քան զհրամայեալն ձեզ
14 առնիցէք։ * Հարցանէին զնա և զինուորքն և
ասէին. և մեք զի՞նչ գործեսցուք։ ասէ ցնոսա.
մի՛ զոք խուիցէք՝ և մի՛ զոք զրպարտիցէք, շատ
15 լիցին ձեզ թոշակքն ձեր։ * Ո՞ինչ ակն ունէք
ժողովուրդն՝ և խորհէին ամենեքեան 'ի սիրտս
իւրեանց վս̄ յովհաննու՝ մի՛թէ սա իցէ Քս̄ն։
16 * Պատասխանի ետ ա̄մցուն և ասէ. ես մկրտեմ
զձեզ ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, զորոյ
չե՛մ բաւական բառնալ զկօշիկս. նա մկրտեսցէ
17 զձեզ հոգւով սրբով և հրով։ * Որոյ հեծանոցն
'ի ձեռին իւրում սրբել զկալ իւր՝ և ժողովել
զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր, և զյարդն այրես-
18 ցէ անշէջ հրով։ * Բազում և այլ ինչ մխիթա-
19 րութ̄ա̄ աւետարանէր ժողովրդեանն։ * Բայց
հերովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ 'ի նմանէ
վասն հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ՝ և վասն ա̄մ
20 չարեացն զոր գործեաց հերովդէս, * յաւել և
զայն և ս 'ի վր̄ ա̄մի. և եդ 'ի բանտի զյովհաննէս։
21 * Եւ եղև 'ի մկրտիլ ա̄մ ժողովրդեանն, և ընդ
յի̄ մկրտիլն՝ և կալ յաղօթս, բանալ երկնից,
22 * և իջանել հոգւոյն ս̄բյ մարմնաւոր տեսլեամբ
իբրև զաղաւնի 'ի վր̄ նր̄. և գալ ձայն յերկնից՝
որ ասէր. դու ես որդի իմ սիրելի՝ ընդ քեզ
23 հաճեցայ։ * Եւ ինքն յս̄ էր ամաց իբրև երես-
նից՝ սկսեալ՝ որոց ոպ̄ կարծէր որդի յովսեփայ։
Որ յակովբայն. որ հեղեայն. որ մատաթեայն։
24 * Որ ղևեայն. որ մեղքեայն. որ յաննեայն. որ
25 յովսեփայն։ * Որ մատթեայն. որ ամովսայն. որ
26 նաւումայն, որ եսղեայն. որ նանգեայն։ * Որ
մահաթայն. որ մատաթայն. որ սեմեայն. որ յով
27 սեքեայն. որ յովդայն։ * Որ յովնանայն. որ ըե-
սայն.

սայն • որ զօրաբաժնելին • որ սաղաւթիկելին • որ
նետեցայն : * Որ մեղքեայն • որ ադդեայն • որ 28
կովասմայն • որ եղմովդատդայն • որ երայն : * Որ 29
յեսուէայն • որ եղիսապարայն • որ յովրամայն • որ
մատթայն • որ ղևեայն : * Որ սիմէոնիկելին • որ յու- 30
դայեին • որ յովսեփայն • որ յոնիսամայն • որ եղեկի-
մայն : * Որ մեղթայն • որ մեննայն • որ մատաթա- 31
թայն • որ նաթանայն • որ դաւթելին : * Որ յես- 32
սեեայն • որ ովբեդայն • որ բոոսայն • որ սաղմով-
նայն • որ նասսոնելին : * Որ ամինադաբայն • որ 33
արամայն • որ ադմեայն • որ առնեայն • որ եսրով
մայն • որ փարեսին • որ յուդայեին : * Որ յակով- 34
քայն • որ իսահակայն • որ աբրահամայն • որ թա-
րայն • որ նաքովրայն : * Որ սերուքայն • որ ռա- 35
գաւայն • որ փաղեկայն • որ եբեերայն • որ սաղայեին :
* Որ կայնանայն • որ արփաքսադայն • որ սեմայն • 36
որ նոյեին • որ ղամեքայն : * Որ մաթուսաղայեին • 37
որ ենովքայն • որ յարեդեին • որ մաղաղեելին •
որ կայնանայն : * Որ ենովսայն • որ սեթայն • որ 38
ադամայն • որ Աստուծոյ :

ԿԱՊ. Գ.

1 Եւ ես ի հոգւով սրբով դարձաւ՝ի յորդանա-
2 նէ • և վարէր հոգւոյն յանապատ , * յա-
3 րուրս քառասուն փորձեալ՝ի սատանայէ • և ոչ
եկեր և ոչ սրբ յաւուրսն յայնոսիկ • և՝ի կատա-
րեալն նոցա քաղցեաւ : * Եւ ասէ ցնա սատանայ •
4 եթէ որդի ես Աստուծոյ , ասա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հաց
5 լինի • * Պատասխանի ետ նմա յիսու և ասէ • գրեալ
է , եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ , այլ ամ-
բանիւ Աստուծոյ : * Եւ հանեալ զնա՝ի լեառն մի բարձր՝
6 ցոյց նմա զամ թագաւորութիւնս աշխարհի՝ և
վայր-

6 վայրկեան ժամանակի։ * Եւ ասէ ցնա սատա-
նայ. քեզ տաց զայս ա̅մ իշխանութի̅ և զփառս
սոցա, զի ինձ տուեալ է՝ և ում կամիմ՝ տամ
7 զսա։ * Արդ՝ դու եթէ անկեալ երկիրպագա-
8 նիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի ա̅մ։ * Պատաս-
խանի ետ նմա յ̅ս̅ և ասէ. գրե̅լ է, երկիրպագցես
9 տ̅ն ա̅յ քում, և զնա միայն պաշտեսցես։ * Եւ
ած զնա յեէ̅մ, և կացոյց 'ի վ̅ր̅ աշտարակի տաճա-
րին, և ասէ ցնա. եթէ որդի ես ա̅յ, ա՛րկ զքեզ
10 աստի 'ի վայր։ * Զի գրեալ է՝ եթէ հրեշտա-
կաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պահել
11 զքեզ։ * Զի 'ի վ̅ր̅ ձեռաց բարձցեն զքեզ, մի՛
12 երբէք հարցես զքարի զոտն քո։ * Պատասխա-
նի ետ նմա յ̅ս̅ և ասէ. ասացեալ է, թէ ո՛չ փոր-
13 ձեսցես զտէր ա̅ծ քո։ * Եւ կատարեալ զա̅մ
փորձութի̅ն սատանայի, 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ
առ ժամանակ մի։
14 * Եւ դարձաւ յ̅ս̅ զօրութ̅ հոգւոյն 'ի գալիլեա.
և ել համբաւ զնմանէ ընդ ա̅մ կողմանս գաւա-
15 ռին։ * Եւ նա ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նց̅
16 փառաւորեալ յամենեցունց։ * Եւ եկն 'ի նա-
զարեթ՝ուր սնեալն էր. և եմուտ ըստ սովորութ̅
իւրում յաւուրն շաբաթուց 'ի ժողովուրդն։
17 * Եւ ետուն նմա գիրս զեսայեայ մարգարէի,
և յարեաւ ընթեռնուլ. և իբրև եբաց զգիրսն՝
18 եգիտ զայն տեղի՝ յորում գրեալն էր։ * Հոգի
տ̅ն 'ի վերայ իմ, վ̅ս̅ որոյ և օծ իսկ զիս. աւե-
տարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել ըզ
19 բեկեալս սրտիւք. * քարոզել գերեաց զթողութի̅,
և կուրաց տեսանել. արձակել զվիրաւորս 'ի թո-
ղութիւն. քարոզել զտարեկան տ̅ն ընդունելի։
20 * Եւ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն, և

նստաւ. և ամենեցուն որ 'ի ժողովրդեանն էին
աչք՝ 'ի նա հայէին։ * Եւ սկսաւ ասել ցնոսա. 21
այսօր լցան գիրքս այս յականջս ձեր։ * Եւ 22
ամենեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ
բանս շնորհացն՝ որ ելանէին 'ի բերանոյ նր̄. և
ասէին, ո՛չ սա է որդին յովսեփայ։ * Եւ ասէ 23
ցնոսա. ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս.
բժիշկ՝ բժշկեա՛ զանձն քո. որչափ լո՛ւաք զոր
արարեր 'ի կափառնաում, արա՛ և աստ 'ի
քում գաւառի։ * Եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ 24
թէ չէ՛ մարգարէ ընդունելի 'ի քաղաքի իւրում։
* Արդարև ասեմ ձեզ. զի բազում այրիք էին 25
յաւուրս եղիայի 'ի մէջ իէ̄լի՝ յորժամ փակե-
ցանն երկինք զերիս ամս և զվեց ամիս. և եղև
սով մեծ ընդ ա̄մ երկիր։ * Եւ ո՛չ առ մի 'ի նո- 26
ցանէ առաքեցաւ եղիա, բայց միայն 'ի սարեփ-
թայ սիդոնիացւոց՝ առ կին մի այրի։ * Եւ բա- 27
զում բորոտք էին յիէ̄լի առ եղիսէի՛ մարգա-
րէի՛. և ոչ ո՛ք 'ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց միայն
նէեման ասորի։ * Եւ լցան ամենեքին բար- 28
կութեամբ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին զայս։
* Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ քաղա- 29
քին, և ածին զնա մինչև յարտևան լերինն՝ յորոյ
վր̄ քաղաքն նոցա շինեալ էր՝ գահավէժ առնել
զնա։ * Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նց̄՝ գնայր։ 30
* Եւ էջ 'ի կափառնաում 'ի քաղաքն գալիլեա- 31
ցւոց, և ուսուցանէր զնս̄ 'ի շաբաթսն։ * Եւ 32
զարմանային ընդ վարդապետութի̄ նր̄, զի իշխա-
նութ̄ էր բան նր̄։ * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն 33
այր մի, զոր ունէր այս դիւ՛ի պղծոյ, և աղաղա-
կեաց 'ի ձայն մեծ, * ասէ. Թուլացո՛ զի՞ կայ 34
մեր և քո՝ յս̄ նազովրեցի, եկիր կորուսանել ըղ
մեզ.

35 մեզ. զխաեմը զքեզ՝ ով ես նըզդ ես։ * Այսուհաց
’ինա յես և ասէ. պատպանձեաց և է՛լ’ի զմանէ ։
զգեստեաց գինա զևն ’ի միջև անդ՝ և ել’ինամ
36 նէ, և ինչ ոչ գնասեաց նմա ։ * Ա,ւ եղեն զաւր
մանալըք’ի վր ամենեցուն, խօսէին ընդ միմեանս
և ասէին. զինչ է բան այս, զի իշխանու թիւ և
37 զօրու՛թ սաստէ ոգւոց պղծոց՝ և ելանեն ։ * Ա,ւ
երթայր հռչակ գնման ընդ ամ տեղիս շուրջ
38 զգաւառսն ։ * Ա,ւ յարուցեալ’ի ժողովրդենէ
39 անտի, եմուտ’ի տուն սիմոնի ։ * Ո՛ բերանչ ա՛ի
մոնին տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, և աղաչե
40 ցին գնա վր նորա ։ * Ա,ւդաց առ նմա՝ սաստեաց
ջերմանն, և եթող գնա. և վաղվաղակի յարեաւ՝
41 և պաշտէր գնա ։ * Ա,ւ ընդ արևուն մտանել՝ ա
մենեքեան որոց էին հիւանդք’ի պէսպէս ցաւս՝
բերէին գնա առ նա ։ Ա,ւ նա իւրաքանչիւր ոք
ձեռ’ի նոցանէ դնէր ձեռս՝ և բժշկէր գնսա ։
42 * Ա,ւանէին դէք’ի բազմաց, աղաղակէին և ա
էին. եթէ դու ես որդի աստ. և նա սաստէր՝
և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել, զի գիտէին զն
նա թէ քրիստ է ։
43 * Ա,ւ լուրև ոմն եղև՝ ելգնաց յանապատատ տե
ղի. և ժողովուրդքն խնդրէին գնա. եկին մինչև
առ նա՝ և արգելուին գնա, զի մի՛ գնասցէ’ի
44 նոցանէ ։ * Ա,ւ նա ասէ ցնոսա. և այլոց քաղա
քաց պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւն
45 աստուծոյ. զայն իսկ առաքեցայ ։ * Ա,ւ քարոզէր’ի
ժողովրդեան գալիլեացւոց ։

ԳԼ. Ե։

1 Ա,ւ եղև’ի խռնել գնսվաս ժողովրդեանն և լը
սել զբանն աստ, և ինքն կայր առ ծովակին
գեն-

զննեսարեթայ ։ * Եւ եառեալ երկուս ՚ի նոցանէ զի 2
կային առ ծովակին, և ձկնորսքն ելեալ ՚ի նոցա
նէ՝ լուանային զգործիսն ։ * Եւ նա ՚ի մի նա- 3
ւուցն՝ որ էր սիմոնի, և աղաչեաց զնա տակա-
ւիկ մի տանել ՚ի ներքս ՚ի ցամաքէն. նստաւ՝ և
ուսուցանէր ՚ի նաւէ անտի զժողովուրդսն ։
* Եւ իբրև լռեաց ՚ի խօսելոյն, ասէ ցսիմոնէ. 4
խաղացո ՚ի խորն, և արկէք զգործս ձեր ՚ի որս ։
* Պատասխանի ետ սիմոնէ և ասէ ցնա. վար- 5
դապետ՝ զամ գիշերս աշխատ եղեալք՝ և ոչինչ
կալաք, բայց վասն քո բանիդ արկցուք զգործս ։
* Զայս իբրև արարին՝ փակեցին ՚ի ներքս բազ 6
մութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պարսպատէին ուռ-
կանք նոցա ։ * Եւ անդրադարձին ուրեմնակցացն ՚ի միւս 7
նաւն՝ գալ օգնել նոցա. և եկին և լցան երկոքին
նաւքն՝ մինչև մերձ կլինկղմել նոցա ։ * Իբրև եառն 8
սիմոնէ պետրոս՝ անկաւ առ ծունկս յիսուսի և ասէ.
՚ի բաց գնա կինէն ՚ինձանէ, զի այր մեղաւոր եմ ես ։
* Զի զթարհամ եղև նմա 9
ընդ նմանայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմ-
բռնեցին. * Նոյնպէս և զյակովբոս և զյով- 10
հաննէս՝ զորդիսն զեբեդեայ, որ էին ուրեմնակիցք
սիմոնէի ։ Եւ ասէ ցսիմոնէ կա՛ . մի՛ երկնչիր՝
յայսմ՝հետէ զմարդիկ որսալոցես ՚ի կենդան ։ * Եւ 11
հանեալ զնաւսն ՚ի ցամաք, թողին զամ, և գնա-
ցին զհետ նորա ։
* Եւ եղև ՚ի հասանելն նորա ՚ի մի քաղաքացն, 12
ահա այր մի լի բորոտութեամբ իբրև եաես զյի՛
անկեալ ՚ի վեր երեսաց աղաչէաց զնա՝ և ասէ.
տե՛ր եթէ կամիս, կարօղ ես զիս սրբել ։ * Զգեաց 13
ձեռն իւր՝ հասոյց ՚ի նա՝ և ասէ. կամիմ՝ սըր-
բեաց. և վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ բորո-

տու-

14 տութիւնն ։ * Եւ նա պատուիրեաց նմա մի՛
ումեք ասել, այլ թէ ե՛րթ ցո՛յց զանձն քո քա-
հանային. և մատո՛ պատարագ վ՚ս սրբութ՚ե քո՝
ո՚պ և հրամայեաց մովսէս, ՚ի վկայութ՚ի նոցա ։
15 * Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. և ժո-
ղովէին ժողովուրդք բազումք լսել՝ և բժշկել
16 ՚ի հիւ՛անդուէ՚ իւրեանց ։ * Եւ նա խոյս տայր
յանապատ տեղիս, և կայր յաղօթս ։
17 * Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն ուսուցա-
նէր, և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք
նստէին. որ ժողովեալ էին յ՚ամ քաղաքաց գա-
լիլեացւոց՝ և հրէաստանի և ե՚էմի. և զօրութ՚ի
18 տ՚ն էր ՚ի բժշկել զն՚ս ։ * Եւ ահա արք բերէին
մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ, և խընդ-
րէին զնա մուծանել ՚ի ներքս՝ և դնել առաջի
19 ն՚ր ։ * Եւ իբրև ո՛չ գտանէին թէ ընդ ո՛ր մու-
ծանիցեն զնա ՚ի ներքս վասն ամբոխին, ելին ՚ի
տանիս և ՚ի ցու՛ոցն կախեցին զնա, և իջուցին
20 մահճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յ՚ի ։ * Եւ
տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու՝
21 թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ։ * Սկսան խորհել
դպիրքն և փարիսեցիքն, և ասեն. ո՞ է սա՝ որ
խօսի զհայհոյութ՚ի՚ս, ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս՝
22 բայց միայն ա՚ծ ։ * Իբրև գիտաց յ՚ս զխոր-
հուրդս ն՚ց, պատասխանի ետ և ասէ ցն՚ս. զի՞
23 խորհիք ՚ի սիրտս ձեր ։ * Օ՝ ի՞նչ դիւրագոյն է.
ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝
24 արի՛ և գնա ։ * Բ.ՅԼ զի գիտասջիք եթէ իշխա-
նութ՚ի ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ ըզ
մեղս. ասէ ցանդամալոյծն, քեզ ասեմ՝ արի՛ առ
25 զմահիճս քո՝ և ե՛րթ ՚ի տուն քո ։ * Եւ առժա-
մայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ առ զիւրև

յորդ վերայ անկեալ դնէր, գնաց՝ի տուն իւր,
և փառաւոր առնէր զԱծ։ * () արմանք կալան զ26
ղամն, և փառաւոր առնէին զԱծ. ըն եղին ա֊
հիւ, և ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր նշան։
* Եւ յետ այնորիկ ելանէ՝ և տեսեալ մաքսա֊ 27
ւորն մի՝ որում անուն էր ղևի, զն նստէր՝ի մաք֊
սաւորութիւնէ. և ասէ ցնա, եկ զկնի իմ։ * Եւ 28
թողեալ զամ՝ յարեաւ գնաց զկնի նորա։ * Եւ 29
արար ընդունելութիւն մեծ նմա ղևի՝ի տան իւ֊
րում. և էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց և
այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նա։ * Եւ տրտընջ֊ 30
էին փարիսեցիքն և դպիրքն նոցա զնմանէ աս֊
ուկ՝ եթէ ընդ մաքսաւորս և մեղաւորս ուտէ
և ընդ մեղաւորս ուսէք և ըմպէք։ * Պատաս֊ 31
խանի Յս և ասէ ցնոսա՝ոչինչ են պիտոյ բժիշկք
ողջոց, այլ հիւանդաց։ * Եւ ոչ եկի կոչել զար֊ 32
դարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն։ * Եւ 33
նոքա ասեն ցնա. ընդէր աշակերտքն Յհ֊
պահեն ամենայն, և ընդ ժամ աղաւթս առնեն, նոյնպէս
և փարիսեցւոցն. և քոյդ ուտեն և ըմպեն։ * Եւ 34
նա ասէ ցնոսա. միթէ կարօղ էք մանկանց առա֊
ջաւորի, մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ, հրամայեն առ
պահել։ * Եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի՝ի 35
նոցանէ փեսայն, ապա պահեսցեն յաւուրսն
յայնոսիկ։ * Ասաց և առակ ինչ առ նոսա, թէ ոչ 36
ոք արկանէ՝ի նոր հանդերձէ՝ի վերայ հնացեալ
ձորձոյ. ապա թէ ոչ և զնորն պատառէ, և ընդ
հնոյն չիաւլանի կտաւերան որ՝ի նորոյն։ * Եւ 37
ոչ ոք արկանէ գինի նոր՝ի տիկս հինս. ապա թէ
ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս. ինքն
հեղուս, և տիկքն կորնչին։ * Այլ գինի նոր՝ի 38
տիկս նորս արկանելն է, և երկոքին պահին։
* Եւ

39 * Եւ ոչ ո՛ք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի զնորն. քան-
զի ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է։

ԳԼ. Զ։

1 Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝
անցանել նմա ընդ արտորայսն. և աշակերտքն
նր̄ կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ, և ուտէին։
2 * Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն ասեն ցնս̄. զի՞նչ
3 գործէք՝ զոր չէ՛ օրէն 'ի շաբաթու։ * Պատաս-
խանի ետ նց̄ յս̄ և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝
զոր արարն դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն ինքն՝
4 և որ ընդ նմայն էին։ * զիա՞րդ եմուտ նա 'ի
տունն ա̄յ, և զհացն զառաջաւորութեան եկեր՝ և
ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն
ումեք ուտել, բայց միայն քահանայապետիցն։
5 * Եւ ասէ ցնս̄. տ̄ր է որդի մարդոյ և շաբաթու։
6 * Եւ եղև 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա
'ի ժողովուրդն՝ և ուսուցանել. և էր անդ այր
7 մի՝ և ձեռն իւր աջ գօսացեալ էր։ * Եւ սպա-
սէին նմա դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ 'ի շաբա-
թուն բժշկիցէ, զի գտանիցեն չարախօսութի̄
8 զնմանէ։ * Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա,
ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. արի՛ ա՛նց
9 'ի մէջ։ և նա յարուցեալ եկաց։ * Ասէ ցնոստ
յս̄. հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է 'ի շաբա-
թու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ոգի
10 մի ապրեցուցանել՞ թէ կորուսանել։ * Եւ հայե
ցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին՝ ասէ ցը
նա. ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց, և հաս-
11 տատեցաւ ձեռն նորա իբրև զմիւսն։ * Նոքա
լցան յիմարութ̄, և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ
զի՛նչ առնիցեն յի̄։

* Եւ

* Եւ եղև ընդ աւուրսն ը̄ այնոսիկ ել 'ի լեառն 12
կալ յաղօթս, և հանէր զդիշերն 'ի գլուխ յա-
ղօթսն ա̄յ։ * Եւ իբրև այդ եղև՝ կոչեաց զա- 13
շակերտսն իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտա-
սանս. զորս և առաքեալս անու՛անեաց։ * Զսի- 14
մոնն՝ զոր և պետրոս անու՛անեաց, և զանդրէաս
ղեղբայր նորին, և զյակովբոս և զյովհաննէս,
և զփիլիպպոս և զբարթողիմէոս, * և զմատթէոս 15
և զթովմաս, և զյակովբոս ալփեայ, և զսիմոնն
զկոչեցե̄ն նախանձայոյզ, * և զյուդա յակով- 16
բայ, և զյուդա իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ
մատնիչ։ * Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի 17
մի տափարակ. և ժողով աշակերտացն նորա՝ և
բազմուի̄ յոյժ ժողովրդեանն, յա̄մ հրէաստանէ
և յեէ̄մէ՝ և յայնմ կողմանէ՝ և 'ի ծովեզերէն
տիւրոսի և սիդոնի. * որ եկին լսել 'ի նմանէ՝ 18
և բժշկել 'ի հիւ՛անդուէ̄ իւրեանց. և նեղեալքն
յայսոց պղծոց բժշկէին։ * Եւ ա̄մ ժողովուրդն 19
խնդրէր մերձենալ 'ի նա, զի զօրուի̄ բազում
ելանէր 'ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսին։ * Եւ 20
նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և ասէ։
Երանի աղքատացդ հոգւով, զի ձեր է ար-
քայուի̄ն ա̄յ։ * Երանի՝ որ քաղցեալ են այժմ, 21
զի յագեսցին։ Երանի՝ որ լան այժմ, զի ծիծա
ղեսցին։ * Երանի է ձեզ յորժամ նախատիցեն 22
զձեզ մարդիկ, և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նա-
խատիցեն, և հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն
որդւոյ մարդոյ։ * Ուրախ լիջիք յաւուր յայն- 23
միկ և ցնծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում
են յերկինս. ըստ դմին օրինակի առնէին մարգա-
րէիցն հարք իւրեանց։ * Բայց վա̄յ ձեզ մեծա- 24
տանցդ՝ զի ընկալայք զմխիթարուի̄ ձեր։ * Ա̄յ 25
ձեզ

ձեզ որ յագեալդ էք այժմ՝ զի քաղցիցէք. վա՞յ
ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ, զի սգայցէք և լայ-
26 ցէք: * Վա՞յ ձեզ՝ յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ
ա՜մ մարդիկ, զի այդպէս առնէին սուտ մարդա-
27 րեիցն հարք նց: * Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ.
սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր, բարի՛ արարէք ատելե՜ց
28 ձերոց: * Օրհնեցէ՛ք զանիծիչս ձեր. աղօ՛թս ա-
29 րարէք 'ի վերայ նեղչաց ձերոց: * Որ հարկանէ
զծնօտ քո՝ մատո՛ նմա և զմիւսն. և որ հանէ 'ի
քէն զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր 'ի նմանէ և
30 զշապիկս: * Ամենայնի՝ որ խնդրէ 'ի քէն՝ տո՛ւր,
31 և զոր ինչ հանէ ոք 'ի քէն՝ մի՛ պահանջեր: * Եւ
որպ՜ կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս
32 արասջի՛ք և դուք նց: * Եւ եթէ սիրէք դուք
զսիրելիս ձեր՝ զի՞նչ շնորհ է ձեր, զի և մեղա-
33 ւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց: * Եւ եթէ բա-
րի առնէք բարերարաց ձերոց՝ ո՞ր շնորհ է ձեր,
34 զի և մեղաւորք զնոյն գործեն: * Եւ եթէ տայք
փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիցիք առնուլ՝ ո՞ր
շնորհ է ձեր. քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց
35 փոխ տան, զի առցեն անդրէն զկշիռն: * Բայց
սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր. և բարի արարէ՛ք ա-
տելեաց ձերոց. և տո՛ւք փոխ՝ ուստի ո՛չ ակն ու-
նիցիք առնուլ. և եղիցին վարձք ձեր բազում,
և եղիջիք որդիք բարձրելոյ. զի նա քաղցր է 'ի
36 վերայ չարաց և ապաշնորհաց: * Եղերո՛ւք գը
37 թածք՝ ոպ՜ և հայրն ձեր գթած է: * Մի՛ դա-
տէք՝ և ո՛չ դատիցիք. մի՛ պատժէք՝ և ո՛չ պատ-
38 ժիցիք, արձակեցէ՛ք և արձակիցիք: * Տո՛ւք՝ և
տացի ձեզ. չափ բարւոք՝ թաթաղուն շարժուն
զեղուն՝ տացեն 'ի գոգս ձեր. նովին չափով որով
39 չափէք՝ չափեսցի ձեզ: * Ասաց և առակ մի առ
նս.

նն. միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել, ո՛չ
ապաքէն երկոքին՝ի խորխորատ անկանիցին. * Ո՛չ 40
է աշակերտ լաւքան զվարդապետ իւր. ա՜մ կա-
տարե՜լն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր: * Օ՞ի 41
տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո, և՝ի քում
ական զգերանդ ո՛չ նշմարես: * Կամ զիա՞րդ կա- 42
րես ասել ցեղբայր քո. ե՛ղբայր՝ թո՛ղ հանից ըղ
շիւղդ յականէ քումմէ, և դու՝ի քում ական
զգերանդ ո՛չ տեսանես. կե՛ղծաւոր՝ հան նախ
զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հայեսջիր
հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո: * Օ՞ի ո՛չ է 43
ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ո՛չ դար-
ձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. * զի 44
իւրաքանչիւր ծառ՝ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի: Օ՞ի
ո՛չ եթէ՝ի փշոց քաղեն թուզ, և ո՛չ՝ի մորենւոյ կը
թեն խաղող: * Մ՝արդ բարի՝՝ի բարի գանձուց 45
սրտի իւրոյ բղխէ զբարի, և մարդ չար՝՝ի չարէն
բղխէ զչար. քանզի՝ի յաւելու՛ածոյ սրտին խօ-
սի բերան նր՜: * Օ՞ի՛ կոչէք զիս՝ տ՜ր՝ տ՜ր, և զոր 46
ասեմն ո՛չ առնէք: * Ամենայն որ գայ առ իս, և 47
լսէ զբանս իմ՝ և առնէ զնս՜, ցուցից ձեզ ո՛ւմ
նման է: * Նման է առն, որ շինիցէ տուն. որ 48
փորեաց և խորեաց, և եդ հիմն՝ի վր՜ վիմի. ՝ի
յառնել հեղեղաց՝ բաղխեաց գետ զտունն, և
ո՛չ կարաց շարժել զնա. զի հաստատեալ էր հիմն
՝ի վերայ վիմի: * Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և ո՛չ 49
առնէ, նման է առն՝ որ շինիցէ տուն՝ի վերայ
հողոյ առանց հիման. զոր բաղխեաց գետ, և
վաղվաղակի անկաւ. և եղև կործանումն տանն
այնորիկ մեծ:

ԳԼ. Լ.

1 Եւ իբրև կատարեաց զա՞մ զբանս իւր 'ի լսե-
լիս ժողովրդեանն, եմուտ 'ի կափառնաում։
2 * Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար
հիւանդացեալ՝ մերձ էր 'ի վախճանել, որ էր
3 նմա պատուական։ * Իբրև լուաւ զյ՞ն է, առա-
քեաց զծերսն 'ի հրէից, աղաչէր զնա՝ զի եկես-
4 ցէ ապրեցուսցէ զծառայն նորա։ * Եւ նոքա
եկեալ առ յ՞ն՝ աղաչէին զնա ստէպ՝ և ասէին,
թէ արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես։
5 * Զի սիրէ զազգս մեր, և զժողովրդանոցն
6 նա շինեաց մեզ։ * Եւ յ՞ն գնաց ընդ նս՞. իբրև
ոչինչ կարի հեռի էր 'ի տանէն, յղեաց առ նա
հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. տէ՞ր՝
մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի չե՛մ բաւական եթէ
7 ընդ յարկաւ իմով մտանիցես։ * Ա՞ն որոյ և ոչ
զանձն համարեցայ արժանի՝ առ քեզ գալոյ.
այլ ասա՛ բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս իմ.
8 * քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխա-
նութ՞ն. ունիմ ընդ ինև զինուորս, և ասեմ սմա՝
ե՛րթ, և երթայ. և այլումթէ ե՛կ, և գայ. և
9 ծառայի իմումթէ արա՛ զայս, և առնէ։ * Եւ
իբրև լուաւ զայս յ՞ն՝ զարմացաւ, դարձաւ առ
ժողովուրդն որ երթային զհետ նորա՝ և ասէ.
ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ և ո՛չ յի՞էլի այսչափ հա-
10 ւատս գտի։ * Եւ դարձան անդրէն պատգա-
մաւորքն 'ի տուն, և գտին զծառայն հիւանդ՝
բժշկեալ։
11 * Եւ եղև 'ի վաղիւն երթայր 'ի քաղաք մի որում
անուն էր նային. երթային ընդ նմա և աշա-
12 կերտք նորա և ժողովուրդ բազում։ * Իբրև
մերձ

մերձ եղև 'ի դուռն քաղաքին, և ահա ելանէր
մեռեալ մի՝ որդի միամօր մօր իւրոյ, և նա էր
այրի. և ժողովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ
նմա։ * Իբրև ետես զնա տ̄ր՝ գթացաւ 'ի նա և 13
ասէ. մի՛ լար։ * Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի 14
դագաղսն. և որք բարձեալն տանէին՝ զտեղի
առին. և ասէ, պատանի՛ դու՝ քեզ ասեմ՝ արի՛։
* Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ 15
խօսել. և ետ զնա ցմայր իւր։ * Եւ ահ կալաւ 16
զամենեսին, և փառաւոր առնէին զա̄ծ՝ և ա-
սէին, թէ մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է 'ի
միջի մերում, և թէ այց արար ա̄ծ ժողովրդեան
իւրում 'ի բարուի̄։ * Եւ ել զրոյցս այս ընդ ա̄մ 17
հրէաստան վ̄ն ն̄ր. և ընդ ա̄մ կողմանս աշխար-
հին։ * Եւ պատմեցին յովհաննու աշակերտքն 18
իւր վ̄ն ամենայնի այսորիկ։ * Եւ կոչեաց առ 19
ինքն երկուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց՝ յով
հաննէս, առաքեաց առ տ̄ր և ասէ. դո՞ւ ես որ
գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ * Եւ 20
եկեալ ալքն առ նա՝ ասեն, յովհաննէս մկրտիչ
առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ և ասէ, դո՞ւ ես որ
գալոցն ես՝ եթէ այլում ակն կալցուք։ * Եւ 'ի 21
նմին ժամու բժշկեաց զբազումս 'ի հիւանդու-
թեանց և 'ի հարուածոց և յայսոց չարաց, և
կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել։ * Պատաս 22
խանի ետ ն̄ց և ասէ. երթայք պատմեցէք յով
հաննու՝ զոր տեսիքդ և լուայք. զի կոյրք տե-
սանեն, և կաղք գնան, բորոտք սրբին, խուլք
լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք աւետարանին.
* և երանի իցէ՝ որ ո՛չ գայթագղեսցի յիս։ 23
* Եւ իբրև գնացին հրեշտակքն յովհաննու, 24
սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վ̄ն յովհան-
նու.

նու. զի՞ ելէք յանապատն տեսանել, եղէ՞գն
25 շարժուն 'ի հողմոյ։ * Ա.յլ զի՞նչ ելէք տեսանել,
այր'ի հանդերձս փափկուե՞ զարդարեալ. ահա-
ւանիկ որ 'ի հանդերձս երևելիս և'ի փափկուե՞
26 են՝ յարքունիս են։ * Ա.յլ զի՞նչ ելէք տեսանել,
մարգարէ՞. այո՛, ասեմ ձեզ՝ առաւել և ս քան
27 զմարգարէ։ * Զի սա՛ է՝ վ՞ս որոյ գրեալն է, թէ
ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ յար-
28 դարեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։ * Ա.մէն
ասեմ ձեզ. մեծ 'ի ծնունդս կանանց մարգարէ
քան զյովհաննէս ոչ ո՛ք է. բայց փոքրիկն յար-
29 քայութե՞ ա՞յ մեծ է քան զնա։ * Եւ ա՞մ ժողո-
վուրդն իբրև լուաւ՝ և մաքսաւորքն, արդա-
րացուցին զա՞ծ. զի մկրտեցան 'ի մկրտութի՞ն յով-
30 հաննու։ * Իսկ փարիսեցիքն և օրինականք ըզ-
խորհուրդն ա՞յ անարգեցին յանձինս իւրեանց,
31 զի ո՛չ մկրտեցան 'ի նմանէ։ * Ա.րդ՝ ո՞ւմ նմանե-
ցուցից զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ո՞ւմ իցեն
32 նմանօղք։ * Նման են մանկտւոյ՝ որ 'ի հրապա-
րակս նստիցին, կարդայցեն զմիմեանս և ասիցեն.
փողս հարաք ձեզ՝ և ո՛չ կաքաւեցիք, ողբացաք՝
33 և ո՛չ լացիք։ * Եկն յովհաննէս մկրտիչ՝ ո՛չ ու-
տէր և ո՛չ ըմպէր, և ասէիք. դև գոյ 'ի նմա։
34 * Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և ասէք.
ահա այր կերօղ և արբեցօղ՝ բարեկամ մաքսա-
35 ւորաց և մեղաւորաց։ * Եւ արդարացաւ իմաս-
տութիւն յորդւոց իւրոց։
36 * Ա.ղաչէր զնա ոմն 'ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ
ճաշ ընդ նմա. և մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն՝
37 բազմեցաւ։ * Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղա-
ւոր. իբրև գիտաց թէ բազմեալ է 'ի տան փա-
38 րիսեցւոյն, բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնու՛ի. * կայր

յե-

յետոյ առ ոտս նորա, լայր. և արտասուօքն ըս-
կսաւ թանալ զոտս նր̄, և հերով գլխոյ իւրոյ
ջնջէր, և համբուրէր զոտս նր̄, և օծանէր իւ-
ղովն: * Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կոչեացն 39
զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ ոք
էր, ապա գիտէր թէ ո՛վ՝ և ո՛րպիսի ոք կին մեր-
ձենայ 'ի սա. զի մեղաւոր է: * Պատասխանի ետ 40
յս̄ և ասէ ցնա, սի՛մովն՝ ունիմ ինչ ասել քեզ.
և նա ասէ, ասա՛ վա՛րդապետ. և ասէ: * Երկու 41
պարտապանք էին ուրումն փոխատու՛ի. մինն
պարտէր հինգ հարիւր դահեկան, և միւսն յի-
սուն: * Եւ իբրև ո՛չ գոյր նց̄ հատուցանել, եր- 42
կոցունցն շնորհեաց. արդ ասա՛ ո՞վ առաւել սի-
րեսցէ զնա: * Ասէ սիմովն. ինձ այսպէս թու՛ի՝ 43
եթէ որում զբազումն շնորհեաց: և նա ասէ ցը
նա. ուղիղ դատեցար: * Եւ դարձեալ 'ի կինն 44
կողմն, ասէ ցսիմովն. տեսանե՞ս զայս կին, մտի 'ի
տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ո՛չ ետուր, իսկ սա
արտասու՛օք իւրովք եթաց զոտս իմ, և հերով
իւրով ջնջե̄ց: * Համբոյր մի դու ո՛չ ետուր ինձ, 45
սա աւասիկ յորմէ հետէ մտե̄լ եմ՝ ո՛չ դադարե̄ց
'ի համբուրելոյ զոտս իմ: * Իւղով զգլուխ իմ 46
ո՛չ օծեր, սա իւղով անուշիւ՛ օծ: * Ա՝ ս̄ որոյ 47
ասեմ քեզ. թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բա-
զում, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թողու-
ցու՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սակաւ: * Եւ 48
ասէ ցնա. թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: * Եւ 49
սկսան՝ որ բազմեալն էին ընդ նմա, ասել ընդ
միտս իւրեանց. ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու:
* Եւ նա ասէ ցկինն. հաւատք քո կեցուցին 50
զքեզ՝ ե՛րթ 'ի խաղաղութի̄:

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ քա-
ղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և աւետարա-
նէր զարքայութի՛ այ. և երկոտասանքն ընդ նմա.
2 * և կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին յայսոց չա-
րաց և'ի հիւանդութեց. մարիամ՝ որ կոչէր մագ-
3 դաղենացի, յորմէ եօթն դևն ելեալ էր. * և
յովաննա կին քուզայ՝ հազարապետին հերովդի,
և շուշան՝ և այլք բազումք. որք պաշտէին զնա
4 յընչից իւրեանց: * Եւ'ի ժողովել բազում ժո-
ղովրդոց, և ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկելոց առ
5 նա, ասէ առակաւ: * Ել սերմանացան սերմա-
նել զսերմանիս իւր. և'ի սերմանելն իւրում՝ էր
որ անկաւ առ ճանապարհաւ՝ և եղև կոխան, և
6 թռչունք երկնից կերան զնա: * Եւ այլն ան-
կաւ յապառաժի. և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ,
7 առ'ի չգոյէ հիւթոյ: * Եւ այլն անկաւ'ի մէջ
փշոց. և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին
8 զնա: * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պա-
րարտ, և բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւրապա-
տիկ: զայս իբրև խօսեցաւ, ասէ. որ ունիցի
9 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: * Հարցանէին զնա ա-
10 շակերտքն, թէ զի՞նչ իցէ առակն: * Եւ նա
ասէ. ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս ար-
քայութե՛ այ, բայց այլոցն առակօք: զի տեսցեն՝ և
11 մի տեսցեն, և լուիցեն՝ և մի իմասցին: * Բայց ա-
12 ռակն այս ինչ է: սերմն՝ բանն այ է: * Եւ որք
առ ճանապարհաւն, այնոքիկ են որ լսենն. և ապա
գայ սատանայ՝ հանէ զբանն'ի սրտից նոցա, զի
13 մի հաւատասցեն՝ և ապրեսցին: * Եւ որք յա-
պառաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութ՛ ըն-
դու-

դունին զբանն, և արմատս ո՛չ ունիցին. որք առ
ժամանակ մի հաւատան, և՛ի ժամանակի փոր-
ձութեան հեռանան։ * Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն ան- 14
կաւ՝ նոքա են, որ իբրև լսեն զբանն՝ և՛ի հոգս
և՛ի մեծութիւն և՛ի ցանկութիւն աշխարհիս զբա-
ղեալ հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին։ * Իսկ որ 15
յերկիրն պարարտ, որոց բարւոք և զուարթա-
գին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին, և տան
պտուղ համբերութեան։ * Ոչ ո՛ք լուցանէ ճրագ 16
և թաքուցանէ ընդ կարասեաւ՝ կամ դնէ ընդ
մահճօք. այլ ՚ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ
մտանեն՝ զլոյս տեսցեն։ * Չի՛ք ինչ ծածուկ՝ որ 17
ոչ յայտ լիցի. և ո՛չ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի, և
եկեսցէ ՚ի յայտ։ * Տեսէ՛ք այսուհետև զիա՛րդ 18
լսէքդ. զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա, և ոյր ոչն
գուցէ՝ և զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ՚ի
նմանէ։ * Եկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, 19
և ո՛չ կարէին հասանել ՚ի նա վասն բազմութեան։
* Ազդ եղև նմա և ասեն. մայր քո և եղբարք 20
քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել։
* Եւ ասէ ցնս. մայր իմ և եղբարք իմ սոքա 21
են, որ զբանն ա՛յ լսեն և առնեն։
* Եւ եղև ՚ի միում աւուրց ինքն ել ՚ի նաւ՝ և 22
աշակերտքն նորա, և ասէ ցնս. եկա՛յք անցցո՛ւք
յայնկոյս ծովակիս. և գնացին։ * Եւ մինչ դեռ 23
նաւէին՝ ՚ի քուն եմուտ. և էջ մրրիկ հողմոյ ՚ի
ծովակն՝ և ուռնոյր, և տագնապէին։ * Ա՛ատու- 24
ցեալ զարթուցին զնա և ասեն. վա՛րդապետ վա՛ր
դապետ՝ կորնչիմք աւասիկ։ և նա յարուցեալ
սաստեաց հողմոյն և խռովուեն ջուրցն՝ և հան-
դարտեցին, և եղև խաղաղութիւն։ * Ասէ ցնս. 25
ո՞ւր են հաւատք ձեր. և զահի հարեալ զարմա-
ցան,

ցան, և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ արդեօք իցէ սա՝
զի և հողմոց և ջրոց հրաման տայ, և հնազանդին
26 սմա։ * Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն գերգե-
27 սացւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ։ * Եւ
ընդ ելանելն նր՝ 'ի ցամաք, պատահեաց այր մի
'ի քաղաքէն՝ յորում էին դևք. և բազում ժամա-
նակս չէր հանդերձ զգեցեալ՝ և ո՛չ 'ի տան բը
28 նակ՝ել, այլ 'ի գերեզմանս։ * Եւ տեսեալ զյս՝,
աղաղակեաց և անկաւ առաջի նորա, և ասէ մե-
ծաձայն. զի՞ կայ իմ և քո յս՝ որդի ա՝յ բարձ-
29 րելոյ, աղաչեմ զքեզ մի՛ տանջեր զիս։ * Քանզի
հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելանել 'ի մարդոյ
անտի. զի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր
զնա, և կապէր 'ի շղթայս, և պահէր յերկաթս,
և խզէր զկապանսն, և վարէր 'ի դիւ՛էն յանա-
30 պատս։ * Եհարց ցնա յս՝ և ասէ. զի՞նչ անուն է
քեզ. և նա ասէ, լեգէոնն. զի դևք բազումք
31 մտեալ էին 'ի նա։ * Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի՛
32 հրաման տացէ նց՝ երթալ յանդունդս։ * Եւ
էր անդ երամակ մի խոզից բազմաց արօտական
'ի լերինն. և աղաչեցին զնա զի հրաման տացէ նց՝
33 մտանել 'ի նոսա. և հրամայեաց նց՝։ * Եւ ել՝ել
դևքն յառնէն՝ մտին 'ի խոզեանն. և դիմեաց
երամակն 'ի գահէ անտի 'ի ծովակն՝ և հեղձաւ։
34 * Իբրև տեսին խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝
փախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և յագա-
35 րակսն։ * Եւ իբրև ելին տեսանել զգործսն, և
եկին առ յս՝, և գտին զայրն՝ ուստի դևքն ել՝ել
էին, զգեցեալ և զգաստացեալ նստէր առ ոտսն
36 յս՝ի, և երկեան։ * Պատմեցին նց՝ որոց տեսե՝լն
37 էր՝ թէ զիա՞րդ փրկեցաւ դիւ՛ահարն։ * Եւ ա-
ղաչէր զնա ա՝մ բազմութի՝ն շուրջ զկողմամբքն
գերգե-

գերգեսացւոց՝ գնալ 'ի ստհմանաց նց՝, քանզի
ահիւ մեծաւ տագնապէին. և նա մտել 'ի նաւ՝
դարձաւ անդրէն։ * Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի 38
դևքն ելեալ էին՝ շրջել ը՜ նմա. արձակեաց զնա՝
և ասէ. * դա՛րձ 'ի տուն քո, և պատմեա՛՝ զոր 39
միանգամ արար քեզ ա՜ծ. գնաց 'ի քաղաքն՝ և
քարոզէր զոր ինչ արար նմա յս։ * Եւ իբրև 40
դարձաւ անդրէն յս, ընկալաւ զնա ժողովուր-
դն. քանզի ամենեքեան ակնունէին նմա։ * Եւ 41
ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր յայրոս, և
նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտսն
յս՝ի՝ աղաչէր զնա մտանել 'ի տուն նորա. * զի 42
դուստր միամօր էր նր՝ ամաց իբրև երկոտասա
նից, և էր մերձ 'ի մահ. և ը՜ երթալն նր՝ ժողո-
վուրդքն նեղէին զնա։ * Եւ կին մի էր 'ի տե- 43
ռատեսուե՜ արեան ամաց երկոտասանից, որ 'ի
բժիշկս ծախեալ էր զա՜մ ինչս իւր. որում ո՛չ
էր լեալ հնար յումեքէ բժշկիլ։ * Մ՝ատու- 44
ցել յետոյ մերձեցաւ 'ի քղանցս հանդերձի նո-
րա. և նոյնժամայն եկաց բղխումն արեան նր՜։
* Եւ ասէ յս. ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս։ իբ- 45
րև ամենեքեան ուրանային, ասէ պետրոս՝ և որ
ը՜ նմա էին. վա՛րդապետ՝ ժողովուրդք պնդեն
և նեղեն զքեզ։ * Եւ ասէ յս. ոմն մերձեցաւ 46
յիս, քանզի գիտացի՝ եթէ զօրուի՜ ել յինէն։
* Իբրև ետես կինն՝ եթէ ո՛չ ծածկեցաւ 'ի նը 47
մանէ, եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նր՜, թէ
վասն որոյ իրաց մերձեցաւ 'ի նա՝ պատմեաց ա-
ռաջի ա՜մ ժողովրդ՜ենն. և թէ ո՛րպէս բժշկեցաւ
առժամայն։ * Եւ ասէ. քաջալերեա՛ց դուստր՝ 48
հաւատք քո կեցուցին զքեզ, ե՛րթ 'ի խաղա-
ղութի՜։ * Եւ մինչ դեռ նա խօսէր, գայ ոմն 'ի 49
տանէ

տանէ ժողովրդապետին՝ և ասէ ցնա. մեռաւ
դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա։
50 *Իսկ յս̄ իբրև լուաւ, պատասխանի ետ նմա՝
և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա՛ և կեցցէ։
51 *Եւ մտեալ 'ի տունն՝ ո՛չ զոք եթող մտանել,
բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան
52 նէս, և զհայր մանկանն և զմայր նր̄։ *Լային
ամենեքեն՝ և կոծէին զնա. և նա ասէ. մի՛ լայք՝
53 զի չէ՛ մեռեալ՝ այլ ննջէ։ *Եւ նոքա ծաղր
54 առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։ *Եւ
55 նր̄ հանեալ զամենեսին արտաքս, *կալաւ զձե-
ռանէ նր̄՝ բարբառեցաւ և ասէ. արի՛ կաց մա-
56 նուկ դու։ *Եւ դարձաւ ոգի նր̄, և կանգնե-
ցաւ վաղվաղակի. և հրամայեց տալ նմա ուտել։
57 *Եւ զարմացան ծնօղքն նր̄։ և նա պատուի-
րէր մի՛ ումեք ասել՝ որ ինչ եղևն։

ԳԼԽ։

1 Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, ետ նց̄
զօրութի̄ և իշխանութի̄ 'ի վերայ ա̄մ դիւ՛աց, և
2 բժշկել զհիւ՛անդուի̄ս։ *Եւ առաքեաց զնոսա
քարոզել զարքայութի̄ն ա̄յ, և բժշկել զախտա-
3 ժէտս։ *Եւ ասէ ցնս̄. մի՛ ինչ բառնայք 'ի ճա-
նապարհ, մի՛ գաւազան և մի՛ մախաղ, մի՛ հաց և
մի՛ արծաթ, մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք։
4 *Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ագջի՛ք, և ան-
5 տի գնայցէ՛ք։ *Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ,
յորժամ ելանիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ, զփո-
շի ոտից ձերոց թօթափեսջի՛ք 'ի վկայուի̄ նց̄։
6 *Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝
աւետարանէին, և բժշկէին ընդ ա̄մ տեղիս։
7 *Լուաւ հերովդէս չորրորդապետ զգործսն
ա̄մ.

ամ. և զարմանայր վասն ասելոյն յոմանց, * Թէ 8
յովհաննէս յարեաւ 'ի մեռելոց, և յոմանց՝ Թէ
եղիա յայտնեցաւ, և յայլոց՝ Թէ մարգարէ ո՛մն
յառաջնոցն յարեաւ: * Ասէ հերովդէս. զյով 9
հաննէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՛վ իցէ՝ զորմէ
զայսպիսի իրս լսեմ: և խնդրէր տեսանել զնա:
* Դարձան առաքելքն, և պատմեցին նմա զամ 10
զոր արարին: Եւ առեալ զնս՝ խուսեաց ա-
ռանձինն 'ի տեղի անապատ քաղաքի միոյ, որում
անուն էր բեթսաիդա: * Եւ ժողովուրդքն իբ- 11
րև գիտացին, գնացին զհետ նր. և ընկալեալ
զնս՝ խօսէր ընդ նս վս արքայութեան, և որոց
պէտք էին բժշկուէ՝ բժշկէր: * Եւ օրն սկսաւ 12
տարաժամել. մատեան երկոտասանքն և ասեն
ցնա. արձակեա՛ զժողովուրդսդ, զի երթեալ
շուրջ 'ի գիւղսն և յագարակս հանգիցեն, և
գտցեն կերակուր. զի աստ յանապատ տեղւոջ
եմք: * Ասէ ցնս. դո՛ւք տուք դոցա ուտել: և 13
նոքա ասեն. ո՛չ գոյ մեր աւելի քան զհինգ նկա-
նակ և զերկուս ձկունս, բայց եթէ երթիցուք
գնեսցուք բաւական ժողովրդեանդ կերակուր:
* Քանզի էին արք իբրև հինգ հազար: ասէ 14
ցաշակերտսն. բազմեցուցէ՛ք զդոսա դասս դասս՝
յիսուն յիսուն: * Եւ արարին այնպս, և բազ- 15
մեցուցին զամսն: * Եւ առեալ զհինգ նկանակն 16
և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեց
և եբեկ՝ և տայր ցաշակերտսն արկանել ժողո-
վրդեանն: * Կերան և յագեցան ամենեքեան. 17
և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ երկոտասան սա-
կառի:
* Եւ եղև 'ի կալն նր յաղօթս առանձինն, էին 18
ընդ նմա և աշակերտքն նր. եհարց զնս և ասէ.

զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն՝ թէ իցեմ։
19 *Եւ նց՝ պատասխանի տուեալ ասեն. զյով-
հաննէս մկրտիչ, և այլք զեղիա, իսկ այլք թէ
20 մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ։ *Ասէ ցնս՝,
դուք զո՞վ ոք ասէք զինէն, թէ իցեմ. պատաս-
21 խանի ետ պետրոս և ասէ. զքս՝ն ա՝յ։ *Ա՛ս սաս
տեց 'ի նս՝, և պատուիրեց մի՛ ումեք ասել զայն.
22 *և ասէ, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազումս
չարչարիլ և անարգիլ 'ի քահանայապետից և 'ի
ծերոց և 'ի դպրաց, և սպանանիլ՝ և յերիր աւուր
23 յառնել։ *Եւ ասէր առ ամենեսին. եթէ ոք
կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն՝ և առցէ
զխաչ իւր հանապազ՝ և եկեսցէ զհետ իմ։
24 *Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կո-
րուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն
25 իմ՝ կեցուսցէ զնա։ *Զի՞նչ օգուտ է մար-
դոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի, և զանձն իւր կո-
26 րուսցէ կամ տուժեսցի։ *Զի որ ամօթ հտմա
րեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ
յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւ-
27 րովք՝ և հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց։ *Բայց
արդարև ասեմ ձեզ, եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ
որ այդր կան՝ որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև
28 տեսցեն զարքայութի՝ ա՝յ։ *Եւ եղև յետ այսց
բանից իբրև աւուրք ութ, առեալ զպետրոս և
զյակովբոս և զյովհաննէս՝ ել 'ի լեառն կալ
29 յաղօթս։ *Եւ 'ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տե-
սիլ երեսաց նր՝ այլակերպ. և փոխեցաւ հան-
30 դերձ նորա՝ և եղև սպիտակ փայլուն։ *Եւ ա-
հա արք երկու խօսէին ընդ նմա. որ էին մով-
31 սէս և եղիա, *երևեալ փառօք. և ասէին զելիցն
32 նր՝ զոր կատարելոց էր յեէ՝մ։ *Իսկ պետրոս՝

և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք 'ի քնոյ՝ զար-
թեան, տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն
որ կային առ նմա։ * Եւ եղև 'ի մեկնելն նոցա 33
'ի նմանէ, ասէ պետրոս ցյ՞ն. վա՛րդապետ՝ բար-
ւոք է մեզ աստ լինել, և արասցուք երիս տա-
ղաւարս. մի քեզ՝ և մի մովսէսի՝ և մի եղիայի. և
ո՛չ դիտէր զի՛նչ խօսէր։ * Եւ իբրև զայս ա- 34
սաց, եկն ամպ և հովանի եղև 'ի վ՞ր նց՞. և եր-
կեան 'ի մտանելն նց՞ ընդ ամպովն։ * Զայն եղև 35
յամպոյն և ասէ. դա՛ է որդի իմ ընտրեալ, դմա
լո՛ւ արո՛ւք։ * Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ 36
յիսուս միայն. և ինքեանք լռեցին, և ո՛չ ումեք
պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ՝ յորոց
տեսինն։

* Եւ եղև 'ի վաղիւ՛ն մինչ իջանէին նոքա 'ի 37
լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ
բազում։ * Եւ ահա այր մի 'ի ժողովրդենէ ան- 38
տի աղաղակեաց և ասէ. վա՛րդապետ՝ աղաչեմ
զքեզ հայեա՛ց յորդի իմ, զի միամօր է ինձ։
* Եւ ահա այս հարկանի 'ի նմա, և յանկարծ 39
գոչէ՝ և զարկուցանէ զնա և թաւալեցուցանէ
և փրփրեցուցանէ, և հազիւ՛ մեկնի 'ի նմանէ
խորտակեալ զնա. * և աղաչեցի զաշակերտսն քո 40
զի հանցեն զնա, և ո՛չ կարացին։ * Պատասխանի 41
ետ յ՞ն և ասէ. ո՞վ ազգ անհաւատ և թիւր, մին-
չև յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ՝ և անսայցեմ ձեզ. մա-
տո՛ այսր զորդին քո։ * Եւ մինչ դեռ մատչէր, 42
զարկոյց զնա դևն՝ և շարժլեաց։ * Սաստեաց յ՞ն 43
այսոյն պղծոյ, և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա
ցհայր իւր։ * Եւ զարմանային ամենեքեան 'ի վ՞ր 44
մեծամեծացն ն՞յ. և 'ի զարմանալն ամենեցուն 'ի
վերայ ա՞մի զոր առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր.

դի՛ք

դիք դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ. զի
որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան։
45 *Եւ նոքա ո՛չ գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ
'ի նոցանէ՝ զի մի՛ գիտասցեն. և երկնչէին հար-
46 ցանել ցնա վ՚ն բանին այնորիկ։ *Եմուտ խոր-
հուրդ 'ի ն՚ն՝ թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ 'ի ն՚ցնէ։
47 *Յ՚ն իբրև ծանեաւ զխորհուրդս սրտից ն՚ց,
48 ա՛ռ մանուկ մի՝ կացոյց 'ի մէջ ն՚ց առ իւր, *և
ասէ ցն՚ն. որոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն
իմ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունիցի՝ ընդու-
նի զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեսին
49 'ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ։ *Պատասխանի ետ յով
հաննէս և ասէ. վա՛րդապետ՝ տեսաք զոմն որ
յանունքո դևս հանէր՝ և արգելաք զնա, զի ո՛չ
50 շրջի ընդ մեզ։ *Ասէ ցն՚ն յ՚ն. մի՛ արգելուք, զի
որ ո՛չն է ձեր թշնամի՝ 'ի ձեր կողմն է։
51 *Եւ եղև 'ի կատարել աւուրց վերանալոյ ն՚ր՝
և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յերուսա-
52 ղէմ։ *Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երե-
սաց իւրոց. և իբրև չոգան՝ մտին 'ի դիւղ մի
53 սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա։ *Եւ ո՛չ
ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր նորա երթալ
54 յեէ՚մ։ *Իբրև տեսին աշակերտքն յակովբոս և
յովհաննէս, ասեն. տէ՛ր՝ կամի՞ս զի ասասցուք,
և իջցէ հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զնոսա.
55 *Դարձաւ սաստեաց 'ի ն՚ն՝ և ասէ. ո՛չ գիտէք՝
56 որոյ հոգւոյ էք դուք։ *Զի որդի մարդոյ ո՛չ
եկն զոգիս մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցու-
57 ցանել։ և գնացին յայլ գեօղ։ *Եւ մինչ դեռ
երթային նոքա 'ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա.
58 եկից զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես։ *Ասէ
ցնա յ՚ն. աղուեսուց որջք գոն, և թռչնոց երկ-
նից

Ընդ դատաստիք. և որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ որ
դիցէ զպատուխս։ * Ասէ ցնոսա և այլ զկնի իմ։ 59
և նոյա ասէ. տէր՝ հրամայեա տուր ինձ՝ երթալ
նախ թաղել զհայրն իմ։ * Ասէ ցնա յիս. թող 60
զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց, և դու
երթ պատմեա զարքայութիւն աստ։ * Ասէ և այլ ոմն. 61
եկից զկնի քո տէր, բայց նախ հրամայեա տուր
ինձ հրաժարել ի տանէ իմմէ։ * Ասէ ցնա յիս. 62
ոչ ոք արկանէ ձեռն զմածով՝ և հայիցի յետս,
եթէ յաջողեալ իցէ արքայութեանն աստ։

ԳԼ. Ժ։

Եւ այսորիկ երևեցոյց տէր և այլս եօթա- 1
նասանն և երկուս. և առաքեաց զնոսա երկուս
երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս և ի տեղիս,
ուր ինքն երթալոց էր։ * Եւ ասէ ցնոսա. Հունձք 2
բազումք են՝ և մշակք սակաւ. արդ՝ աղաչեցէք
զտէր հնձոց, զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր։
* Երթայք, ահա առաքեմ զձեզ իբրև զգա- 3
ռունս ի մէջ գայլոց։ * Ոչ բառնայք քսակ մի՛ 4
մանաւանդ մի՛ կօշիկս, և ի ճանապարհի ումեք ողջ
ջցին մի՛ տայցէք։ * Որ տուն մտանիցէք՝ նախ 5
առաջիք թէ ողջոյն տանս այսմիկ. * և եթէ 6
իցէ անդ որդի ողջունի, հանգիցէ ի վերայ նո՛ր
ողջոյնն ձեր. ապա թէ ոչ՝ ի ձեզ դարձցի։
* Ընդ ի նմին տան ազանիջիք, ուտիջիք և ըմ- 7
պիջիք ի նոցանէ. զի արժանի է մշակն վարձու
իւրոյ։ Մի՛ փոխիցիք տանէ ի տուն։ * Որ քա- 8
ղաք մտանիցէք՝ և ընդունիցին զձեզ, ուտիջի՛ք
զինչ առաջի դնիցեն ձեր. * և բժշկեսջի՛ք որ ի 9
նմա հիւանդք իցեն. և առաջի՛ք նոցա, ասելով
ցնոսա. Եկն ի վերայ ձեր արքայութիւն աստ։ * Իսկ յոր քաղաք 10
մտա-

մոանիցէք՝ և ո՛չ ընդունիցին զձեզ, իբրև ելա-
11 նիցէք 'ի հրապարակս նր̄, տասաջի՛ք։ * Եւ զփո-
շիս որ կռուեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
թօթափեսցուք 'ի ձեզ. բայց զայս գիտասջի՛ք՝
12 զի մերձեալ է արքայութի՝ ա̄յ։ * Ասեմ ձեզ,
զի սոդոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն
13 յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ։ * Վա՛յ քեզ
քորազին. վա՛յ քեզ բեթսայիդա. զի եթէ 'ի
տիւրոս և 'ի սիդոմն եղեալ էին զօրութի՝քն՝ որ
եղեն 'ի ձեզ, վաղուց և ս արդեօք 'ի խորք և 'ի
14 մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր։ * Բայց տիւ-
րոսի և սիդոմնի ընդարձակագոյն լիցի 'ի դա-
15 տաստանի՝ քան ձեզ։ * Եւ դո՛ւ կափառնաում,
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև 'ի դը
16 ժոխս իջցես։ * Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ, և որ ըզ
ձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ՝
զառաքիչն իմ անարգէ. և որ ինձ լսէ՝ լսէ այն-
17 միկ որ զիսն առաքեաց։ * Դարձան եօթանա-
սուն և երկուքն խնդուբ̄ և ասեն. տէ՛ր՝ և դևք
18 հնազանդին մեզ յանուն քո։ * Եւ ասէ ցնս̄.
տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրև ըզ
19 փայլակն։ * Ահա ետու ձեզ իշխանութի՝ կոխել
զօձս և զկարիճս և զա̄մ զօրութի՝ թշնամւոյն,
20 և ձեզ ոչի՛նչ մեղանչիցեն։ * Բայց ընդ այն մի՛
խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ խըն-
դացէ՛ք զի անու՛անք ձեր գրեալ են յերկինս։
21 * Ի նմին ժամու ցնծացաւ յս̄ հոգւովն սրբով
և ասէ. գոհանամ զքէն հա՛յր՝ տէր երկնից և
երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտ-
նոց՝ և յայտնեցեր զայս տղայոց. այո՛ հայր, զի
22 այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։ * Ամենայն ինչ
տու՛աւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ. և ոչո՛ք գիտէ թէ ո՞վ

է որդի, եթէ ոչ հայր, և ո՞է հայր՝ եթէ ո՛չ
որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել։ * Եւ 23
դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երա-
նի աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ։ * Ասեմ 24
ձեզ. զի բազում մարգարէք և թագաւորք կա-
մեցան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք, և ո՛չ տե-
սին. և լսել զոր լսէքդ, և ո՛չ լուան։
* Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր զնա 25
և ասէր. վարդապետ՝ զի՞նչ գործեցից՝ զի ըզ-
կեանս յաւիտենականս ժառանգեցից։ * Եւ նա 26
ասէ ցնա. յօրէնս զի՛նչ գրեալ է, ո՞րպէս ըն-
թեռնուս։ * Նա պատասխանի ետ և ասէ. սի- 27
րեսցես զտ՞ր ա՞ծ քո յա՞մ սրտէ քումմէ, և յա՞մ
անձնէ քումմէ, և յա՞մ զօրուէ՞ քումմէ, և յա՞մ
մտաց քոց. և զընկեր քո իբրև զանձն քո։ * Եւ 28
ասէ ցնա. ուղիղ ետուր զպատասխանիդ, զայդ
արա՝ և կեցցես։ * Նա իբրև կամեցաւ զանձն 29
արդարացուցանել՝ ասէ ցյս՞. և ո՞վ է իմ ընկեր։
* Պատասխանի ետ յս՞ և ասէ. այր մի իջանէր 30
յեէ՞մէ յերիքով, և անկաւ 'ի ձեռս աւազակաց,
որք մերկացուցին զնա՝ և վէրս 'ի վ՞ր եդին, թո-
ղին կիսամահ և դնացին։ * Դ՛պ եղև քահա- 31
նայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ, և
տեսեալ զնա՝ զանց արար։ * Նոյնպէս և ղևտա- 32
ցի մի եկեալ ընդ նոյն տեղի՝ ետես և զանց ա-
րար։ * Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն 33
ընդ նոյն առ նովաւ, և տեսեալ զնա՝ գթացաւ։
* Եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս ն՞ր, արկեալ 34
'ի վերայ ձէթ և գինի. և եդեալ 'ի վ՞ր գրաստու
իւրոյ՝ ած զնա 'ի պանդոկի մի, և դարմանեաց
զնա։ * Եւ 'ի վաղիւ՛ անդր իբրև ելանէր ան- 35
տի, հանեալ ետ ցպանդոկապետն երկուս դա-

հե-

հեկանս՝ և ասէ. դարմա՛ն տար դմա, և զոր ինչ
ծախեսցես 'ի դա՝ 'ի միւստանգամ գալստեան ի-
36 մում հատուցից քեզ։ * Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի
նոցանէ թո՛ւի քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն 'ի
37 ձեռս աւազակաց։ * Եւ նա ասէ. որ արար զողոր
մութի՞ն 'ի վ՞ր ն՞ր։ ասէ ցնա յ՞ս. ե՛րթ և դու
38 արա՛ նոյնպէս։ * Եւ եղև 'ի գնալն ն՞ց, և ինքն
եմուտ 'ի գեօղ մի. և կին ոմն անուն մարթա
39 ընկալաւ զնա 'ի տան իւրում։ * Եւ ն՞ր էր քոյր
մի, որում անուն էր մարիամ. որ և եկն նստաւ
40 առ ոտսն ա՞ն, և լսէր զբանս ն՞ր։ * Եւ մարթա
զբաղեալ էր 'ի բազում սպասու. եկն եկաց առ
նմա և ասէ. տէ՛ր՝ ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյրդ
իմ միայն եթող զիս 'ի սպասու. արդ՝ ասա՛ դմա
41 զի օգնեսցէ ինձ։ * Պատասխանի ետ յ՞ս և ասէ.
մարթա՛ մարթա՝ դու հոգաս և զբազում ի՛ւիք
42 զբաղեալ ես. * բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է.
մարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ո՛չ բարձցի
'ի նմանէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղև 'ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. և իբ-
րև դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն
իւրոց. տէ՞ր՝ ուսո՛ մեզ յաղօթս կալ, որպէս
2 յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց։ * Ասէ
ցնոսա, յորժամ կայցէք յաղօթս, ասասջի՛ք.
Հայր մեր՝ ո՞ք եղիցի անուն քո. եկեսցէ ար-
3 քայութիւն քո։ * Զհաց մեր հանապազորդ
4 տո՛ւր մեզ զօրստօրէն։ * Եւ թո՛ղ մեզ զմեղս
մեր, զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի
5 մեզ. և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութի՞ւն։ * Եւ ա-
սէ ցն՞ս. ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ, և
եր-

եղիազարէ առաջի՝ ի մեջ գնչէրի, և ասացէք ցնա. 5
զարեկամ՝ տուր ինձ վոխ երիս նկանակս. * զի 6
զարեկամ իմ եկն առ իս յուղեւոյ, և ոչինչ ու-
նիմ դնել առաջի նորա: * Եւ նա՝ ի ներքուստ 7
ասացէ պատասխանի և ասիցէ. մի՛ աշխատա՛ ա-
նիր ինձ, զի դուռըդ վաղուընջեան է, և մանկունքս
ընդ ինև կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել և
տալ քեզ: * Եւ եթէ ոչ, եթէ ոչ յարուցեալ 8
ասիցէ նմա վասն բարեկամութեան, սակայն վա-
ճառութեան յարուցեալ ասցէ նմա՝ զինչ և ու-
զիւ էցէ: * Եւ ես ասեմ ձեզ, խնդրեցէ՛ք՝ և 9
տացի ձեզ, հայեցեցէ՛ք՝ և գտջէք, բախեցէ՛ք և
բացցի ձեզ: * Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և 10
որ հայիցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի նմա:
* Եթէ ոք ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր 11
ձուկն, մինչ ձուկան վոխանակ ձկան օձ տացէ նմա:
* Եւ կամ խնդրիցէ ձու, մինչ կարկ տացէ 12
նմա: * Եւ կամ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք 13
պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ ևս
առաւել հայր ձեր յերկնից տացէ բարիս այնո-
ցիկ, որ խնդրեն ի նմանէ:
* Եւ հանէր դեւ մի համր, և եղև յերանել 14
դևին՝ խօսեցաւ համրն, և զարմացան ամ-
բոխքն: * Եւ ոմանք ի նոցանէ ասէն. ընդ 15
զերծուածս իշխանին դիւաց հանէ դա զդեւս:
* Եւ այլք վոխճէին՝ և նշան յերկնից խնդրէին 16
ի նմանէ: * Եւ նա գիտացեալ զխորհուրդս 17
նց, ասէ ցնս. ամ թագաւորութիւն ընդ ան-
ձին՝ աւերի, և տուն ընդ տան՝ անկանի:
Եւ սատանայ՝ եթէ և սատանայ ընդ ան- 18
ձին՝ զիար կացցէ թագաւորութիւն նր.
զի ասէք զինէն եթէ ընդ զերծուածս իշխա-
նին

նաւն

19 գնաւն դիւթից հանէ զա զդեաւս ։ * Եթէ եա ըն-
եղբեցուզաւ հանեմ զդեաւս , ասդիկըն ձեր ին
հանիցեն ։ վասն այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դա-
20 տաւորք ։ * Իսկ եթէ մատաղիւ ոչ հանեմ զդ-
դեաւս , ապա հասանէ ի վերայ ձեր աւրհնուԹի-
21 ւն ։ * Յարուցաւ հզօր վասեալ՝ ասուհիցէ զասուն
22 իւր , ի խաղաղուԹեան են ինչք նորա ։ * Կա-
Թէ հզօրագոյն քան զինա՛ի վէր եկեալ յաղԹե-
ցէ նմա , զաղաւաւորուԹիւնն հանէ՝ յոր յոյսա-
23 գեալ էր , և զասուր նորա զաւաւր ։ * Աւր ոչ է
ընդ նա՝ հակառակ նմա է , և որ ոչ ժողովէ ընդ նա
24 ցրուէ ։ * Յարուցաւ ոգին ելանիցէ՛ի մարդոյ՝ շրջի
ընդ աւդջուդիւն տեղւոյն , նմանդրէ հանդիսա ։ և նոքա
ոչ գտանէ , առէ ։ դարձայց անդրկին ՛ի տունն իմ
25 ուստի ելի ։ * Եւ գայ գտանէ մաքրեալ և յար-
26 դարեալ ։ * Յայնժամ երԹայ և առնու եօԹն
այլ ոգիս չար ևս քան զինքն՝ և մտանէ բնակէ
անդ ։ և լինին կեանքն մարդոյն այնմիկ չար քան
27 զառաջինն ։ * Եւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս ,
ձայն ելաւեալ կին մի՛ ի ժողովրդենէ առաւ և ա-
սէ ցնա ։ երանի՛ ե արուեացն՝ որ կրեաց զքեզ , և
28 սեաւանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ ։ * Եւ նա առէ ։
նա՛ երանի աւրհնիկ է , որ լսեն զբանն Ա՛ , և
29 առնեն ։ * Եւ ՛ի դիմանել՛ի վերայ նորա ժողո-
վուրդն՝ սկսաւ առել ։ ազգս այս ազգ չար է ։
նշան խնդրէ , և նշան չիերկնից ոչ տացի նմա՝
30 բայց նշանն յովնանու ։ * Զի որպէս եղև յով
նան նշան նինուէացւոց , այնպէս եղիցի և որ-
31 դի մարդոյ ազգիս այսմիկ ։ Թագաւոր հարաւոյ
յարիցէ ՛ի դատաստանի ընդ արս ազգիս այսո-
րիկ՝ և դատապարտեսցէ զնոսա , զի եկն ՛ի ծո-
ւոյ

աստուածքան զսոցումն է ասա։ *Այլ նիւթ 32
ցինք յարիցեն՝ ի դատաստանի ընդ սպանս ընդ
այսմիկ՝ և դատապարտեացեն զսա, զի առաջեալ
լեցին՝ ի քարոզութենէն յունեանու. և ահա աստ
ածքան գոյութիւն է ասա։
*Ո՛չ ուրուք լուցել ձրագ՝ դնէ՝ ի թաքստեան, 33
և ոչ ընդ գրուճանաւ. այլ՝ ի վեր աշտանակի, զի
որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն։ *Ձրագ մարմնոյ 34
ակն է. յորժամ ակնն առատ է, ամ մարմինն լու
սաւոր եղիցի. և երբ ակն չար է, և մարմինն
խաւարին եղիցի։ *Տես զի՛շ լե՛ր՝ գուցէ լոյս 35
որ՝ ի քեզ է՝ խաւար իցէ։ *Եթէ մարմինդ քո 36
ամ լուսաւոր է՝ և չգոյ մասն ինչ խաւարին,
եղիցի լուսաւոր ամ. որպէս յորժամ ճրագն
նչուլիւք լուսաւորեացէ զքեզ։ *Եւ մինչ դեռ 37
խօսէր զայս, աղաչէր զնա ումն փարիսեցի՝ զի
ճաշակէրիցէ առ նմա։ և նա մտեալ բազմեցաւ։
*Իբրև եաես փարիսեցին՝ զարմացաւ, զի նախ 38
ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ։ *Տէր ցնա ասէ. 39
այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և
զպնակին սրբէք. և ներքինն ձեր լի է յափշտա
կութենէ և չարութենէ։ *Նմանիք՝ ո՛չ ապաքէն 40
որ զարտաքինն ստար՝ և զներքինն նոցին ստար։
*Այլ տա՛ք զարժանն խակ՝ ողորմութի՛ւն, 41
և ահա ամ ստուգ է ձեր։ *Այլ վա՛յ ձեզ 42
փարիսեցւոց. զի տասանորդէք զանանուխ և
զիւեղինայ և զամ բանջար, և անցանէք զիրա
ւանսն և զսէրսին Աս. զայս արժան էր առնել
և զայնոսիկ ոչ անցանել։ *Այլ վա՛յ ձեզ փարիսե- 43
ցւոց. զի սիրէք զբարձրաթոռսն ի ժողովուրդս,
և զնախամուջիսն ի հրապարակս։ *Այլ վա՛յ ձեզ՝ զի 44
էք դուք նման գերեզմանաց անյայտից, և մարդ

45 դիկ գնան 'ի վր՝ և ո՛չ գիտեն ։ * Պատասխանի
ետ ոմն յօրինականացն՝ և ասէ ցնա . վա՛րդա-
պետ՝ զայս բանս ասելով և զմեզ Թշնամանես ։
46 * Եւ նա ասէ . և ձեզ վա՞յ օրինականացդ . զի
բառնայք մարդկան բեռինս դժուարակիրս , և
դուք մատամբ միով 'ի բեռինսն ո՛չ մերձենայք ։
47 * Վա՞յ ձեզ՝ զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն .
48 և հարքն ձեր սպանին զնոսա ։ * Ապա ուրեմն
վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն ձե-
րոց . զի նոքա կոտորեցին զնս՝ , և դուք զգերեզ
49 մանս նոցա շինէք ։ * Ա՝ այնորիկ իմաստութի՞ն
ա՞յ ասաց . առաքեցից 'ի նոսա մարգարէս և ա-
ռաքեալս , և 'ի նոցանէ սպանանիցեն և հալածի-
50 ցեն ։ * Զի խնդրեսցի արիւն ա՞մ մարգարէից՝
հեղեալ 'ի սկզբանէ աշխարհի՝ յազգէ յայդմա-
51 նէ , * յարենէն աբելի մինչև յարիւնն զաքա-
րիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն .
այո՞ ասեմ ձեզ՝ խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ ։
52 * Վա՞յ ձեզ օրինականացդ . զի Թաքուցանէք
զփականս գիտութե՞ն . դուք ո՛չ մտանէք , և որ
53 մտանելոցն են՝ արգելուք ։ * Եւ 'ի խօսելն զայս
ա՞մ առ նոսա առաջի ա՞մ ժողովրդեանն , զամօթի
հարկանէին . և սկսան դպիրքն և փարիսեցիք
զչարել՝ և գրգռել ընդ նմա վասն բազում ի-
54 րաց . * և սպասել որսալ ինչ բանս 'ի բերանոյ
նորա , զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։

ԳԼ . ԺԲ ։

1 Որովք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝
մինչև կոխել զմիմեանս , սկսաւ ասել ցաշա-
կերտսն իւր . նախ՝ զգո՛յշ լերուք անձանց 'ի խը
մորոյ փարիսեցւոցն , որ է կեղծաւորութիւն ։

* Զի

* Օ՛ի ոչի՛նչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, 2
և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ * Ա՛ն զի զոր ինչ 3
ասիցէք 'ի խաւարի, լսելի լիցի 'ի լոյս. և զոր
յունկանէն խօսեցարուք 'ի շտեմարանս, քարո-
զեսցի 'ի վր̄ տանեաց։ * Բայց ձեզ ասեմ սի- 4
րելեաց իմոց. մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ
սպանանեն զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ
ո՛չ ունիցին առնել։ * Այլ ցուցից ձեզ յումմէ 5
երկնչիցիք. երկնչիջի՛ք յայնմանէ՝ որ յետ սպանա
նելոյ ունի իշխանութի՝ արկանել 'ի գեհեն. այո՛
ասեմ ձեզ՝ յայնմանէ երկնչիջի՛ք։ * Ո՞չ ապաքէն 6
հինգ ձագ երկուց դանգաց վաճառի, և մի 'ի
նոցանէ ո՛չ է մոռացեալ առաջի ա̄յ։ * Այլ ձեր 7
և ա̄մ իսկ հեր գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկնչիք՝ զի
քան զբազում ձագս լաւ էք դուք։ * Ասեմ 8
ձեզ. զի ա̄մ որ խոստովանեսցի յիս առ̄ջի մարդ-
կան, և որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ ա-
ռաջի հրեշտակաց ա̄յ։ * Եւ որ ուրասցի զիս 9
առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշ
տակաց ա̄յ։ * Եւ ա̄մ որ ասէ բան զորդւոյ մար 10
դոյ՝ թողցի նմա. բայց որ զհոգին ս̄բ հայ-
հոյիցէ, մի՛ թողցի նմա։ * Այլ յորժամ տա- 11
նիցին զձեզ 'ի ժողովուրդս և 'ի պետութի՝ս և
յիշխանութի՝ս, մի՛ հոգայցէք՝ որպէս թէ զի՛նչ
պատասխանի տայցէք, կամ զի՛նչ ասիցէք։ * Օ՛ի 12
հոգին ս̄բ ուսուսցէ ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զի՛նչ
պարտ իցէ խօսել։

* Ասէ ոմն 'ի ժողովրդենէն ցնա. վա՛րդապետ՝ 13
ասա՛ ցեղբայր իմ բաժանել ընդ իս զժառան-
գութի՝ն։ * Եւ նա ասէ ցնա. ա՛յր դու՝ ո՞ կա- 14
ցոյց զիս դատաւոր կամ բաժանարար 'ի վերայ
ձեր։ * Եւ ասէ ցնս̄. տեսէք և զդո՛յշ լերուք 15

յա՜մ ագահութէ՜. զի ո՛չ եթէ 'ի մթերից ընչից
16 ուրուք իցեն կեանք նորա։ * Խօսեցաւ առ նո՜
առակ մի՝ և ասէ. առն ուրումն մեծատան ե-
17 տուն անդք տոհմականս. * և խորհէր 'ի միտս
իւր՝ և ասէր. զի՞ գործեցից՝ զի ո՛չ գոյ տեղի
18 ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ։ * Եւ ասէ. գի-
տեմ զի՛նչ արարից. քակեցից զշտեմարանս իմ.
և ևս մեծամեծս շինեցից. և անդր ժողովեցից
19 զցորեան և զա՜մ բարութի՜ս իմ. * և ասացից
ցանձն իմ. ա՛նձն՝ ունիս բազում բարութի՜ս համ-
բարեալ ամաց բաղմաց. հանգի՛ր՝ կե՛ր ա՛րբ՝ և
20 ուրա՛խ լեր։ * Ասէ ցնա ա՜ծ. ա՛նմիտ՝ յայսմ գի-
շերի զոգիդ 'ի քէն 'ի բաց պահանջիցեն, իսկ
21 զոր պատրաստեցերն՝ ո՞ւմ լինիցի։ * Նոյնպէս
և որ գանձէ անձին, և ո՛չ յա՜ծ մեծանայցէ։
22 * Ասէ ցաշակերտսն իւր. վ՜ս այդորիկ ասեմ
ձեզ. մի հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զի՛նչ ուտիցէք,
23 և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զի՛նչ զդենուցուք։ * Օ՛ի
ոգի առաւել է քան զկերակուր՝ և մարմին քան
24 զհանդերձ։ * Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս, զի ո՛չ
սերմանեն և ո՛չ հնձեն, որոց ո՛չ գոն շտեմարանք՝
և ո՛չ համբարանոցք, և ա՜ծ կերակրէ զնս՜ ո՞րչափ
ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս։
25 * Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի
26 հասակ իւր կանգուն մի։ * Իսկ արդ՝ եթէ 'ի
փոքուն չէք բաւական՝ վ՜ս այլոցն զի՞ հոգայ-
27 ցէք։ * Հայեցարո՛ւք ընդ շուշանն՝ որպէ՞ս աճէ,
ո՛չ ջանայ՝ և ո՛չ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ և ո՛չ սողոմոն
յա՜մ 'ի փառսն իւր՝ զգեցաւ իբրև զմի 'ի նո-
28 ցանէ։ * Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր 'ի բացի է՝
և վաղիւ՝ 'ի հնոց արկանելի, ա՜ծ այնպէս զգե-
ցուցանէ. ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ թե՛րահա-
ւատք։

ւատք։ * Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զի՛նչ ուտիցէք 29
կամ զի՛նչ ըմպիցէք, և մի զբաղնուք։ * զի զայն 30
ա՜մ հեթանոսք աշխարհի խնդրեն։ այլ ձեր հայր
գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ա՜մ։ * Բայց խնդրեցէ՛ք 31
զարքայութի՜ ա՜յ։ և այն ա՜մ յաւելցի ձեզ։
* Մ՝ի երկնչիր հօտ փոքրիկ։ զի հաճեցաւ հայր 32
ձեր տալ ձեզ զարքայութի՜։ * Ա՝ ճառեցէ՛ք 33
զինչս ձեր, և տո՛ւք ողորմութի՜։ և ա՝րարէ՛ք ձեզ
քսակս առանց ճանալոյ, գանձ անպակաս յեր-
կինս։ ուր ո՛չ գող մերձենայ, և ո՛չ ցեց ապա՛կա-
նէ։ * Օ՝ի ուր գանձն ձեր է, անդ և սիրտք 34
ձեր եղիցին։ * Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ 35
ընդ մէջս՝ և ճրագունք լուցեալք։ * Եւ դուք 36
նմանօղք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տ՜ն իւր-
եանց՝ թէ երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց։ զի
յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բա-
նայցեն նմա։ * Երանի՛ իցէ ծառայիցն այնո- 37
ցիկ՝ զորս եկեալ տ՜րն գտցէ արթունս։ ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ զի գօտի ընդ մէջ ածցէ՝ և բազմե-
ցուսցէ զն՜ս, և անցեալ պաշտիցէ զն՜ս։ * Եւ ե- 38
թէ յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝
և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնո-
քիկ։ * Բայց զայն գիտասջի՛ք, եթէ գիտէր 39
տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝ հսկէր, և
չտայր թոյլ ական հատանել ՚ի տան իւրում։
* Եւ դուք եղերո՛ւք պատրաստք՝ զի յորում 40
ժամու ո՛չ կարծիցէք, գայ որդի մարդոյ։ * Ասէ 41
պետրոս։ տէ՛ր՝ առ մե՞զ ասացեր զառակդ զայդ՝
եթէ առ ամենեսեան։ * Եւ ասէ տ՜ր։ ո՞վ իցէ 42
հաւատարիմ տնտես և իմաստուն, զոր կացոյց
տէր իւր ՚ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ ՚ի
ժամու զկերակուրս։ * Երանի իցէ ծառային 43

այն-

այնմիկ՝ զոր եկեալ էր նա զտանել արարեալ
44 այնպէս։ * Կրկրեալ տեմ ձեզ՝ զի ի վեր ամ
45 ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։ * Կայ եթէ ա՞
ւիցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում. յամէ տէր
իմ՝ ի գալ. և սկսանիցի հարկանել զծառայսն և
46 զաղախնայս, ուտել և ըմպել և արբենալ։ * Կգիւտ
ցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ամ
ն՛չ ոչ ունիցի, և՝ ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ. ընդ
ՀՀ կտրեսցէ զնա, և զմասն նո՛ր ընդ անհաւատս
47 դիցէ։ * Կայն ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամս տե
իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ ըստ կամաց նո՛ր, արբ
48 ցի՛ գան բազումք։ * Կայն որ ոչն գիտիցէ՝ և ար
ժանի գանի ինչ գործ եցէ, արբցի գան սակաւ։
ամենայնի՝ որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի
ի նմանէ. և որում բազում աւանդեցաւ, առա
ել ևս պահանջեսցին ի նմանէ։
49 * Կրակ եկի արկանել յերկիր. և զինչ կամիմ
50 թէ արդէն էակ բորբոքեր։ * Կայ մկրտութիւն մ
ունիմ մկրտել, և զինքրդ փութամ մինչև կատա
51 րեսցի։ * Կաղաչէք եթէ խաղաղութիւն եկի տալ
52 յերկիր, ոչ՝ ասեմ ձեզ, այլ բաժինս։ * Կի ե
ղիցին յայսմ հետէ հինգ ի տան միում բաժա
նեալք, երեքն յերկուց, և երկուքն յերից։
53 * Կբաժանեսցի հայր յորդւոջ՝ և որդի ի հօրէ,
մայր ի դստերէ՝ և դուստր ի մօրէ, սկեսուր ի
54 հարսնէ՝ և հարսն ի սկեսրէ իւրմէ։ * Կասց և
ցժողովրդեան. յորժամ տեսանիցէք ամպ ծա
գեալ յարեւմտից, իսկոյն ասէք՝ եթէ անձրեւ
55 գայ, և լինի այնպէս. * և յորժամ հարաւ շըն
չեալ, ասէք՝ եթէ խորշակ լինի, և լինի այնպէս։
56 * Կեղծաւորք՝ զերեսս երկնի և երկրի գիտէք
փորձել, իսկ զժամանակս զայս զինչ՞ ոչ փոր
ձէք։

57 ձէք։ * Ինդէր և յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զայր
58 ժանն։ * Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխ քո ի
պատերազմ ի հեշտասիրն ոտար զհաշիւն զբե-
ծանել ի նմանէ. զի գուցէ քաշուիցէ զքեզ ա-
պաստարան, և դաստարան մատնիցէ դահճի, և
59 դահիճն արկանիցէ ի բանտ։ * Ամեմ քեզ, ոչ
երանիցես անտի՝ մինչև հատուցանիցես զվե-
ճին բնիսն։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

1 Ալկին ոմանք ի նմին ժամանակի, և պատմեցին
նմա վն գալելեացւոցն, որոց զարիւնն ախոյա
2 տաս խառնեաց ընդ զոհս նոցա։ * Պատասխանի
եւ ասէ ցնա. Համարիս եթէ այն գալելեա-
ցիք եղեն մեղաւոր քան զամ գալելեացիս, զի
3 զայնպիսիսն անցս կրեցին։ * Այլ ասեմ ձեզ, այլ
եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքին նոյնպէս կո-
4 րնչիջիք։ * Կամ նոքա ուԹտուտասանքն, յորոց
վերայ աշտարակն անկաւ ի սելովամ, և սպան
ցնս. Համարիս եթէ նոքա պարտապանք եղեն
քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ ին յեր-
5 ուսաղէմ։ * Այլ, ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝
6 ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք։ * Ասաց և զա-
տակս զայս. Թզենի մի էր ուրուք ի նմանել
յայգւոջ իւրում. և եկն խնդրել պտուղ ի նը
7 մանէ՝ և ոչ եգիտ։ * Ասէ ցայգեգործն. ահա
երեք ամք են՝ յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ
ի թզենւոջդ՝ և ոչ գտանեմ. արդ՝ կտրեա զդա,
8 ընդէր և զերկիրդ խափանէ։ * Ա՛ն պատաս-
խանի ետ և ասէ. տէր՝ թող զդա յայս ամս-
մինչև շուրջ զդուխս եբեցից՝ և արկից աղբ.
9 * Թերևս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յայնմ
ժամ

եւս

եւ հատցես զդա։
10 * Եւ ուսուցանէր 'ի միում 'ի ժողովրդանոցացն
11 'ի շաբաթս։ * Եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս
հիւանդութեան ամս ութուտասն. և էր կարկա-
12 մեալ, և ո՛չ կարէր ամենևին 'ի վեր հայել։ * Եւ
տեսեալ զնա յի՝ կոչեաց առ ինքն՝ և ասէ ցնա.
կի՛ն դու՝ արձակեալ ես 'ի հիւանդութեան քումմէ։
13 * Եւ եդ 'ի վր՝ նր՝ ձեռն, և առ ժամայն ուղղե-
14 ցաւ, և փառաւոր առնէր զա՝ծ։ * Պատասխանի
ետ ժողովրդապետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէ՛ր 'ի
շաբաթու բժշկեաց յս՝, և ասէ ցժողովուրդն.
վեց օր է՝ յորս արժան է գործել յայնս եկայք
15 բժշկեցարո՛ւք, և մի՛ յաւուր շաբաթու։ * Պա-
տասխանի ետ նմա տէր՝ և ասէ. կե՛ղծաւորք՝
իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շաբաթու ո՞չ արձակէ
զեզն իւր կամ զէշ 'ի մսրոյ՝ և տանի տայ ջուր։
16 * Իսկ այս՝ դուստր աբրահամու էր. զոր կա-
պեաց սատանայ ահաւադիկ ութուտասն ամ,
ո՞չ էր արժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շա-
17 բաթու։ * Եւ զայս իբրև ասէր, յամօթ լի-
նէին ամենեքին որ հակառակն կային նմա. և
ա՝մ ժողովուրդն ուրախ լինէր 'ի վր՝ ա՝մ փառա-
18 ւորուե՝ցն՝ որ գործէին 'ի նմանէ։ * Եւ ասէր.
ո՞ւմ նման է արքայութի՝ ա՝յ, և որո՞ւմ նմանուե՝
19 նմանեցուցից զնա։ * Նման է հատոյ մանանխոյ,
զոր առե՝լ մարդոյ՝ արկ 'ի պարտէզ իւր. աճեաց
և եղև ծառ, և թռչունք երկնից բնակեալ էին
20 յոստս նր՝։ * Եւ դարձեալ ասէ. ո՞ւմ նմանե-
21 ցուցից զարքայութի՝ ա՝յ. * Նման է խմորոյ՝ զոր
առեալ կնոջ թաքոյց յալեր երից գրուաց՝ մին-
չև խմորեցաւ ա՝մ։
22 * Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ ուսու-

ցանէր. և ճանապարհ արարեալ յեէմ, * ասէ 23
ոմն ցնա. տէ՛ր՝ եթէ սակա՜ւք իցեն, որ ապրելոց
իցեն: և նա ասէ ցնս: * Ջանացարո՛ւք մտանել 24
ընդ դուռն նեղ. ասեմ ձեզ՝ զի բազումք խընդ-
րեսցեն մտանել՝ և ո՛չ կարասցեն: * Յորմէ հետէ 25
մացէ տանուտէրն և փակեսցէ զդուռնն, և
սկսանիցիք կալ արտաքոյ՝ և բախել զդուռնն, և
ասել. տէ՛ր տէ՛ր՝ բա՛ց մեզ. և պատասխանի
տուեալ ասիցէ ձեզ. ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի էք:
* Յայնժամ սկսանիջիք ասել. կերաք առաջի 26
քո և արբաք, և՛ի հրապարակս մեր ուսուցեր:
* Եւ ասիցէ. ասեմ ձեզ, ո՛չ գիտեմ զձեզ ուս- 27
տի էք. ՚ի բա՛ց կացէք յինէն ա՜մ մշակքդ անի-
րաւուե: * Ընդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց. 28
յորժամ տեսանիցէք զաբրահամ և զիսահակ և
զյակոբ՝ և զա՜մ մարգարէս յարքայութե՜ ա՜յ, և
զձեզ հանեալ արտաքս: * Եւ եկեսցեն յարևե- 29
լից և յարևմտից և՛ի հիւսիսոյ և՛ի հարաւոյ, և
բազմեսցին յարքայութե՜ ա՜յ: * Եւ ահա իցեն 30
յետինք՝ որ եղիցին առաջինք, և իցեն առաջինք՝
որ լինիցին յետինք: * Ի նմին աւուր մատեան 31
ոմանք փարիսեցիք, և ասեն ցնա. ե՛լ և գնա՛ աս-
տի, զի հերովդէս կամի սպանանել զքեզ: * Եւ 32
ասէ ցնս. երթա՛յք՝ ասացէ՛ք աղուեսուն այնմիկ.
ահաւասիկ հանեմ դևս, և բժշկութի՜ս կատա-
րեմ այսօր և վաղիւ՝, և յերիր աւուր կատարիմ:
* Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ՝ և՛ի միւսում 33
աւուր գնալ. զի ո՛չ է մարթ մարգարէի կորն-
չել արտաքոյ քան զեէմ: * Եէ՛մ եէ՛մ՝ որ կոտո- 34
րէիր զմարգարէս, և քարկոծ առնէիր զառա-
քեալսն առ քեզ. քանի՛ցս անգամ կամեցայ ժո-
ղովել զորդիս քո, որպէս հաւ զձագս իւր ընդ-
թևովք,

35 թևովք, և ո՛չ կամեցարուք։ * Ահա թողեալ լի-
ցի ձեզ տուն ձեր։ Բայց ասեմ ձեզ, եթէ ո՛չ
և ս տեսանիցէք զիս, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ
եկեալն յանուն տ̄ն։

ԳԼ. ԺԴ։

1 Եւ եղև 'ի մտանելն նր̄ 'ի տուն ուրումն իշխա-
նացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց,
2 և նոքա սպասէին նմա։ * Եւ ահա այր ոմն էր
3 անդ ջրգողեալ առաջի նր̄։ * Պատասխանի ետ
յն՝ և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս. եթէ
4 արժա՛ն իցէ 'ի շաբաթու բժշկել։ * Եւ նոքա
լուռ եղեն։ և բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց
5 զնա, և արձակեաց։ * Եւ ասէ ցնս̄. ո՛յր ուրուք
'ի ձէնջ էշ կամ եզն՝ անկանիցի 'ի ջրհոր, և ո՛չ
վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու։
6 * Եւ ո՛չ կարացին տալ նմա պատասխանի առ
7 այն։ * Ասաց և առ կոչնականսն առակ մի,
հայեցեալ թէ զիա՛րդ բարձընտիր լինէին, ասէ
8 ցնոսա։ * Յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ 'ի հարսա-
նիս՝ կամ 'ի կոչունս, մի՛ բազմիցիս յառաջին
բարձին. գուցէ պատուականագոյն և ս քան ըզ
9 քեզ իցէ կոչեցեալ 'ի նմանէ. * և եկեալ՝ որ
զքեզն և զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ. տո՛ւր սմա
տեղի. և ապա սկսանիցիս ամօթով զյետին տե-
10 ղին ունել։ * Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիջի՛ր՝
բազմեսջի՛ր 'ի յետին տեղւոջ. զի յորժամ գայցէ՝
որ կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ. բա՛րեկամ 'ի
վե՛ր մատիր. յայնժամ եղիցին քեզ փառք առա-
11 ջի բարձակցացն քոց։ * Զի ա̄մ որ բարձրա-
ցուցանէ զանձն, խոնարհեսցի. և որ խոնարհե-
12 ցուցանէ զանձն, բարձրասցի։ * Ասէ և ցկոչնա-
տէրն.

տէրն. յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի՛
կոչեր զբարեկամս քո, և մի՛ զեղբարս քո, և մի՛
զազգականս քո, և մի՛ զդրացիս քո, և մի՛ զմե-
ծամեծս. զի մի՛ և նոքա փոխարէն կոչեսցեն ըզ
քեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն: * Բ. յԼ յոր- 13
ժամ առնիցես ընդունելութ՝, կոչեա՛ զաղքատս
և զխեղս և զկաղս և զկոյրս: * Եւ երանելի լի- 14
նիցիս. զի ո՛չ ունին փոխարէն հատուցանելոյ
քեզ. և հատուսցի քեզ փոխարէն 'ի յարութ՝ե
արդարոց: * Իբրև լուաւ զայս ոմն 'ի բազմա- 15
կանացն՝ ասէ ցնա. երանի՛ որ կերիցէ ճաշ յար-
քայութ՝ե՝ այ: * Եւ նա ասէ. այր ոմն գործեաց 16
ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս: * Եւ ա- 17
ռաքեաց զծառայ իւր 'ի ժամու ընթրեացն կո-
չել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկա՛յք, զի ահաւասիկ
պատրաստ է ա՝մ ինչ: * Եւ սկսան մի ըստ միոջէ 18
ամենեքեան հրաժարել: առաջինն ասէ. ագա-
րակ գնեցի, և հարկ է ելանել տեսանել զնա, ա-
ղաչեմ զքեզ՝ կա՛լ զիս հրաժարեալ: * Եւ միւսն 19
ասէ. լուծս հինգ եղանց գնեցի, և երթամ փոր
ձել զնա՝, աղաչեմ զքեզ՝ կա՛լ զիս հրաժարեալ:
* Եւ միւսն ասէ. կին ածի, և վասն այնորիկ ո՛չ 20
կարեմ գալ: * Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց 21
զայն տ՝ն իւրում: Յայնժամ բարկացեալ տա-
նուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր. ե՛լ վաղվաղակի
'ի հրապարակս և 'ի փողոցս քաղաքիդ, և զաղ-
քատս և զխեղս և զկաղս և զկոյրս մո՛յծ այսր:
* Եւ ասէ ծառայն. տէ՛ր՝ եղև զոր հրամայե- 22
ցերն, և կայ ևս տեղի: * Եւ ասէ տէրն ցծա- 23
ռայն, ե՛լ 'ի ճանապարհս և 'ի ցանդս, և արա՛
այսր մտանել, զի լցցի տունս իմ: * Բ. սեմ ձեզ, 24
զի ոչ ո՛ք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթ-
րեաց

թեաց իմոց։
25 * Եւ երթայիմ ես նման ժողովուրդք քաղցումք։
26 դարձայ և տեսի ցնս։ * Եւ թէպ ոք գայ առ իս՝
և ոչ առեալ զհայր իւր և զմայր և զկին և զորդի
դիս և զեղբարս և զքոյր, նա և զանձն ևս իւր
27 ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել։ * Ո՛ր ոք ոչ քաշէ
նայ զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, ոչ կարէ իմ աշա-
28 կերտ լինել։ * Վասն՝ ո՞վ ի ձէնջ կամիցի շի-
նել աշտարակ, և ոչ նախ նստեալ համարիցի զծ
ախան՝ եթէ ունիցի քաւական՝ ի կատարուածն։
29 * Զի գուցէ լքեալ արկանիցէ հիմն՝ և ոչ կա-
րիցէ կատարել, ամենեքին որ տեսանիցեն, սկսա
30 նիցեն ծաղր առնել զնա, * և ասել՝ թէ այս այր
31 սկսաւ շինել, և ոչ կարաց կատարել։ * Կամ ո՞ր
թագաւոր երթեալ տայցէ պատերազմ ընդ այ-
լում թագաւորի, և ոչ նստեալ նախ խորհիցի,
եթէ կարօղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ ունել
զայնմիկ՝ որ գայցէ ի վր նր քսան հազարաւ։
32 * Զի՛ա թէ ոչ՝ մինչ դեռ հեռագոյն իցէ, դես-
պեստակութիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ ի խաղա-
33 ղութիւն։ * Այսպէս ամենայն ոք՝ այսոքիկ ի ձէնջ՝ որ ոչ
հրաժարեսցէ յամենայնէ իւրմէ, ոչ կարէ իմ աշա-
34 կերտ լինել։ * Աղուկ է աղ։ ապա թէ աղն
35 անհամեսցի, ի՞նչ համեմեսցի։ * Ո՛չ յերկիր՝ և
ոչ յաղբ է պիտանացու։ այլ ընկենուլինա ար-
տաքս։ որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ։

ԿԻ. ԺՈՒ։

1 Եւ էին մերձ առնա ամենայն մաքսաւորքն և մեղա-
2 ւորքն՝ լսել՝ի նմանէ։ * Եւ տրտնջէին փարիսե-
ցիքն և դպիրք՝ և ասէին. ընդէր սա զմեղաւորս
3 ընդունի՝ և ուտէ ընդ նոսա։ * Ասաց առ նո-
զա-

պատուական գայր ։ * Ամէնք էին՝ որ ի հնոյ մատրէ՝ որոց 4
էին հարիւր ոչխար, և կորուսանէին մի ի նո-
ցանէ. ոչ թողուցու զիննասուն և զինն յանա-
պատի, և երթայցէ զհետ կորուածոյն՝ մինչև
գտանիցէ զնա ։ * Եւ իբրև գտանէ, դնէ զնա 5
ի վերայ ուսոց իւրոց ենդալով, * և երթայ ի 6
տուն. կոչէ զբարեկամս և զդրացիս, և ասէ
ցնոսա. ուրախ եղերուք ընդ իս, զի գտի զոչ-
խարս իմ զկորուսեալ ։ * Ասեմ ձեզ, զի այսպէս 7
է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի
որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն իննասուն և ինն ար-
դարոց՝ որոց չէին պիտոյ ապաշխարութիւն ։
* Կամ որ կին ունի կին, որոց իցեն դրամք տասն. և 8
երթէ կորուսանիցէ դրամ մի, ոչ լուցանիցէ ճր
պատ. և ածէ տաւնի՛ տան և խնդրիցէ տաճ՝
մինչև գտանիցէ ։ * Եւ իբրև գտանէ, կոչէ զըզ 9
բարեկամս և զդրացիս՝ և ասէ. ուրախ լերուք
ընդ իս, զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի ։
* Ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եղիցի ա- 10
ռաջի հրեշտակաց աստ՝ ի վերայ միոյ մեղաւորի՝
որ ապաշխարիցէ ։ * Եւ ասէ. առն միոյ էին 11
երկու որդիք։ * Եւ ասէ կրտսերն՝ ի նոցանէ ցհայրն. 12
Հայր՝ տուր ինձ բաժին, որ անկանի ինձ ընդէց. և
նա բաժանեաց նոցա զկեանսն ։ * Եւ յետ ոչ ըն- 13
դամաւորաց՝ ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝
գնաց յաշխարհն հեռի. և անդ վատնեաց զինչս
իւր, զի կեայր անառակութեամբ ։ * Եւ իբրև ամ- 14
պատեաց զամենայն, եղև սով առատիկ յաշխար-
հին յայնմիկ, և սկսաւ ինքն չքաւորել ։ * Եւ 15
գնացեալ յարեցաւ՝ ի մի ոմն ի քաղաքացւոց
աշխարհին այնորիկ. և յղեաց զնա յագարակ իւր
արածել խոզս ։ * Եւ ցանկայր լնուլ զորովայն

իւր յեղջերէն զոր խողքն ուտէին, և ոչ ո՛ք
17 տայր նմա։ * Եւ եկեալ 'ի միտս իւր՝ ասէ.
քանի՞ վարձկանք իցեն 'ի տան հօր իմոյ հացա-
18 լիցք, և ես աստ սովամահ կորնչիմ։ * Յարու-
ցեալ դնացից առ հայր իմ, և ասացից ցնա. հայր՝
19 մեղայ յերկինս՝ և առաջի քո. * և ո՛չ և ս եմ ար-
ժանի կոչիլ որդի քո, արա՛ զիս իբրև զմի 'ի
20 վարձկանաց քոց։ * Եւ յարուցեալ եկն առ հայր
իւր. և մինչ դեռ հեռագոյն էր, ետես զնա
հայրն՝ և գթացաւ, յարեաւ և ընթացաւ ընդ-
առաջ, անկաւ զպարանոցաւն նր՝, և համբուր-
21 եաց զնա։ * Եւ ասէ ցնա որդին. հայր՝ մեղայ
յերկինս՝ և առաջի քո, ո՛չ և ս եմ արժանի կոչիլ
22 որդի քո։ * Ասէ հայրն ցծառայս իւր. վաղվա-
ղակի հանէ՛ք զպատմուճանն առաջին, և ագու-
ցէ՛ք նմա, և տո՛ւք զմատանին 'ի ձեռն նորա և
23 կօշիկս յոտս նորա. * և ածէ՛ք զեզն պարարակ՝
24 զենէ՛ք, կերիցո՛ւք և ուրա՛խ լիցուք. * զի այս
որդի իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ էր՝
25 և գտաւ. և սկսան ուրախ լինել։ * Եւ էր ե-
րէց որդին նր՝ յագարակի. և մինչ դեռ գայր՝ և
մերձ եղև 'ի տունն, լուաւ զձայն երգոց և ըզ
26 պարուց. * և կոչեցեալ առ ինքն զմի 'ի ծառայ-
27 իցն՝ հարցանէր թէ զի՛նչ իցէ այն։ * Եւ նա
ասէ ցնա. զի եղբայրքո եկեալ է, և եզեն հայր
քո զեզն պարարակ, զի ողջամբ ընկալաւ զնա։
28 * Բարկացաւ՝ և ո՛չ կամէր մտանել։ և հայրն
29 ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա։ * Պատասխանի
ետ և ասէ ցհայրն. այս քանի՞ ամք են՝ զի ծա-
ռայեմ քեզ, և երբէք զպատուիրանաւ քով ո՛չ
անցի. ուլ մի երբէք ո՛չ ետուր ինձ՝ զի ուրախ
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ։ * Յորժամ եկն որդիդ

քո

քո այդ՝ որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկս,
զեներ դմա զեզն պարարակ։ * Եւ ասէ ցնա. 31
ո՛րդեակ՝ դու հանապազ ընդ իս ես, և ա՜մ որ
ինչ իմ է՝ քո է. * այլ ուրախ լինել և խնդալ 32
պարտ էր, զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝ և
եկեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ։

ԳԼ. ԺԸ։

Եւ ասէր առ աշակերտսն. այր մի էր մեծա- 1
տուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ ամ-
բաստանութի՜ որպէս թէ վատնիցէ զինչս նր՜։
* Կոչեաց, և ասէ ցնա. զի՞նչ է այս զոր լսեմս 2
զքէն, տո՛ւր զհամար տնտեսութե՜ քո. զի ո՛չ և ս
կարես լինել տնտես։ * Ասէ ընդ միտս իւր տըն- 3
տեսն. զի՛նչ գործեցից, զի տ՜ր իմ հանէ զտնտե-
սութի՜ս. գործել ո՛չ կարեմ՝ մուրանալ ամաչեմ։
* Գիտեմ զինչ արարից. զի յորժամ 'ի բաց լի- 4
նիցիմ 'ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս 'ի տունս
իւրեանց։ * Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ միոջէ 5
'ի պարտապանաց տ՜ն իւրոյ, ասէ ցառաջինն.
քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում։ * Եւ նա 6
ասէ. հարիւր մար ձիթոյ։ ասէ ցնա. կա՛ զդիր
քո, և նի՛ստ գրեա՛ վաղվաղակի յիսուն։ * Գար- 7
ձեալ ասէ ցմիւսն. դու քանի՞ ինչ պարտիս։ և
նա ասէ. հարիւր քոռ ցորենոյ։ և ասէ ցնա. կա՛
զդիր քո՝ և նի՛ստ գրեա՛ ութսուն։ * Եւ գով- 8
եաց տէրն զտնտեսն անիրաւութե՜, զի իմաստութ՜
արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնա-
գոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց։
* Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս 'ի 9
մամոնայէ անիրաւութե՜. զի յորժամ պակասի-
ցէ սցն՝ ընկալցին զձեզ 'ի յարկսն յաւիտենա-
կանս։

10 կանս ։ * Որ 'ի փոքուն հաւատարիմ է, և 'ի բազ
մին հաւատարիմ է. և որ 'ի փոքուն անիրաւ է,
11 և 'ի բազմին անիրաւ է ։ * Իսկ արդ՝ եթէ յանի
րաւ մամոնային չեղէք հաւատարիմք, զճշմա
12 րիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ ։ * Եւ եթէ յօտա
րին չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ ։
13 * Ոչ՛ք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծառայել.
զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ
զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ. ո՛չ
14 կարէք ա՜յ ծառայել և մամոնայի ։ * Իբրև լսէին
զայս ա՜մ փարիսեցիքն՝ քանզի արծաթասէրք
15 էին, և անգոսնէին զնա ։ * Եւ ասէ ցնա՜. դուք
էք՝ որ արդարացուցանէք զանձինս առ՜ջի մարդ
կան, սակայն ա՜ծ գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ ա
ռաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի ա՜յ ։
16 * Օրէնքն և մարգարէք մինչև ցյովհաննէս.
յայնմ հետէ արքայութի՜ ա՜յ աւետարանի, և
17 ա՜մ ոք զնա բռնաբարէ ։ * Դիւրին իցէ երկնից
և երկրի անցանել, քան յօրինացն միոյ նշանա
18 խեցի անկանել ։ * Ամենայն որ արձակէ զկին
իւր՝ և առնէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն
19 առնէ, շնայ ։ * Այր ոմն էր մեծատուն, և ա
գանէր բեհեզս և ծիրանիս, և ուրախ լինէր
20 հանապազ առատապէս ։ * Եւ աղքատ ոմն ա
նուն ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան ն՜ր վի
21 րաւորեալ. * և ցանկայր յագել 'ի փշրանացն՝ որ
անկանէին 'ի սեղանոյ մեծատանն. այլ և շունք
22 ևս գային, և լեզուին զվէրս նորա ։ * Եւ եղև
մեռանել աղքատին, և տանել հրեշտակաց զնա
'ի գոգն աբրահամու. մեռաւ և մեծատունն՝ և
23 թաղեցաւ ։ * Եւ 'ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր
մինչ 'ի տանջանսն էր. ետես զաբրահամ 'ի հե
ռաս

աստուածն է, և զերկրպագութիւն ի գուգ նմի հանդուցիցէ։
24 * Եւ նա ասէրկայ ի նմա եւ ասէ. Հայր աբրահամ՝ ողորմեա՛ ինձ, և առաքեա զղազարոս, զի թաց-
ցէ զծայր մատանն իւրոյ ի ջուր, և զովացուսցէ
25 զլեզուս իմ. զի պատրաստիմ ի տագնապի սմանէ։ * Եւ
ասէ ցնա աբրահամ. որդեա՛կ՝ յիշեա զի ընկալ-
եար զանդէն զերկրիս քո ի կենդանութեան քում, և զոզա-
կան նոյնպէս զչարութիւնս. արդ՝ աս ասա մխի-
26 թարի, և դու այդր պատրաստիս։ * Եւ ի վերայ
այսր ամենի՝ վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ
կամելոյն ասել առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարիցէ, և
27 ոչ այսր ոք առ մեզ անցանել։ * Եւ ասէ. արդ
աղաչեմ զքեզ Հայր, զի արձակեսցես զդա ի
28 տուն հօր իմոյ. * ունի իմ հնգետղբարս կենդ, ոյք
զի տացէ նոցա վկայութիւն. զի մի՛ և նոքա գայցեն
29 յայս տեղի տանջանացս։ * Եւ ասէ աբրահամ.
ունին զՄովսէս և զմարգարէս, նոցա լսիցեն։
30 * Եւ նա ասէ. ոչ՝ Հայր աբրահամ, այլ եթէ
ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա, և ապաշխա-
31 րեսցեն։ * Եւ ասէ ցնա. եթէ Մովսէսի և մար-
գարէիցն ոչ լսեն, և ոչ թէ ի մեռելոց ոք յառ-
նիցէ՝ հաւատասցեն։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Ասաց և առ աշակերտսն իւր. ոչ է մարթ չգալ
գայթագղութիւն. բայց վայ այնմիկ ո՝ յոյր
2 գան գայթագղեսցեն։ Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկա-
նաւոր գայցէ։ * Եւ տէր նմա՝ թէ վէմ երկա-
ձեռն գայցէ։ * Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկա-
3 վորական յոյսցանէ։ * Ո՞ գոյշ կացէք ան-
ձանց։ եթէ մեղիցէ եղբայր քո, սաստեա նմա.
4 եւ եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա։ * Եւ եթէ
եօթն

եօթն անգամ մեղիցէ քեզ, և եօթն անգամ դարձ
5 ցի՛ի քեզ՝ և ասիցէ, ապշխարեմ, թողցե՛ս նմա։ * Եւ
6 ասեն առաքելքն ցտր. յաւել մեզ հաւատս։ * Եւ
ասէ տր. եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանան
խոյ, և ասիցէք թթենւոյս այսմիկ. խլեա՛ց և տնկե՛ց
7 ՚ի ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ։ * Իսկ ո՞վ ոք ՚ի
ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ,
որ իբրև մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղ
8 վաղակի. Թէ ա՛նց բազմեա՛ց։ * Այլ ո՛չ ասիցէ
ցնա. Թէ պատրաստեա՛ զինչ ընթրելոց իցեմ, և
գօտի ածեալ պաշտեա՛ զիս՝ մինչև կերայց և ար-
9 բից, և ապա կերիցես և արբցես դու։ * Միթէ
շնորհ ինչ ունիցի՞ ծառային այնմիկ, զի արար
10 զամենայն հրամանսն։ * Նոյնպէս և դուք՝ յոր-
ժամ առնիցէք զա՛մ հրամայեալսն ձեզ, ասաս-
ջի՛ք՝ Թէ ծառայք անպիտանք եմք, զոր պար-
11 տէաքն առնել, արարաք։ * Եւ եղև մինչև եր-
թայր նա յեէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ սա-
12 մարեայ և գալիլեացւոց։ * Եւ մինչ դեռ մտա-
նէր ՚ի գեօղ ուրեմն, պատահեցին նմա տասն
13 այր բորոտ՝ որք կացին ՚ի հեռաստանէ, * բար-
ձին զձայնս՝ և ասեն. յիսո՛ւս վարդապետ՝ ողոր-
14 մեա՛ց մեզ։ * Եւ իբրև ետես զնս, ասէ ցնս։
երթա՛յք ցուցէ՛ք զանձինս քահանայիցն. և եղև
15 իբրև գնացին, առժամայն սրբեցան։ * Մ՝ի ոմն
՚ի նոցանէ իբրև ետես՝ եթէ բժշկեցաւ, դար-
ձաւ անդրէն՝ ՚ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր
16 զա՛ծ. * անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս
նր, և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր սամարացի։
17 * Պատասխանի ետ յս և ասէ. ո՞չ տասն սոքա
սրբեցան, իսկ արդ՝ ինունքն ո՞ւր են։
18 * Օ՛ի ո՛չ գտան դառնալ տալ փառս ա՛յ, բայց
միայն

միայն այլազգիս այս։ *Եւ ասէ ցնա. արի՛ գը 19
նա՛. զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
*Իբրև հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն՝ թէ ե՞րբ 20
գայցէ արքայութի՞ւն՝ պատասխանի ետ նոցա
և ասէ. ո՛չ գայ արքայութի՞ւն՝ խտրանօք. *և 21
չասիցեն, թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամ անդ. զի
ահա արքայութի՞ւն՝ 'ի ներքս 'ի ձեզ է։ *Ասաց 22
և առ աշակերտսն. եկեսցեն աւուրք ցանկանալոյ
ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել՝ և
ո՛չ տեսանիցէք։ *Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ 23
ահաւասիկ է՝ կամ անդ, մի՛ երթայցէք զհետ։
*Զի որպէս փայլակն փայլատակեալ 'ի ներքոյ 24
երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որ-
դի մարդոյ յաւուրն իւրում։ *Բայց նախ 25
պարտ է նմա բազումս չարչարիլ՝ և խոտիլ յազ
գէս յայսմանէ։ *Եւ որպէս եղև յաւուրսն 26
նոյի, նոյնպէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մար-
դոյ։ *Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առնէին՝ և ա- 27
րանց լինէին՝ մինչև յօրն՝ յորում եմուտ նոյ 'ի
տապանն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենեսին։
*Նոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն զովտայ եղև, 28
ուտէին ըմպէին գնէին վաճառէին, տնկէին շի-
նէին. *և յորում աւուր ել զովտ 'ի սոդոմայ, 29
տեղաց հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս զա-
մենեսին. *ը՞ն նմին օրինակի եղիցի և յաւուրն, 30
յորում որդի մարդոյ յայտնելոց է։ *Յայնմ ա- 31
ւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ և կարասի իւր 'ի տան,
մի՛ իջցէ առնուլ զայն. և որ յանդի իցէ, նոյն-
պէս մի՛ դարձցի յետս։ *Յիշեցէ՛ք զկինն զով 32
տայ։ *Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցա- 33
նել, կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցուս-
ցէ զնա։ *Ասեմ ձեզ. յայնմ գիշերի՝ թէ եղի- 34
ցին

ցին երկու 'ի մի մահիճս, մին առցի՝ և միւսն
35 թողցի։ * և եթէ եղիցին երկու՝ աղալ 'ի միա-
սին, մին առցի՝ և միւսն թողցի. և եթէ իցեն
երկու յանդի, մին առցի՝ և միւսն թողցի։
36 * Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. յո՞ տէր։
37 * Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմին է, անդր և
արծուիք ժողովեսցին։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Ասաց և առակ մի նոցա՝ առ այն, թէ պարտ է
յա՛մ ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրա-
2 նալ. * ասէ. դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ու-
րեմն, յա՛յ ո՛չ երկնչէր՝ և 'ի մարդկանէ ո՛չ ամա-
3 չէր։ * Եւ այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի, գայր
առ նա և ասէր. դա՛տ արա ինձ յոսոխէ իմմէ։
4 * Եւ ո՛չ կամէր 'ի բազում ժամանակս։ յետ
այնորիկ ասէ 'ի մտի իւրում, եթէ և յա՛յ ո՛չ
5 երկնչիմ, և 'ի մարդկանէ ո՛չ ամաչեմ, * գոնէ վ՛ս
աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ,
6 զի մի՛ իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։ * Եւ
ասէ տ՛ր. լու՛արուք զի նչ դատաւորն անիրաւու-
7 թե՛ ասէր։ * Իսկ ա՛ծ ո՞չ առնիցէ վրէժխնդրութի՛
ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն առ նա 'ի տու՛է
և 'ի գիշերի. և երկայնամիտ միայն լինիցի առ
8 նոսա։ * Այո՞ ասեմ ձեզ. զի արասցէ վրէժ-
խնդրութի՛ նց՝ վաղվաղակի։ իսկ որդի մարդոյ
եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք հաւատս յերկրի։
9 * Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս յանձինս,
թէ արդարք իցեն՝ և խոտիցեն զբազումս, զա-
10 ռակս զայս։ * Երք երկու ելին 'ի տաճարն կալ
յաղօթս, մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր։
11 * Փարիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առան-
ձինն

ձինն աղօթս մատուցանէր. ա՛ծ իմ՝ գոհանամ
զքէն, զի ո՛չ եմ իբրև զայլս 'ի մարդկանէ, զյա-
փշտակօղս՝ և զանիրաւս՝ և զշունս, կամ իբրև
զայս մաքսաւոր: * Այլ պահեմ երկիցս 'ի շաբա- 12
թու. և տամ տասանորդս յա՛մ ստացու՛ածոց ի-
մոց: * Եւ մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ո՛չ կա- 13
մէր և ո՛չ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կո-
ծէր զկուրծս իւր՝ և ասէր. ա՛ծ՝ քաւեա՛ զիս
զմեղաւորս: * Ասեմ ձեզ. էջ սա արդարացեալ 14
'ի տուն իւր քան զնա: զի ա՛մ որ բարձրացուցա-
նէ զանձն իւր, խոնարհեսցի. և որ խոնարհե-
ցուցանէ զանձն, բարձրասցի:
* Մատուցանէին առ նա և մանկտի՝ զի մերձե- 15
նայցէ 'ի նս. իբրև տեսին աշակերտքն սաստէին
նոցա: * Իսկ յս՛ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն ասէ. 16
Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգե-
լուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութի՛ ա՛յ:
* Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ընդունիցի զարքայու- 17
թիւն ա՛յ իբրև զմանուկ, ո՛չ մտցէ 'ի նա: * Եւ 18
եհարց զնա ոմն իշխան և ասէ. վարդապե՛տ բա-
րի՝ զի՞ նչ գործեցից, զի զկեանսն յաւիտենա-
կանս ժառանգեցից: * Ասէ ցնա յս՛. զի՞ ասես 19
զիս բարի. չի՛ք ոք բարի՝ բայց մի ա՛ծ: * Զպատ- 20
ո՛ւիրանս գիտես. մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ, մի՛
գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատո՛ւեա՛ զհայր
քո և զմայր: * Եւ նա ասէ. զայդ ա՛մ պահեցի 21
'ի մանկութէ՛ իմմէ: * Իբրև լո՛ւաւ զայն յս՝ 22
ասէ ցնա. միւս ևս պակաս է քեզ. զա՛մ ինչ զոր
ունիս, վաճառեա՛ և տո՛ւր աղքատաց: և ունի-
ցիս գանձս յերկինս. և ե՛կ զկնի իմ: * Նա իբրև 23
լո՛ւաւ զայս՝ տրտմեցաւ. քանզի էր մեծատուն
յոյժ: * Իբրև ետես զնա յս՛ տրտմեալ, ասէ. 24

ո՞ր-

ՊՐԿԵՍ ԶԺՈՒՇՏՐԱՍ ՈՐ ԼԻՆԻՍ ՈՒՆԼՑԻՆ՝ ՄՈՍԱՆԼՑԻՆ
25 ՅԱՐՔԱՅՈՒԼ ԱՅՆ։ * Ա՛ՒՐԱՏԱՑՆ ԼՑԻ ՄԱԼԽԱՅ ԸՆԴ
ԴԱԿ ԱՍՂԱՆ ԱՆՑԱՆԵԼ, ՔԱՆ ՄԵԾԱՍՈՍՆ ՅԱՐՔԱՅՈՒ
26 ԹԻՒՆ ԱՅՆ ՄՈՍԱՆԵԼ։ * Ա՛Ր ՈՐ ԼՍԷՍՆՆ՝ ԱՍԷՐՆ Ե. Ե
27 Ո՞Ր ԿԱՐԼՑԵՑ ԱՊՐԵԼ։ * Ա՛Ր ՆԱ ԱՍԷ Ե. ԱՆՀԱՒԱՐԼՈՒՔ
28 ԱՒ՛Ի ՄՈՐԴԿԱՆԷ, ՀՅՈՒՐԱՒՈՐՔ ԵՒ ՀՅՂ։ * Ա՛Ր Ա՞
ՍԷ ԱԲԵՐԱՄ Ե. ԱՀԱՒԱՒԻԿ ՄԵՐ ԹՈՂՈՒՔ ՉԱՄ ԼԻՆՉ
29 ՀՄԵՐ, ԵՒ ԵԿԱՔ ՀԱՆԻ ՔՐ։ * Ա՛Ր ՆԱ ԱՍԷ ՅՆԱՍԱ.
ԱՄԵՆ ԱՍԵՄՁԵՑ, ԵԹԷ ՊՏՒՔ Ն՝ ՈՐ ԵԹՈՂ ՊԱՀԱՆԱ
ԿԱՄ ՀՅՆՈՑՆ ԿԱՄ ՁԵՂԱՅԱՆ ԿԱՄ ՀԱՆԻՆ ԿԱՄ ՊԱՐ՞
30 ԴԻՆ՝ ՎԱՆ ԱՐՔԱՅՈՒԵ ԱՅ, * ԵԹԷ ՈՉ ԱՌՆՈՒՑՈՒ
ԲԱՐԱՄԱՊԱՏԻԿ Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՅԱՅՍԻԿ. Ե ՅԱՇ՞
ԽՈՐՀԻՆ ՈՐ ԳԱԼՑՆ Է՝ ՀՀԵԱՆԱՆ ՅԱՐԽԱՆԱԿԱՆԱ
31 ԺԱՌԱՆԳԵՑՅՔ։ * Ա՛Ր ԱՌԵԱԼ ՀԵՐԿՈՒՈՒԱՍԱՆԱՆ
ԱՌԱՆՁԻՆՆ՝ ԱՍԷ ՅՆՈ. ԱՀԱՒԱՒԻԿ ԵԼԱՆԵՍՔ ՅԵՔՄ.
Ե ՀԱՒԱՐԵՑԻՆ ՅԱՄ ԳՐԵԱԼՔՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏԻՆ՝Ք ՎՈ
32 ՈՐՈՒՑ ՄՈՐԴՑ։ * Ո՛Վ Ի ՄԱՆԱՆԵՑՔ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ
33 Ե ՀԱՒԱՏԱՑԵՑՔ. * Ե ՀԱՐԿԱՆԼՑԵՆ Ե ԱՊԱՆԱՆԼՑԵՆ
34 ՎՆԱ, Ե ՅԵՐԵՐ ԱՒՈՒՐ ՅԱՐԼՑՔ։ * Ա՛Ր ՆՈՔԱ ՈՉԻՆՉ
ԼՈՒԱՑԱՆ ՅԱՆՑԱՆԷ, ԱՅԼ ԵՐ ԵՍԱՆ ԺԱԺՔԵԱԼ Ի
ՆՈՑԱՆԷ, Ե ՈՉ ԳԼԽԷԼԻՆ ՁԱԱՑԵԱԼԱՆ։
35 * Ա՛Ր ԵԼԵ Ի ՄՕՏԵԼՆ ՆՈՐԱ ՅԵՐԼՔՈՎ, ԿԱՑ ՈՒՆԵ
36 ՆԱՏԵՐ ԱՒ ՀԱՆԱՊԱՐՀԱՒԱՆ ՄՈՒՐԱՑԻԿ։ * Ի՛ԵՐԱԿ
ԼՍԱՒ ՁԱՆԱՊԱՐՀԱՒԱՆ, ՀԱՐՑԱՆԷՔ՝ ԹԷ
37 ՎԻ՞ՆՉ ԷՑԷ ԱՅՆ։ * Ա՛Ր ԱՌԱՒԵԼԻՆ ՆՈՒՆ, ԼԹԷ ՀՐ
38 ՆԱՀԱՏԱԿԵՑԻ ԱՆՑԱՆԷ։ * Ա՛ՂԱՂԱԿԵԱՑ Ե ԱՍԷ. ՅՐ
39 ՈՐԴԻ ԴԱՒԹԻ՝ ՈՂՈՐՄԵԱՑ ԼԻՆԻՍ։ * Ա՛Ր ՈՐ ԱՌԱ՞
ՉԻՆ ԵՐԹԱՑԻՆ՝ ԱՌԱՈՒԷԻՆ ՆՈՒՆ ՎՐԻ ԼՍԵՑԷ. Ե ՆԱ
ԵՒ ԱՌԱՒԵԼ ԱՂԱՂԱԿԻՔԸ, ՈՐԴԻ ԴԱՒԹԻ՝ ՈՂՈՐ՞
40 ՄԵՑԱՑ ԼԻՆԻՍ։ * Ո՛Վ ԱՒԵԼԻ ԱՒ ՅՈ, Ե ՀՐԱՄԱՅԵՑԱՑ Ա՞
ԾԵԼԻՆ ԱՒ ԻԲ. Ե ԼԵՔԸ ՄԵՐՔ ԵԼԻ ԱՒՆԱ,
41 ԵՀԱՑԱՑ ՎՆԱ Ե ԱՍԷ. * ՎԻ՛ՆՉ ԻՄԱՑԱ ԴԱ՞ ՎԻ
ԱՐԱ՞

զրահից քեզ։ և նա ասէ ամէնքն՝ զի բացցին աչք
42 քո՝ և տեսից։ * Եւ յետ ասէ ցնա. Հայեաց, հա-
43 սատք քո կեցուցին զքեզ։ * Եւ առաքեալն ե-
աես, երթայր զհետ նոր՝ և փառաւորէր առնէլ
զնա. և ամենայն ժողովրդեանն տեսեալ, տայր
օրհնութիւն ՚ի

ԿԱՂՈՒԱԾ.

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով։ * Եւ ահա այր
2 մի անուն կոչեցեալ զաքէոս, և նա էր մարք-
3 ատպետ, և ինքն մեծատուն. * և խնդրէր տես-
անել զԵթէ ով իցէ յիսուս, և ոչ կարէր ՚ի բազմու-
4 թենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ * Եւ ընթացեալ
յառաջս, ել ՚ի ժանտաթզենին՝ զի տեսանիցէ
5 զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։ * Որպէս
եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ ՚ի վեր յիսուս՝ և ասէ ցնա.
զաքէ՝ փութով էջ այսօր, զի այսօր ՚ի տան քում
6 արժան է ինձ ագանել։ * Փութացաւ և էջ՝ և
7 ընդունաւ զնա ուրախութեամբ։ * Եւ որպէս տես-
անէին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մե-
8 ղաւորի եմուտ լուծանել։ * Եւկն՝ եկաց զա-
քէոս՝ և ասէ ցՏէր. տէր՝ զկէս ընչից իմոց
տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից
9 չորեքկին։ * Եւ ասէ ցնա յիսուս. այսօր եղև փրկու-
թիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի աբ-
10 րահամու է։ * Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել
11 և կեցուցանել զկորուսեալսն։ * Եւ մինչդեռ նո-
ցա զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վասն
մերձենալոյ նորա յԵրէմ, և համարելոյ նոցա զ-
թէ առաջիկայն յայտնելոց է արքայութիւն Տեա։
12 * Ասէ. այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհս
հեռի առնուլ իւր թագաւորութիւն, և դառնալ։

13 * Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝ ետ նց տասն
մնաս, և ասէ ցնս. յարգեցէք զայդ՝ մինչև եկից։
14 * Եւ քաղաքացիքն նր ատէին զնա. առաքեցին
հրեշտակս զկնի նր և ասեն, թէ ոչ կամիմք թա-
15 գաւորել դմա 'ի վր մեր։ * Եւ եղև դառնալ
նմա՝ առեալ զթագաւորութին, և կոչեալ զծա-
ռայսն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն, զի գիտաս-
16 ցէ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ։ * Եկն առաջինն և
17 ասէ. տէր մնասն քո՝ տասն մնաս արար։ * Եւ
ասէ ցնա. ազնիւ ծառայ և բարի, զի 'ի փոքուդ
հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխանութի ունել 'ի
18 վերայ տասն քաղաքի։ * Եկն երկրորդն և ասէ.
19 մնասն քո արար հինգ մնաս։ * Ասէ և ցնա. և
20 դու լիջիր 'ի վր հինգ քաղաքաց։ * Եկն միւսն
և ասէ. տէր՝ ահա մնասն քո՝ զոր ունէի ծրար-
21 եալ 'ի վարշամակի. * երկնչէի 'ի քէն, զի այր
ստամբակ ես. բառնաս՝ զոր ոչ եդիր, և հնձես՝
22 զոր ոչ սերմանեցեր։ * Եւ ասէ ցնա. 'ի բերանոյ
քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ անհաւատ.
գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝
23 զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի։ * Եւ
ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ 'ի սեղանաւորս,
24 և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ * Եւ ասէ
ցսպասաւորսն. առէք 'ի դմանէ զմնասն, և տա-
րայք տուք այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնասն.
25 * Եւ ասեն ցնա. տէր՝ ունի տասն մնաս.
26 * Ասեմ ձեզ, եթէ ամի որ ունիցի, տացի. և
յայնմանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձ-
27 ցի 'ի նմանէ։ * Բայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ,
որ ոչն կամէին զիս թագաւորել 'ի վերայ նոցա,
28 ածէք այսր և սպանէք առաջի իմ։ * Եւ իբրև
զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ ելանել յեէմ։

* Եւ եղև իբրև մերձեցաւ 'ի բեթփագէ և 'ի 29
բեթանիա մօտ 'ի լեառն՝ որ կոչի ձիթենեաց,
առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ։
* Երթայք դուք 'ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր 30
կայ, յոր իբրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ
կապեալ, յորում ոք 'ի մարդկանէ երբէք ոչ
նստաւ. լուծէք զնա և ածէք։ * Եւ եթէ ոք 31
հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր լուծանէք, այսպ̃ս
ասասջիք ցնա, թէ տ̃ն իւրում պիտոյ է։ * Իբրև 32
չոքան որ առաքեցանն, գտին ոպ̃ ասացն ցնոսա,
կայր յաւանակն։ * Եւ մինչդեռ լուծանէին ըզ 33
յաւանակն, ասեն տեարքն նր̃ ցնս̃. զի՞ լուծա-
նէք զյաւանակդ։ * Եւ նոքա ասեն. տ̃ն իւ- 34
րում պիտոյ է։ * Եւ ածին զնա առ յս̃. և արկին 35
զնովաւ հանդերձս, և հեծուցին զյս̃։ * Եւ 36
մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւրեանց տա-
րածանէին զճանապարհաւն։ * Եւ իբրև այն 37
ինչ մերձ եղև 'ի զառ 'ի վայր լերինն ձիթենեաց,
սկսաւ ա̃մ բազմութի̃ աշակերտացն ուրախուբ̃
օրհնել զա̃ծ 'ի ձայն մեծ վ̃ս ա̃մ եղելոց զօրու-
թեանցն՝ զոր տեսին. * և ասէին. օրհնեալ որ 38
գայ թագաւորդ յանուն տ̃ն խաղաղութի̃ յեր-
կինս, և փառք 'ի բարձունս։ * Եւ ոմանք 'ի փա- 39
րիսեցւոցն յամբոխէ անտի ասեն ցնա. վարդա-
պետ՝ սաստեա՛ աշակերտացդ քոց։ * Պատաս- 40
խանի ետ և ասէ. ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լը
ռեսցեն, քարինքդ աղաղակեսցեն։ * Եւ իբրև 41
մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց 'ի վր̃ նր̃, և
ասէ. * Եթէ դիտէիր դու դոնէ յաւուրս յայս- 42
միկ զխաղաղութի̃ն քո. բայց այժմ ծածկեցաւ
յերեսաց քոց։ * Զի եկեսցեն աւուրք 'ի վերայ 43
քո, և պատեսցեն զքև թշնամիք քո պատնէշ.

և

և պաշարեսցեն զքեզ, և նեղեսցեն զքեզ կո՛ղմանց։ * 44 և յատակեսցեն զքեզ, և զորդիս քո
՚ի քեզ. և ո՛չ թողուցուն քար ՚ի քարի վը՛ր քանի
՚ի քեզ. փոխանակ զի ո՛չ ճանեար զժամանակ
այցելութե՛ան քո։ * 45 Այլ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ
հանել զաղաւնեվաճառսն, և զդնօղս. և զսեղանս
46 հատավաճառացն ցրուէաց։ * Այլ ասէ ցնոսա.
գրեա՛լ է՝ և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից, և
47 դո՛ւք արարի՛ք զնա այրս աւազակաց։ * Այլ ու-
սուցանէր զնա հանապա՛զ ՚ի տաճարին. իսկ քա-
հանայապետքն և դպիրք՝ և գլխաւորքն ժողովրդ
48 դեանն խնդրէին զնա կորուսանել, * և ո՛չ գտա-
նէին՝ թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուրդն ամ
կախեալ կայր զնմանէ ՚ի լսել։

ԿԱ. Ի։

1 Այլ եղև ՚ի միում աւուրցն յայնցանէ, մինչ
դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ՚ի տաճարի
անդ՝ և աւետարանէր, հասին ՚ի վերայ քահա-
2 նայապետքն և դպիրք ծերովքն հանդերձ, * և
ասեն ցնա. ասա մեզ՝ որիվ իշխանութե՛ գործես
դու զայդ, կամ ո՞վ է՝ որ եւս քեզ զայդ իշխա-
3 նութի՛ւն։ * Պատասխանի եւս և ասէ ցնոսա. Հարցից
4 և ես ձեզ բան մի, և ասացէ՛ք ինձ։ * Մկրտու-
թի՛ւնն յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ ՚ի մարդ-
5 կանէ։ * Այլ նոքա խորհեցան ՚ի միտս իւրեանց
6 և ասեն. * Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ ըն-
դէր ոչ հաւատացէ՛ք նմա. և եթէ ասեմք ՚ի
մարդկանէ, ամ ժողովրդեն քարկոծ առնեն զմեզ
վասն. զի հաստատեալ է ՚ի միտս զյովհաննէ,
7 թէ մարգարէ է։ * Այլ պատասխանի եւուն
8 ձգիտել թէ ուստի լիցի։ * Այլ ցո՛ւ ասէ ցնո-
ա՛ս.

սա. և ո՛չ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։
*Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զառակս զայս։ 9
այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ զնա մշակաց. և
ինքն գնաց 'ի ճանապարհ ժամանակս բազումս։
*Եւ 'ի ժամու՝ առաքեաց առ մշակսն ծառայ, 10
զի 'ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա. և մշակքն
գան հարին զնա, և արձակեցին ունայն։ *Եւ 11
յաւել միւս ևս ծառայ յղել. նոքա և զնա ևս
գան հարին՝ անարգեցին, և առաքեցին ունայն։
*Եւ յաւել զերրորդն առաքել. նոքա և զնա 12
վիրաւորեցին, և հանին արտաքս։ *Ասէ տէր 13
այգւոյն. զի՞նչ արարից, առաքեցից զորդի իմ
սիրելի, Թերևս'ի սմանէ պատկառեսցեն։ *Իբրև 14
տեսին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և
ասեն. սա է ժառանդն. սպանցուք զսա, զի մեր
լինիցի ժառանգութի՞ն։ *Եւ հանին զնա ար- 15
տաքս քան զայգին և սպանին. արդ՝ զի՞նչ արաս
ցէ ընդ նս՝ տէր այգւոյն. *ո՞չ ապաքէն գայցէ 16
և կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և տացէ զայ
գին այլոց։ իբրև լուան՝ ասեն. քա՛ւ՝ մի՛ լիցի։
*Եւ նա հայեցեալ ընդ նս՝ ասէ. իսկ զի՞նչ 17
իցէ այն՝ որ գրեալն է. Թէ զվէմն զոր անարգե-
ցին շինօղքն, նա եղև գլուխ անկեան։ *Ամե- 18
նայն՝ որ ընդ հարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խորտա-
կեսցի, և յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա.
*Եւ խնդրէին դպիրքն և քահանայապետք ար- 19
կանել 'ի նա ձեռս 'ի նմին ժամու, և երկեան 'ի
ժողովրդենէն. զի գիտացին՝ Թէ առ նս՝ ասաց
զառակն զայն։ *Եւ ապա սպասեցին, և առա- 20
քեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ
արգարս ունել. զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք.

առ

զառ՝ի մատնել զնա պետուրեբ և իշխանուբե դա-
21 տաւուրին։ * Յարցին ցնա և ասեն. վարդապետ՝
գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս և ուսուցանես, և
ոչ առնուս ակն՝ այլ ճշմարտուբեբ զճանապարհն
22 աստ ուսուցանես։ * Լ՚արժան է մեզ կայսեր հար-
23 կս տալ՝ թէ ոչ։ * Իւր նայեցեալ ընդ խորա-
24 մանկուբիւն նց՝ ասէ ցնա. * ցուցէք ինձ զդա-
հեկանն. և նորա ցուցին։ և ասէ. վո՞ր պատկեր
և գդիր ունի։ պատասխանի ետուն և ասեն՝ ըզ
25 կայսեր։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. արդ երիթայք
26 տուք զկայսերն կայսեր, և զնոյն աստ։ * Եւ ոչ
կարացին զնա ըմբռնել բանիւք առաջի ժողո-
վրդեանն. և զարմացեալ ընդ պատասխանին նո-
ր՝ լռեցին։
27 * Ա՚ատուցեալ ումանք ի սադուկեցուցն, որք
հակառակէին չլինել յարուբիե, հարցին ցնա՝
28 * և ասեն. վարդապետ՝ մովսէս գրեաց մեզ, է-
թէ ուրուք եղբայր մեռանիցի, որ կին ունի և
անորդի լիցի, զի առնուցու եղբայր նր զկինն,
29 և յարուսցէ զսաւակ եղբօր իւրում։ * Ե՚րդ՝
եօթն եղբարբք էին. և առաջնոյն առեալ կին՝
30 մեռաւ անորդի։ * Ե՚ւ զնա և երկրորդն, մե-
31 ռաւ և նա անորդի։ * Ե՚ւ զնա և երրորդն.
նոյնպէս և եօթանեքքին. և ոչ թողին որդիս։
32 * Ա՚եռաւ և կինն։ * Ե՚րդ՝ ի յարուբիե ումի
33 ի նոցանէ լինիցի կին. զի եօթանեքքին կալան
34 զնա կին։ * Պատասխանի ետ նոցա յս և ասէ.
որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առնուն՝ և
35 արանց լինին։ * Իսկ որ արժանի լինիցին այնմ
աշխարհի հասանել՝ և յարուբենն որ ի մեռելոց.
36 ոչ կանայս առնուն, և ոչ արանց լինին։ * Ո՚ւստի
և ոչ մեռանել ևս կարեն, զի հաւասար հրեշտա-
կաց

կաց են՝ և որդիք ա̅յ. քանզի յարութ̅ե̅ որդիք
են։ * Բ.ոլ զի յառնեն մեռեալք, և մովսէս 37
գուշակեաց 'ի մորենւոջն, որ̅պ̅ ասէ զտ̅նէ ա̅յ
աբրահամու և զա̅յ սահակայ և զա̅յ յակովբայ։
* Եւ ա̅ծ չէ՛ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց, զի 38
ամենեքին նմա կենդանի են։ * Պատասխանի ե_ 39
տուն ոմանք 'ի դպրացն և ասեն. վա՛րդապետ՝
բարւոք ասացեր։ * Եւ ո՛չ և ս ոք իշխէր հար_ 40
ցանել զնա և ոչինչ։
* Ասէ և առ նս̅. զիա՛րդ ասեն զքս̅է՝ թէ որ_ 41
դի է դաւթի. * զի ինքն դաւիթ ասէ 'ի գիրս 42
սաղմոսաց. ասաց տ̅ր ցտէր իմ, նի՛ստ ընդ աջմէ
իմմէ, * մինչև եդից զթշնամիս քո պատուան_ 43
դան ոտից քոց։ * Իսկ արդ՝ եթէ դաւիթ զնա 44
տ̅ր կոչէ, զիա՛րդ որդի նր̅ իցէ։ * Եւ լուիլու 45
ա̅մ ժողովրդեանն ասէ ցաշակերտսն։ * Զ գ՛ոյշ 46
լերուք 'ի դպրացն, որ կամին պատմուճանօք
շրջել, և սիրեն ողջոյնս 'ի հրապարակս և զնախա_
թոռս 'ի ժողովուրդս և զբարձերէցս յընթրիս։
* Որ ուտեն զտունս այրեաց, և պատճառա_ 47
նօք յերկարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին աւե_
լի դատաստանս։

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ արկա_ 1
նէին զտուրս իւրե̅նց 'ի գանձանակն։ * Ետես 2
և զկին ոմն այրի աղքատ, որ արկ անդր երկուս
լումայս։ * Եւ ասէ. արդարև ասեմ ձեզ. զի 3
այրին այն աղքատ՝ աւելի արկ քան զամենեսին։
* Ամենեքին նոքա 'ի մթերից իւրեանց արկին 4
յընծայսն ա̅յ. բայց նա 'ի կարօտութ̅է̅ իւրմէ
զա̅մ զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ։

* Եւ

5 * Եւ յասել ոմանց զտաճարէն , թէ գեղեցիկ
վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է , ասէ ։
6 * Այդ ամ զոր տեսանէք , եկեսցեն աւուրք՝
յորս ոչ թողցի այդր քար ի քարի վերայ , որ
7 ոչ քակտեսցի ։ * Հարցին ցնա և ասեն . վարդա-
պետ՝ երբ լինիցի այդ , և զինչ նշան իցէ՝ յոր-
8 ժամայդ լինելոց իցէ ։ * Եւ նա ասէ . զուշ
կացէք , մի՛ խաբիցիք . զի բազումք գայցեն յա-
նուն իմ և ասիցեն՝ թէ ես եմ . և մերձեցաւ
9 ժամանակ , մի՛ երթայցէք զկնի նոցա ։ * Եւ
յորժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովուխն՝
մի՛ զարհուրիցիք , զի պարտ է նախ այնմ լինել .
10 այլ ոչ առժամայն կատարած ։ * Յայնժամ ասէ
ցնոսա . յարիցէ ազգ յազգի վերայ , և թագաւո-
11 րութիւն՝ ի թագաւորութիւնե վերայ ։ * Եւ շարժ-
մունք մեծամեծք . և՝ ի տեղիս տեղիս սովք և
սրատեսութիւնք , եղիցին սրհատութիւնք և նշանք մե-
12 ծամեծք յերկնից ։ * Նայց յառաջ քան զայս
ամենայն , մխեսցեն զձեռս իւրեանց՝ ի ձեզ՝ և
հալածեսցեն . մատնեսցեն՝ ի ժողովուրդս և՝ ի
բանտս , և տանիցին առաջի դատաւորաց և թա-
13 գաւորաց վասն անուանն իմոյ . * և լինիցի ձեզ
14 այն՝ ի վկայութիւն ։ * Արդ՝ դիք՝ ի սիրտս ձեր՝
մի՛ յառաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի ։
15 * Ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն , զոր
ոչ կարիցեն կալ հակառակ՝ կամ տալ պատասխա-
16 նի՝ ամենեքումբեանցդիմացն ։ * Մատնեսջիք և
ի ծնողաց և յեղբարց և յազգականաց և՝ ի բա-
17 րեկամաց , և սպանանիցեն՝ ի ձէնջ . * և եղիջիք
ատելեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ .
18 * և մազ ոչ՝ ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցի .
19 * և համբերութեբ ձերով ստասջիք զոգիս ձեր ։

* Ա.ՅԼ

* Բ. Յլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօ- 20
րօք զեէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ է ա-
ւեր նր: * Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի իցեն՝ 21
փախիցեն 'ի լերինս, և որ 'ի միջի նորա իցեն՝
խուսեսցեն, և որ 'ի գաւառսն իցեն՝ մի՛ մտցեն
'ի նա. * զի աւուրք վրէժխնդրութեան են այնո- 22
քիկ՝ առ 'ի կատարելոյ ամ գրելոց: * Բայց վայ 23
իցէ յղեաց և ստնդուաց յաւուրսն յայնոսիկ.
զի եղիցի տագնապ մեծ 'ի վերայ երկրի, և
բարկութիւն ժողովրդեանն այնմիկ: * Եւ անկ- 24
ցին 'ի սուր սուսերի, և գերեսցին յամ հեթա-
նոսս. և եէմ եղիցի կոխան յաղգաց՝ մինչև կա-
տարեսցին ժամանակք հեթանոսաց: * Եւ եղի- 25
ցին նշանք յարեգակն և 'ի լուսին և յաստեղս. և
յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ յահեղ բարբա-
ռոյ իբրև ծովու և խռովութեան, * յելանելոյ 26
ոգւոց մարդկան յերկիւղէ և 'ի կարծեաց ե-
կելոց 'ի վերայ տիեզերաց. զի զօրութիւք երկնից
շարժեսցին: * Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մար- 27
դոյ եկեալ՝ ամպովք զօրութ և փառօք բազմօք:
* Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք 28
և բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի մերձ է
փրկութիւն ձեր: * Եւ ասաց առակ մի նց. տե- 29
սէք զթզենիդ և զամ ծառ. * յորժամ ցուցա- 30
նիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք՝ և 'ի նոցանէ
ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն: * Նոյնպէս և 31
դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամ եղեալ՝ գի-
տասջիք թէ մերձ է արքայութիւն այ: * Ամէն 32
ասեմ ձեզ. թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս
ամ լինիցի: * Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք 33
իմ ոչ անցանիցեն: * Զգոյշ լերուք անձանց, 34
դուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութիւն

և արքեցուԹԸ՝ և հոգուվք աշխարհականօք ; և
յանկարծակի հասանիցէ ՚ի վեր ձեր օրն այն .
35 * զի իբրև ընդոգայթ հասանիցէ ՚ի վեր ամե-
նեցուն , որ բնակեալ են ընդ ամենայն երկրի .
36 * Ի.րԹուն կացէք այսուհետև , յամենայն
ղօԹս արարէք . զի արժանի լինիլջնք զերծանել
յայնմ յամե որ լինելոց է , և կալ առաջի որդւոյ
37 մարդոյ : * Ես՚ի տուէր ՚ի տաճարին ուսուցանէր ,
և զգիշերս ելեալ ապանէր ՚ի լերինն՝ որ կոչէր
38 Ձիթենեաց : * Եւ ամենայն ժողովուրդն կան-
ուխէր ընդ առաւօտս առ նա ՚ի տաճարն լսել
՚ի նմանէ :

ԳԼ . ԻՒՆ :

1 Ա՚երձեցաւ ատն բաղարջակերացն՝ որ կոչէր
2 պասեքա . * և էնդրուկին քահանայապետքն և
դպիրքն՝ Թէ ոՊ սպանանիցեն զնա . բայց երկեան
3 ՁԷին ՚ի ժողովրդենէ անտի : * Ես՚ոտ եմուտ սա-
տանայ ՚ի յուդա ՚ի կոչեցեալն Իսկարիովտացի ,
4 որ էր ՚ի Թուոյ երկոտասանիցն : * Ղազաւ էդ
բանս ընդ քահանայապետսն՝ և ընդ դպիրս՝ և
ընդ իշխանս ժողովրդեանն , զի մատնեսցէ զնա
5 նոցա : * Եւ էնդացին , և խոստացան տալ նմա
6 արծաԹ : * Եւ յանձն առ , և էնդրուկ ատ-
րասէր մատնել զնա նոցա ՎերկուսԻ յամբոխէն .
7 * Եկն օր բաղարջակերացն , յորում օրէն էր
8 զնումն զպասեքն : * Եւ առաքեաց զՊետրոս , և
զՅովՀաննէս՝ և ասէ . երԹայք պատրաստեցէք
9 Մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք : * Եւ նոքա ասեն .
10 ՊՐր կամիս զի պատրաստեսցուք : * Եւ ասէ
ցնոսա . ահա իբրև մտանիցէք ՚ի քաղաքն , պատա-
հեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ . երԹ-

Թիլեք զՀետս նը՛ւ տուընն, յոր մոռանիցէ • * և 11
սասպէ՛ք ցառնուտէր տանն • վարդապետ ասէ
քեզ • ուր են վանքն իմ, յորում զպատեքն ուտի
ցեմ աշակերտօքս Հանդերձ: * Եւ նա ցուցցէ 12
ձեզ վերնատունն մի մեծ զարդարեալ, և անդ
պատրաստեսջի՛ք: * Եւ գնացեալ գտին որպէս և 13
ասացն նոցա, և պատրաստեցին զպատեքն: * Եւ 14
երբև ժամեղև՝ բազմեցաւ, և երկոտասան ա-
ռաքեալքն ընդ նմա: * Եւ ասէ ցնոս • ցանկանա՛ց 15
ւով ցանկացայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ
չարչարեալ իցեմ: * Ասացց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս 16
կերայց ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայութիւնն Աս:
* Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ասէ • ա- 17
ռէ՛ք զայդ՝ և բաժանեցէ՛ք ի ձեզ: * Ասեմ ձեզ՝ 18
թէ յայսմհետէ ոչ արբից ի բերոյ որթոյ՝ մինչև
եկեսցէ արքայութի՛ւն Աս: * Եւ առեալ հաց գոհա- 19
ցաւ՝ եբեկ ևետ նոցա՝ և ասէ • այս է մարմին իմ,
որ վա՛ւ բազմաց տուեալ • զայս արասջի՛ք առ ի
մեր յիշատակի: * Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթր- 20
եացն առ՝ և ասէ • այս բաժակ է նոր ուխտ ի
մեր արեամբ վա՛ւ ձեր հեղլոց: * Նայց աւասիկ 21
ձեռն մատնչին իմոյ ընդ ս՛ւ ի սեղանս: * Եւ որդի 22
մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ, բայց վայ
մարդոյն այնմիկ՝ որով ձեռն մատնիցի: * Եւ 23
նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ով է ի
նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ: * Եղև Հա- 24
կառակու՛թի ի մէջ նոցա, թէ ո՛ ի նոցանէ Համարիցի
մեծ: * Եւ նա ասէ ցնոս • թագաւորք ազգաց 25
տիրեն նոցա, և որ իշխանն նոցա՝ բարերարք կոչին.
* այլ դուք ոչ այնպէս • այլ որ մեծն ի ձեզ՝ 26
եղիցի իբրև փոքրագոյնն, և առաջնորդն իբրև
պատասաւորն: * Վասն մեծ, քան զնա՝ եթէ 27

ասպա-

սպասաւորն. ո՛չ ապաքէն բազմեալն. բայց ես
28 եմ 'ի միջի ձերում իբրև սպասաւոր։ * Եւ
դուք էք՝ որ ցանգ կայիք ընդ իս 'ի փորձութիւն
29 իմ. * և ես ուխտեմ ձեզ՝ ոպ և հայր իմ ուխ-
30 տեաց ինձ զարքայութիւն. * զի ուտիցէք և ըմ-
պիցէք 'ի սեղան իմ յարքայութեանն իմում, և
նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկո-
տասան ազդ իսրայէլի։
31 * Եւ ասէ տէր. սիմո՛ն սիմոն՝ ահա սատանայ
խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրև զցորեան.
32 * այլ ես աղաչեցի վ՛ս քո՝ զի մի՛ պակասեսցեն
հաւատք քո. և դու երբեմն դարձցիս՝ և հաս-
33 տատեսցես զեղբարս քո։ * Եւ նա ասէ ցնա.
տէ՛ր՝ ընդ քեզ պատրա՛ստ եմ և 'ի բանտ և 'ի մահ
34 երթալ։ * Եւ նա ասէ ցնա. ասեմ քեզ պե՛տրէ,
չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչև երիցս ու-
35 րասցիս զիս չգիտել։ * Եւ ասէ ցն՛ս. յորժամ
առաքեցի զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշ
36 կաց, միթէ կարօտացա՞յք իմիք։ * Եւ նոքա ա-
սեն. և ո՛չ իմիք։ ապա ասէ. այլ այժմ որ ունիցի
քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մախաղ. և որ ոչն
ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս իւր՝ և գնեսցէ
37 իւր սուսեր։ * Բայց ասեմ ձեզ. զի այս և ս որ
գրեալ է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս, թէ ընդ
անօրէնս համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վը
38 ճարեալ է։ * Եւ նոքա ասեն. տ՛ր՝ ահաւասիկ են
աստ երկու սուրք. և նա ասէ ցն՛ս. բաւական
39 են։ * Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութ՛ն 'ի լեառն
ձիթենեաց. գնացին զհետ նորա և աշակերտքն.
40 * Իբրև եհաս 'ի տեղին՝ ասէ ցն՛ս. յաղօթս կա-
41 ցէք չմտանել 'ի փորձութ՛ն։ * Եւ ինքն մեկնեցաւ
'ի նոցանէ իբրև քարընկէց մի, եդ ծունր՝ կայր

յաղօթս, * և ասէր. Հայր՝ եթէ կամիս՝ անցո՛ 42
զբաժակս զայս յինէն. բայց ո՛չ իմ կամք՝ այլ
քոյդ լիցին: * Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ յերկ 43
նից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր 'ի տագնապի,
և մտադիւրութ՟ի և ս կայր յաղօթս: * Եւ հո- 44
սէին 'ի նմանէ քրտունք իբրև զկայլակս արեան՝
ոլոռն ոլոռն, հեղեալ յերկիր: * Եւ յարուցե՟լ 45
յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտսն, եդիտ զնոսա 'ի
քուն 'ի տրտմութ՟էն. * և ասէ ցն՟ս. զի՞ ննջէք, 46
արիք կացէ՛ք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք 'ի փոր-
ձութիւն: * Եւ մինչ դեռ խօսէր, ահաւասիկ 47
ամբոխ. և որ կոչէրն յուդա՝ մի յերկոտասանիցն՝
առաջնորդէր նոցա: Իբրև մերձեցաւ առ յ՟ս
համբուրեաց զնա. քանզի զայն նշան տուեալ
էր ն՟ց, թէ ընդ որում ես համբուրեցից, նա է՝
զնա ունիցիք: * Ասէ ցնա յ՟ս. յո՛ւդա՝ համ- 48
բուրելո՞վ մատնես զորդի մարդոյ: * Իբրև տե- 49
սին որ զնովաւն էին՝ որ ինչ եղևն, ասեն ցնա.
տէ՛ր՝ հարցուք զն՟ս սրով: * Եւ եհար մի ոմն 'ի 50
նոցանէ զքահանայապետին ծառայ, և 'ի բաց
եհան զաջոյ ունկն ն՟ր: * Պատասխանի ետ յ՟ս 51
և ասէ, թո՛յլ տուք մինչև ցայդ վայր. և մատու-
ցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա: * Եւ ասէ ցե- 52
կեալսն 'ի վ՟ր ն՟ր՝ ցքահանայապետսն և ցիշխանս
տաճարին և ցծերս. իբրև 'ի վ՟ր աւազակի ելիք
սուսերօք և բրօք: * Հանապազ ընդ ձեզ էի 'ի 53
տաճարին, և ո՛չ ձգեցիք ձեռս յիս. այլ այս է
ձեր ժամ, և իշխանութի խաւարի: * Եւ կալեալ 54
զնա՝ ածին և մուծին 'ի տուն քահանայապե-
տին. և պետրոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն:
* Իբրև լուցին կրակ 'ի մէջ գաւթին՝ և նստան 55
շուրջ, նստաւ և պետրոս 'ի մէջ նոցա: * Եւ տես 56

ինձ ասելիքն ունի՝ ինձ նատէր, աւուրցն։ Հայեցաւ
ընդ նա և ասէ։ և սա ընդ նե էր՝ որ ընդ նմայն
57 էին։ * Եւ ահա պետրոս ուրացաւ և ասէ։ ոչ գի-
58 տեմ զնա։ * Եւ յետ սակաւ մինչ այլ
ոմն ետես զնա, և ասէ։ և դու ի նոցանէ էս։ և
59 պետրոս ասէ։ այլ դու՝ չէմ ի նոցանէ։ * Եւ
երբեք ժամու անց ի վր, այլ ոմն վճռէր և ասէր։
ստոյգ և սա ընդ նմա էր, քանզի գալիլեացի է։
60 * Եւ պետրոս։ այր դու՝ չգիտեմ զինչ խո-
սիս։ և առժամայն մինչ դեռ նա զայն ասէր,
61 հնչեաւ հաւ։ * Դարձաւ տէր՝ և հայեցաւ ի
պետրոս։ և յիշեաց պետրոս զբանն տն՝ զոր ա-
սաց ցնա։ մինչև հաւու խօսեալ լոցէ, երիցս
62 ուրացիս՝ չգիտեմ զինս։ * Եւ ելեալ արտաքս՝
63 ելաց դառնապէս։ * Եւ այրքն, որ պահէին
զնա, այպն առնէին զնովաւ, և հարկանէին։
64 * Եւ ծածկէին զերեսս նորա և առնջէին։ և
հարցանէին ցնա և ասէին։ մարգարէացո՝ ո՞վ է
65 որ եհարն զքեզ։ * Եւ այլ բազում ինչ հայ-
հոյութեամբ խօսէին ի նա։
66 * Եւ իբրև այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակուտ
ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք, և
հանին ածէն զնա յատեանն իւրեանց՝ և ասեն,
67 եթէ դու ես քրիստոս, ասա մեզ։ * Եւ ցնոսա։
68 եթէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ հաւատայք։ * և
եթէ հարցից ինչ զձեզ, չտայք ինձ պատաս-
69 խան՝ կամ արձակիցէք։ * Եւ այց յայսմ հետէ
նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեան Աստ-
70 ուծոյ։ * Եւ ասեն ամենեքեան։ ուրեմն դու ես որդին
Աստուծոյ։ և նա ասէ ցնոսա։ դուք ասէք, թէ ես եմ։
71 * Եւ նոքա ասեն։ զինչ ևս պիտոյ է մեզ վկայու-
թեան, զի մեզէն իսկ լուաք ի բերանոյ դորա։

ԳԻՐՔ ԻԿԱՌԻ

1 Եւ յարուցեալ նա՝ բաղմութենէն նոցա , ածէ
2 զնա առ պիղատոս : * Եւ սկսան չարախօս
լինել զնմանէ և ասել . զտուք զսա՝ զի դէւրէր
զայգս մեր , և արգելոյր՝ի տալոյ հարկս կայսեր ,
և ասէր զանձն՝ եթէ քրիստոս թագաւոր :
3 * Իսկ պիղատոս եհարց զնա և ասէ . դո՞ւ ես
թագաւորն հրէից : Նա պատասխանի ետ նմա
4 և ասէ . դուն ասացեր : * Պղատոս ցքա-
հանայապետսն և ցժողովուրդսն . չգտանեմ մինչ
5 ի նա յանցս յայսմիկ : * Եւ նոքա պնդէին և
ասէին , եթէ խռովէ զժողովուրդս , ուսուցանէ
ընդ ամ հրէաստան՝ սկսեալ՝ի գալիլեէ մինչև
6 ցայսր : * Իսկ պիղատոս լուեալ զգալիլեէ ,
7 եհարց եթէ գալիլեացի՞ է այր : * Եւ լուեալ
գիտաց թէ յիշխանութենէ հերովդի է , ետ տա-
նել զնա առ հերովդէս . քանզի և նա յեռմէր
8 յաւուրսն յայնոսիկ : * Եւ հերովդէս լուեալ ե-
տես զյն , ուրախ եղև յոյժ . զի ցանկայր՝ի ա-
ռնում ժամանակաց տեսանել զնա . քանզի լսէր
բազումս անգամ զնմանէ , և ակն ունէր նշան ինչ
9 լեալ՝ տեսանել՝ի նմանէ : * Հարցանէր զնա
բանիւք բազմօք , և նա ոչի՛նչ ետ նմա պատաս-
10 խան : * Կային քահանայապետքն և դպիրք՝ և
11 պնդապետքն չարախօսէին զնմանէ : * Եւ հա-
հետց զնա և հերովդէս հանդերձ իւրովք զո-
րականօքն . և այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հան-
դերձս սպիտակս , և ետ առնել անդրէն առ
12 պիղատոս : * Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և
հերովդէս յաւուր յայնմիկ . քանզի յառաջ թշն-
13 նամիք էին միմեանց : * Կոչեաց պիղատոս զքա-
հա-

հանապազաւուն և զհետևանս և զժողովուրդն ։
14 * և ասէ ցնա . ածէք մատուցէք ինձ զայրս զայս
էքդրև զխոստովանութիւնէ ժողովրդեանն . և ահաւա-
սիկ առաջէ ձեր դասեցայ , և ընտս ինչ ոչ գտէ
յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք չարախօսեքդ ըզ
15 դմանէ ։ * Ա.յլ և ոչ հերովդէս , քանզի եառու-
ատնել զդա առ նա . և արդ՝ ոչինչ մահու արժա-
16 նի գտեալ դորա . * խրատեցից զդա , և արձա-
17 ձակեցից ։ * Ա.յլ ի հարկ էր ամի ամի ընտ ածանի ար-
18 ձակել նոցա ։ * Ա.յլ նորա ասէին ամբարձէին ամբարշտու-
թեամբն՝ և ասէին . բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ
19 զբարաբբաս . * որ էր վասն խռովութեանէ լերկնէ և
զերկրի ի քաղաքին և սպանութենէ մտեալ ի բանտ ։
20 * Ա.ռաքեալ սիրէաստոս սկսաւ խօսել . քանզի
21 կամէր արձակել զՅ ։ * Ա.յլ նորա անդրէն ա-
22 ղաղակէին և ասէին . ի խաչ հան զդա ։ * Ա.յլ
նա երից ասէ ցնա . զիՙնչ չար արարեր ասա . ոչինչ
ընտս մահու գտի ի նմա . խրատեցից զնա և
23 արձակեցից ։ * Ա.յլ նորա սաստկին մեծաձայն՝
և խնդրէին զնա ի խաչ հանել . և զօրանայինն
24 բարբառք նոցա և քահանայապետիցն ։ * Ա.յլ պի-
ղատոս հաւանեցաւ առնել զխնդրուածս նոցա ։
25 * Ա.րձակեաց նոցա զբարաբբան՝ զոր վասն խռո-
վութեան և սպանութենէ արկեալ էր ի բանտ , զոր
և խնդրէին խակ . և զՅ մատնեաց կամաց նոցա ։
26 * Ա.յլ և առին գնացին զնա , ընկալեցին զսի-
մոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ . եդին ի վրայ
27 նոր զխաչն բերել զհետ Յ ։ * Ա.յլ երթայր զհետ
նոր բազմութիւն ժողովրդեանն , և կանանց՝ որ
28 կոծէին և աշխարհէին զնա ։ * Ա.յլ դարձաւ Յ և
ասէ ցնոսա . դստերք երկնի՝ մի՛ լայք ի վրայ իմ , այլ
ի վրայ անձանց և ի վրայ որդւոց ձերոց ։
29 * Ո՛

29 *Ո՛վ էակեացին աւուրը, կորս ասէցին՝ Թէ է
քանի՛ ամէց և որովայնէց՝ որ ոչ ծնան, և ստինց՝
30 որ ոչ դիեցուցին։ *Յայնժամ ակսանէցին ասել
լերանց՝ Թէ անկերո՛ւք ՚ի վե՛ր մեր, և բլրոց՝ Թէ
31 ծածկեցէ՛ք զմե՛զ։ *Ո՛վ եԹէ ընդ փայտ դա
լար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի։
32 *Ա՛ծին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել
33 ընդ նմա։ *Իբրև չորան՚ի տեղին՝ կոչեցե՛լ զա
զխաչին, անդ հանին զնա՚ի խաչ. և զչարագործսն
զմին ընդ աջմէ՝ և զմին ընդ ձախմէ խաչեցին։
34 *Ա՛յն յա՛ս ասէ. Հայր՝ Թո՛ղ դոցա, զի ո՛չ գիտեն՝
զի՛նչ գործեն։ Ա՛յն՚ի բաժանել զհանդերձս նո՛ր,
35 արկին վիճակս։ *Ա՛յն կայր ժողովուրդն հայե
ցեալ։ անգամանէին զնա իշխանքն հանդերձ նո
քօք՝ և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և
զանձն՝ եԹէ դա է քա՛ն որդի նորա ընտրեալն։
36 *Ա՛յն առնէին զնա և զինուո՛րքն, եկեալ ա
37 ծելի՝ մատուցանէին նմա քացախ. *և ասէին.
եԹէ դու ես Թագաւորն հրէից՝ փրկեա՛ զանձն
38 քո։ *Ա՛յն էր գիր գրեալ՚ի վերայ նորա՝ յու
նարէն և դաղմատերէն և եբրայեցերէն գրով.
39 եԹէ սա՛ է արքայն հրէից։ *Ա՛ռակ մի ոմն՚ի կա
խելոց չարագործացն հայհոյէր զնա, և ասէր.
ո՞չ դու ես քա՛ն՝ փրկեա՛ զանձն քո և զմե՛զ։
40 *Պատասխանի եւ ընկերն սաստեալ նմա և
ասէ. չէրկնչի՞ն դու յա՛յ՝ զի՚ի նմին պատժի կաս։

և խաւար եղև 'ի վր̄ ա̄մ երկրի մինչև ցիններորդ
45 ժամ. խաւարեցաւ արեգակն: * Եւ հերձաւ
46 վարագոյր տաճարին ընդ մէջ: * Եւ կարդաց յ̄ս
'ի ձայն մեծ՝ և ասէ. հայր՝ 'ի ձեռս քո աւան-
դեմ զհոգի իմ: զայս իբրև ասաց, եհան զոգի:
47 * Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ եղևն,
փառաւոր արար զա̄ծ՝ և ասէ. արդարև այրս
48 այս արդար էր: * Եւ ա̄մ ժողովուրդքն որ ե-
կեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն՝ և զգործ,
49 բախէին զկուրծս՝ և դառնային: * Կային և
ա̄մ ծանօթքն նր̄ 'ի հեռաստանէ. և կանայք որ
եկ̄ել էին զհետ նր̄ 'ի գալիլեէ՝ տեսանէին զայն:
50 * Եւ ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր նա-
51 խարար՝ այր բարեգործ և արդար. * սա չէր
միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նց̄.
յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից, որ և ինքն իսկ
52 ակն ունէր արքայութ̄ ա̄յ: * Սա մատուցեալ
53 առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն յի̄. * և ի-
ջուցեալ զնա՝ պատեաց պաստառակալաւ, և եդ
'ի կռածոյ գերեզմանին. ուր չէր բնաւ զոք
54 եդեալ: * Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լու-
55 սանայր: * Եւ երթային զհետ նր̄ կանայք՝ որ
եկեալ էին ընդ նմա 'ի գալիլեէ. տեսին զգերեզ
56 մանն, և ո̄պ եդաւ մարմին նր̄: * Դարձան, և
պատրաստեցին խունկս և իւղս. և 'ի շաբաթուն
հանդարտեցին վ̄ս պատուիրանին:

ԳԼ. ԻԴ:

1 Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղքաջ ընդ առաւօտն
եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկսն զոր
2 պատրաստեցին. և այլ կանայք ընդ նոսա. * և
գտին զվէմն թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ-

անտի։ * Եւ մտեալ 'ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն 3
տն յի։ * Եւ եղև ընդ հիանալն նց վս այնո- 4
րիկ, և ահա արք երկու հասին առ նս 'ի հան-
դերձս լուսաւորս։ * Եւ իբրև զահի հարան. 5
և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ա-
սեն ցնս. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս։
* Չէ՛ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէ՛ք՝ ոպ խօսե- 6
ցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն 'ի գալիլեայ, * և ասէր՝ 7
թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ 'ի ձեռս
մարդոց մեղաւորաց, և 'ի խաչ ելանել՝ և յերրորդ
աւուր յառնել։ * Եւ յիշեցին զբանսն նորա։ 8
* Եւ դարձան պատմեցին զայս ամ մետասա- 9
նիցն, և այլոցն ամենեցուն։ * Եւ էին մարիամ 10
մագդաղենացի և յովհաննա և մարիամ յակով-
բայ, և այլք ընդ նս՝ որ պատմեցին զայս ա-
ռաքելոցն։ * Եւ երևեցան առաջի նց շաղ- 11
փաղփութի բանքն նոցա՝ և չհաւատային նոցա։
* Բայց պետրոս յարուցեալ ընթացաւ 'ի գե- 12
րեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ՝
զի կային. և գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ, թէ
զինչ եղև։
* Եւ ահա երկուք 'ի նոցանէ երթային 'ի նմին 13
աւուր 'ի գեօղ մի, որ հեռի էր յեէմէ հարիւր
և վաթսուն ասպարիսաւ. և էր անուն նորա
եմմաւուս։ * Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս 14
վասն ամ անցիցն անցելոց։ * Եւ եղև ընդ խօ- 15
սելն նց և ընդ վիճել՝ և ինքն իսկ յս մերձեցաւ՝
և երթայր ընդ նս. * և նց աչք կալեալ էին առ 16
'ի չճանաչելոյ զնա։ * Եւ ասէ ցնս. զի՛նչ են 17
բանքդ՝ վս որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչ
դեռ գնայքդ, և տրտմեալ էք։ * Պատասխանի 18
ետ մի ոմն 'ի նցնէ՝ որում անուն էր կղէոպաս,

և

և ասէ ցնա. դո՞ւ միայն կաս յեէ՞մ, որ ոչ գիտա-
ցեր զինչ գործեցաւ 'ի նմա յաւուրսս յայսոսիկ։
19 *Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ։ և նոքա ասեն. զյ՞ոէ
նազովրեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր ար-
դեամբք և բանիւք առաջի ՚ոյ, և ա՞մ ժողովըր-
20 դեանն։ *Ո՞րպէս մատնեցին զնա քահանայա-
պետքն՝ և իշխանքն մեր 'ի դատաստան մահու՝
21 և հանին զնա 'ի խաչ։ *Ա՝եք ակնունէաք՝ թէ
նա է որ փրկելոցն իցէ զիսրայէլ։ այլև հան-
դերձ այսու ամենայնիւ՝, այս երրորդ օր է՝
22 յորմէ հետէ այն գործեցաւ։ *Այլև կանայք
ոմանք 'ի մէնջ զարմացուցին զմեզ. որք կանխեալ
23 ընդ առաւօտս չոգան 'ի գերեզմանն, * և ո՛չ
գտին զմարմինն ն՞ր. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ
և ս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ՝ թէ
24 կենդանի է։ *Եւ գնացին ոմանք 'ի մէնջ 'ի գե-
րեզմանն, և գտին նոյնպէս ո՞ւ և կանայքն ա-
25 սացին. բայց զնա ո՛չ տեսին։ *Եւ նա ասէ ցն՞ս.
ո՞վ անմիտք և հեղդասիրտք 'ի հաւատալ յ՞ամի,
26 զոր խօսեցան մարգարէքն։ *Ո՞չ զնոյնս պարտ
27 էր չարչարիլ քի՞, և մտանել 'ի փառս իւր։ *Եւ
սկսեալ 'ի մովսեսէ՝ և յ՞ամ մարգարէից, մեկնէր
28 ն՞ց՝ որ ինչ յ՞ամ գիրս գրեալ է զնմանէ։ *Իբրև
մերձեցան 'ի գեօղն յոր երթային, և նա պատ-
29 ճառէր հեռագոյն և ս ուրեք երթալ։ *Եւ
բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ագի՛ր, զի
ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ
30 ագանել անդ ընդ ն՞ս։ *Եւ եղև 'ի բազմելն ն՞ր
ընդ ն՞ս, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ ն՞ց։
31 *Եւ ն՞ց բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա
32 եղև 'ի ն՞ցնէ աներևոյթ։ *Եւ ասեն ցմիմեանս.
ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ՝ մինչ խօսէրն

ընդ

ընդ մեզ զՃանապարհայն. և որպէս բանայր մեզ
զգիրս։ * Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան 33
յերուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝
և զորս ընդ նոսայն էին։ * Եւ ասեն՝ թէ ար- 34
դարև յարեաւ տ̄ր՝ և երևեցաւ սիմովնի։ * Եւ 35
նոքա պատմէին զայն որ զՃանապարհայնն, և
թէ զիա՛րդ ետ ծանօթս նց̄ 'ի բեկանել հացին։
* Մինչ դեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ յ̄ս ե- 36
կաց 'ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն
ընդ ձեզ. ես եմ, մի՛ երկնչիք։ * Եւ զահի 37
հարեալ երկնչէին. և համարէին ոգի ինչ տե-
սանել։ * Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք՝ 38
և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի սիրտս ձեր։
* Տեսէ՛ք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. 39
շօշափեցէ՛ք զիս և տեսէ՛ք. զի ոգի՝ մարմին և
ոսկերս ո՛չ ունի, որպէս զիսս տեսանէք զի
ունիմ։ * Եւ զայս ասացեալ՝ եցոյց նոցա ըզ 40
ձեռսն և զոտս։
* Եւ մինչ դեռ տակաւին չհաւատային 'ի խըն- 41
դութենէն՝ և զարմացեալ էին, ասէ ցնոսա. ու-
նի՞ք ինչ կերակուր աստ։ * Եւ նոքա ետուն նը 42
մա ձկան խորովելոյ մասն, և խորիսխ մեղու։
* Եւ առ՝ եկեր առաջի նոցա, և զմնացորդսն 43
ետ նոցա։ * Եւ ասէ ցնոսա. այս բանք են՝ զոր 44
խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ
է լնուլ ամենայն գրելոցն յօրէնսն մովսէսի և 'ի
մարգարէս և 'ի սաղմոսսն վասն իմ։ * Յայնժամ 45
եբաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս։ * Եւ ասէ 46
ցնոսա, թէ այսպէս պարտ էր չարչարիլ քի̄, և
յառնել 'ի մեռելոց յաւուր երրորդի. * և քա- 47
րոզել յանուն նորա ապաշխարութի̄ և թողութի̄
մեղաց յամենայն ազգս՝ սկսեալ յեէ̄մէ. * Եւ 48

դուք

49 ղուք էք վիայք այսոցիկ ։ * Եւ ահա ես առա-
քեմ զաւետիս հօր իմոյ ՚ի ձեզ . և դուք նըս-
տարուք ՚ի քաղաքիս Երուսաղէմ , մինչև ըզ-
50 գեցուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանց ։ * Եւ ած
զնոսա մինչև ՚ի բեթանիա , և ամբարձեալ ըզ-
51 ձեռս իւր՝ օրհնեաց զնոսա ։ * Եւ եղև յօրհ-
նել նորա զնոսա , ժեկնեցաւ ՚ի նոցանէ , և
52 վերանայր յերկինս ։ * Եւ նոցա երկիրպագեալ
նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ուրախութեբ մե-
53 ծաւ ։ * Եւ էին հանապազ ՚ի տաճարին , գո-
վին և օրհնէին զԱստ ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ Լուսաւորչին՝ գրքէս յովհաննու, որ էշբայք է յայնվբայ չէբէտէայ. որ անկա՝ չէ վէրայ լսնկլայն ա՝ն. նայն ա՝ գրէյ չա՝էփարսնա չայս: և յորս ամէն ինչ եղեւ՝ և առանց նորա ոչ եղեւ մի՝ որ եղեւ: ի՝ նմա՝ կեանք էր՝ և կեանքն էր լոյս մարդկան: և լոյսն յաւիտենից ի խաւարի՝ն երևի՝, և խաւարն զնա՝ ոչ ընկալաւ: եղև մարդ մի՝ յղեալ յԱստուծոյ՝ որում անուն էր՝ Յովհաննէս՝ որ եկն ի վկայութիւն՝ վկայել վասն լուսոյն՝ զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: ոչ էր՝ նա՝ լոյսն՝ այլ՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: էր՝ ճշմարիտ լոյսն՝ որ լուսաւորէ զամենայն մարդ՝ որ գալոց էր՝ յաշխարհ: յաշխարհի՝ էր՝ և աշխարհ նովաւ եղև՝ և զնա՝ աշխարհ ոչ ծանեաւ: յիւրսն եկն՝ և իւրքն զնա՝ ոչ ընկալան: որ՝ ընկալան զնա՝ ետ նոցա՝ իշխանութիւն՝ որդիք Աստուծոյ լինել՝ հաւատացելոցն յանուն նորա՝: որ՝ ոչ յարեանց՝ ոչ յակամայ կամաց՝ ոչ յայրոյ կամաց՝ այլ՝ յԱստուծոյ ծնան:

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ՝ հնուչանդ-ըն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Լուսաւորութիւն որ ըստ յովհաննու:

	գլ.	հ֊ր.
Սկիզբն գլխոց՝	ա.	1.
Յովհաննու վկայութիւն՝	ա.	15.
Գալուստն Տեառն՝	ա.	29.
Աշակերտքն Տեառն՝	ա.	39.
Գտանէ Տէրն՝	ա.	41.
Տան՝	բ.	1.

Տան

Ա տան սրճատուն հանէլոյ ի քաղաքէն. ՃԵ. 15.
Ա տան հէյուդէյոսէ. ՃԶ. 1.
Ա տան ի յաշէնուվէն ղէյսէլոյն. ՃԶ. 23.
Ա տան խնդէր շէնէլոյ վէ սրբուլէ. ՃԶ. 25.
Ա տան չնոլէն սամսրսցուշ. ՃԶ. 7.
Ա տան լսափաուրսչէնն. ՃԶ. 46.
Ա տան էչէսուն և ուլսուղայ հէՀանդէն. ՃԷ. 5.
Ա տան չէ հայր սէչէ չսէտէ. ՃԷ. 20.
Ա տան հէնգ հայչէն, և էչուն չնէն. ՃԸ. 9.
Ա տան գնաւլոյն ի վէրսայ ձաւվուն. ՃԸ. 19.
Ա տան յսրսնդէլոյն ընդ ղեղաւս հրէէց. ՃԸ. 41.
Ա տան շէրէլոյն չէ ի գաւշէրէ, և խրսաս-
էշխատէյն. ՃԹ. 1.
Ա տան խնդէրէլոյն հրէէց սահէլ չՀ. ՃԹ. 30.
Ա տան ի ձնէ հուրէն. ՄՃ. 1.
Ա տան տնէլոյն չէ չսնչէն ի վՀ սչէսրսցն. ՄԱ. 15.
Ա տան հսրսփափէսցն չէ էչ. ՄԲ. 22.
Ա տան չսչսրսս ցսրսէն. ՄԲ. 1.
Ա տան օճսնէլոյն չՀէր. ՄԳ. 3.
Ա տան՝ որ սսսց ցսրտ չէլոյն. ՄԳ. 5.
Ա տան ցովհաննէչէն. ՄԳ. 14.
Ա տան էլէլոց հէլսանսսցն սսչէ. ՄԳ. 21.
Ա տան հսսչէն ցսրէնոց. ՄԳ. 24.
Ա տան չէ լոյս գաւլոյն ցաշխսրհ. ՄԳ. 46.
Ա տան ընլրէսցն. և լուՀսալոյ չսսս սչսրէչէսցն. ՄԴ. 11.
Ա տան չսրչսրսնոց ձէն, և սգաւէլոյ չսչսրէչէսցն. ՄԴ. 15.
Ա տան գաւլոյ հսգուչն՝ և ղէլլսրէլոյ չսչսրէչէսցն. ՄԴ. 26.
Ա տան ճսսկսրլէն չէ. ՄԵ. 5.

Ա տան

Պ ասն ուրացութեան պետրոսի, և հաւուն
խօսելոյ. ԺԸ. 25.
Պ ասն ածելոյն զ յս՝ ի վանացն հայիափայ. ԺԸ. 28.
Պ ասն տանելոյն զ յս՝ ի գողգոթա. ԺԹ. 17.
Պ ասն աւանդելոյն յի՝ զհոգին. ԺԹ. 30.
Պ ասն խնդրելոյն զտրունական մարմինն. ԺԹ. 38.
Պ ասն բերելոյն նիկոդիմոսի զմուռս. ԺԹ. 39.
Պ ասն գալոյ հանանցն ի գերեզմանն. Ի. 1.
Պ ասն դրօշն փաղելովք մտանելոյն յի առ
աշակերտսն. Ի. 19.
Պ ասն զթովմաս հաստատելոյ տ՝ն. Ի. 27.
Պ ասն ուտելոյն ընդ նս՝, և հարցանելոյն
զպետրոս. Իա. 15.
Պ ասն սիրելւոյ աշակերտին, և գրելոյ զա-
ւետարանն. Իա. 24.

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ։

ԳԼ. Ա.

1 ԻՍԿ ՕՐԱՆԷ ԻՐ ԲԱՆՆ.
և բանն էր առ ա̅ծ . և ա̅ծ էր բանն ։
2 * Նա էր 'ի սկզբանէ առ ա̅ծ ։ * Ամենայն ինչ
3 նովաւ եղև , և առանց նորա եղև և ոչինչ՝ որ
4 ինչ եղևն ։ * Նովաւ կեանք էր , և կեանքն էր
5 լոյս մարդկան . * և լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսա
6 ւորէ , և խաւար նմա ո՛չ եղև հասու ։ * Եղև
այր մի առաքեալ յա̅յ . անուն նմա յովհաննէս ։
7 * Սա եկն 'ի վկայութի՝ զի վկայեսցէ վ̅ս լու-
8 սոյն . զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ ։ * Ո՛չ
էր նա լոյսն . այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն ։
9 * Էր լոյսն ճշմարիտ , որ լուսաւոր առնէ զա̅մ
10 մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ ։ * Յաշխարհի էր ,
և աշխարհ նովաւ եղև . և աշխարհ զնա ո՛չ ծան-
11 եաւ ։ * Յիւրսն եկն , և իւրքն զնա ո՛չ ընկալան ։
12 * Իսկ որք ընկալանն զնա , ետ նց̅ իշխանութի̅
որդիս ա̅յ լինել՝ որոց հաւատասցեն յանուն նր̅ .
13 * ոյք ո՛չ յարենէ և ո՛չ 'ի կամաց մարմնոյ և ո՛չ 'ի
14 կամաց առն , այլ յա̅յ ծնան ։ * Եւ բանն մար-
մին եղև՝ և բնակեաց 'ի մեզ . և տեսաք զփառս
նր̅

նր՝ զփառս իբրև զմիածնի առ 'ի հօրէ, լի շնոր
հօք և ճշմարտութբ։ * Յովհաննէս վկայէ վս 15
նր, աղաղակեաց և ասէ. սա է՝ զորմէ ասէի, որ
զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղև. զի նախ քան
զիս էր։ * Զի 'ի լրութէ անտի նր՝ մեք ամենե 16
քին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց։ * Զի 17
օրէնքն 'ի ձեռն մովսէսի տուան. շնորհքն և ճըշ
մարտութի 'ի ձեռն յի քի եղեն։
* Զա ոչ ոք ետես երբէք, բայց միածինն որ 18
դի որ է 'ի ծոց հօր՝ նա պատմեաց։ * Եւ այս 19
է վկայութին յովհաննու, յորժամ առաքեցին
առ նա հրէայքն յեէմէ քահանայս և ղևտացիս,
զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ ես։ * Եւ խոստո 20
վան եղև, և ոչ ուրացաւ. խոստովան եղև, եթէ
ես ոչ եմ Քն։ * Եւ հարցին ցնա. իսկ ո՞վ ես 21
դու, եղիա՞ ես։ և ասէ. ոչ եմ։ Իսկ մարգարէն
ես դու։ պատասխանի ետ՝ թէ ոչ։ * Իսկ ասա 22
մեզ՝ դու ո՞վ ես, զի պատասխանի տարցուք՝ որոց
առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վս քո։ * Ասէ. ես՝ 23
ձայն բարբառոյ յանապատի. ուղի՛ղ արարէք
զճանապարհս տն, ոպ ասաց եսայի մարգարէ։
* Եւ որք առաքեցանն՝ 'ի փարիսեցւոց անտի 24
էին։ * Հարցին ցնա՝ և ասեն. իսկ զի՞ մկրտես՝ 25
եթէ դու չե՛ս Քն, և ոչ եղիա, և ոչ մարգա
րէն։ * Պատասխանի ետ նց յովհաննէս՝ և ա 26
սէ. ես մկրտեմ զձեզ ջրով. 'ի միջի ձերում կայ,
զոր դուքն ոչ գիտէք։ * Որ զկնի իմ գալոցն է, 27
որում չե՛մն արժանի՝ եթէ լուծից զխրացս կօշ
կաց նր։ * Այս 'ի բեթաբրայ եղև յայնկոյս յոր 28
դանանու, ուր էրն յովհաննէս՝ և մկրտէր։
* Ի վաղիւ՝ անդր տեսանէ զյս զի գայր առ 29
նա, և ասէ. ահաւասիկ գառնն այ՝ որ բառնայ

ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವುಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲೋಪವಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಉದಾ: ಕಣ್ಣಂಚು, ಕಣ್ಣಾಲಿ, ಕಣ್ಣೀರು, ಕಣ್ಣೋಟ, ಕಣ್ಣೋಡ

գտանէ զվիլիպպոս, եւ ասէ ցնա՝ Ել զկնի իմ։
44 * Եւ էր փիլիպպոս ի բեթսայիդայ, ի քաղաքէ
45 անդրեայ եւ պետրոսի։ * Գտանէ փիլիպպոս զ
նաթանայէլ, եւ ասէ ցնա. զորմէ գրեաց մովսէս
յօրէնսն՝ եւ մարգարէքն. գտայք զՅ՝ զորդի յովսէ
46 ի նազարեթէ։ * Եւ ասէ ցնա նաթանայէլ,
խակ ի նազարեթէ մարթ ի՞նչ կարէ բարւոյ լինել
47 ասէ ցնա փիլիպպոս. ել եւ տես։ * Իբրեւ
տեսանէ զնաթանայէլ զի գայր առ նա, ասէ վա՞
48 ր. ահա արդարեւ իսրայէլացի՝ յորում նենգու
թիւն ոչ գայ։ * Ասէ ցնա նաթանայէլ. ուստի՞
ծանանչես զիս։ պատասխանի Յ՝ եւ ասէ ցնա.
49 մինչեւ էր փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր
ի նեղութեան թզենւոյ, տեսի զքեզ։ * Պատասխանի
եւ ասէ նմա նաթանայէլ եւ ասէ. ռաբբի՝ դու ես
50 որդի աստուծոյ, դու ես թագաւորն իսրայէլի։ * Պա՞
տասխանի Յ՝ եւ ասէ ցնա. վասնզի զքեզ ասացի
եմ, տեսի զքեզ՝ թէ տեսի ի նեղութեան թզենւոյն, հաւ
տացեր քեզ՝ մե՛ծ ինչ քան զայս տեսցես։
51 * Եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. տեսա
նիցէք զերկինս բացեալ՝ եւ զհրեշտակս աստ՝
ելանելոյն եւ իջանելոյն ի վե՛ր որդւոյ մարդոյ։

ԳԼ. Ա։

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ի կանա
2 գալիլեացւոց. եւ անդ էր մայրն Յ՝։ * Կոչե
ցաւ եւ Յ՝ եւ աշակերտքն նորա ի հարսանիսն։
3 * Եւ ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն Յ՝.
4 գինի ոչ ունին։ * Եւ ասէ ցնա Յ՝. զի՛ կայ իմ
եւ քո՝ կի՛ն դու, չի՛ է հասեալ ժամանակ իմ։
5 * Ասէ մայրն նորա ծառայսն. որ ինչ ա
6 ռիցէ ձեզ՝ արարջի՛ք։ * Եւ էին ի նմա վէցք
կըճ

կձեայք վեց՝ լսատրըուե հրէից. տանէին մի մի
7 ի նոցանէ մալս երկուս կամերս: * Ասէ ցնս
յս. լցէք զթոիկսկատ ջուր. և լցին զնս մինչև
8 ի վեր: * Եւ ասէ ցնս. արդ՝ առէք և բերէք
տաճարապետիս: և նոքա բերին: * Եւ երբոր
9 ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն գինի եղեալ
և ոչ գիտէր ուստի էր. բայց սպասաւորքն գի-
տէին՝ որք արկին զջուրն: հոսէ ընդ փեսային
10 տաճարապետն, * և ասէ. ամենայն զանոյշ գինին
յառաջագոյն պարշտէ. և յորժամ արբենան, յայն
ժամ զլուսին. դու պահեցեր զանոյշ գինին մին-
11 չև ցայժմ: * Այս սկիզբն նշանաց
յս ի կանա գալիլեացւոց, և յայտնեաց զփառս
իւր. և հաւատացին ի նա աշակերտքն նորա:
12 * Ետս այսուհետև էջ յս ի կափառնաում, ինքն
և մայր իւր և եղբարք իւր. և անդ լինէր ոչ
13 բազում լինչ աւուրս: * Եւ էր մերձ զատիկն
14 հրէից, և ել յս յերկս. * և եդիտ ի տաճարին
զի վաճառէին զարջառս և զոչխարս և զաղա-
15 նիս, և զլումայափոխսն՝ որ նստէին: * Եւ արար
խարազան ջուանեայ, և եհան զամենեսին ի
տաճարէն, զոչխարսն և զարջառս, և զդրամն
հատավաճառացն ցրուեաց, և զսեղանսն կոր-
16 ծանեաց: * Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ
ցնս. առէք զայդ աստ, և մի՛ առնէք զտուն
17 հօր իմոյ՝ տուն վաճառի: * Յիշեցին աշա-
կերտքն նորա, թէ գրեալ է. նախանձ տան քո
18 կերիցէ զիս: * Պատասխանեցեալ հրէայքն
և ասեն ցնս. զինչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի
19 զայդ առնես: * Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ
ցնոսա. քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս ա-
20 րուս կանդնեցից զդա: * Ասեն ցնս հրէայքն.

զքա-

զքառասուն և զվեց ամ շինեցաւ տաճարս, և
դու զերիս աւուրս կանգնե՞ս զսա։ * Բայց նա 21
ասէր վ՚ն տաճարի մարմնոյն իւրոյ։ * Իսկ յոր- 22
ժամ յարեաւն 'ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն
նորա, թէ այս է՝ զոր ասացն. և հաւատացին
գրոյն, և բանին՝ զոր ասաց յ՚ն։
* Եւ իբրև էր յեէ՚մ 'ի զատկին 'ի տօնի, բա- 23
զումք հաւատացին յանուն ն՚ր. զի տեսանէին
զնշանսն՝ զոր առնէր։ * Բայց ինքն յ՚ն ո՛չ հա- 24
ւատայր զանձն ն՚ց. քանզի ինքն գիտէր զ՚ամ.
* և զի ո՛չ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վասն 25
մարդոյ. զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր 'ի
մարդն։

ԳԼ. Գ։

Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի՝ նիկո- 1
դեմոս անուն ն՚ր՝ իշխան հրէից։ * Սա եկն 2
առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. ռա՛բբի՝ գիտեմք
եթէ յ՚այ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչո՛ք կարէ
զայդ նշանսդ առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ
ոչ ա՚ծ իցէ ընդ նմա։ * Պատասխանի ետ յ՚ն և 3
ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ո՛չ ոք
ծնցի վերստին՝ ո՛չ կարէ տեսանել զարքայութի՚
ն՚այ։ * Ասէ ցնա նիկոդեմոս. զիա՛րդ կարէ մարդ 4
ծնանել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ ի՞նչ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝ և
ծնանել։ * Պատասխանի ետ յ՚ն և ասէ. ամէն 5
ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի ջրոյ և 'ի
հոգւոյ, ո՛չ կարէ մտանել յարքայութի՚ն ա՚յ։
* Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մարմին է, և ծնեալն 6
'ի հոգւոյ՝ հոգի է։ * Դու մի՛ զարմանար, թէ 7
ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին։

* Զի

8 * Զի հողմուր կամի՝ շնչէ. և զձայն նր̄ լսես.
այլ ո՛չ գիտես՝ ուստի՛ գայ, կամ յո՛ երթայ.
9 սոյնպէս և ա̄մ ծնեալն 'ի հոգւոյն: * Պատաս-
խանի ետ նիկոդեմոս և ասէ ցնա. զիա՞րդ մար-
10 թի այդմ լինել: * Պատասխանի ետ յ̄ս և ասէ
ցնա. դու ես վարդապետ ի̄էլի՝ և զայդ ո՞չ
11 գիտես: * Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի զոր ինչ
գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք. և
12 զվկայութի̄ մեր ո՛չ ընդունիք: * Իսկ արդ՝ ե-
թէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ո՛չ հաւատայք.
զիա՛րդ եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հաւա-
տայցէք:
13 * Եւ ոչ ո՛ք ել յերկինս, եթէ ոչ՝ որ էջն
յերկնից՝ որդին մարդոյ, որ էն յերկինս:
14 * Եւ որպ̄ մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապա-
տին, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդւոյ մար-
15 դոյ: * Զի ա̄մ որ հաւատայ 'ի նա՝ մի՛ կորիցէ,
16 այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս: * Զի
այնպէս սիրեաց ա̄ծ զաշխարհ՝ մինչև զորդին
իւր միածին ետ. զի ա̄մ որ հաւատայ 'ի նա՝ մի՛
կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս:
17 * Զի ոչ առաքեաց ա̄ծ զորդի իւր յաշխարհ՝
թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշ-
18 խարհ նովաւ: * Որ հաւատայ 'ի նա, ո՛չ դատա-
պարտեսցի. և որ ո՛չ հաւատայ 'ի նա՝ արդէն իսկ
դատապարտեալ է. զի ո՛չ հաւատաց յանուն
19 միածնի որդւոյն ա̄յ: * Եւ այս իսկ է դատաս-
տան. զի լոյս եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ
զխաւար առաւել քան զլոյս. զի էին գործք
20 իւրեանց չարութե̄: * Զի ա̄մ որ զչար գործէ՝
ատեայ զլոյս. և ո՛չ գայ առ լոյսն, զի մի՛ յանդի-
21 մանեսցին գործք նր̄: * Իսկ որ առնէ զճշմար-
տու-

տուքի՝ գայ առ նոյն, զի յայտնի լինիցին գործք
նորա, թէ աստուածով գործեցան։
22 * Էր ատեն այսպիսի եկեր յե և աշակերտքն նորա
յերկիրն հրէաստանի. և անդ շրջէր նորքօք հան-
23 դերձ և մկրտէր։ * Ան կիսոէր և յովհաննէս՝ ի
յայնմանէ մերձ առ սաղիմ, զի ջուրք բազում
24 էին անդ. և գային՝ և մկրտէին։ * Զի չէր եւս
25 եր արկեալ յովհաննէս՝ ի բանտ։ * Յառ եղև
խնդիր յաշակերտացն յովհաննու ընդ հրէից վա-
26 ստքեաւ։ * Եկին առ յովհաննէս և ասեն ցնա.
ռաբբի՝ ով էր ընդ քեզ յայնկոյս յորդանա-
նոյ, որում դուն վկայեցեր, այսուհանիկ նա
27 մկրտէ՝ և ամենեքին գան առ նա։ * Պատաս-
խանեաց յովհաննէս՝ և ասէ. ոչ կարէ մարդ
առնուլ յանձնէ և ոչինչ՝ եթէ ոչ ի տուեալ
28 նմա յերկնից՝ ի վերուստ։ * Դուք ձեզէն վե-
կայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես քրիս-
29 տոս, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։ * Ով ունի
հարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ փեսային՝
որ կայ և լսէ նմա, ուրախութեբ ուրախ լինի
վասն ձայնի փեսային. արդ՝ այս ուրախութիւն ար
30 իմն է, լցեալ է։ * Նմա պարտ է աճել, և ինձ
31 վերկանալ։ * Ով ի վերուստն գայ՝ ի վերոյ է
քան զամենայն. որ յերկրէ առաջի է, յերկրէ է՝ և
32 յերկրէ խօսի։ * Ով յերկնից գայ, զոր ինչ
եառեալ և զոր լուաւ՝ վկայէ. և զվկայութիւն նորա
33 ոչ ոք ընդունի։ * Ով ընդունի զվկայութիւն նորա՝
կնքեաց, թէ ճշմարիտ է։ * Զի զոր առաքեաց
34 աստուածն՝ զբանս աստուծոյ խօսի. զի ոչ եղեալ չափով
35 տայ աճ զՀոգին։ * Հայրն սիրէ զորդի, և զամ
36 ենայն ի ձեռս նորա։ * Ով հաւատայ յորդի,
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և որ ոչ հաւա-
նայ

Նազանդի որդւոց, ուր տեսցէ վիւեռնա սյլ քաղաք
կուզէ նա գնայ ի վերայ նորա։

ԿԱ. Ո։

1 Եւ երբեմն գիտաց յն՝ եթէ լուծան փարիսեցիքն՝
եթէ յն քարոզէ աշակերտս առնէ և մկրտէ
2 քան զՅովհաննէս. * քանզի ոչ եթէ յն ինքնին
3 մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա, * եթող զՅուդէս
աստ երկիր. և եկն միւսանգամ ի գալիլեա։
4 * Եւ էր նմա անցանել ընդ սամարիա։ * Գայ
5 ուր ի քաղաք մի սամարացւոց՝ որում անուն էր
սիւքար մերձ ի գեօղն զոր ետ յակովբ որդւոյ
6 իւրում յովսեփայ։ * Եւ անդ էր աղբիւր մի
յակոբայ. և յն վաստակեալ ի ճանապարհէն,
նստէր ի վերայ աղբերն. և էր ժամ իբրև վեց՞
7 րորդ։ * Գայ կին մի ի սամարացւոց հանել ջուր։
8 ասէ ցնա յն. տուր ինձ ըմպել։ * (Զի զաշա-
կերտքն նր էին ի քաղաք անդր՝ զի կե-
9 րակրէին նր.) * Ասէ ցնա կինն սամարացի.
դու՝ որ հրեայդ ես, զիարդ յինէն ըմպել
խնդրես ի կնոջէ սամարացւոյ. զի ոչ երբէք
10 խառնակին հրեայք ընդ սամարացիս։ * Պատաս-
խանի եւ ասէ ցնա յն. եթէ գիտէիր դու
զպարգեւն Աստուծոյ, և ով՝ որ ասէ ցքեզ՝ տուր
տուր ինձ ըմպել՝ դու արդեօք խնդրէիր ի նմա
11 մանէ՝ և տայր քեզ ջուր կենդանի։ * Ասէ ցնա
կինն. տէր՝ դու քանզի և դոյլ իսկ ոչ ունիս, և
ջրհորս խոր է. իսկ արդ՝ ուստի ունիցիս զջ
12 ջուրն կենդանի։ * Միթէ դու մեծ ինչ ևս
ցեա՝ քան զհայրն մեր յակովբ՝ որ տայր մեզ ջրհոր
եւ ինքն ասուն արբ՝ և որդիք նր, և խաշ-
13 նիք նր։ * Պատասխանի եւ ասէ ցնա յն. ամ

որ ընդէ՞ ի ջուց յայդմանէ՝ միւսանգամ ծարաւ-
եւ ոչ։ քան զոր ընդէ ի ջրոյն , զոր ես տայց նմա՝
մի՛ ծարաւեսցէ յաւիտեան ։ * Ա. Յս ջուրն զոր 14
ես տայց նմա , եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխե՛լոյ
ի կեանսն յաւիտենականս ։ * Ա՛ստ ցնա կինն ։ 15
տէր՝ տո՛ւր ինձ զջուրն զայն , զի մի՛ ծարաւե-
ցից։ եւ մի՛ եկից այսր՝ հանել ջուր ։ * Ա՛ստ ցնա 16
յա։ երթ կոչեա զայր քո՝ եւ ե՛կ այսր ։ * Պատաս 17
խանի ես տա նմա կինն և ասէ ։ չունիմ իմ այր ։ ասէ
ցնա յս։ բարւոք ասացեր՝ թէ չունիմ իմ այր ։ * զի 18
հինգ այր ունէիր յառաջ քո , և զոր այժմ ունիս՝ չէ՛
քո այր։ զայդ արդար ասացեր ։ * Ա՛ստ ցնա կինն ։ 19
տէր՝ թո՛ւէ ինձ , թէ մարգարէ իցես դու ։
* Հարքն մեր ի լերինս յայսմիկ երկրպագին ։ 20
և դուք ասէք՝ եթէ յԵրսաղէմ է տեղի , ուր
արժան իցէ երկրպագանել ։ * Ա՛ստ ցնա յս։ 21
կինն դու՝ հաւատա՛ ինձ , զի եկեսցէ ժամանակ՝
երբ ոչ ի լերինս յայսմիկ և ոչ յԵրսաղէմ երկիր
պագանիցեն հօր ։ * Դուք երկիր պագանէք՝ ո՛չ 22
գիտէք զոր ունիք , մեք երկիր պագանեմք որում
գիտեմք։ զի փրկութի՛ւն ի հրեից է ։ * Ա՛յլ է 23
կեսցէ ժամանակ՝ և այժմ իսկ է ։ յորժամ ճշմա-
րիտքն երկրպագուք՝ երկիր պագանիցեն հօր՝
հոգւով և ճշմարտութե՛ամբ ։ քանզի և հայր այնպի՛
սի երկրպագուս իւր կամիցի ։
* Հոգի է Աստ , և երկրպագուքն նո՛ր՝ հոգւով 24
և ճշմարտութե՛ամբ պարտ է երկիրպագանել ։ * Ա՛յլ 25
ցնա կինն , գիտեմ՛ զի մեսիայ գայ՝ անուանեալն
քր։ յորժամ եկեսցէ նա , պատմեսցէ մեզ զամ ։
* Ա՛ստ ցնա յս։ ես եմ՝ որ խօսիմ ընդ քեզ ։ 26
* Եւ յայն ժամ եկին աշակերտքն նո՛ր , և զար- 27
մանային՝ զի ընդ կնոջն խօսէր։ բայց ոչի՛ք ասաց

28 ի նոցանէ, թէ զինչ խնդրեա՛, կամ զինչ խօսիս
ընդ դմա։ * Եւ թող կինն զսափորն իւր՝ և դարձաւ
29 ի քաղաքն, և ասէ ցմարդիկն։ * Եւ կա՛յք տեսէ՛ք
զայր մի, որ ասաց ինձ զամենայն որ ինչ իմ գործեալ
30 է. միթէ նա՞ իցէ քրիստոս։ * Եւ ելին ի քաղաքէն՝ և
31 գային առ նա։ * Եւ մինչդեռ եկեալ էին նորա,
աղաչէին զնա աշակերտքն և ասէին. ռաբբի՝
32 կե՛ր։ * Եւ ա՛ն ասէ ցնոսա. ես կերակուր ու-
33 նիմ ուտել զոր դուքն ո՛չ գիտէք։ * Ասէին ա-
շակերտքն ընդ միմեանս. միթէ եբո՞ր ինչ ոք զի
34 մա ուտել։ * Ասէ ցնա՛ յի՛սուս. իմ կերակուր այն է՝
զի արարչից զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս,
35 և կատարեցից զգործն նո՛ր։ * Ոչ դուք ասէք՝
եթէ այլ ևս չորք ամիսք են, և հունձք գան.
ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէ՛ք զաչս ձեր,
և տեսէ՛ք զարտորայսն, զի սպիտակացեալ են՝ և
36 հա՛ց կեր։ * Ա՛ն առ ցնոսա. ես կերակուր ու-
33 նիմ ուտել զոր դուքն ո՛չ գիտէք։ * Ասէին ա-
շակերտքն ընդ միմեանս. միթէ եբո՞ր ինչ ոք զի
34 մա ուտել։ * Ասէ ցնա՛ յի՛սուս. իմ կերակուր այն է՝
զի արարչից զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս,
35 և կատարեցից զգործն նո՛ր։ * Ոչ դուք ասէք՝
եթէ այլ ևս չորք ամիսք են, և հունձք գան.
ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէ՛ք զաչս ձեր,
և տեսէ՛ք զարտորայսն, զի սպիտակացեալ են՝ և
36 հնձող կեր։ * Ա՛ն առ ցնոսա. ես կերակուր ու-

դա է ճշմարտիւ փրկիչ աշխարհաց։
*Եւ յետ երկուց տուրց ել անտի և գնաց 'ի 43
գալիլեա։ *Զի ինքն իսկ յս̄ վկայեաց՝ եթէ 44
մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ո՛չ ունի։
*Այլ յորժամ եկն նա 'ի գալիլեա, ընկալան զնա 45
գալիլեացիքն. զի տեսեալ ևս էր զա̄մ նշանսն,
զոր արար յեէ̄մ 'ի տօնին. քանզի և նոքա եկէ̄լ
էին 'ի տօնն։ *Եկն դարձ̄ել 'ի կանա գալիլեաց 46
ւոց՝ ուր արար զջուրն գինի. և անդ էր թագա
ւորազն մի, որոյ որդի ն̄ր հիւ̇անդ կայր 'ի կա
փառնայում։ *Նա իբրև լու̇աւ եթէ յս̄ եկ̄ել 47
է 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա, եկն առ նա՝ և ա
ղաչէր, զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի ն̄ր. քանզի
մերձ էր 'ի մեռանել։ *Ասէ ցնա. եթէ ոչ նշանս 48
ինչ և արու̇եստս տեսանէք՝ ո՛չ հաւատայք։ *Ասէ 49
ցնա թագաւորազն. տ̄՛ր՝ է՛ջ մինչչև մեռեալ իցէ
մանուկն իմ։ *Ասէ ցնա յս̄. ե՛րթ՝ որդին քո 50
կենդանի է։ և հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց
նմա յս̄, և գնաց։ *Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդ 51
առաջ եղեն նմա ծառայքն ն̄ր. աւետիս ետուն
և ասեն, թէ մանուկն ն̄ր կենդանի է։ *Հար 52
ցանէր ցն̄ս վ̄ս ժամուն՝ յորում ապաքինեաց։ և
ասեն ցնա. երէկ յեօթներորդ ժամու եթող
զնա ջերմն։ *Գիտաց հայրն ն̄ր՝ եթէ յայնմ 53
ժամու՝ յորում ասացն ցնա յս̄՝ թէ որդին քո
կենդանի է. և հաւատաց ինքն և ա̄մ տուն իւր։
*Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար յս̄ 54
եկեալ 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա։

ԳԼ. Ե.

Յետ այսորիկ տօն էր հրէից. և ել յս̄ յեէ̄մ։ 1
*Եւ էր յեէ̄մ 'ի պրոբատիկէ աւազանին. 2

որ

որ կոչէր Եբրայեցերէն Բեթհեզդա, հինգ սրահ։
3 * Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց՝
կուրաց կաղաց գօսացելոց, որ ակնուն էին
4 ջրոյն յուզելոյ։ * Զի հրեշտակ տէր ի ժամանակի յաւազանն՝ և
յուզէր զջուրսն. և որ նախ՝ի շարժուն ջուրցն իջանէր, բժշկէր՝
5 ումինչ ևիցէ հիւանդութիւնէ։ * Էր մարդ մի, որում երեսուն և ութ ամ էր՝ի հիւանդութիւնէ իւրում։
6 * Զնա յորմէ տեսս յն՝ զի անկեալ դնէր, և գիտաց եթէ բազում ժամանակ է նմա այնուհետև, ասէ ցնա. կամի՞ ողջ լինել
7 նա։ * Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տէր՝ ոչ զգաք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ
8 ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ։ * Ասէ ցնա
9 Յս. արի՛ առ զմահիճս քո՝ և գնա։ * Եւ ողջացաւ
ցաւ այրն, և յարեաւ՝ առ զմահիճս իւր՝ և շրջէր. և
10 էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։ * Ասեն հրէայքն
այնմ՝ որ բժշկեալն էր. շաբաթ է՝ և ոչ է արժան քեզ
11 առնուլ զմահիճս քո։ * Պատասխանի ետ նոցա և
ասէ. որ բժշկեաց զիս, նա ասաց ցիս, առ զմահիճս քո՝ և գնա։
12 Հրէայքն ցնա և ասեն. ո՞վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ, առ զմահիճս քո՝ և շրջեաց։
13 * Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով էր. քանզի
յն խոյս ետ վասն ամբոխին՝ի տեղւոջէ անտի։
14 * Ետ այսուհետև գտանէ զնա յն՝ի տաճարին, և
ասէ ցնա. ահաւադիկ ողջացար, մի՛ և այլ մեղանչ
15 եր՝ զի մի՛ չար ինչ լինիցի քեզ։ * Գնաց
այրն՝ և պատմեաց հրեից, եթէ յն է որ՝որ բժշկեաց
16 զնա։ * Եւ վասն այնորիկ հալածէին զյն
17 հրեայքն, զի զայն առնէր՝ի շաբաթուս։ * Եւ
յն պատասխանի ետ նոցա. հայր իմ մինչև ցայժմ
գործէ

գործէ. և ես գործեմ։ * Ո՞ այնորիկ առաւել 18
խնդրէին հրէայքն սպանանել զնա. զի ո՛չ միայն
լուծանէր զշաբաթս, այլ և հայր իւր կոչէր
զա՜ծ, և հաւասար առնէր զանձն ա՜յ։
* Պատասխանի ետ յ՜ն և ասէ ցն՜ն. ամէն ամէն 19
ասեմ ձեզ. ո՛չ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձ-
նէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն զի առ-
նէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նը
ման գործէ։ * Զի հայր սիրէ զորդի, և զա՜մ 20
ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս
ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ
դուքդ զարմանայք։ * Զի ո՜ր հայր յարուցա- 21
նէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնա՜ս և որ-
դի՝ զորս կամի կենդանի առնէ։ * Եւ ո՛չ եթէ 22
հայր դատի զոք՝ այլ զա՜մ դատաստան ետ որդւոյ
իւրոյ. * զի ամենեքեան պատո՛ւեսցեն զորդի՝ 23
ո՜ր պատո՛ւեն զհայր։ որ ո՛չ պատո՛ւէ զորդին,
ո՛չ պատո՛ւէ զհայր զառաքիչն ն՜ր։ * Ամէն ամէն 24
ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ
այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յա-
ւիտենականս. և՝ի դատաստան ո՛չ մտանէ, այլ
փոխեցաւ՝ի մահո՛ւանէ՝ի կեանս։ * Ամէն ամէն 25
ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է,
յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն ա՜յ.
և որք լսիցենն՝ կեցցեն։ * Զի որ՜ր հայր ունի 26
կեանս յանձին իւրում. նոյնպէս ետ և որդւոյ
ունել կեանս յանձին իւրում. * և իշխանու՜ի ետ 27
նմա դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է՝
* ընդ այն զի՞ զարմանայք. զի եկեսցէ ժամա- 28
նակ՝ յորում ամենեքին որ՝ի գերեզմանս կայ-
ցեն, լո՛ւիցեն ձայնի ն՜ր, * և եկեսցեն արտաքս. 29
որոց բարիս գործեալ իցէ՝ ՝ի յարու՜ի կենաց. և

որոց զչար արարեալ՝ 'ի յարութի՞ դատաստանաց ։
30 * Ո՛չ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչինչ. այլ ո՞պ
լսեմ՝ դատեմ, և դատաստանն իմ արդար է. զի
ո՛չ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ ա-
31 ռաքեացն զիս ։ * Եթէ ես վկայեմ վ՞ս իմ, վկայ-
32 ութի՞ն իմ չէ՛ ճշմարիտ ։ * Այլ է՝ որ վկայէ վ՞ս
իմ. և դուք գիտէք, եթէ ճշմարիտ է վկայութի՞ն
33 զոր վկայեաց վ՞ս իմ ։ * Դուք առաքեցիք առ
34 յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութ՞ն ։ * Այլ ես
ո՛չ եթէ 'ի մարդկանէ առնում վկայութի՞ . այլ
35 զայս ասեմ՝ զի դուք ապրեսջիք ։ * Նա էր ճը-
րագն՝ որ լուցեալ էր և ծագէր. և դուք կամե-
ցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս նորա ։
36 * Այլ ես ունիմ վկայութի՞ մեծ ևս քան զյով-
հաննու. զգործս՝ զորս ետ ցիս Հայր՝ զի կատա-
րեցից զն՞ս . նոքին իսկ գործքն՝ զոր գործեմ,
37 վկայեն վ՞ս իմ, եթէ Հայր առաքե՞ց զիս. * և որ
առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ ։
Դուք՝ ո՛չ զձայն ն՞ր երբէք լուարուք. և ո՛չ ըզ
38 տեսիլ ն՞ր տեսէք ։ * Եւ ո՛չ զբան ն՞ր ունիք 'ի ձեզ
բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ո՛չ
39 հաւատայք ։ * Քննեցէ՛ք զգիրս. զի դուք հա-
մարիք նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենականս. և
նոքին իսկ են՝ որ վկայեն վ՞ս իմ, որովք համա-
40 րիք ունել կեանս. * և դուք ո՛չ կամիք գալ առ
41 իս՝ զի զկեանսն ունիցիք ։ * Ես փառս 'ի մարդ-
42 կանէ ո՛չ առնում ։ * Այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ ըզ-
43 սէրն ա՞յ ո՛չ ունիք յանձինս ։ * Ես եկի յանուն
հօր իմոյ՝ և ո՛չ ընդունիք զիս. եթէ այլ ոք եկես
44 ցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք ։ * Օ՞ի՞ դ-
կարէք դուք հաւատալ. զի փառս 'ի միմեանց
առնուք, և զփառս զառ 'ի միոյն ա՞յ ո՛չ խնդրէք ։

Մի

45 *Այր համարիք՝ եթէ ես չարախօս ինչ իցեմ
պէտքն աս հօր. զոր ոչ չարախօս կայ պէտքն մով
46 տէս, յոր դուքն յուսացեալ էք։ *Ի եթէ
հաւատացից դուք ինձ, հաւատայիք արդեօք
47 և ինձ. զի ով ոք ել իմ ի Աստուծոյ, զբանից
ընդ գրոցն ոչ հաւատայք, զիարդ ինձ բանիցս
հաւատայցէք։

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Եւ այսորիկ գնաց յայնկոյս ծովուն գա-
լիլեացւոց տիբերիայ. *և զհետ երթայր նո
2 ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր
առնէր ի վերայ հիւանդացն. *Եւ ի լեառն յա՛,և
3 անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ։ *Եւ էր
4 մերձ զատիկ տօնն հրէից։ *Ետես ի վեր զաչս
5 իւր յա՛ և եռեսս, զի ժողովուրդ բազմութիւն գայր
առ նա. ասէ ցփիլիպպոս. ուստի գնեսցուք հայ՝
6 զի կերիցեն դոքա։ *Այս ասէր փորձելով
7 զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն էր։ *Պա-
տասխանի ետ նմա փիլիպպոս. երկերիւր դահե-
կանի հաց չէ՛ դոցա բաւական, թէպէտ և իւ-
8 րաքանչիւրք սակաւ ինչ առնուցու։ *Ասէ ցնա
9 մի յաշակերտացն նորա անդրէաս՝ եղբայր սիմովնի
վիմի. *Է տաս պատանեակ ոմն, որ ունի հինգ
նկանակ գարեղէն՝ և երկուս ձկունս. այլ այն
10 զինչ է ասս այդչափ մարդկի։ *Ասէ յա՛. բազմե
ցուսցէ՛ք զմարդիկն. և էր խոտ յոյժ ի տեղւոջն.
և բազմեցան մարդկին թուով իբրև հինգ հա-
11 զար։ *Եւ առ զհացն յա՛ և գոհացաւ՝ և բաշ-
խեաց բազմականացն. նոյնպէս և ի ձկանցն որ-
12 չափ և կամեցան։ *Եւ իբրև յագեցան, ասէ
ցաշակերտսն. ժողովեցէ՛ք զինշխարեալ կտորսն՝

զի

13 զի մի՛ ինչ կորիցէ ։ * Ժողովեցին, և լցին երկո-
տասան սակառի զկոտորոցն 'ի հինգ գարեղէն
նկանակէ անտի, որ յաւելաւ 'ի կերողացն ։
14 * Իսկ մարդիկն իբրև տեսին զնշանսն զոր ա-
րար՝ ասէին, եթէ սա՛ է ճշմարիտ մարգարէն, որ
գալոց էր յաշխարհ ։
15 * Յ՞ն իբրև գիտաց եթէ գալոց են յափշտա-
կել զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց
16 դարձեալ 'ի լեառն միայն ։ * Եւ իբրև երեկոյ
17 եղև, իջին աշակերտքն ն՞ր 'ի ծովեզրն ։ * Եւ
մտեալ 'ի նաւ՝ գային յայնկոյս ծովուն 'ի կա-
փառնայում ։ և իբրև նսեմացաւ, և չևևս եկ՞ել
18 էր առ ն՞ն յ՞ն ։ * Եւ ծովն 'ի սաստիկ հողմոյ
19 շնչելոյ յուզէր ։ * Եւ վարել իբրև ասպարէզս
քսան և հինգ՝ կամ երեսուն, տեսանէին զյ՞ն՝ զի
գնայր 'ի վ՞ր ծովուն՝ և մերձ էր 'ի նաւն, զար-
20 հուրեցան յոյժ ։ * Նա ասէ ցն՞ն. ե՛ս եմ՝ մի՛ եր-
21 կնչիք ։ * Եւ կամէին ընդունել զնա 'ի նաւն. և
վաղվաղակի եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային ։
22 * 'Ի վաղիւ՛ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայն-
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ո՛չ գոյր
անդ բայց միայն 'ի միոյն, յոր մտին աշակերտքն
յ՞ն. և զի չէ՛ր մտեալ յ՞ն ընդ աշակերտսն իւր
'ի նաւն. բայց միայն աշակերտքն ն՞ր գնացին ։
23 * Իբրև այլ նաւք գային 'ի տիբերեայ մօտ յայն
24 տեղին՝ ուր զհացն կերան ։ * Իսկ իբրև ետես
ժողովուրդն եթէ յ՞ն ո՛չ է անդ՝ և ո՛չ աշակերտ-
քն ն՞ր, առին նոքա զնաւսն, և եկին 'ի կափառ-
25 նայում խնդրել զյ՞ն ։ * Եւ իբրև գտին զնա
յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. ռա՛բբի՝ ե՞րբ եկիր
26 այսր ։ * Պատասխանի ետ ն՞ց յ՞ն և ասէ. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, իբր ո՛չ եթէ զի

նը-

Ընդանս ինչ առաք, այլ զի կերայք ի հացէ անո-
ւն՝ և յագեցարուք։ * Արթայք գործեցէք մի՛ 27
գիւրատևական կերակուրն, այլ վիերակուրն, որ
Ձնայ ի կենան յաւիտենական, զոր որդին մարդ-
դոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա Հայր կնքեաց Ած։
* Ասեն ցնա. զինչ առնիցեմք՝ զի զգործան Ած 28
գործեսցուք։ * Պատասխանի Ես ցն, և ասէ 29
ցնա. այս է գործն Ած, զի հաւատասջիք յոյն՝
որ առաքեացն զնա։ * Ասեն ցնա. զինչ նշան առ- 30
նիցես՝ զի տեսցուք և հաւատասցուք, զինչ
գործիցես։ * Հարքն մեր կերան զմանանայն յան- 31
նապատի անդ՝ ոպէս և գրեալ է. հաց յերկնից Ես
նդձ ուտել։ * Ասէ ցնա յս. ամէն ամէն ասեմ 32
ձեզ. եթէ ոչ մովսէս Ես ձեզ զհացն յերկնից,
այլ Հայրն իմ Ես ձեզ զհացն յերկնից զձշմարիտս։
* Զի հաց յն է, որ իջանէ յերկնից՝ և կեան 33
ասդ աշխարհի։ * Ասեն ցնա. Տ՛ր յամենայն ժամ տուր 34
մեզ զհացն զայն։ * Ասէ ցն յս. ես եմ հացն 35
կենաց. որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւա
ստայ ինձ՝ ոչ երբէք ծարաւեսցի։ * Այլ ասացի 36
ձեզ՝թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք։ * Զի ամե՛ն 37
զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ
առ իս, ոչ հանից արտաքս։ * Զի էջի Ես յերկ- 38
նից՝ ոչ զի զկամս իմ առնիցեմ, այլ զկամն այնո-
րիկ՝ որ առաքեացն զիս։
* Այս է կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. 39
զի զոր ամենայն ետ ցիս Հայր՝ ոչ կորուսցէ ի նմանէ,
այլ յարուսցից զնա յաւուրն յետնում։ * Այս 40
է կամք Հօր իմոյ. զի ամենայն տեսանիցէ զորդի՝
և հաւատասցէ ի նա, ընկալցի զկեանան յաւի-
տենական. և Ես յարուսցից զնա յաւուրն յետ-
նում։ * Արտանջէին զնովաւք Հրեայքն, զի ասաց 41

42 Թէ ես եմ հայեն իջեալ յերկնից. * և ասէին,
ոչ ասէ ի մէնջ որդին յովսեփու, զոյց մեք գի-
տեմք զհայրն և զմայրն. խակ արդ՝ զիարդ ասէ՝
43 Թէ ես յերկնից իջի: * Պատասխանի ետ յի, և
44 ասէ ցնոսա. մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս. * ոչ ոք
կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ հայրն՝ որ զիս առա-
քեաց՝ ձգեսցէ զնա. և ես յարուցից զնա յա-
45 րուրն յետնում: * Կոչեալ է ի մարգարէս, և
եղիցին ամենեքեան ուսեալք յԱստուծոյ: որ լսէ ի հո-
46 րէ՝ և ուսանի, գայ առ իս: * Ոչ երբեք ոչ եթէ ոք
հայրն ուրուք տեսեալ ունի. եթէ ոչ՝ որ էն յԱստ-
47 ուծոյ, նա ետես զհայրն: * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի
48 որ հաւատայ, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
49 կան: * Ես եմհացն կենդանի: * Հարքն ձեր կե-
րան զմանանայսն յանապատին՝ և մեռան: * Ա՛յս
50 է հացն, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք
51 ի նմանէ՝ մի՛ մեռանիցի. * ես եմհացն կենդան-
նի, որ յերկնից իջեալ: * Եթէ ոք ուտիցէ ի
հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ի յաւիտեան. և հացն
զոր ես տամ՝ մարմին իմ է, զոր ես տամ վասն կե-
53 նաց աշխարհի: * Արտոնէին ընդ միմեանս հրէ-
այքն՝ և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմ-
54 ին իւր յուտել: * Ասէ ցնոսա յա. ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդ-
ւոյ՝ և արիւնքեր զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս
55 յանձինս: * Որ ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զա-
րիւն իմ, ունի զկեանսն յաւիտենական. և ես
56 յարուցից զնա յաւուրն յետնում: * Զի մարմ-
ին իմ ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ ճշմա-
57 րիտ ըմպելի է: * Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ
58 զարիւն իմ, յիս բնակէսցէ, և ես ի նմա: * Որպ-
ես առաքեաց զիս կենդանին հայրն, և ես կենդան
եմ

եմ վա՛ հօր. և որ ուտէն զիս, և նա կ՚եղծէ վա՛
խմ։ * Ո՛վ է հաց՝ որ յերկնից իջեալ. ոչ պա՛ղ 59
կերան հարքն ձեր զմանանայն և մեռան. որ ու՛
տէ զհաց զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։ * Զ՚այս 60
ասաց՝ ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն՝ ի կափառա
նայում։ * Ո՛ւ բազումք յաշակերտացն իւրոց 61
լուան՝ ասեն. խիստ է բանդ այդ, ո՞վ կարէ լսել
զնա։ * Իբրև գիտաց յի՛ր յանձն իւր՝ եթէ տրըս՛ 62
տանջեն վա՛ այնորիկ աշակերտդն, ասէ ցնա. այդ
գայթակղեցուցանէ զձեզ։ * Ապա՝ եթէ 63
տեսանիցէք զորդի մարդոյ, զի ելանիցէ ուր էր
զառաջինն։ * Հոգին է կենդանարարը, մարմին 64
չինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝
հոգի է և կեանք։ * Ո՛յլ են ոմանք ի ձէնջ՝ որ 65
ոչ հաւատան, քանզի գիտէր յի՛ր ի սկզբանէ, որ
է՛ն այնորիկ՝ որ ոչն հաւատան, և ո՞վ է այն՝ որ
մատնելոցն է զնա։ և ասէր. * վա՛ այնորիկ ասաց 66
ցի՛ ձեզ՝ եթէ ոչ՛ք կարէ գալ առ ի՛ս, եթէ ոչ լեցէ
տուեալ նմա ի հօրէ իմմէ։ * Յայսմանէ բա՛ 67
զումք յաշակերտացն նո՛ր գնացին յետս, և ոչ ևս
գնային ընդ նմա։ * Ասէ յի՛ց տեառնէ ցաշա՛ 68
կերտսն. միթէ և դո՛ք կամիք երթալ։ * Պատաս 69
խանի ետ նմա սիմոն պետրոս. տէ՛ր՝ առ ո՞վ երթի
ցո՛ւք. բանս կենաց յաւիտենականաց ունի՛ս։
* Ո՛ւ մե՛ք հաւատացաք՝ և ծանեաք՝ եթէ դու 70
ես քրիստոս որդի աստուծոյ։ * Պատասխանի ետ նոցա յի՛սուս. ոչ 71
ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի, և մի՛դ ի
ձէնջ սատանայ է։ * Ա՛յս ասէր զսիմոնէսեան յուդասէ 72
կարիովթացւոյ. զի նա էակ մատնելոց էր զնա.
և մի՛ էր յերկոտասանից։

ԳԼ. Լ։

1 Ա՛յլ յետ այսորիկ շրջեր յիսուս ի գալիլեա. քանզի
ոչ կամեր ի հրէաստանի շրջել, զի խնդրէին
2 զնա հրեայքն սպանանել։ * Եւ էր մերձ տօնն
3 հրէից տաղաւարահարաց։ * Ասեն ցնա եղբարքն
նո՛ր. գնա աստի և երթ ի հրէաստան, զի և աշա-
կերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես։
4 * Ո՛ի ոչ ոք է՝ որ ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և
խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գոր-
5 ծես, յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ * Քանզի
զի և եղբարքն իւրեանց չէին հաւատացեալ ի նա։
6 * Ասէ ցնա յիսուս. ժամանակ իմ չէ՛ դ հասեալ. քայց
7 ձեր ժամանակ յաւժամայն պատրաստ է։ * Ո՛չ
կարէ աշխարհս ատել զձեզ. քայց զիս ատէ,
զի ես վկայեմ վմա նմ՝ եթէ գործքն իւր չարեաւք
8 էն։ * Դուք երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ ե՛ր-
թամ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չէ՛ դ լցեալ։
9 * Ա՛յս իբրև ասաց՝ ինքն մնաց անդէն ի գա-
10 լիլեա։ * Իբրև ելին եղբարքն նո՛ր, ապա և ինքն
ել ի տօնն, ոչ յայտնի, այլ իբրև ի ծածուկ։
11 * Եւ հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ՝ և
12 ասէին, ո՞ր իցէ նա։ * Եւ քրթմնջիւն էր զնմա
նէ ի ժողովուրդսն. կէսքն ասէին՝ թէ քարւոք
է. այլքն ասէին, ո՛չ՝ այլ մոլորեցուցանէ զժողո-
13 վուրդն։ * Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝
վասն երկիւղին հրէից։
14 * Իբրև տօնն ընդմիջեցաւ, ել յս ի տաճարն՝
15 և ուսուցանէր։ * Ո՛ մարմանային հրեայքն և ա-
սէին. վնա՞րդ զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ չէնաւ
16 չի՛ք։ * Պատասխանի ետ նոցա յս և ասէ. իմ վար-
դապետութիւնս չէ՛ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեաց
զիս։

պիս ։ * Եւ թէ ոք կամի զկնի ձեր առնել՝ գիտաս 17
ցէ վնաս վարդապետութեան, քան թէ սրդեօք՝ ե-
թէ եւս ինչ յանձնէ իմոյ խօսիմ ։ * Որ յանձ- 18
նէ իւրմէ խօսի՝ փառս անձին իւրում խնդրէ ։
եթէ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ առաքեացն
գնաւ՝ նա ճշմարիտ է, և անիրաւութիւն ոչ գոյ ՚ի
նմա ։ * Ոչ մովսէս եւս ձեզ զօրէնսն, և ոչ ոք ՚ի 19
ձէնջ առնէ զօրէնսն ։ * Զի խնդրէք զիս սպա- 20
նանել ։ պատասխանի եւս ժողովուրդն և ասէ ։
զի գոյ ՚ի քեզ ։ ով խնդրէ զքեզ սպանանել ։
* Պատասխանի եւս նոցա յիս և ասէ ։ գործ մի գոր- 21
ծեցի, և ամենեքին զարմացեալ էք ։ * Ոչ սակն 22
այնորիկ մովսէս եւս ձեզ թլփատուի ։ զի ոչ ՚ի
՚ի մովսիսէ էր, այլ ՚ի հարց անտի ։ և՚ի շաբաթի
թլփատէք զմարդ ։ * Եթէ առնու մարդ՝ եթէ թլփատուի 23
առնու մարդ ՚ի շաբաթի, զի մի՛ օրէնքն մովսէսի
ախ լուծցին ։ ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի ողջոյն
իւր մարդ բժշկեցի ՚ի շաբաթի ։
* Ոչ՝ զայսմանէ դատէք, այլ ուղիղ դատաստան 24
արարէք ։ * Սոքին ոմանք յերուսաղէմացւոց 25
ասեն ։ ոչ նոա է սա՝ զոր խնդրէին սպանանել ։
* և աւասիկ յայտնապէս խօսի, և չասեն ինչ 26
ընդ դմա ։ գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտացին՝
թէ սա իցէ քրիստոս ։ * Այլ զսա գիտեմք ուստի 27
է ։ իսկ քրիստոս յորժամ գայցէ, ոչ՛ք գիտէ ուստի
է ։ * Ցաղաղակեաց յիս ՚ի տաճարին, ուսուցանէր՝ 28
և ասէր ։ և զիս գիտէք, և ուստի եմ գիտէք ։
և յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմարիտ որ
առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք ։ * Ես 29
գիտեմ զնա, զի ՚ի նմանէ իսկ եմ և նա առաքեց
զիս ։ * Խնդրէին զնա ունել՝ և ել ՚ի ձեռաց նոցա 30
և ոչ՛ք արկ ՚ի նա ձեռն, զի չէր հասեալ ժամ
նո ։

31 նր̄ ։ * Եւ բազումք 'ի ժողովրդենէն հաւատա-
ցին 'ի նա, և ասէին. քս̄ն յորժամ գայցէ՝ միթէ
աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ՝ քան զոր սայս առնէ ։
32 * Եւ լուան փարիսեցիքն զտրտունջ ժողովը-
րդեանն զնմանէ. և առաքեցին քահանայապետքն
և փարիսեցիք սպասաւորս՝ զի կալցին զնա ։
33 * Ասէ յս̄. փոքր մի և ս ժամանակ ընդ ձեզ եմ.
34 և երթամ առ այն՝ որ առաքեցն զիս ։ * Խնդրի-
ցէք զիս՝ և ո՛չ գտանիցէք. և ուր եսն երթամ,
35 դուք ո՛չ կարէք գալ ։ * Ասեն հրէայքն ընդ մի-
մեանս. իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք ո՛չ գտանի-
ցեմք զդա. միթէ 'ի սփիւռս հեթանոսաց եր-
36 թայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհեթանոսս ։ * Ո՞ի՞նչ
է բանն այն՝ զոր ասաց. խնդրիցէք զիս՝ և ո՛չ
գտանիցէք. և ուր եսն երթամ, դուք ո՛չ կարէք
գալ ։
37 * 'Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր յս̄՝ ա-
ղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկես
38 ցէ առ իս, և արբցէ ։ * Որ հաւատայ յիս՝ ոպ̄ և
ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն
39 ջրոց կենդանուե̄ ։ * Զայս ասէր վս̄ հոգւոյն՝
զոր ընդունելոց էին որ հաւատային 'ի նա. զի
չև՛ էր հոգի, քանզի յս̄ չև՛ էր փառաւորեալ ։
40 * Ոմանք 'ի ժողովրդենէն իբրև լսէին զբանս
41 զայս, ասէին, սա՛ է ճշմարիտ մրգ̄րէն ։ * Այլքն
ասէին՝ սա՛ է քս̄ն. իսկ կէսքն ասէին՝ մի՞թէ 'ի
42 գալիլեէ. գալոց իցէ քս̄ն ։ * Ո՞չ գիրք ասեն, ե-
թէ 'ի զաւակէ դաւթի, և 'ի բեթղէհէմ գեղջէ՝
43 ուր դաւիթն էր, գալոց է քս̄ ։ * Եւ եղև հերձ-
44 ուած 'ի մէջ ժողովրդեանն վս̄ նր̄ ։ * Եւ ոմանք
'ի նոցանէ կամեցան ունել զնա. այլ ոչ՛ք մխեաց
45 'ի նա ձեռս ։ * Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն

առ

առ քահանայապետսն և փարիսեցիս, և ասեն սո-
քա ցնոսա. ընդէ՞ր ո՛չ ածէք զնա այսր։ * Պա- 46
տասխանի ետուն սպասաւորքն՝ և ասեն. ո՛չ եր-
բէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն այն։
* Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն. 47
միթէ և դո՞ւք մոլորեցարուք։ * Մ՝իթէ ոք յիշ 48
խանացն հաւատա՞ց 'ի նա՝ կամ 'ի փարիսեցւոց.
* այլ այն խաժամուժ ամբոխ, որ ո՛չ գիտէ զօ- 49
րէնս, և նզովեալ են։ * Ասէ նիկոդեմոս ցնոսա՝ 50
որ եկեալն էր առ նա գիշերի յառաջագոյն՝ և
մի էր 'ի նոցանէ։ * Մ՝իթէ օրէնքն մեր դատի՞ն 51
զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն ինչ նախ 'ի նմանէ. կամ
գիտեն զի՛նչ գործէ։ * Պատասխանի ետուն 52
նմա և ասեն. միթէ և դու ևս 'ի գալիլեէ՞ իցես.
քննեա՝ և տե՛ս. զի մարգարէ 'ի գալիլեէ ո՛չ
յառնէ։ * Եւ գնացին իւրաքանչիւրոք 'ի տեղի 53
իւր։

Գ. Ը.

Իսկ յ՚ս գնաց 'ի լեառն ձիթենեաց. * և ընդ 1
առաւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն. և գայր 2
առ նա ա՛մ ժողովուրդն. և նստեալ ուսուցանէր
զնոսա։ * Ը.ծին առ նա դպիրքն և քահանայա- 3
պետքն և փարիսեցիք՝ կին մի ըմբռնեալ 'ի շնուե.
և կացուցեալ զնա առաջի, * ասեն ցնա. վա՛ր- 4
դապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս
շնացե՛լ է։ * Եւ յօրէնս մովսէս մեզ պատու՛իրե՞ց 5
զայսպիսիս քարկոծել. տրդ՝ դու զի՞նչ ասես
վ՚ս դորա։ * Օ այս ասէին փորձելով զնա՝ զի 6
ունիցին ամբաստանութի՞ զնմանէ։ իսկ յ՚ս 'ի
խոնարհ նայելով գրէր մատամբն յերկրի։ * Իսկ 7
իբրև ստիպեցին հարցանելով ցնա, հայեցեալ 'ի

վեր՝ ասէ ցնոսա. անմեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա ըն-
8 կեսցէ քար 'ի վ՟ր դորա։ * Եւ դարձեալ 'ի խո-
9 նարհ նայելով՝ գրէր յերկրի։ * Եւ լուեալ ե-
լանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն մինչև
'ի վերջինս. և մնաց միայն յ՟ս. և կինն կայր առա-
10 ջի ն՟ր։ * Պատասխանի ետ յ՟ս՝ և ասէ ցնա. կի՛ն
11 դու՝ ո՛ւր են, ոչոք զքեզ դատապարտե՟ց։ * Եւ
ասէ. ո՛չ տ՟ր։ և ասէ յ՟ս. և ո՛չ ես դատապարտեմ
զքեզ. ե՛րթ՝ յայսմ հետէ մի՛ մեղանչեր։
12 * Դարձեալ խօսեցաւ ընդ ն՟ս յ՟ս, և ասէ. ես
եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ընդ խաւար
13 մի՛ գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կենաց։ * Ասեն
ցնա փարիսեցիքն. դու վասն անձին քո վկայես՝
14 և վկայուի՟ քո չէ՛ ճշմարիտ։ * Պատասխանի ետ
յ՟ս և ասէ ցնոսա. թէպէտ և ես վկայեմ վասն
անձին իմոյ՝ վկայուի՟ իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ
ուստի եկի՝ և յո՛ երթամ. քայց դուք ո՛չ գի-
15 տէք, ուստի գամ՝ կամ յո՛ երթամ։ * Դուք ը՟
16 մարմնոյ դատիք. ես ո՛չ դատիմ և ո՛չ զոք. * թէ-
պէտ և դատիմ և ս զոք՝ դատաստանն իմ ճշմա-
րիտ է. զի չեմ միայն, այլ ես՝ և որ առաքեացն
17 զիս հայր։ * Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է՝
18 թէ երկուց մարդոց վկայուի՟ ճշմարիտ է։ * Ես
եմ որ վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վ՟ս իմ որ առա-
19 քեացն զիս հայր։ * Ասէին ցնա. ո՛ւր է հայր քո։
պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ ցնոսա. ո՛չ զիս գի-
տէք՝ և ո՛չ զհայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք, և ըզ
20 հայրն իմ թերևս գիտէիք։ * Զայս բան խօ-
սեցաւ 'ի տան գանձին՝ յորժամ ուսուցանէր 'ի
տաճարի անդ. և ոչոք կալաւ զնա, զի չև ևս
հասեալ էր ժամ նորա։
21 * Ասէ դարձ՟ել ցն՟ս յ՟ս. ես երթամ, և խնդրի-

ցէք ցիս. և՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ուր եմն
22 երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ * Ասէին հրէայքն
սակն. միթէ զինուիցէ, զի ասէ՝ թէ
23 ուր եմն երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ։ * Եւ
ասէ ցնոսա. դուք ի ներքուստ աստի էք, և ես
ի վերուստ անտի եմ. դուք յաշխարհէս աստի
24 էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ։ * Ասացի աստի
ձեզ՝ թէ ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի թէ ոչ հաւ
աստայդիք թէ ես եմ, մեռանիցիք ի մեղս ձեր։
25 * Ասեն ցնա. դու ով ես։ ասէ ցնոսա Յս. նախ
26 զի խօսիմն իսկ ընդ ձեզ։ * Բազում ինչ ունիմ
վասն ձեր խօսել և դատել. այլ որ առաքեացն
զիս՝ ճշմարիտ է. և ես զոր լուայ ի նմանէ, զայն
27 խօսիմ յաշխարհի։ * Ոչ ոչ գիտացին՝ թէ զհօր
28 ասէր ցնոսա։ * Ասէ ցնոսա Յս. յորժամ
բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ՝ յայնժամ
գիտասջիք՝ թէ ես եմ. և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ
առնեմ, այլ ոպէս ուսոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօ
սիմ։ * Եւ որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է. ոչ ե
29 թող զիս միայն, զի ես զհաճոյս նմա առնեմ հա
30 նապազ։ * Յորս զայս խօսեցաւ՝ բազումք հա
ւատացին ի նա։
31 * Եւ ասէր Յս առ հրէայսն հաւատացեալս. ե
թէ դուք կացջիք ի բանի իմում, ճշմարիտ ա
32 շակերտք իմ էք. * և ծանիջիք զճշմարտութիւն, և
33 ճշմարտութիւն ազատեսցէ զձեզ։ * Պատասխանի
ետուն նմա և ասեն. զաւակ աբրահամու եմք,
և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք. զիարդ ասես
34 թէ ազատք լինիջիք։ * Պատասխանի ետ նոցա Յս.
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ամ որ առնէ զմեղս,
35 ծառայ է մեղաց։ * Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան
36 կայ ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ։ * Իսկ
ազատ՝

ազատ

արդ՝ եթէ որդին զձեզ ազատեցուսցէ, ճշմարիտ
37 ազատք լինիջիք։ * Գիտեմ զի զաւակ աբրահա-
մու էք. այլ խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին
38 իմոյ չիք տեղի 'ի ձեզ։ * Ես՝ զոր տեսի առ հօր
իմում, խօսիմ. և դուք՝ զոր լուարուք 'ի հօրէն
39 ձերմէ՝ առնէք։ * Պատասխանի ետուն նմա և
ասեն. հայր մեր աբրահամ է. ասէ ցնոսա յս.
եթէ որդիք աբրահամու էիք՝ զգործսն աբրա-
40 համու գործէիք։ * Այլ այժմիկ խնդրէք ըս-
պանանել զիս՝ զայր մի, որ ձեզ զճշմարտութիւն խօ-
սեցայ՝ զոր լուայ 'ի հօրէ իմմէ. զայդ աբրահամ
41 ոչ արար։ * Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ։
ասեն ցնա. մեք 'ի պոռնկութիւն չեմք ծնեալ. մի է
42 հայր մեր ա̅ծ։ * Ասէ ցնոսա յս. եթէ ա̅ծ էր
հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես յա̅յ ե-
լի՝ և եկի. և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա
43 առաքեաց զիս։ * Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք
44 դուք. վ̅ս զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ։ * Դուք
'ի հօրէ 'ի սատանայէ էք. և զցանկութիւ̅ս հօրն
ձերոյ կամիք առնել. զի նա մարդասպան էր 'ի
սկզբանէ, և 'ի ճշմարտութեա̅ ոչ եկաց, զի ոչ գոյ
ճշմարտութիւ̅ 'ի նմա. յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւ-
45 րոց անտի խօսի. զի սուտ է և հայր ն̅ր։ * Իսկ
ես զի զճշմարտութիւ̅ խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ։
46 * Ո՞ 'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վ̅ս մեղաց. եթէ
զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝ ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ։
47 * Որ էն յա̅յ՝ զբանս ա̅յ լսէ. և դուք վասն այ-
48 նորիկ ոչ լսէք, զի չէք յա̅յ։ * Պատասխանի ե-
տուն հրէայքն՝ և ասեն ցնա. ոչ բարւոք ասեմք
մեք՝ եթէ սամարացի ես դու, և դև գոյ 'ի քեզ։
49 * Պատասխանի ետ յս̅ և ասէ. յիս դև ոչ գոյ՝
այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անարգէք զիս։

* Ես

50 * Այս ամ խնդրեմ զվարս իմ. է որ խնդրէն՝ և
51 դառի։ * Ոչ ամն աստեմ ձեզ, եթէ որ զբանն
իմ պահեսցէ՝ զմահ մի՛ տեսցէ ՚ի յաւիտեան։
52 * Ասեն ցնա հրէայքն. արդ՝ գիտացաք դև գոյ
՚ի քեզ. աբրահամ մեռաւ՝ և մարգարէքն. և դու
ասես՝ եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, մի՛ ճաշա-
53 կեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան։ * Ո՞ եթէ դու մեծ
ընչ ոք եղեր քան զհայր մեր աբրահամ, որ մե-
ռաւ, և մարգարէքն մեռան. արդ՝ դու զո՞ ա-
54 նես զքեզ։ * Պատասխանի ետ յն. եթէ ես փա-
ռաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչինչ են. է
հայր՝ որ փառաւորէ զիս, զորմէ դուքն ասէք՝
55 թէ ած մեր է. * և ոչ ճանաչէք զնա. բայց ես
դիտեմ զնա. և թէ ասեմ, թէ ոչ գիտեմ զնա՝
ձեզ նման սուտ լինիմ. այլ գիտեմ զնա, և զբան
56 նր պահեմ։ * Աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ
տեսանել զօր իմ, ետես՝ և ուրախ եղև։ * Ասեն
57 ցնա հրէայքն. յիսուն ամ չեւս ես դու, և զաբրա-
համ տեսեր։ * Ասէ ցնոսա յն. ամէն ամէն ասեմ
58 ձեզ. յառաջ քան զլինելն աբրահամու եմ ես։
59 * Ո՛ եմն առին, զի արկցեն ՚ի վր նր. և յն խոյս
ետ, և ելգնաց ՚ի տաճարէ անտի։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ մինչ դեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր ՚ի
2 ծնէ. * և հարցին ցնա աշակերտքն նր՝ և ա-
սեն. ռաբբի՝ այր ով մեղաւ ես, տրամ՝ թէ հօր և մօր
3 իւրոց, զի կոյր ծնցաւ։ * Պատասխանի ետ յն.
ոչ դորա մեղաւ ես, և ոչ հօր և մօր իւրոց. այլ զի
4 յայտնի լցին գործքն ած ՚ի դմա։ * Եւ ինձ
պարտ է գործել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեցն
զիս, մինչ աւուր կայ. գայ գիշեր՝ յորժամ ոչ ոք
կա-

5 կարէ գործել։ * Մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս
6 եմ աշխարհի։ * Զայս իբրև ասաց, եթուք 'ի
գետին՝ և արար կաւ 'ի թքոյն, և ծեփեաց զկաւն
7 'ի վր̄ աչաց կուրին։ * Եւ ասէ ցնա. ե՛րթ՝ լո՛ւա՛
յաւազանին սելովմայ. որ թարգմանի առաքե՛ալ.
8 չոքաւ լո՛ւացաւ, եկն և տեսանէր։ * Իսկ դրա-
ցիքն՝ և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ
մուրացիկ էր, ասէին. ո՛չ սա էր՝ որ նստէրն և
9 մուրանայր։ կէսքն ասէին. նա է։ * Այլքն ա-
սէին. ո՛չ՝ այլ նման է նմա. և ինքն ասէր՝ թէ ես
10 եմ։ * Ասեն ցնա. իսկ զիա՛րդ բացան աչք քո։
11 * Նա ետ պատասխանի. այր մի՝ որում յիսուսն
ասեն. կաւ արար՝ և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ
ցիս. ե՛րթ 'ի սելովամ, և լո՛ւա՛. չոգայ լո՛ւացայ՝ և
12 տեսանեմ։ * Ասեն ցնա. ո՛ւր է նա. ասէ ցնոսա.
13 ո՛չ գիտեմ։ * Ածին առ փարիսեցիսն զնա, որ
14 երբեմն կոյրն էր։ * Եւ էր շաբաթ՝ յորժամ
15 զկաւն արար յ̄ս. և եբաց զաչս կուրին։ * Դար-
ձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն, թէ զիա՞րդ
տեսանես։ և նա ասէ ցնոսա. կաւ եդ 'ի վր̄ ա-
16 չաց իմոց, և լո՛ւացայ՝ և տեսանեմ։ * Ասեն ո-
մանք 'ի փարիսեցւոցն. ո՛չ է այրն այն յ̄այ, զի
զշաբաթս ո՛չ պահէ։ կէսքն ասէին. իսկ զիա՛րդ
կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել։ և
17 էին հերձո՛ւածք 'ի մէջ նց̄։ * Ասեն դարձեալ
ցկոյրն. դու զի՞ ասես վ̄ն նր̄՝ զի եբաց զաչս քո։
18 և նա ասէ՝ թէ մարգարէ է։ * Եւ ո՛չ հաւա-
տային հրէայքն զնմանէ՝ թէ կոյր էր՝ և բացաւ,
19 մինչև կոչեցին զծնօղս բացելոյն. * Հարցին ցն̄ն
և ասեն՝ սա՞է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէ-
իք, եթէ կոյր ծնաւ. արդ՝ զիա՛րդ տեսանէ։
20 * Պատասխանի ետուն նց̄ ծնօղքն նր̄՝ և ասեն.

գի-

գիտեմք զի սա է որդին մեր, և զի կոյր ծնաւ.
* Բայց զիա՛րդ այժմդ տեսանէ՝ ո՛չ գիտեմք. 21
կամ թէ՝ ո՞ եբաց զաչս դորա՝ մեք ո՛չ գիտեմք.
ցդա իսկ հարցէ՛ք, ինքնին 'ի չափ հասեալ է.
ինքն իսկ խօսեսցի վ՜ս իւր: * Զայս ասացին 22
ծնօղքն նորա, զի երկնչէին 'ի հրէիցն. քանզի
ուխտ եդեալ էր հրէից, եթէ ոք խոստովանես-
ցի զնա քս՝ 'ի բաց կացցէ 'ի ժողովրդենէն:
* Ա՜ս այնորիկ ասացին ծնօղքն նր՜, թէ ինքնին 23
'ի չափ հասեալ է, ցնա իսկ հարցէ՛ք: * Դար- 24
ձեալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն՝ որ կոյրն էր,
և ասեն ցնա. տո՛ւր փառս ա՜յ, մեք գիտեմք՝ զի
այրն այն մեղաւոր է: * Եւ նա ասէ. թէ մե- 25
ղաւոր իցէ՝ ես ո՛չ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ,
զի կոյր էի՝ և ա՛րդ տեսանեմ: * Դարձեալ ասեն 26
ցնա. զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ եբաց զաչս քո:
* Պատասխանի ետ նց՜. այժմ ասացի ձեզ՝ և ո՛չ 27
լո՛ւարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ լսել. միթէ և
դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա: * Նոքա հայհոյէ 28
ին զնա՝ և ասէին. դո՛ւ լիջիր նր՜ աշակերտ. մեք
մովսէսի աշակերտք եմք: * Մ՝եք գիտեմք՝ զի 29
ընդ մովսէսի խօսեցաւ ա՜ծ. զսա ո՛չ գիտեմք ուս-
տի իցէ: * Պատասխանի ետ այրն և ասէ ցնոսա. 30
այդ իսկ են սքանչելիք. զի դուք ո՛չ գիտէք՝ ուս-
տի իցէ, և զիմ զաչս եբաց: * Գիտեմք՝ զի ա՜ծ 31
մեղաւորաց ո՛չ լսէ. բայց եթէ ա՜ծ ապաշտ ոք ի-
ցէ՝ և զկամս նր՜ առնիցէ, նմա լսէ: * 'Ի յաւի- 32
տենից ոք ո՛չ լո՛ւաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս կուրի
'ի ծնէ կոյր ծնելոյ: * Եթէ ոչ յա՜յ էր այրն այն՝ 33
ո՛չ կարէր առնել ինչ: * Պատասխանի ետուն և 34
ասեն ցնա. 'ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենևին, և
դու վարդապե՜տ լինիս մեր: և հանին զնա ար-
տաքս:

35 առքս ։ * Լուռ եմ՝ եթէ հանին զնա առաքս,
և խըմեմ եգիպտոս զնա՝ ասէ ցնա . դու հաւատաս
36 յորդի՛ ես ։ * Նա պատասխանի ետու և ասէ . ո՛ր
37 ոմն՝ զի հաւատացից ՚ի նա ։ * Ասէ ցնա յի՛սուս . և
38 տեսեր զնա , և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է ։ * Եւ
նա ասէ . հաւատամ տէր , և երկիր եպագ նմա ։
39 * Եւ ասէ յի՛սուս . ՚ի դատաստան եկի ես յաշխարհս
այս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն , և որք տես-
40 անեն՝ կուրասցին ։ * Լուան ոմանք ՚ի փարիսե-
ցեացն՝ որք ընդ նմա էին , և ասեն ցնա . միթէ
41 և մեք կո՞յրք եցեմք ։ * Ասէ ցնոսա յի՛սուս . եթէ
կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղս . բայց արդ ասէք՝ ե-
տեսանեմք , և մեղքն ձեր ՚ի ձեզ հաստա-
տեալ են ։

ԿԱ . ՎԱ ։

1 Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ մտանէ ընդ դուռն
՚ի գաւիթ ոչխարացդ , այլ ընդ այլ եկանէ՝ նա
2 գող է , և աւազակ ։ * Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն ,
3 հովիւ է ոչխարացդ ։ * Նմա դռնապանն բանայ ,
և ոչխարքն ձայնի նըր լսեն . և զիւր ոչխարսն կո-
4 չէ յանուանէ , և հանէ զնոսա ։ * Եւ յորժամ
զիւրսն զնա՛մ հանիցէ , առաջի նց երթայ՝ և ոչ-
խարքն զհետ նր երթան , զի ճանաչեն զձայն նրա
5 ։ * Օ՛տարի զհետ ոչ երթիցեն , այլ փախիցեն ՚ի
6 նմանէ , զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարացդ ։ * Զայս
առակ ասաց նց յի՛սուս , և նոքա ոչ գիտէին՝ եթէ
7 զի՞նչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա ։ * Վասրձեալ ա-
ստ ցնոսա յի՛սուս . ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի ես եմ
8 դուռն ոչխարացդ ։ * Ամենեքեան՝ որ յառաջ քան
զիս եկին , գողք էին և աւազակք . այլ ոչ լուան
9 նց ոչխարքն ։ * Ես եմ դուռն . ընդ իս եթէ ոք
մտա-

մտանիցէ, կեցցէ՝ մտցէ և ելցէ, և ճարակ գտցէ։
* Գող ո՛չ գայ՝ եթէ ո՛չ զի գողասցի և սպանցէ 10
և կորուսցէ. ես եկի զի զկեանս ունիցին, և ա-
ռաւել և ս ունիցին։
* Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր 11
դնէ 'ի վր՝ ոչխարաց։ * Իսկ վարձկանն՝ որ ոչ է 12
հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն. իբրև տեսանէ
զգայլն զի գայ՝ թողու զոչխարսն և փախչի. և
գայլն յափշտակէ զն՝ և ցրուէ. * քանզի վարձ- 13
կան է, և չէ՛ փոյթ նմա վասն ոչխարացն։ * Ես 14
եմ հովիւն քաջ, և ճանաչեմ զիմն՝ և ճանաչիմ
յիմոցն։ * Որպ՝ գիտէ զիս հայր, գիտեմ և ես 15
զհայր. և զանձն իմ դնեմ 'ի վերայ ոչխարաց։
* Նաև՝ այլ և ս ոչխարք են իմ, որ ո՛չ են յայսմ 16
գաւթէ. և զայն և ս պարտ է ինձ ածել այսր.
և ձայնի իմում լուիցեն, և եղիցին մի հօտ՝ և մի
հովիւ։ * Վասն այնորիկ սիրէ զիս հայր իմ, 17
զի ես դնեմ զանձն իմ. զի միւսանգամ առից
զնա։ * Ոչո՛ք հանէ զնա յինէն. այլ ես դնեմ 18
զնա անձամբ իմով. իշխանութի՝ ունիմ դնել զնա,
և իշխանութի՝ ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
զայս պատուէր առի 'ի հօրէ իմմէ։ * Դարձ՝ել 19
հերձուած լինէր 'ի մէջ հրէից վ՝ն բանիցս այ-
սոցիկ։ * Եւ ասէին բազումք 'ի նոցանէ. դև 20
գոյ 'ի նմա՝ և մոլեգնի. զի՞ բնաւ լսէք նմա։
* Կէսքն ասէին. այսպիսի բանք ո՛չ դիւահարի 21
են. միթէ դև կարէ՞ զաչս կուրի բանալ։
* Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յեէ՝մ, և ձմեռն 22
էր։ * և շրջէր յ՝ն 'ի տաճարին՝ 'ի սրահին սողո- 23
մոնի։ * Շ՝ուրջ եղեն զնովաւ հրէայքն և ա- 24
սեն. մինչև՝ յե՞րբ թափես զոգիս մեր, եթէ
դու ես ք՝ն՝ ասա՛ մեզ համարձակ։ * Պատաս- 25
խա-

խանի ես ոչ նոյ լա և ասէ . ասացի ձեզ՝ և ոչ հա-
ւատայք ինձ . զգուշան զըր ես գործեմ յա-
նուն հօր իմոյ՝ նոքա ին իսկ վկայեն վասն իմ։
26 * Ա.յլ դուք ոչ հաւատայք , զի չէք յոչխարաց
27 անտի իմոց ։ * Ձայնըք իմ ձայնի իմում լսեն , և
28 ես ճանաչեմ զնա , և զկնի իմ գան . * և ես տամ
նոցա զկեանս յաւիտենական . և մի՛ կորիցեն յա-
ւիտեան . և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ’ի ձե-
29 ռաց իմոց ։ * Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնա , մեծ է
քան զամենայն , և ոչ ոք կարէ յափշտակել ’ի ձեռաց
30 հօր իմոյ ։ * Ես և հայր իմ միք եմք ։ * Ա հ
31 առին հրէայքն՝ զի քարկոծ արասցեն զնա ։
32 * Պատասխանի ետ նոցա . բազում գործս բա-
րիս ցուցի ձեզ ’ի հօրէ իմմէ . վասն որոյ գործոյ
33 ’ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս ։ * Պատասխանի
ետուն նմա հրէայքն . վասն բարւոյ գործոյ ոչ
առնեմք զքեզ քարկոծ , այլ վասն հայհոյուե . և
զի դու մարդ ես , և զանձն քո աստ առնես ։
34 * Պատասխանի ետ ն ցնոսա . ոչ յօրէնս ձեր
35 գրեալ է . ես ասացի թէ աստուածք իցէք ։ * Եթէ ա-
թէ զնոսա աստ ասէ , առ որս բան նոյ եղև . և
36 չէ՛ մարթի եղծանել գրոցն . * իսկ զոր հայր սըր-
բեաց՝ և առաքեաց յաշխարհս , դուք ասէք՝ թէ
37 հայհոյես . զի ասացի՝ թէ որդի նոյ եմ ։ * Եթէ
ոչ գործեմ զգործս հօր իմոյ , մի՛ հաւատայք
38 ինձ ։ * Ա.պա թէ գործեմ , թէ և ինձ ոչ հաւա-
տայք , սակայն գործոցն հաւատացէք . զի գի-
տասջիք և ծանիջիք՝ եթէ հայր յիս և ես ’ի հայր
39 * Ետուն ինդրել նմա դարձեալ , և ել ’ի ձե-
40 ռաց նոցա ։ * Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս
յորդանանու՝ ’ի տեղին , ուր էր յովհաննէս
41 զառաջինն՝ և մկրտէր . և անդ լինէր ։ * Եւ
բա-

առնեն՝ եթէ գաւառ իմն խնդրեն։ * Օ՛ի եթէ 15
զայն յիշէին ուստի ելինն, գոյր ժամանակ դառ-
նալոյ անդրէն։ * Լա աւանիկ ազնուականի 16
իմն ցանկացեալ են, այսինքն է՝ երկնաւորին. վ՛ս
որոյ ո՛չ ամօթ համարի ա՛ծ՝ կոչել նց՛ ա՛ծ. քանզի
պատրաստեաց նոցա քաղաք։ * Հաւատովք մա- 17
տոյց աբրահամ 'ի փորձութ՛ե իւրում զիսահակ
պատարագ. և զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զա-
ւետիսն ընկալեալ էր. * որում ասացաւն, թէ 18
սահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ. * եդ 'ի մտի 19
իւրում, թէ և 'ի մեռելոց կարօղ է յարուցա-
նել ա՛ծ. ուստի և յառակս ընկալաւ զնա։ * Հա- 20
ւատովք՝ վ՛ս հանդերձելոց իրաց օրհնեաց իսա-
հակ զյակովբ և զեսաւ։ * Հաւատովք յակովբ 21
'ի մեռանել իւրում զիւրաքանչիւրոք յորդւոցն
յովսեփու օրհնեաց, և երկիր եպագ 'ի ծագ գա-
ւազանի իւրոյ։ * Հաւատովք յովսէփ 'ի վախ- 22
ճանել իւրում յիշեաց զելս որդւոցն իսրայէլի,
և վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց։ * Հա- 23
ւատովք՝ զմովսէս իբրև ծնաւ, թաքուցաւ ա-
միսս երիս 'ի հարց իւրոց. քանզի տեսին կայ-
տառ զմանուկն, և ո՛չ զանգիտեցին 'ի հրամանէ
թագաւորին։ * Հաւատովք մովսէս իբրև ա- 24
ճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարա-
ւոնի. * լաւ համարեցաւ չարչարել ընդ ժո- 25
ղովրդեանն ա՛յ, քան առ ժամանակ մի վայելել
'ի մեղս։ * Կարևոր համարեցաւ զնախատինսն 26
քի՛, քան զմեծութի՛ գանձուցն եգիպտացւոց.
զի հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն հատուցման։
* Հաւատովք թողոյր զերկիրն եգիպտացւոց, 27
և ո՛չ երկնչէր 'ի ցասմանէ թագաւորին. զի զա-
ներևոյթսն իբրև զտեսեալ համբերութ՛ համա-
րե-

14 ասէ։ * Յայնժամ ասէ ցնոսա յս̄ յայտնապէս։
15 ղազարոս մեռաւ։ * և ես ուրախ եմ վասն ձեր։
զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ։
16 քայց արդ՝ եկա՛յք երթիցուք առ նա։ * Ասէ
թովմաս անու՛անեալն երկու՛որեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն։ օ՛ն՝ եկա՛յք և մեք՝ զի ը̄ նմա մեռցուք։
17 * Եկն յս̄՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի գերեզմա-
18 նի։ * Եւ էր բեթանիա մերձ յերուսաղէմ,
19 իբրև ասպարիսօք հնգետասան։ * Բազումք 'ի
հրէից անտի եկեալ էին առ մարթա և մարիամ,
20 զի մխիթարեսցեն զնոսա վս̄ եղբօրն։ * Մ՝ար-
թա իբրև լու՛աւ՝ թէ յս̄ գայ, ընդ առաջ գնաց
21 նը̄։ քայց մարիամ նստէր անդէն 'ի տան։ * Ասէ
մարթա ց յս̄։ տ̄՛ր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն
22 իմ չէր մեռեալ։ * այլ և արդ գիտեմ։ եթէ զոր
23 ինչ խնդրեսցես յա̄յ՝ տացէ քեզ ա̄ծ։ * Ասէ ցնա
24 յս̄։ յարիցէ՛ եղբայրն քո։ * Ասէ ցնա մարթա։
գիտեմ զի յարիցէ 'ի յարութե՝ յաւուրն յետ-
25 նում։ * Ասէ ցնա յս̄։ ես իսկ եմ յարութի՝ և
կեանք։ որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանի՝
26 կեցցէ։ * և ա̄մ որ կենդանի է՝ և հաւատայ յիս,
մի՛ մեռցի 'ի յաւիտեան, հաւատա՞ս այսմիկ։
27 * Ասէ ցնա։ այո՛ տ̄՛ր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու
ես քս̄ն որդի ա̄յ, որ յաշխարհ գալոց էիր։
28 * Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զմա-
րիամ զքոյր իւր լռելեայն և ասէ։ վարդապետ
29 եկեալ է և կոչէ զքեզ։ * Նա իբրև լու՛աւ՝
30 յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա։ * Չև ևս
էր եկեալ յս̄ 'ի գեօղն։ այլ էր անդէն 'ի տեղ-
31 ւոջն՝ ուր ընդ առաջ եղև նմա մարթա։ * Իսկ
հրէայքն՝ որ էին ընդ նմա 'ի տան անդ՝ և մխի-
թարէին զնա, իբրև տեսին զմարիամ՝ թէ յար-
եաւ

ԿԻ. ՈՒՐ։

Ա. Յոսուհեան և մեք՝ որ այսչափ շուրջ պաշտօն 1
մատեալ ունիմք զբաժնուիլ վիսայից, գնայուք
տուքի դէմ՝ ի քաղաք ընակեցուք՝ և պաշտս կա-
լուծոյ հաստատուք ընթացուցանել՝ ի պատուիրակ՝
որ առաջի կայ մեզ։ * Ուխտացուք՝ ի գօրապետ 2
լուխն հաստատուի՝ և՝ ի կառավարիչն յՈ։ որ վոխա-
նակ ուրուխտուէն՝ որ նմա առաջի կայր, յանձն
առ գնալ, արհամարհեաց զամօթ, նստաւ ընդ
աջմէ աթոռոյն Ցայ։ * Ա՛ղէ ածէ՛ք զմատաւ, որ 3
զայսպիսի հաստատուի՝ ի մեզառուրց հակառա-
կուէ անտի կրեաց. զի ու՛ր աշխատ լինիցի՛ք ան-
ձամբ ձերով՝ և լքանիցի՛ք։ * Ո՛վ ի չեւէս ա- 4
րեամբ չար պատերազմեալք՝ հակառակ կացէ՛ք
մեզաց։ * և մոռացարուք զմխիթարուքէնն, որ 5
ընդ ձեզ խօսի ընդ որդեակս խաօսի։
Որդեակ իմ՝ մի՛ լքանիր ի խրատուս Տն. և մի՛
վհատիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ։ * Ո՛վ զոր 6
սիրէ Տր՝ խրատէ, տանջէ զնա որպէս՝ զոր ընդու-
նի։ * Ի խրատուս համբերութիւնէ կայք, իբրև 7
յորդիս մատուցեալ ես ի ձեզ Ած. ոյր որդի է՝
զոր ոչ խրատիցէ հայր։ * Ո՛վ եթէ առանց 8
խրատուս լինիցիք, որում ամենեքին բաժանորդք
եղեն. ապա խորդք էք՝ և ոչ որդիք։ * Ո՛վ ե- 9
թէ ի մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զոր ունիմք խրա-
տիչս՝ պատկառեմք, ոչլսոյն ևս առաւել հնազան-
դեցուք հօրն հոգւոց՝ և կեցցուք։ * Ո՛վ ի ա- 10
քա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց իւրեանց
խրատեն. իսկ նա վասն օգտի, առ ի ընդունելոյ
զարբուն նր։ * Ամենայն խրատ առ ժամանակն 11
ոչ ուրախութեամբ թուի՝ այլ տրտմութեամբ. բայց յետոյ

պատուղ

ցին նոցա՝ զոր արարին յիւ։
47 * Ասէին քահանայապետքն և փարիսեցիքն ա-
ռեն, և ասեն. զի՞նչ արասցուք, զի այրն այն բա-
48 զումնշանս առնէ։ * Եթէ թողումք զնա այսպէս,
ամենքին հաւատասցեն ՚ի նա. և գայցեն հռոմք՝ և
49 բառնայցեն զտեղի մեր՝ և զազգս։ * Ա՚ի ոմն ՚ի
նոցանէ՝ անուն կայեափա, որ քահանայապետ էր
տարուցն այնորիկ, ասէ ցնոսա, դուք ոչինչ գիտէք,
50 * և ոչ դնէք խորհել ի սիրտս, թէ լաւ է մեզ՚զի այր
մի մեռանիցէ ՚ի վերայ ժողովրդեանս, և մի՛ ամենա-
51 կորիցէ։ * Այս ոչ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի
քահանայապետ էր տարուցն այնորիկ, մարգա-
րէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յիւ ՚ի վերայ ազգին.
52 * և ոչ ՚ի վերայ ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն ցա-
53 զգրուածեալսն ժողովեսցէ ՚ի մի։ * Ի՚սպա յայնմ
54 օրէ խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա։ * Ի՚ն
յայնմ ոչ էթէ հասարակաց շրջէր ՚ի մէջ
հրէից. այլ գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ է ը-
նախապատ, ՚ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփ-
րայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ։
55 * Եւ էր մերձ զատիկն հրէից, և բազումք ե-
լին յերկրէ ՚ի գաւառէ անտի յառաջագոյն քան
զզատիկն, զի սրբեսցեն զանձինս իւրեանց։
56 * Խնդրէին զՅ, և ասէին ընդ միմեանս մինչ
կային ՚ի տաճարին. զիարդ թուի ձեզ՝ եթէ ոչ
գայցէ ՚ի տօն այս։ պատուէր տուեալ էր քա-
հանայապետացն և փարիսեցւոց, զի թէ ոք գի-
տասցէ թէ ուր է, դուշակեսցէ զնմանէ՝ զի
կալցեն զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ։

1 Իսկ Յ՚ի վեց աւուրս յառաջ քան զզատիկն էկն

'ի բեթանիա, ուր էր ղազար մեռեալն, զոր յա-
րոյցն 'ի մեռելոց: * Եւ արարին անդ նմա ընթ- 2
րիս. և 'ի սպասու կայր մարթա. և ղազար մի էր
'ի բազմելոց ընդ նմա: * Իսկ մարեմայ առեալ 3
լիտր մի իւղոյ նարդեան ազնու՛ի մեծագնոյ, օծ
զոտսն յի՜. և հերով իւրով մաքրէր զոտս նր՜. և
տունն լի եղև 'ի հոտոյ իւղոյն: * Ասէ մի ոմն 4
յաշակերտաց անտի՝ յուդա իսկարիովտացի, որ
մատնելոցն էր զնա: * Ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ վա- 5
ճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, և տու՛աւ աղ-
քատաց: * Ոչ այս ասաց՝ ո՛չ զի զաղքատաց ինչ 6
փոյթ էր նմա. այլ զի գող էր՝ և զարկղն ինքն ու-
նէր. և որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր: * Ասէ յս՜. 7
թո՛յլ տուր դմա, զի յօրն պատանաց իմոց պա-
հեսցէ զայդ: * Ոչ աղքատս յա՜մ ժամ ընդ ձեզ 8
ունիք. զիս ո՛չ հանապազ ը՜ ձեզ ունիք: * Իբրև 9
գիտաց ժողովուրդ բազում 'ի հրէիցն թէ անդ
է՝ եկին, ո՛չ միայն վ՜ յի՜, այլ զի և զղազար տես-
ցեն, զոր յարոյցն 'ի մեռելոց: * Խորհուրդ ա- 10
րարին քահանայապետքն՝ զի և զղազար սպանցեն.
* քանզի բազումք 'ի հրէից երթային՝ և հաւա 11
տային 'ի յիսուս:
* 'Ի վաղիւ՛ անդր ժողովուրդ բազում որ ե- 12
կեալ էր 'ի տօնն, իբրև լու՛ան թէ գայ յս՜ յե-
րուսաղէմ, * առին ոստս արմաւենեաց՝ և ելին 13
ընդառաջ նր՜, աղաղակէին և ասէին. ո՛վսաննայ,
օրհնեալ որ գասդ յանուն տ՜ն՝ թագաւո՛րդ իէ՜լի:
* Եւ գտեալ յի՜ էշ մի, նստաւ 'ի վերայ նորա. 14
ոպ՜ և գրեալ է: * Մ՝ի երկնչիր դո՛ւստր սիոնի՝ 15
ահաւադիկ թագաւոր քո գայ նստեալ 'ի վր՜
յաւանակի իշոյ: * Եւ զայն ինչ ո՛չ գիտացին ա- 16
շակերտքն նր՜ զառաջինն, այլ յորժամ փառաւո

րեցաւ յ՚ս, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝ որ
գրեալն էր վասն նորա. և զայն արարին նմա։
17 * Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ
զղազար կոչեաց և եթ 'ի գերեզմանէն, և յարոյց
18 զնա 'ի մեռելոց։ * Եւ վ՚ս այնորիկ ընդառաջ
եղև նմա ժողովուրդն, զի լուան եթէ զայն
19 նշանս արարեալ էր նորա։ * Իսկ փարիսեցիքն
ասէին ընդ միմեանս. տեսանէ՞ք՝ զի ոչի՛նչ օգ-
տիք. ահաւասիկ աշխարհ ա՚մ զկնի նորա գնաց։
20 * Էին անդ ոմանք և հեթանոսք յելելոցն անդր,
21 զի՝ երկիրպագանիցեն 'ի տօնին։ * Նոքա մատե՛ն
առ փիլիպպոս՝ որ 'ի բեթսայիդա գալիլեացւոցն
էր, աղաչէին զնա և ասէին. տէ՛ր՝ կամիմք զյ՚ս
22 տեսանել։ * Գայ փիլիպպոս և ասէ ցանդրէաս։
23 անդրէաս և փիլիպպոս ասեն ցյ՚ս։ * Եւ յ՚ս
պատասխանի ետ նոցա և ասէ. եհաս ժամ զի
փառաւորեսցի որդի մարդոյ։
24 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ
25 անկեալ յերկիր մեռանիցի, * ինքն միայն կայ.
ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ։
Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ա-
տեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կե՛նսն
26 յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ * Եթէ ոք զիս
պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եսն եմ, անդ
և պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զի պաշտիցէ,
պատուեսցէ զնա հայրն իմ։
27 * Բայց այժմանձն իմ խռովեալ է. և զի՛նչ ա-
սացից, եթէ հա՛յր՝ ապրեցս զիս 'ի ժամէ աստի
յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի 'ի ժամս յայս։
28 * Հա՛յր՝ փառաւորեա՛ զանուն քո։ եկն բար-
բառ յերկնից. և փառաւոր արարի, և դարձ՛ել
29 փառաւոր արարից։ * Եւ ժողովուրդն որ կայր
և

և լսէր՝ ասէին, որոտումն լինել։ կէսքն ասէին.
հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա։ * Պատասխանի 30
ետ յս՝ և ասէ. ո՛չ վս՝ իմ ինչ եկն բարբառս այս,
այլ վասն ձեր։ * Այժմիկ դատաստան է աշխար 31
հիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսո-
րիկ ընկեսցի արտաքս։ * Եւ ես յորժամ բարձ- 32
րացայց յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս։
* Զայս ասէր, նշանակեալ՝ թէ որով մահու 33
մեռանելոց իցէ։ * Պատասխանի ետ նմա ժո- 34
ղովուրդն. մեք լուաք յօրինաց՝ եթէ քս՝ն յաւի
տեան կայ. և դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է
բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն որդին
մարդոյ։ * Ասէ ցնոսա յիսուս. փոքր միւս ևս 35
ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէ՛ք մինչդեռ
զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ. զի որ
գնայ 'ի խաւարի, ո՛չ գիտէ յո՛ երթայ։ * Մինչ 36
դեռ զլոյսն ը՝ ձեզ ունիք՝ հաւատացէ՛ք 'ի լոյսն,
զի որդիք լուսոյ եղիջիք։ զայս խօսեցաւ յս՝,
և չոգաւ՝ թաքեաւ 'ի նոցանէ։ * Եւ այնչափ 37
նշանս արարեալ էր առաջի նց՝. և նոքա ո՛չ հա-
ւատային 'ի նա. * զի լցցի բանն եսայեայ մար- 38
գարէի՝ զոր ասացն. տէր՝ ո՛ հաւատաց 'ի լուր
մեր, և բազուկ տ՝ն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ * Վասն 39
այնորիկ ո՛չ կարէին հաւատալ, զի միւսանգամ
ասէ եսայի. * Թէ կուրացոյց զաչս նց՝, և ապշե- 40
ցոյց զսիրտս նց՝. զի մի՛ տեսցեն աչօք. և իմաս-
ցին սրտիւք, և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա։
* Զայս ասաց եսայի՝ զի ետես զփառս նր՝, և 41
խօսեցաւ վասն նր՝։ * Բայց սակայն և յիշխա- 42
նաց անտի բազումք հաւատացին 'ի նա. այլ վս՝
փարիսեցւոցն ո՛չ յայտնէին, զի մի՛ 'ի ժողովրդե
նէն ելանիցեն։ * Բանզի սիրեցին զփառս 43

մարդկան՝ առաւել քան զփառսն ա̅յ։
44 *Եւ յ̅ս̅ աղաղակէր՝ և ասէր. որ հաւատայ յիս՝
ո՛չ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեացն զիս։
45 *Եւ որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առա-
46 քեացն զիս։ *Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ա̅մ որ
47 հաւատայ յիս՝ 'ի խաւարի մի՛ մնասցէ։ *Եւ
եթէ ոք լո՛ւիցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ,
ես ո՛չ դատիմ զնա. քանզի ո՛չ եկի՝ թէ դատե-
48 ցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։ *Որ
անարդէ զիս, և ո՛չ ընդունի զբանս իմ, գոյ՝ որ
դատի զնա. բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի
49 զնա յաւուրն յետնում։ *Զի ես յանձնէ իմ-
մէ ո՛չ խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս հայր,
նա ետ ինձ պատո՛ւէր՝ զի՛նչ ասացից՝ և զի՛նչ
50 խօսեցայց։ *Եւ գիտեմ՝ եթէ պատո՛ւէրն այն
կեանք են յաւիտենականք։ արդ՝ զոր ես խօ-
սիմ, ո̅ա̅ ասաց ինձ հայրն այնպէս խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ։

1 Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի, գիտաց յ̅ս̅,
թէ հասեալ է ժամ ն̅ր̅՝ զի փոխեսցի յաշ-
խարհէ աստի առ հայր, սիրեաց զիւրսն՝ որ
յաշխարհի աստ են. իսպառ սիրեաց զնոսա։
2 *Եւ 'ի լինել ընթրեացն, սա̅նյի իսկ արկեալ
էր 'ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա յուդա սիմոնի
3 իսկարիովտացւոյ. *գիտաց յ̅ս̅՝ զի զա̅մ ինչ ետ
հայր 'ի ձեռս ն̅ր̅, և թէ յա̅յ ել՝ և առ ա̅ծ եր-
4 թայ, *յառնէ յընթրեաց անտի, և դնէ զհան-
5 դերձսն, և առեալ զենջակ մի՝ սփածաւ։ *Եւ
ապա առեալ ջուր՝ արկ 'ի կոնք, և սկսաւ լո՛ւա-
նալ զոտս աշակերտացն. և սրբէր զենջակաւն՝
6 զոր սփածեալ էր։ *Գայ առ սիմոնն պետրոս.

ԺԴ. և

և նա ասէ ցնա . ա՛ր դող զնմ զուտս լուծանեսա ։
7 * Պատասխանի եւ նմա յի՝ և ասէ . զոր ինչ եաս
գոլծեմ, դու այժմ ոչ գիտես . բայց ապա գի՞
8 տասջիր ։ * Ասէ ցնա պետրոս . ոչ լուծասցես զուտս
իմ յաւիտեան ։ պատասխանի եւ նմա յի . եթէ
9 ոչ լուծացից զքեզ՝ ոչ ունիս բնդ իս մասն ։ * Ասէ
ցնա սիմոն պետրոս . ա՛ր մի՛ միայն զուտս իմ, այլ
10 և զձեռսա և զգլուխ ։ * Ասէ ցնա յի . լուծացեալն
չէ՛ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն լուծանելոյ է, քան
զի ամենևին սբ է . և դուք սբ էք, այլ ոչ ամե՞
11 նեքին ։ * Գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր
զնա . վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին սբ
12 էք ։ * Եւ յորժամ լուաց զուտս նոց, առ զհան՞
դերձան իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ , և ասէ
13 ցնոսա, գիտէ՞ք զինչ արարի ձեզ ։ * Դուք կո՞
չէք զիս վարդապետ և տէր . և բարւոք ասէք ,
14 քանզի եմ իսկ ։ * Եւթէ ես լուացի
զուտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս , և դուք պար՞
15 տիք զմիմեանց ոտս լուանալ ։ * Զի օրինակ մի
եառ ձեզ , զի որպէս ես ձեզ արարի , և դուք
առնիջիք ։
16 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ է ծառայ մեծ քան
զտէր իւր . և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝ որ ա՞
17 ռաքեացն զնա ։ * Եթէ զայս գիտէք . երանելի
18 և ս էք՝ եթէ առնիցէք զայս ։ * Ոչ վա՛ ամենե՞
ցուն ձեր ասեմ . զի ես գիտեմ, զորս ընտրեցի .
այլ զի լցցի գիրն , թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝
19 արար ինձ խարդախութի ։ * Յայսմ հետէ իսկ ասեմ
ձեզ մինչև եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝ հաւա՞
տասջիք թէ ես եմ ։ * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ .
20 որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից , զիս ընդու՞
նի , և որ զիս ընդունի , ընդունի զայն՝ որ ա՞
ռա՞

21 ռաքեացն զիս ։ * Զայս իբրև ասաց յս̄, խռո-
վեցաւ յոդի իւր՝ վկայեաց և ասէ. ամէն ամէն
ասեմ ձեզ, զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։
22 * Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակու-
23 սեալք, թէ զումմէ ասիցէ ։ * Եւ էր մի ոմն յա-
շակերտացն բազմեալ առ յի̄ւ, զոր սիրէրն յս̄ ։
24 * Ակնարկէ նմա սիմոնն պետրոս՝ հարցանել՝
25 ո՛վ իցէ, վասն որոյ ասէն ։ * Եւ նա անկեալ
26 զլանջօքն յի̄, ասէ ցնա. տ̄ր՝ ո՞վ է ։ * Պատաս-
խանի ետ յս̄ և ասէ. այն է՝ որում ես թացից
զպատառն՝ և տաց ։ և թացեալ զպատառն տայ
27 յուդայի սկարիովտացւոյ ։ * Եւ յետ պատա-
ռոյն՝ ապա եմուտ 'ի նա սատանայ ։ և ասէ ցնա
յս̄. արդ՝ զոր ինչ առնելոց ես՝ արա՛ վաղվաղակի ։
28 * Եւ զայս ոչ՛օք իմացաւ 'ի բազմականաց ան-
29 տի, թէ առ ինչ ասաց ցնա ։ * Զի ոմանք հա-
մարէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր յուդա, ասաց
նմա յս̄, գնեա՛ ինչ՝ որ պիտոյ իցէ մեզ 'ի տօնիս.
30 և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ ։ * Իսկ նորա
առեալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվաղակի. և էր
գիշեր ։
31 * Եւ իբրև ել, ասէ յս̄. այժմ փառաւորեցաւ
որդի մարդոյ. և ա̄ծ փառաւորեցաւ 'ի նմա ։
32 * Զի եթէ ա̄ծ փառաւորեցաւ 'ի նմա, և ա̄ծ
փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի
33 փառաւորեսցէ զնա ։ * Որդեա՛կք իմ՝ փոքր
ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս. և
ո̄պ ասացի ցհրէայսն, եթէ ուր եսն երթամ,
34 դուք ոչ կարէք գալ. և արդ ձեզ ասեմ ։ * Պատ-
ո՛ւիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէ՛ք զմիմեանս.
ո̄պ սիրեցի ես զձեզ, զի և դուք սիրեսջիք ըզ
35 միմեանս ։ * Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ
իմ

իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս։
* Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. տ՛ր՝ յո՛վ երթաս։ 36
պատասխանի ետ յս՝, ուր եսն երթամ՝ դու ո՛չ
կարես այժմ գալ զկնի իմ, քայց ապա եկեսցես
զկնի իմ։ * Ասէ ցնա պետրոս. տ՛ր՝ ընդէ՛ր ոչ 37
կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ
իսկ եդից 'ի վր՝ քո։ * Պատասխանի ետ յս՝. 38
զանձն քո դիցես 'ի վր՝ իմ. ամէն ամէն ասեմ
քեզ. չև՛ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս
ուրասցիս զիս։

ԳԼ. ԺԴ։

Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատա- 1
ցէք յա՛ծ, և յիս հաւատացէ՛ք։ * Ի տան 2
հօր իմոյ օթեվանք քազումն են. ապա թէ ո՛չ՝
ասացեալ էր իմ ձեզ. թէ երթամ պատրաստեմ
ձեզ տեղի։ * Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ 3
ձեզ տեղի, դարձեալ գամ, և առնում զձեզ առ
իս. զի ուր եսն իցեմ, և դուք անդ իցէք։
* Եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, և զճանապարհն 4
գիտիցէք։ * Ասէ ցնա թովմաս. տ՛ր՝ ո՛չ գիտեմք 5
յո՞ երթաս, և զիա՛րդ զճանապարհն կարասցուք
գիտել։ * Ասէ ցնա յս՝. ես եմ ճանապարհ և 6
ճշմարտութի՝ և կեանք. ոչո՛ք գայ առ հայր՝ եթէ
ոչ ինև։ * Եթէ զիս գիտէիք՝ ապա և զհայրն 7
իմ գիտէիք, և այսուհետև գիտասջիք զնա։
* Ասէ ցնա փիլիպպոս. տ՛ր՝ ցո՛յց մեզ զհայր՝ և 8
շատ է մեզ։ * Ասէ ցնա յս՝. այսչափ ժամանակս 9
ընդ ձեզ եմ, և ո՞չ ծանեար զիս փի՛լիպպէ. որ
ետեսն զիս՝ ետես զհայրն. և դու զիա՞րդ ասես՝
եթէ ցո՛յց մեզ զհայր։ * Ո՞չ հաւատաս՝ եթէ ես 10
'ի հայր, և հայր յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ

ընդ

ըստ ձեզ, ուչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ հայրն՝ որ
11 ինձ բնակեալ է, նա գործէ զգործսն։ * Հաւա
12 տայք ինձ, եթէ ես՝ի հայրն՝ և հայրն ՚ի՛նձ։ * Ա՛յլապ
էթէ ուչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատայէք ինձ։
ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն ՚ի՛նձ,
զգործսն զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ, և
մեծագոյնս և սքան ընոյնս գործեսցէ. զի ես առ
13 հայրն երթամ։ * Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն
14 իմ, արարից զայն. * զի փառաւորեսցի հայրն
յորդի։
15 * Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրսն իմ պահեցէք
16 զնոր։ * Եւ ես աղաչեցից զհայրն, և այլ մխիթա
րիչ տացէ ձեզ. զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ՚ի յա
17 ւիտեան. * զհոգին ճշմարտութե՛ան, զոր աշխարհս
ուչ կարէ ընդունել. զի ուչ տեսանէ զնա, և ուչ
ճանաչէ զնա. քայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ
18 ձեզ բնակեսցէ՝ և ընդ ձեզ եղիցի։ * Ո՛չ թողից
19 զձեզ որբս. գամ առ ձեզ։ * Փոքր միւս ևս՝ և
աշխարհս ուչ և ես տեսանէ զիս, քայց դուք տե
սանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կեն
20 դանի լինելոց էք։ * Յայնմ աւուր գիտասջիք
դուք, զի ես ՚ի հօր իմում՝ և դուք յիս՝ և ես
21 ՚ի ձեզ։ * Որ ունի զպատուիրսն իմ՝ և պահէ
զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս՝
սիրեսցի ՚ի հօրէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և
22 երեւեցուցից նմա զիս։ * Ասէ ցնա Յուդա ուչ
սկարիովտացին. տէր՝ զի՞ եղև՝ զի մեզ յայտնելոց
23 ես զքեզ՝ և ուչ աշխարհի։ * Պատասխանի ետ Յի
և ասէ ցնա. եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պա
հեսցէ, և հայրն իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա ե
24 կեսցուք՝ և օթևանս առ նմա արասցուք. * և որ
ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ուչ պահէ. և բանն իմ

զոր

զոր լսէք՝ ո՛չ է իմ, այլ հօրն՝ որ առաքեացն զիս։
* Ո՛ այս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ։ 25
* Իսկ մի՛ թարիչն հոգին ս̄բ՝ զոր առաքեսցէ 26
հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զա̄մ, և յի-
շեցուսցէ զա̄մ՝ որինչ ասացի ձեզ։ * Խաղաղու 27
թի՛ թողում ձեզ, զխաղաղութի՛ զիմ տամ ձեզ. ո՛չ
ո՞պ աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին
սիրտք ձեր, և մի՛ զանգիտեսցեն։ * Լ՝ ու՛այք, զի 28
ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ, և գամ՝ առ ձեզ.
եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ
ես առ հայր երթամ, զի հայր իմ մեծ է քան
զիս։ * Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչև եղեալ. զի 29
յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ * Ո՛չ և ս այլ 30
շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս
այսորիկ՝ և յիս ինչ ո՛չ գտանէ։ * Այլ զի ծա- 31
նիցէ աշխարհ. եթէ սիրեմ զհայր. և ո՞պ պատ-
ուիրեաց ինձ հայր՝ այնպէս առնեմ. օ՛ն արիք՝
գնասցո՛ւք աստի։

ԳԼ. ԺԵ։

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և հայր իմ մշակ է։ 1
* Ամենայն ուռ որ յիս է՝ և ո՛չ բերէ պտուղ, 2
կտրէ զնա. և ա̄մ որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա,
զի առաւել և ս պտղաբեր լիցի։ * Դուք արդէն 3
իսկ ս̄բ էք վ̄ս բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։
* Կացէ՛ք յիս՝ և ես 'ի ձեզ. ո՞պ ուռն ո՛չ կարէ 4
պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ
հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ո՛չ
յիս հաստատեալ իցէք։ * Ես եմ որթ՝ և դուք 5
ուռ. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես 'ի նա, նա բե-
րէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչի՛նչ կարէք
առնել։ * Եթէ ոք ո՛չ է հաստատեալ յիս, ել 6

նա արտաքս իբրև զուռն՝ և ցամաքեցաւ, և
7 ժողովեն զնա և 'ի հուր արկանեն՝ և այրի։ * Եթէ
կայցէք յիս՝ և բանք իմ 'ի ձեզ կայցեն, որինչ
8 կամիցիք խնդրեսջիք՝ և լինիցի ձեզ։ * Յայսմիկ
փառաւորեցաւ հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բե-
9 րիցէք. և եղիջիք իմ աշակերտք։ * Ոպ̄ սիրեաց
զիս հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կա-
10 ցէք 'ի սէր իմ։ * Եթէ պահիցէք զպատուիրանս
իմ, կացջիք 'ի սէր իմ. ոպ̄ ես զպատուիրանս
11 հօր իմոյ պահեցի, և կամ 'ի սէր նր̄։ * Զայս
խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւն իմ 'ի ձեզ
12 իցէ, և ձեր ուրախութիւն լցեալ եղիցի։ * Այս է
պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, ոպ̄ և ես
13 զձեզ սիրեցի։ * Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ՛ք
ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի վր̄ բարեկա-
14 մաց իւրոց։ * Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ
15 առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ։ * Ո՛չ ևս
կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ո՛չ գիտէ զինչ
գործէ տ̄րն նր̄. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի
զա̄մ, զոր լուայ 'ի հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ։
16 * Ո՛չ եթէ դուք ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրե-
ցի զձեզ, և եդի զձեզ. զի դուք երթայցէք՝
և պտղաբերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ։
և զոր ինչ խնդրիցէք 'ի հօրէ իմմէ յանուն իմ,
17 տացէ ձեզ։ * Զայս պատուիրեմ, զի սիրես-
18 ջի՛ք զմիմեանս։ * Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ։
19 գիտասջի՛ք զի նախ զիս ատեաց։ * Եթէ յաշ-
խարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն սիրէր ար-
դեօք բայց զի չէ՛ք յաշխարհէ. այլ ես ընտրե-
ցի զձեզ յաշխարհէ, վ̄ս այնորիկ ատեայ զձեզ
20 աշխարհ։ * Յիշեցէ՛ք զբանն զոր ասացի ձեզ,
թէ ո՛չ է ծառայ մեծ քան զտ̄ր իւր. եթէ զիս
հա-

հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ
զբանն իմ պահեցին, ապա և զձերն պահեսցեն։
21 * Ա. այլ ընդդէմ արասցեն ընդ ձեզ վասն անուանն
իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս։
22 * Ամենեքին էին եկեալ՝ և խօսեցեալ ընդ նոսա,
ասէ ինչ ոչ գոյր նոցա. քսպց արդ չիք պատճառք
վասն մեղացն իւրեանց։ * Որ զիսատեայ՝ և զհայրն
23 իմ ատեայ։ * Ամենեքին զգործսն էին գործեալ՚ի
24 նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր
նոցա. քսպց արդ տեսին՝ և ատեցին՝ և զիս և զհայր
25 իմ։ * Ա. այլ զի լցցի բանն, որ գրեալ էր՝ Թէ
26 ատեցին զիս առանապատուց։ * Եւքսպց
յորժամ եկեսցէ մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից
ձեզ՚ի հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտութեան, որ՚ի հօրէ ե-
27 լանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ։ * և դուք վկայէք՝
զի՚ի սկզբանէ ընդ իս էք։

ԿԱ. ՀՈՎ.

1 Ա այս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայթագղեսջիք։
2 Զձեզ։ * Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն
զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամենայն սպանող
նոցա կարծեսցէ զձեզ, հաճարիցի պաշտօն մատուցանել
3 Աստ։ * Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ. քանզի ոչ
4 ճանեան զհայրն՝ և ոչ զիս։ * Ա. այլ և զայս խօսե-
ցայ ընդ ձեզ՝ զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝
5 յիշիցէք՝ Թէ ես ասացի ձեզ։ * Ձայս՚ի սկզբանէ
ընդ ձեզ ոչ ասացի, քանզի ընդ ձեզ էի։
6 Եւայց արդ երթամ առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք
ի ձէնջ հարցանէ զիս, Թէ ո՞ւր երթաս։ * Ա. այլ
զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութի՛ եւնց լե-
7 ալ ձեր։ * Ա. այլ ես զճշմարտութիւն ասեմ ձեզ.
ապրուստս ձեր։ Եւ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ եր-
թայց՝

թայց՝ մխիթարիչն ո՛չ եկեսցէ առ ձեզ. ապա
8 եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ։ * Եւ
նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վ՚ս մեղաց՝
9 և վասն արդարուե՛ և վ՚ս դատաստանի։ * Վ՚ս
10 մեղաց՝ զի ո՛չ հաւատան յիս. * վ՚ս արդարուե՛
զի առ հայր իմ երթամ, և ո՛չ և ս տեսանէք զիս.
11 * վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այ-
12 սորիկ դատապարտեալ է։ * Եւս բազում ինչ
ունիմ ասել ձեզ՝ այլ ո՛չ կարէք հանդարտել այժ-
13 միկ։ * Յորժամ եկեսցէ նա հոգին ճշմարտուե՛,
առաջնորդեսցէ ձեզ ա՛մ ճշմարտուբ՛. զի ո՛չ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի, և
14 զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ * Նա զիս փառաւո-
րեսցէ, զի յիմմէ անտի առնուցու՝ և պատմես-
15 ցէ ձեզ։ * Օ՛ա՛մ ինչ զոր ունի հայր՝ իմ է. վ՚ս
այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնու-
ցու՝ և պատմեսցէ ձեզ։
16 * Փոքր մի, և ո՛չ և ս տեսանէք զիս, և ապա սա-
կաւիք մի՝ և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ
17 հայր։ * Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմի-
մեանս. զի՞նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր
մի՝ և ո՛չ տեսանէք զիս, և դարձ՛ել սակաւիկ մի՝
և տեսանիցէք զիս. և թէ ես առ հայր երթամ։
18 * Եւ ասէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս և ս ն,
19 չգիտե՛մք զի՞նչ խօսի։ * Գիտաց յ՚ս եթէ կա-
մէին ցնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. վ՚ս այդո-
րիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի թէ փոքր
մի՝ և ո՛չ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ
20 միւս և ս, և տեսանիցէք զիս։ * Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի լացջիք՝ և ողբասջիք դուք, և աշ-
խարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
21 թի՞ն ձեր յուրախութի՞ եղիցի։ * Կին յորժամ

ծնա-

ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ
նր. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ո՛չ եւս յիշէ
զնեղութիւն վ՛ս խնդութեան, զի ծնաւ մարդ յաշ-
խարհ։ * Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք. այլ 22
դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ լիցին սիրտք
ձեր. և զուրախութիւն ձեր ոչո՛ք հանիցէ 'ի ձէնջ։
* Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ո՛չ հարցանիցէք։ 23
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրիցէք 'ի
հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ։ * Մ՝ինչև 24
ցայժմ ոչի՛նչ խնդրեցիք յանուն իմ. խնդրե-
ցէ՛ք, և առնուցուք, զի ուրախութիւն ձեր լցեալ
իցէ։ * Զայս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. ե- 25
կեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ո՛չեւս առակօք խօսե-
ցայց ընդ ձեզ. այլ յայտնապէս զհօրէ պատմե-
ցից ձեզ։ * Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն 26
իմ. և ո՛չ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զհայր վ՛ս
ձեր. * զի ինքն իսկ հայր սիրէ զձեզ՝ զի դուք 27
զիս սիրեցիք, և հաւատացիք՝ եթէ ես յ՛այ ելի։
* Ելի 'ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ, դարձեալ թո- 28
ղում զաշխարհ, և երթամ առ հայր։ * Ասեն ցնա 29
աշակերտքն. ահա արդ յայտնութ՛ խօսիս. և ա-
ռակ և ո՛չ մի ինչ ասես։ * Այժմիկ գիտեմք՝ ե- 30
թէ գիտես զա՛մ. և ոչի՛նչ պիտոյ է՝ եթէ ոք
հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ
յ՛այ ելեր։ * Պատասխանի ետ նց՛ յ՛ս, և ասէ. 31
այ՛ժմ հաւատայք։ * Ահա եկեսցէ ժամ, և ե- 32
կեալ իսկ է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տե-
ղիս, և զիս միայն թողուցուք. և չե՛մ միայն, զի
հայր ընդ իս է։
* Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղա- 33
ղութի ունիցիք. յաշխարհի ատ նեղութի ունիցիք,
այլ քաջալերեցարո՛ւք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

Գ.

ਵਨ ਪਰਵ ।

(੧) ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ਾਯ ਨਮਃ, ਹਰਿ ਓਅੰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹ, ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਾਇ ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ੰਪਾਯਨ ਜੀ ਨੇ ਜਨਮੇਜਯ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਥਾ ਕਹੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਆਸ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੀ ਸੀ ਤਿਸ ਕਥਾ ਦਾ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧ ਕਹਿਣਾ ।

ਜਨਮੇਜਯ ਉਵਾਚ ।

ਕਥਮਾਸੀਤ੍ ਤਦ੍ ਯੁਦ੍ਧਮ੍ ਭਾਰਤਾਨਾਮ੍ ਅਭਾਵਕਮ੍ ।
ਕੁਰੂਣਾਮ੍ ਪਾਣ੍ਡਵਾਨਾਮ੍ ਚ ਸਰ੍ਵਲੋਕਸ੍ਯ ਚਾਦ੍ਭੁਤਮ੍ ॥ ੧ ॥

ਜਨਮੇਜਯ ਜੀ ਬੋਲੇ ।

ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਯੁੱਧ ਭਾਰਤਾਂ ਦਾ ਅਤਿ ਅਭਾਵਕ ਜੋ ।
ਕੁਰੂ ਪਾਂਡੂ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਚਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ॥ ੧ ॥

ਵੈਸ਼ੰਪਾਯਨ ਉਵਾਚ ।

ਸਮਨ੍ਤਪਞ੍ਚਕੇ ਨਿਤ੍ਯਮ੍ ਯਤ੍ਰ ਵੈ ਪਿਤ੍ਰਯੇ ਯੁਗੇ ।
ਸਮੇਤਾ ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਿ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਚ ਸਰ੍ਵਸ਼ਃ ॥ ੨ ॥

ਵੈਸ਼ੰਪਾਯਨ ਜੀ ਬੋਲੇ ।

ਸਮੰਤਪੰਚਕ ਜੋ ਥਾਂ ਹੈ ਸਤਜੁਗ ਦਾ ਜਿਸ ਥਾਂ ਨਾਮ ।
ਸਭ ਜੀਵ ਆਏ ਸਨ ਉਥੇ ਹਰ ਥਾਂ ਹਰ ਜੁਗ ਦਾ ਇਹ ਕਾਮ ॥ ੨ ॥

ਰਾਮੋ ਦਾਸ਼ਰਥਿਰ੍ ਰਾਮਸ੍ ਤ੍ਰੇਤਾਯਾਮ੍ ਅਭਵਤ੍ ਪੁਨਃ ।
ਜਾਮਦਗ੍ਨ੍ਯਃ ਸ ਚ ਤਦਾ ਜਗਾਮ ਤਪਸੇ ਮਹਾਨ੍ ॥ ੩ ॥

ਰਾਮ ਦਸ਼ਰਥ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁਗ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ।
ਜਮਦਗਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਤਪ ਕਰਨ ਤਦ ਆਇਆ ॥ ੩ ॥

ਤਤ੍ਰ ਤੇਨ ਸਮਾਗਮ੍ਯ ਰਾਜਾਨਃ ਕ੍ਸ਼ਤ੍ਰਿਯਰ੍ਸ਼ਭਾਃ ।
ਨਿਹਤਾ ਬਹਵਃ ਸਂਖ੍ਯੇ ਤਦਾ ਤੇਨ ਮਹਾਤ੍ਮਨਾ ॥ ੪ ॥

ਰਾਮ ਜਮਦਗਨ ਨੇ ਤਦ ਰਾਜੇ ਕਈ ਕ੍ਸ਼ਤ੍ਰੀ ਆਏ ।
ਮਾਰੇ ਰਾਮ ਜਮਦਗਨ ਨੇ ਤਦ ਬਹੁਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਰਚਾਏ ॥ ੪ ॥

ਸਰ੍ਵਾਨ੍ ਸ ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਨ੍ਯਾਨ੍ ਸਮਾਜਹ੍ਰੇ ਮਹਾਕ੍ਰਤੂਨ੍ ।
ਸਮਨ੍ਤਪਞ੍ਚਕੇ ਰਾਮਃ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸ੍ਵਭਿਸ਼ੇਚਯਤ੍ ॥ ੫ ॥

ਸਭ ਰਾਜੇ ਜਿਤ ਕਰ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਯਗ ਮਹਾਨ ।
ਸਮੰਤਪੰਚਕ ਥਾਂ ਵਿਚ ਰਾਮ ਨੇ ਕੀਤਾ ਥਾਂ ਪਰਧਾਨ ॥ ੫ ॥

ਤੇਸ਼ੁ ਵੈ ਵਰ੍ਤਮਾਨੇਸ਼ੁ ਯਜ੍ਞਭਾਗਭੁਜੋ ਨਰਾਃ ।
ਨਾਤ੍ਯਸ੍ਰਵਨ੍ ਸ੍ਰਵਾਂ ਤਤ੍ਰ ਸਰ੍ਵੇ ਤੇ ਸਤ੍ਰਿਣੋ ਭਵਨ੍ ॥ ੬ ॥

ਯਗ ਜਦ ਰਾਮ ਜੀ ਕਰਦੇ ਸਭ ਦੇਵ ਆਣ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ।
ਲਹੂ ਨਾ ਵਗਦਾ ਸੀ ਤਿਥੇ ਸਭ ਤ੍ਰਿਣ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ॥ ੬ ॥

ਤਤੋ ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਾਦ੍ਯਾਸ੍ ਤ੍ਰਯਃ ਪੁਤ੍ਰਾਃ ਸ੍ਮ ਜਜ੍ਞਿਰੇ ।
ਕ੍ਰਿਪਾਯਾਮ੍ ਅਸ੍ਤ੍ਰਵਿਦੁਸ਼ੋ ਗੌਤਮ੍ਯਾਮ੍ ਅਮਿਤੌਜਸਃ ॥ ੭ ॥

ਦੁਰਯੋਧਨ ਆਦਿ ਤਦ ਤਿੰਨ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇ ।
ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਦੇ ਜਾਣੂ ਸੀ ਤੇ ਤੇਜ ਬਲ ਦੇ ਭਰੇ ॥ ੭ ॥

ਅਸ੍ਵਤ੍ਥਾਮਾ ਤੁ ਪੁਤ੍ਰੋ ਦ੍ਰੋਣਾਦ੍ ਅਯੋਨਿਜ ਇਤਿ ਸ੍ਮ ਹ ।
ਸ ਚ ਨਾਰਾਯਣਾਂਸਸ੍ ਤੇਜਸਾ ਚਾਪਿ ਤਾਦ੍ਰਿਸਃ ॥ ੮ ॥

ਅਸ੍ਵਤ੍ਥਾਮਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਣ ਦਾ ਅਯੋਨਿਜ ਸੀ ਜਾਣੋ ।
ਨਰਾਯਣ ਅੰਸ਼ ਤੇਜ ਬਲ ਉਸ ਦਾ ਸੀ ਪਹਿਚਾਣੋ ॥ ੮ ॥

ਤਤੋ ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਾਦ੍ਯਾਸ੍ ਤੇ ਜਜ੍ਞਿਰੇ ਪੁਰੁਸ਼ਰ੍ਸ਼ਭਾਃ ।
ਸਰ੍ਵੇ ਤੇ ਰਥਿਨਃ ਪੁਤ੍ਰਾ ਮਹਤ੍ਯਾ ਸੇਨਯਾ ਵ੍ਰੁਤਾਃ ॥ ੯ ॥

ਦੁਰਯੋਧਨ ਆਦਿ ਤਦ ਹੋਏ ਪੁਰਸ਼ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜੋ ਸਾਰੇ ।
ਰਥੀ ਸਭ ਪੁਤ੍ਰ ਸਨ ਉਸ ਦੇ ਵਡੀ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਭਾਰੇ ॥ ੯ ॥

ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਸ੍ ਤੁ ਪੁਤ੍ਰਾਣਾਮ੍ ਸਰ੍ਵੇਸ਼ਾਮ੍ ਅਭਵਤ੍ ਪ੍ਰਿਯਃ ।
ਸਰ੍ਵਾਨ੍ ਸ ਪੂਜਯਾਮਾਸ ਸਰ੍ਵਾਨ੍ ਮਾਨਯਤੇ ਸ੍ਮ ਚ ॥ ੧੦ ॥

ਦੁਰਯੋਧਨ ਸਭ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਸੀ ਪਿਆਰਾ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ।
ਸਭ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਭ ਦਾ ਮਾਨ ਕਰਾਰੀ ॥ ੧੦ ॥

ਤਸ੍ਯ ਸਰ੍ਵੇ ਵਸ਼ੇ ਤਸ੍ਥੁਃ ਸਮੁਦ੍ਰਸ੍ਯੇਵ ਸਿਨ੍ਧਵਃ ।
ਤਸ੍ਯ ਕਰ੍ਣੋ ਮਤਮ੍ ਨਿਤ੍ਯਮ੍ ਆਸੀਤ੍ ਪਾਣ੍ਡਵਨਿਗ੍ਰਹੇ ॥ ੧੧ ॥

ਸਭ ਉਸ ਦੇ ਵਸ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਉਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਦੇ ਸਿੰਧੂ ।
ਕਰਨ ਦਾ ਮਤ ਸੀ ਨਿਤ ਹੀ ਪਾਂਡਵ ਕਰਨ ਨਿਰਾਦਰ ॥ ੧੧ ॥

ਸ ਹਿ ਤੇਜਸ੍ ਤਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮਾਸ੍ਥਾਯ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ੍ ।
ਪਾਣ੍ਡਵਾਨ੍ ਅਵਮਨ੍ਯੈਵ ਸਰ੍ਵਾਨ੍ ਸਮਭਿਪੀਡਯਤ੍ ॥ ੧੨ ॥

ਰਾਜਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ।
ਪਾਂਡਵ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਸੀ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ॥ ੧੨ ॥

ਤਤੋ ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਃ ਕਰ੍ਣਮ੍ ਸੌਬਲਂ ਚਾਪਿ ਪਾਪਕ੍ਰੁਤ੍ ।
ਦੁਃਸ਼ਾਸਨਂ ਚ ਸਂਪ੍ਰੇਕ੍ਸ਼੍ਯ ਪਾਣ੍ਡਵਾਨ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਦੁਸ਼੍ਕ੍ਰੁਤਮ੍ ॥ ੧੩ ॥

ਦੁਰਯੋਧਨ ਕਰਨ ਸ਼ਕੁਨੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਾਸਨ ਪਾਪੀ ।
ਪਾਂਡਵ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਲਾਹ ਸਾਰੀ ॥ ੧੩ ॥

ਅਨਯੈ ਚ ਸੁਮਹਦ੍ਭਿਃ ਸ ਪਾਪੈਰ੍ ਅਸਦ੍ਭਿਰ੍ ਆਵ੍ਰੁਤਃ ।
ਪਾਣ੍ਡਵਾਨ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਚਕ੍ਰੇ ਬੁਦ੍ਧਿਮ੍ ਅਪਾਪਿਕਾਮ੍ ॥ ੧੪ ॥

ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਾਪੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ।
ਕੁੰਤੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ॥ ੧੪ ॥

ਤਤੋ ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਃ ਕਰ੍ਣਮ੍ ਸੌਬਲਂ ਚਾਪਿ ਪਾਪਕ੍ਰੁਤ੍ ।
ਦੁਃਸ਼ਾਸਨਂ ਚ ਸਂਪ੍ਰੇਕ੍ਸ਼੍ਯ ਪਾਣ੍ਡਵਾਨ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਦੁਸ਼੍ਕ੍ਰੁਤਮ੍ ॥ ੧੩ ॥

ਦੁਰਯੋਧਨ ਕਰਨ ਸ਼ਕੁਨੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਾਸਨ ਪਾਪੀ ।
ਪਾਂਡਵ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਲਾਹ ਸਾਰੀ ॥ ੧੩ ॥

ਅਨਯੈ ਚ ਸੁਮਹਦ੍ਭਿਃ ਸ ਪਾਪੈਰ੍ ਅਸਦ੍ਭਿਰ੍ ਆਵ੍ਰੁਤਃ ।
ਪਾਣ੍ਡਵਾਨ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਚਕ੍ਰੇ ਬੁਦ੍ਧਿਮ੍ ਅਪਾਪਿਕਾਮ੍ ॥ ੧੪ ॥

ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਾਪੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ।
ਕੁੰਤੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ॥ ੧੪ ॥

*Բայց արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ 13
յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւն իմ լիով
յանձինս իւրեանց: *Ես ետու նց զբանն քո. 14
և աշխարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ,
որպ և ես չեմ յաշխարհէ: *Ոչ զայս աղաչեմ, 15
զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահես-
ցես զնոսա 'ի չարէ: *Յաշխարհէ աստի չեն, 16
ոպ և ես չեմ յաշխարհէ: *Սուրբ արա զնոսա 17
ճշմարտութբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութի է:
*Ոպ զիս առաքեցեր յաշխարհ. և ես առաքեցի 18
զնոսա յաշխարհ: *Եւ 'ի վր նց ես սբ առնեմ 19
զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմար-
տութբ: *Այլ ոչ վս նց միայն աղաչեմ, այլև 20
վս ամ հաւատացելոց բանիւն նց յիս. *զի ա- 21
մենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս՝ և ես 'ի
քեզ, զի և նոքա 'ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հա-
ւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: *Եւ ես՝ 22
զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու նց, զի իցեն մի՝
ոպ և մեք մի եմք: *Ես 'ի նոսա՝ և դու յիս, 23
զի եղիցին կատարեալք 'ի մի. և գիտասցէ աշ-
խարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնս
որպ դու զիս սիրեցեր: *Հայր զորս ետուրն 24
ինձ, կամիմ՝ զի ուր եսն եմ, և նոքա իցեն ընդ
իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն
ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշ-
խարհի: *Հայր արդար՝ և աշխարհ զքեզ ոչ 25
ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծան-
եան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: *Եւ ծանուցի 26
նց զանուն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրե-
ցեր զիս՝ 'ի նոսա իցէ, և ես 'ի նոսա:

ԳԼ.

ԿԱ. ԺՌ.

1 (*) այս խօսք առաք յիւ. եւ աշակերտաւքն հանդեր-
ձեալ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր:
2 *Գիտէր և Յուդա, որ զնա մատնելոց էր՝ զի յաճախ էին. զի բազում անգամ ժողովեալ էր անդր յի-
3 աշակերտաւքն հանդերձ: *Եւ Յուդայի առեալ զինդ իւր զգուռնդն, և՛ ի քահանայապետէն և՛ ի
վարիչեաց տաճարին, գայ անդր ջահիւք և
4 լապտերօք և զինուք: *Ասէ յիւ ամենայն զոյն եւ-
թե ելիցէ՛ի վերայ նր, եւ ասէ ցնոսա. զո՞ խնդրէք
5 դէք: *Պատասխանիետուն նմա. զյիւ Նազովրեցի: ասէ ցնոսա յիւ. Ես եմ: կայր ընդ նոսա
6 և Յուդա՝ որ մատնէրն զնա: *Եւ երբ ասաց՝ թէ ես եմ, յետս գնացին՝ և զարկան գետինն
7 նի: *Դարձեալ եհարց զնոսա. զո՞ խնդրէք: և
8. նոքա ասեն, զյիւ Նազովրեցի: *Պատասխանի ետ
նգ յիւ. ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս
9 խնդրէք՝ թոյլ տուք դոցա երթալ: *Ո՛ի լցցի
բանն՝ զոր ասաց. թէ զոր ետուր ցիս՝ ոչ կո-
10 րուսից՝ ի նոցանէ՝ և ոչ զոք: *Եւ սիմոն պետ-
րոս՝ քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա՝ և եհար զքահանայապետին ծառայ, և՛ զբաց առ զունկն
նորա զաջ. և էր անուն ծառային մաղքոս:
11 *Ասէ յիւ ցպետրոս. արկ զսուրդ անդրկէն՝ ի պատեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ հայր՝
12 ոչ ըմպիցեմ զնա: *Եւ գունդն և հազարա-
պետն և սպասաւորքն հրէից կալան զյի՝ և կա-
13 պեցին. *և ածին զնա նախ առ աննա՝ որ էր ա-
ներ կայիափայի. որ քահանայապետն էր տարե-
14 ւոյն այնորիկ: *Էր այն կայիափայ էր՝ որ

խրատեաց

խրատն ետ հրէից, եթէ լաւ է առն միում մե-
ռանել 'ի վերայ ժողովրդեանն։ * Եւ երթային 15
զհետ յի՞ սիմոնն պետրոս՝ և միւս աշակերտն։
Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանայ-
ապետին՝ եմուտ ընդ յի՞ 'ի գաւիթ քահանայա-
պետին։ * Եւ պետրոս կայր առ դրանն արտա 16
քոյ։ ել միւս աշակերտն՝ որ էր ծանօթ քահա-
նայապետին՝ և ասաց ցդռնապանն՝ և եմոյծ 'ի
ներքս զպետրոս։ * Ասէ աղջիկն որ դռնապանն 17
էր՝ ցպետրոս. միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց առնն
այնորիկ իցես։ և նա ասէ՝ ո՛չ եմ։ * Կային անդ 18
ծառայքն և սպասաւորք խարոյկ արկեալ՝ քան-
զի ցուրտ էր՝ և ջեռնուին. կայր ընդ նոսա և
պետրոս՝ և ջեռնոյր։ * Եւ քահանայապետն ե- 19
հարց զյ՞ս վ՞ս աշակերտացն՝ և վ՞ս վարդապետու-
թե՞ նր՞։ * Պատասխանի ետ նմա յ՞ս. ես յայտ- 20
նապէս խօսեցայ յաշխարհի. ես յ՞ամ ժամ ու-
սուցի 'ի ժողովրդեանն, և 'ի տաճարի անդ՝ ուր
ա՞մ հրէայք ժողովեալ էին, և 'ի ծածուկ ինչ ո՛չ
խօսեցայ։ * Զի՞ հարցանես զիս. հա՛րց զայնո- 21
սիկ՝ որ լու՛անն, թէ զի՛նչ խօսեցայ ընդ նոսա.
ահաւանիկ նոքա գիտեն զի՛նչ ասացի ես։ * Իբրև 22
նա զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ
կայր, ած ապտակ յի՞ և ասէ. այդպէ՛ս պատաս-
խանի տաս քահանայապետիդ։ * Եւ յ՞ս ասէ 23
ցնա. եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկայեա՛ վասն չա-
րին, իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս։
* Եւ առաքեաց զնա աննա կապեալ առ կայիա- 24
փա քահանայապետ։ * Եւ սիմոնն պետրոս կայր 25
անդ՝ և ջեռնոյր. ասեն ցնա՝ միթէ և դո՞ւ յաշա-
կերտաց անտի նր՞ իցես։ նա ուրացաւ և ասէ՝
թէ չե՛մ։ * Եւ ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քահա- 26
նայ-

Գնայ ապեր, ազգական այնորիկ, զորոյ զուն
էիր պետրոս. ոչ ես իսկ տեսի զքեզ՝ի պար-
27 տիզն անդ ընդ նմա: * Դարձեալ ուրացաւ
պետրոս: և վաղվաղակի հաւ խոսեցաւ:
28 * Եւ ածին զյի՝ի վանացն կայիափայ յատա-
րանն դատաւորին. և էր այգուց: և նորա ոչ
մտին յատարանն, զի մի՛ պղծեսցին, այլ զի ու-
29 տիցեն զպատիկն: * Եւ ել նոսա պիղատոս ար-
տաք՝ և ասէ. զի՞նչ չարախօսուխ մատուցանէք
30 զառնէն զայնմանէ: * Պատասխանի ետուն և
ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա
31 ոչ մատնէաք զնա քեզ: * Ասէ ցնոսա պիղատոս.
առէք զնա դուք, և ըստ ձերոց օրինացն դա-
տեցարուք: ասեն ցնա հրեայքն. մեզ ոչ է ար-
32 ժան սպանանել զոք: * Զի լցցի բանն որ ասաց,
ասաց, նշանակեաւ՝ թէ որով մահու մեռանելոց
33 էր: * Եւ մուտ միւսանգամ յատարանն պիղատ-
ոս, կոչեաց զյի՝ և ասէ ցնա. դուն ես թագա-
34 ւոր հրէից: * Պատասխանի ետ յի. ի քէն ա-
ւե՞ս զայդ՝ եթէ այլք ասացին քեզ զինէն:
35 * Պատասխանի ետ պիղատոս. միթէ և ես հրէայ
եմ. ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին
36 զքեզ ինձ, զի՞նչ գործ գործեալ ես քո: * Պա-
տասխանի ետ յի, իմ արքայութի՛ւն ոչ յայսմ աշ-
խարհէ. եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւն
իմ, ապաստաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛
մատնեցայց հրէից. բայց արդ՝ թագաւորութիւն
37 իմ չէ՛ աստի: * Ասէ ցնա պիղատոս. ապա թէ
այդպէս իցէ, թագաւոր ոմն ես դու: Պատաս-
խանի ետ յի. դու ասես՝ քի թագաւոր իցեմ.
բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, և՛ ի դայն իսկ ե-
կեալ եմ յաշխարհս, զի վկայեցից ճշմարտութեան.

Ամ

տր՝ի չշմարտուէ՛ն էն՝ լուծ քաղքաւոյ իմոյ ։ * Լ՛ուծ 38
ցնա ուիլատոս . զի՞նչ է չշմարտուէ՛ն ։ զայս իբր
ասացեալ , դարձեալ ել առ հրէայսն՝ և ասէ ցնոսա . Ես՝
և ո՛չ ոի կինչ պատճառս գտանեմ՛ի նմա ։ * Լ՛ուծ 39
է ձեր սովորուէ՛ն , զի ոի ոք արձակեցից ձեզ՛ի
զատիկս . արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զԹա-
գաւորն հրէից ։ * Լ՛ղաղակեցին ամենեքեան՝ և 40
ասէին . մի՛ զդա , այլ զբարաբբա ։ և էր բարաբ-
բան այն աւազակ ։

ԿԻ. ՕՒԹ ։

Յայնժամ առ պիղատոս զյի՝ և դան եհար ։ 1
* Եւ զինուորացն արարեալ պսակ՝ի փշոց՝ 2
եդին՝ի գլուխ նր , և զգեցուցին նմա հանդերձ
ծիրանի . * և գային առ նա , և ասէին . ողջ եր 3
ազգաց հրէից . և հանէին նմա ապտակս ։ * Եւ 4
գարձեալ պիղատոս արտաքս և ասէ ցնոսա . ահա
ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ , զի գիտասջիք թէ
ես զնաս ինչ՝ի նմա ո՛չ գտանեմ ։ * Եւ ել յա- 5
ռաջ արտաքս և ունէր պսակ՝ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրա
նի . և ասէ ցնոսա . ահա այրդ ցձեզ ։ * Եւրբ 6
տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք ,
զաղաղակ բարձին՝ և ասեն . ՚ի խաչ հան՝ ՚ի խաչ
հան զդա ։ ասէ ցնոսա պիղատոս . առէ՛ք զդա ՚ի
ձեզ , և ձեզէն հանէ՛ք ՚ի խաչ . զի ես՝ ի դմա գտա
ինչ ո՛չ գտանեմ ։ * Պատասխանի ետուն նմա հր 7
րէից՝ն . մեք օրէնս ունիմք . և ըստ օրինացդ մերոց
պարտի մեռանել . զի զանձն իւր որդի Աստ արար
* Եւբրև լուաւ զբանս զայս պիղատոս , առա- 8
ել եւս երկեաւ ։ * Եմուտ դարձեալ անդրէն 9
յատարանն , և ասէ ցյի . ուստի՞ ես դու . և յի
ոչ ետ նմա պատասխանի ։ * Ասէ ցնա պիղա- 10
տոս .

տոս. ընդ իս ո՞չ խօսիս, ո՞չ գիտես եթէ իշխա-
նութի՞ ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ, և իշխանութի՞
11 ունիմ արձակել զքեզ։ * Պատասխանի ետ յս.
ո՛չ ունէիր դու իշխանութի՞ 'ի վ՞ր իմ և ո՛չ մի, ե-
թէ ոչ էր տո՛ւեալ քեզ 'ի վերուստ. վ՞ս այնորիկ
որ մատնեացն զիս քեզ, նորա մեծ մեղք են։
12 * Եւ յայնմանէ պիղատոս խնդրէր արձակել
զնա. և հրէայքն աղաղակէին և ասէին. եթէ
զդա արձակես՝ չե՛ս բարեկամ կայսեր. ա՞մ ոք որ
թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակառակ է կայ-
13 սեր։ * Իսկ պիղատոս իբրև լո՛ւաւ զբանս զայ-
սոսիկ, ած զյ՞ս արտաքս. և նստաւ 'ի վ՞ր բեմին,
'ի տեղւոջն որ կոչէր քարայատակ, և եբրայե-
14 ցերէն կապպաթա։ * Էր ուրբաթն զատկի. և
էր ժամ իբրև վեցերորդ, և ասէ ցհրէայսն. ա-
15 հա՛ թագաւորդ ձեր ցձեզ։ * Եւ նոքա աղաղա-
կէին, բա՛րձ 'ի մէնջ բա՛րձ 'ի մէնջ՝ և հա՛ն զդա
'ի խաչ։ ասէ ցնոսա պիղատոս. ես զթագաւորդ
ձեր 'ի խա՞չ հանիցեմ։ պատասխանի ետուն քա-
հանայապետքն. չի՛ք մեր թագաւոր բաց 'ի կայ-
16 սերէ։ * Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս նց՞, զի 'ի
խաչ ելանիցէ։
17 * Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. և բարձեալ
էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր 'ի տեղին՝
որ անո՛ւանեալ էր գագաթան, և կոչէր եբրայ-
18 եցերէն գողգոթա։ * ուր և 'ի խաչն իսկ հանին
զնա. և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և ան-
19 տի, և 'ի միջի զյ՞ս։ * Գրեաց և տախտակ մի
պիղատոս, և եդ 'ի վ՞ր խաչին. և էր գրեալ։ Յ՞ս
20 նազովրեցի՝ թագաւոր հրէից։ * Զայն տախ-
տակ ընթերցան բազումք 'ի հրէից, զի մօտ էր
'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յ՞ս. և էր

գրեալ՝ եբրայեցերէն, դաղմատերէն, և յունա-
րէն։ * Ասեն ցպիղատոս քահանայապետքն հրէ- 21
ից. մի՛ գրեր Թագաւոր հրէից, այլ Թէ նա ա-
սաց՝ Թագաւոր եմ հրէից։ * Պատասխանի ետ 22
պիղատոս. զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։ * Իսկ զին- 23
ուորքն իբրև հանին 'ի խաչ զյ՝ն, առին զհան-
դերձս նորա՝ և արարին չորս մասունս, իւրա-
քանչիւր զինուորի մասն։ Իսկ զպատմուճանն՝
քանզի էր առանց կարանի՝ 'ի վերուստ փորան-
կեալ ամենևին. * ասեն ցմիմեանս. մի՛ պատա- 24
ռեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ
դորա՝ ում և ելցէ. զի լցցի գիրն՝ որ ասէ. բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս, և 'ի վերայ
պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին։ Զինուորքն
զայս ինչ գործեցին։
* Եւ կային առ խաչին յ՝ի մայրն նորա, և քոյր 25
մօր ն՝ր մարիամ կղէովպայ, և մարիամ մագդա-
ղենացի։ * Յ՝ն իբրև ետես զմայրն և զաշա- 26
կերտն՝ զոր սիրէր, զի կայր մօտ. ասէ ցմայրն,
կի՛ն դու՝ ահա՛ որդի քո։ * Ապա ասէ ցաշա- 27
կերտն. ահա՛ մայր քո։ և յայնմ ժամանակէ առ
աշակերտն զնա առ իւր։ * Յետ այսորիկ իբրև 28
գիտաց յ՝ն, եթէ ահա ա՝մ ինչ կատարեալ է, զի
կատարեսցի գիրն, ասէ. ծարաւի եմ։ * Եւ 29
անդ կայր ամանն ինչ լի քացախով. և ն՝ց սպունգ
լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ եդեալ զմշտ-
կաւ զոպայի՝ մատուցին 'ի բերան ն՝ր։ * Իբրև 30
առ յ՝ն զքացախն հանդերձ լեղւովն՝ ասէ. ա՝մ
ինչ կատարեալ է։ և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝
աւանդեաց զոգին։ * Իսկ հրէայքն՝ քանզի ուր- 31
բաթ էր, զի մի՛ անդէն 'ի խաչին ագանիցին
մարմինքն մինչև ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շա-
բա-

քաղաքն այնտեղիկ. աղաչեցին զպետրոս՝ զի խոր-
32 տակեսցէն զբարձն նոցա՝ և բարձցին։ * Եւ ինքն
զինուորքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս,
նոյնպէս և զմիւսոցն՝որ ընդ նմա՝ի խաչն ելեալ
33 էր։ * Եւ յորժամ եկին առ յի՝ և տեսին զի այն
ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա.
34 * այլ մի ոմն՝ի զինուորացն տիղաւ խոցեաց զկո-
35 ղակն՝ և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր։ * Եւ
որ տեսեալ՝ վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայու-
թիւն նորա. և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի և դուք հաւ-
36 տասջիք։ * Զի եղև՝ զի լցցի գիրն, եթէ
37 ոսկր ոչ մի՛ փշրեսցի։ * Եւ դարձեալ միւս գիր
ասէ, եթէ հայեսցին՝ի նա՝ յոր խոցեցինն։
38 * Ետ այսուհետև աղաչեաց զպիղատոս յովսէփ,
որ յարիմաթեայ էր աշակերտ յի՝ի ծածուկ՝
վասն ահին հրէից, զի բարձցէ զմարմինն յի։ և
հրամայեաց պիղատոս. եկն և եբարձ զնա։
39 * Եկն և նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ յի՝ի
գիշերի զառաջինն. և եբեր զմռուռս խառն ընդ
40 հալուխս՝ իբրև լետրս հարիւր։ * Առին զմար-
մինն յի, և պատեցին կտաւովք՝ նմանովք հան-
41 դերձ, ոպ օրէն էր հրէից պատել։ * Եւ էր՝ի
տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ. և՝ի պար-
տիզն անդ գերեզման նոր, յորում ոչՀք երբէք
42 էր եդեալ։ * Անդ վն ուրբաթուն հրէից՝ զի
մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զյն։

ԳԼ. Ի։

1 Եւ՝ի միաշաբաթումն Մարիամ Մագդաղինացի
գայ առաւօտուն ընդ արշալոյս՝ի գերեզ-
ման անդր. և առեալ զվէմն զլծեալ՝ի դրաց
2 գերեզմանին։ * Ազա ընթանայ՝ և գայ առ Սիմոն
Պետ-

պետրոս և առ միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն յ՞ն,
և ասէ ցն՞ն. բարձին զտ՞ր 'ի գերեզմանէ անտի,
և ո՛չ գիտեմ՝ ո՞ւր եդին զնա։ * Ել պետրոս և 3
միւս աշակերտն՝ և գային 'ի գերեզմանն։ * Ընթ 4
թանային երկոքեան 'ի միասին. և միւս աշակերտն
յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն քան զպետրոս՝
և եկն նախ 'ի գերեզմանն։ * Եւ խոնարհեալ 5
տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց 'ի ներքս
ո՛չ եմուտ։ * Եկն և սիմովն պետրոս՝ որ գայրն 6
զկնի նորա. և եմուտ 'ի գերեզմանն, և տեսանէ
զկտաւսն՝ զի կային անդ. * և վարշամակն որ էր 7
'ի գլուխ նր՞՝ ո՛չ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ու-
րոյն ծալեալ 'ի մի կողմն։ * Յայնժամ եմուտ և 8
միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յառաջագոյն 'ի
գերեզմանն, ետես և հաւատաց. * զի չևևս գի- 9
տէին զգիրս՝ թէ պարտ է նմա 'ի մեռելոց յառ-
նել։ * Զոգան դարձեալ առ միմեանս աշա- 10
կերտքն։ * Բայց մարիամ կայր արտաքոյ գերեզ 11
մանին՝ և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ 'ի
գերեզմանն, * և տեսանէ երկուս հրեշտակս 'ի 12
սպիտակս, զի նստէին մի 'ի սնարից և մի յանո-
տից՝ ուր կայր մարմինն յի՞։ * Եւ նոքա ասեն 13
ցնա. կի՛ն դու զի՞ լաս։ ասէ ցնոսա. զի բարձին
զտէրն իմ 'ի գերեզմանէ աստի, և ո՛չ գիտեմ՝
ո՛ւր եդին զնա։ * Զայս իբրև ասաց, դարձաւ 14
'ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զյ՞ն զի կայր. և ո՛չ
գիտէր թէ յ՞ն իցէ։ * Ասէ ցնա յ՞ն. կի՛ն դու՝ 15
զի՞ լաս, զո՞ խնդրես։ նմա այսպէս թուեցաւ՝
թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տ՞ր՝ եթէ դու
բարձեր զնա՝ ասա՛ ինձ ուր եդիր զնա, զի ես
առից զնա։ * Ասէ ցնա յ՞ն. մա՛րիամ։ և նա 16
դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն. ռաբունի,

որ

17 որ թարգմանի՝ վարդապետ։ * Ասէ ցնա յս̅. մի՛
մերձենար յիս, զի չևևս ելեալ եմ առ Հայր իմ.
այլ ե՛րթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա՛ ցնոսա.
ելանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր, և ա̅ծն
18 իմ՝ և ա̅ծ ձեր։ * Գայ մարիամ մագդաղենացի՝
և պատմէ աշակերտացն, եթէ ետես նա զտ̅ր, և
զայս ինչ ասաց ցնա։
19 * Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթոջ աւուրն, և
դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովել
վ̅ս ահին հրէից, եկն յս̅՝ և եկաց 'ի միջի նց̅, և
20 ասէ ցնոսա. ողջո՛յն ընդ ձեզ։ * Իբրև զայս ա-
սաց՝ եցոյց նց̅ զձեռսն և զկողս իւր. և խնդացին
21 աշակերտքն իբրև տեսին զտ̅ր։ * Ասէ ցնոսա
դարձեալ. ողջո՛յն ընդ ձեզ, որպ̅ առաքեաց զիս
22 Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ։ * Եւ զայս իբրև
ասաց՝ փչեաց 'ի նոսա և ասէ. առէ՛ք Հոգի ս̅բ.
23 * եթէ ումեք թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի
24 նց̅. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի։ * Իսկ
Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ անու՛անեալն երկ-
ու՛որեակ, ո՛չ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն յս̅։
25 * Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք զտ̅ր։
և նա ասէ ցնոսա. եթէ ո՛չ տեսից 'ի ձեռս ն̅ր
զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ 'ի տե-
ղիս բևեռացն, և մխեցից զձեռս իմ 'ի կողս ն̅ր,
ո՛չ հաւատամ։
26 * Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին 'ի ներքս
աշակերտքն, և Թովմաս ընդ նս̅. գայ յս̅ դրօքն
փակելովք. և եկաց 'ի մէջ, և ասէ. ողջո՛յն ընդ
27 ձեզ։ * Ապա ասէ ցԹովմաս. բե՛ր զմատունս քո
և ա՛րկ այսր, և տե՛ս զձեռս իմ. և բե՛ր զձեռն
քո՝ և մխեա՛ 'ի կողս իմ, և մի՛ լինիր անհաւատ՝
28 այլ հաւատացեալ։ * Պատասխանի ետ Թովմաս՝
և

և ասէ ցնա. տ՛ր իմ՝ և աճ իմ։ * Ո՛չ ցնա յա- 29
այդ զի տեսեր զիս՝ և հաւատացեր, երանի՛ ո՞
րոց ոչ լոկ տեսանել՝ և հաւատասցեն։ * Նազդում 30
և այլ նշանս սրտի յա առաջի աշակերտաց իւ-
րոց, որ ոչ է գրեալ՚ի գիրս յայսմիկ։ * Ա՛յլ այս 31
այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատասցէք, եթէ յա
քո՛ է որդի Աստ. և զի հաւատացեալք, և զկեանն
յաւիտենական ընդունիցիք յանուն նր։

ԿԱ. ԻՒ.

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր 1
յա աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերըն տի-
բերեայ. և յայտնեաց այսպէս։ * Էին ՚ի միա- 2
ւին սիմոն պետրոս, և թովմաս անուանեալն
երկուորեակ, և նաթանայէլ՝ որ ՚ի կանայ գալի-
լեացւոց, և որդիքն զեբեդեայ, և այլք յաշա-
կերտաց անտի երկուս։ * Ա՛սէ ցնոսա սիմոն 3
պետրոս. երթամ ձուկն որսալ։ ասեն ցնա. գա՛մք
և մեք ընդ քեզ։ գնացին և մտին ՚ի նաւ, և յայնմ
գիշերի կալան և ոչինչ։ * Իբրև այգ եղև՝ կայր 4
յա յեզը ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն
թէ յա էր Յիսս։ * Ա՛սէ ցնոսա յա. մանկունք՝ միթէ 5
ունիք ինչ ուտելոյ։ պատասխանի ետուն և ասեն
ցնա, ոչ։ * Ա՛սէ ցնոսա. արկէ՛ք յաջակողմն նա- 6
ւին զուռկանդ, և գտանիցէ՛ք։ արկին, և ոչ կա-
րէին ձգել ՚ի բազմութենէ անտի ձկանցն։ * Ա՛սէ 7
աշակերտն այն, զոր սիրէր յա՝ ցպետրոս. տէր է
այն։ սիմոն պետրոս իբրև լուաւ թէ տէր է,
արկաւ զիւրև պատմոճանեղինն՝ քանզի մերկ էր,
և ընկէց զինքն ՚ի ծովն։ * Եւ այլ աշակերտքն 8
նաւաւն եկին գային, քանզի չէին հեռի ՚ի ցա-
մաքէն, այլ իբրև երկերիւր կանգնաւ, քաշէին
զգու-

9 զգործին հանդերձ ձկամբն։ * Իբրև ելին 'ի
ցամաք, տեսանեն կրակետղ կայծականց, և ձուկն
10 մի 'ի վր̄, և հաց։ * Ասէ ցնոսա յս̄. բերէ՛ք 'ի
ձկանց այտի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ։
11 * Ամուտ սիմոնն պետրոս, և ձգէր զգործին 'ի
ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն
և երիւք։ և այնչափ ինչ կայր, և ո՛չ պատառե-
12 ցաւ գործին։ * Ասէ ցնոսա յս̄. եկա՛յք ճաշե-
ցէ՛ք։ և ոչո՛ք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝
13 թէ դու ո՞վ ես, զի գիտէին թէ տ̄ր̄ն է։ * Գայ
յս̄՝ և առնու զհացն՝ և տայ նց̄, նոյնպէս և ըզ
14 ձուկնն։ * Զայս երիցս անգամ երևեցաւ յս̄
15 աշակերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց։ * Եւ իբ-
րև ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յս̄. սիմոն
յովնանու սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա։
ասէ ցնա. այո՛ տ̄ր̄, և դու գիտես՝ զի սիրեմ
զքեզ։ ասէ ցնա՝ արածեա՛ զգառինս իմ։
16 * Դարձեալ ասէ ցնա, սիմոնն յովնանու սիրե՞ս
զիս։ ասէ ցնա. այո՛ տ̄ր̄ և դու գիտես՝ զի սի-
րեմ զքեզ։ ասէ ցնա՝ արածեա՛ զոչխարս իմ։
17 * Ասէ ցնա երիցս անգամ. սիմոն յովնանու սի-
րե՞ս զիս. տրտմեցաւ պետրոս, զի ասացն ցնա ե-
րիցս՝ թէ սիրես զիս. և ասէ ցնա. տ̄ր̄՝ դու զա̄մ
գիտես. և դու իսկ զա̄մ ճանաչես, և եթէ սի-
րեմ զքեզ։ ասէ ցնա յս̄. արածեա՛ զոչխարս
18 իմ։ * Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի մինչ մանուկն
էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր՝ և երթայիր
յո՛ և կամէիր. և յորժամ ծերասցիս, ձեռս 'ի
վեր կալցես. և այլք ածցեն քեզ գօտի, և տար-
19 ցին՝ ուր ոչն կամիցիս։ * Զայս ասաց՝ նշանա-
կեալ թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զա̄ծ։
և զայս իբրև ասաց, ասէ ցնա. ե՛կ զկնի իմ։

* Դար-

* Դարձաւ պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտն՝ 20
զոր սիրէր յս, զի երթայր զկնի։ որ և անկաւ
զլանջօքն նր՝ և ասէ, տ՛ր ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է
զքեզ։ * Զնա տեսեալ պետրոսի, ասէ ց յս. 21
տ՛ր՝ իսկ սա զի՞։ * Ասէ ցնա յս. եթէ կամիմ, զի 22
կացցէ դա՝ մինչև ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու
ե՛կ զկնի իմ։ * Եւ ել բանս այս յեղբարս՝ և 23
համարեցան թէ աշակերտն այն ո՛չ մեռանիցի.
և ո՛չ ասաց նմա յս եթէ ո՛չ մեռանիցի. այլ թէ
կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝ մինչև ես գամ։ * Այս 24
աշակերտ է՝ որ վկայէ վս այսոցիկ. որ և գրեցն
իսկ զայսոսիկ. և գիտեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայ-
ութի՝ նորա։ * Բայց է և այլ ինչ բազում զոր 25
արար յս, զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ,
կարծեմ թէ և ո՛չ աշխարհս բաւական էր տա-
նել զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՅ

ՑԱՆԿ
ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

	էրէս.
ա. Աւետարան ըստ մատթէոսի։	7.
բ. Աւետարան ըստ մարկոսի։	90.
գ. Աւետարան ըստ ղուկասու։	145.
դ. Աւետարան ըստ յովհաննու։	233.

ՅՈՒՅՄԻ ՄԱՍՆԱՎՈՐՈՒԹԵՆԻՆ

Յանգստեան, Տաճարի, Խոզաբերից, Ուժշիուե, և Ընդաստանի, որ պարշուին ի կարգաւորուե Հաւատացից աղօթից՝ ըստ ձայնին։

ՄԱՍՆԱՎՈՐՈՒԹԵՆՔ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գԼ. ԺԱ. 25. Հայդն ժամահաւէ։ վ. 30. էյ ֆուրգոգէ։
գԼ. ԺԶ. 36. Հայդնժամ Խոզէաւլ։ վ. 52. գնոր և գհդէն։
գԼ. ԽԱ. 18. Ան ացգու-գն էէ։ վ. 32. Հաւ-ատաւլնոյ։
գԼ. ԽԲ. 31. Ան ցորժամ էյէաւ։ վ. 46. ցաւ-էֆէնաւլոն։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գԼ. Ա. 1. Կաւրչէաւլ ագաւ։ վ. 9. Լսէ Լոյ՝ Լսէյէ։
գԼ. Ա. 26. Ան ասէր՝ այսպէս։ վ. 34. Դէյնէր գնմ։
գԼ. ԺԱ. 24. Ոչ ցաւ-ատ-ուրան ցնյ։ վ. 31. ասկսանէյէն։
գԼ. ԺԲ. 32. Ոչ վն աւ-ատ-գն։ վ. 37. ատՐու-ն հայէ։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

գԼ. Թ. 10. Կաւրչան աւ-ատէալգն։ վ. 17. ասգաւ-է։
գԼ. ԺԲ. 32. Ալ՛ էրգն։ վ. 48. պահանՋէայէն ի նոմանէ։
գԼ. ԺԷ. 3. Ո՛ գծոշ հայէէ։ վ. 10. ասնէ՝ ատաւ։
գԼ. ԽԱ. 27. Ան ցայնժամ աէայ։ վ. 38. Լսէլ՝ի նոմանէ։

Ի ՅՈՒԱՀԱՆՆԷՍ

գԼ. Ե. 13. Ան էէ Դէյչ գաւ։ վ. 22. գայէ ասաց ցնա։
գԼ. Է. 19. Պատասխանէ էա։ վ. 23. գաւ-ատէյն նՐե։
գԼ. Է. 24. Ոչ Դն ասն ասէն։ վ. 30. աւ-ատէայն գէաւ։
գԼ. ԺԵ. 24. Ոչ Դն ասն ասէն ցէշ։ վ. 26. Հայչն էյ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գլ·ի՞գ· 1·Եւ էլէալ ար։ վ·51·հրճէլ ատամանց։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գլ·ժ՞գ· 1·Եւ ցէլանէլն ն՞ր։ վ·37·արթա՛ն հացէ։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

գլ·ի՞ա· 5·Եւ ցասէլ սմանց։ վ·38·լսէլ 'ի նմանէ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գլ·ժ՞գ·16·Ամէն ամէն։ վ·ժ՞գ·13·հայր ցորդի։

Կամ։

գլ· ժ·22·Եղէն ցայնժամ նաւ։ վ·42·'ի նա անդ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱՄԵՐԻՑ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գլ·ի՞ը· 1·Եւ ցէրէհոցի շա։ վ·20·հ՞տրծ աշխարհի։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գլ·ժ՞ե·42·Եւ իբրեւ էրէհ։ վ·ժ՞ղ·8·զի էրհնչէին։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

գլ·ի՞գ·50·Եւ ահա այր մ։ վ·ի՞գ·12·զինչ էզեւ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գլ·ժ՞թ·38·Յետ այսորիհ։ վ·ի՞·18·ինչ ասաց ցնա։

ԱՒԵ-

ԸՆԹԱՑԱՐՁԱԿ ԿԱՄ ԲԱԺԻՆ ՀԱՄԱՐՁԱԿԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գԼ. ՀԳ. 23. Ասաւ Հրէշտակն ցնա. 25. Եւ բժշկուէսցի ցնա.
գԼ. ՀԸ. 1. Ելանէր էջ ի նաւ. 17. Որ էբաւրէն.
գԼ. ՀԸ. 28. Ասաւ էբրեա՛ն ասոց. 34. ասահմանսցոյ նոցա.
գԼ. ՀԹ. 1. Ասաւ մտեալ ի նաւ՝ ասոց. 8. մատուսանէին.
գԼ. ՀԹ. 18. Այնուհետեւ նոա. 26. էրկնէրքն ընդ ասնն.
գԼ. ՀԹ. 27. Ասաւ ցնուհետեւ. 34. հասանէ տա պետուս.
գԼ. ՀՀ. 35. Ասաւ Հրէշտակն. 1. Հիւանդանայր.
գԼ.ԺԲ. 9. Ասաւ գնասցեալսն. 14. Հոգուսցէին պետք.
գԼ.ԺԲ. 22. Ընդառաջեալ մա. 37. պատասխանելոյ.
գԼ.ԺԳ. 22. Ասաւ ասեալսցա վնասիվս. 36. փրկիլցան.
գԼ.ԺԴ. 21. Ասաւ էլիսեայսն. 31. ասահէին պետ էէլիէ.
գԼ.ԺԷ. 14. Ասաւ էբրեա՛ն. 20. ասպնդուսցոյ ա պահօս.
գԼ ՀԲ. 29. Ասաւ տէրանէին հասցա. 34. պետ ասէր.

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գԼ. ՌԱ. 21. Ասաւ մտանէին. 34. պետ ընդ ասէր.
գԼ. ՌԳ. 35. Ասաւ ընդ ասկն ընդ. 45. ցան իսպետն.
գԼ. ՌԵ. 1. Ասաւ մտեալ տասէ. 12. էրկնէսն ոչ պահէասէ.
գԼ. ՌԶ. 1. Էյոա՛ն կնասցեալ. 5. ցէսն հասցա.
գԼ. ՌԸ. 7. Ասուի ցնա ասպետ. 12. ասահէցէն պետ.
գԼ. ՌԹ. 1. Ասաւ էյն ցասցիսցա. 20. պատցասուսցէին.
գԼ. ՍԵ. 21. Ասաւ էբրեա՛ն ասոց. 43. հնդա ասաէլ.
գԼ. ՍԶ. 53. Ասաւ էբրեա՛ն ան. 56. Ասէցէցան՝ փրկիէցան.
գԼ. ՍԸ. 24. Ասաւ մտասէ ցատ. 30. տէր ասաց ի նդ հասկցան.
գԼ. ՍԹ. 31. Ասաւ էլիսեայ ան. 37. ի հասկցոյ էատէլ.
գԼ. Ս. 22. Կասցի ի բէթսա. 26. ասէցէա ի շէնցէն.
գԼ. ՍԱ. 13. Ասաւ ասասա. 28. ի ասպետ.
գԼ. ՍԲ. 46. Ասաւ գասն ցէբէդէն. 52. ի ցասկասաւցէնն.

Ի ՂՈՒԿԱՍ

գԼ. ՍԳ. 15. Ասաւ էջ ի հասցոյ. 42. ընդ դէն ասէր.

ՀԻ. ԺԵ. 12. Լաւ էակ ին հաս՝ վ. 16. Հաւատ ցասկալու։
ՀԻ. ԺԷ. 17. Լաւ էլիս ի վերայ՝ վ. 26. Նոյ ի նշան։
ՀԻ. ԺԸ. 1. Լաւ էլիս ի ջուր՝ վ. 11. Աստիպեցին զնա։
ՀԻ. ԺԹ. 1. Լաւ էմբոխ հաս՝ վ. 10. Հրէշտակք իջանէին։
ՀԻ. Ի. 11. Լաւ էլիս ի՝ վ. 23. Գաստլուեցաւ ձիս։
ՀԻ. ԻԱ. 22. Լաւ էլիս ի վերայ՝ վ. 39. Ասաւ նոյա ցիս։
ՀԻ. ԻԲ. 40. Լաւ էմբոխ տաւ՝ վ. 57. ոչ էնոյ էլիս։
ՀԼ. ԺԳ. 37. Լաւ էլիս ի ջուր՝ վ. 44. Գծաւգծաւցին ես։
ՀԼ. ԺԴ. 14. Լաւ հանէր տե՛ր՝ վ. 23. Ընդ էա՛յրէն։
ՀԼ. ԺԶ. 10. Լաւ ա՛ասա՛ա՛՝ վ. 17. Գործէին ի նմանէ։
ՀԼ. ԺԷ. 1. Լաւ էլիս ի նաւ՝ վ. 6. պիտոյասանէ ասա ացն։
ՀԼ. ԺԸ. 11. Լաւ էլիս գինի՝ վ. 19. ՀԷցա՛ցին ընէլ։
ՀԼ. ԺԹ. 35. Լաւ էլիս ի ձօ՝ վ. 43. օրհնա՛լ էի ես։

Ի ՅԻԿՀԱՆՆԷՍ

ՀԼ. Ի. 46. Լինին տաւչէաւլի հաւ՝ վ. 54. ի գաւլիլէա։
ՀԼ. ԻԲ. 1. Էա ացաւլին՝ վ. 18. ասանէր ընանչն ես։
ՀԼ. ԻԹ. 1. Լաւ գինէէս ան՝ վ. 38. Էպաւգ հնա։
ՀԼ. ԼԱ. 1. Լա՛էր ան հէ՛՝ վ. 46. ընր ատաւն ես։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

ՀԼ. ԻԷ. 27. Ո՞ւ ատաւ գաւա՝ վ. 35. էն գ ասնացէն։
ՀԼ. ԻԸ. 35. Լաւ հանէաւլ՝ վ. 50. ատչաւհէաւց ընգէն։
ՀԼ. ԻԹ. 50. Լա՛ ես տաւչէաւլ՝ վ. 61. գէրէչնանէն։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ՀԼ. ԺԶ. 22. Լաւ ացէն ընաս՝ վ. 37. Ա էհան ընգէ։

Ի ԳՈՒԿԱՍ

ՀԼ. ԻԷ. 32. Ընձէն ա ացլ էրչ՝ վ. 46. էհան ընգէ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՀԼ. Ե. 13. Լաւ ացաւ էլշէրչ՝ վ. 21. գաւգծէցան։
ՀԼ. ԺԶ. 16. Ընացնգաւմ էա՝ վ. 21. էրէչ՝ գրէչ։
ՀԼ. ԺԷ. 25. Լա՛ էաւն՝ վ. 30. ատանէէաւց ընգէն։

ԳՈՐԾՔ
ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼ. Ա.

1 ԶԲԱՆԵ ԱՌԱՋԻՆ
զոր արարի վ՚ս ա՚մի ո՛ Թէովիիլէ. զոր
2 սկսաւ յ՚ս առնել և ուսուցանել, * մինչև յօրն
պատո՛ւիրելոյ առաքելոցն 'ի ձեռն հոգւոյն սբ՚յ.
3 զորս ընտրեացն, և վերացաւ: * Որոց յանդիման
կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչարանացն իւ-
րոց 'ի բազում արո՛ւեստս՝ յաւուրս քառասուն
4 երևել նց՝ և ասել վասն արքայութ՚ն ա՚յ: * Եւ 'ի
հաղորդել ընդ նս՚ հացի՛ւ, պատո՛ւէր տայր նց՝
յեէ՚մէ մի՛ մեկնել, այլ սպասել աւետեացն հօր՝
5 զոր լո՛ւարուքն յինէն: * Զի յովհաննէս մկըր-
տեաց 'ի ջուր. այլ դուք մկրտիցիք 'ի հոգին ս՚բ,
6 ո՛չ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ: * Եւ
նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝ և ասէին.
տէ՛ր՝ եթէ 'ի ժամանակի ասա յայսմիկ հասու-
7 ցանելո՞ց իցես զարքայութ՚ի իէ՚լի: * Ասէ ցնոսա.
ո՛չ է ձեզ գիտել զժամս և զժամանակս, զոր
8 հայր եդ յիւրում իշխանութ՚ե. * այլ առջիք
զօրութ՚ի 'ի հասանել հոգւոյն ս՚բ՚յ 'ի վերայ ձեր.
և եղիջիք ինձ վկայք յեէ՚մ և յա՚մ հրէաստանի և
9 'ի սամարիա, մինչև 'ի ծագս երկրի: * Եւ զայս
իբրև ասաց՝ մինչ դեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ.

և

և ամպն կալաւ զնա յաչաց նց̃։ * Եւ մինչ դեռ 10
պշուցեալ էին ընդ երկինս երթալոյ նր̃, և ա-
հաւասիկ արք երկու երևեցան նց̃ 'ի հանդերձս
սպիտակս, * որք և ասացին. ա՛րք գալիլեացիք՝ 11
զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս։ Այս յս՝ որ
վերացաւն 'ի ձէնջ յերկինս, սոյնպէս եկեսցէ՝
զորօրինակ տեսիք զնա երթալ յերկինս։ * Ապա 12
դարձան յերուսաղէմ յանուանեալ լեռնէն ձի-
թենեաց. որ է մերձ յեէ̃մ ըստ շաբաթու ճա-
նապարհի։ * Եւ իբրև մտին, ելին 'ի վերնա- 13
տունն՝ ուր վանքն իսկ էին. պետրոս և յակո-
բոս՝ յովհաննէս և անդրէաս՝ փիլիպպոս և
թովմաս՝ բարթողովմէոս և մատթէոս՝ յակովբոս
ալփեան և շմաւոնն նախանձայոյզ՝ և յուդա
յակովբեան։ * Սոքա ամենեքեան էին հանապա- 14
զորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կանամբք,
և մարեմաւ մարբն յի՝ և եղբարբք նր̃։

* Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ պետրոս 15
'ի մէջ եղբարցն՝ ասէ. և էր անդ բազմութի̃
անուանց իբրև հարիւր և քսանից։ * Ա՛րք եղ 16
բարք՝ պարտ էր կատարել գրոյն. զոր յառաջա-
գոյն ասաց հոգին ս̃բ 'ի բերանոյ դաւթի՝ վասն
յուդայի. որ եղև առաջնորդ ունելեացն յի̃.
* զի 'ի թիւս մեր էր՝ ընդ մեզ. և հասեալ էր 17
նմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ։ * Սա ստացաւ 18
գեօղ 'ի վարձուց անիրաւութե̃. և ուռուցեալ
հերձաւ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ա̃մ փոր նր̃։ * Եւ 19
յայտնի եղև ամենեցուն՝ որ բնակեալ են յեէ̃մ.
մինչև կոչել գեղջն այնմիկ բարբառովն իւր-
եանց ակեղդամայ. այսինքն է՝ գեօղ արեան։
* Զի գրե̃լ է 'ի գիրս սաղմոսաց. եղիցի բնա- 20
կուի̃ նր̃ աւերակ, և մի՛ ոք իցէ՝ որ բնակիցէ 'ի
նմա.

21 նմա. և զկարգ նր̄ առցէ այլ։ * Արդ՝ պարտ է
յարանցս յայսցանէ՝ եկելոցս ընդ մեզ յա̄մ ժա-
մանակի, յորում մուտ և ել առ մեզ տէր յս̄.
22 * սկսեալ 'ի մկրտութէ̄ն յովհաննու մինչև յօրն՝
յորում վերացաւ 'ի մէնջ. վկայ յարութէ̄ նր̄
23 ընդ մեզ լինել միում 'ի սոցանէ։ * Եւ կացու-
ցին երկուս. զյովսէփ՝ որում բարսաբայն կո-
չէին, որ անու՛անեցաւն յուստոս. և զմատաթիա։
24 * Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն. դո՛ւ տ̄ր սրտա-
գէտ ա̄մի՝ յայտնեա՛ զմի ոք՝ զոր ընտրեցեր 'ի
25 սոցանէ յերկոցունց. * առնուլ զվիճակ պաշտա-
մանս այսորիկ՝ և զառաքելութէ̄, յորմէ անկաւ
26 յուդաս՝ գնալ 'ի տեղի իւր։ * Եւ ետուն վի-
ճակս նց̄, և ելանէր վիճակն մատաթեայ. և հա-
մարեցաւ ընդ մետասան առաքեալսն։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ 'ի կատարել աւուրցն պէնտէկոստէից՝ էին
2 ամենեքեան միաբան 'ի միտսին։ * Եւ եղև
յանկարծակի հ̄նչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրև
սաստիկ հողմոյ. և ելից զա̄մ տունն յորում նըս-
3 տէին։ * Եւ երևեցան նց̄ բաժանեալ լեզուք
իբրև 'ի հրոյ. և նստաւ իւրաքանչիւր 'ի վր̄ նց̄։
4 * Եւ լցան ամենեքեան հոգւով սրբով, և սկսան
խօսել յայլ և այլ լեզուս՝ որպ̄ և հոգին տայր
5 բարբառել նոցա։ * Եւ էին յեէ̄մ բնակեալ
հրէայք՝ արք երկիւղածք յա̄մ ազգաց՝ որ 'ի
6 ներքոյ երկնից։ * Եւ իբրև եղև բարբառս այս՝
եկն միաբան բազմութի՝ և խռնեցաւ. զի լսէին
7 յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նց̄։ * Սքանչա-
նային ամենեքեան, և զարմանային՝ և ասէին ընդ
միմեանս. ո՞չ աւասիկ ամենեքին սոքա որք խօ-
սինս՝

սինս՝ գալիլեացիք են. * և զիա՞րդ լսեմք մեք 8
յիւրաքանչիւր բարբառս մեր՝ յորում ծնեալ
եմք։ * Պարթևք և մարք և իլամացիք՝ և որ բը 9
նակեալ են 'ի միջագետս 'ի հրէաստանի և 'ի գա-
միրս 'ի պոնտոս և յասիայ. * 'ի փռիւգիայ և 'ի 10
պամփիլիայ՝ յեգիպտոս և 'ի կողմանս լիբացւոց,
որ ընդ կիւրենացիս, և որ եկք հռովմայեցիք։
* Հրէայք՝ և եկք նոցուն, կրէտացիք և արա- 11
բացիք՝ լսեմք խօսից նոցա 'ի մեր լեզուս զմե-
ծամեծս ա՞յ։ * Սքանչանային ամենեքեան զար- 12
մացեալք, և ասէին ցմիմեանս. զի՞նչ կամիցի այս
լինել։ * Եւ կիսոցն ընդ խաղ արկեալ ասէին, 13
թէ քաղցու՛ալից իցեն։ * Յարուցեալ պետրոս 14
հանդերձ մետասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր՝
և խօսեցաւ ընդ նոսա. ա՛րք հրէաստանեայք՝ և
որ բնակեալ էք յերուսաղէմ ամենեքին, այս
ձեզ յայտնի լիցի՝ և ունկն դիք բանից իմոց։
* Ո՛չ որ՞պ դուքդ կարծէք՝ թէ սոքա արբեալ 15
իցեն. զի դեռ երեք ժամք են աւուրս։ * Այլ 16
այս է՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն մրգ՞րէին յովելեայ։
* Եւ եղիցի յետ այսորիկ յաւուրս յետինս՝ 17
ասէ ա՞ծ, հեղից յոգւոյ իմմէ 'ի վ՞ր ա՞մ մարմնոյ.
և մրգ՞րէասցին ուստերք ձեր, և դստերք ձեր. և
երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն, և ծերք ձեր
երազովք երազեսցին։ * Եւ 'ի վ՞ր ծառայից ի- 18
մոց՝ և 'ի վ՞ր աղախնայց իմոց՝ յաւուրս յայնոսիկ
հեղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարէասցին։ * Եւ 19
տաց նշանս յերկինս 'ի վեր՝ և նշանս յերկիր 'ի
խոնարհ, արիւն և հուր և մրրիկ ծխոյ։ * Արե- 20
գակն դարձցի 'ի խաւար, և լուսին յարիւն՝
մինչչև եկեալ իցէ օր տեառն մեծ և երևելի։
* Եւ եղիցի ամենայն որ կարդասցէ զանուն 21

ա՞ն

տեառն՝ կեցցէ։
22 * Ա՛րք իսրայէլացիք, լու՛արո՛ւք զբանս զայսո-
սիկ. զյ՞ն նազովրեցի, զայր ցուցեալ յա՞յ 'ի ձեզ
զօրութ՞ի և նշանօք և արու՛եստիւք, զոր արար
նովաւ ա՞ծ 'ի միջի ձերում. որպէս և դուք իսկ
23 գիտէք։ * Զնա նկատ՞ել խորհրդով և կանխա-
գիտութ՞ն ա՞յ՝ մատն՞ել 'ի ձեռս անօրինաց՝ բևեռ-
24 եալ 'ի փայտի սպանիք. * զոր ա՞ծ յարոյց՝ լու-
ծեալ զերկունս մահու. քանզի ո՛չ էր հնար ըմ-
25 բըռնել նմա 'ի նմանէ։ * Դաւիթ իսկ ասէ զնը
մանէ. յառաջագոյն տեսանէի զտ՞ր առաջի իմ
յա՞մ ժամ, զի ընդ աջմէ իմմէ է, զի մի՛ սասանե-
26 ցայց. * վ՞ս այսորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ, և
ցնծացաւ լեզու իմ. ևս և մարմին իմ բնակեսցէ
27 յուսով։ * Զի ո՛չ թողցես զանձն իմ 'ի դժոխս՝
և ո՛չ տացես սբ՞յ քում տեսանել զապականութ՞ի։
28 * Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կենաց. լցու-
ցեր զիս ուրախութ՞ յերեսաց քոց 'ի քաղցրութ՞է։
29 * Ա՛րք եղբարք՝ պարտ է համարձակութ՞ ասել
վ՞ս նահապետին դաւթի. զի մեռաւ՝ և թաղե-
ցաւ. և գերեզման ն՞ր կայ 'ի միջի ձերում մինչև
30 ցայսօր։ * Զի մարգարէ էր, և գիտէր՝ եթէ
երդմամբ երդու՛աւ նմա ա՞ծ 'ի պտղոյ յորովայ
31 նէ ն՞ր նստուցանել յաթոռ ն՞ր։ * յառաջագոյն
ծանուցեալ խօսեցաւ վ՞ս յարութեն քի՞ զի ո՛չ
թողաւ ոգի ն՞ր 'ի դժոխս՝ և ո՛չ մարմին ն՞ր ետես
32 զապականութ՞ի։ * Զայս յ՞ս յարոյց ա՞ծ՝ որում
33 ամենեքին մեք վկայեմք։ * Ա՛ջոյն ա՞յ բարձրա-
ցեալ, զաւետիս հոգւոյն սբ՞յ ընկալեալ 'ի հօրէ՝
սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսանէք՝ և լսէք։
34 * Զի ո՛չ եթէ դաւիթ ել յերկինս. ասէ իսկ
ինքն՝ ասաց տ՞ր ցտ՞ր իմ, նի՛ստ ընդ աջմէ իմմէ՝

* մինչև

35 * Մինչև եդից զԹշնամիս քո պատառ՝ոնդան ո-
36 տից քոց : * Եւ՝ Ջնջարուխ գիտասցէ ամ
ատուն իսրայէլի , զի և Տէր զնա՝ և օծեալ Քա-
37 ւառ . զայն յա՝ զոր դուքն խաչեցէք : * Եւ
լուեալ զայս՝ զղջացան ի սիրտս իւրեանց . և ա-
սեն ցպետրոս՝ և ցայլ առաքեալսն . զի՞նչ գոր-
38 ծեսցուք արք եղբարք : * Եւ պետրոս .
ապաշաւեցէ՛ք՝ և մկրտեսցի իւրաքանչիւրդ ի
անջ յանուն Յն քի ի թողուլ մեղաց , և ըն-
39 կալջիք զաւետիս Հոգւոյն Սրբ : * Ո՛ի ձե՛զ են
աւետիքս՝ և որդւոց ձերոց , և ամ հեռաւորաց՝
զորս կոչեսցէ Տր Աստ մեր : * Եւ այլով բանիւք
40 բազմօք վկայութիւն դնէր , և մխիթարէր զնա՝ և
ասէր . ապրեցարո՛ւք յազգէ աստի խոտորելոյ
41 յայսմանէ : * Եւ՝ նոցա յօժարուք ընկալեալ զբան
նորա մկրտեցան . և յաւելան յաւուր յայնմիկ
ոգի՛ք իբրև երեք հազարք :
42 * Եւ էին հանապազորդեալք վարդապետուե
առաքելոցն , և հաղորդութե՝ և բեկանելոյ հա-
43 ցին , և աղօթից : * Եւ լինէր ամանձին՝ ահ և
երկիւղ . բազում նշանք և արուեստք՝ ի ձեռս
44 առաքելոցն գործէին : * Եւ՝ ամենայն հաւատացեալքն
էին՝ ի միասին , և ունէին զամ ինչ հասարակաց :
45 * Եւ զստացուածս և զինչս վաճառէին , և
բաշխէին զայն ամենեցուն՝ ուստ զնարդ պիտոյ
46 ինչ լինէր : * Հանապազօր կանխեալ միաբանու
թե՛ի տաճարն , և առանին՝ բեկանէին զհացն , և
առնուն կերակուր ուրախութե՛ և միամտութե՛
47 սրտի՛ : * օրհնէին զԱծ՝ և ունէին շնորհս առ
ամ ժողովուրդն . և Տր յաւելոյր ի վերկեալսն
հանապազօր ի նոյն :

ԳԼ. Գ.

1 Պետրոս և յովհաննէս ելանէին ի տաճարն անդր
2 ընդ երրորդ ժամու աղօթիցն։ * Եւ էր այր
մի կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ՝ զոր բարձեալ
դնէին հանապազ առ դրան տաճարին, որ կոչէր
գեղեցիկ. խնդրել ողորմութիւն յայնցանէ՝ որ մտա-
3 նէին ի տաճարն։ * Որոյ տեսեալ զպետրոս և
զյովհաննէս՝ զի մտանէին ի տաճարն, աղաչէր
4 ողորմութիւն առնուլ։ * Հայեցաւ ի նա պետրոս
յովհաննու հանդերձ, և ասէ. հայեաց ի մեզ։
5 * Եւ նա դարձաւ ի նոսա, և սկսն ունէր առնուլ
6 ինչ ի նոցանէ։ * Եւ ասէ պետրոս. արծաթ և
ոսկի ոչ ունիմ. բայց զոր ունիմն՝ զայս տամ
քեզ. յանուն յի քի նազովրեցւոյ արի՝ և գնա։
7 * Եւ կալեալ զաջոյ ձեռանէ նր՝ յարոյց զնա. և
անդէն հաստատեցան բարձք նորա՝ և սրունք։
8 * Ել վեր վազեաց և սկսաւ գնալ, և եմուտ ընդ
նա ի տաճարն. գնայր և վազվազէր՝ և օրհնէր
9 զԱստ։ * Եւ ետես ամենայն ժողովուրդն զնա, զի
10 գնայր՝ և օրհնէր զԱստ. * և գիտէին զնա՝ զի սա
էր, որ նստէր վասն ողորմութե առ գեղեցիկ դրան
տաճարին, և լցան զարմանալեօք ի վերն նշանին՝
11 որ եղև։ * Եւ մինչ նա ունէր զպետրոս և զյով-
հաննէս, ընթացաւ ամ ժողովուրդն առ նա ի
12 սրահն՝ որ կոչէր սողովմանի՝ զարմացեալք։ * Ել-
րև ետես պետրոս, պատասխանի ետ ժողովր-
դեանն. արք իսրայէլացիք՝ զի՞ զարմացեալ էք
ի վերայ այսորիկ, կամ զինչ մեզ զի էք սլշուցեալ
իբրև թե անձին զօրութեամբ ինչ՝ կամ քայլուած ա-
13 րարեալ լինէ դնացուդ դմա։ * Աբրահամու և
որդւոց

րոց փառաւորեաց զորդի իւր զյս̄. զոր դուքն
մատնեցիք՝ և ուրացայք առաջի պիղատոսի, 'ի
գատել նր̄ արձակել։ * Եւ դուք զս̄բն և զար- 14
դարն ուրացայք, և խնդրեցիք այր մի մահա-
պարտ շնորհել ձեզ։ * Եւ զառաջնորդ կենացն 15
սպանիք, զոր ա̄ծ յարոյց 'ի մեռելոց. որում մեք
իսկ վկայ եմք։ * Եւ հաւատովք անու՛ան նորա 16
զսա՝ զոր տեսանէք և գիտէք, հաստատեաց ա-
նուն նր̄. և հաւատքն որք նովաւ, ետուն դմա
զառողջուի̄ս զայս՝ յանդիման ձեր ամենեցուն։
* Եւ արդ ե՛ղբարք՝ գիտեմ զի անգիտուբ̄ արա- 17
րիք՝ ոպ̄ և իշխանքն ձեր։ * Այլ ա̄ծ՝ ոպ̄ յառա- 18
ջագոյն պատմեաց 'ի բերանոյ ա̄մ մարգարէից
զչարչարելն քի̄ իւրոյ՝ նոյնպէս և կատարեաց։
* Արդ՝ ապաշաւեցէ՛ք և դարձարո՛ւք 'ի ջնջել 19
զմեղս ձեր. * ոպ̄ զի եկեսցեն ժամանակք հան- 20
գըստեան յերեսաց տ̄ն. և առաքեսցէ զյառաջա
գոյն նկատեալն ձեզ՝ զյս̄ քս̄։ * Զոր պարտ է 21
երկնից ընդունել մինչև 'ի ժամանակս ամենե-
ցուն հաստատելոյ. զորոց խօսեցաւ ա̄ծ 'ի բե-
րանոյ ս̄բց մարգարէից։
* Ա՝ովսէս ասաց ցհարսն մեր, Թէ մարգարէ 22
յարուսցէ ձեզ տ̄ր ա̄ծ ձեր յեղբարց ձերոց իբ-
րև զիս, նմա՛ լու՛իջիք՝ ըստ ամենայնի՝ որ զինչ և
խօսեսցի առ ձեզ։ * Եւ եղիցի ա̄մ անձ՝ որ ո՛չ 23
լու՛իցէ մարգարէին այնմիկ, սատակեսցի 'ի ժո-
ղովրդենէն։ * Եւ ա̄մ մարգարէք՝ որ 'ի սամուէլէ 24
և այսր՝ խօսեցան, և պատմեցին զաւուրս զայսո-
սիկ։ * Դուք էք որդիք մարգարէիցն՝ և ուխ- 25
տին զոր ուխտեաց ա̄ծ ընդ հարս ձեր, և ասէ
ցաբրահամ. 'ի զաւակի քում օրհնեսցին ա̄մ ազգք
երկրի։ * Ձեզ նախ յարոյց ա̄ծ զորդի, և առա- 26

քեաց

քեաց զնա օրհնել զձեզ՝ 'ի դառնալ ձեզ իւրա-
քանչիւր 'ի չարեաց ձերոց։

ԳԼ. Դ։

1 Եւ մինչ դեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովրդ՟ենն,
հասին 'ի վ՟ր նց՟ քահանայապետքն և իշխանք
2 տաճարին՝ և սադուկեցիքն, * զայրագնեալք՝ վ՟ս
ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն՝ և պատմելոյ
3 յի՟ւ զյարուի՟ մեռելոց։ * Մ՟խեցին 'ի նս՟ զձեռս
իւրեանց. և եդին զնոսա 'ի բանտի՝ մինչև 'ի վա-
4 ղիւն, զի էր ընդ երեկս։ * Իսկ բազումք 'ի լըսո
ղաց բանին՝ հաւատացին. և եղև թիւ մարդկան
5 իբրև հազարաց հնգից։ * Եւ եղև 'ի վաղիւ
անդր՝ ժողովել նց՟ զիշխանսն և զերիցունս և
6 զդպիրսն յեէ՟մ, * և զաննա քահանայապետ՝ և
զկայիափա, և զյովհաննէս և զաղէքսանդրոս, և
7 որք միանգամ էին յազգէ քահանայուե՟ն։ * Եւ
կացուցեալ զնս՟ 'ի մէջ՝ հարցանէին. որո՞վ զօրուբ՟
8 կամ որո՞վ անու՛ամբ արարէք դուք զայս։ * Յայն
ժամ պետրոս լցեալ հոգւով ս՟բվ՝ ասէ ցնոսա.
իշխանք ժողովրդեան՝ և երիցունք իսրայէլի.
9 * եթէ արժա՞ն ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վ՟ս
երախտեաց առն միոյ տկարի, որով սա բժշկե-
10 ցաւ։ * Յայտնի լիցի ամենեցուն ձեզ՝ և ա՟մ
ժողովրդեանդ իսրայէլի, զի յանուն յի՟ քի՟ նա-
զովրացւոյ զոր դուքն խաչեցէք՝ զոր ա՟ծ յարոյց
'ի մեռելոց, նովաւ սա կայ աւասիկ առաջի ձեր
11 ողջացեալ։ * Նա է վէմն անարդեալ 'ի ձէնջ շի-
12 նողաց, որ եղև գլուխ անկեան. * և չի՛ք այլով
իւ՛իք փրկուի՟. զի և ո՛չ անուն այլ դոյ 'ի ներքոյ
երկնից տու՛եալ 'ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ
կեալ մեզ։

* Հայ-

13 * Հայեցեալ ի համարձակուքին պետրոսի և յով-
հաննու, և ի վե՛ր հասեալ թէ արք ոգեղէր՝ և ա-
ռանց դպրուե՛ն են, զարմանային. զի ճանաչէին
14 զնոսա թէ ընդ յի՛սուսի էին. * և զայրն ևս տես-
նէին զբժշկեալն՝ զի կայր ընդ նո՛ս, և ոչինչ կա-
15 րէին տալ պատասխանի: * Այլ հրամայեալ նո՛ց
արտաքս քան զաժեանն ելանել, խորհեցան ընդ
16 միմեանս, * և ասեն. զի՞նչ արասցուք այնոցս
այսոցիկ՝ զի երևելի նշան եղեալ ի՛ձեռն նոցա,
ամենայն բնակչաց Երուսաղէմի յայտ է, և ո՛չ կարեմք
17 ուրանալ: * Այլ զի մի՛ առաւել ճարակեսցի ի
ժողովուրդն, սպառնասցուք նո՛ց մի՛ ևս խօսել
18 յանո՛ւն յայնմ՝ մի՛ ումեք ի մարդկանէ: * Այլ
կոչեցեալ զնոսա պատուիրեցին ամենևին մի՛ խօ-
սել՝ և մի՛ ուսուցանել յանո՛ւն յի՛սուսի:
19 Եւ պա-
տասխանի ետուն՝ և ասեն
ցնոսա. եթէ արժա՞ն իցէ առաջի նո՛ց՝ ձեզ լսել
20 առաւել քան նո՛ց, ընտրեցէ՛ք: * Այլ մեք ո՛չ կա-
րեմք՝ զոր տեսաքն և լուաքն՝ չխօսել: * Այլ նո-
21 սպառնացեալ արձակեցին զնո՛ս, և ոչինչ գտեալ՝
թէ ո՛նդ պատուհասեցցեն զնո՛ս վա՛ռ ժողովրդե՛նն.
զի ամենեքեան փառաւո՛ր առնէին զնո՛ս՝ վասն
22 իրացն եղելոց: * Այլ էր այրն՝ առնելի քան
զքառասուն, յորոյ վե՛ր եղև նշանս այս բժշկու-
23 թե՛ն: * Այլ անտի արձակե՛լ եկին առ իւրեանս,
և պատմեցին՝ որչափ ինչ ասացին ցնոսա քահա-
24 նայապետքն և երիցունքն: * Այլ նոքա լուեալ
ամենեքեան զձայնս իւրեանց առ ած՝ և ասեն:
Այ՛ո՛ւր տէ՛ր՝ որ արարեր զերկինս և զերկիր՝
25 զծով և զամենայն ի նո՛ս. * որ ի բերանս հօր մե-
րոյ դաւթի ծառայի քո՝ ի՛ձեռն հոգւոյն սրբ
ասացեր, զի՞ խռովեցան հեթանոսք՝ և ժողո-
վուրդք

26 վուրդք խորհեցան ՚ի անտես. * յանդիման ե-
ղեն թագաւորք երկրի, և իշխանք ժողովեցան ՚ի
27 միասին վասն Տեառն և վասն օծելոյն նորա: * Ասղավեցան
արդարև ՚ի քաղաքես յայսմիկ ՚ի վեր ոչ որդ-
ւոց քո յիւ՝ զոր օծիր՝ հերովդէս և պոնտոս
28 պիղատոս՝ ազգօք և ժողովրդովք իւրեւ, * առ-
նել՝ որչափ ձեռն քո և կամք յառաջադոյն սահ-
29 մանեցին լինել: * Եւ արդ տէր՝ հայեաց ՚ի սպառ-
նալիս նոցա, և տուր ծառայից քոց համարձակ
30 կուրթիւ խօսել զբանն քո. * ի ձգել զձեռն քո ՚ի
բժշկուի, և նշանս և արուեստս լինել անուամբն
31 սրբոյ որդւոյ քո յիւ: * Եւ մինչ կային նոքա յա-
ղօթս՝ շարժեցաւ տեղին՝ յորում էին ժողովեալ,
և լցան ամենեքին հոգւով սրբով. և խօսէին բա-
32 նն Աստուծոյ համարձակութիւ: * Եւ բազմութիւն հաւատացելոցն էր սիրտ և
անձն մի. և ոչնչ ՚ի նոցանէ ասէր զբնչէից իւրոց
33 թէ իւր իցէ. այլ էր նոցա ամենայն հաւատարակաց: * Եւ զօրութիւ բազմաց տային վկայութիւն առա-
քեալքն զյարուցէն Տեառն յիւ քրիստոս. և շնորհք մեծ
34 մեծ էին ՚ի վերս ամենեցունն նոցա: * Եւ ոչնչ կա-
րօտեր ՚ի նոսա. զի որ միանգամ տեարքն էին
գեղից կամ տպարանից՝ վաճառէին և բերէին
35 զգինս վաճառելոցն, * դնէին առ ոտս առաքե-
լոցն. և բաշխէին իւրաքանչիւր՝ ոչ ումեք պէ-
36 տու ինչ լինէր: * Յովսէփ՝ որ կոչեցաւն բառ-
նաբաս յառաքելոց անուն, որ թարգմանի՝ որդի
37 մխիթարութ. վաճառեաց՝ յազգէ կիպրացի. * եր
նոր գիւղ վաճառեաց՝ և եբեր զգինն՝ եդ առ
ոտս առաքելոցն:

ԿԱՊ. Ա.

1 Առաջին ինչ որ ես արարի, Թէոփիլոս, զամենայն
2 որ սկսաւ Յիսուս առնել և ուսուցանել, մինչև յաւուրն
3 յորում պատուիրեաց առաքելոցն զորս ընտրեաց, Հոգւովն
4 Սրբով, և համբարձաւ յերկինս։ Որոց և ցուցանէր զանձն
իւր կենդանի յետ չարչարանացն իւրոց, ապացուցանելով
զնոսա զքառասուն աւուրս, և երեւելով նոցա զբանն
5 Աստուծոյ։ Եւ ժողովեալ ընդ նոսա, պատուիրեաց նոցա
յԵրուսաղէմէ մի՛ մեկնել, այլ սպասել զխոստումն Հօրն,
զոր լուարուք, ասէ, ինէն։ Զի Յովհաննէս զկնի մկրտեաց
6 զջրով, դուք մկրտեսջիք զՀոգւովն Սրբով ոչ բազում յետ
7 աւուրցս զայսոցիկ։ Իսկ նոքա ժողովեալք հարցանէին
զնա, և ասէին, Տէր, յայսմ ժամանակի կանգնեցուցանես
8 զթագաւորութիւնդ Իսրայէլի։ Եւ ասէ ցնոսա, Ոչ է ձեր
գիտել զժամանակս կամ զաւուրս զորս Հայր եդ յիշխանութեան
9 իւրում։ Այլ առնուցուք զզօրութիւն Հոգւոյն Սրբոյ
եկելոյ ի վերայ ձեր, և լինիցիք ինձ վկայք ի Երուսաղէմ,
և յամենայն Հրէաստանի և Սամարիայ, և մինչև յծագս
10 երկրի։ Եւ զայս ասացեալ՝ ընդ աչս նոցա համբարձաւ,
և ամպ ընկալաւ զնա յաչաց նոցա։ Եւ որպէս նոքա
հայէին յերկինս յերթալն նորա, ահա երկու արք կային
11 առ նոսա հագեալք սպիտակազգեստիւք, որ և ասացին,
Արք Գալիլեացի, ընդէ՞ր կայք հայեցեալ յերկինս։ Այս
Յիսուս որ համբարձաւ յերկինս ի ձէնջ, նոյնպէս եկեսցէ
որպէս տեսէք զնա երթեալ յերկինս։
12 Յետ

14 յարգէր զնոսա ժողովուրդն։ * Եւ առաւել
եւս յաւելուին հաւատացեալքն 'ի տ̄ր, բազմութ̄ի
15 արանց և կանանց. * մինչեւ 'ի հրապարակսն հա-
նել զհիւ́անդս, և դնել պատգարակօք և մահ-
ճօք իւրեանց. զի ընդ անցանելն պետրոսի՝ գոնէ
16 հովանի ն̄ր հասցէ ումեք 'ի նոցանէ։ * Եւ ժո-
ղովէր բազմութ̄ի շուրջ 'ի քաղաքաց անտի յեէ̄մ,
բերէին զհիւ́անդս և զնեղեալս յայսոց պղծոց.
17 որք և բժշկէին ամենեքեան։ * Յարուցեալ
քահանայապետն, և ամենեքին որ ընդ նմա՝ և
18 աղանդ սադուկեցւոց՝ լցան նախանձու։ * Եւ
արկին զձեռս յառաքեալսն, և եդին զն̄ս հրա-
19 պարակաւ 'ի բանտի։ * Այլ հրեշտակ տ̄ն գի-
շերի եբաց զդուրս բանտին, և հանեալ զնոսա՝
20 ասէ. * գնացէ́ք՝ կացէ́ք 'ի տաճարին, և խօսեցա
ր́ուք ընդ ժողովրդեանն զա̄մ պատգամս կենացս
21 այսոցիկ։ * Եւ իբրեւ լու́ան, մտին ընդ առա-
ւօտն 'ի տաճարն՝ և ուսուցանէին։ Եկն քահա-
նայապետն՝ և որ ընդ նմա, կոչեցին միաբան
զատեանն՝ և զա̄մ ծերակոյտ որդւոցն իսրայէլի,
22 և առաքեցին 'ի բանտն ածել զն̄ս։ * Եւ իբրեւ
եկին սպասաւորքն՝ ո́չ գտին զնոսա 'ի բանտին.
23 դարձեալ անդրէն պատմեցին, * և ասեն. Թէ
զբանտն գտաք փակեալ ա̄մ զգուշութ̄, և զպա-
հապանսն՝ զի կային առ դրանն. բացաք՝ և 'ի
24 ներքս զոք ոչև́ս գտաք։ * Իբրեւ լու́ան զբանս
զայս իշխանք տաճարին՝ և քահանայապետքն՝
հիանային վ̄ս ն̄ց, Թէ զի՞նչ արդեօք լինիցի այն։
25 * Եւ եկն ոմն պատմեաց նոցա՝ Թէ ահա́ արքն՝
զորս եդիք 'ի բանտի՝ կան 'ի տաճարին, և ուսու-
26 ցանեն զժողովուրդն։ * Յայնժամ երթեալ
իշխանն սպասաւորօքն հանդերձ՝ ած զնոսա ո́չ

բըռ-

բռնուբ̄. քանզի երկնչէին 'ի ժողովրդենէն՝ զի
մի՛ քարկոծեսցին։ * Եւ ածեալ զնոսա՝ կացու- 27
ցին յատենի. եհարց ցնս̄ քահանայապետն, * և 28
ասէ. ոչ̄ պատուիրելով պատուիրեցաք ձեզ՝ մի՛
ուսուցանել յանունն յայն. և արդ՝ ահաւասիկ
լցիք զեէ̄մ ուսմամբ ձերով, և կամիք ածել 'ի
վր̄ մեր զարիւն զառն զայնորիկ։ * Պատասխա- 29
նի ետ պետրոս և այլ առաքեալքն և ասեն. հնա-
զանդել պարտ է ա̄յ առաւել՝ քան մարդկան։
* Ա̄ծ հարցն մերոց յարոյց զյս̄՝ զոր դուք ըս- 30
պանիք կախեալ զփայտէ։ * Զնա ա̄ծ առաջ- 31
նորդ և փրկիչ բարձրացոյց աջովն իւրով տալ
ապաշխարութի̄ իէ̄լի՝ և թողութի̄ մեղաց։ * Եւ 32
մեք եմք վկայք բանիցս այսոցիկ, և հոգին ս̄բ՝
զոր ետ ա̄ծ հնազանդելոց իւրոց։ * Եւ նոքա 33
իբրև լուան, առատանային՝ և խորհէին սպա-
նանել զնոսա։
* Յարուցեալ ոմն 'ի մէջ ատենին փարիսեցի՝ ո- 34
րում անուն էր գամաղիէլ. օրէնսուսոյց՝ պատ-
ուական ա̄մ ժողովրդեանն. հրամայեաց սակա-
ւիկ մի զարսն արտաքս տանել։ * Եւ ասէ ցնս̄. 35
ա՛րք իսրայէլացիք՝ հայեցարուք 'ի ձեզ վ̄ս ա-
րանցս այսոցիկ՝ զի՛նչ արժան իցէ գործել։ * Յա- 36
ռաջ քան զաւուրս զայսոսիկ յարեաւ թևդաս՝
ասել զանձնէ, թէ իցէ ոմն. յոր անկան արք
թուով իբրև չորեքհարիւր. որ սպանաւ՝ և ա-
մենեքեան որ միաբան էին ընդ նմա, քակտե-
ցան՝ և եղեն յոչի՛նչ։ * Յետ ն̄ր յարեաւ յուդա 37
գալիլեացի՝ յաւուրս աշխարհագրին. և ապըս-
տամբեցոյց ժողովուրդ բազում զկնի իւր. և նա
կորեաւ՝ և ամենեքեան որ նմայն հաւանէ̄լ էին,
ցրուեցան։ * Եւ զարդիս ասեմ ձեզ. 'ի բա՛ց կա- 38

ցէք

ցէք յարանցդ յայդցանէ՝ և թո՛յլ տուք դոցա.
զի թէ 'ի մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ՝ կամ
39 գործդ, քակտեսցի. * ապա թէ յա՜յ է՝ ո՛չ կա-
րէք քակտել զդոսա. գուցէ և ա՜ծամարտք գտա-
40 նիցիք: * Հաւանեցան նմա. և կոչեցեալ զառա-
քեալսն՝ գան հարին, և պատու՛իրեցին՝ մի՛ ևս
41 խօսել յանուն յի՜. և արձակեցին զնոսա: * Եւ
նոքա գնացին խնդալով յերեսաց ատենին, զի
վ՜ս անու՛ան տեառն արժանի եղեն անարգելոյ:
42 * Եւ զա՜մ օր 'ի տաճարին և առտնին ո՛չ դադա-
րէին ուսուցանել՝ և աւետարանել զյ՜ս քս՜:

ԳԼ. Զ:

1 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ 'ի բազմանալ աշակեր-
տացն, եղև տրտունջ յունաց առ հեբրայե-
ցիսն. զի արհամարհեալ լինէին 'ի պաշտամանն
2 հանապազորդ այրիք նց՜: * Կոչեցին երկոտա-
սանքն զբազմութի՜ աշակերտացն՝ և ասեն. ո՛չ է
հաճոյ մեզ թողուլ զբանն ա՜յ՝ և պաշտել զսե-
3 ղանս: * Ընտրեցէ՛ք ե՛ղբարք՝ վկայեալս 'ի ձէնջ
արս եօթն՝, լիս հոգւով ս՜բվ և իմաստուբ՜. զորս
4 կացուսցուք 'ի վ՜ր պիտոյիցս այսոցիկ. * և մեք
աղօթից և պաշտաման և բանին հպատակ լիցուք:
5 * Եւ հաճոյ թու՛եցաւ բանն առաջի ա՜մ բազ-
մուե՜ն. և ընտրեցին զստեփաննոս՝ այր լի հաւա-
տովք և հոգւով սրբով, և զփիլիպպոս և զպրո-
քորոն և զնիկանովրա և զտիմովնա և զպարմե-
6 նա, և զնիկողայոս զեկն անտիոքացի: * Զորս
կացուցին առաջի առաքելոցն. և աղօթս արարել՝
7 եդին 'ի վ՜ր նց՜ զձեռս: * Եւ բանն ա՜յ աճէր.
և բազմանայր թի՛ւ աշակերտացն յոյժ յեէ՜մ: և
բազում ժողովք 'ի քահանայիցն անսային հա-
Ր
ւատոցն:

* Սաեփաննոս՝ այր լի ընդհանք և զօրութ[ե]ա՛ւ, առ- 8
նէր արուեստս և նշանս մեծամեծս՝ ի ժողովրդեան: * Յարեան ոմանք՝ ի ժողովրդենէն, որ 9
կոչէր լիբէացւոց՝ և կիւրենացւոց՝ և աղէքսանդ-
րացւոց՝ և որ՝ ի կիւլիկեցւոց՝ և յասիայ, վիճել
ընդ սաեփաննոսի. * և ո՛չ կարէին զդէմս ունել 10
իմաստութե[ա]ն և հոգւոյն, որով խօսէր: * Յայն- 11
ժամ հրապուրեցին արս ոմանս ասել՝ Թէ լսե՛ա-
զդորա խօսել բանս հայհոյութե[ա]ն՝ ի մովսէս և
յԱստ: * Եւ խռովեցին զժողովուրդն և զերիս- 12
ցունս և զդպիրսն. և հասեալ՝ ի վե՛ր՝ յափշտակե-
ցին զնա՝ և ածին յատեան: * Եւ կացուցին 13
վկայս սուտս՝ որ ասէին, այրս այս ո՛չ դադարէ
խօսել բանս հայհոյութե[ա]ն զտեղւոյն սորա՝ և զո-
րինացն: * Զի՛նչ զի դմանէ զնմ ասէր՝ Թէ յի- 14
նաղովեցի՝ նա քակեսցէ զտեղիս զայս, և փո-
խեսցէ զօրէնս՝ զոր ետ մեզ մովսէս: * Եւ հայեր 15
ցեալ՝ ի նա ամենեցունն՝ որ նստէին յատենին,
տեսին զերեսս նորա իբրև զերեսս հրեշտակի:

ԳԼ. Ի:

Ասէ քահանայապետն՝ Թէ արդարև այդ այդ- 1
պէն ինչ: * Եւ նա ասէ. արք եղբարք և 2
հարք՝ լսե՛ա՛րք ինձ: Ցի փառաց երևեցաւ
հօր մերում աբրահամու՝ մինչդեռ ի միջագետս
էր, մինչչև բնակեցոյցեալ էր զնա ի խառան.
և ասէ ցնա: * Եւ՝ ել երկրէ քումմէ և յազգէ 3
քումմէ, և եկ երկիրն՝ զոր ցուցից քեզ:
* Յայնժամ ել երկրէն քաղդեացւոց բնակ- 4
եցաւ ի խառան: և անտի յետ մեռանելոյ հօր
նորա՝ փոխեաց, և պանդխտեցոյց զնա երկրիս
յայսմիկ, յորում դուք այժմ բնակի՛ էք: * Եւ 5
ո՛չ

ահ էտ նմա ժառանգութիւն ի սմա, և ոչ քայլ մի
ոտին. և խոստացաւ տալ նմա զայն ի բնակուի,
և զաւակի նր յետ նր, մինչ ոչ դոյր նր որդի։
6 ✻ Խօսեցաւ ած այսպէս, թէ եղիցի զաւակ նր
պանդուխտ յօտար երկրի. և ծառայեցուցեն
7 զնա՝ և չարչարեացեն զնա չորեքհարիւր։ ✻ Եւ
զազգն՝ որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես, ասէ
ած. և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն զիս
8 ի տեղւոջս յայսմիկ։ ✻ Եւ ետ նմա ուխտ թլփ-
փատե։ և ապա ծնաւ զիսահակ, և թլփատեց
զնա յաւուր ութերորդի. և իսահակ զյա-
կովբ. և յակովբ զերկոտասան նահապետսն։
9 ✻ Եւ նահապետքն նախանձէլ ընդ յովսէփայ՝
վաճառեցին յեգիպտոս. և էր ած ընդ նմա։
10 ✻ Եւ փրկեաց զնա յամենեցունց նր. և ետ նմա
շնորհս և իմաստութիւն առաջի փարաւոնի ար-
քային եգիպտացւոց. և կացոյց զնա իշխան ե-
11 գիպտացւոցն՝ և ամենայն տանն։ ✻ Եւ եկն սով
յամենայն երկիրն եգիպտոսի, և ի քանան նեղութիւն
մեծ. և ոչ գտանէին կերակուր հարքն մեր։
12 ✻ Եւ լուեալ յակովբայ թէ գտանի կերակուր
յեգիպտոս՝ առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն։
13 ✻ Եւ յերկրորդումն ետ ծանօթ յովսէփ եղ-
բարց իւրոց. և յայտնի եղև ազգն նր փարա-
14 ւոնի։ ✻ Առաքեաց յովսէփ և կոչեաց զյակովբ
զհայր իւր, և զամենազգաւորսին ազգիս եօթանասու-
15 ուն և հինգ։ ✻ Եւ էջ յակովբ յեգիպտոս՝ և
16 վախճանեցաւ ինքն և հարքն մեր։ ✻ Եւ փոխե-
ցան ի սիւքեմ, և եդան յայրին, զոր ստացաւ
աբրահամ գնով արծաթեղց յորդւոցն եմմորայ՝
17 ի սիւքեմ։ ✻ Եւ երբ մերձեցաւ ժամանակ աւե-
տեացն՝ զոր խոստացաւ ած աբրահամու, աճեաց

ժո-

ժողովուրդն՝ և բազմացաւ յեգիպտոս. * մինչև 18
յարեաւ այլ թագաւոր յեգիպտոս՝ որ ո՛չ ճանա-
չէր զյովսէփ։ * Նա հնարեցաւ ազգին մերում, 19
և չարչարեաց զհարսն մեր առնել ընկեցիկ ըզ-
մանկունս նց՝ զի մի՛ ապրեսցին։ * Յորում ժա- 20
մանակի ծնաւ և մովսէս՝ և էր կայտառ առաջի
ա՜յ. որ և սնաւ 'ի տան հօր իւրոյ ամիսս երիս։
* Եւ յընկեցիկն առնել զնա՝ եբարձ զնա 21
դուստր փարաւովնի, և սնոյց զնա իւր յորդէ-
գիրս։ * Եւ վարժեցաւ մովսէս ա՜մ իմաստուբ 22
եգիպտացւոցն. և էր զօրաւոր բանիւք և գոր-
ծովք իւրովք։ * Իբրև լցաւ նր՜ քառասնա- 23
մեայ ժամանակ, անկաւ 'ի սիրտ նր՜ շրջել զեղ-
բարբքն իւրովք՝ զորդւովքն իսրայէլի։ * Եւ 24
տեսեալ զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ, և խնդրեաց
զվրէժ զրկելոյն՝ սպանեալ զեգիպտացին։
* Զմտաւ ածէր թէ իմասցին եղբարք նորա, 25
զի ա՜ծ 'ի ձեռն նր՜ տալոց էր զփրկուի՜ նոցա. և
նոքա ո՛չ իմացան։ * Եւ 'ի վաղիւ անդր երևե- 26
ցաւ նց՜ մինչդեռ մարտնչէին՝ և վարեաց զնոսա
'ի խաղաղութի՜, ասէ. ա՛րք՝ եղբարք էք, ընդէ՞ր
զրկէք զմիմեանս։ * Իսկ որ զրկէր զընկերն, 27
մերժեաց զնա՝ և ասէ. ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և
դատաւոր 'ի վր՜ մեր։ * Միթէ սպանանել՞ կա- 28
միցիս զիս՝ զո՛րօրինակ սպաներ երէկ զեգիպտա-
ցին։ * Եւ փախեաւ մովսէս 'ի բանիցս յայսցա- 29
նէ, և եղև պանդուխտ յերկրին մադիամու.
ուր ծնաւ երկուս որդիս։
* Եւ 'ի կատարել ամացն քառասնից, երևեցաւ 30
նմա յանապատի լերինն սինայ հրեշտակ ա՜ն 'ի
բոց հրոյ մորենւոյն։ * Եւ մովսէսի տեսեալ՝ 31
զարմացաւ ընդ տեսիլն, և 'ի մատչելն նր՜ նշմա-
րել՝

32 րել՝ եղև ձայն տ̅ն ։ * Ես եմ ա̅ծ հարց քոց, ա̅ծ
աբրահամու՝ և սահակայ՝ և յակովբայ ։ և զահի
33 հարեալ մովսէս՝ ո՛չ իշխէր հայել ։ * Եւ ասէ
ցնա տ̅ր ։ լո՛յծ զկօշիկս ոտից քոց, զի տեղիդ՝
34 յորում դուդ կացեր՝ երկիր ս̅բ է ։ * Տեսանե-
նելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝ որ
յեգիպտոս, և լո՛ւայ հեծուե̅ նց̅՝ և իջի փրկել
զն̅ս ։ և արդ՝ ե՛կ առաքեցից զքեզ յեգիպտոս ։
35 * Զայն մովսէս՝ զոր ուրացանն և ասեն ։ ո՞ կա-
ցոյց զքեզ իշխան և դատաւոր 'ի վ̅ր մեր, զնա
ա̅ծ իշխան և փրկիչ առաքեաց 'ի ձեռն հրեշտա
36 կին, որ երևեցաւ նմա 'ի մորենւոջն ։ * Նա ե-
հան զն̅ս՝ արարեալ նշանս և արո՛ւեստս յերկ-
րին եգիպտացւոց՝ և 'ի կարմիր ծովուն, և յա-
37 նապատին՝ ամս քառասուն ։ * Այս է մովսէս,
որ ասաց ցորդիսն իսրայէլի ։ մարգարէ յարուս-
ցէ ձեզ տ̅ր ա̅ծ ձեր յեղբարց ձերոց իբրև զիս,
38 նմա լո՛ւիջիք ։ * Սա է՝ որ եղև յեկեղեցւոջն՝
յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօսեցաւ ընդ
նմա 'ի լերինն սինայ՝ և ընդ հարսն մեր ։ որ ըն-
39 կալաւ զպատգամս կենդանիս՝ տալ մեզ ։ * Որում
ո՛չ կամեցան ճնազանդ լինել հարքն մեր ։ այլ
մերժեցին՝ և դարձան սրտիւք իւրեանց յեգիպ
40 տոս ։ * Եւ ասեն ցահարոնն ։ արա՛ մեզ ա̅ծս, որ
երթայցեն առաջի մեր ։ զի մովսէսն այն՝ որ ե-
հան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց, ո՛չ գիտեմք
41 զի՞ եղև նմա ։ * Եւ արարին յաւուրսն յայնո-
սիկ որթ, և մատուցին զոհս կռոց, և ուրախ
42 լինէին 'ի գործս ձեռաց իւրեանց ։ * Դարձոյց
ա̅ծ՝ և մատնեաց զն̅ս 'ի պաշտօն զօրութե̅ երկ-
նից ։ ոպ̅ և գրեալ է 'ի գիրս մարգարէից ։ միթէ
զոհս և պատարագս մատուցէ՞ք ինձ զամս քա-
ռա-

ռասուն յանապատին՝ տո՛ւնդ իսրայէլի ։ * և ա- 43
ռիք զվրանն մողոսայ , և զաստղն աստուծոյն
հռեմփայ , զպատկերսն՝ զոր արարիք երկիրպա-
գանել նց̄ . և փոխեցից զձեզ յայն կողմն բաբե-
լացւոց ։ * Խորանն վկայու՛ն էր ընդ հարսն մեր 44
յանապատին . ոպ̄ հրաման ետ՝ որ խօսէրն ընդ-
մովսէսի , առնել զայն ըստ օրինակին՝ զոր ետես ։
* Զոր և ընկալեալ բերին հարքն մեր հան- 45
դերձ՝ յեսու՛աւ 'ի վիճակ ազգացն , զորս մեր-
ժեաց ա̄ծ յերեսաց հարցն մերոց . մինչև յա-
ւուրս դաւթի , * որ եգիտ շնորհս առաջի ա̄յ , 46
և խնդրեաց գտտնել զյարկս ա̄յ յակոբայ ։
* Նաև սողովմոն շինեաց նմա տուն ։ * Այլ ո՛չ 47
եթէ բարձրեալն 'ի ձեռագործ տաճարս բնա- 48
կէ . այլ որպ̄ մարգարէն ասէ . * երկինք աթոռ 49
իմ են , և երկիրս պատու՛անդան ոտից իմոց . ո՞ր-
պիսի տուն շինեցիք ինձ ասէ տ̄ր . կամ զի՞նչ
տեղի հանգստե՛ն իմոյ . * ո՞չ ձեռն իմ արար զայս 50
ա̄մ ։ * Խստապարանոցք և անթլփատք սրտիւք 51
և ականջօք . դո՛ւք հանապազ հոգւոյն ս̄բյ հա-
կառակ կայք . ոպ̄ հարքն ձեր և դուք ։ * Զո՞ 52
'ի մարգարէիցն ո՛չ հալածեցին հարքն ձեր . և ըս-
պանին զայնոսիկ՝ որ յառաջագոյն պատմեցին վ̄ս̄
դալստեան արդարոյն , որոյ դուք այժմ մատնիչք
և սպանօղք եղէք . * ոյք առիք զօրէնս 'ի հրա- 53
մանս հրեշտակաց , և ո՛չ պահեցիք ։ * Եւ լու՛ել 54
զայս՝ զայրանային 'ի սիրտս իւրեանց , և կրճտէին
զատամունս 'ի վ̄ր̄ ն̄ր̄ ։ * Եւ նա էր լի հոգւով 55
ս̄բվ . հայեցաւ յերկինս՝ և ետես զփառս ա̄յ , և
զյս̄՝ զի կայր ընդ աջմէ ա̄յ . և ասէ՝ ահա՛ տե-
սանեմ զերկինս բացե՛լ՝ և զորդի մարդոյ զի կայ
ընդ աջմէ ա̄յ ։ * Աղաղակեալ 'ի ձայն մեծ՝ խցին 56

զա-

զականջս իւրեանց, և դիմեցին առ հասարակ 'ի
57 վ՚ր՝ ն՚ր։ * Եւ հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քար-
կոծէին. և վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց առ
58 ոտս երիտասարդի միոջ՝ որ կոչէր սաւուղ։ * Եւ
քարկոծ առնէին զստեփաննոս, որ կարդայր և
59 ասէր. ա՚ր՝ յ՚ս՝ ընկալ զոգի իմ։ * Եդ ծունր՝
աղաղակեաց 'ի ձայն բարձր. ա՚ր՝ մի՛ համարիր
դոցա զայս մեղս. և զայս իբրև ասաց՝ ննջեաց.
և սօղոս էր կամակից սպանման ն՚ր։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղև յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ 'ի
վ՚ր եկեղեցւոյն յեէ՚մ. և ամենեքեան ցրուէ-
ցան 'ի գեօղս հրէաստանի և 'ի սամարիա՝ բաց
2 յառաքելոցն։ * Եւ բարձին զստեփաննոս արք
երկիւղածք՝ և արարին կոծ մեծ 'ի վ՚ր ն՚ր։
3 * Բայց սօղոս վնասակար էր եկեղեցւոյն. 'ի
տունս տունս մտանէր քարշէր զարս և զկանայս՝
4 մատնէր 'ի բանտ։ * Եւ սփռեալքն՝ շրջէին ա-
5 ւետարանէին զբանն։ * Իսկ փիլիպպոս իջեալ
'ի քաղաքն սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա զք՚ս։
6 * Ունկն դնէին ժողովուրդքն բանիցն փիլիպ-
պոսի միաբան՝ 'ի լսել ն՚ց և 'ի տեսանել զնշանսն,
7 զոր առնէր։ * Քանզի բազումք որ ունէին
զայսս պիղծս՝ աղաղակէին 'ի ձայն մեծ, և ելա-
8 նէին։ * Եւ բազում անդամալոյծք և կաղք
9 բժշկէին։ * Եւ եղև ուրախութ՚ն մեծ 'ի քաղա-
քին յայնմիկ։ Այր ոմն անուն սիմոմն՝ յառա-
ջագոյն էր 'ի քաղաքին. մոգ էր, և ապշեցուցա-
նէր զազգն սամարացւոց. ասել զանձնէ՝ թէ
10 իցէ մեծ ոմն։ * Յոր հայէին ամենեքին 'ի փոք-
ուէ մինչև 'ի մեծամեծս. և ասէին, սա՛ է զօրու-
թ՚ն

թէ՝ այ, որ կոչի մեծ։ * Հայհոյին ի նա վճ քա- 11
զումժամանակաց մոգութիւքըն ապշեցուցանելոյ
զնա։ * Եայց յորժամ հաւատացին փիլիպպոսի, 12
որ աւետարանէր վճ արքայութեն այ, և անուանն
յի քրի, մկրտեին ամենեքեան արք և կանայք։
* Ի՛ւ և ինքն սիմոն հաւատաց, և մկրտեալ 13
կանխէր առ փիլիպպոս։ տեսեալ զնշանս և զմե-
ծամեծ զօրութիւնսն որք լինէին, զարմանայր։
* Իբրև լուան՝ որ յերէմ առաքեալքն էին, թէ 14
և՛ի սամարիա ընկալան զբանն այ, առաքեցին
առ նոս զպետրոս և զյովհաննէս։ * Ոլք իջեալ 15
կացին յաղօթս ի վճ նց, ոզի զն առցեն հգովին
սբ։ * զի ցայնժամ չևէս էր և ոչ ի վճ միոյ նց 16
հաստեալ բայց միայն մկրտեալք էին յանուն տն
յի։ * Յայնժամ եդին զձեռս ի վճ նց՝ և առ- 17
նուին հգի սբ։ * Տեսեալ սիմոն թէ ձեռն ի 18
վճ դնելով առաքելոցն՝ տուել լինի հգին սբ,
մատոյց նց ինչս և ասէ։ * տուք և ինձ զիշխա- 19
նութիս զայս, զի յոյր վերայ դնիցեմ զձեռս՝
առցէ հգի սբ։ Ոչ պետրոս ասէ ցնա։ * ալ 20
ծանիր քո եր քեզ լեցի ի կորուստ, զի զպարգևն
այ համարեցար ընչիւք առանալ։ * Ոչ դայ քեզ 21
մաս և վիճակ ի բանիդ յայդմիկ. քանզի սիրտ
քո ոչ է ուղիղ առաջի այ։ * Պաշաւեա զու ի 22
չարեդ քոյ յայդմանէ, և աղաչեա զտր, թերևս
թողցէ քեզ լեցի քեզ ի մեղուիս խորհրդոց սրտի
քո։ * Ի՛ւ զի ի դառնութիւն մաղձի, և ի կնճիռն 23
անիրաւութեան տեսանեմ զքեզ։ * Պատասխանի ետ 24
սիմոն և ասէ. աղաչեցէք զուք վճ իմ զտր, զի
մի՛ ինչ եկեսցէ ի վճ իմ՝ յոյոց դուք ասացէք։
* Ի՛ւ նց եդեալ գվկայութիւն խօսեցան զբանն 25
այ, և դարձան յերէմ և՛ի բազում գեօղս սամա-

րա-

բացուցին աւետարանիչին ։
26 * Երեշտակ տէն խօսեցաւ առ փիլիպպոս և ա-
սէ ։ արի և գնա դու ՚ի կողմն հարաւոյ՝ ընդ ճա-
նապարհ որ իջանէ յԵրեմէ ՚ի գազայ ։ սկի այս է
27 անապատ ։ * Եւ յարեաւ գնաց ։ Եւ ահաւա-
սիկ այր մի Եթովպացի , Ներքինի հզօր՝ կանդա-
կայ թիկնոջ Եթովպացւոյ ։ որ էր ՚ի վերայ ամ գանձ-
ուց նը ։ որ եկեալ էր երկիրպագանել յԵրու-
28 սաղէմ ։ * և էր անդրէն դարձեալ ։ և նստեալ ՚ի կառս
29 իւրում , ընթեռնոյր զմարգարէն Եսայի ։ * Ասէ
հոգին ցփիլիպպոս ։ մօտիր՝ և յարեաց ՚ի կառսդ
30 յայդոսիկ ։ * Եւ ընթացեալ փիլիպպոս՝ լսէր զնա
ընթեռնոյր զԵսայի մարգարէ , և ասէ ։ գիտիցե՞ս
31 արդեօք՝ զոր ընթեռնուցուդ ։ * Եւ նա ասէ՝
զկնդիր կարիցեմ , թէ ոք ոչ առաջնորդեսցէ
ինձ ։ և աղաչեաց զփիլիպպոս ելանել՝ նստել ընդ
32 նմա ։ * Եւ գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ էր
այս ։ իբրև զոչխար ՚ի սպանդ վարեցաւ , և իբրև
զորոջ առաջի կտրչի իւրոյ անմռունչ , այնպէս
33 ոչ բանայ զբերան իւր ։ * ՚ի խոնարհութեան նորա
դատաստան նը բարձաւ , և զազգատոհմն նը ո՞
պատմեսցէ ։ զի բառնին յերկրէ կեանք նորա ։
34 * Պատասխանի եւ Ներքինին փիլիպպոսի , և ա-
սէ ։ աղաչեմ զքեզ՝ վը ոյր ասէ մարգարէն զայս ։
35 վը ինը , ևթէ վը այլոյ ուրուք ։ * Եւ բաց փի-
լիպպոս զբերան իւր , և սկսեալ ՚ի գրոցս յայս-
36 ցանէ՝ աւետարանեաց նմա զյն ։ * Իբրև եր-
թային զճանապարհայն՝ եկին ՚ի ջուր մի , և ասէ
Ներքինին , ահաւասիկ ջուր՝ զի՞նչ արգելու զմս
37 ՚ի մկրտելոյ ։ * Եւ ասէ ցնա ։ ևթէ հաւատաս
ըստ ըղձից սրտիւ քում՝ մարթի է ։ Պատասխանի եւ
և ասէ ։ հաւատամ՝ ևթէ յն քն է որդի ՚ին ։
* Եւ

*Եւ հրամայեաց կացուցանել զկառսն. և իջին 38
երկոքեան 'ի ջուրն՝ փիլիպպոս և ներքինին, և
մկրտեաց զնա։ *Եւ իբրև ելին 'ի ջրոյ անտի՝ 39
հոգին ս̄ը եկն 'ի վ̄ր̄ ներքինւոյն. և հրեշտակ
տ̄ն յափշտակեաց զփիլիպպոս, և ո՛չ ևս ետես
զնա ներքինին. և գնայր զճանապարհ իւր ու-
րախու̄ը։ *Բայց փիլիպպոս գտաւ յազովտոս. 40
և շրջեալ աւետարանէր ա̄մ քաղաքացն մինչև 'ի
գալ նր̄ 'ի կեսարիա։

ԳԼ. Թ։

Իսկ սօղոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք և ըս- 1
պանմամբ աշակերտացն տ̄ն, մատուցեալ առ
քահանայապետն. *խնդրեց 'ի նմանէ թուղթս 2
'ի դամասկոս առ ժողովուրդսն. որպէս թէ զոք
գտցէ զայնր ճանապարհի՝ արս կամ կանայս,
կապեալս ածցէ յեէ̄մ։ *Եւ ընդ երթալ նորա՝ 3
եղև մերձենալ 'ի դամասկոս. յանկարծակի շուրջ
զնովաւ փայլատակեաց լոյս յերկնից։ *Եւ ան- 4
կեալ յերկիր, լուաւ բարբառ՝ որ ասէր ցնա.
սաւո՛ւղ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս։ *Եւ ասէ՝ 5
ո՞վ ես տ̄ր։ Եւ նա ասէ. ես եմ յս̄՝ զոր դուն
հալածես. խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքա-
ցել։ *Եւ զարհուրեալ՝ և անշշունջ լեալ ասաց. 6
տ̄՛ր՝ զիս զի՛նչ կամիս առնել։ *և ասէ ցնա տ̄ր։
*Բ.յլ յո՛տն կաց՝ և մ՛ուտ 'ի քաղաքդ, և պատ- 7
մեսցի քեզ՝ զի՞նչ պարտ իցէ առնել։ իսկ արքն՝
որ ը̄ նմայն երթային, կային անշշունջ. զձայնն
միայն լսէին՝ բայց տեսանէին և ոչի՛նչ։ *Յա- 8
րեաւ սօղոս յերկրէ անտի, և աչօք բացօք ոչ
զո՛ք տեսանէր. զձեռանէ առեալ նր̄՝ մուծին 'ի
դամասկոս։ *Եւ էր անդ աւուրս երիս՝ և ո՛չ 9
տե-

10 տեսանէր , և ոչ եկեր և ոչ արբ ։ * [Հ]ՐԵ ելը ոմն
աշակերտ ի դամասկոս՝ անանիա անուն . ասէ
ցնա տէր ի տեսլեան , անանիա ։ և նա ասէ , ա-
11 սասիկ եմ տէր ։ * [Հ]Ր ասէ ցնա տէր . յոմն կաց՝ և
գնա ընդ փողոցն՝ որ կոչի ուղիղ , և խնդրեացես
յայտարանն յուդայ՝ սօղոս անուն զտարսոնա-
12 ցի՝ զի կայ դէռ յաղօթս ։ * [Հ]Ր եառես ի տես-
լեան այր մի անանիա անուն՝ մտեալ և եդեալ ի
13 վերն ձեռն , որպէս զի տեսցէ ։ * Պատասխանի
եա անանիա . ես՝ լուայ ի բազմաց վասն այնմ
այնորիկ՝ որչափ արար չարիս սրբոց քոց յԵ-
14 րուսաղէմ . * և աստ ունի իշխանութիւն ի քահանայապետէն
կապել զամենեսեան , որ կարդան զանուն քո ։
15 * [Ա]սէ ցնա տէր . երթ դուս՝ զի անօթ ընտրուեա-
կ ինձ նա , կրել զանուն իմ առաջի հեթանոսաց՝
16 և թագաւորաց՝ և որդւոցն իսրայէլի ։ * [Ց]ուցից
զի ես իսկ ցուցից նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա
17 չարչարիլ վասն անուանն իմոյ ։ * [Հ]Ր գնաց անա-
նիա՝ և եմուտ յայտարանն . և եդեալ ի վերն
ձեռս , ասէ . սաւուղ եղբայր՝ ի վերս հայեաց , որ
առաքեաց զիս , յի՝ որ երևեցաւն քեզ ի ճանա-
պարհին՝ յորում գայիր . ոչ զի առեցես՝ և լցցիս
18 հոգւով սբվ ։ * [Հ]Ր վաղվաղակի անկան յաչաց
նոր իբրև կեղևանք . եառես՝ և յարեաւ մկրտե-
19 ցաւ . * և առեալ կերակուր՝ զօրացաւ . և եղև
20 ի դամասկոս ընդ աշակերտան աւուրս մինչ ։ * [Հ]Ր
վաղվաղակի ի ժողովուրդսն քարոզէաց զՅ-
21 Ի՝ թէ սա է որդին նորա ։ * Ո՞ չարմացեալ էին ամե-
նեքեան , որ լսէինն , և ասէին . ոչ սա էր՝ որ ա-
ւար հարկանէր յԵրուսաղէմ զկոչեսիկ , որ կարդային
զանուն յի . և այսր նմին իբրև եկեալ էր , զի կա-
պեալ զտոսա տարցէ առ քահանայապետսն ։

* [Ա]ՅԼ

* Ի. յԼ սօղոս առաւել ևս զօրանայր՝ և յաղթա- 22
հարէր զՀրէայսն , որ բնակեալ էին ի դամաս-
կոս . և խելամաեցուցանէր թէ սա է քրիս-
տոս : * Լր- 23
րև կատարէին աւուրք բազումք , խորհեցան
Հրէայքն սպանանել զնա : * Ծանեաց սօղոսի 24
նենգաւորն նոցա . քանզի պահէին զդրունսն ի տուէ
և ի գիշերի՝ որպէս զի սպանցեն զնա : * Իբ առեալ 25
զնա աշակերտացն ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կա-
խեալ ի զուարին վանդակաւ : * Իբրև եկն սօղոս 26
յԵրեմ, ընդ-ելանէր յարել յաշակերտսն . և ամե-
նեքեան երկնչէին ի նմանէ , չհաւատային թէ
իցէ աշակերտ : * Բայց բառնաբաս առեալ զնա՝ 27
ած առ առաքեալսն . և պատմեաց նոցա զի՝ ի ճա-
նապարհին եահ զտէր , և զի խօսեցաւ ընդ նմա.
և զի ի դամասկոս համարձակեցաւ յանուն յի-
սուսի : * Իբ էր ընդ նոսա ի մտանել և ելանել յԵրեմ, հա- 28
մարձակեալ յանուն տեառն : * Խօսէր՝ և վիճէր ընդ 29
հրէայսն . և նոքա խորհուրդ սպանանել զնա : * Իբ 30
իմացեալ եղբարքն իջուցին զնա ի կեսարիա , և
առաքեցին զնա ի տարսոն : * Բայց եկեղեցիք 31
ընդ ամ՝ հրէաստան՝ և ի սամարիա և ի գալիլեա
ունէր խաղաղութիւն , շինեալ և երթեալ զՀետ եր-
կիւղի տեառն . և մխիթարութեամբ հոգւոյն սրբոյ
բազմանայր :
* Իբ եղև ի շրջել պետրոսի առ ամենեքեան- 32
ի՝ իջանել նմա և առ սուրբսն՝ որ բնակեալ էին ի
լիւդիայ : * Իբ եգիտ անդ այր մի , որում անուն 33
էր Ենէաս , ութամեան դնէր ի մահիճս անդամա-
լոյծ : * Իբ ասէ ցնա պետրոս . Ենէաս՝ բժշկէ 34
զքեզ տէր յի՛ս քո՛ , արի՛ և քո՛ղն ք զմահիճս
զանկողինս քո : և վաղվաղակի յարեաւ : * Իբ 35
տեսին զնա ամենեքեան , որ բնակեալ էին ի
լիւ-

լեռդիայ և՛ի սարոնիսայ , որք և դարձան ի նոսա ի
36 ապաշխարութիւն : * Եւ՛ի յոպպէ էր կին ոմն աշակերտեալ՝
անուն տաբիթա , որ թարգմանեալ կոչի աղ-
37 ջիկ . սա էր լի գործովք բարեաց և ողոր-
մութիւնս զոր առնէր : * Եւ եղև յաւուրսն յայս-
նոսիկ հիւանդանալ նմա և մեռանել . լուացին
38 զնա՝ և եդին ի դահլիճին անդ : * Եւ մերձ էր
լեդիա ի յոպպէ . աշակերտացն լուեալ եթէ
պետրոս անդ է , առաքեցին երկուս արս առ
նա՝ աղաչել զի մի՛ դանդաղեսցի գալ առ նոսա :
39 * Եւ յարուցեալ պետրոս՝ եկն ընդ նո՛ . զոր
իբրև եկն՝ հանին ի վերնատունն . և կացին չուրջ
զնովաւ այրիքն ամ . լային և ցուցանէին զձորձս
և զհանդերձս , որչափ առնէր նոքա այծեամիկին :
40 * Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան պետրոս ի-
եդ ծունր՝ եկաց յաղթեաց . և դարձաւ ի մար-
մինն և ասէ . տաբիթա՛ արի կաց յանուն նո՛ յի-
քի . և նա եբաց զաչս իւր . և տեսեալ զպետ-
41 րոս՝ նստաւ կանգնեաց : * Ձեռն եւս նմա՝ և
յարոյց զնա . կոչեաց զորբսն և զայրիս , առաջի
42 կացոյց զնա կենդանի : * Եւ յայտնի եղև ընդ-
ամ յոպպէ . և հաւատացին բազումք ի տէր :
43 * Եւ եղև աւուրս բազումս լինել նմա ի յոպ-
պէ՝ առ ումմէնն սիմոնէի խաղախորդի :

ԳԼ . Ժ :

1 Այր մի էր ի կեսարիա՝ անուն կոռնէլիոս՝
հարիւրապետ , ի գնդէ որ կոչէր իտալացի .
2 * բարեպաշտօն՝ և երկիւղած յոյ ամենայն իւ-
րով տանէր ողորմութիւս բազումս ի ժողովուրդ-
դեանն . և յաղթեաց կայր առաջի յամ ժամ՝
3 * տես ի տեսլեան յայտնապէս զհրեշտակ զնե-
ժա-

Ժամու աւուրն ՚ի՚ղբեշտակ ՚ի՚ջն , ՚ի՚ մտանէր առ
նա՝ և ասէր ցնա , կ՚ուռնէլիէ ։ * Իսկ նա հայե՚ 4
ցեալ ընդ նա՝ զարհուրեցաւ և ասէ , ՚ի՚նչ ՚ի՚ր ։
և ասէ ցնա . աղօթք քո և ողորմութիւնք քո ելին
՚ի՚յիշատակս առաջի ՚ի՚յ ։ * Իսկ արդ՝ յղեա արս 5
՚ի՚ յոպպէ՝ և կոչեա զսիմոն զոմն՝ որ կոչի պետ
րոս ։ * Նա մնասցէ ՚ի՚ տանն սիմոնի ուռկան խաղա՚ 6
խորդի , որոյ է տունն մերձ ՚ի՚ ծով ։ * Իսկ իբրև 7
գնաց հրեշտակն՝ որ խօսէր ընդ նմա , կոչեաց
երկուս ՚ի՚ ծառայից իւրոց՝ և զինուոր մի բարե՚
պաշտօն ՚ի՚ սպասաւորացն իւրոց , * և պատմեալ 8
նոքա զամե՚ ՚ի՚ տ ՚ի՚ ջոպպէ ։ * Իսկ ՚ի՚ 9
վաղիւ անդր ՚ի՚ ճանապարհ անկանել նոքա՝ և մօտ
՚ի՚ քաղաքն լինել , ել պետրոս ՚ի՚ տանիսն կալ յա
ղօթս զվեցերորդ ժամուն ։ * Քաղցեաւ՝ և 10
կամէր ճաշակել , և ՚ի՚ պատրաստէն նոցա՝ եղև ՚ի
վե՚ նր զարմացումն ։ * Իսկ տեսանէր զերկինս 11
բացեալ , և զչորեցունց ատենոց կապեալ անօթ
մի՚ չ իբրև զկտաւայ մեծի , ՚ի՚ջեալ նաեալ ՚ի վե՚
երկրի ։ * յորում էին ամենայն բազմաբոտանիք և սողունք 12
երկրի՚ և թռչունք երկնից ։ * Իսկ եղև ձայն առ 13
նա . արի պետրոս , զեն՚ և կե՚ր ։ * Իսկ պետրոս 14
ասէ . քա՚ ւեցի՚ ՚ի՚ր , զի ո՚չ երբեք կերայ խառ՚
նակ ի՚նչ և անսուրբ ։ * Ձայն եղև կրկին ան՚ 15
գամ առ նա . զոր ՚ի՚ն սրբեաց դու մի՚ պղծեր ։
* Ա՚յս եղև երից և վերացաւ անօթն յեր՚ 16
կինս ։ * Իսկ մինչդեռ զարմանայէր ընդ միտս 17
պետրոս՝ թէ զի՚նչ իցէ տեսիլն՝ զոր եռաս . ահա՚
արդ առաքեալք ՚ի՚ կուռնէլիէայ՝ հարցին զտա՚
նիչն սիմոնի , կացին առ դրան ։ * կոչեցին՝ 18
և հարցանէին՝ եթէ սիմոն՝ որ կոչի պետրոս՝
ասա մնասցի՚ իցէ ։ * Իսկ մինչդեռ պետրոս զմի՚ 19
տաւ

տաւ ածէր վ՚ն տեսլեանն , ասէ հոգին ցնա ։
20 ահաւասիկ արք ոմանք խնդրեն զքեզ ։ * Ա.յլ
արի՛ էջ՝ և ե՛րթ ընդ նոսա առանց իրիք խղճե-
21 լոյ , զի ես առաքեցի զնոսա ։ * Եւ իբրև էջ
պետրոս առ նոսա , ասէ ։ ահաւասիկ ես եմ՝ զոր
22 խնդրէքն ։ զի՞նչ իրք են՝ վ՚ն որոյ եկիքդ ։ * Եւ
նոքա ասեն , կուռնէլիոս հարիւրապետ՝ այր
արդար և երկիւղած յ՚այ , վկայեալ յ՚ամ ազգէն
հրէից ։ հրաման առ ՚ի հրեշտակէ ծ՚ի՝ կոչել
23 զքեզ ՚ի տուն իւր՝ և լսել բանս ՚ի քէն ։ * Կոչ՚եց
զնոսա ՚ի ներքս՝ և առ իւր ագոյց ։ և ՚ի վաղիւ՛
անդր յարուցեալ պետրոս՝ գնաց ընդ նոսա ։ և
ոմանք յեղբարց անտի՝ որ ՚ի յոպպէ էին՝ եկին
24 ընդ նմա ։ * Եւ ՚ի վաղիւ՛ անդր մտին ՚ի կեսա-
րիա ։ և կուռնէլիոս մնայր ն՚ց , կոչեցեալ զազգա-
տոհմն իւր՝ և զկարևոր բարեկամսն ։
25 * Եւ եղև ՚ի մտանելն պետրոսի՝ ընդ առաջ եղև
նմա կուռնէլիոս , անկեալ առ ոտսն՝ երկիրպա-
26 գանէր ։ * Եւ պետրոս կանգնեաց զնա՝ և ասէ ,
27 յո՛տն կաց՝ և ես ինքն մարդ եմ ։ * Եւ խօսելով
ընդ նմա եմուտ ՚ի ներքս ։ և գտանէր անդ ժո-
28 ղովեալ բազումս ։ * Եւ ասէ ցն՚ն ։ դուք ինքնին
գիտէք՝ ո՛րպ՚ անմարթ է առն հրէի հպել կամ
մերձենալ առ այլազգի ։ և ինձ ա՚ծ եցոյց մի՛ զոք
խառնակ կամ անսուրբ ասել ՚ի մարդկանէ ։
29 * Ա՚ն այսորիկ և առանց ընդ բանս ինչ ածե-
լոյ եկի կոչեցեալ ։ բայց արդ հարցանեմ , յի՞նչ
30 պետս կոչեցիք զիս ։ * Եւ կուռնէլիոս ասէ ։
յառաջ քան զչորս աւուրս մինչ ցայս ժամ
կայի յաղօթս յինն ժամն ՚ի տան իմում , և ահա
այր մի եկն՝ եկաց առաջի իմ ՚ի հանդերձս սպի-
31 տակս , և ասէ ։ * Կո՛ւռնէլիէ՝ լսելի եղեն աղօթք

քո ։

քո . և ողջմունք քո յիշեցան առաջի ՚ից : * [32] Եւ
արդ՝ յղեա՛ ի յոպպէ՝ և կոչեա՛ զսիմոնն , որ կո-
չեցեալն է պետրոս . սա մնալ է ՚ի տանն սիմոնի
ուրուն խաղտխորդի մերձ ՚ի ծովն . որ եկեսցէ
ցէ , և խօսեսցի բանս ընդ քեզ : * [33] Եւ ես իսկ
եհի՛ղ յղեցի առ քեզ . դու բարւոք արարեր՝ զի
եկիր . արդ՝ ամենեքին մեք առաջի ՚ից կամք լսել
զամ՝ զոր հրամայեալ է քեզ ՚ի տէրէ : * [34] Բացաց
պետրոս զբերան իւր՝ և ասէ , ճշմարտութե՛ հա-
սեալ եմ՝ զի ոչ գոյ ակնառուի՛ առ ՚ի յոյ . * [35] այլ
յամենայն ազգս՝ որ երկնչի ՚ի նմանէ՝ և գործէ զար-
դարութի՛ , ընդունելի է նմա : * [36] Զբանն առա-
քեաց որդւոցն իսրայելի՛ աւետարանել զխաղաղ-
ութի՛ ՚ի միջոն յի՛ քրի՛ . սա է տէր ամենեցուն : * [37] Դուք
գիտէք զբանն , որ եղև ընդ ամ հրէաս-
տան սկսեալ ՚ի գալիլեէ յետ մկրտութեն՝ զոր
քարոզեաց յովհաննէս : * [38] Զյն որ ՚ի նազարէ-
թէ՝ զոր օծն աստ հոգւով սրբով և զօրութի՛ . որ
շրջեցաւ բարի առնել՝ և բժշկել զամ ընկճեալս
ի սատանայէ . զի աստ էր ընդ նմա : * [39] Եւ մեք
վկայ եմք ամ՝ զոր արար յերկրին հրէաստանի՛
և յեր՛մ . զոր և սպանին կախեալ զփայտէ : * [40] Զնա
աստ յարոյց յերրորդ աւուր և ետ նմա յայտնի
լինել . * [41] ոչ ամ ժողովրդեանն , այլ մեզ վկայիցս
յառաջագոյն ընտրեալցս յն՝ . որ և կերաք՝ և
արբաք ընդ նմա՝ յետ յարուցն նր՛ ի մեռելոց :
* [42] Եւ պատուիրեց մեզ քարոզել ժողովրդեանն՝
և վկայութի՛ դնել , թէ նա է սահմանեալն յն՝
դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց : * [43] Զամ ամ
մարգարէք վկայեն , թողու՛ի մեղաց առնուլ ան-
ուամբ նորա՝ ամ հաւատացելոց ՚ի նա : * [44] Եւ
մինչդեռ խօսէր պետրոս զբանս զայս , հան-

գեաւ հոգին ս̅ը 'ի վերայ ամենեցուն՝ որ լսէին
45 զբանն ։ * Զարմացան՝ որք 'ի թլփատուէ̅ անտի
հաւատացեալք եկեալ էին ընդ պետրոսի. զի և
'ի հեթանոսս պարգևք հոգւոյն ս̅ըյ զեղուին ։
46 * Քանզի լսէին 'ի նոցանէ խօսել լեզուս՝ և
47 մեծացուցանել զա̅ծ ։ * Յայնժամ պատասխանի
ետ պետրոս. միթէ զջուր ոք արգելուլ կարէ՞
առ 'ի չմկրտելոյ զսոսա. որք և զհոգին ս̅ը ընկա-
48 լան՝ որպ̅ և մեք ։ * Եւ հրամայեաց նց̅ մկրտիլ
յանուն յի̅ քի̅ ։ յայնժամ աղաչեցին զնա լինել
անդ աւուրս ինչ ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Լուան առաքեալքն և եղբարք՝ որ էին 'ի կող-
մանս հրէաստանի, զի և 'ի հեթանոսս ընկա-
2 լան զբանն ա̅յ ։ * Բայց յորժամ ել պետրոս
յեէ̅մ, խղճէին 'ի նմանէ՝ որ 'ի թլփատուէ̅ անտի
3 հաւատացեալքն. * և ասէին, թէ եմուտ առ
4 արս անթլփատս՝ և եկեր ընդ նս̅ ։ * Եւ սկսաւ
5 պետրոս պատմել նց̅ կարգաւ՝ և ասէ. * ես էի
'ի քաղաքին 'ի յոպպէ յաղօթս՝ և տեսանէի 'ի
զարմացման տեսիլ. իջանել անօթ ինչ իբրև կը-
տաւոյ մեծի զչորեցունց տտնոց կախե̅լ յերկ-
6 նից՝ և եհաս մինչև առ իս ։ * Յոր պշուցեալ
հայէի. և տեսի զչորքոտանիս երկրի, և զգա-
7 զանս՝ և զսողունս, և զթռչունս երկնից ։ * Եւ
լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս. արի՛ պետրոս՝ զե՛ն
8 և կե՛ր ։ * Եւ ասեմ. քա՛ւ լիցի տէր, զի խառ-
նակ ինչ և անսուրբ ո՛չ երբէք եմուտ 'ի բերան
9 իմ ։ * Պատասխանի ետ ինձ երկիցս անգամ
բարբառն յերկնից. զոր ա̅ծ սրբեաց՝ դու մի՛
10 խառնակ համարիր ։ * Այս եղև երիցս, և վե-

բացաւ ա̅մ դարձեալ յերկինս ։ * Եւ ահա՛ անդ- 11
րէն երեք արք եկին կացին առ ապարանիցն՝ ուր
եսն էի, առաքեալք ՚ի կեսարիայ առ իս ։ * Եւ 12
ասէ ցիս հոգին՝ երթալ ընդ նոսա՝ և մի՛ ինչ
խղճել։ եկին ընդ իս և սոքա վեցեքին եղբարքս,
և մտաք ՚ի տուն առնն այնորիկ ։ * Եւ պատ- 13
մեաց մեզ՝ ո՛պ̅ ետես զհրեշտակն ՚ի տան իւրում,
զի կայր և ասէր ցնա . առաքեա՛ ՚ի յոպպէ , և
կոչեա՛ զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս . * որ խօ- 14
սեսցի բանս ընդ քեզ, որովք կեցցես դու՝ և ա-
մենայն տուն քո ։ * Եւ իբրև սկսայ խօսել՝ եկն 15
հոգին ս̅բ ՚ի վ̅ր̅ ն̅ց̅. ո՛պ̅ և՚ի վ̅ր̅ մեր ՚ի սկզբանն ։
* Յիշեցի զբանն տ̅ն զոր ասէրն . յովհաննէս 16
մկրտեաց ՚ի ջուր . բայց դուք մկրտիցիք ՚ի հո-
գին ս̅բ ։ * Իսկ արդ՝ եթէ զհասարակաց պար- 17
գևն ետ ա̅ծ և ն̅ց̅՝ ո՛պ̅ և մեզ՝ ՚ի հաւատալն ՚ի տ̅ր
յ̅ս̅ ք̅ս̅ . ես զի՞նչ կարօղ էի արգելուլ զա̅ծ ։
* Եւ լուՀեալ զայս՝ լռեցին և փառաւոր առնէին
զա̅ծ՝ և ասէին . ուրեմն և ՚ի հեթանոսս ետ ա̅ծ
զապաշխարութի̅ կենաց ։
* Եւ ցրուՀեալքն ՚ի նեղուէ̅ն որ եղև ՚ի վերայ 19
ստեփաննոսի՝ հասին մինչև ՚ի փիւնիկէ և ՚ի կիպ
րոս և յանտիոքիայ . ո՛չ ումեք խօսէին զբանն,
բայց միայն հրէից ։ * Եւ էին ոմանք ՚ի նոցանէ 20
արք կիպրացիք և կիւրենացիք՝ որք մտեալ յան-
տիոք՝ խօսէին ընդ յոյնսն աւետարանեալ զտ̅ր
յ̅ս̅ ։ * Եւ էր ձեռն տ̅ն ընդ ն̅ս̅ . և բազմութի̅ 21
հաւատացելոց դարձաւ ՚ի տ̅ր ։ * Լ ու եղև բանս 22
այս յականջս եկեղեցւոյն՝ որ էր յ̅ե̅է̅մ, վ̅ս̅ ն̅ց̅.
և առաքեցին զբառնաբաս մինչև յանտիոք . * որ 23
իբրև եկն՝ և ետես զշնորհսն ա̅յ՝ ուրախ եղև, և
մխիթարէր զամենեսին յօժարութի̅ սրտի կալ

ն̅ց̅

24 նշ՚ի ՚որ ։ * ՚Օ՚ի էր այր զուարթամիտ՝ և լի
հոգւով սրբով և հաւատովք ։ և յաւելաւ ժո-
25 ղովուրդ բազում առն ։ * Յս և ՚ի տարսոնէ
հնդրել զսօղոս , և գտեալ զնա՝ ած յանտիոք ։
26 * Յս եղև նշ զամն ողջոյն ժողովել ՚ի եկեղե-
ցին՝ և ուսուցանել ժողովուրդ բազում՝ և ան-
ուանել նախ յանտիոք զաշակերտան ՚Քրիստո-
27 նեայս ։ * ՚Ի նդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ՚ի ե-
րուսաղեմ մարգարէք՝ յանտիոք ։ * ՚Ի յարուցեալ
28 ՚ի ոմն ՚ի նոցանէ անուն ագաբոս՝ նշանակեաց
հոգւովն սով մեծ լինել ընդ ամ աշխարհ , որ
29 եղև առ կղովդեաս ։ * Ի նոցց յաշակերտաց ան-
մի , ոմ զիարդ կարօղ էր իւրաքանչիւր ոք
՚ի նոցանէ որոշեցին առաքել ՚ի պէտս եղբարցն՝
30 որ բնակեալ էին ՚ի հրէաստանի ։ * զոր և արա-
ցին իսկ՝ առաքեալ առ երիցունսն ՚ի ձեռն բառ-
նաբայ և սօղոսի ։

ԳԼ՚ ԺՀ ։

1 Ի նդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ սկզ հերովդէս
արքայ ձեռն՝ չարչարել զոմանս յեկեղեց-
2 ւոյն ։ * Յս սպան զյակովբոս զեղբայրն յով-
3 հաննու սրով ։ * Յաես եթէ հաճոյ է հրեից ,
յաւել ևս ունել զպետրոս . և էին աւուրքն բա-
4 զարկակերաց ։ * Ո՚ր իբրև կալաւ եդ ՚ի բան-
տի , և մատնեաց չորից չորրորդաց զինուորաց
պահել զնա . և կամէր յետ զատկին ած ել զնա
5 ժողովրդեանն ։ * Յս պետրոս ՚ի պահեստի էր
՚ի բանտին . և աղօթք առնէր լինէին յեկեղեցւոյն
6 վ՚ն ՚ր առ ած ։ * Իբրև կամեցաւ զնա ած ել
հերովդէս . ՚ի գիշերին յայնմիկ էր պետրոս ՚ի
քուն ՚ի մէջ երկուց զինուորաց՝ կապեալ կրկին

շղշ-

շղթայիւք. և պահապանքն առաջի դրանն պա-
հէին զբանտն: * Եւ ահա՛ հրեշտակ տ̅ն եկն ե- 7
կաց 'ի վր̅ և լոյս ծագեաց 'ի տանն, և խթեաց
զկողսն պետրոսի՝ յարոյց զնա՝ և ասէ. արի՛ վաղ-
վաղակի. և անկան շղթայքն 'ի ձեռաց նորա:
* Եւ ասէ հրեշտակն ցնա. ա՛ծ զգօտի քո, և 8
ա՛րկ զհողաթափս յոտս քո. և արար այնպէս:
և ասէ ցնա, ա՛րկ զձորձս քո՝ և ե՛կ զկնի իմ:
* Եւ ելեալ երթայր զհետ, և ո՛չ գիտէր՝ թէ 9
ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղեւն 'ի հրեշտակէն. զի
համարէր երազ տեսանել: * Եւ իբրև անցին 10
նոքա ըստ մի պահ և ըստ երկուս, եկին մինչև 'ի
դուռն երկաթի՝ որ հանէր 'ի քաղաքն. որ ինք-
նին բացաւ նց̅. և մտեալ անցին ընդ փողոց մի.
և վաղվաղակի 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ հրեշտակն:
* Եւ պետրոս իբրև 'ի միտս եղև, ասէ. արդ 11
գիտեմ ճշմարիտ եթէ առաքեաց տ̅ր զհրեշտակ
իւր. և փրկեաց զիս 'ի ձեռաց հերովդի, և յա̅մ
ակնկալուէ̅ ժողովրդեանն հրէից: * Եւ լեալ 12
'ի միտս՝ եկն 'ի տուն մարեմու մօր յովհաննու,
որ կոչեցաւն մարկոս. ուր էին բազումք ժողո-
վեալ՝ և աղօթս առնէին: * Եւ 'ի բաղխել զդուրս 13
դրանն, մատեաւ աղախին մի՝ ունկն դնէր. ո-
րում անուն էր հռովդէ: * Եւ ծանուցեալ 14
զձայնն պետրոսի 'ի խնդալոյն ո՛չ եբաց զդուռն.
'ի ներքս ընթացեալ պատմեաց, թէ պետրոս առ
դրանն կայ: * Նոքա ասեն ցնա՝ մոլիս: և նա ևս 15
պնդէր՝ թէ այսպէս է: և նոքա ասէին՝ հրեշ-
տակ նր̅ իցէ: * Եւ պետրոս ստէպ բաղխէր: 16
իբրև բացին, տեսին զնա՝ և զարմացան: * Եւ 17
նա ձեռամբ ցուցանէր նց̅ լռել. և պատմեաց՝
ոպ̅ տ̅ր եհան զնա 'ի բանտէն. և ասէ՝ պատմե-

ցէ՛ք

ցէ՛ք յակովբայ և եղբարց զայս։ և ել գնաց
18 յայլ տեղի։ * Եւ իբրև այգ եղև՝ էր խռովութի
մեծ 'ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեօք պետրոսն
19 եղև։ * Իսկ հերովդէս իբրև խնդրեաց զնա՝ և
ո՛չ եգիտ, հարցեալ զպահապանսն՝ հրամայեաց
սպանանել։ և իջ՝ել 'ի հրէաստանէ 'ի կեսարիա՝
20 և անդ լինէր։ * Եւ էր հերովդէս ցասմամբ
ընդ տիւրացիս և ընդ սիդոնացիս. և նոքա առ
հասարակ եկին առ նա. և 'ի բանի արարեալ
զբղաստոս սենեկապետն արքայի, խնդրէին ըզ-
խաղաղութի՝ վ՝ն կերակրելոյ երկրին ն՝ց յարքու-
21 նուստ։ * Յաւուր միում յերևելւոջ՝ հերով-
դէս զգեցեալ էր զհանդերձ թագաւորութ՝ և
նստէր յատենի, և խօսէր ը՝ն ն՝ն հրապարակաւ։
22 * Եւ ամբոխն աղաղակէր՝ թէ ա՝յ բարբառ է,
23 և ո՛չ մարդոյ։ * Եւ անդէն եհար զնա հրեշ-
տակ տ՝ն, փոխանակ զի ո՛չ ետ փառս ա՝յ. և եղ՝ել
24 որդնալից՝ սատակեցաւ։ * Եւ բանն ա՝յ աճէր
և բազմանայր։
25 * Բառնաբաս և սօղոս դարձան յեէ՝մէ՝ իբրև
կատարեցին զպաշտօնն. առեալ էր ընդ իւրեանս
և զյովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր մարկոս։

ԳԼ. ԺԳ։

1 Էին ոմանք յանտիոք ըստ եկեղեցւոյն մարգա-
րէք և վարդապետք, բառնաբաս՝ և շմաւոնն
կոչեցեալն նիւգէր, և ղուկիոս կիւրենացի, և
մանայեն դայեակորդի հերովդի չորրորդապե-
2 տի և սօղոս։ * Մինչդեռ 'ի պաշտաման տեառն
կային՝ և պահէին, ասէ հոգին ս՝բ. որոշեցէ՛ք
ինձ զբառնաբաս և զսօղոս 'ի գործ՝ յոր կոչե-
3 ցեալ է իմ զդոսա։ * Յայնժամ պահեալ՝ և ա-
ղօթս

զօթս արարեալ՝ եդին ձեռն 'ի վ՟ր նց՝ և արձա-
կեցին ։ * Եւ նոքա առաքեալք 'ի հոգւոյն ս՟բյ՝ 4
իջին 'ի սելևկիայ, և անտի նաւեցին 'ի կիպրոս ։
* Եւ հասեալ 'ի սաղամինա՝ պատմէին զբանն ա՟յ 5
'ի ժողովուրդս հրէիցն. ունէին և զյովհաննէս
պաշտօնեայ ։ * Շրջեալ ընդ ա՟մ կղզին մինչև 'ի 6
պափոս, գտին անդ զայր ոմն մոգ սուտ մարգա-
րէ՝ հրէայ, որում անուն էր բարէյեսու ։ * Որ 7
էր ընդ փոխանակի բդեշխին սէրգեայ պօղոսի՝
առն խմաստնոյ ։ ն՟ր աղաչեալ զբառնաբաս և
զսօղոս՝ խնդրէր լսել զբանն ա՟յ ։ * Ընդդէմ ե- 8
կաց նց՟ եղիմաս մոգ. քանզի այսպէս թարգմա-
նի անուն նորա ։ խնդրէր շրջել զփոխանակ
բդեշխին 'ի հաւատոց ։ * Իսկ սօղոս, որ և պօ- 9
ղոսն՝ լցեալ հոգւով ս՟բվ հայեցաւ 'ի նա, * և 10
ասէ. ո՞վ լի ա՟մ նենգուբ՟ և խորամանկուբ՟ որ-
դի սատանայի՝ թշնամի ա՟մ արդարուե՟, ո՞չ լռես
'ի թիւրելոյ զճանապարհս տ՟ն զուղիղս ։ * Եւ 11
արդ՝ ահա ձեռն տ՟ն 'ի վ՟ր քո, և եղիցիս կոյր՝
չտեսանել զարև մինչև 'ի ժամանակ մի ։ և ան-
դէն անկաւ 'ի վ՟ր ն՟ր մէգ և խաւար, և շրջեալ
խնդրէր առաջնորդս ։ * Յայնժամ տեսեալ փո- 12
խանակի բդեշխին զիրսն որ եղեն՝ հաւատաց,
զարմացեալ ընդ վարդապետութ՟ին տեառն ։
* Եւ ամբարձեալ 'ի պափեայ պօղոսեանց՝ եկին 13
'ի պերգէ պամփիւլեայ. յովհաննէս մեկնեալ 'ի
նոցանէ՝ դարձաւ յեէ՟մ ։ * Եւ նոքա գնացեալ 14
'ի պերգեայ՝ եկին յանտիոք պիսիդեայ. և մտ՟ել
'ի ժողովուրդն յաւուր շաբաթուց՝ նստան ։
* Եւ յետ ընթեռնլոյ զօրէնսն և զմարգարէս, 15
առաքեցին առ ն՟ս ժողովրդապետքն՝ և ասեն.
ա՛րք եղբարք՝ եթէ իցեն 'ի ձեզ բանք մխիթա-
րու-

16 րուեն առ ժողովուրդդ՝ խօսեցարո՛ւք։ * Յոտն
եկաց պօղոս՝ շարժեաց զձեռն և ասէ. ա՛րք իս-
17 րայէլացիք՝ և ոյք երկնչիք յա՜յ՝ լուարո՛ւք։ * Ա՛ծ
ժողովրդեանս այսորիկ ի՜էլի ընտրեաց զհարսն
մեր. և զժողովուրդն բարձրացոյց 'ի պանդխ-
տութ՜ն յերկրին եգիպտացւոց. և 'ի բազուկ
18 բարձր եհան զն՜ս անտի։ * Եւ իբրև քառաս-
նամեայ ժամանակ կերակրե՜ց զն՜ս յանապատի։
19 * Եւ քակեալ ազգս եօթն յերկրին քանանու՝
20 ժառանգեցոյց ն՜ց զերկիր ն՜ց՝ * իբրև ամս չո-
րեքհարիւր և յիսուն։ և յետ այսորիկ ետ ն՜ց
21 դատաւորս մինչև 'ի սամուէլ մարգարէ։ * Եւ
անտի յառաջ խնդրեցին թագաւոր. և ետ նոցա
ա՜ծ զսաւուղ որդի կիսեայ՝ այր յազգէ բենիա-
22 մենի, ամս քառասուն։ * Եւ իբրև փոխեաց
զնա, յարոյց ն՜ց զդաւիթ թագաւոր, որում և
ասաց վկայուբ՜. գտի զդաւիթ որդի յեսսեայ
այր ըստ սրտի իմում. որ արասցէ զա՜մ զկամս
23 իմ։ * 'Ի սորա զաւակէ ա՜ծ ըստ աւետեացն յա-
24 րոյց ի՜էլի զփրկիչն յ՜ս. * ըստ յառաջագոյն քա-
րոզուե՜ն յովհաննու. առաջի երեսաց մտին ն՜ր
մկրտուի՜ ապաշխարուե՜ ա՜մ ժողովրդեանն ի՜էլի։
25 * Եւ իբրև լնոյր յովհաննէս զընթացսն, ասէր.
զո՞ոք կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ. չե՛մ ես այն.
այլ ահա գայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի զկօ-
26 շիկս ոտիցն լուծանել։ * Ա՛րք եղբարք՝ որդի՛ք
աբրահամեան տոհմին, և որ 'ի ձեզ երկիւղածք
իցեն յա՜յ. ձեզ բանս այս փրկուե՜ առաքեցաւ։
27 * Բայց որ բնակեալ են յե՜էմ, և իշխանք ն՜ց՝
անծանօթ եղեն 'ի նմանէ. և ըստ բարբառոյ
մարգարէիցն, որ զա՜մ շաբաթսն ընթեռնուին՝
28 դատեալ կատարեցին. * և ս՛չ մի ինչ պատճառս
մա-

մահու գտեալ՝ խնդրեցին 'ի պիղատոսէ սպանա-
նել զնա ։ * Եւ իբրև կատարեցին զա՜մ՝ որ վ՜ն 29
ն՜ր գրեալ էր, իջուցե՜լ 'ի փայտէն՝ եդին 'ի գե-
րեզմանի ։ * Այլ ա՜ծ յարոյց զնա 'ի մեռելոց. որ 30
երևեցաւ աւուրբք բազմօք այնոցիկ, * որ ել՜ել 31
էին ընդ նմա 'ի գալիլելէ յեէ՜մ. որք և ա՛րդ իսկ
վկայք են ն՜ր առ ժողովուրդն ։ * Եւ մեք ձեզ 32
աւետարանեմք զխոստումն՝ որ առ հարսն եղե՜լ
էր ։ * Զի զնոյն ա՜ծ կատարեաց առ մեզ որդիս 33
ն՜ց՝ յարուցեալ զյ՜ն. ոպ՜ և'ի սաղմոսին գրեալ է
յերկրորդում. որդի իմ ես դու. և ես այսօր
ծնայ զքեզ ։ * Եւ զի յարոյց զնա 'ի մեռելոց, 34
և ո՛չ ևս դառնալոց է յապականութ՜ի. այսպէս ա-
սէ, եթէ տաց ձեզ զսրբութ՜ն դաւթի զհաւա-
տարիմս ։ * Քանզի և'ի միւսումն ասէ. ո՛չ տա- 35
ցես ո՜բյ քում տեսանել զապականութ՜ի ։ * Այլ 36
դաւիթ յազգի անդ իւրում պաշտեաց. և'ի
կամս ա՜յ ննջեաց, և յաւելաւ առ հարս իւր՝ և
ետես զապականութ՜ի ։ * Բայց՝ զոր ա՜ծն յարոյց՝ 37
ո՛չ ետես զապականութ՜ի ։ * Յայտնի լիցի ձեզ ա՛րք 38
եղբարք, զի սովաւ ձեզ թողութ՜ի մեղաց աւետա-
րանի ։ և յամենայնէ՝ յորմէ ո՛չ կարացիք օրինօքն
մովսէսի արդարանալ, * սովաւ ա՜մ որ հաւա- 39
տայ՝ արդարանայ ։ * Զգո՛յշ կացէք՝ գուցէ ե- 40
կեսցէ 'ի վ՜ր ձեր ասացե՜լն 'ի մարգարէս ։ * Տե- 41
սէ՛ք արհամարհոտք՝ և զարմացարո՛ւք և եղծա-
ր՛ւք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր.
գործ, որում ո՛չ հաւատայցէք՝ եթէ ոք պատմես-
ցէ ձեզ ։ * Եւ իբրև ելին անտի, աղաչէին 'ի 42
միւսում շաբաթու խօսել նոցա զնոյն բանս ։
* Իբրև արձակեցաւ ժողովուրդն, զհետ եր- 43
թային բազումք 'ի հրէից անտի և'ի պաշտօնէից

եկամտից՝ զպօղոսի և զբառնաբայ. որք խօսէին
ընդ նս, և հաւանեցուցանէին զնոսա կալ մնալ
'ի շնորհսն այ։
44 * Եւ 'ի գալ միւսոյ շաբաթուն, գրեթէ ամ
25 քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն այ։ * Իբրև
տեսին հրէայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու. և
ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն 'ի պօղոսէ՝ հայ-
46 հոյէին։ * Համարձակեալ պօղոսի և բառնաբայ՝
ասէին. առ ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն
այ. և քանզի դուք մերժեցէք զնա, և ոչ արժա-
նի համարիք զձեզ կենացն յաւիտենականաց,
47 ահաւասիկ դառնամք 'ի հեթանոսս։ * Զի այս-
պէս պատուիրեաց մեզ տր. եդի զքեզ 'ի լոյս
հեթանոսաց՝ լինել քեզ 'ի փրկութի մինչև 'ի
48 ծագս երկրի։ * Զայս լուեալ հեթանոսացն՝
ուրախ լինէին, և փառաւոր առնէին զբանն տն.
և հաւատացին՝ որք էին կարգեալ 'ի կեանսն յա-
49 ւիտենականս։ * Եւ շրջէր բանն այ ընդ ամ գա-
50 ւառն։ * Բայց հրէայք գրգռեցին զպաշտօնեայ
կանայս զգաստս՝ և զգլխաւորս քաղաքին, և յա-
րուցեալ հալածանս 'ի վր պօղոսի և բառնա-
51 բայ՝ հանին զնս 'ի սահմանացն իւրեանց։ * Եւ
նց թօթափեալ զփոշին յոտից 'ի վր նց, եկին
52 յիկոնիոն։ * Եւ աշակերտքն լնուին խնդուբ՝
և հոգւով սրբով։

ԳԼ. ԺԴ։

1 Եւ եղև յիկոնիոն 'ի միասին մտանել նց 'ի ժո-
ղովուրդ հրէիցն, և խօսել նոյնպէս. մինչև
հաւատալ հրէից՝ և յունաց բազմաց յոյժ։
2 * Բայց անհաւան հրէայքն յարուցին և չարա-
ցուցին զանձինս հեթանոսացն 'ի վր եղբարց։
* Բա-

* Բաղում ժամանակս չոջէին համարձակեալք 3
ոն վկայութիւն, բանիւ շնորհաց իւրոց. և տալ
նշանս և արուեստս լինելոյ ի ձեռս նոցա: * Իսկ 4
եղեն հերձուածք ի բազմունէ քաղաքին. ոմանք
էին ի հրէայսն, և ոմանք յառաքեալսն: * Եթէ 5
եղև դիմել հեթանոսացն և հրէից իշխանաւքն
իւրեանց՝ ի թշնամանել և ի քարկոծել զնոսա,
* ազդ եղեալ նոցա՝ փախեան ի քաղաքս լեկայո- 6
նացւոց ի լիւստրա և ի դերբէ՝ և շուրջ զգա-
ւառսն, և անդ աւետարանէին:
* Իսկ այր մի լիւստրացի տկար յոտից նստէր՝ 7
կաղ յորովայնէ մերէ իւրոյ, որ երբեք չէր
գնացեալ: * Սա լուաւ զիսօսան պօղոսի. որ 8
հայեցեալ ի նա. և տեսեալ թէ ունի հաւատս
փրկուե՛, * ասէ մեծաձայն. քեզ ասեմ յանուն 9
ն՚ մերոյ յի քրի՝ կոտն կաց ի վե՛ր ոտից քոց ու-
ղիղ. և վազվազեր՝ և գնացեր: * Իսկ ժողովրդոցն 10
տեսեալ՝ զոր արարն պօղոս, բարձին զձայնս
իւրեանց լեկայոնարէն, և ասեն. նմանեալք
մարդկան իջին առ մեզ: * Իսկ կոչէին զբառնաբ 11
բաս դիոս, և զպօղոս հերմէս, քանզի նա էր
առաջնորդ բանին: * Եւսկ քուրմն դիոսի՝ որ 12
կայր առաջի քաղաքին, ցուլս և պսակս հասու-
ցեալ ի դուռանն՝ հանդերձ բազմութեամբն՝ կամէր
զոհել: * Իսկ լուեալ առաքելոցն բառնաբայ և 13
պօղոսի, պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ ալ
ասեր վազեցին յամբոխն. աղաղակելին, * և ա- 14
սէին. ասր՝ ո՞վ նման գործեաք զայդ. մեր ձեզ նման
նօղք կարեօք մարդիկ եմք. աւետարանել ձեզ
յայդպիսի ունայնութենէ դառնալ յաստ կենդա-
նի. որ արար զերկինս և զերկիր և զծով՝ և զա՛մ
որ ի նոսա: * Որ յանցեալ աղգաց թոյլ ետ ամ 15
հե-

հեթանոսաց դնալ ՚ի ձանապարհս իւրեանց ։
16 * Եւ սակայն ոչ եթէ առանց վկայուհե զինքն
եթող բարերարուհիւն տալ յերկինից մեզ անձ-
րեւս՝ եւ ժամանակս պտղաբերս , լնուլ կերակրով ե
17 եւ ուրախուհիւ զսիրտս մեր ։ * Եւ զայս ասացեալ
հազիւ լռեցուցանէին զժողովուրդսն ՚ի չզոհե-
լոյ նոցա . այլ դնալ յիւրաքանչիւր տեղիս ։
18 * Եւ ՚ի շրջելն նոցա և յուսուցանելն՝ եկին հասին
յանտիոք և յիկոնիէ հրէայք . և ՚ի վճռել նոցա
համաձակուհիւն՝ պատրեցին զժողովուրդսն ՚ի
քաց կալ ՚ի նոցանէ , և ասէին՝ թէ ոչինչ ձշմար-
տուհիւն ասեն , այլ զհմտանին . և քարկոծեալ զպո-
ղոս՝ քարշեցին արտաքս քան զքաղաքն , և համա-
19 րէին զնա մեռեալ ։ * Եւ ՚ի պատել զնուալս ա-
շակերտացն՝ յարեաւ եմուտ ՚ի քաղաքն . և ՚ի վա-
ղիւ անդր եղ բաւնաբաւ հանդերձ ՚ի դերբէ ։
20 * Եւ ՚ի հետորանեալ ՚ի քաղաքին յայնմիկ՝ և աշա-
կերտել զբազումս , դարձան ՚ի լիւստրայ՝ և ՚ի կո-
նիոն՝ և յանտիոքիայ . * Հաստատեալ զանձինս
աշակերտելոցն՝ և մխիթարել կալ հաստատուն ՚ի
հաւատսն . և թէ բազում նեղուհիւք պարտ է մեզ
22 մտանել յարքայուհիւն աց ։ * Ձեռնադրեցին նոցա
ըստ եկեղեցւոյ երիցունս . աղօթս արարեալ հան-
դերձ պահօք , յանձն արարին զնոսա տն՝ յոր հա-
23 ւատացեալ էին ։ * Եւ շրջեալ ընդ պիսիդիայ՝
24 եկին ՚ի պամփիւլեայ ։ * Եւ խօսեցեալ ՚ի պերգէ
25 զբանն տն , իջին յատալիայ ։ * Եւ անտի նա-
ւարկեալ՝ դնացին յանտիոք , ուստի էին յանձն
արարեալ շնորհացն աց ՚ի գործն զոր կատարե-
26 ցին ։ * Եկեալ և ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմե-
ցին որչափ արար ած ընդ նս . և զի եբաց հե-
27 թանոսաց դուռն հաւատոյ ։ * Ո՛ շրջին ժա-
մս

մանակս ոչ սակաւ ընդ աշակերտսն ։

ԳԼ. ԺԵ ։

Եւ ոմանք իջեալ 'ի հրէաստանէ՝ ուսուցանէին 1
զեղբարս. եթէ ոչ թլփատիք ըն օրինացն մով-
սէսի՝ ո՛չ կարէք ապրել ։ * Եւ 'ի լինելն ոչ սա- 2
կաւ հակառակուե՛ և խնդրոյ՝ պօղոսի և բառ-
նաբայ ընդ նս՝, եդին ելանել պօղոսի և բառնա-
բայ և ոմանց 'ի նոցանէ՝ առ առաքեալսն և երի-
ցունս յեէ՛մ վասն խնդրոյն այնորիկ ։ * Նոքա 3
յուղարկեալք յեկեղեցւոյն, շրջեցան ընդ փիւ-
նիկէ. և ընդ սամարիայ պատմէին զդարձն հե-
թանոսաց, և առնէին ուրախուի՛ մեծ ա՛մ եղ-
բարց ։ * Եւ հասեալ յեէ՛մ ընկալեալք յեկե- 4
ղեցւոյն և յառաքելոցն և յերիցանց՝ պատմեցին
որչափ ինչ արար ընդ նս՝ ա՛ծ ։ * Յարեան ոմանք 5
'ի հերձուածոյն փարիսեցւոց հաւատացեալք,
և ասեն՝ թէ պարտ է թլփատել զդոսա, և պատ-
ուիրել պահել զօրէնսն մովսէսի ։ * Եւ ժողովե 6
ցան առաքեալքն և երիցունք տեսանել վ՛ն բա-
նիս այսորիկ ։ * Եւ յետ բազում խնդիր լինե- 7
լոյ՝ յոտն եկաց պետրոս՝ և ասէ ցնս՝. ա՛րք եղ-
բարք՝ դուք ինքնին գիտէք, զի յաւուրցն ա-
ռաջնոց 'ի միջի ձերում ընտրեաց ա՛ծ բերանով
իմով լսել հեթանոսաց բանին աւետարանի, և
հաւատալ ։ * Եւ սրտագէտն ա՛ծ վկայեաց նց՝, 8
տալով նոցա զհոգին ս՛բ ոպ՝ և մեզ. * և ոչի՛նչ 9
ընտրութի՛ արար 'ի մէջ նց՝ և մեր, հաւատովք
սրբեալ զսիրտս նոցա ։ * Արդ՝ ընդէ՞ր փորձէք 10
զա՛ծ, դնել լուծ 'ի վ՛ր պարանոցի աշակերտացն,
զոր ո՛չ հարքն մեր՝ և ո՛չ մեք կարացաք բառնալ ։
* Այլ շնորհօքն ա՛ն յի՛ քի՛ հաւատամք ապրել, 11

զոր-

12 զորօրինակ և նոքա ։ * Լռեաց ա՜մ ժողովուրդն ։
և լսէին բառնաբայ և պօղոսի պատմելոյն · որ-
չափ արար ա՜ծ նշանս և արուեստս 'ի հեթանոսս
'ի ձեռն նոցա ։
13 * Եւ յետ լռելոյն նց՝ պատասխանի ետ յա-
կովբոս՝ և ասէ · ա՛րք եղբարք՝ լուարո՛ւք ինձ ։
14 * Շ մաւոն պատմեաց՝ ո՛պ՝ յառաջագոյն ա՜ծ այց
արար՝ առնուլ ժողովուրդ 'ի հեթանոսաց՝ ան-
15 ու՛ան իւրոյ ։ * Եւ այնմ միաբանին բանք մար-
16 գարէիցն · որպէս և գրեալ է ։ * Յետ այսորիկ
դարձայց՝ և շինեցից զյարկն դաւթի զանկ՛ելն ,
և զկործանեալսն նր՜ վերստին շինեցից՝ և կանգ-
17 նեցից զնա · * որպէս զի խնդրեսցեն մնացորդք
մարդկան զտ՜ր · և ա՜մ հեթանոսք՝ յորոց վ՜ր կո-
չեցեալ է անուն իմ , ասէ տ՜ր · որ առնէ զայս
18 ա՜մ * յայտնի է 'ի յաւիտ՜ենցն (տ՜ն գործ իւր ։)
19 * Վ ՝ ս՜ որոյ և ես իրաւունս համարիմ , մի՛ նե-
ղել զայնոսիկ՝ ոյք 'ի հեթանոսացն դառնան առ
20 ա՜ծ ։ * Այլ տալ թուղթ առ նս՜ , խորշել 'ի կե-
րակրոց կռոց՝ և 'ի պոռնկու՛է և 'ի մեռելոտւոյ՝ և
21 յարենէ ։ * Զի մովսէս յաղգացն առաջնոց ը՜ն
քաղաքաց զքարոզիչսն իւր ունի՝ 'ի ժողովսն ը՜ն
22 ա՜մ շաբաթուց ընթերցեալ ։ * Յայնժամ հաճոյ
թու՛եցաւ առաքելոցն և երիցանցն ա՜մ եկեղե-
ցեաւն , արս ընտր՜ելս 'ի նոցանէ առաքել յան-
տիոք ընդ պօղոսի և ընդ բառնաբայ , զյուդա՝
զկոչեցե՜լն բարսաբայ , և զշիղա՝ արս գլխաւորս ·
23 * գրեալ առ եղբարս 'ի ձեռն նոցա զայս ինչ ։
Առաքեալք և երիցունք և եղբարք , յանտիոք և
'ի սիւրիա և 'ի կիւլիկեայ եղբարցդ՝ որ 'ի հե-
24 թանոսացդ էք , ողջոյն ։ * Քանզի լու՛աք՝ թէ
ոմանք իբրև 'ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ բա-
նիւք ,

նիւք , խոսիլ ոմանցինս ձեր։ ասեն թէ լսիցեմք
և պահել օրէնսն՝ որոց ոչ հրամայեցաք ։ * Եւ 25
Ձոյ Թուէեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս , արս
ընտրեալս յղել առ ձեզ ընդ սիրելիս մեր՝ ընդ
բառնաբայ և ընդ պօղոսի ։ * զոր՝ որք մատնեցին 26
զանձինս իւրեանց վասն անուան տեառն մերոյ Յ՚ի քրի-
* ի՚ րդ՝ առաքեցաք զյուդա և զշիղա . և նոքա ի 27
բան իւր զնոյն պատմել ։ * Որ հաճոյ Թուէեցաւ 28
Հոգւոյն սրբ և մեզ , մի՛ ինչ աւելի բեռն դնել
ձեզ . բայց միայն ի կարևորացս յայսոցիկ * ի 29
բաց կալ՝ ի զոհելոյ կռոց՝ և յարիւնէ և՝ ի հեղ
ձուցելոյ՝ և ի պոռնկութենէ . յորոց պահեալ զան-
ձինս բարւոյ գործէք ։ ողջ լերուք ։ * Իսկ նոքա 30
արձակեալք՝ իջին յանտիոք , և ժողովեալ զժո-
ղովուրդն՝ ետուն զնամակն ։ * Իսկ ընթերցեալ՝ 31
ուրախ եղեն ի վերնամխիթարութեն ։ * Իսկ յուդա և 32
շիղա , որք և նոքա մարգարէք էին՝ բանիւք բազմօք
զմխիթարեցին զեղբարս և հաստատեցին ։ * Իսկ 33
եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան խաղաղութ-
եղբարց առ առաքեալսն ։ * Իսկ հաճոյ Թուէ 34
ցաւ շիղայի մնալ անդէն ։ * Իսկ պօղոս և 35
բառնաբաս շրջէին յանտիոք , ուսուցանել և ա-
ւետարանել՝ և այլով բազմօք՝ զբանն տեառն ։
* Իսկ յետ աւուրց ինչ ասէ պօղոս ցբառնա- 36
բաս ։ դարձցուք և շրջայցուք զեղբարսըք՝ ըս ամ
քաղաքաց՝ յորս քարոզեցաք զբանն տեառն՝ թէ ոմն
ունիցին ։ * Խառնաբաս կամէր առնուլ և զյով 37
Յամենայն դիտէր զեան մարկոս ։ * բայց պօղոս ա- 38
զաչէր՝ թէ զնիհանեան՝ ի նոցնէ՝ ի պամփիլիայ ,
և գչէ եաւել ընդ նա՝ ի գործն , մի՛ առնուլ ընդ
ինքեան ։ * Իսկ եղև գժտուի՝ մինչև մեկնել նոցա 39
ի միմեանց , բառնաբաս առնուլ զմարկոս՝ նաւել
ի

40 'ի կիպրոս։ * Եւ պօղոսի ընտրեալ զշիզա՝ ել,
յանձն արարեալ շնորհացն ա̅ն̅յ՝ յեղբարց անտի։
41 * Եւ շրջէր 'ի կողմանս ասորւոց և կիւլիկեց-
ւոց, և հաստատէր զեկեղեցիսն։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Եկն եհաս 'ի դերբէ և 'ի լիւստրա. և ահա ա-
շակերտ ոմն էր անդ՝ անուն տիմոթէոս, որ-
դի կնոջ հրէի հաւատացելոյ՝ և հօր հեթանոսի։
2 * Որ վկայեալ էր 'ի լիւստրացւոց և յիկոնացւոց
3 եղբարց։ * Զսա կամեցաւ պօղոս ընդ իւր տա-
նել. և առեալ թլփատեաց զնա վ̅ն̅ հրէիցն, որ
էին 'ի տեղիսն յայնոսիկ. քանզի գիտէին ամե-
4 նեքին զհայր ն̅ր̅՝ թէ հեթանոս էր։ * Իբրև ան-
ցանէին ընդ քաղաքսն՝ աւանդէին նոցա պահել
զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն և յե-
5 րիցանցն՝ որք յեէ̅մ։ * Եւ եկեղեցիքն հաստա-
տէին 'ի հաւատս, և յաւելուին 'ի թիւն հանա-
պազօր։
6 * Եւ շրջեցան ընդ փռիւգիա և ընդ կողմանս
գաղատացւոց, արգելեալք 'ի հոգւոյն ս̅ի̅յ խօ-
7 սել զբանն յասիայ։ * Բայց եկեալ առ միւսեաւ՝
թեւակոխէին երթալ 'ի բիւթանիա, և ոչ հա-
8 մարձակեաց ն̅ց̅ հոգին յի̅։ * Եւ անցեալ ըստ
9 միւսիա՝ իջին 'ի տրովադա։ * Եւ տեսիլ երևե-
ցաւ 'ի գիշերի պօղոսի. այր ոմն մակեդոնացի
կայր, աղաչէր զնա՝ և ասէր. անցեալ 'ի մակեդո-
10 նիա՝ օգնեսցես մեզ։ * Եւ իբրև զտեսիլն ետես,
վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել 'ի մակեդոնիա.
տեղեկացեալք՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ ա̅ր̅ աւե-
11 տարանել ն̅ց̅։ * Եւ ելեալ 'ի տրովադայ՝ դէպ
ուղիղ գնացաք 'ի սամոթրակէ, և 'ի վաղիւ անդր
'ի

'ի նոր քաղաքն. * և անտի 'ի փիլիպպուս, որ է 12
առաջին վիճակ՝ մակեդոնիացւոց քաղաք՝ կո-
ղոնիա. և անդ 'ի քաղաքին դադարեալ մեր
աւուրս ինչ. * յաւուրն շաբաթու ելաք ար- 13
տաքոյ քաղաքին առ գետափն՝ ուր համարէր ա-
ղօթս մատուցանել. և նստեալ խօսէաք ընդ ժո-
ղովեալ կանայսն: * Եւ կին ոմն անուն լիդիա 14
ծիրանավաճառ՝ 'ի թիւատիր քաղաքէ՝ երկիւ-
ղած յա՜յ՝ լուաւ. զորոյ տ՜ր իսկ եբաց զսիրտն
անսալ խօսիցն պօղոսի: * Եւ իբրև մկրտեցաւ 15
ինքն և տուն իւր, աղաչէր և ասէր. եթէ համա-
րիցիք զիս հաւատացեալ տ՜ն, մտեալ 'ի տուն իմ
ագերուք. և բռնադատ՜եց տարաւ զմեզ: * Եւ 16
եղև մինչ երթայաք մեք յաղօթս, պատահեաց
մեզ աղախին ոմն՝ զոր ունէր այս հարցուկ. որ
շահս բազումս տայր տերանց իւրոց մոլելովն:
* Նա զհետ եղեալ պօղոսի և մեր՝ աղաղակէր և 17
ասէր. արքս այս՝ ծառայք ա՜յ բարձրելոյ են, որ
պատմեն ձեզ զճանապարհս փրկութ՜ե: * Եւ 18
զայս առնէր 'ի բազում աւուրս: Ցայրացել
պօղոս՝ դարձաւ և ասէ ցայսն. պատուիրեմ քեզ
յանուն յի՜ քի՜, ել 'ի դմանէ. և ել 'ի նմին ժա-
մու: * Իբրև տեսին տեարքն նր՜՝ եթէ հատաւ 19
յոյս շահի նց՜, առեալ զպօղոս և զշիղա՝ ձգեցին
'ի հրապարակ առ իշխանսն: * Եւ ածեալ զնս՜ 20
առ զօրագլուխսն ասէին. արքս այս խռովեցու-
ցանեն զքաղաքս մեր. ինքեանք հրէայք են, * և 21
պատմեն մեզ օրէնս՝ զոր չէ՛ արժան մեզ ընդու-
նել, և ո՛չ առնել. զի հռովմայեցիք եմք: * Եւ 22
կուտեցաւ ամբոխն 'ի վ՜ր նց՜. և զօրագլուխքն
պատառեցին զհանդերձս իւրեանց. հրամայեցին
գան հարկանել. * և բազում վէրս եդեալ 'ի վ՜ր 23

նց՝ արկին 'ի բանտ, պատուիրեցին բանտապե-
24 տին զգուշուբ պահել զնոսա։ * Որոյ առեալ
զայսպիսի պատուէր՝ արկ զնս 'ի ներքին բանտն.
25 և զոտս նոցա պնդեաց 'ի կոճեղս։ * Եւ 'ի մէջ
գիշերոյն պօղոս և շիղա կային յաղօթս՝ և օրհ-
նէին զած. և ունկն դնէին նց կալանաւորքն։
26 * Եւ եղև յանկարծակի շարժումն մեծ՝ մինչև
'ի շարժել հիմանց բանտին. և բացան անդրէն
դրունքն ամ, և ամենեցուն կապանք լուծան։
27 * Իբրև զարթեաւ բանտապետն՝ և ետես բա-
ցեալ զդուրս բանտին, ձգեաց զսուսեր՝ և կա-
մէր երթալ զիւրովին. կարծէր փախուցեալ
28 զկապեալսն։ * Եւ գոչեաց 'ի ձայն մեծ պօղոս՝
և ասէ. մի՛ ինչ գործեր ընդ անձն քո չար, քան-
29 զի ամենեքին աստ եմք։ * Խնդրեց լոյս՝ և դի-
մեաց 'ի ներքս. և զահի հարեալ անկաւ առաջի
30 պօղոսի և շիղայի. * և ածեալ զնոսա արտաքս՝
ասէ. տեա՛րք՝ զի՞ նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի ապ-
31 րեցայց։ * Եւ նոքա ասեն. հաւատա՛ 'ի տր յս
32 քս, և ապրեսցիս դու՝ և ամ տուն քո։ * Եւ
խօսեցան նմա զբանն տն՝ և ամենեցուն որ էին
33 'ի տան նր։ * Եւ առեալ զնոսա 'ի նմին ժամու
գիշերւոյն՝ լուաց 'ի վիրաց անտի. և մկրտեցաւ
ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն վաղվաղակի։
34 * Եւ ածեալ զնոսա 'ի տուն իւր, եդ առաջի
նց սեղան. և ուրախ եղև ամ տամբն հաւատա-
35 ցեալ յած։ * Եւ իբրև այգ եղև՝ առաքեցին
զօրագլուխքն զնուիրակսն, և ասեն. արձակեա՛
36 զարսդ զայդոսիկ։ * Եւ պատմեաց բանտապետն
զբանսն՝ պօղոսի, եթէ առաքեցին զօրագլուխքն
զի արձակիցիք. արդ ելէ՛ք և երթա՛յք խաղա-
37 ղութբ։ * Իսկ պօղոս ասէ ցնս. գան հարեալ

զմեզ

զմեզ հրապարակաւ՝ արս անմեղս հռովմայեցիս
արկին 'ի բանտ, և արդ լռելեա՞յն հանեն զմեզ.
ո՛չ այդպէս, այլ եկեսցեն՝ ինքեանք իսկ հանցեն
զմեզ։ * Եւ պատմեցին զօրագլխացն նու՛իրակքն 38
զբանսն. զահի հարան իբրև լու՛ան՝ թէ հռով-
մայեցիք են. և եկեալ աղաչեցին զնս։ * Եւ իբ- 39
րև հանին, աղաչէին գնալ 'ի քաղաքէն։ * Եւ 40
ելեալ 'ի բանտէն՝ մտին առ լիւդիա. և տեսեալ
զեղբարս՝ մխիթարեցին զնս, և գնացին։

ԳԼ. ԺԷ։

Եւ շրջեալ ընդ ամփիպոլիս և ընդ ապողոնիա, 1
եկին 'ի թեսաղոնիկէ, ուր էր ժողովուրդ հը-
րէից։ * Եւ ըստ սովորութեն պօղոս եմուտ առ 2
նս, և 'ի շաբաթս երիս խօսեցաւ ընդ նս 'ի գրոց։
* Բանայր՝ և դնէր առաջի, եթէ պա՛րտ էր քի 3
չարչարիլ և յառնել 'ի մեռելոց. և թէ նա է քն
յս՝ զոր ես պատմեմ ձեզ։ * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ 4
հաւանեցան, և վիճակեցան պօղոսի և շիղայի.
բայց պաշտօնէիցն հեթանոսաց էր բազմութի
յոյժ, և 'ի կանանց գլխաւորաց ո՛չ սակաւք։
* Եւ նախանձեցան հրէայքն, և առեալ արս 5
ոմանս գռեհիկս անօրէնս՝ ամբոխ արարել խռո-
վեցին զքաղաքն. և կուտեալ առ յապարանսն
յասոնի, խնդրեցին զնս ածել 'ի հրապարակ։
* Եւ իբրև ոչ գտին զնս՝ քարշէին զյասոնն և 6
զոմանս եղբարս առ քաղաքապետն. բողոք բար-
ձեալ՝ թէ որք զաշխարհս խռովեցին՝ սոքա և այսր
հասին. * զորս ընկալեալ է յասոնի. և սոքա ա- 7
մենեքեան հակառակ հրամանացն կայսեր գոր-
ծեն. թագաւոր զոմն ասեն զյս։ * Եւ խռովե- 8
ցուցին զժողովուրդսն և զքաղաքապետսն, որ
լսէին

9 լսէին զայս ։ * Եւ առեալ երաշխաւորութիւն առ 'ի
10 յասովնայ և յայլոցն՝ արձակեցին զնս ։ * Բայց
եղբարք վաղվաղակի գիշերայն յուղարկեցին
զպօղոս և զշիղայ 'ի բերիա . որք իբրև հասին
11 անդր՝ 'ի ժողովուրդն հրէից գնացին ։ * Օի
սոքա էին ազնուականագոյնք՝ քան որ 'ի թեսա-
ղոնիկն էին . որք ընկալան զբանն ամ յօժարու-
թիւն . հանապազ քննէին զգիրս , եթէ իցէ այս
12 այսպէս ։ * Եւ բազումք 'ի նոցանէ հաւատա-
ցին . և 'ի յունաց կանանց զդաստից՝ և յարանց՝
13 ոչ սակաւք ։ * Բայց իբրև գիտացին՝ որ 'ի թե-
սաղոնիկէ հրէայքն էին , եթէ և 'ի բերիայ պատ-
մեցաւ 'ի պօղոսէ բանն այ , եկին և անդր՝ շար-
14 ժել և խռովեցուցանել զժողովուրդսն ։ * Յայն-
ժամ վաղվաղակի զպօղոս առաքեցին եղբարք
գնալ մինչև 'ի ծովեզր . և մնացին շիղա և տիմո-
15 թէոս անդէն ։ * Եւ որք տանէին զպօղոս , ածին
զնա մինչև յաթէնս . և առեալ պատուէր 'ի նը-
մանէ առ շիղա և տիմոթէոս , զի վաղվաղակի ե-
կեսցեն առ նա . և գնացին ։
16 * Եւ յաթէնս 'ի մնալ նց պօղոսի , զայրանայր
հոգի նր 'ի նմա . զի տեսանէր 'ի կռապաշտութ
17 զքաղաքն ։ * Եւ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ընդ
հրէայս և ընդ պաշտօնեայսն՝ և 'ի հրապարակսն
18 զամ օր՝ որոց և պատահէին ։ * Ոմանք յեպի-
կուրեանցն , և 'ի ստոյիկեանց փիլիսոփայից հա-
կառակէին ընդ նմա . և ոմանք ասէին , զի՞նչ
կամիցի սերմանաքաղս այս խօսել . իսկ այլք ,
թէ օտարոտի իմն դից թուի պատմիչ լինելոյ .
19 քանզի զյս և զյարութիւն աւետարանէր ։ * Եւ
առեալ զնա ածին յարիսպագոսն , և ասէին . կա-
րասցուք իմանալ՝ թէ զի՞նչ է նոր վարդապե-
տու-

տութիւն՝ որ 'ի քէն պատմի։ * Օտարացուցիչս 20
իմն բերես 'ի լսելիս մեր. կամիմք գիտել՝ թէ
զի՞նչ կամիցի այս լինել։ * Զի աթենացիք ամե- 21
նեքին՝ և եկքն օտարք ո՛չ յայլ ինչ պարապէին,
բայց ասել ինչ կամ լսել նորագոյնս։ * Եկաց 22
պօղոս 'ի մէջ արիսպագին՝ և ասէ. ա՛րք աթենա-
ցիք, ը՜ա՜մի իբրև պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ։
* Քանզի շրջեալ և տեսեալ զպաշտամունս ձեր, 23
գտի բագին մի՝ յորում գրեալ էր, անծանօթի
ա՜յ. զոր դուքն յանծանօթս պաշտէք, ես զնոյն
պատմեմ ձեզ։
* Ա՛ծ՝ որ արար զաշխարհս և զա՜մ որ 'ի նմա, նա 24
երկնից և երկրի է տ՜ր. ո՛չ 'ի ձեռագործ տաճարս
բնակէ, * և ո՛չ 'ի ձեռաց մարդկան պաշտի իբ- 25
րև կարօտ իմիք. նա տայ ա՜մի կեանս և շունչ՝ և
զա՜մ ինչ։ * Ա՛րար 'ի միոջէ արենէ զա՜մ ազգս 26
մարդկան՝ բնակեալ 'ի վերայ ա՜մ երեսաց երկրի.
հաստատեաց կարգեալ ժամանակս և սահմանա-
դրութիւն բնակուեն՝ նց՝ խնդրել զա՜ծ. * զի թերևս 27
զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն. նաև ո՛չ հեռի իսկ է
յիւրաքանչիւր ումեքէ 'ի մէնջ։ * Զի նովաւ 28
կեամք և շարժիմք և եմք, ոպ՜ և ոմանք 'ի ձերոց
ճարտարաց ասացին, թէ նորա և ազգ իսկ եմք։
* Եւ արդ՝ որովհետև ազգք եմք ա՜յ, ո՛չ պար- 29
տիմք համարել ոսկւոյ՝ կամ արծաթոյ՝ կամ քա-
րի, որ 'ի ճարտարուեն՝ և 'ի մտաց մարդոյ քան-
դակեալ իցէ, զա՜ծականն լինել նմանօղ։ * Բայց 30
զժամանակս անգիտուեն՝ անտես արարեալ ա՜յ,
արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝ ա՜մ ումեք ա-
պաշխարել։ * Քանզի հաստատեաց օր՝ յորում 31
պարտ է դատել զաշխարհս արդարուբ՜, 'ի ձեռն
առն՝ որով սահմանեաց տալ հաւատս ամենե-
ցուն՝

32 ցուն՝ յարուցել զնա 'ի մեռելոց։ * Իբրև լուան
յարուի մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին. կէսքն
ասէին՝ լուիցուք 'ի քէն վս այդորիկ միւսան-
33 գամ։ * Եւ ապա պօղոս ել գնաց 'ի միջոյ նց։
34 * Եւ ոմանք արք անկեալք 'ի նա, հաւատացին.
ընդ որս էր և դիոնէսիոս արիսպագացի, և կին
մի անուն դամարիս՝ և այլք ընդ նս։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Յետ այսորիկ մեկնեալ պօղոսի յաթենացւոց
2 անտի՝ եկն 'ի կորնթոս. * և եգիտ հրէայ զոմն
անուն ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի, այն ինչ ե-
կեալ յիտալիայ. և զպրիսկիղա կին նր, վս հրա-
մանին կղօդեայ՝ որոշել զամ հրէայս 'ի հռովմայ.
3 և յարեցաւ 'ի նս։ * Եւ վս զի համարուեստ էր,
եղև առ նս՝ և գործէր. քանզի էին խորանակարք
4 արուեստիւ։ * Եւ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ըստ
ամ շաբաթուց, և հաւանեցուցանէր զհրէայս և
5 զհեթանոսս։ * Իբրև իջին 'ի մակեդոնիա՝ շիղա
և տիմոթէոս, ստիպէր հոգւոնն պօղոս դնել
6 վկայուի հրէիցն՝ թէ յս է քսն։ * Եւ յընդ-
դէմ դառնալ նոցա՝ և 'ի հայհոյել, թօթափեաց
զձորձս՝ և ասէ ցնոսա. արիւն ձեր 'ի գլուխս
ձեր, քաւեալ եմ ես. յայսմ հետէ 'ի հեթանոսս
7 երթամ։ * Եւ գնացեալ անտի՝ եմուտ 'ի տուն
ուրումն, որում անուն էր տիտոս յուստոս՝
պաշտօնեայ ամ. որոյ ապարանքն էին մերձ 'ի ժո-
8 ղովեաղն։ * Կրիսպոս ժողովրդապետ հաւատաց
'ի տր ամ տամբ իւրով. և բազմաց 'ի կորնթաց-
9 ւոցն լուեալ՝ հաւատացին և մկրտեցան։ * Եւ
ասէ տր 'ի գիշերին տեսլեամբ ցպօղոս. մի՛ եր-
10 կնչիր՝ այլ խօսեաց՝ և մի՛ լռեր. * քանզի ես ը

քեզ

քեզ եմ, և ոչնչ ընդդէմ դարձի քո՝ ի չարչա-
րել զքեզ · քանզի ժողովուրդ է իմ բազում՝ ի
քաղաքիս յայսմիկ : * Եւ նստաւ անդ տարի մի 11
և ամիսս վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն Աստ-
ուծոյ : * Եւ գալիոնիսու փոխանակեալ գտնէին զա- 12
բանեցոգ , յարեան միաբան հրեայքն ի վերայ
պօղոսի , և ածին զնա յատեան , * և ասէին , Ե- 13
թէ այսպարոյ օրինաց պատրէ սա զմարդիկ պաշ-
տել զԱստ : * Եւ իբրև մերձ էր պօղոս բանալ 14
պերան իւր , ասէ գալիոնիս ցհրեայսն · եթէ էր
ինչ անիրաւութի կամ խարդախութի չարեաց՝ ոմն
հրեայք , ի դէպ էր ինձ անսալ ձեզ : * Եպա Ե- 15
թէ խնդիրք ինչ են վասն բանի և անուանց և օ-
րինաց ձերոց՝ տեսէք ձեզէն · քանզի դատաւոր
այդպիսի իրաց չեմիմ լինել : * Եւ մերժեաց 16
զնոսա յատենէ անտի : * Եւ առեալ ամենեցուն 17
յունացն զսոսթենէս ժողովրդապետն՝ հարկա-
նէին առաջիատենին . և ոչինչ զայնմանէ գա-
լիոնիս ի փոյթ լինէր : * Այլ պօղոսի տակաւին 18
մնացեալ աւուրս բազումս , յետոյ հրաժա-
րեալ նաւեր յասորիս . և ընդ նմա պրիսկիլլա և
ակիւղա , փոքրել զգլուխ ի կէնքրէայ · քանզի
ուխտագիր էր : * Եւ հասեալ յեփեսոս՝ զնոսա 19
ետուն անդ , և ինքն մտեալ ի ժողովուրդն խօ-
սեր ընդ հրեայսն : * Եւ աղաչեցին զնա՝ բա- 20
զում ժամանակս լինել անդ . և ոչ առ չանձն .
* այլ հրաժարեաց ի նոցանէ , և ասէ · դարձեալ 21
շրջեցայց առ ձեզ այ կամաք : ամբարձաւ յեփե-
սէայ , * և ջնջեալ ի կեսարիայ՝ ել և ետ ողջոյն 22
եկեղեցւոյն · ջէ յանտիոք : * Եւ եղեալ անդ 23
ժամանակ ինչ , ել շրջել կարգաւ զերկրամասց-
սոց աչխարհն և զ փռիւգիայ , հաստատել զամ-

աշա-

24 աշակերտեալն : * Հրեայ ոմն ապեղէս անուն՝
ազգաբանդրացի յազգէ , այր հմարտարաբան ,
25 եկն եհաս յԵփեսոս . զբաւսոր էր գրովք : * Այս
էր սեղեկացեալ Ճանապարհին տեառն , և եռայր
հոգւով խօսէր և ուսուցանէր ճշմարտութիւն վա-
26 յի . գիտէր միայն զմկրտուին յովհաննու : * Այս
սկսաւ համարձակել ի ժողովրդեանն . և լուեալ
ի նմանէ ակիւղաս և պրիսկիղաս , առին զնա առ
իւրեանս , և ճշմարտագոյնս պատմեցին նմա զճա-
27 նապարհն Ցայ : * Եւ երբ կամեցաւ նա գնալ յա-
քայիա , յօժարեալ եղբարքն՝ գրեցին առ աշա-
կերտան ընդունել զնա : որ երբ եհաս անդր՝
բազում նպաստ լինէր հաւատացելոցն ի ձեռն
28 շնորհացն : * Քանզի զնդագոյն զհրեայսն կանդ-
դիմանէր հրապարակաւ . ցուցանել գրովք՝ ե-
թէ քրիստոս է Յի :

ԳԼ . ԺԹ .

1 Եւ եղեւ մինչ դեռ ապողոս ի կորնթոս էր ,
պտղոսի շրջեալ զվերին կողմանեքն՝ և իջեալ
2 յԵփեսոս , և գտեալ զոմանս աշակերտս , * ասէ
ցնոսա . եթէ հոգի սբ ընկալարիք ի հաւատալն :
Նոքա ասեն ցնա . այլ և ոչ թէ հոգի սբ գոյցէ՝
3 լուեալ է մեր : * Եւ ասէ , իսկ յինչ մկրտեցաք
դուք : Նոքա ասեն . ի յովհաննու մկրտութիւն :
4 * Եւ ասէ պօղոս . յովհաննէս մկրտեաց մկրտու-
թիւն ապաշխարութեան՝ ամենայն ժողովրդեանն . և ասէր ,
զի որ գալոցն է յետ նորա՝ ի նա հաւատասցին .
5 այսինքն է՝ ի Յի քն : * Եւ երբ լուան , մկրտե-
6 ցան յանուն տեառն Յի : * Եւ ի դնել ի վրայ նոցա
պտղոսի զձեռն , եկն հոգին սբ ի վրայ նոցա , խօսէին
7 լեզուս՝ և մարգարէանային : * Եւ էին ամենե-

քեան

քեան արք իբրև երկոտասան։ ✻Եւ մտեալ 'ի 8
ժողովուրդն՝ համարձակէր ամիսս երիս. խօսէր՝
և հաւանեցուցանէր վն̄ արքայութեն̄ այ։ ✻Իբրև 9
ոմանք խստանային՝ և ընդդէմ դառնային բամ-
բասել զճանապարհն առաջի բազմութեն̄, մեկնել
'ի նոցանէ՝ որոշեաց զաշակերտսն. հանապազօր
խօսէր 'ի դիւանին տիւրանեայ ուրումն։ ✻Եւ 10
այս եղև զերկեամ մի, մինչև ա̄մ բնակչացն ասի-
ացւոց լսել զբանն տ̄ն՝ հրէից և հեթանոսաց։
✻Եւ զօրութիւն ոչ սակաւս առնէր ա̄ծ 'ի ձեռն 11
պօղոսի. ✻մինչ զի և 'ի հիւանդս տանել 'ի քրտա- 12
նէ նր̄ թաշկինակս կամ վարշամակս, և մերժել
'ի նց̄նէ ախտիցն, և այսոց չարաց ելանել։ ✻Յան- 13
դգնեցան ոմանք և 'ի շրջող հրէիցն՝ որ երդմնե-
ցուցիչքն էին, անուանել 'ի վր̄ այնոցիկ՝ որ ու-
նէին այսս չարս, զանուն տեառն յի̄, և ասէին.
երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի յս̄՝ զոր պօղոսն քարո-
զէ։ ✻Էին ուրումն սկևեայ հրէի քահանայա- 14
պետի եօթն որդիք, որ զայս առնէին։ ✻Պա- 15
տասխանի ետ այսն չար՝ և ասէ ցնս̄. զյս̄ գի-
տեմ և զպօղոս ճանաչեմ, բայց դուք ո՞վ էք։
✻Եւ վազեց այրն՝ յորում էր այսն չար՝ ըմբըռ- 16
նեալ զերկոսեան յաղթահարեաց զնոսա, մինչև
մերկս և վիրաւորս փախչել 'ի տանէ անտի։ ✻Եւ 17
յայտնի եղև ա̄մ հրէից և հեթանոսաց՝ որ բնա-
կեալ էին յեփեսոս. և անկաւ երկիւղ յամենե-
սեան 'ի նս̄. և մեծանայր անուն տ̄ն յի̄։ ✻Եւ 18
այլ բազումք 'ի հաւատացելոցն գային, և խոս-
տովան լինէին՝ և պատմէին զգործս իւրեանց։
✻Եւ բազումք 'ի կախարդասարացն բերէին ըզ 19
գիրսն, այրէին առաջի ամենեցուն. և համարե-
ցան զգինս նց̄՝ և գտանէին արծաթոյ բիւրս հինգ։

✻Եւ

20 * Եւ այսպէս բանն ա̅յ աճէր՝ և զօրանայր։
21 * Եւ իբրև կատարեցաւ այս, եդ պօղոս 'ի մտի
շրջել ընդ մակեդոնիա և ընդ աքայիա՝ և գալ
յեէ̅մ. ասէ, եթէ յետ երթալոյն իմ անդր, պարտ
22 է ինձ և զհռովմ տեսանել։ * Առաքեաց 'ի մա-
կեդոնիա երկուս 'ի պաշտօնէիցն իւրոց զտիմո-
թէոս և զերաստոս, և ինքն մնաց ժամանակ ինչ
23 յասիայ։ * Եւ եղև 'ի ժամանակին յայնմիկ խը-
24 ռովութ̅ ոչ սակաւ վ̅ս̅ ճանապարհին։ * Իսկ դե-
մետրիոս ոմն անուն՝ արծաթագործ, գործէր
մեհեանս արծաթիս արտեմի դից. և տայր ճար-
25 տարացն լինել ոչ սակաւ շահ. * որ ժողովեաց
իսկ զձեռագէտս արուեստին, և ասէ. ա՛րք՝ դուք
ձեզէն իսկ գիտէք, զի յայսմ գործոյ է շահ մեզ։
26 * Եւ տեսանէք և լսէք՝ եթէ ո՛չ միայն զեփե-
սացւոց, այլ գրեթէ զա̅մ իսկ ասիացւոց՝ պօղոսս
այս հաւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝
27 ասել, թէ ո՛չ են ա̅ծք՝ ձեռագործք։ * Եւ ոչ
միայն այս ճգնէ զմեր կողմնս գալ 'ի յանդիմա-
նութի̅, այլ և զմեծին ա̅յ արտեմեայ զմեհեանն
յոչինչ համարել. նաև քակելոց ևս իցէ մեծութի̅
28 ն̅ր̅, զոր ա̅մ ասիա՝ և տիեզերք պաշտեն։ * Եւ
զայս իբրև լուան, լի եղեն բարկութ̅. աղաղա-
կէին և ասէին, մեծ է արտեմիս եփեսացւոց։
29 * Եւ լցաւ քաղաքն խռովութ̅. դիմեցին առհա-
սարակ 'ի թէատրոնն, յափշտակէին զգայիոս և
զարիստարքոս մակեդոնացի՝ զուղեկիցսն պօղո-
30 սի։ * Բայց պօղոս իբրև կամեցաւ մտանել
31 յամբոխն, ո՛չ թողին զնա աշակերտքն։ * Ոմանք
և յասիապետացն՝ որ էին ն̅ր̅ բարեկամք, յղէին
առ նա՝ և աղաչէին, մի՛ տալ զանձն 'ի թէատրոնն։
32 * Այլք այլ իմն աղաղակէին. զի էր ժողովն ն̅ց̅
խռո-

խռովեալ. և բազումք 'ի նոցանէ ո՛չ գիտէին,
թէ վ՞ս ո՛յր ժողովեալ իցեն։ * Եւ յամբոխէն 33
բազմուէ՞ յառաջ կալան զաղէքսանդրոս. և իբ-
րև ածին զնա հրէայքն յառաջ, աղէքսանդրոս
շարժեաց զձեռն՝ և կամէր պատասխանի առնել
ամբոխին։ * Իբրև գիտացին՝ եթէ այրն հրէայ 34
է, միաբարբառ եղ՞ել յամենեցունց՝ իբրև ժամս
երկուս աղաղակել, եթէ մեծ է արտեմիս եփե-
սացւոց։ * Լռեցոյց դպրապետն զամբոխն՝ և 35
ասէ. ա՛րք եփեսացիք՝ իսկ ո՞ է 'ի մարդկանէ՝ որ
ո՛չ գիտէ զեփեսացւոց քաղաքս մեհենազարդ՝
մեծին արտեմեայ դիցն, և դիոպետեայ։ * Եւ 36
զի այդ այդպէս է անշուշտ՝ ձեզ պարտ է հան-
դարտել, և մի ինչ յանդգնուբ՞ գործել։ * Ածիք 37
զարսդ զայդոսիկ այսր, ո՛չ մեհենակապուտս՝ և
ո՛չ հայհոյիչս ա՞յ մերոյ։ * Զի եթէ դեմետրիոս 38
և որք ընդ նմա ճարտարք՝ ունիցին ինչ ընդ ու-
մեք բանս, յատեան երթիցեն, և դատաւորք
գոն, և ամբաստան լիցին զմիմեանց։ * Ապա ե- 39
թէ վ՞ս այլ իրիք խնդիր իցէ՝ յօրինաւոր ժո-
ղովսն վճարեսցեն։ * Քանզի և մեզ միշտ վտան- 40
գի է ընդ կռուոյս այսր աւուր՝ առանց իրիք
յանցանաց լինելոյ, զորմէ ո՛չ կարասցուք պա-
տասխանի տալ վ՞ս ժողովոյս այսորիկ։ Եւ զայս
ասացեալ՝ արձակեաց զժողովսն։

ԳԼ. Ի։

Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց պօղոս 1
զաշակերտսն, և մխիթարեաց. ողջոյն ետ՝ և
ել գնաց 'ի մակեդոնիա։ * Եւ շրջ՞ել ընդ կող- 2
մանսն ընդ այնոսիկ՝ և մխիթարեալ զն՞ս բանիւք
բազմօք, եկն յելլադայ։ * Իբրև արար անդ ա- 3
միսս

միսս երիս, եղև նմա դաւ 'ի հրէիցն, մինչդեռ
կամէր ելանել յասորիս. խորհուրդ կալաւ
4 դառնալ ընդ մակեդոնիայ: * Եւ երթայր ընդ
նմա մինչև յասիայ՝ սոսիպատրոս պիռա բերիա-
ցի, և 'ի թեսաղոնիկեցւոց՝ արիստարքոս և սե-
կունդոս՝ և գայիոս դերբացի և տիմոթէոս, և
5 ասիացիք՝ տիւքիկոս և տրոփիմոս: * Որքա յա-
6 ռաջ երթեալ մնային մեզ 'ի տրովադայ: * Եւ
մեք նաւեցաք յետ աւուրցն բաղարջակերաց 'ի
փիլիպպեայ՝ և եկաք առ նս 'ի տրովադա՝ մինչև
յաւուրս հինգ. անդ դադարեցաք աւուրս
7 եօթն: * Եւ յաւուրն շաբաթուց՝ մինչդեռ
ժողովեալ էաք բեկանել զհացն, պօղոս խօսէր
ընդ նս՝ զի գնալոց էր 'ի վաղիւ՝ անդր. և երկայ-
8 նեաց զբանն մինչև 'ի մէջ գիշերոյն: * Էին
լապտերք բազումք 'ի վերնատանն, ուր էաքն
9 ժողովեալ: * Եւ նստէր ոմն երիտասարդ՝ ա-
նուն եւտիքոս՝ 'ի վր պատուհանին, նիրհէր 'ի
քուն թանձրութեան՝ 'ի խօսելն պօղոսի յաճախ,
ընկղմեալ 'ի քնոյ անտի՝ անկաւ յերրորդ դստի-
10 կոնէն 'ի վայր, և բարձաւ մեռեալ: * Եւ իջեալ
պօղոսի՝ անկանէր զնովաւ. առնոյր զնա ընդ
գիրկս՝ և ասէր. մի՛ խռովիք, քանզի հոգի սորա
11 'ի սմին է: * Եւ ել եբեկ զհացն՝ և ճաշակեաց.
և բազում ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ, և ա-
12 պա ել գնաց: * Եւ ածին զպատանին կենդա-
13 նի, և մխիթարեցան ոչ սակաւ: * Եւ մեք մտեալ
'ի նաւն՝ ամբարձաք յասոնն. անտի ակն ունէաք
միւսանգամ առնուլ զպօղոս. զի այնպէս պատ-
ուիրեալ էր՝ մինչ ինքն զցամաքաւն երթալոց
14 էր: * Եւ իբրև դիպեցաւ մեզ 'ի յասոնն, առեալ
15 զնա եկաք 'ի մետիլինէ: * Եւ անտի նաւեալ՝ 'ի
վա-

վաղիւ անդր հասաք հանդէպ քեզ · և ի միւս
օրն հասաք ի սամոս · և ի վաղիւ անդր եկաք ի
Միլիտոն ։ * Ոչ ի մտի եդեալ էր պօղոսի նաւել 16
առ եփեսոս՝ զի մի՛ լինիցի նմա ժամանակ ինչ
յամել յասիա · քանզի փութայր եթէ հնար ինչ
իցէ նմա՝ զօրն պենտեկոստէից երթալ յԵրու-
* Ի Միլիտէայ յղեալ յեփեսոս՝ կոչեաց զե- 17
ղիցեսն եկեղեցւոյն ։ * Եւ իբրև եկին առ նա , 18
ասէ ցնա · դուք ձեզէն գիտէք յորմէ յաւուրէ՝
յորմէ եկի յասիա · զի զամ ժամա-
նական եղէ · * Ծառայել տէն տ խոնարհութիւ և 19
բազմադառնասուք և փորձութիւք՝ որ դիպեցան
ինձ ի նենգութենէ հրեից ։ * Զի ոչինչ զանգիտե- 20
ցի յօգտակարացն չպատմել ձեզ և ուսուցանել
զձեզ հրապարակաւ և առանձին · * տալ վկայուի 21
հրեից և հեթանոսաց զապաշխարութիւն՝ որ առ
Ա՜ , և զհաւատոցն՝ որ ի Ա՜ քս ։ * Եւ 22
արդ՝ ահաւասիկ ես կապեալ հոգւով երթամ
յԵրուսաղէմ՝ զոր ինչ անդ ընդիմա անցանելոց իցէ՝ չգի-
տեմ ։ * Բայց զի հոգին Ա՜ քարոզեալ վկայէ 23
ինձ և ասէ , եթէ կապանք և նեղութիւք մնան զիս
* Այլ ոչ իբրև համարիմ զանձն իմ պատուական 24
կան՝ ա՜ զկատարել զընթացս իմ ուրախութիւք , և
զպաշտօնն զոր առի ի Տ՜ն Ե՜ն՝ վկայել աւե-
տարանի շնորհացն Ա՜ ։ * Եւ արդ՝ ահաւասիկ 25
գիտեմ ես , թէ ոչ ևս տեսանիցէք զերեսս իմ
դուք ամենեքեան , յորս շրջեցայ քարոզել զարք-
քայութիւն ։ * Վ՜ ա որպ վկայուի դնեմ ձեզ յա- 26
ւուր յայսմիկ՝ զի Ա՜ եմ յարենէ ամենեցուն ։
* Վ՜անզի ոչ խորշեցայ ի չպատմելոյ ձեզ զամ 27
կան Ա՜ ։ * Ո՜ զգոյշ կացէք անձանց և Ա՜ հօ- 28
տիդ , յորում եդ զձեզ հոգին Ա՜ տեսուչս՝ հով-
ուել

ուել զժողովուրդ տ̄ն, զոր ապրեցոյց արեամբ
29 իւրով։ * Քանզի գիտեմ ես՝ եթէ յետ իմոյ
մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յափշտակօղք 'ի ձեզ,
30 որ ո՛չ խնայեսցեն հօտին։ * Եւ 'ի ձէնջ յարի-
ցեն արք՝ որք խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն
31 զկնի իւրեանց։ * Ա ՝ն այսորիկ արթո՛ւն կացէք.
և յիշեցէք՝ զի զերկեամ մի զցայգ և զցերեկ՝ ո՛չ
դադարեցի արտասու՛օք խրատել զմի մի իւրա-
32 քանչիւր։ * Եւ արդ՝ յանձն առնեմ զձեզ ա̄յ՝ և
բանի շնորհաց ն̄ր, որ կարօղն է շինել՝ և տալ
33 ձեզ ժառանգութի̄ ընդ ն̄բսն ա̄մ։ * Արծաթոյ՝
կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդերձից՝ ո՛չ ուրուք, 'ի ձէնջ
34 ցանկացայ. * դուք ինքնին գիտէք՝ զի զպէտսն
իմ և որոց ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս։
35 * Եւ զա̄մ ինչ ցուցի ձեզ. զի այսպէս պարտ է
վաստակել, և դարմանել զհիւ՛անդս. և յիշել
զբանն տ̄ն յի̄, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է
36 մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ։ * Եւ զայս իբ-
րև ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք՝ եկաց
37 յաղօթս։ * Բազում լալիւն եղև ամենեցուն. և
անկ̄ել զպարանոցաւն պօղոսի՝ համբուրէին զնա։
38 * Մ՝որմոքէին մանաւանդ 'ի վ̄ր բանին՝ զոր ա-
սէր, թէ ո՛չ ևս տեսանելոց են զերեսս նորա. և
յուղարկեցին զնա 'ի նաւ անդր։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և մեկնել 'ի նոցանէ,
հանդէպ գնացեալ եկաք 'ի կով. և 'ի վաղիւ՛
2 անդր 'ի հռոդոն, և անտի 'ի պատարայ։ * Եւ
գտեալ նաւ մի՝ զի երթայր 'ի փիւնիկէ, և ելեալ
3 'ի նա գնացաք։ * Եւ յայտ եղեալ կիւպրեայ՝
թողաք զնա 'ի ձախակողմն, նաւեցաք յասորիս,
և

և ինջաք 'ի տիւրոս. քանզի անդ էր նաւն թափե-
լոց զբեռինս։ * Եւ գտեալ զաշակերտսն՝ կացաք 4
անդ աւուրս եօթն. որք ասէին ցպօղոս 'ի ձեռն
հոգւոյն՝ մի՛ ելանել յեէմ։ * Եւ իբրև եղև մեզ 5
կատարել զաւուրսն՝ ելեալ գնայաք, յուղարկեալ
զմեզ ամենեցուն հանդերձ կանամբք և որդւովք
մինչև արտաքոյ քաղաքին. և եդեալ ծունր առ
ծովեզերին՝ կացաք յաղօթս։ * Եւ հրաժարե- 6
ցաք 'ի միմեանց՝ և ելաք 'ի նաւն. և նոքա դար-
ձան յիւրեանց տեղիս։ * Եւ մեր զնաւն առ- 7
խեթեալ 'ի տիւրոսէ՝ հասաք 'ի պտողէմայիդա.
և ողջոյն տուեալ եղբարց՝ եղաք օր մի առ նս։
* Եւ 'ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝ եկաք 'ի կե- 8
սարիա. և մտեալ յապարանսն փիլիպպոսի աւե-
տարանչի, որ էր յեօթանց անտի, ագաք առ
նմա։ * Նորա էին դստերք չորք՝ կոյսք մարգա- 9
րէք։ * Եւ 'ի լինելն մեր անդ աւուրս բազումս, 10
էջ ոմն 'ի հրէաստանէ մրգրէ՝ անուն ագաբոս։
* Եւ եկեալ առ մեզ, առեալ զգօտին պօղոսի՝ 11
կապեաց զոտս և զձեռս իւր, և ասէ. այսպէս
ասէ հոգին սբ. զայրն որոյ գօտիս այս է՝ այսպ
կապեսցեն յեէմ հրէայք, և մատնեսցեն 'ի ձեռս
հեթանոսաց։ * Եւ իբրև լուաք զայն՝ աղաչէաք 12
մեք, և որ 'ի տեղւոջն էին՝ չելանել նմա յեէմ։
* Յայնժամ պատասխանի ետ պօղոս. զի՞նչ 13
գործէք, զի՞ լայքդ և ճմլեցուցանէք զսիրտ իմ.
քանզի ես ոչ միայն կապելոյ՝ այլև մեռանելոյ
յեէմ պատրաստ եմ վասն անուանն տն յի քի։
* Եւ 'ի չանսալն նր՝ լռեցաք, ասեմք. տն կամք 14
լիցին։
* Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ե- 15
լանէաք յեէմ։ * Եկին ընդ մեզ և յաշակերտաց 16
ան-

անտի կեսարացւոց, և տանէին զմեզ առ որում
վանս ունելոց էաք՝ մնասոմնի ումեմն կիպրաց-
17 ւոյ՝ առաջին աշակերտի։ * Եւ 'ի մտանելն մեր
յերուսաղէմ, խնդուբ ընկալան զմեզ եղբարք։
18 * 'Ի վաղիւ անդր եմուտ պօղոս ընդ մեզ առ
19 յակովբոս. և եկին ամ երիցունքն։ * Եւ ողջոյն
տուեալ նց՝ պատմէր մի ըստ միոջէ՝ զոր արար
ած 'ի հեթանոսս 'ի ձեռն պաշտաման նորա։
20 * Եւ նց լուեալ՝ փառաւոր առնէին զած։ և
ասեն ցնա. տեսանես եղբայր՝ քանի բիւրք են
հաւատացելոցն հրէից, և ամենեքեան նախան-
21 ձաւոր օրինացն են։ * Բայց իրազեկ եղեն վասն
քո՝ թէ ապստամբութի ուսուցանես 'ի մովսեսէ՝
որոց 'ի հեթանոսս ամ հրէայք են. ասես՝ մի՛ թըլ
փատել զորդիս նոցա, և մի՛ ըստ կրօնիցն գնալ։
22 * Արդ՝ զի՛նչ լինիցի՝ ապաքէն լսեն, եթէ եկել
23 ես։ * Արդ զայս արա՛ զոր ասեմք քեզ. են 'ի մեզ
24 արք չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց. * զնս
առեալ սրբեսցիս ընդ նս. և ծախեա՛ ինչ 'ի նս
զի գերծցեն զգլուխս. և գիտասցեն ամենեքին,
թէ զորոց իրազեկն եղեն զքէն՝ ոչի՛նչ է. այլ
25 միաբանիս և դու պահել զօրէնս։ * Բայց վս
հաւատացելոցն հեթանոսաց, մեք առաքեցաք՝
ոպ ընտրեցաք, մի՛ ինչ այնպիսի պահել նոցա.
բայց միայն զգուշանալ 'ի կռոց զոհելոյ, և յա-
26 րենէ, և 'ի հեղձուցելոյ, և 'ի պոռնկուէ։ * Յայն-
ժամ պօղոսի առեալ զարսն՝ 'ի վաղիւ անդր ընդ
նոսա սրբեալ եմուտ 'ի տաճարն. յայտ առնել
զկատարումն աւուրցն սրբուէ, մինչև մատեաւ
'ի վր իւրաքանչիւր ուրուք 'ի նցնէ պատարագ։
27 * Եւ իբրև մերձ էին եօթն աւուրքն 'ի կա-
տարել, տեսել զնա 'ի տաճարին ասիացւոց հրէ-
ից՝

իմն՝ զեղումն գնովսա զՅՄ զամբոխն. և արկեալ
Ի նա ձեռս՝ ազատակէին. * արք իսրայելացիք՝ օգ 28
նեցէք. այս այր է՝ որ հակառակ ժողովրդեանն և
օրինաց և տեղւոյս այսորիկ՝ ամենեցունն ՅՄ ուս-
ուսուցանէ. մինչև հեթանոս ևս եմուծ Ի տա-
ճարն՝ և պղծեաց զնզբ տեղիս: * Վասնզի էր յա- 29
ւաջագոյն տեսեալ զտրոփիմոս զեփեսացի Ի քա-
ղաքին ընդ նմա. զոր կարծէին, եթէ Ի տաճար
անդր եմուծ պօղոս: * Հ շարժեցաւ քաղաքն 30
ՅՄ, և կուտեցաւ ժողովուրդն. և առեալ զպօ-
ղոս՝ ձգէին արտաքոյ տաճարին. և վայրվագուկ
փակեցան դրունքն: * և խնդրէին զնա սպանա- 31
նել: Հասա զրոյց Ի հազարապետ գնդին, եթէ
խռովեալ է ԱՄԵՄ: * Որոյ անդէն առեալ զ- 32
բականս և հարիւրապետս՝ դիմեաց Ի վե՛ր նո՛ւ
նո՛ւ տեսեալ զհազարապետն և զդօրականսն, դա-
դարեցին Ի հարկանելոյ զպօղոս: * Յայնժամ 33
մատուցեալ հազարապետն կալաւ զնա, և հրա-
մայեաց կապել կրկին շղթայիւք՝ և հարցանէր՝
թէ ո՞վ է, և զի՞նչ իցէ արարեալ: * Ոմանք այլ 34
իմն ազաղակէին զնմանէ յամբոխին. իբրև ոչ
կարաց գիտել զայդպն վն ամբոխին, հրամայեց
ածել զնա Ի բանակն: * Ոգ իբրև եհաս յաստի- 35
ճանն, դեպ եղև բառնալ բերել զնա Ի զօրակա-
նացն՝ վն բռնութե ամբոխին: * Վանզի զհետ 36
երթայր բազմութի ժողովրդեանն, և աւելի՝
բարձ ղոգ: * Ո՞նչ դեռ մատնելոց էր պօղոս Ի 37
բանակն, ասէ ցհազարապետն՝ եթէ արժան իցէ
ինձ խօսել ընդ քէզ, և նա ասէ. յունարէն գի-
տե՞ս. * մի՞ արդեօք դու իցես եգիպտացին, որ 38
յառաջ քան զայս աւուրս ապստամբեցուցե՛ր և
հաներ յանապատ չորս հազարս արս սիկարեանս՝

Ի * Ե

39 *Եւ ասէ պօղոս, ես եմ այր հրէայ 'ի տարսոնէ
կիլիկեցւոց, ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. ա-
ղաչեմ զքեզ հրամայեա՛ ինձ խօսել առ ժողո-
40 վուրդդ։ *Եւ 'ի հրամայելն նր՝, պօղոս կացել
'ի վր՝ աշտիճանացն՝ շարժեաց զձեռն ժողովը-
րդեանն. իբրև բազում լռութի՝ լինէր, սկսաւ
բարբառել հեբրայեցւոց բարբառովն՝ և ասէ։

ԳԼ. ԻԲ։

1 Արք եղբարք և հարք՝ լուարուք ինձ այժմ առ
2 ձեզ պատասխանատուուես։ *Իբրև լուան՝
եթէ հեբրայեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ նց՝
3 առաւել ևս դադարեցին 'ի լռութի։ *Եւ ասէ.
ես եմ այր հրէայ ծնեալ 'ի տարսովն կիլիկեց-
ւոց՝ սնեալ 'ի քաղաքիս յայսմիկ առ ոտս գամա-
ղիէլի, խրատեալ ըստ ճշմարտութ՝ հայրենի օրի-
նաց. նախանձայոյզ էի ա՝ ոպ՝ ամենեքին դուք
4 այսօր։ *Որ զսոյն ճանապարհ վարեցի մինչև 'ի
մահ, կապել և մատնել 'ի բանտս արս և կանայս.
5 *ոպ՝ և քահանայապետդ վկայէ ինձ՝ և ա՝մ ծե-
րակոյտդ. յորոց և թուղթս առեալ առ եղբարս
'ի դամասկոս երթայի, ածել և անտի կապեալս
6 յերուսաղէմ, զի պատժեսցին։ *Եւ եղև ինձ
'ի գնալն և 'ի մերձենալ 'ի դամասկոս, զմիջա-
ւուրբն յանկարծակի յերկնից փայլատակեալ
7 լոյս սաստիկ զինև. *և անկայ յերկիր, և լուայ
բարբառ՝ որ ասէր ցիս. սաւուղ սաւուղ՝ զի՞
8 հալածես զիս։ *Եւ ես ետու պատասխանի՝
թէ ո՞վ ես տ՝ր։ և ասէ ցիս, ես եմ յ՝ն նազովրա-
9 ցի՝ զոր դուն հալածես։ *Բայց որ ընդ իսն էին՝
զլոյսն տեսանէին. այլ զձայնն ոչ լսէին՝ որ խօ-
10 սէր ընդ իս։ *Եւ ասեմ, զի՞նչ արարից տ՝ր։ և

ասէ ցիս տ̄ր. յարուցեալ երթիցես 'ի դամաս-
կոս, և անդ պատմեսցի քեզ վ̄ս տ̄մի որ հրաման
է քեզ առնել: * Իբրև ո՛չ տեսանէի 'ի փառաց 11
լուսոյն այնորիկ, զձեռանէ ձգեալ 'ի նոցանէ՝ որ
ընդ իսն էին, մտի 'ի դամասկոս: * Ընանիա ոմն 12
այր երկիւղած ըն̄ օրինաց, վկայեալ յա̄մ բնակ-
չաց՝ որ 'ի դամասկոս հրէայքն էին. * եկն եկաց 13
առ իս՝ և ասէ. սաւո՛ւղ եղբայր՝ 'ի վե՛ր հայեաց:
* Եւ ես նոյնժամայն 'ի վեր հայեցայ 'ի նա. և 14
նա ասէ ցիս. ա̄ծ հարցն մերոց յառաջագոյն ընտ-
րեաց զքեզ ճանաչել զկամս նորա, և տեսանել
զարդարն, և լսել բարբառ 'ի բերանոյ ն̄ր. * զի 15
եղիցիս վկայ ն̄ր առ ա̄մ մարդիկ՝ որոց տեսերն
և լո՛ւար: * Եւ արդ՝ զի՞ հեղգաս, արի՛ մկրտեա՛ց 16
և լո՛ւա՛ զմեղս քո 'ի կարդալ զանուն ն̄ր: * Եւ 17
եղև ինձ 'ի դառնալն յեէ̄մ՝ և կալ յաղօթս 'ի
տաճարին, լինել 'ի զարմացման. * և տեսանել 18
զնա՝ զի ասէր ցիս. փութա՛ ե՛լ յեէ̄մէ վաղվա-
ղակի, քանզի չե՛ն ընդունելոց զքո վկայութիւն
վ̄ս իմ: * Եւ ես ասեմ. տ̄՛ր ինքեանք իսկ գի- 19
տեն՝ զի ես էի որ 'ի բանտն տայի, և գան հար-
կանէի ըստ ժողովրդոց զհաւատացեալս 'ի քեզ:
* Եւ յորժամ հեղոյր արիւնն ստեփաննոսի վը- 20
կայի քո, ես ինքն էի՝ որ 'ի վ̄ր կայի, և կամակից
լինէի սպանման ն̄ր, և պահէի զհանդերձս սպա-
նողացն ն̄ր: * Եւ ասէ ցիս. գնա՛, զի ես 'ի հե- 21
թանոսս հեռաւորս առաքեցից զքեզ: * Եւ 22
ունկն դնէին նմա մինչև ցայս բան. ապա բար-
ձին զձայնս իւրեանց՝ և ասեն. բա՛րձ յերկրէ
զայդպիսիդ՝ զի չէ՛ պարտ այդպիսւոյդ կեալ:
* Եւ յաղաղակելն ն̄ց և ընկենուլ զհանդերձս՝ 23
և զփոշին ցանել յօդսն, * հրամայեաց հազարա- 24

պետն

պետն մուծանել զնա 'ի բանակն. ասէր՝ գանիւ
հարցանել զնա, զի գիտացից վ՚ն որոյ յանցման
25 այնպ՚ս աղաղակէին զնմանէ։ * Եւ իբրև պրկե-
ցին զնա փոկովք, ասէ պօղոս ցհարիւրապետն՝
որ 'ի վ՚ր կայր. եթէ զայր հռովմայեցի և անա-
26 րատ պա՞րտ իցէ ձեզ գան հարկանել։ * Իբրև
լուաւ հարիւրապետն, մատուցեալ առ հաղա-
րապետն պատմեաց՝ և ասէ. զի՞նչ կամիս առնել՝
27 քանզի այրս այս հռովմայեցի է։ * Եւ մատու-
ցեալ հաղարապետն, ասէ ցնա. ասա՛ դու ցիս՝
28 հռովմայեցի՞ ես. և նա ասէ, այո՛։ * Պատասխա-
նի ետ հաղարապետն. ես բազում գլխոց զզին-
ու՛որուի՞ս զայս ստացայ։ ասէ պօղոս. ես ծնել
29 իսկ 'ի դմին եմ։ * Եւ վաղվաղակի 'ի բաց կա-
ցին 'ի նմանէ՝ որ հարկանելոցն էին զնա. և հա-
ղարապետն իսկ երկեաւ, իբրև գիտաց եթէ
հռովմայեցի է. և զի կապեալն ևս էր զնա։
30 * Եւ 'ի վաղիւ՛ անդր կամէր գիտել զճշմարիտն,
թէ զի՞նչ չարախօսուի՞ իցէ հրէիցն. արձակեաց
զնա՝ և հրամայեաց կոչել զքահանայապետսն և
զա՞մ ատեանն. և իջուցեալ զպօղոս կացոյց 'ի մէջ
նոցա։

ԳԼ. ԻԳ։

1 Եւ հայեցեալ պօղոսի յատեանն՝ ասէ. ա՛րք եղ
բարք՝ ես ա՞մ ուղիղ մտօք գնացեալ եմ առաջի
2 ա՞յ մինչև ցայսօր։ * Եւ քահանայապետն անա-
նիա հրամայեաց սպասաւորացն հարկանել զբե-
3 րան նր՞։ * Յայնժամ պօղոս ասէ ցնա. հարկա-
նելոց է զքեզ ա՞ծ՝ ո՛րմ բռեալ. և դու նստիս
դատել զիս ըստ օրինաց, և առանց օրինաց հրա-
4 մայես զիս հարկանել։ * Եւ որ շուրջն կային՝
ասեն.

ասեն. զքահանայապետ՝ այ հայհոյես։ * Եւ ասէ 5
պօղոս. ո՛չ գիտէի ե՛ղբարք՝ եթէ իցէ քահանայա-
պետ. գրեալ իսկ է՝ զիշխան ժողովրդեան քո ո՛չ
հայհոյեսցես։ * Իբրև գիտաց պօղոս՝ եթէ մի 6
կողմն սադուկեցւոց է՝ և միւսն փարիսեցւոց,
աղաղակէր 'ի մէջ ատենին. ա՛րք եղբարք՝ ես փա-
րիսեցի եմ, որդի փարիսեցւոյ. վ՛ս յուսոյ և յա-
րուն՝ մեռելոց՝ ես աւասիկ դատիմ։ * Եւ զայս 7
իբրև ասաց՝ եղեն հերձու՛ածք փարիսեցւոցն և
սադուկեցւոց. և պատառեցաւ բազմութի՛ն։
* Քանզի սադուկեցիքն ասեն, չի՛ք յարութի՛, 8
ո՛չ հրեշտակ՝ և ո՛չ հոգի. բայց փարիսեցիքն խոս-
տովանին զերկոսեան։ * Եւ եղև աղաղակ մեծ. 9
յոտն կացին ոմանք 'ի դպրաց անտի 'ի կողմանէ
փարիսեցւոց, հակառակէին և ասէին. ոչի՛նչ
չարութի՛ գտանեմք յառնս յայսմիկ, բայց թէ հո-
գի խօսեցաւ 'ի դմա՝ կամ հրեշտակ։ * Եւ 'ի 10
բազմանալ ամբոխին՝ երկուցեալ հազարապետն
թէ գուցէ ճեղքիցի պօղոս 'ի նոցանէ, հրամայ-
եաց զօրականին իջանել յափշտակել զնա 'ի մի-
ջոյ նց՝, և ածել 'ի բանակն։ * Եւ 'ի վաղու՛եան 11
գիշերին եկաց առ նմա տ՛ր, և ասէ. քաջալերեա՛ց
պօղէ, զի ոպ՝ վկայեցեր վ՛ս իմ յեէ՛մ, նոյնպէս
պարտ է քեզ և 'ի հռովմ վկայել։
* Եւ իբրև այգ եղև՝ արարեալ ժողով հրէիցն 12
նզովեցին զանձինս, ո՛չ ուտել և ո՛չ ըմպել՝ մինչև
սպանցեն զպօղոս։ * Եւ էին աւելի քան զքա- 13
ռասուն՝ որոց զայս ընդ միմեանս երդմունս ա-
րարեալ էր։ * Որք մատեն առ քահանայապետսն 14
և երիցունս՝ և ասեն. նզովիւք նզովեցաք զան-
ձինս՝ ոչի՛նչ ճաշակել մինչև սպանցուք զպօղոս։
* Բայց դուք զգացուցէ՛ք հազարապետին հան- 15

դերձ

գերձ ատենիւ՛, զի իջուսցէ զնա առ ձեզ, որպ
թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ.
և մեք յառաջքան զմօտել նր՝ պատրաստ եմք 'ի
16 սպանանել զնա: * Եւ լուեալ քեռորդւոյն պօ-
ղոսի զդաւաճանութիւն, եկն եմուտ 'ի բանակ
17 անդր՝ պատմեաց պօղոսի: * Եւ կոչեցեալ պօ-
ղոսի առ իւր զմի 'ի հարիւրապետաց անտի՝ ա-
սէ. զպատանիս զայս տա՛ր առ հազարապետն,
18 զի ունի ինչ պատմել նմա: * Եւ նր առեալ զնա
տարաւ առ հազարապետն՝ և ասէ. կապեալն պօ-
ղոս կոչեաց զիս, և աղաչեաց զպատանիս զայս
19 ածել առ քեզ, ունի ինչ խօսել ը՛ քեզ: * Առ՛ել
զձեռանէ նր հազարապետին՝ գնաց մեկուսի,
հարցանէր՝ թէ զի՞նչ ունիս խօսել ընդ իս:
20 * Եւ նա ասէ. հրէայք միաբանեցին աղաչել
զքեզ, զի 'ի վաղիւ՛ զպօղոս իջուսցես յատեան,
իբրև թէ կամիցին ինչ ճշմարտագոյնս հարցանել
21 վ՛ս նր. * արդ՝ դու մի՛ անսայցես նց. քանզի
դարան գործեալ է նմա 'ի նոցանէ՝ արանց ա-
ւելի քան զքառասուն, որ նզովեցին զանձինս՝
ո՛չ ուտել և ո՛չ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զնա. արդ
22 պատրաստ են՝ և սպասեն քում հրամանի: * Ապա
հազարապետն արձակեց զպատանին՝ պատուի-
րեալ մի՛ ումեք ասել, թէ զայս զգացուցեր ինձ:
23 * Եւ կոչեաց երկուս 'ի հարիւրապետացն՝ և
ասէ. պատրաստեցէ՛ք զօրականս երկերիւր, ոպ
զի երթիցեն մինչև 'ի կեսարիա. և հեծեալս եօ-
թանասուն՝ և տիգաւորս երկերիւր. 'ի յերից
24 ժամու գիշերոյն. * և գրաստ պատրաստական՝
ոպ զի իջուցեալ զպօղոս տպրեցուսցեն առ փե-
35 լիքս դատաւոր. * գրեալ թուղթ, որ ունէր օ-
26 րինակ զայս: * Կղօդիոս լիւսիաս առ քաջ դա-
տա-

տաւորդ վեհիքս՝ ողջոյն : * Օ՜ այրս զայս կա- 27
լեալ՝ի հրէից՝ և մերձ՝ի սպանանել՝ի նոցանէ ,
հասեալ՝ի վերայ զօրականաւ ապրեցուցի , իմացեալ
թէ հռովմայեցի է : * Կամեցայ գիտել զպնդան՝ 28
վասն որոյ ամբաստանէին զդմանէ , լինել զդա
յաստեան նոցա : * Օ՜ որ գտի ամբաստանեալ վա՜ 29
խնդրոյ երիք իւրեանց օրինաց , և ոչինչ արժա
նի մահու կամ կապանաց ունէր պնաս : * Իբրև 30
ազդ եղև ինձ դաւթէ յայրդ լինելոյ՝ի նոցանէ՝
յղեցի առ քեզ , հրամայեցի և չարախօսացն
խօսել զդմանէ առաջի քո . ողջ լեր : * Այլ զօ՜ 31
րականացն ըստ հրամանի նոր առեալ զպօղոս՝ ա՜
ծին գիշերայն յանտիպատրիս : * Այլ՝ի վաղիւ 32
անդր արձակեալ զհեծեալս ընդ նմա երթեալ՝
դարձան՝ի բանակն : * Նոքա մտին՝ի կեսարիա , 33
և տուեալ ցդատաւորն զթուղթն , առաջի կա՜
ցուցին նր և զպօղոս : * Իբրև ընթերցաւ՝ ե՜ 34
հարց թէ յորմէ նահանգէ էիցէ . և ստուգեալ
եթէ՝ի կիւղիկեայ է . * լուայց քեզ ասէ՝ յոր՜ 35
ժամ և չարախօսքն քո եկեսցեն . և հրամայեաց
յատականն հերովդի պահել զնա :

ԿԱ՛ . ԻԱ՛ :

Այլ յետ հինգ աւուր էջ քահանայապետն ա՜ 1
նանիա հանդերձ ծերով և ամբիծք . և ճարտա՜
րախօսաւ տերտիւղեաւ ոմանիք , որք և դդատու՜
ցին գատաւորին վասն պօղոսի : * Այլ՝ի կոչելն 2
զնա՝ սկսաւ տերտիւղոս ամբաստան լինել և
ասել : Յազուստ խաղաղութի գտեալ է՝ի քէն՝ և
հրաց ուղղութի ազգիս այսորիկ քով խնամով .
* ամենայնիւ և ամենուրեք շնորհակալ եմք՝ քա՜ 3
վեհիքս՝ ամգոհութ : * Այլ զի մի՛ աւելի ևս 4

աշ՜

աշխատ արարից զքեզ, աղաչեմ լսել մեզ կարճ
5 'ի կարճոյ՝ քոյին հեզութ՟բդ։ * Քանզի գտաք
զայրս զայս ապականիչ և խռովիչ ա՟մ հրէից՝ որք
են ընդ տիեզերս, և առաջնորդ նազովրացւոց
6 հերձու՛ածոյն։ * Որ և զտաճարն իսկ կամեցաւ
պղծել. զոր և կալաք, և ըստ մերոց օրինաց դա-
7 տել կամեցաք։ * Եկեալ լիւսիաս հազարապետ՝
8 մեծաւ բռնութ՟ 'ի ձեռաց մերոց եհան։ * Հրա-
մայեաց և չարախօսացն ն՟ր գալ առ քեզ. յոր-
մէ դու իսկ բաւական լինիցիս վերստին դա-
տեալ, ա՟մի հասու լինել՝ զորոց մեքս ամբաստա-
9 նեմք զդմանէ։ * Մ՝իաբանեցին և հրէայքն, ա-
10 սեն՝ այդ այդ՟պս է։ * Պատասխանի ետ պօղոս,
յտկնարկել նմա դատաւորին խօսել. 'Ի բազում
ամաց լինել քեզ դատաւոր ազգիս այսորիկ գի-
տեմ. յօժարութ՟բ վ՟ս իմոց իրաց պատասխանի
11 առնեմ։ * Քանզի կարօղ ես գիտել, զի ոչ ի՛նչ
աւելի է իմ քան զաւուրս երկոտասան՝ յորմէ
12 հետէ ելի երկիրպագանել յեէ՟մ։ * Եւ ո՛չ 'ի
տաճարի անդ գտին զիս ընդ ումեք խօսեցեալ,
և կամ ժողովս արարեալ բազմաց, ո՛չ 'ի ժողո-
13 վուրս՝ * և ո՛չ 'ի քաղաքի. և ո՛չ յանդիման առ-
նել կարեն քեզ՝ վ՟ս որոյ այժմդ չարախօսեն զի-
14 նէն։ * Բայց զայս խոստանամ քեզ, եթէ ըստ
ճանապարհին՝ զոր ասեն հերձու՛ած, այնպէս
պաշտեմ զհայրենի ա՟ծն. հաւատացեալ ա՟մի՝ որ
15 ինչ յօլէնս և 'ի մարգարէս գրեալ է։ * Ունիմ
յոյս առ ա՟ծ. որում և դոքա իսկ ակնունին՝ թէ
յարութիւն լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց։
16 * Յորում և ես իսկ ճգնիմ, անխիղճ միտս ու-
17 նել առ ա՟ծ և առ մարդիկ յա՟մ ժամ։ * 'Ի բա-
զում ամաց ողորմութ՟ս եկի առնել յաղգդ իմ.

և

և ետու պատարագիս. * որովք գտին զիս սրբել 18
'ի տաճարին՝ ո՛չ բազմօք և ո՛չ ամբոխիւ։ * Ոմանք 19
յասիացւոց անտի հրէայք՝ որոց պարտ էր գալ
առաջի քո՝ և ամբաստան լինել, եթէ ունիցին
ինչ զինէն. * և կամ ինքեանք սոքա ասասցեն, 20
զի՛նչ գտին յիս անիրաւութի՝ մինչդեռ կայի յա-
տենին։ * Բայց միայն վ՚ս միոյ բարբառոյս այսո- 21
րիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ կայի 'ի մէջ նց. եթէ
վ՚ս յարուեն մեռելոց դատիմ ես այսօր 'ի ձէնջ։
* Եւ յապաղեաց զն՚ս փելիքս, զի ստուգագոյնս 22
գիտէր վ՚ս ճանապարհին. ասէ, յորժամ լիւսիաս
հազարապետ իջցէ այսր՝ տեղեկացայց վ՚ս ձեր։
* Հրամայեաց հարիւրապետին պահել զնա. և 23
ունել յընդարձակի, և մի՛ զոք յիւրոց անտի ար-
գելուլ 'ի պաշտելոյ զնա։
* Եւ յետ աւուրց ինչ եկն փելիքս հանդերձ 24
դրուսեղաւ կնաւ իւրով. որ էր հրէայ. կոչեաց
զպօղոս՝ և լուաւ 'ի նմանէ վ՚ս որ 'ի յ՚ս քս հա-
ւատոցն։ * Եւ 'ի խօսելն ն՚ր վ՚ս արդարութ՚ և 25
ժուժկալութ՚ և հանդերձեալ դատաստանին,
զահի հարեալ փելիքս, ետ պատասխանի. դու
առ այժմ երթ՝ և յորժամ ժամ լիցի, կոչեցից
զքեզ։ * Ա՝իանգամայն և ակն ունէր՝ թէ տացի 26
ինչ նմա 'ի պօղոսէ. վ՚ս որոյ ստէպ կոչեցել զնա՝
խօսէր ընդ նմա։ * Եւ 'ի կատարել երկուց ա- 27
մաց՝ եկն փոխանակ փելիքսի՝ փեստոս պորկիոս։
իբրև կամեցաւ շնորհս առնել հրէիցն փելիքս,
եթող զպօղոս կապեալ։

ԳԼ. ԻԵ։

Փեստոս իբրև եհաս յիշխանութի՝ն, յետ երից 1
աւուրց ել յեէ՚մ 'ի կեսարիայ։ * Եւ զդա- 2
ցու-

ցուցին նմա քահանայապետն և գլխաւորք հրէից
3 իցն պաղոսի ։ և ազաչէին ինդրել ընդ նմա՝ նամակ. զի կոչեսցէ զնա յԵրուսաղէմ. զարան գործել
4 սպանանել զնա՝ ի ճանապարհի ։ Իսկ փեստոս արար պատասխանի՝ պահել զնա՝ ի կեսարիա.
5 թէ ինքն իսկ ել հուպ անդր երթալոց է ։ Եւ որ՝ ի նէնջ կարօղք իցեն՝ ասէ, ընդ իս իջցեն, և եթէ իցէ ինչ յառնն զնա՝ ամբաստան լեցին
6 զնմանէ ։ Եւ լեալ անդ աւուրս՝ ոչ աւելի քան զութ կամ զտասն, եկն էջ՝ ի կեսարիա. և՝ ի վաղիւ անդր նստեալ յատեան, հրամայեաց ածել
7 զպօղոս ։ Եւ իբրև եկն՝ կացին շուրջ զնովաւ՝ որ յերկաց իջեալ էին հրէայք. բազում և ծանր
8 զնասս դնէին՝ զոր ոչ կարէին ցուցանել ։ Եւ նա զի առնէր պատասխանի պօղոս, եթէ ոչ յօրէնս հրէից՝ և ոչ՝ ի տաճարն՝ և ոչ՝ ի կայսր ինչ զնասս
9 կարեմ ։ Եւ կայր փեստոս կամեցեալ հրէիցն շնորհս առնել՝ պատասխանի ետ պօղոսի՝ և ասէ. կամի՞ն յերկրէլանել՝ և անդ վէ դոցին իրաց դատել ա-
10 ռաջի իմ ։ Եւ ասէ պօղոս. յատենի կայսեր հասեալ կամ, ուր պարտ է ինձ դատել. հրէից ինչ չեմ զնասակար, ոյդ և դու իսկ քաջ գիտես ։
11 Եւ եթէ զնասակար իցեմ՝ և արժանի մա՛հու ինչ գործեցի, ոչ զանգիտեմ՝ ի մեռանելոյ. իսկ եթէ ոչինչ իցէ՝ զորոց սորա ամբաստանի լինին զնոքա, ոչ՛ք կարէ զնս դոցա շնորհել. ի
12 կայսր բողոքեմ ։ Եւ յայնժամ փեստոս խօսեցեալ ընդ խորհրդակցին՝ արար պատասխանի, ի կայսր բողոքեցեր՝ առ կայսր երթիջիր ։
13 Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ ագրիպպաս արքայ և բերինիկէ եկին՝ ի կեսարիա՝ յողջոյն փեստոսի ։
14 Եւ իբրև աւուրս բազումս հանէին անդր ։

փեստոս զեկոյց արքայի զպօղոսէ՝ և ասէ. այր մի
է աստ մնացեալ կապեալ 'ի փելիքսէ։ * Ա՛ ասն 15
որոյ իբրև չոքայ յեէ՛մ, զգացուցին ինձ քահա-
նայապետքն և գլխաւորք հրէիցն. խնդրէին յի-
նէն առնել նմա պատուհաս։ * Որոց ետու պա- 16
տասխանի, եթէ չէ՛ օրէն հռովմայեցւոց շնոր-
հել ումեք զոք, մինչչև ամբաստանեալն յանդի-
ման ունիցի զդատախազսն՝ և տեղի պատաս-
խանւոյ առնուցու վ՛ս ամբաստանուե՛ն։ * Եւ 17
իբրև եկին այսր՝ ոչի՛նչ յապտղեցի, այլ 'ի վաղիւ՛
նստ՛ել յատենի՝ հրամայեցի ածել զայրն։ * Ա՛ ս 18
որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և ո՛չ մի ինչ վնաս
չարութե՛ 'ի մէջ բերէին՝ զորոց եսն կարծէի.
* բայց խնդիրս ինչ՝ վասն իւրեանց պաշտաման 19
ունէին ընդ նմա. և վ՛ս յի՛ ուրումն մեռելոյ,
զորմէ ասէր պօղոս թէ կենդանի է։ * Իբրև 20
յանհնարս մտի վ՛ս այնպիսի իրաց քննուե՛, ա-
սեմ, եթէ կամիցի երթալ յեէ՛մ, և անդ դատել
վ՛ս նոցին իրաց։ * Բայց 'ի պօղոսի բողոքելն՝ զի 21
պահիցի 'ի քաջի արանցն յանդիմանուի՛, հրա-
մայեցի պահել զնա՝ մինչև տաց տանել առ կայսր։
* Ագրիպպաս ցփեստոս ասէ. կամէի և ես լսել 22
առնն։ և նա ասէ՝ վաղիւ՛ լուիցես։
* Եւ 'ի վաղիւ՛ անդր իբրև եկն ագրիպպաս և 23
բերինիկէ՝ բազում երևելի սպասուք, և մտին
յատեանն հանդերձ հազարապետօքն և արամբք
պատուական օք քաղաքին. և հրամայեալ փես-
տոսի՝ ածին զպօղոս։ * Եւ ասէ փեստոս, արքայ 24
ագրիպպա՝ և ա՛մ արք՝ որք ընդ մեզ էք. տեսանէք
զսա, վ՛ս սորա ա՛մ ժողովք հրէից ամբաստան ե-
ղեն ինձ յեէ՛մ և աստ. աղաղակէին՝ թէ չէ՛ պարտ
դմա կեալ։ * Բայց ես 'ի վ՛ր հասի թէ ոչի՛նչ 25

է դորա արժանի մահու գործեալ. և դորա
ինքնին բողոք կալեալ առ քաջ արանցն, խորհե-
26 ցայ յղել։ * Ա՛ն որոյ ստուգուբ՝ ինչ գրել ա՛ն
իմում ո՛չ ունիմ. վ՛ն այնորիկ ածի զդա առաջի
ձեր՝ և մանաւանդ առաջի քո արքա՛յ ագրիպպա.
որպէս վերստին քննեալ՝ մարթացից ինչ գրել։
27 * Քանզի անպատեհ ի՛մն թո՛ւի ինձ՝ տալ տա-
նել կապ՛ելմի, և ոչի՛նչ վ՛նաս զնմանէ նշանակել։

ԳԼ. ԻԸ։

1 Եւ ագրիպպաս ասէ ցպօղոս. հրամայեալ է
քեզ՝ վ՛ն քո խօսել։ յայնժամ պօղոսի ձգ՛ել
2 զձեռն՝ առնէր պատասխանի։ * Ա՛ն ա՛մ ամբաս-
տանուե՛ հրէից զինէն՝ արքա՛յ ագրիպպա՝ համա-
րիմ զանձն երանելի. զի քո առաջի այսօր տալոց
3 եմ պատասխանի։ * Մ՝անաւանդ զի գիտակ ես
իսկ ա՛մ կրօնից և խնդրոց հրէից. վ՛ն որոյ աղա-
4 չեմ երկայնմտուբ՝ լսել ինձ։ * Քանզի զկենաց
իմոց՝ որ ՚ի մանկուէ՝, ՚ի սկզբանէ լեալ յազգի
5 իմում յեէ՛մ, տեղեակ են ա՛մ հրէայք։ * Յառա-
ջագոյն գիտեն ՚ի վաղուց հետէ, եթէ կամիցին
վկայել. զի ըստ ճշմարտագոյն կրօնից օրինացն
6 մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի։ * Եւ արդ վասն
յուսոյն՝ առ հարսն եղելոյ աւետեացն յա՛յ՝ դա-
7 տեալ կամ յատենի. * յոր երկոտասան ազգա-
տոհմիս մերոյ անպակաս զցայգ և զցերեկ պաշ-
տեալ ակն ունին հասանել. վ՛ն որոյ յուսոյ ամ-
8 բաստանիմ ա՛րքայ ՚ի հրէիցդ։ * Զի՞նչ անհա-
ւատ թո՛ւի ձեզ՝ եթէ ա՛ծ զմեռեալս յարուցա-
9 նէ։ * Ես իսկ ինքնին պատշաճ համարէի՝ զբա-
զում ինչ հակառակ անո՛ւանն յի՛ նազովրեցւոյ
10 գործել։ * Զոր և արարի իսկ յեէ՛մ. և զբա-

զումս

զուսմն ի սրբոյն ես բանասարգել առնելի, ի քա-
հանայապետիցն առեալ իշխանուե՛ն . և զսպանե-
լոցն նո՛ք բերել համար : * Եւ ըստ ամենայնի ժողովեալ 11
զոյն՝ բազում անգամ պատժեալ զնոսա բռնա-
դատել հայհոյել առաքել ևս մոլեալ ի վե՛ր նո՛ք
հալածելի մինչև յարտաքին քաղաքսն : * Եւ երկո՛ք 12
գնացեալ ի դամասկոս՝ իշխանուե՛ք և հրամանօք
քահանայապետիցն , * զի ինչ աւուրքն ի ձանա- 13
պարհի տեսի՝ ա՛րքայ՝ յերկնից առաքել քան
զլուսաւորուե՛ արեգական ծագեալ զնեա՛ լոյս ,
և զնորօք՝ որ ընդ իս երթային : * Եւ ամենե- 14
ցուն մեր անկանել յերկիր , լուայ ձայն որ ա-
սէր ցիս՝ Հեբրայեցւոց բարբառո՛վն . սաւո՛ւղ
սաւու՛ղ զի՞ հալածես զիս . խիստ է քեզ ընդ
դէմ խթանի ոտքացել : * Եւ ես ասեմ , ո՞ես տէր : 15
և տէր ասէ . ես եմ յի՛ զոր դուն հալածես :
* Ա՛. յո՛տ և կաց ի վե՛ր ոտից քոց . զի վասն 16
այսորիկ երևեցայ քեզ՝ առնուլ զքե՛զ ի ձեռն
պաշտօնեայ և վկայ՝ որոց տեսերդ զիս , և որոց
երևեցայց քեզ . * փրկել զքե՛զ ի ժողովրդենէդ՝ 17
և ի հեթանոսաց , յորս ես առաքեցից զքե՛զ .
* բանալ դոյն նո՛ք , դարձուցանել ի խաւարէ ի 18
լոյս , և յիշխանուե՛ սատկի յետ . առնուլ նոցա
զթողութի՛ մեղաց , և վիճակ ընդ սըբս՝ հաւա-
տովքն որ յիս : * Եւստի արքայ ագրիպպա՛ ո՛չ 19
եղէ անհաւան երկնաւոր տեսլեանն . * այլ նախ 20
որոց ի դամասկոս և յերուսաղէմ , և ընդ ամ-
բաւս հրէաստանի և ի հեթանոսս , պատմեցի
զղջանալ և դառնալ յետ կենդանի . արժանի
ապաշխարուե՛ գործս գործել : * Ո՛ 21
հրէից կալեալ զիս ի տաճարին , կամէին սպանա-
նել : * Գնո՛ւի հասեալ առ յա՛յ՝ մինչև ցայսօր 22
կա-

կացի վկայեալ փոքու և մեծի. ոչի՛նչ արտաքոյ
ասել՝ քան զոր մարգարէքն և մովսէս խօսեցան
23 զհանդերձելոցն լինելոյ. * եթէ չարչարելոց է
քն՝ն, եթէ առաջին 'ի յարուէ՝ մեռելոց՝ լոյս
պատմելոց է ժողովրդեանն՝ և հեթանոսաց։
24 * Եւ նր՝ զայս պատասխանի տուեալ, փեստոս
'ի ձայն մեծ ասէ. մոլիս պօղէ, բազում դպրու-
25 թի՝քդ զքեզ 'ի մոլութի՝ դարձուցանեն։ * Իսկ
պօղոս ասէ, ո՛չ մոլիմ՝ քա՛ջդ փեստոս, այլ զցա-
26 ծուէ՝ և զճշմարտուէ՝ բանս բարբառիմ։ * Գի-
տակ իսկ է այսոցիկ արքայ, ընդ որում և հա-
մարձակեալդ խօսիմ. քանզի ծածկել 'ի քէն ի-
միք 'ի սոցանէ՝ չառնո՛ւմ յանձն. զի ո՛չ եթէ
27 յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս։ * Հաւա-
տա՞ս արքա՛յ ագրիպպա մարգարէից. գիտեմ զի
28 հաւատաս։ * Եւ ասէ ագրիպպաս ցպօղոս, փո-
քու իմն հաւանեցուցանես զիս լինել քրիստո-
29 նեայ։ * Եւ պօղոս ասէ. խնդրէի յա՜յ՝ և փոքու
և մեծաւ՝ ո՛չ միայն զքեզ՝ այլ զամենեսեան որ
լսեն ինձ այսօր՝ լինել այսպիսի ոպ՝ և եսս եմ,
30 բաց 'ի կապանաց աստի։ * Յոտն եկաց արքայն
և դատաւորն և բերինիկէ, և որ ընդ նոսայն
31 նստէին։ * Եւ իբրև գնացին, խօսէին ընդ մի-
մեանս և ասէին. թէ ոչի՛նչ արժանի մահու կամ
32 կապանաց գործէ այրս այս։ * Իսկ ագրիպպաս
ցփեստոս ասէ. արձակել մարթ էր զայրս զայս՝
եթէ ոչ էր բողոքեալ 'ի կայսր։

ԳԼ. ԻԷ։

1 Իբրև հրամայեցաւ մեզ նաւել յիտալիա,
տային զպօղոս՝ և զայլս ոմանս կապեալս ցհա-
րիւրապետ մի, որում անուն էր յուղիոս սե-
բաս-

բաստեան գնդին ։ * Եւ ելեալ 'ի նաւ մի անդ- 2
րամինտացի, որ երթալոց էր 'ի կողմանս ասիաց-
ւոց՝ գնացաք. էր ընդ մեզ և արիստարքոս՝ մա-
կեդոն Թեսաղոնիկեցի ։ * Եւ 'ի վաղիւ՝ անդր 3
իջաք 'ի սիդոնն. և մարդասիրութիւն ցուցեալ յու-
ղիայ առ պօղոս, հրամայեաց առ բարեկամսն
երթալ՝ և դարման գտանել ։ * Եւ անտի ելեալ 4
խոնարհագոյն նաւեցաք 'ի կիպրոս՝ վն հողմոյն
ընդդէմ լինելոյ ։ * Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն 5
կիւլիկեայ և պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք 'ի սմի-
ռայ լիկիացւոց ։ * Եւ անդ գտեալ հարիւրա- 6
պետին զնաւ մի աղէքսանդրացի՝ որ երթայր յի-
տալիա, եմոյծ զմեզ անդր ։ * Եւ 'ի բազում ա- 7
ւուրս ծանրանաւեալք՝ հազիւ հասաք առ կնի-
դաւ. և 'ի չթողացուցանել մեզ հողմոյն, նաւե-
ցաք խոնարհագոյն 'ի կրետէ առ սաղմոնեաւ ։
* Հազիւ անցեալ առ նովաւ՝ եկաք 'ի տեղի 8
ինչ՝ որ կոչէր գեղեցիկ նաւահանգիստ. յոր
հուպ էր քաղաքն ղասեայ ։ * Եւ իբրև բազում 9
ժամանակք անցանէին, և սխալ ևս լինէր նա-
ւելոյն. և վասն այն ինչ ևս պահոցն անցանելոյ,
տայր խրատ պօղոս, * և ասէ ցնոսա. արք՝ տե- 10
սանեմ զի թշնամանօք և բազում վնասու՝ ոչ
միայն բեռինդ և նաւիդ, այլ և անձանց մերոց
լինելոց է նաւարկութիւն ։ * Իսկ հարիւրապետն 11
նաւապետին և նաւավարին առաւել անսայր՝
քան բանիցն պօղոսի ։ * Իբրև դժպատեհ իմն 12
թուէր նաւահանգիստն առ 'ի ձմերել, բազումք
խորհեցան գնալ անտի. Թերևս կարասցեն հա-
սանել 'ի փիւնիկէ՝ ձմերել 'ի նաւահանգստին
կրետացւոց, որ հայէր ընդ հարաւակողմն և ընդ
աշխարհն ։ * Եւ 'ի շնչել հարաւոյն, համարեցան 13

ուր

ուր դիմեալն էին հասանել. և արկեալ՝ մօտ ան-
14 ցանէին զկրետեաւ : * Եւ ո՛չ յետ բազում ժա-
մուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ ուռուցիկ, որ կոչի
15 եւրակիկլոն : * Ընդ յափշտակել նաւին՝ և 'ի
չհանդուրժել ընդդէմ հողմոյն, թոյլ տուեալ
16 երթայաք և գայաք : * 'Ի կղզի ինչ դիմեալ՝
որ կոչէր կղօդեա, հազիւ կարացաք ըմբռնել
17 զմակոյկն : * Զոր առեալ՝ յօդնականութիւն կա-
պէին ընդ նաւն, երկուցեալ թէ գուցէ 'ի յոր-
ձանուտն անկանիցին. իջուցեալ զառագաստն՝
18 այնպէս երթային և գային : * Եւ 'ի սաստկա-
գոյն վշտանալոյն մերոյ՝ 'ի վաղիւ անդր զկարա-
19 սին ընկեցիկ առնէին : * Եւ յերիր աւուր ընդ
20 իւրեանց ձեռն՝ զգործին նաւին ընկեցին : * Իբ-
րև ո՛չ արև՝ և ո՛չ աստեղք երևէին 'ի բազում
աւուրս, և ձմեռն ոչ սակաւ կայր 'ի վրա, ապա
21 բառնայր ամ յոյս փրկուեն մերոյ : * Եւ զի բա-
զում աւուրս նօթի էին, յայնժամ պօղոս կա-
ցեալ 'ի մէջ նց՝ ասէ. պարտ էր ձեզ ո՛վ արք՝ ան-
սալ ինձ, և ո՛չ ելանել 'ի կրետեայ՝ և շահել
22 զվիշտս զայս՝ և զվնաս : * Եւ արդ՝ խրատեմ
զձեզ քաջալերել. զի վնաս անձին՝ և ո՛չ միում 'ի
23 ձէնջ լինիցի, բաց 'ի նաւէդ : * Քանզի երևե-
ցաւ ինձ յայսմ գիշերի հրեշտակ ա՛յ՝ որոյ եսն
24 եմ, և պաշտեմ զնա. * և ասէ. մի՛ երկնչիր պօ-
ղէ, կայսեր ևս պարտ է քեզ յանդիման լինել.
և ահա շնորհեալ է քեզ ա՛յ զամենեսեան, որ են
25 ընդ քեզ 'ի նաւիդ : * Ա՛ն այսորիկ քաջալերե-
ցարո՛ւք ա՛րք, զի հաւատամ յա՛ծ՝ թէ այսպէս
26 լինի՝ զորօրինակ խօսեցաւ ընդ իս : * Բայց 'ի
կղզի ինչ հասանէ մեզ անկանել :
27 * Իբրև չորեքտասաներ որդ գիշեր լինէր՝ մինչ-
դեռ

գեռ ծփէաք ի հանդրին անդունդս , ի մէջ
գիշերին կարծէին նաւավարքն եթէ հասեալ
իցեն յաշխարհ ուրեք : * 28 Եւ ընկեցեալ զա-
գունդն գտին գիրկս քսան . և սակաւ ինչ
դադարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին գիրկս
հնգետասան : * 29 Ա՛յլ հարեալ թէ գուցէ ի
խիստ ինչ տեղիս անկանիցին , յետուստ կողմն
նէ ընկեցին խարիսխս չորս . ըղձանային ա-
գուն լինելոյ : * 30 Նաւավարքն խնդրէին
փախչել ի նաւէ անտի . և իջուցեալ զնաւն ի
ծով անդր՝ պատճառանս եք՝ որպէս թէ առաջս
կողմանէ խարիսխս ձգել իցեն : * 31 Ասէ պօ-
ղոս ցհարիւրապետն և
զօրականսն . եթէ ոչ
դոքա մնան ի նաւի ,
դուք ապրել ոչ կարիք :
* 32 Այնժամ զօրականք
հատին զլարս կրին՝ և
ի բաց ընկեցին : * 33 Ե
լինել , աղաչէր պօղո
զամենեսեան առնուլ
կերակուր , ասէ . այս չ
որպէսզի յերեքտասաներորդ օր է
որում՝ անկ ունիք նօթ
իս կատարել , և չէ ինչ
ճաշակեալ : * 34 Ա
աղաչեմ զձեզ՝ ճաշակել
կերակուր , զի այն իսկ
վ ձերոյ փրկուե է . զի
ոչ ուրուք ի ձենջ մ
ոյզ ի գլխոյ կորիցէ :
* 35 Եւ զայս ասաց զայ
ս , առեալ հաց՝ գոհացաւ
զքաւ առաջի ամենեցուն
, եբեկ և սկսաւ ուտել :
* 36 Եւ քաջալերեցան
ամենեքին , և նոքա առին
կերակուր : * 37 Եւ էաք
ամք հոգիք ի նաւին՝ եր-
կերակուր : * 38 Եւ
և վեց : * Իբրև յագե-
ցան կերակրոյն , և թե
թևացուցին զնաւն՝ թա
փեալ զցորեանն ի ծով
ն : * 39 Եւ իբրև այգ եղև
զերկիրն ոչ ճանաչէին
, բայց զոգ մի նշմարե-
ին թէ ափն ծովուն
իցէ . յոր խորհէին թէ
հնար ինչ իցէ՝ զերծո
ւցանել զնաւն : * 40
զկա-

զխարիսխսն հատեալ՝ ընկեցին 'ի ծովն, թողա-
ցուցին զխառնելիս թևոցն, և 'ի բաց առին զա-
ռագաստն. և ետուն հողմոյն յափն կոյս ծո-
41 վուն: * Ընկեալ 'ի տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին
զնաւն. և առաջին կողմն նաւին խրեալ՝ ան-
շարժ մնայր, և յետին կողմն քակէր 'ի բռնու-
42 թէն: * Եւ զօրականացն խորհուրդ արարեալ՝
զի զկապեալսն սպանցեն, և մի՛ ոք լուղիցէ և
43 փախիցէ: * Եւ հարիւրապետն քանզի կամեցաւ
ապրեցուցանել զպօղոս՝ արգել զնոսա 'ի խոր-
հրդոյն. հրամայեաց զի որ կարօղն իցեն լու-
ղել՝ անկանիցին նախ, և 'ի ցամաք ելանիցեն.
44 * և զայլսն՝ զորս 'ի տախտակս, և զորս յայլ ինչ
կահ 'ի նաւէ անտի. և այսպէս եղև ամենեցուն
փրծանել յերկիր:

ԳԼ. ԻԸ:

1 Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք թէ մելի-
տինէ էր անուն կղզւոյն. բայց բարբարոսքն
շնորհեցին ոչ սակաւ մարդասիրութիւն մեզ:
2 * Քանզի լուցին խարոյկ՝ և ընկալան զամենե-
սին զմեզ վասն անձրևին որ ստիպէր՝ և վասն
3 ցրտոյն: * Եւ 'ի ժողովել պօղոսի խռիւ ինչ
բազում՝ և դնել 'ի վերայ խարուկին, իժ մի 'ի
4 ջերմութէն ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նր: * Եւ
իբրև տեսին բարբարոսքն կախեալ զգազանն
զձեռանէ նր, ասէին ցմիմեանս. ուրեմն սպա-
նօղ է այրս այս՝ որ թէպէտ և ապրեցաւ 'ի ծո-
5 վէն, իրաւունքն չետուն կեալ: * Եւ նր թօ-
թափեալ զգազանն 'ի հուրն, եղև նմա չար և
6 ոչինչ: * Եւ նոքա ակն ունէին նմա այտնլոյ՝
կամ անկանելոյ՝ և յանկարծակի մեռանելոյ:

իբրև շատ ակն կալեալ՝ և տեսանէին թէ ոչինչ
վնաս եղև նմա՝ դարձեալ դարձուցեալ զբանսն՝
ասէին թէ ա՜ծ ոմն է։ * Եւ շուրջ զտեղեաւն 7
զայնուհիկ էին գիւղք գլխաւորի կղզւոյն՝ ո-
րում անուն էր պոպղիոս. որ առ զմեզ յերաշխի
զերիս աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ։ * Եւ եղև 8
հօրն պոպղեայ 'ի ջերմն և յախտ թանչից հի-
ւանդանալ՝ դնել։ առ որ մտեալ պօղոս՝ և կա-
ցեալ յաղօթս՝ եդ զձեռն և բժշկեաց զնա։
* Եւ իբրև այս եղև, այլ հիւանդք՝ որ էին 'ի 9
կղզւոջն՝ գային և բժշկէին. * որք և բազում 10
պատուհովք պատուհեցին զմեզ. և իբրև գնա-
ցաք, ետուն՝ որ ինչ պէտք էին։
* Եւ յետ երից ամսոց ելաք 'ի նաւ մի աղէք- 11
սանդրացի՝ որ ձմերեալ էր 'ի կղզւոջն նշանա-
ւորաւ դիոսկուրացւոց։ * Եւ իջեալ 'ի սիրա- 12
կուսա՝ եղաք աւուրս երիս։ * Ուստի գնացեալ 13
հասաք 'ի հռեգիովն. և յետ աւուր միոյ 'ի շնչել
հարաւոյն, երկօրեայք եկաք 'ի պատիողոս։
* Ուր և գտաք եղբարս՝ աղաչեցեալք 'ի նոցա- 14
նէ լինել աւուրս եօթն. և ապա ելաք 'ի հռովմ։
* Եւ անտի լուհեալ եղբարց զմէնջ՝ ելին ընդ 15
առաջ մեր մինչև յորգոստայն ապփեայ՝ և երիցն
կրպակաց. զոր տեսեալ պօղոսի՝ գոհացաւ զա՜յ՝
և քաջալերեցաւ։ * Եւ իբրև մտաք 'ի հռովմ, 16
հրամայեցաւ պօղոսի լինել առանձինն հանդերձ
զինուհորաւն՝ պահպանաւ իւրով։ * Եւ եղև 17
յետ երից աւուրց՝ կոչել նմա զհրէիցն գլխա-
ւորս. և իբրև եկին, ասէ ցնոսա. ես՝ արք եղ-
բարք՝ ոչինչ հակառակ գործեալ ժողովրդեանն՝
կամ կրօնիցն հայրենեաց. կապեալ յերուսաղէ-
մէ՝ մատնեցայ 'ի ձեռս հռովմայեցւոց։ * Որք 18

իբրև դատեցան զնա՝ կամեցան արձակել, վասն և
19 ոչ մի ինչ ինայս մահու գտանել յնմ։ * Ի հա-
կառակել հրեիցն, հարկ եղև գողգոթել ի կայսր.
իբր ոչ ելեն զազգէն իմմէ ունել ինչ չարա-
20 խօսել։ * Վասն այսր պատճառանաց աղաչեցի
զձեզ՝ տեսանել և խօսել. քանզի վասն յուսոյն
21 իսրայէլի կամ ի շղթայս յայսոսիկ։ * Այլ նո-
քա ասեն ցնա. մեք ոչ թուղթս ինչ վասն քո
ընկալաք ի հրէաստանէ, և ոչ եկեալ ոք յեղ-
բարց պատմեաց՝ կամ խօսեցաւ ինչ վասն քո
22 չարութեան։ * Լսայց աղաչեմք ի քէն լսել թէ
զինչ խորհիցիս. զի վասն հերձուածոյդ այդորիկ
յայտ իսկ է մեզ, զի ամենուրեք հակառակուի
23 կրէ։ * Ասաց եղեալ նմա օր մի, եկին ի վանն
առ նա բազումք. որոց պատմէր վկայաբար զար-
քայութիւն այ. և հաւանեցուցանէր զնոսա վասն յի,
յօրինացն Մովսեսի և ի մարգարէից՝ յայգուէ
24 միշտ ցերեկոյ։ * Այլ ոմանք հաւանէին բանի-
25 ցըն, և կէսքն չհաւատային։ * Այլ անմիաբանք
լեալ միմեանց՝ արձակէին, յասելն պօղոսի բան
մի. Թէ բարւոք խօսեցաւ հոգին սբ ի ձեռն
26 եսայեայ մարգարէի առ հարսն մեր. * և ասէ.
Երթ առ ժողովուրդն, և ասասցես. լսելով լսիցէք
ջնքՁ և ոչ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և ոչ
27 տեսջիք։ * Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդ-
դեհանն այնորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանր
լուան, և զաչս իւրեանց կափուցին, զի ոչ եր-
քեք տեսցեն աչօք և ականջօքն լսիցեն և սրտ-
իւք իմասցեն՝ և դարձցին, և բժշկեցից զնոս.
28 * Այլ արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ զի տեառնասաց
առաքեցաւ փրկութիւնն այ՝ նոքին և լսիցեն։
29 (* Այլ իբրև զայս ասաց՝ արտաքս գնացին ի
նմա-

նմանէ հրէայքն • որք ունէին 'ի մէջ ինքեանց
զբազում խնդիրս ։) * Եւ եղև զերկեամմի՝ 30
բովանդակ իւրով վարձու • * և ընդունէր զա- 31
մենեսեան որ մտանէին առ նա ։ * Քարոզէր 32
զարքայութիւն ա՜յ, և ուսուցանէր վասն տեառն
յի՛ քի՛, անխափան՝ ա՜մ համարձակութ՜բ ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս ծառայ
յի՛ քի՛, կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ յա-
2 ւետարանն ա՛յ. * որ յառաջ խոստացաւ 'ի ձեռն
3 մարգարէից իւրոց գրովք սրբովք, * վ՛ս որդ-
ւոյ իւրոյ եղելոյ 'ի զաւակէ դաւթի ըստ մարմ-
4 նոյ. * սահմանելոյ որդւոյն ա՛յ զօրութ՛բ ըստ
հոգւոյն սրբութ՛ե. 'ի յարուէ՛ մեռելոց յի՛ քի՛
5 տ՛ն մերոյ. * որով ընկալաք շնորհս և առաքե-
լութ՛ի՝ 'ի հնազանդութ՛ի հաւատոց յա՛մ հեթա-
6 նոսս վ՛ս անու՛ան ն՛ր. * յորս և դուք էք կո-
7 չեցեալ յի՛ քի՛ : * Ամենեցուն որոց էք 'ի հռովմ,
սիրելեաց ա՛յ՝ կոչեցելոց ս՛բց, շնորհք ընդ ձեզ
և խաղաղութ՛ի յա՛յ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տ՛նէ յ՛սէ
8 քս՛է : * Նախ գոհանամ զա՛յ իմոյ 'ի ձեռն յի՛
քի՛ վ՛ս ձեր ամենեցուն. զի հաւատք ձեր պատ-
9 մեալ ե՛ն ընդ ա՛մ աշխարհ : * Ա կայ է ինձ ա՛ծ,
զոր պաշտեմն հոգւով իմով յաւետարանի որդ-
10 ւոյ ն՛ր, * թէ ոա՛ զյիշատակ ձեր առնեմ յա՛մ
ժամ յաղօթս իմ, աղաչելով՝ զի թերևս երբէք
յաջողեսցի ինձ կամօքն ա՛յ գալ առ ձեզ :

* Քան-

* Քանզի անձկացեալ եմ տեսանել զձեզ, զի 11
փոխեցից 'ի ձեզ շնորհս ինչ հոգևորս՝ առ 'ի
հաստատել զձեզ. * այսինքն է, միսիթարակից 12
լինել ձեզ վ՚ն ընդ միմեանց իմոյ և ձերդ հաւա-
տոց: * Ո՛չ կամիմ եթէ տգէտք իցէք եղբարք. 13
զի բազում անգամ յօժարեցի գալ առ ձեզ, և
արգելայ մինչև ցայժմ. զի և 'ի ձեզ գտից պը-
տուղ ինչ որպէս և յայլ հեթանոսս: * Քանզի 14
յունաց և բարբարոսաց՝ իմաստնոց և անմտից
պարտապան եմ, * այնպէս՝ որչափ իմովսանն, 15
յօժարութ՚ն և ձեզ՝ որ 'ի հռովմդ էք՝ աւետա-
րանել: * Զի ո՛չ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զա- 16
ւետարանն. քանզի զօրութի՚ն ա՚յ է 'ի փրկութի՚ն
ա՚մ հաւատացելոց. նախ հրէի՝ և ապա հեթա-
նոսի: * Զի արդարութի՚ն ա՚յ նովաւ յայտնի 'ի 17
հաւատոց 'ի հաւատս. ոպ՚ և գրեալ է, թէ ար-
դարն 'ի հաւատոց կեցցէ:
* Քանզի յայտնելոց է բարկութի՚ն ա՚յ յերկնից 18
'ի վ՚ր ա՚մ ամբարշտութ՚ն և անիրաւութ՚ն մարդ-
կան. որք զճշմարտութի՚ն անիրաւութ՚ն ունին.
* վ՚ն զի գիտութի՚ն ա՚յ յայտնի է 'ի ն՚ն. քանզի 19
ա՚ծ իսկ յայտնեաց ն՚ց: * Զի աներևոյթք ն՚ր 20
'ի սկզբանէ աշխարհի, արարածովքս իմացեալ
տեսանին. այսինքն է՝ մշտնջենաւորութի՚ և զօրութի՚
և ա՚ծութի՚ ն՚ր. զի ո՛չ գտանիցեն ամենևին տալ
պատասխանի: * Զի ծանեան զա՚ծ, և ո՛չ իբ- 21
րև զա՚ծ փառաւորեցին՝ կամ գոհացան. այլ
նանրացան 'ի խորհուրդս իւրեանց, և խաւարե-
ցան անմտութ՚ն սիրտք նոցա: * Զանձինս առ 22
իմաստունս ունէին՝ յիմարեցան: * Եւ փոխե- 23
ցին զփառս անեղծին ա՚յ՝ 'ի նմանութի՚ պատկերի
եղծանելի մարդոյ և թռչնոց և չորքոտանեաց և

սող-

24 սողնոց : * Վա՜յ որոյ մատնեաց զնա ձա՛ծ ՚ի ցան-
կութիւն սրտից նո՛ց ՚ի պղծուի՛ , անարգել զմար-
25 մինս իւրեանց յանձինս . * որք փոխանակեցին
զճշմարտութի՛ւն յայ ընդ սուտե՛ . հնազանդեցան՝ և
պաշտեցին զարարածս , և ո՛չ զարարիչն . որ է
26 օրհնեա՛լ յաւիտեանս . ամէն : * Վա՜ս այնորիկ
մատնեաց զնա ձա՛ծ ՚ի կարիս անարգութե՛ . զի էգք
նոցա փոխանակեցին զպէտս բնականս ՚ի պէտս
27 անբնականս : * Նոյնպէս և արուքն թողեա՛լ
զբնական պէտս իգուե՛ն , բորբոքեցան ցանկու-
թի՛ք իւրեանց ՚ի միմեանս . արուք ընդ արուս
զխայտառակութի՛ւն գործէին , և զդարձ փոխարի-
նին՝ որ պարտ էր մոլորութեան նոցա՝ յանձինս
28 իւրեանց ընդունէին : * Եւ ո՛րպէս զի ո՛չ ընտրե-
ցին զձա՛ծ ունել ՚ի գիտութե՛ , մատնեաց զնա ձա՛ծ
՚ի միտս անարգութեան՝ գործել զանարժանս .
29 * լցեալս ամենայն անիրաւութի՛ւ , պոռնկութի՛ւ անզգա-
մութի՛ւ ագահութի՛ւ չարութի՛ւ , լի նախանձու , սպա-
նութի՛ւ հերձուի՛ , նենգութի՛ւ չարաբարութի՛ւ , չոգ-
30 մոգք * չարախօսք ատելա՛գք ձա՛ծատեացք թշնամանօղք
ամբարտաւանք ամբարձեալք , գտիչք չարեաց ,
31 ծնօղս անարգութի՛ւ . * անմիտք ուխտադրուժք
32 անսէրք անողորմք : * Այլ՝ զոր հա-
տեալ էին յայ իրաւանցն վե՛ր , եթէ որ զայս-
պիսիսն գործեն՝ արժանի են մահու . և ո՛չ միայն
որ զայն առնեն , այլ և որ կամակիցն լինին գոր-
ծելեացն :

ԳԼ. Ա.

1 Վա՜յ որոյ առանց պատասխանի տալոյ էս ո՛վ
մարդ՝ որ դատիս : զի որով դատիս զըն-
կերն , զանձն քո դատապարտես , զի դու զնոյն
գոր-

գործեա՝ որով դատիմ։
* Ո՛անգղ գիտեմք, եթէ այ դատաստանն ճշ- 2
մարտութիբ է ի վերայ այնոցիկ՝ որ զայնպիսիսն
գործեն։ * Իսկ արդ՝ խորհիցին զայս ով մարդ, 3
որ դատիս զայնոսիկ՝ որ զայնպիսիսն գործեն՝
և դու զնոյնն գործես, եթէ դու ապրելոց ի- 4
ցես ի դատաստանագ անտի այ։ * Եթէ զմե-
ծութիբ քաղցրութեան նր, և զներելոյն և զեր-
կայնամտութիբն արհամարհիցես • չգիտիցես զի
քաղցրութիւն այ զքեզ յապաշխարուբ ածէ։
* Ո՛. յի ըստ խստուբ քումմ, և ըստ անզղջ սրտի՝ գանձես անձին քումմ բարկութիբ՝ յաւուր բարկուբ և յայտնուբ արդար դատաստանին այ։ * Որ հատուցանէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց • * որ համբերութիբ են ի գործս քա- 7
ջութեան զփառս և զպատիւ և զանեղծուբ խնդ- 8
ութիւն, զկեանսն յաւիտենից։ * Իսկ որ ի հակա-
ռակուբ անտի են՝ և ապստամբք ի ճշմարտուբն՝
և զհետ երթեալ զանիրաւութեան, բարկութիբ և սրտմտութիւն։ * Նեղուբ և անձկութիբ ի վե- 9
դոյ՝ որ գործէ զչար • նախ հրեի՝ և ապա հե-
թանոսի։ * Փառք պատիւ և խաղաղութիւն ամե՛ն 10
որ գործէ զբարի • նախ հրեի՝ և ապա հեթա-
նոսի։ * Ո՛չ է ակնառուբիւն առաջի այ։ 11
* Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մեղան, ար- 12
տաքոյ օրինացն կորնչին • և որք ընդ օրինաւքն մե-
ղան, օրինաւքն և դատեսցին։ * Ո՛չ ունկնդիր 13
լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի այ,
այլ առնելիք օրինացն արդարասցին։ * Ո՛. յի 14
յորժամ հեթանոսք՝ որ զօրէնս ո՛չ ունին, բնու-
թիբ զօրինացն գործիցեն, նոքա որ զօրէնսն ո՛չ
ունին՝ անձանց իւրեանց իսկ են օրէնք։ * որք 15

յու-

ցուցանեն զգործս օրինացն գրեալ 'ի սիրտս իւ-
րեանց՝ վկայութ՟ մտաց իւրեանց, և յանդիմա-
նել զմիմեանս 'ի խորհրդոց իւրեանց, կամ թէ
16 պատասխանի իսկ տալ, * յաւուրն՝ յորում դա-
տիցի ա՟ծ զգաղտնիս մարդկան՝ ըստ աւետարա-
17 նիս իմոյ, 'ի ձեռն յի՟ քի՟: * Ապա եթէ դու
հրէայ անուանեալ ես, և յեցեալ ես յօրէնսն՝
18 և պարծիս յա՟ծ, * և գիտես զկամս նր՟, և ընտ-
19 րես զլաւն, և խրատեալ ես յօրինացն. * վստահ
ես յանձն քո առաջնորդ լինել կուրաց՝ լոյս
20 խաւարելոց՝ * խրատիչ անզգամաց՝ վարդապետ
տղայոց. ունել զկերպարանս գիտութ՟ և ճշմար-
21 տութ՟ օրինացն: * Իսկ արդ՝ որ ուսուցանես
զընկերն, զանձն քո ո՛չ ուսուցանես. որ քարո-
22 զես չգողանալ՝ գողանաս. * որ ասես չշնալ՝
շնաս. որ գարշիս 'ի մեհենաց՝ զսեղանս կողոպ-
23 տես. * որ օրինօքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օ-
24 րէնսն զա՟ծ անարգես: * Զի անուն ա՟յ վասն
ձեր հայհոյի 'ի մէջ հեթանոսաց՝ ոպ՟ և գրեալ է:
25 * Թլփատութ՟ օգնէ՝ եթէ զօրէնսն պահիցես.
ապա եթէ յանցաւոր օրինացն իցես, թլփա-
26 տութ՟ քո անթլփատութ՟ եղև: * Իսկ եթէ
անթլփատութ՟ն զիրաւունս օրինացն պահիցէ.
ո՞չ ապաքէն անթլփատութ՟ նր՟ 'ի թլփատութ՟
27 համարեսցի. * և դատիցի՝ որ 'ի բնէ անթլփա-
տութ՟ զօրէնսն կատարելով՝ զքեզ, որ գրովն
և թլփատութ՟ն յանցաւոր օրինացն իցես:
28 * Զի ո՛չ եթէ՝ որ յայտնի հրէայն է, և ո՛չ որ
29 յայտնի մարմնով թլփատութ՟. * այլ որ 'ի ծա-
ծուկ հրէայն է, և թլփատութ՟ սրտի հոգւով՝
և ո՛չ գրով. որոյ գովութ՟ն ո՛չ 'ի մարդկանէ է,
այլ յա՟յ:

ԳԼ:

ԳԼ. Գ.

Իսկ արդ՝ զի՞նչ աւելի է հրէին, կամ զի՛նչ օ- 1
գուտ 'ի թլփատութէ՝ անտի։ * Բազում ինչ 2
ա՜մ իրօք. նախ այն իսկ՝ զի հաւատարիմ եղեն
պատգամքն ա՜յ։ * Իսկ արդ՝ եթէ չէ՛ր հաւա- 3
տացեալ ոմանց՝ միթէ անհաւատութի՞ նոցա զա՜յ
հաւատսն խափանէ՞ր. քա՛ւ լիցի։ * Արդ՝ եղիցի 4
ա՜ծ ճշմարիտ՝ և ա՜մ մարդ սուտ. ոպ՜ և գրեալ
է. ոպ՜ արդար եղիցիս 'ի բանս քո, և յաղթես-
ցես 'ի դատել քեզ։ * Իսկ արդ՝ եթէ ապիրա- 5
տութի՞ մեր զա՜յ արդարութի՞ յանդիման կացու-
ցանէ՝ զի՛նչ ասեմք. մի թէ անիրաւ ի՞նչ է ա՜ծ՝
որ ածէ զբարկութի՞, * ըստ մարդկուե՞ ասեմ. 6
քա՛ւ լիցի. ապա թէ ոչ՝ զիա՛րդ դատի ա՜ծ զաշ-
խարհ։ * Զի եթէ ճշմարտութի՞ն ա՜յ յիմում 7
ստութե՞ն առաւելաւ 'ի փառս ն՞ր, զի՞ և ես
իբրև զմեղաւոր դատիմ։ * Եւ կամ թէ՝ որպ՜ 8
հայհոյիմքն, և ոպ՜ ասեն զմէնջ ոմանք ասել, թէ
արասցուք զչար՝ զի եկեսցէ բարի. որոց դա-
ատատանքն յիրաւի են։ * Եւ արդ՝ ի՞ւ ի՞ւիք ա- 9
ռաւել իցեմք. ապաքէն և ո՛չ ի՞ւիք. քանզի յա-
ռաջագոյն իսկ մեղադիր եղեաք հրէից և հե-
թանոսաց՝ ամենեցուն ընդ մեղօք լինելոյ։ * Ոպ՜ 10
և գրեալ է. թէ ոչո՛ք է արդար՝ և ո՛չ մի. * և ո՛չ 11
գոյ՝ որ իմանայ, և ոչո՛ք է՝ որ խնդրէ զա՜ծ։
* Ամենեքեան խոտորեցան, 'ի միասին անպիտա- 12
նացան։ ոչո՛ք է որ առնէ զքաղցրութի՞, և ոչո՛ք է
մինչև 'ի մի։ * Գերեզման բաց է կոկորդ նց՜, 13
լեզո՛ւօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։ թոյնք ի-
ժից 'ի ներքոյ շրթանց նց՜։ * Որոց բերանք ա- 14
նիծիւք և դառնութբ՜ լի են։ * Երագ են ոտք 15
նց՜

16 նգ հեղուլ զարիւն ։ * Բեկումն և թշուառութի
17 'ի ճանապարհս նց. * և զճանապարհն խաղաղու-
18 թեան ոչ ծանեան ։ * Ո՛չ է երկիւղ այ առաջի ա-
չաց նոցա ։
19 * Բայց գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն՝
այնոցիկ որ ընդ օրինօքն են ասեն. զի ամ բերան
խցցի, և դատապարտ լիցի ամ աշխարհ այ ։
20 * Զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ամ
մարմին առաջի նր. քանզի օրինօքն է գիտութի
21 մեղաց ։ * Բայց արդ՝ առանց օրինացն իսկ ար-
դարութիւն այ յայտնեալ է՝ վկայեալ յօրինաց
22 անտի՝ և 'ի մարգարէից ։ * Քանզի արդարութիւն
այ 'ի հաւատոց անտի յի քի յամ հաւատա-
23 ցեալս. և ոչ ինչ է խտիր ։ * Քանզի ամենեքեան
մեղան. և նուազեալ են 'ի փառաց անտի այ ։
24 * Եւ արդարանան ձրի նորին շնորհօք 'ի ձեռն
25 փրկուե որ 'ի քս յս. * զոր յառաջն եդ ած 'ի
քաւութի 'ի ձեռն հաւատոց արեամբն նր, 'ի
հանդէս արդարուե նր վս թողուե յառաջա-
26 գոյն մեղացն գործելոց, * 'ի ներելն այ՝ 'ի հան-
դէս արդարուե նր 'ի ժամանակի յայսմիկ. զի
եղիցի նա արդար, և արդարացուսցէ զայն՝ որ
27 'ի հաւատոցն յի ։ * Իսկ արդ՝ ո՞յր են պարծանքն.
արգելան ։ յորո՞ց օրինաց, 'ի գործոց անտի՞. ոչ,
28 այլ 'ի հաւատոցն օրինաց ։ * Քանզի համարիմք
հաւատովք արդարանալ մարդոյ՝ առանց գոր-
29 ծոց օրինաց ։ * Եթէ հրէի՞ց միայն իցէ ած՝ և
30 հեթանոսաց ոչ. այո՝ և հեթանոսաց ։ * Զի ե-
թէ մի է ած՝ որ արդարացուցանէ զթլփատու-
թի՝ն 'ի հաւատոց, ապա և զանթլփատութի՝ն նո-
31 վին հաւատովք ։ * Արդ՝ զօրէնսն ինչ խափա-
նեմք հաւատովքս, քա՛ւ լիցի. այլ զօրէնսն
հաստատեմք ։ ԳԼ.

ԳԼ. Դ.

Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք զդտանելն աբրահա- 1
մու նահապետին մերոյ ըստ մարմնոյ։ * Զի 2
եթէ աբրահամու գործովք էր արդարացեալ՝
ունել ունէր պարծանս՝ այլ ո՛չ առ ա՜ծ։ * Իսկ 3
զի՞նչ ասիցէ գիր. հաւատաց աբրահամ յա՜ծ՝ և
համարեցաւ նմա յարդարուի՜։ * Բայց այնմ որ 4
գործիցէն, ո՛չ համարին վարձքն ըստ շնորհաց՝
այլ ըստ պարտեաց։ * Իսկ այնմ որ ո՛չն գործի- 5
ցէ՝ բայց հաւատայցէ յայն, որ արդարացուցա-
նէ զամբարիշտսն, համարին հաւատք ն՜ր յար-
դարութի՜։ * Որ՜պ և դաւիթ ասէ զերանութի՜ 6
մարդոյ՝ որում ա՜ծ համարի արդարուի՜ առանց
գործոց։ * Երանի՛ որոց թողան անօրէնուի՜ք, 7
և որոց ծածկեցան մեղք իւրեանց։ * Երա- 8
նեալ է այր՝ որում ո՛չ համարեսցի ա՜ր զմեղս ն՜ր։
* Արդ՝ երանուի՜ս այս 'ի վ՜ր թլփատուե՞ է, 9
եթէ 'ի վ՜ր անթլփատուե՜. քանզի ասեմք՝ եթէ
համարեցան աբրահամու հաւատքն յարդարուի՜։
* Արդ զիա՞րդ համարեցան. մինչդեռ 'ի թլփա- 10
տութե՞ էր՝ եթէ յանթլփատուե՜։ ո՛չ 'ի թլփա-
տուե՜ն, այլ յանթլփատուե՜։ * Եւ նշանակ առ 11
զթլփատուի՜ն, կնիք արդարուե՜ հաւատոցն՝ որ
յանթլփատութե՜ անտի. * զի եղիցի նա հայր 12
ա՜մ հաւատացելոց, որ յանթլփատուե՜ անտի ի-
ցեն. առ 'ի համարելոյ և ն՜ց արդարուի՜. և հայր
թլփատուե՜՝ որոց ո՛չ 'ի թլփատուե՜ անտի և եթ,
այլև որոց երթայցեն ընդ հետս անթլփատութե՜
հաւատոց հօր մերոյ աբրահամու։
* Զի ո՛չ եթէ օրինօքն են աւետիքն աբրահա- 13
մու՝ և զաւակի ն՜ր ժառանգ լինել աշխարհի,

այլ

14 այլ 'ի հաւատոցն արդարուէ ։ * Զի եթէ որք
յօրինացն են, ժառանգ իցեն. ապա ընդունայն
15 են հաւատքն՝ և դատարկ աւետիքն ։ * Քանզի
օրէնքն զբարկութիւն գործեն. բայց ուր ո՛չ են օ-
16 րէնք՝ և ո՛չ յանցանք ինչ ։ * Ա՛ն այնորիկ 'ի հա-
ւատոց անտի, զի ըստ շնորհացն իցէ. առ 'ի լի-
նելոյ հաստատուն աւետեացն ամ զաւակին. ո՛չ
այնմ միայն՝ որ յօրինաց անտի, այլ և այնմ որ 'ի
հաւատոցն աբրահամու. որ է հայր մեր ամե-
17 նեցուն. * որպ և գրեալ է, թէ հայր ազգաց
բազմաց արարից զքեզ առաջի ա՛յ. որում հա-
ւատաց՝ եթէ կենդանի առնէ զմեռեալս, և
18 կոչէ զչգոյն իբրև զգոյ ։ * Որ յանյոյսն յու-
սով հաւատաց լինել նմա հայր ազգաց բազմաց.
ոպ և ասացաւն, թէ այնպս եղիցի զաւակ քո ։
19 * Եւ նա ո՛չ երկմտեաց 'ի հաւատոցն. թէպէտ
և հայեցաւ 'ի մարմին իւր այնուհետև իբրև 'ի
մեռեալ. քանզի զհարիւրամենիւք ուրեմն էր.
20 և 'ի մեռելութիւն յարգանդին սառայի ։ * Բայց
յաւետեացն ա՛յ ո՛չ երկմտեաց անհաւատութ.
21 այլ զօրացաւ հաւատովք, ետ փառս ա՛յ. * և
հաստատեցաւ 'ի միտս իւր, եթէ որ խոստա-
22 ցաւն՝ կարօղ է առնել ։ * Ա՛ն որոյ համարեցաւ
23 նմա յարդարութիւն ։ * Արդ՝ զի գրեցաւն, ո՛չ ե-
թէ վասն նորա միայն՝ եթէ համարեցաւ նմա.
24 * այլ և վ՛ն մեր՝ որոց համարելոց է. որք հաւա-
տամք յայն՝ որ յարոյցն զյ՛ն զտ՛ր մեր 'ի մեռե-
25 լոց. * որ մատնեցաւ վասն յանցանաց մերոց. և
յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ ։

ԳԼ. Ը.

Ը. Յաւուրհետև արդարացեալք ի հաւատոց անդ- 1
ման, խաղաղութի կալցուք առաձ ի Տեառն մեր յիսուսէ քրիստոսէ։ * որով և զգաստացեալ 2
հաւատովք ի շնորհս յայսմիկ յորում կամք, և պարծիմք յուսով փառացն որ։ * Եւ ոչ այսչափ 3
միայն, այլև պարծիմք ևս ի նեղութիւնս մեր. քանզի գիտեմք, եթէ նեղութիւնք զհամբերութի գործեն, * համբերութիւնք զհանդիսս, հանդիսս 4
զյոյս։ * յոյս՝ ոչ երբեք ամաչեցուցանէ։ զի 5
սէրն ացի սփռեալ է ի սիրտս մեր, ի Տեառն հոգւոյն որ տուաւ մեզ։ * Ո՛ի մինչդեռ տկարքն էաք՝ ըստ ժամանակի ի վերայ 6
մեռելոցդ մեռաւ։ * Ո՛ի վասն արդարոյ հազիւ ոք մեռանիցի. այլ վասն բարւոյ թերևս հա- 7
մարձակիցի ոք մեռանելոյ։ * Բայց ընդէնց ացի զսէրն 8
իւր ի մեզ. զի մինչդեռ մեղաւորքն էաք, * քրիստոս վասն մեր մեռաւ. որչափ ևս առաւել յարդարեալ 9
նմա մերոմայժմիկ արեամբն նորա ապրեցուք ի բարկութենէ անտի։ * Ո՛ի եթէ մինչդեռ թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ընդ նմա մահուամբ 10
որդւոյ նորա. որչափ ևս առաւել ի հաշտելս մեզ- 11
րոմ՝ ապրեսցուք կենօքն նորա։ * Եւ ոչ այսչափ միայն, այլև պարծիմք ևս յԱստուծ ի Տեառն մերմէ յիսուսէ քրիստոսէ. որով և զհաշտուհին իսկ ընկալաք։ * Ո՛ի որպէս ի մարդոյ մեղք յաշխարհ 12
մտին՝ և ի մեղաց անտի մահ. և այնպէս յամենայն մարդիկ տարածեցաւ մահ՝ որով ամենեքեան մեղան։ * Քանզի մինչև յօրէնսն մեղք էին յաշ- 13
խարհի. բայց մեղք ոչ համարին, ուր օրէնք ոչ իցեն։ * Այլ թագաւորեաց մահ յադամայ մինչև 14

զնա ցմռվեաս՝ և ի վեր չյանցուցելոյն, ըստ նմա-
նութեանէ յանցուածոյն ադամայ . որ է օրինակ
15 հանդերձելոյն : * Եւ ուր ոչ ունի յանցանքն՝ նոյնպես
և շնորհքն . զի եթէ միոյն յանցանօք բազումք
մեռան, որչափ ևս առաւել շնորհքն նոյ և պարգև-
16 քն՝ շնորհօք միոյն մարդոյ Յի քի՛ ի բազումս
առաւելաւ : * Եւ ոչ ունի՝ ի միոջէ յանցուցելոյն
պարգևքս . զի դատաստանն ի միոջէ յանցուա-
ծոյ անտի ի դատապարտութիւն . այլ շնորհքն ի
17 բազմաց յանցուածոցն յարդարուն : * Զի ե-
թէ ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց մի-
ոմն , որչափ ևս առաւել՝ որք զառաւելութիւն
շնորհաց և զպարգևաց արդարութեանն առնու-
ցուն , կենօք թագաւորեսցեն ի ձեռն միոյն Յի-
18 քի՛ : * Ապա ուրեմն՝ որպէս միոյն յանցանօք յամ-
մարդիկ դատապարտուն , նոյնպէս և միոյն ար-
դարութեամբ՝ յամմարդիկ արդարութիւն կենաց :
19 * Զի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մարդոյ՝ մե-
ղաւորք բազումք եղեն . նոյնպէս և հնազանդու-
20 թեամբ միոյն , արդարք բազումք եղիցին : * Եւ այց
օրէնքն ի ներքս անկան , զի յանցանքն բազմաց-
ցին . զի ուր առաւել եղեն մեղքն , առաւել և ո-
21 ւրախանան շնորհքն : * Զի որպէս թագաւորեցին
մեղքն ի մահու անդ . նոյնպէս և շնորհքն թա-
գաւորեսցեն արդարութեամբ ի կեանս յաւիտենից
ի ձեռն Յի քի՛ տեառն մերոյ :

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Զի՞նչ ասիցեմք , յառաջխոհացուք ի
2 մեղն՝ զի շնորհքն բազմասցին : * Ո՛չ լինի՛:
որք մեռաք մեղացն , զիա՞րդ տակաւին ի նմին
3 կեցցեմք : * Կա՞մ ոչ գիտէք՝ զի որ միանգամ
մկրտե-

մկրտեցաք ի քո յն՝ ի մահ անդր նր մկրտեցաք։
4 * Ի՛ւ թաղեցաք ընդ նմին մկրտութեն՝ ի մահ , զի
ոպ յարեաւ քո՝ ի մեռելոց փառաւք հօր . նոյնպս
5 և մեք ի նորոգութեան կենաց շնչեցուք ։ * ՚Ո՛ւ
եթէ անկակից եղեաք նմանութե մահու նր . այլ
6 և յարուե նր լինիցիմք ։ * ՚Ո՛ւ այս գիտասջիք՝
զի հին մարդն մեր խաչակից եղեւ նր, զի խա֊
փանեսցի մարմին մեղացն , ի՛ ևս ծառայել մեզ
7 մեղացն ։ * ՚Ո՛ւ որ մեռանին՝ արդարացեալ է ի
8 մեղաց անտի ։ * Իսկ եթէ մեռաք ընդ քո , հաւ֊
աստամք՝ թէ և կեցցուք ընդ նմա ։ * Գիտեմք՝
9 եթէ քո յարուցեալ է ի մեռելոց . այսուհետև
ոչ մեռանի , և մահ նմա ոչ ևս տիրէ ։ * ՚Ո՛ւ որ
10 մեռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ, և որ կենդա֊
նին է՝ կենդանի է ՚ի ։ * Նոյնպէս և դուք հաշ֊
11 մարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն , և կեն֊
դանիս ՚ի ի քո յն ՚ի տր մեր ։
12 * Մի՛ այսուհետև թագաւորեսցին մեղք ՚ի
մահկանացու մարմնիս ձեր՝ ՚ի ճանդիպել ցան֊
13 կութեց նր ։ * Եւ մի՛ պատրաստէք զանդամս
ձեր զէն անիրաւութե մեղացն . այլ պատրաստե֊
ցէք զանձինս ձեր ՚ի՝ ոպ ՚ի մեռելոց ՚ի կենդա֊
նիս . և զանդամս ձեր զէն արդարութեն ՚ի ։
14 * ՚Ո՛ւ մեղք ձեզ ոչ տիրեսցեն . քանզի ոչ եք
15 ընդ օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք ։ * Իսկ արդ՝ զի֊
արդ . մեղեսցո՞ւք՝ զի չե՛մք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ
16 շնորհօք . քաւ լեցի ։ * Ո՞չ գիտէք՝ թէ որում
պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ՚ի ՚ճազան֊
դութե, ծառայ էք՝ որում ՚ճազանդիքն , եթէ
մեղաց՝ ՚ի մահ , և եթէ ՚ի ՚ճազանդութե արդա֊
րութե ՚ի կեանս ։ * Յո՛ւ շնորհ ՚ի ՚ի . զի եթէ
17 ծառայք մեղաց՝ ՚ճազանդեցայք ՚ի սրտի՝ ո֊

րում աւանդեցայք յառակ վարդապետութեան ։
18 * Արդ՝ ազատացեալք 'ի մեղաց՝ ծառայեցէք
19 արդարութեան ։ * Մարդկօրէն ասեմ վ՚ն տկարութեան
մարմնոյ ձերոյ. զի ո՚պ պատրաստեցիք զանդամս
ձեր ծառայս պղծութեան և անօրէնութեան յանօրէ-
նութիւն. նոյնպէս և այժմ պատրաստեցէք զան-
դամս ձեր ծառայս արդարութեան 'ի սրբութիւն ։
20 * Զի մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝ ազատացեալ
21 էիք յարդարութեան ։ * Իսկ արդ՝ զի՞նչ պտուղ
ունէիք յայնժամ, որովք այժմդ զամօթի հա-
22 րեալ էք. զի վախճան ն՚ց մահ է ։ * Բայց արդ
ազատացեալք 'ի մեղացն՝ և ծառայեալք ա՚յ՝
ունիք զպտուղ ձեր 'ի սրբութիւն, և վախճան նորա
23 կեանք յաւիտենից ։ * Զի թոշակն մեղաց մահ
է. այլ շնորհքն ա՚յ կեանք յաւիտենից 'ի ք՚ն յ՚ն
'ի տ՚ր մեր ։

ԳԼ. Է ։

1 Եթէ ո՞չ գիտէք ե՛ղբարք, զի ընդ գիտունս օ-
րինաց խօսիմ. զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝ որ-
2 չափ ժամանակս կենդանի իցէ ։ * Քանզի կին
առնակին 'ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օ-
րինօք. իսկ եթէ մեռցի այրն, արձակեալ է յօ-
3 րինաց առն ։ * Ապա ուրեմն մինչ կենդանի է
այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում ։ և
եթէ մեռցի այրն՝ ազատ է յօրինացն, չհամա-
4 րեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում ։ * Այսու-
հետև և դուք ե՛ղբարք՝ մեռայք օրինացն մարմ-
նովն քի՛, լինել այլում որ 'ի մեռելոցն յարու-
5 ցեալ է, զի պտղաբեր լիցուք ա՚յ ։ * Քանզի
մինչ էաքն մարմնով, կարիք մեղաց՝ որ օրինօքն
էին՝ զօրանային յանդամս մեր, առ 'ի պտղաբեր

առնելոյ զմեզ մահու։ * Բայց այժմ դատար- 6
կացաք յօրինաց անտի. քանզի մեռաք այնմիկ՝
որով ըմբռնեալն էաք, առ 'ի ծառայել մեզ նո-
րոգութ՟ի հոգւոյն՝ և ո՛չ հնութ՟ի գրոյն։ * Իսկ 7
արդ զի՞ նչ ասեմք. օրէնքն մե՞ղք իցեն. քա՛ւ լի-
ցի։ այլ զմեղս ո՛չ գիտէի, եթէ ոչ օրինօք. և
զցանկութ՟ի ո՛չ ճանաչէի, եթէ ոչ օրինացն էր
ասացեալ՝ մի ցանկանայցես։ * Պատճառս առին 8
մեղքն պատո՛ւիրանաւն, և գործեցին յիս զա՟մ
ցանկութ՟ի. զի առանց օրինացն մեղքն մեռեալ
էին։ * Եւ ես առանց օրինացն երբեմն էի կեն- 9
դանի. այլ իբրև հաս յիս պատո՛ւիրանն, մեղքն
կենդանացան. * և ես մեռայ, և գտաւ ինձ պատ- 10
ո՛ւիրանն՝ որ 'ի կեանսն էր, նոյն 'ի մահ։ * Զի 11
մեղացն պատճառս առեալ պատո՛ւիրանաւն՝ խա-
բեցին զիս, և նովին սպանին։
* Այսուհետև օրէնք ո՟բ են՝ և պատո՛ւիրանն 12
ո՟բ և արդար և բարերար։ * Իսկ արդ՝ ինձ բա- 13
րին մա՞հ եղև. քա՛ւ լիցի. այլ մեղքն. զի երևես
ցին մեղքն բարեաւն գործել ինձ զմահ. զի ե-
ղիցին ըստ առաւելու՟ մեղքն մեղաւոր 'ի ձեռն
պատո՛ւիրանին։ * Գիտեմք՝ զի օրէնքն հոգևոր 14
են. այլ ես մարմնաւոր եմ, ընդ մեղօք վաճառ՟ել։
* Զի զոր գործեմն ո՛չ գիտեմ, ո՛չ եթէ զոր 15
կամիմն՝ զայն առնեմ, այլ զոր ատեամն՝ զայն
գործեմ։ * Այլ թէ զոր ո՛չն կամիմ՝ զայն առ- 16
նեմ, վկայեմ օրինացն՝ եթէ բարւոք են։ * Այլ 17
արդ՝ ո՛չ եթէ ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ
յիս մեղքն։ * Գիտեմ զի ո՛չ բնակեալ է յիս, 18
այսինքն 'ի մարմնի իմում, բարի ինչ. զի կամքն
առաջի կան ինձ. և առնել զբարին ո՛չ։ * Զի 19
ո՛չ եթէ՝ զոր կամիմ զբարին՝ առնեմ, այլ զոր ո՛չն
կա-

20 կամիմ զչարն , զայն գործեմ : * Լ՚պա եթէ զոր
ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ ևս ես առնեմ զայն՝
21 այլ բնակեալ յիս մեղքն : * Լ՚ես արդ՝ գտանեմ
զօրէնս այնօրիկ՝ որ կամիցին առնել յիս զբա-
22 րին . և ինձ չարն առաջի կայ : * Հաճեալ եմ ընդ
23 օրէնսն ՚ի ըստ նեղբին մարդոյն . * բայց տեսա-
նեմ այլ օրէնս յանդամս իմ, զինեալ հակառակ
օրինաց մտաց իմոց . և գերեալ զիս օրինօքն մե-
24 ղայ՝ որ են յանդամս իմ : * Լ՚այր ի տառապեալ
եմ ես՝ ո՞վ ապրեցուսցէ զիս ՚ի մարմնոյ մա-
25 մահու : * Լ՚այլ շնորհ՚ք ՚ի ձեռն յի քրի՝ տն
մերոյ :

Լ՚պա ուրեմն՝ ես ինքնին մտօք իմովք ծառայեմ
օրինացն ՚ի . և մարմնով օրինացն մեղայ :

ԳԼ՚ Ը՚

1 Ա՚ն այդպէս ևս՝ ոչինչ դատապարտութի՚ ե
2 այնոցիկ՝ որ ՚ի քս՚ յս : * Լ՚ օրէնք հոգ-
ւոյն կենաց ՚ի քս՚ յս ազատեցին զիս յօրինաց
3 մեղացն և մահու : * Լ՚ որ անհնարին էր օ-
րինացն՝ որով ակարանայր մարմնով . ած զղրդին
իւր առաքեաց ՚ի նմանութի՚ մարմնոյ մեղաց՝ և
վ՚ն մեղաց , և դատապարտեաց զմեղս ՚ի մարմնի
4 անդ . * զի արդարութի՚ օրինացն կատարեսցի ՚ի
մեզ , որք ոչ ըստ մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ ըստ
5 հոգւոյն : * Լ՚ որք ըստ մարմնոյն՝ զմարմնոյն
6 խորհին , և որք ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն : * Լ՚
խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է . և խորհուրդ հոգ-
7 ւոյն , կեանք և խաղաղութի՚ : * Վ՚անզի խոր-
հուրդ մարմնոյ թշնամութի՚ է յած՝ զի օրինացն
8 ՚ի ոչ հնազանդի . նաև կարէ իսկ ոչ : * Լ՚ որ
9 մարմնովն են՝ ՚ի հաճոյ լինել ոչ կարեն : * Լ՚այլ

դուք

դուք ո՛չ էք մարմնով՝ այլ հոգւով, եթէ իցէ
հոգին ա՜յ 'ի ձեզ բնակեալ. ապա եթէ ոք զհո-
գի քի՜ ոչ ունի, սա չէ՛ նորա։ * Իսկ եթէ քս՜ 'ի 10
ձեզ է՝ ապա մարմին մեռեալ է վս՜ մեղաց. և
հոգին կենդանի է վս՜ արդարուե՜։ * Եթէ հո- 11
գի այնորիկ՝ որ յարոյցն զյս՜ 'ի մեռելոց, բնա-
կեալ է 'ի ձեզ. ապա և որ յարոյց զյս՜ քս՜ 'ի
մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մար-
մինս ձեր բնակեալ հոգւովն իւրով 'ի ձեզ։
* Այսուհետև ե՛զբարք՝ պարտապան եմք ո՛չ 12
մարմնոյ՝ ըստ մարմնոյ կեալ։ * Զի թէ ըս՜ մարմ- 13
նոյ կեցէք՝ մեռանելոց էք. իսկ եթէ հոգւով
զգործս մարմնոյ սպանանիցէք՝ կեցջիք։ * Զի 14
որ հոգւովն ա՜յ վարին, նոքա են որդիք ա՜յ։
* Զի ո՛չ առիք զհոգին ծառայութե՜ միւսան- 15
գամ յերկիւղ, այլ առիք զհոգին որդէգրուե՜.
որով աղաղակեմք աբբայ. հայր։ * Նոյն ինքն 16
հոգին վկայէ հոգւոյս մերում, եթէ եմք որ-
դիք ա՜յ։ * Եւ եթէ որդիք, ապա և ժառանգք. 17
ժառանգք ա՜յ՝ և ժառանգակիցք քի՜. եթէ չար-
չարանացն կցորդ լինիմք, և փառացն հաղորդ
լինելոց եմք։ * Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ ո՛չ են 18
արժանի չարչարանք ժամանակիս հանդերձելոց
փառացն՝ որ յայտնելոց են 'ի մեզ։ * Զի ակն- 19
կալութի՜ արարածոց՝ յայտնութե՜ որդւոյն ա՜յ
սպասէ։ * Զի ընդունայնուե՜ արարածք հնա- 20
զանդեցան, ո՛չ իւրեանց կամաւ՝ այլ վս՜ այնո-
րիկ՝ որ հնազանդեցոյցն յուսով. * զի և ինքեանք 21
իսկ արարածքն ազատեսցին 'ի ծառայուե՜ ա-
պականուե՜՝ յազատութի՜ փառաց որդւոյն ա՜յ։
* Քանզի գիտեմք, եթէ ա՜մ արարածք հեծեն 22
և երկնեն մինչև ցայժմ։ * Եւ ո՛չ այսչափ մի- 23
այն.

այն. այլև մեք իսկ՝ որ զպտուղ հոգւոյն ու-
նիմք, անձամբ յանձինս մեր հեծեմք՝ որդէգ-
րութե՛ ակն կալեալ փրկութե՛ մարմնոյ մերոյ։
24 * Զի յուսով ապրեցաք. այլ յոյս տեսանելի՝
չէ՛ յոյս. զի զոր տեսանէ ոք՝ զի՞ և ս յուսայ։
25 * Բպա թէ զոր ո՛չն տեսանեմք յուսամք, համ-
26 բերութբ՛ ակն ունիմք։ * Նոյնպէս և հոգին 'ի
թիկունս հասանէ տկարութե՛ մերում. զի զոր
կամքն յաղօթս՝ ոպ՛ արժան իցէ՝ ո՛չ գիտեմք.
այլ ինքնին հոգին բարեխօս լինի 'ի հեծութի՛ս
27 անմռունչս։ * Բայց որ քննէն զսիրտս՝ գիտէ
զի՛նչ խորհուրդ է հոգւոյն. զի ըստ ա՛յ բարե-
28 խօսէ վասն սրբոց։ * Բայց գիտեմք՝ եթէ որոց
սիրենն զա՛ծ՝ յա՛մի գործակից լինի 'ի բարիս՝
29 որք հրաւիրանաւն կոչեցան։ * Զի զորս յա-
ռաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն և հրաւիրեաց
կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ.
զի եղիցի նա անդրանիկ 'ի մէջ եղբարց բազմաց։
30 * Եւ զորս յառաջագոյնն հրաւիրեաց՝ զնոսին
և կոչեաց. և զորս կոչեացն, զնոսին և արդարա-
ցոյց. և զորս արդարացոյցն, զնոսին և փառա-
31 ւորս արար։ * Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք առ այս.
եթէ ա՛ծ 'ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ։
32 * Որ յիւր որդին ո՛չ խնայեաց՝ այլ վ՛ս մեր ա-
մենեցուն մատնեաց զնա. զիա՞րդ ո՛չ նովաւ
33 հանդերձ զա՛մ շնորհիցէ մեզ։ * Ո՞վ իցէ որ
մեղադիր լինիցի ընտրելոց ա՛յ. ա՛ծ է որ արդա-
34 րացուցանէ, * իսկ արդ՝ ո՛վ է որ դատապարտ
առնիցէ։ Քս՛ յս՝ որ մեռաւն մանաւանդ թէ
յարուցեալ իսկ է. և է ընդ աջմէ ա՛յ, որ և բա-
35 րեխօս իսկ է վասն մեր։ * Բրդ՝ ո՞վ մեկնեսցէ
զմեզ 'ի սիրոյն քի՛, նեղութի՛ թէ անձկութի՛ թէ

հա-

հալածանք՝ թէ սով՝ թէ մերկութի՝ թէ վիշտ՝
36 թէ սուր։ * ոպ և գրեալ է։ վը քո մեռանիմք
զօրհանապազ, համարեցաք իբրև զոչխար ի սպ-
37 անդ։ * Ա.յլ յայսմ ամի, առաւել յաղթեմք
38 նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ։ * Վ.ստահ հաստա-
տեալ եմ, եթէ՝ ոչ մահ և ոչ կեանք և ոչ հրեշ-
տակ և ոչ իշխանութիք, և ոչ որկանս և ոչ հան-
39 դերձեալքն և ոչ զօրութիք, * և ոչ բարձրու-
թիւն և ոչ խորութի, և ոչ այլ ինչ արարած՝ կարէ մեզ
մեր։

ԿՈՐ. Ա.

1 Ա.ստուգութիք աւետ՝ի քո՝ և ոչ ստեմ, վկայեն
2 ինձ միտք իմ՝ի Հոգւի սրբ։ * զի տրտմութի է
3 ինձ յոյժ՝ և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ։ * Ո՞
ու խոհուք լինիմ ես իսկ ինքնին նզովվ լինել՝ի
քնէ, վասն եղբարց իմոց և ազգականաց ըստ
4 մարմնոյ, * որ են իսրայէլացիք։ որոց որդեգրու-
թիւն և փառքն և կտակարանքն և օրէնադրուի-
5 ն և պաշտօնն և աւետիքն, * որոց Հարքն, յորոց
և քո ըստ մարմնոյն, որ է՝ի վե՛ր ամենեցուն աՀ-
6 օրհնեալ յաւիտեան։ ամէն։ * Ա.յլ ո՛չ է մարթ՝
եթէ անկած լինիցի բանն Ա.ստ։ զի ոչ ամենե-
քեան՝ որ յիսրայէլէն են, նոքա իսրայէլեանք
7 իցեն։ * և ոչ որ զաւակն աբրահամու են՝ ամե-
նեքեան որդիք իցեն։ այլ ի Իսահակա կոչեցի
8 քէզ զաւակ։ * Ա.յսինքն՝ ոչ եթէ որ որդիք
մարմնոյն են, են որդիք Ա.ստ։ այլ որդիք աւետեացն
9 համարին՝ի զաւակ։ * Վ.ասն բանի աւետեաց իսկ է
բանս այս, եթէ՝ի ժամանակի յայսմիկ եկից՝ և
10 եղիցի որդի սառայի։ * Ո՛ ոչ այնչափ միայն՝
այլ

այլև՝ի հռեբեկայ՝ի միոջէ անկողնոյ սահակայ
11 հօր մերոյ։ *Ո՞ւ մինչեւ ծնեալ էին, և մինչեւ
գործ ինչ՝ կամ չար գործեալ էին։ զի ըստ ընտ-
12 րութեն առաջադրութեան այ հաստատեսցի։ *ոչ
ի գործոց՝ այլ յայնմանէ որ կոչեացն՝ ասացաւ
13 նմա։ *Թէ երէցն կրտսերոյն ծառայեսցէ։ ոպէս
և գրեալ է։ Թէ զյակովբ սիրեցի, և զեսաւ ա-
14 տեցի։ *Ասէ արդ՝ զինչ ասեմք։ միթէ անիրա-
15 ւութիւն է այ։ քա՛ւ լեցի։ *Ո՞ի մովսէսի ասէ։
ողորմեցայց՝ որում ողորմեցայցին, և գթացայց՝
16 յորս գթացայցին։ *Ա՛պա ոչ ըստ այնմ՝ որ
կամիցին, և ոչ ըստ այնմ՝ որ ընթանայցէ։ այլ
ըստ այ՝ որ ողորմին։
17 *Ա՛նգիր ասէ գիր ցփարաւոն։ Թէ վ՚ս այնո-
րիւկ գրզուեցի զքեզ, զի՚ի քեզ ցուցից զզո-
րութիւն իմ, և պատմեսցի անուն իմ ընդ ամ երը-
18 կիր։ *Ա՛պա ուրեմն՝ ում կամի՝ ողորմի, և ում
19 կամի՝ խստանայ։ *Ասիցես արդ՝ ցինէ, Թէ մեղ
և զի՞նդ՝ զի կամաց նր ոչ՛ք կայ հակառակ։
20 *Ասէ արդ՝ դու ով ես մարդ՝ որ պատասխանի
տաս այ։ միթէ ասիցի՞ստեղծուածն ցստեղ-
21 ծիչն՝ Թէ ընդէ՞ր այդպէս արարեր զիս։ *Ո՞չ Թէ
ոչ ունիցի իշխանութիւն բերուտն կաւոյն, ի նմին
զանգուածոյ առնել անօթ՝ զոմն ի պատիւ և
22 զոմն յանարգանս։ *Ա՛պա եԹէ կամէր աՀդ
ցուցանել զբարկութիւն, և յայտնի առնել զզօրու-
թիւն իւր։ որ հանդերն բազում երկայնմտութեամբ ան-
օթս բարկութեան՝ պատրաստեալսն ի կորուստ։
23 *Ո՞ի յայտնի արասցէ զմեծութիւն փառաց իւ-
րոց ի վր անօթոցն ողորմութե, զոր պատրաս-
24 տեաց ի փառս։ *Ո՞րս և կոչեաց զմեզ, ոչ
միայն
25 ի հրեից՝ այլև ի հեթանոսաց։ *որպէս և
յոմ-

յովսէէ ասէ ։ կոչեցից զոր ոչ ժողովուրդն
իմ, ժողովուրդ ինձ. և զչսիրեցեալն՝ սիրեցեալ,
և զչողորմեալն՝ ողորմեալ ։ * և եղիցի՝ ի տեղւոջ 26
ուր յորում ասացաւ նոցա՝ թէ ոչ ժողովուրդ իմ
դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք Աստուծոյ կենդան
ւոյ ։ * և սաստիկ ալաղակէ վասն Իսրայէլի. եթէ ի 27
ցէ թիւ որդւոցն Իսրայէլի իբրև զաւազ ծո
վու՝ սակաւ ինչ մնացորդք ապրեսցին ։ * Զի բան 28
մի հակիրճ և համառօտ արդարութիւնք. զբանն
հակիրճ արասցէ տէր ի վերայ երկրի ։ * և որպէս 29
ասէ եսայի. թէ ոչ տէր զօրութեանց թողեալ էր
մեզ զաւակ, իբրև զսոդոմ լինէաք՝ և գոմորայ
նմանէաք ։

* Զի՞ ասասցուք եթէ. զի հեթանոսք՝ որ 30
ոչ երթային զհետ արդարութեանն՝ հասին արդա
րութեանն, այնմ արդարութեանն՝ որ ի հաւատոց անտի ։
* Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն արդա 31
րութեան՝ և յօրէնս արդարութեանն ոչ ժամանեաց ։
* Ընդէր. զի ոչ ի հաւատոց՝ այլ իբրև ի գոր 32
ծոց օրինացն. քանզի գթեցին նոքա առ վիմին
գայթագղութեան. * ոտն և գրեալ է. ահաւասիկ 33
դնեմ ի սիոն քար գայթագղուեն և վէմ գայր
ման. և ամենայն հաւատացեալ ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ ։

ԺԱ. Ա։

Ասէ՛ր՝ իմկամք սրտի և աղօթք առ աստ, վա 1
նէ են ի փրկութի ։ * Զանգի վկայեմ նոցա՝ թէ 2
նախանձն աստ ունին, այլ ոչ գիտութեամբ ։ * Զի 3
տգէտ են աստ արդարութեան, և զիւրեանցն կանդ
նել կացուցանել. զի արդարութեան աստ ոչ հնազան
դեցան ։ * Զանգի կատարած օրինացն քրիստ՝ 4
յարդարութի ամենայն հաւատացելոց ։

Ասէ՛

5 * Մովսէս գրէ զարդարութիւն, որ յօրինաց
անտի է. թէ արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին։
6 * Իսկ զհաւատոցն արդարուէ այսպէս ասէ.
մի՛ ասիցես 'ի սրտի քում, ո՞վ ելանիցէ յերկինս,
7 այսինքն է՝ զքս իջուցանել. * կամ ո՞վ իջանիցէ
յանդունդս, այսինքն է՝ զքս հանել 'ի մեռելոց։
8 * Լ.ՍԼ զի՛նչ ասէ գիր. մերձ է բանն 'ի բերան
քո՝ և 'ի սրտի քում է. այսինքն է՝ բանն հաւա-
9 տոց զոր քարոզեմք։ * Զի եթէ խոստովանես-
ցես բերանով քով տր զյս. և հաւատասցես 'ի
սրտի քում, թէ ած յարոյց զնա 'ի մեռելոց,
10 կեցցես։ * Զի սրտիւ հաւատայք յարդարու-
թի, և բերանով խոստովանիք 'ի փրկութի։
11 * Քանզի ասէ գիր. ամ՝ որ հաւատասցէ 'ի
12 նա, մի՛ ամաչեսցէ։ * Զի ո՛չ գոյ խտիր հրէի
և հեթանոսի. քանզի նոյն տր է ամենեցուն,
բաւական յամենեսին՝ ոյք կարդան առ նա։
13 * Զի ամ՝ որ կարդասցէ զանուն տն՝ կեցցէ։
14 * Իսկ զիա՞րդ կարդասցեն՝ յոր ո՛չն հաւատա-
ցին. կամ զիա՞րդ հաւատասցեն՝ որում ո՛չ լուան.
կամ զիա՞րդ լուիցեն առանց ուրուք քարոզելոյ.
15 * կամ զիա՞րդ քարոզեսցեն, եթէ ո՛չ առաքես-
ցին. ոպ և գրեալ է. իբրև զի գեղեցիկ են ոտք
աւետարանչացն խաղաղուէ և աւետարանչացն
16 բարուէ։ * Լ.ՍԼ ո՛չ ամենեքեան հնազանդ եղեն
աւետարանին. եսայի աղաղակէ. տր՝ ո՞ հաւա-
17 տաց լրոյ մերում։ * Լ.պա ուրեմն՝ հաւատք 'ի
լսելոյ են, և լուր 'ի բանէն քի։
18 * Լ.ՍԼ ասեմ, միթէ ո՞չ լուան. մանաւանդ՝ զի
ընդ ամ երկիր ել բարբառ նոցա, և ընդ ծագս
19 տիեզերաց խօսք նց։ * Լ.ՍԼ ասեմ, միթէ իս-
րայէլ ո՞չ լուաւ. նախ մովսէս ասէ, ես նախան-
ձե-

ձեռուցից զձեզ ոչինչ ժողովրդեամբ, և աղագա-
ամմտաւ զկծեցուցից զձեզ։ * Ասայց եսայի հա- 20
մարձակի իսկ՝ և ասէ. գտայ այնոցիկ՝ որ զիս
ոչ խնդրէին. յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որ զինէն ոչ
հարցանէին։ * Ասէ առ իսրայէլ ասէ. զօր ամ 21
ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ անհաւան՝ և
հակառակօղ։

ԳԼ. ԺԱ.

Ասէ արդ՝ ասեմ, միթէ մերժեաց Աստ- 1
ուածն զժողովուրդ իւր. քա՛ լեցի. քանզի և ես իսրայէ-
լացի եմ, յազգէ աբրահամու յազգէ բենիամինի։ * Ոչ մերժեաց Աստ- 2
ուածն զժողովուրդ իւր, զոր յառաջն ծանեաւ. թէ ոչ գիտէք յեղիա
զինչ ասէ գիր. որպէս ամբաստան լինի Աստուծոյ զիս-
րայէլ։ * Տէր՝ զմարգարէս քո կոտորեցին, և 3
զսեղանս քո կործանեցին. ես մնացի միայն, և
խնդրեն զանձն իմ։ * Այլ զինչ ասէ նմա պա- 4
տասխանին. թողի ինձ ասէ՝ եօթն հազար այր,
որ ոչ կրկնեցին ծունր դահաղուս։ * Այնպէս 5
և յայսմ ժամանակի մնացորդք՝ ըստ ընտրութե-
ան շնորհացն եղեն։ * Իսկ եթէ շնորհօք՝ ոչ ևս ի 6
գործոց. ապա թէ ոչ՝ շնորհն՝ ոչ ևս շնորհ լինի-
նի։ * Իսկ արդ՝ զոր խնդրէր իսրայէլ, 7
այնմ ոչ եհաս. բայց ընտրուեն եհաս. և այլքն
կուրացան. * ոպէս գրեալ է. եւտ նոցա ած հոգի 8
քնոտութե. աչս՝ որով՛ք ոչ տեսանիցեն, և ա-
կանջս՝ որով՛ք ոչ լսիցեն, մինչև ցայսօր ժամա-
նակի։ * Այր դաւիթ ասէ. եղիցին սեղանք նոց 9
որոգայթ և՛ի որս և՛ի գայթագղութի՝ և՛ի
հատուցումն նոցին։ * Խաւարեսցին աչք նոց 10
զի մի՛ տեսցեն. և զթիկունս նոց համապատ կո-
րա-

11 րացո՛ ։ * Իսկ արդ ասեմ, միթէ վասն ա՛յնորիկ
յանցեան՝ զի կործանեսցին. քա՛ւ լիցի ։ այլ նՋ
յանցանօքն փրկուի՞ հեթանոսաց. զի նախանձ
12 արկցէ նՋ ։ * Իսկ եթէ յանցանքն նՋ մեծութի՞
աշխարհի, և պարտուի՞ն նՋ մեծուի՞ հեթանո-
սաց. ո՞րչափ ևս առաւել լրուի՞ նՋ ։
13 * Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝ ցորչափ ժամա-
նակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօնն
14 իմ փառաւոր առնեմ. * զի թերևս նախանձ
արկից նՋ մարմնով իմով՝ և ապրեցուցից զո-
15 մանս 'ի նոցանէ ։ * Զի եթէ մերժումն նոցա
հաշտուի՞ աշխարհի է. իսկ ընդունելուի՞ն զի՛նչ
16 իցէ, եթէ ոչ կենդանուի՞ 'ի մեռելոց ։ * Իսկ ե-
թէ սկիզբն ս՞բ է՝ և զանկու՛ածն. և եթէ ար-
17 մատն՝ ապա և ոստքն ։ * Եթէ յոստոց անտի ո-
մանք փշրեցան, և դու որ ձիթենիդ վայրենի
էիր՝ պատու՛աստեցար 'ի նս՞, և բաժանորդ եղեր
18 արմատոյն՝ և պարարտութե՞ ձիթենւոյն, * մի՛
պարծիր առ ոստովքն. ապա եթէ պարծիցիս՝
ո՛չ եթէ դու զարմատն 'ի վեր ունիս, այլ ար-
19 մատն զքեզ ։ * Իսկ արդ՝ ասիցես, ոստքն փշրե-
20 ցան՝ զի ես պատու՛աստեցայց ։ * Բարւոք է՝ ան-
հաւատուբ՞ն փշրեցան, և դու հաւատովք հաս-
21 տատեցար. մի՛ հպարտանար՝ այլ երկի՛ր ։ * Զի
թէ ա՞ծ 'ի բուն ոստսն ո՛չ խնայեաց, գուցէ եր-
22 բէք և 'ի քեզ ո՛չ խնայիցէ ։ * Արդ՝ տե՛ս զքաղց-
րութի՞՝ և զսաստկուի՞ն ա՞յ. 'ի վր՞ կործանելոցն
սաստկութի՞, և 'ի վր՞ քո քաղցրուի՞ն ա՞յ, եթէ
կացցես 'ի նմին քաղցրուե՞. ապա թէ ոչ՝ և դու
23 կոճոպեսցիս ։ * Եւ նոքա եթէ ո՛չ 'ի նմին անհա-
ւատուե՞ կայցեն, պատու՛աստեսցին. զի կարօղ
24 է ա՞ծ միւսանգամ պատու՛աստել զնս՞ ։ * Զի ե-
թէ

թէ դու ի դուն ի վայրկեան ձիթենւոյ անտի
հատուր՝ և յանդուն ի դարի ձիթենւոջն պատ-
ուաստեցար, ոչ ընդ արատել նոքա՝ որ դուն-
կան էին՝ պատուաստեցար ի նոսա արմատոյ
25 * Ա՛չ կամիմ ձ՛ղբարդք եթէ տգէտք լինէք խոր-
հրդոյս այսմիկ, զի մի՛ յանձինս ձեր լինիք ի-
մաստունք. զի կուրութի՛ւն մասն եղև իս-
րայէլ. մինչև լրումն հեթանոսաց մտցէ,
26 * և ա-
պա ամենայն իսրայէլ կեցցէ. ոպ և գրեալ է. եկեսցէ ի
սիովն փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամբարշտութիւնս
ի յակովբայ: * Եւ սա նո՛ր՝ որ ի նմանէ, զի
27 յո-
րժամ բարձից զմեղս նոցա: * Ի՛ սո՛ւրբ աւե-
28 տարա-
նին համարիք զձեզ ձ՛ղբարդք. ի՛ սիրելիք
վա՛ր հարցն: * Ա՛նդրէ անդառնալի՛ են շնորհք՝ և կո-
29 չու-
մն նո՛ւ: * Ո՛ր ոպ և դուք երբեմն ապստամբ
30 եք յն՛ա՝ և ա՛րդ ողորմուի գտէք նմա՛ վասն
31 ան-
հնազանդութե՛ն, զի և նոքա այժմ ապստամբ
եղի՛ն ա՛ւր ձերով ողորմուի՛ն. զի և նոքա ողոր-
32 մուի գտցե՛ն: * Ա՛նդրէ արդեւ՛ք զամենեսեան
յանհնազանդութի՛ն, զի ամենեցուն ողորմեսցի:
33 * Ո՛վ խորք մեծու՛ն և իմաստութե՛ և գիտութեան
աստ. որպէ՛ս զի աւանդք քննելոյ են դատաստանք
նորա, և աւանդք ճնանելոյ ի՛նն ճանապարհք նորա:
34 * Ո՛ ոմն գիտաց զմիտս տեառն, կամ ո՛վ խորհրդա-
35 կից եղև նմա. * կամ ո՛վ ետ նմա փոխ, և առ-
36 նուցու՛ զփոխարէն ի՛ նմանէ: * Ո՛ր ի՛ նմանէ՝
և նովաւ՝ և ի՛ նոյն աւր: Նմա փառք յաւի-
տեան. ամէն:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Ա՛ռնեմ զձեզ ե՛ղբարք զթութի՛ւնս աստ՝ պատրաս-
տե՛լ զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի՝ սո՛ւրբ՝
հա-

2 հաճոյ ա̅յ՝ զխօսուն պաշտօնդ ձեր. * և մի՛ կեր
պարանիք կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ. այլ
նորոգեցարո՛ւք ՚ի նորոգուի̅ մտաց ձերոց, առ ՚ի
քննել ձեզ զլաւն, և եթէ զինչ են կամք ա̅յ՝ բա
3 րին և հաճոյն և կատարեալն: * Օ այս ասեմ
շնորհօքն ա̅յ՝ որ տո՛ւեալ են ինձ, ա̅մի որ է ՚ի
ձեզ. մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն
խորհելոյ. այլ խորհել ՚ի զգաստանալ իւրաքան
չիւր՝ որպէս և բաժանեաց ա̅ծ չափ հաւատոց:
4 * Ո̅պ ՚ի միում մարմնի անդամս բազումս ու
նիմք. և անդամքն ա̅մ ո՛չ զնոյն գործ ունին:
5 * Նոյնպէս և բազումքս մի մարմին եմք ՚ի քս̅.
6 այլ իւրաքանչիւր միմեանց անդամք եմք: * Բայց
ունիմք մեք շնորհս ըստ շնորհացն, որ տո՛ւեալ
են մեզ ազգս ազգս. եթէ մարգարէուի̅՝ ըստ
7 չափուն հաւատոց, * եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշ
տամանն, եթէ որ ուսուցանէն՝ ըստ վարդապե
8 տուե̅ն. * եթէ որ մխիթարէն՝ ըստ մխիթարու
թե̅ն. որ առատն է՝ զո՛ւարթուբ̅, որ վերակա
9 ցուն է՝ փութով. որ ողորմին՝ լրջմտուբ̅: * Սէր
առանց կեղծաւորուե̅, ատել զչար, զհետ եր
10 թալ բարեաց. * յեղբայրսիրուե̅ առ միմեանս
11 գթածք. ՚ի պատի՛ւ զմիմեամբք ելանել. * ՚ի
փոյթ՝ մի՛ վեհերոտք, հոգւով եռացէ՛ք, ա̅ն ծա
12 ռայեցէ՛ք, * յուսով խնդացէ՛ք, նեղուե̅ համ
13 բերեցէ՛ք, աղօթից ստէպ կացէ՛ք, * ՚ի պէտս
ս̅բց հաղորդեցարո՛ւք. զհիւրասիրութե̅ զհետ
14 երթայք: * Օրհնեցէ՛ք զհալածիչս ձեր, օրհ
15 նեցէ՛ք և մի՛ անիծանէք: * Խնդալ ընդ խնդա
16 ցօղս, լալ ընդ լացօղս. * զնոյն միմեանց խորհի
ջի՛ք, մի՛ ամբարտաւանէք՝ այլ ընդ խոնարհս
զիջանիցի՛ք. մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր.

* մի՛

* մի՛ ումեք չարի չար հատուցանէք. խորհեցա- 17
ր՛ուք զբարիս առաջի ա՜մ մարդկան: * Եթէ 18
հնար ինչ իցէ ձեզ՝ ընդ ա՜մ մարդկան զխաղա-
ղութի՜ կալջի՛ք: * Մ՛ի՛ զանձանց վրէժխնդրէք 19
սի՛րելիք, այլ տո՛ւք տեղի բարկուե՜. քանզի գրե՜լ
է. իմ է վրէժխնդրութի՜, և ես հատուցից ասէ
տ՜ր: * Այլ եթէ քաղցեալ իցէ թշնամի քո՝ հաց 20
տո՛ւր նմա. և եթէ ծարաւի՝ ջո՛ւր տուր նմա.
զայս արարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտեսցես 'ի
գլուխ նր՜: * Մ՛ի՛ յաղթիր 'ի չարէն. այլ յաղ- 21
թեա՛ բարեաւն չարին:

ԳԼ. ԺԳ:

Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութ՜ իցէ՝ 'ի հնա- 1
զանդուե՜ կացցէ. քանզի ո՛չ ուստեք է իշխա-
նութի՜, եթէ ոչ յա՜յ. և որ ենն, յա՜յ կարգեալ
են: * Այսուհետև որ հակառակ կայ իշխանու- 2
թե՜ն, ա՜յ հրամանին հակառակ կայ. և որք հա-
կառակն կան, անձանց դատաստանս ընդունին.
* զի իշխանքն ո՛չ են յերկիւղ բարեաց գործոց՝ 3
այլ չարաց: Կամի՞ս չերկնչել յիշխանուե՜ ան-
տի, զբարիս գործեա՛, և ընկալցիս զգովութի՜ 'ի
նմանէ. * զի ա՜յ պաշտօնեայ է քեզ 'ի բարիս: 4
Սպա եթէ չար գործիցես, երկի՛ր. զի ո՛չ եթէ
վայրապար ածեալ է սուսեր ընդ մէջ: ա՜յ սպա-
սաւոր է՝ վրէժխնդիր 'ի բարկութի՜, այնմ՝՝ որ
զչարն գործիցէ: * Ա՜ն որոյ հարկ է հնազանդ 5
լինել՝ ո՛չ միայն վ՜ն բարկուե՜ն, այլև վ՜ն մտացն
խղճի: * Ա՜ն այնորիկ և հարկս հարկանէք, զի 6
ա՜յ սպասաւորք են 'ի նոյն կանխեալք: * Արդ՝ 7
հատուցէ՛ք իւրաքանչիւր զպարտս. որում՝ ըզ-
հարկ՝ զհարկն, որում զմաքս՝ զմաքսն, որում

զեր-

զերկիւղ՝ զերկիւղն, որում զպատիւ՝ զպատիւն։
8 ✻ Իւ մի՛ ումեք պարտապան գտանիցիք, բայց
զմիմեանս սիրելոյ. զի որ սիրէ զընկերն, զօրէն-
9 սըն կատարէ, ✻ զմի՛ շնայցեսն, և մի՛ սպանանի-
ցես, և մի՛ գողանայցես, և մի՛ սուտ վկայիցես,
և մի՛ ցանկանայցես. և եթէ այլ ինչ պատուի-
րան է՝ յայն բան բովանդակի, եթէ սիրեսցես
10 զընկեր քո իբրև զանձն քո։ ✻ Սէր ընկերի իւ-
րում չար ո՛չ առնէ. լրումն օրինացն սէր է։
11 ✻ Իւ զայս գիտասջիք վասն ժամանակիս. զի
ա՛րդ ժամիսկ է մեզ ՚ի քնոյ զարթնուլ. զի այժմ
մերձ է մեզ փրկուի։ քանզի յորժամ հաւատա-
12 ցաքն, ✻ գիշերն մերժեցաւ՝ և տիւն մերձե-
ցաւ. ՚ի բա՛ց արասցուք այսուհետև զգործսն
13 խաւարի, և զգեցցո՛ւք զզէնն լուսոյ։ ✻ Իբրև ՚ի
տուն՝ջեան զգաստացեալք շրջեսցո՛ւք. մի՛ անա-
ռակութ՝ք՝ և արբեցութ՝ք, և մի՛ խառն անկող-
նովք՝ և պղծութ՝ք, և մի՛ նախանձու՝ և հակա-
14 ռակութ՝ք. ✻ այլ զգեցարո՛ւք զտ՝ր յս՝ քս՝. և
մարմնոյ խնամ մի՛ տանիք ՚ի ցանկութ՝ս։

ԳԼ. ԺԴ։

1 Այլ զտկարացեալն ՚ի հաւատս ընկալարո՛ւք՝ մի՛
2 խղճիւ՝ երկմտութ՝ց։ ✻ Ոմն հաւատայ ուտել
3 զա՝մ. և որ հիւանդն է, բանջար կերիցէ։ ✻ Որ
ուտէն, զայն՝ որ ո՛չն ուտէ՝ մի՛ անգոսնեսցէ. և
որ ո՛չն ուտէ, զայն՝ որ ուտէն, մի՛ դատեսցի.
4 քանզի ա՝ծ զնա ընկալաւ։ ✻ Դու ո՞վ ես՝ որ
դատիս զայլոյ ծառայ. իւրում տ՝ն կայ՝ կամ
անկանի. բայց կացցէ՝ զի կարօղ է տ՝ր հաստա-
5 տել զնա։ ✻ Ոմն պահէ օր ըստ օրէ՝ և ոմն պահէ
զօրհանապազ. իւրաքանչիւրոք զիւր միտս հա-
ճես-

ճեսցէ ։ * Որ խորհի զօրն՝ տ̅ն խորհի ։ և որ 6
ո՛չն խորհի զօրն , տ̅ն չխորհի ։ և որ ուտէ , տ̅ն
ուտէ , և գոհանայ զա̅յ ։ և որ ո՛չն ուտէ , տ̅ն
չուտէ , և գոհանայ զա̅յ ։ * Զի ոչո՛ք 'ի մէնջ 7
անձամբ կեայ , և ո՛չ անձամբ մեռանի ։ * Եթէ 8
կեամք՝ տ̅ն կեամք , և եթէ մեռանիմք՝ տ̅ն մե-
ռանիմք ։ և արդ՝ եթէ կեամք և եթէ մեռանիմք՝
տ̅ն եմք ։ * Քանզի 'ի նոյն իսկ և քս̅ մեռաւ և 9
եկեաց , զի մեռելոց և կենդանեաց առ հասարակ
տիրեսցէ ։ * Դու զի՞ դատիս զեղբայր քո ։ կամ 10
ընդէ՞ր անգոսնես զեղբայր քո ։ Քանզի ա-
մենեքին կալոց եմք առաջի ատենին քի̅ ։ * Զի 11
գրե̅լ է ։ կենդանի եմ ես ասէ տ̅ր ։ զի ինձ կըրկ-
նեսցի ա̅մ ծունր՝ և ա̅մ լեզու խոստովան լիցի
ա̅յ ։ * Ապա ուրեմն՝ իւրաքանչիւրոք 'ի մէնջ ը̅ 12
անձին համարս տացէ ա̅յ ։ * Ա յսուհետև՝ մի՛ 13
զմիմեանս դատեսցուք ։ այլ առաւել զայս դիք
'ի մտի՝ չդնել գայթագղուի̅ եղբօրն ։ * Զայս 14
գիտեմ , և հաստատեալ եմ 'ի քս̅ յս̅ , զի ոչի՛նչ է
պիղծ նովաւ ։ բայց այնմ , որ համարիցի ոք ինչ
պիղծ՝ նմա է պիղծ ։ * Զի եթէ վս̅ կերակրոյ 15
եղբայրն քո տրտմի , ո՛չ ևս սիրով գնացեր ։ մի՛
կերակրովն քով զնա կորուսաներ , վս̅ որոյ քս̅ն
մեռաւ ։ * Մի՛ հայհոյեսցի բարին ձեր ։ * Զի 16
ո՛չ է արքայութի̅ն ա̅յ կերակուր և ըմպելի , այլ 17
արդարութի̅ և խնդուի̅ և խաղաղուի̅ 'ի հոգին
ս̅բ ։ * Զի որ յայսմ ծառայէ քի̅ , հաճոյ է ա̅յ՝ 18
և ընտիր մարդկան ։ * Ապա այսուհետև զհե՛տ 19
երթիցուք զխաղաղուե̅ , և զշինուե̅՝ որ առ մի-
մեանս ։ * Մի՛ վս̅ կերակրոյ քակեր զգործ ա̅յ ։ 20
ա̅մ ինչ ս̅բ է ։ այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ խըղ-
ճիւն ուտիցէ ։ * Լաւ է ո՛չ ուտել միս , և ո՛չ ըմ- 21

պել գինի . և ոչ՝ որով եղբայրն քո գայթագղի
22 կամ գինե կամ ուրանայ : * Ուու ասացին հա-
սաս ունիս , կամ առանձինն առաջի ՚ից . երանի
որ ոչ գաւխեցի զանձն , որով զննիչքն փորձիցէ :
23 * Նայց որ խղճէն , թէպէտ և ուսիցէ՝ գա-
տապարտեալ է՝ զի ոչ ըստ հաւատոց , զի ամէնիչ՝
որ ոչ ՚ի հաւատոց է՝ մեղք են , Ա.յլ այնմ , որ
կարօղն է հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս
իմում և ըստ քարոզուածն յի՛ւ , ըստ յայտնու-
խորհրդոյն՝ ժամանակաւքն յաւիտենից լռեցելոյ ,
և յայտնեալոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէ-
կանաց՝ ըստ հրամանաւ մշանջենաւորին ՚ից , ՚ի գնա-
զանդութ հաւատոց , յամէն հեթանոսս ծանուցե-
լոյ՝ միայնոյ իմաստնոյն ՚ից , ՚ի ձեռն յի՛ւ քրիս-
տոսի՝ որում փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԳԼ . ԺԱ .

1 Պարտ է մեզ՝ որ կարօղս եմք՝ զտկարութի տկա-
րացն բառնալ . և մի՛ անձանց և եթ հաճոյ
2 լինել : * Ա.յլ ի-րաքանչիւրոք ՚ի մեզնէ ընկերին
3 հաճոյ լեցի ՚ի բարիս՝ վ՚ի շինուած : * Վ.անզի և
քն՚ոջ եթէ անձին հաճոյ եղև , այլ ոպէ և գրեաւ
է . նախատինք նախատողաց քոց անկան ՚ի վե՛ր իմ :
4 * Նայց որ ինչ գրեցաւն՝ ՚ի մեր վարդապետու-
գրեցաւ , զի համբերութ և մխիթարութ գրոց ,
5 զոյսն ընկալցուք : * Ա.յլ աստ համբերութե և
ամ մխիթարութ , տացէ ձեզ զնոյն խորհել ընդ
6 միմեանս ըստ յի՛ւ . * զի միաբանութ ՚ի մի
բերան փառաւորէ առնիցէք զաստ , և զհայր տն
7 մերոց յի՛ւ : * Ո ան որպէս ընկալարուք զՔ-
միմեանս , ոպէ և քն՚ ընկալաւ զձեզ ՚ի փառս ՚ից :
8 * Ա.սեմ՝ թէ քի սպասաւոր թլփատուեն լինել՝

ի՛ հնչմարտութենն այլ էր, առ՝ի հաստատուն առ-
նելոյ զառաքեալս հարցն։ * Ա.ԻԼ հեթանոսք ի՛
ազգաբնակ տոհմացդ զգիեն՝ ի հեթանոսս,
և անուամբ քոմ առեալս աստիճ։ * Ա.Ե զգա-
ձեալ ասէ, ուրախ լերուք հեթանոսք ընդ ժո-
ղովրդեան նորա։ * Ա.Ե զարձեալ թէ, օրհնեցէ՛ք
ամենայն հեթանոսք զտէր, և գովեցէ՛ք զնա ամենայն
ազգք։ * Ա.ԻԲ զարձեալ ասէ, եղիցի
արմատն յեսսեայ, և որ կանգնելոցն է՝ իշխան
հեթանոսաց, ի նա հեթանոսք յուսասցին։ * Ա.ԻԳ
ձայն լսեայ՝ լի՛ սրտիցէ զձեզ ամ խնդութիւնք և
խաղաղութիւնք, առաքեալ ձեզ յուսով զօրութ
հոգւոյն սրբոյ։
* Հաստատեալ եմ և ես ինքնին եղբայրք իմ՝ վա-
ձեր, զի և դուք լի էք բարութ, լի էք ամ գի-
տութ, կարօղ էք և զմիմեանս խրատել։ * Ա.ԻԵ
համարձակագոյնս գրեցի առ ձեզ եղբայրք իմ՝
փոքր ի շատէ, իբրև յիշեցուցանելով ձեզ վա
շնորհացն՝ որ տուեալ ևն ինձ յաստ։ * լինել ինձ
սպասաւոր յի՛ քէ ի հեթանոսս. ըղձակեալս
առնել զաւետարանն աստ, զի եղիցի պատարագն
հեթանոսաց ընդունելի՝ սրբեալ հոգւովն սրբով։
* Ասեմ այսուհետև պարծանս ի քէ չի՛ ոք ա
ձայ։ * Ա.ԻԸ ոչ իշխեմ խօսել ինչ՝ զոր ոչ
գործեաց քէ ինև ի ձեռանդուն հեթանոսաց
բանիւք և արդեամբք, * զօրութ նշանաց և
սրբեաւոյ, զօրութ հոգւոյն սրբոյ. ոչ ինչ չի-
րասարեմ և շուրջ մինչև ի կատմանս լուսի-
հաւատոց ընտ զաւետարանն քէ։ * Ա.ԻԹ կնոքս ա
ռաստգեալ յաւետարանել, ոչ ուր անուանե-
ցաւ քէ, զի մի՛ ի բերդ ուրուք հիման վէր շինո-
ցեմ։

21 ցեմ. այլ ոչ եւ գրեալ է, * թէ որոց ոչ պատ-
մեցաւ վասն նորա՝ տեսցեն. եւ որոց ոչ լուան՝ իմա-
22 ցին: * Ա՛ն որոց շատ խանդեցայ
23 գալ առ ձեզ: * Խոյց սրտ՝ ոչ եւս գոյ ինձ տեղի
ի կողմանս յայսոսիկ. եւ անձուկ յոյժ ունիմ ի
24 բազում ամաց գալ առ ձեզ: * Որժամ անցա-
նիցեմ ի սպանիա, ակն ունիմ յանցանելն առ
նա՝ տեսանել զձեզ. եւ ի ձէնջ յուղարկիլ անդր,
եթէ նախ իսկ փորձ ի շատէ ձեզ լցայց:
25 * Խոյց այժմ երթամ յեռն պաշտել զնբան:
26 * Հանդերձ հաճոյ թուեցաւ մակեդոնացւոցն եւ
աքայեցւոցն հաղորդութի[ւն] ինչ առնել ընդ աղ-
27 քատս սրբոցն՝ որ են յեռն: * Հաճոյ թուեցաւ,
քանզի եւ պարտապան իսկ էին նոցա. զի եթէ
հոգեւորացն նոք հաղորդ եղեն հեթանոսաց, պարտ
28 ական է եւ մարմնաւորացն նոցա հաղորդ լինել նոցա: * Ա՛յդ
զայս կատարեալ՝ եւ կնքեալ զպտուղն նոցա, անցից
29 առ ձեզ ի սպանիա: * Ո՛յս գիտեմ, զի ի
գալն առ ձեզ, լրութե՛ օրհնութե՛ աւետարանին քրի-
ստոսի:
30 * Ա՛ղաչեմ զձեզ ես[ա]յ ի ձեռն տեառն մերոյ յի-
սուսի եւ սիրով հոգւոյն, պատերազմակից լինել
31 ինձ յաղօթս վասն իմ առ աստ. * զի ապրեցայց
յապստամբացն, որ ի հրէաստանեայ են. եւ պաշ-
32 տօնն իմ որ յեռն, ընդունելի լինի սրբոցն. * զի
խնդութե՛ եկեալ առ ձեզ ի կամս աստ, հանգեայց
33 ընդ ձեզ: * Ա՛ստ աստ խաղաղութե՛ եղիցի ընդ
ձեզ ամենեսեան. ամէն:

ԳԼ. ԺՈՂ.

1 Յանձն առնեմ ձեզ զփիբէ զքոյր մեր, որ է
2 սպասաւոր եկեղեցւոյն կենքրեացւոց. * զի

ընդ

զնա ընկալջիք 'ի տ̅ր՝ արժանի ս̅բց, և վերակա-
ցու լինիջիք նմա յոր պէտս իրաց և կոչեսցէ
զձեզ. քանզի և նա վերակացու եղև բազմաց,
և ինձ իսկ գլխովին։ * Ողջոյն տաջիք պրիսկեայ 3
և ակուիղայ՝ գործակցաց իմոց 'ի քս̅ յս̅. * որք 4
ընդ անձին իմոյ զիւրեանց պարանոցս մատու-
ցին. զորոց ոչ ես միայն գոհանամ, այլ և ա̅մ
եկեղեցիք հեթանոսաց։ * Եւ առ տնին եկե- 5
ղեցւոյն նց̅։ Ողջոյն տաջիք եպենտեայ սիրելւոյ
իմոյ՝ որ է պտուղ ասիացւոց 'ի քս̅։ * Ողջոյն 6
տաջիք մարեայ՝ որ բազում վաստակս վաստա-
կեաց 'ի ձեզ։ * Ողջոյն տաջիք անդրոնիկեայ և 7
յունեայ ազգականաց իմոց՝ և գերեկցաց, որք
երևելիքն իսկ են յառաքեալս. որք և յառաջ
իսկ քան զիս եղեն 'ի քս̅։ * Ողջոյն տաջիք ամպ- 8
ղեայ սիրելւոյ իմոյ 'ի տ̅ր։ * Ողջոյն տաջիք ուր- 9
բանեայ գործակցի իմոյ 'ի տ̅ր, և ստաքեայ սի-
րելւոյ իմոյ։ * Ողջոյն տաջիք ապեղեայ՝ որ ըն- 10
տիրն է 'ի տ̅ր։ * Ողջոյն տաջիք նց̅, որ յարիս- 11
տաբուղեայ տանէ անտի են. ողջոյն տաջիք հե-
րովդիոնիկեայ ազգականի իմոյ. ողջոյն տաջիք այ-
նոցիկ՝ որք 'ի նարկիսեայ տանէն իցեն 'ի տէր։
* Ողջոյն տաջիք տրիփոնեայ և տրիփոսեայ վաս- 12
տակաւորաց 'ի տ̅ր. ողջոյն տաջիք պերսիդեայ
սիրելւոյ, որ բազում վաստակս վաստակեաց 'ի
տ̅ր։ * Ողջոյն տաջիք ռուփեայ ընտրելոյ 'ի տ̅ր, 13
և մօր նորա և իմոյ։ * Ողջոյն տաջիք ասինկրի- 14
տեայ՝ փղենգոնտեայ՝ երմեայ՝ պատրոբայ՝ եր-
մայ, և որ ընդ նոսա եղբարք իցեն։ * Ողջոյն 15
տաջիք փիղողոդեայ՝ յուղեայ՝ ներեայ՝ և քեռ
նր̅. և ուղիմպեայ, և որ ընդ նս̅ ս̅բք ամենեքին
իցեն։ * Ողջոյն տաջիք միմեանց 'ի համբոյր սըր- 16
բուե̅։

դուքն ուսայք։
17 * Ա.դասեմ զձեզ եղբարս՝ գիտել զայնպիսիսն,
որ հերձուածս և գայթագղութիս առնիցեն
արտաքոյ վարդապետուքեն՝ զոր դուքն ուսայք։
18 և խորշեցարուք ի նոցնէ ։ * Ո՛ի այնպիսիքն ոչ
մերում քրիստոս ծառայեն, այլ իւրեանց որովայ-
նի. և քաղցրաբանութիբ և օրհնութիբ պատրեն
19 զսիրտս անմեղաց ։ * Ո՛ի ձեր հնազանդութիւնն
առ ամենեսեան հասեալ է. և արդ՝ ի ձեզ ու-
րախ եմ. բայց կամիմ զձեզ իմաստունս լինել ի
20 բարիս և անմեղս ի չարիս։ * Ա՛ւ ինձ խաղաղութե
խորտակեսցէ զսատանայ ընդ ոտիւք ձերովք մերձ ի
21 մերձ. շնորհք ոն մերոյ յի քի ի ձեզ ։ * Ա՛ղջոյն
տայ ձեզ տիմոթէոս եղբայր և գործակից իմ,
և ղուկիոս, և յասոնէն, և սոսիպատրոս ազգա-
22 կանք իմ։ * Ա՛ղջոյն տամ ձեզ՝ և ես տերտիոս, որ
23 զթուղթս գրեցի ի տէր։ * Ա՛ղջոյն տայ ձեզ գայի
ոս տանտնջական իմ, և ամ եկեղեցւոյն ։ Ա՛ղջոյն
տայ ձեզ երաստոս շահապ քաղաքիս, և կուար-
24 տոս եղբայր ։ * Շ՛նորհք ոն մերոյ յի քի ընդ
25 ձեզ ընդ ամենին. ամէն ։ * Ա՛. յլ այնմ, որ կարօղն
է հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս իմում, և
ըստ քարոզութեն յի քի, ըստ յայտնութե խորհըր-
դոյս այսորիկ՝ ժամանակօք յաւիտենից լռեցե-
26 լոյս, * և յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն գրոց մար-
գարէականաց՝ ըստ հրամանի մշտնջենաւորին աստ,
ի հնազանդութի հաւատոց, յամենայն հեթանոսս ծա-
27 նուցելոյ, * միայնոյ իմաստնոյն աստ ի ձեռն յի
քի. նմա պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն ։

Ա՛. հռովմայեցիս գրեցաւ ի կորնթոսէ ի ձեռն
փիբեսայ սարկաւագի ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ԿՈՉԵՑԵԱԼ 1
առաքեալ յի՞ քի՞ կամօքն ո՞յ, և սոսթենէս
եղբայր. * եկեղեցւոյդ ո՞յ՝ որ է 'ի կորնթոս՝ 2
նու՛իրելոց 'ի քո՞ յս՞, կոչեցելոց ո՞բց՝ ամենե-
քումբք հանդերձ, որք կարդան զանուն տեառն
մերոյ յի՞ քի՞ յա՞մ տեղիս նց՝ և մեր: * Շ նորհք 3
ընդ ձեզ և խաղաղութի՞ յա՞յ հօրէ մերմէ՝ և 'ի
տ՞նէ յս՞է քս՞է: * Գոհանամ զա՞յ իմոյ յա՞մ ժամ 4
վս՞ ձեր՝ 'ի վր՞ շնորհացն ո՞յ՝ որ տու՛եալ են ձեզ
'ի քս՞ յս՞. * զի յա՞մի մեծացարուք դուք նո- 5
վաւ՝ ա՞մ բանիւ՛ և ա՞մ գիտուբ՞. * ոպ՞ վկայութի՞ն 6
իսկ ա՞յ հաստատեցաւ 'ի ձեզ. * զի դուք մի՛ 7
նու՛ազիցիք՝ և մի՛ իւ՛իք շնորհօք, ակնկալեալ
յայտնուե՞ տ՞ն մերոյ յի՞ քի՞. * որ և հաստատես 8
ցէ զձեզ մինչև 'ի կատարած՝ անարատս՝ յօր տ՞ն
մերոյ յի՞ քի՞: * Հաւատարիմ է ա՞ծ, որով կոչե- 9
ցարուք 'ի հաղորդութի՞ որդւոյ նորա յի՞ քի՞ տ՞ն
մերոյ:

* Աղաչեմ զձեզ ե՛ղբարք անու՛ամբն տ՞ն մերոյ 10
յի՞ քի՞. զի զնոյն բան ունիցիք ամենեքեան, և

մի՛

մի՛ իցեն 'ի ձեզ հերձուածք · քանզի էիք հաս-
11 տատեալք 'ի նոյն միտս և 'ի նոյն հանճար։ * Ազդ-
եղև ինձ վ՚ս ձեր եղբարք՝ 'ի քղուացւոց անտի,
12 թէ հակառակութիւք են 'ի ձեզ։ * Եւ արդ ասեմ
իսկ, եթէ իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ ասէ · ես պօ-
ղոսեան եմ, և միւսն՝ եթէ ես ապողոսեան, և
միւսն՝ եթէ ես կեփայեան · և միւսն՝ եթէ ես
13 քս՚եան։ * Իսկ արդ՝ բաժանեալ ի՞նչ իցէ քս՚ ·
միթէ պօղո՞ս 'ի խաչ ելեալ իցէ վ՚ս ձեր, կամ
14 յանուն պօղոսի՞ մկրտեցարուք։ * Գոհանամ
զա՚յ իմոյ՝ զի ո՛չ զոք 'ի ձէնջ մկրտեցի՝ բայց միայն
15 զկրիսպոս՝ և զգայիոս · զի մի՛ ոք ասիցէ, * թէ
16 յիմանուն մկրտեցարուք։ * Տալ ետու կնիք և
տանն ստեփաննեայ · և զայլ ոք ո՛չ գիտեմ ամե-
17 նևին՝ թէ մկրտեցի։ * Զի ո՛չ առաքեաց զիս քս՚
մկրտել՝ այլ աւետարանել · ո՛չ ճարտարութ՚ բա-
նից, զի մի՛ ընդունայն լիցի խաչն քի՚։
18 * Զի ճառ խաչին, կորուսելոցն յիմարութի՚ է ·
19 այլ փրկելոցս մեզ՝ զօրութի՚ ա՚յ։ * Զի գրեալ է ·
կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց · և զխոր-
հուրդս, խորհրդականաց արհամարհեցից։
20 * Ո՛ւր իմաստուն · ուր դպիր, ո՛ւր քննիչ աշ-
խարհիս այսորիկ · ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց ա՚ծ
21 զիմաստութի՚ աշխարհիս այսորիկ։ * Քանզի ի-
մաստութ՚ն ա՚յ ո՛չ ծանեաւ աշխարհ իմաստութ՚ն
զա՚ծ · հաճեցաւ ա՚ծ յիմարութ՚ քարոզութ՚ն՝
ապրեցուցանել զհաւատացեալս։
22 * Իսկ որովհետև հրէայք նշան հայցեն, և հե-
23 թանոսք զիմաստութի՚ խնդրեն · * մեք քարոզես-
ցուք զխաչելեալն քս՚, հրէից գայթագղութի՚, և
24 հեթանոսաց յիմարութի՚ · * բայց նոցին իսկ կո-
չեցելոցն հրէից և հեթանոսաց, զքս՚ ա՚յ զօրու-
թի՚

թի՛ և ասյ խմաստուե՛ր : * Ո՛վ յիմարն ասյ խմաստ- 25
նադոյն է քան զմարդիկ . և տկարն ասյ զօրագոյն
է քան զմարդիկ : * Ախեպէտ և զձեր իսկ կո- 26
չումն տեսէք ե՛ղբարք , զի ո՛չ բազում իմաս-
տունք ըստ մարմնոյ , և ո՛չ բազում հզօրք , և ո՛չ
բազում ազնուականք . * այլ զյիմարս աշխար- 27
հիս ընտրեաց Աստ՝ զի յամօթ արասցէ զիմաս-
տունս . և զտկարս աշխարհիս ընտրեաց Աստ , զի
յամօթ արասցէ զհզօրս . * և զանառոհմս աշ- 28
խարհի և զարհամարհեալս ընտրեաց Աստ՝ և զո-
չինչան , զի զէնս իմն խափանեսցէ . * ոչ զի մի՛ 29
պարծեսցի առաջի մարմին առաջի ասյ : * Ո՛վ ի՛ 30
նմանէ դուք էք ի քրիստոս յիսուս , որ եղև մեզ իմաս-
տութի՛ յասյ , արդարութի՛ և սրբութի՛ և փրկութի՛ .
* զի ոչ և գրեալ է . որ պարծին՝ ի տէր պարծեսցի : 31

ԳԼ . Ա .

Այլ ես թէպէտ և եկի առ ձեզ ե՛ղբարք՝ ո՛չ 1
ըստ առաւելութե՛ բանից իմաստութե՛ պատ-
մել ձեզ զվկայութի՛ յասյ : * Ո՛չ ե՛թէ ի՛ մտի 2
եդի գիտե՛լ ինչ ի՛ ձեզ՝ բայց միայն զյիսուս քրիստոս և
զնոյն ի՛ խաչ ելեալ : * Այլ ես տկարութե՛ 3
կիւղիւ և դողութե՛ բազմաւ եղէ առ ձեզ : * և 4
բանն իմ և քարոզութի՛ , ո՛չ պատիր բանիւք իմաս-
տութե՛՝ այլ արդեամբք հոգւոյն և զօրութե՛ . * զի 5
հաւատք ձեր մի՛ լինեն իմաստութե՛ մարդկան , այլ
զօրութե՛ աստ :

* Ո՛վ իմաստութի՛ խօսիմք ընդ կատարելս . զի- 6
մաստութի՛՝ ո՛չ զաշխարհիս այսորիկ , և ո՛չ զիշխա-
նաց աշխարհիս այսորիկ զխափանելեացս . * այլ 7

խօսիմք զնոյ իմաստութին ծածուկ խորհրդով ,

զոր

զոր յառաջ քան զյաւիտեանս սահմանեաց ա̅ծ
8 ՚ի փառս մեր ։ * զոր ոչո՛ք յիշխանաց աշխարհիս
այսորիկ ծանեաւ · զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ո՛չ
9 արդեօք զտ̅րն փառաց ՚ի խաչ հանէին ։ * Այլ
ոպ̅ և գրեալ է · զոր ակն ո՛չ ետես , և ունկն ո՛չ
լուաւ , և ՚ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկաւ , պատրաս-
տեաց ա̅ծ սիրելեաց իւրոց ։
10 * Այլ մեզ յայտնեաց ա̅ծ հոգւովն իւրով · զի
11 հոգին զա̅մ քննէ՝ և զխորս ա̅յ ։ * Զի ո՛ ոք ՚ի
մարդկանէ գիտէ ինչ զմարդոյն , եթէ ոչ հոգի
մարդոյն՝ որ ՚ի նմա · նոյնպէս և ո՛չ զա̅յսն ոք գի-
12 տէ՝ եթէ ոչ հոգին ա̅յ ։ * Այլ մեք ո՛չ եթէ զհո-
գի աշխարհիս առաք՝ այլ զհոգին որ յա̅յ · զի
13 ծանիցուք զայն՝ որ յա̅յն շնորհեցաւ մեզ ։ * Եւ
զոր խօսիմքս՝ ո՛չ եթէ մարդկեղէն ուսմամբ
ճարտարուբ̅ բանից , այլ վարդապետուբ̅ հոգ-
ւոյն ընդ հոգևորս զհոգևորսն համեմատեմք ։
14 * Քանզի շնչաւոր մարդ ո՛չ ընդունի զհոգ-
ւոյն ա̅յ՝ զի յիմարուի̅ է նմա · և ո՛չ կարէ գի-
15 տել՝ եթէ հոգեպէս քննիցի ։ * Իսկ հոգևորն
16 քննէ զա̅մ , և ինքն յումեքէ ո՛չ քննի ։ * Իսկ
արդ՝ ո՞վ գիտաց զմիտս տ̅ն , որ և խրատատու լի-
նիցի նմա · այլ մեք զմիտս քի̅ ունիմք ։

ԳԼ · Գ ։

1 Եւ ես ե՛ղբարք՝ ո՛չ կարացի խօսել ընդ ձեզ
իբրև ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև ընդ մարմնա-
2 ւորս ։ * Իբրև տղայոց ՚ի քս̅ , կաթն ջամբեցի
ձեզ՝ և ո՛չ կերակուր , զի ո՛չ ևս կարէիք · նաև
ա՛րդ իսկ ո՛չ կարէք · քանզի դեռ մարմնաւոր
3 էք ։ * Ուր և տրդ ևն իսկ ՚ի ձեզ հեռ և նա-
խանձ · ո՞չ ապաքէն մարմնաւոր էք՝ և ըստ մարդ-
կան

կան գնայք։ * Յորժամ ասէ ոք 'ի ձէնջ՝ ես պօ- 4
ղոսեան եմ, և միւսն՝ թէ ես ապողոսեան, ո՞չ
մարդիկ էք. իսկ արդ՝ ո՛վ է պօղոսն, կամ ո՛վ է
ապողոսն։ * Պաշտօնեայք՝ որովք հաւատա- 5
ցէքն, և իւրաքանչիւր ոա՜ և տ՜ր ետ։ * Ես տըն- 6
կեցի, ապօղոս ջուր ետ, այլ ա՜ծ աճեցոյց։
* Այսուհետև՝ ո՛չ այն ոք ինչ է՝ որ տնկեացն, 7
և ո՛չ այն՝ որ ջուրն ետ, այլ որ աճեցոյցն ա՜ծ։
* Որ տնկեացն և որ զջուրն ետ՝ մի են. բայց 8
իւրաքանչիւրոք զիւր վարձս առնուցու ըստ իւ-
րում վաստակոց։ * Զի ա՜յ գործակից եմք, ա՜յ 9
արդիւն էք, ա՜յ շինած էք։ * Ըստ շնորհացն ա՜յ՝ 10
որ տուեալ են ինձ, իբրև իմաստուն ճարտարա-
պետ հիմն եդի, բայց այլ է՝ որ շինէն. այլ իւ-
րաքանչիւրոք զգո՛յշ լիցի՝ թէ որպէս շինիցէ։
* Զի հիմն այլ ոք ո՛չ կարէ դնել քան զե- 11
դեալն՝ որ է յ՜ս քս՜։
* Եթէ ոք շինէ 'ի վ՜ր հիմանս այսորիկ՝ ոսկի 12
արծաթ՝ ականս պատուականս՝ փայտ խոտ ե-
ղէգն, * իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի 13
օրն ընտրեսցէ, զի հրով յայտնելոց է. * և զիւ- 14
րաքանչիւր գործն զիարդ և իցէ՝ հուրն փոր-
ձեսցէ։ * Եթէ ուրուք գործն զոր շինեաց՝ 15
կացցէ, վարձս առցէ. և եթէ ուրուք գործն
այրեսցի՝ տուժեսցի, բայց ինքն կեցցէ. այլ
այնպէս՝ որպ՜ թէ 'ի հուր։ * Ո՞չ գիտէք՝ եթէ 16
տաճար էք ա՜յ՝ և հոգի ա՜յ բնակեալ է 'ի ձեզ։
* Եթէ ոք զտաճար ա՜յ ապականէ, ապակա- 17
նեսցէ զնա ա՜ծ. զի տաճար ա՜յ սուրբ է, որ էք
դուք։ * Ա՜ի ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք կա- 18
մեսցի 'ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխարհիս
յայսմիկ, յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն։

* Զի

19 * Զի իմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ՝ յիմա-
րութիւն է առաջի ա̅յ · քանզի գրեալ է՝ թէ որ
ըմբռնէ զիմաստունս 'ի խորագիտութեան իւրեանց ։
20 * Եւ դարձեալ՝ թէ տ̅ր ճանաչէ զխորհուրդս
21 իմաստնոց՝ զի են ընդունայն ։ * Ա̅յսուհետև
22 մի՛ ոք պարծեսցի 'ի մարդկանէ ։ * Զի ա̅մ ինչ
ձեր է · եթէ պօղոս , եթէ ապողոս , եթէ կե-
փաս , եթէ աշխարհ , եթէ կեանք , եթէ մահ ,
եթէ որ կանս · եթէ հանդերձեալքն · ա̅մ ինչ
23 ձեր է · * դուք քի̅ , քս̅ ա̅յ ։

ԳԼ · Դ ։

1 Ա̅յսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ , իբրև
զպաշտօնեայս քի̅ և հազարապետս խորհըր-
2 դոցն ա̅յ ։ * Ա̅րդ՝ խնդիր է 'ի մէջ հազարապե-
3 տաց՝ եթէ ոք հաւատարիմ գտցի ։ * Ա̅յլ ինձ
և այս անարգանք են , և եթէ 'ի ձէնջ դատեցայց՝
կամ բնաւ իսկ 'ի մարդկանէ · նաև զանձն իմ
4 ո՛չ քննեմ ։ * Զի ոչի՛նչ գիտեմ զանձին իմոյ ·
այլ · ո՛չ եթէ այսու արդարանամ , զի որ քննէն
5 զիս՝ տ̅ր է ։ * Ա̅յսուհետև մի՛ յառաջքան զժա-
մանակն դատիք · մինչև եկեսցէ տ̅ր , որ լուսա-
ւոր առնիցէ զգաղտնիս խաւարի , և յայտնիցէ
զխորհուրդս սրտից · և ապա իւրաքանչիւր գո-
6 վութիւն եղիցի յա̅յ ։ * Զայս ե՛ղբարք՝ առակեցի
յանձն իմ և յապողոս վ̅ս ձեր · զի 'ի մէնջ ուս-
ջիք՝ մի՛ ինչ առաւել քան զգրեալսն իմանալ · զի
մի՛ այր քան զընկեր հպարտանայցէք 'ի վ̅ր ըն-
7 կերին ։ * Իսկ արդ ո՞վ է՝ որ քննիցէ զքեզ ,
զի՞նչ ունիս՝ զոր ո՛չ իցէ առեալ · և եթէ առեր՝
8 զի՞ պարծիս իբրև զչառեալ ։ * Ա̅րդէն իսկ
յագեալ իցէք՝ և արդէն մեծացարուք , առանց

մեր

մեր Թագաւորեցիք. և երանի՛ Թէ Թագաւո-
րէիք՝ զի և մեք ընդ ձեզ Թագաւորէաք։ * Ինձ 9
այսպէս Թուի՝ եթէ զմեզ զառաքեալս յետ-
նորդս արար ա̅ծ՝ իբրև զմահապարտս. զի տե-
սիլ եղեաք աշխարհի, և հրեշտակաց և մարդկան։
* Ա՝եք յիմարք վ̅ս̅ ք̅ի̅, և դուք իմաստունք ՚ի 10
ք̅ս̅. մեք տկարք՝ և դուք հզօրք. դուք փառա-
ւորեալք՝ և մեք անարգք։ * Ա՝ինչև ցայսօր 11
ժամանակի՝ և քաղցեաք և ծարաւեցաք և մերկ
գնացաք և կռփահարեցաք և անհանգիստ եղ-
եաք. * և աշխատեցաք ձեռօք մերովք. բամբա- 12
սէին զմեզ՝ օրհնէաք. հալածէին՝ յանձն առ-
նուաք. * հայհոյէին՝ աղաչէաք. իբրև առակ 13
նշաւակի եղեաք ա̅մ աշխարհի. ամենեցուն փա-
րելի լինել մինչև ցայժմ։ * Ո՛չ եթէ ամօթ ինչ 14
առնելով զձեզ՝ գրեմ զայս, այլ իբրև զորդիս
սիրելիս խրատեմ։ * Թէպէտ և բիւր դաստիա- 15
րակս ունիցիք ՚ի ք̅ս̅՝ այլ ո՛չ եթէ բազում հարս.
զի ՚ի ք̅ս̅ յ̅ս̅ աւետարանաւն ես ծնայ զձեզ։
* Ա՛րդ՝ աղաչեմ զձեզ նմանօղք ինձ եղիջիք՝ ո̅պ̅ 16
և ես ք̅ի̅։ * Ա՝ասն այնորիկ առաքեցի առ ձեզ 17
զտիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի՝ և հաւատա-
րիմ ՚ի տ̅ր̅. որ յիշեցուսցէ ձեզ զճանապարհս
իմ, որ ՚ի ք̅ս̅ յ̅ս̅. ո̅պ̅ և ա̅մ ուրեք՝ յա̅մ եկեղե-
ցիս ուսուցանեմ։ * Որ̅պ̅ Թէ ես չիցեմ դալոց 18
առ ձեզ՝ ոմանք հպարտացան։ * Ա՛յլ եկից հուպ 19
ընդ հուպ՝ եթէ տ̅ր̅ կամեսցի. և ՚ի միտ առից
ո՛չ զբանս հպարտացելոցն, այլ զզօրուի̅։ * Զի 20
ո՛չ եթէ բանիւք է արքայուի̅ն ա̅յ, այլ զօրուբ̅։
* Ա՛րդ՝ որ̅պ̅ կամիք՝ գաւազանա՞ւ եկից առ 21
ձեզ, եթէ սիրով հոգւոյն՝ հեզուե̅ և արդա-
րութե̅ և խոնարհութե̅։

ԳԼ · Ե ։

1 Բնաւ և անուանի իսկ 'ի ձեզ ընդէր պոռն-
կութի՞, և այնպիսի պոռնկութի՞ որ ո՛չ և 'ի
հեթանոսս, որպէս թէ զկին հօր իւրոյ ունել։
2 * Եւ դուք հպարտացեալ էք · և ո՛չ առաւել
սգացարուք, զի բարձցի 'ի միջոյ ձերմէ՝ որ
3 զգործն զայն գործեաց։ * Զի ես թէպէտ
մարմնով մեկուսի եմ, սակայն հոգւով մերձ
եմ · բայց արդէն իսկ իբրև 'ի մօտոյ ընտրեցի ·
4 զայն՝ որ այնպէսն գործեաց · * յանուն տ̄ն
մերոյ յի՞ քի՞, ժողովել ձեզ 'ի միասին՝ և իմով
հոգւոյս՝ զօրութ̄ն հանդերձ տ̄ն մերոյ յի՞ քի՞,
5 * մատնել զայնպիսին սատանայի 'ի սատակումն
մարմնոյ · զի ոգին ապրեսցի յաւուրն տ̄ն մերոյ
6 յի՞ քի՞։ * Ո՛չ բարւոք են պարծանքդ ձեր · ո՛չ
գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զա̄մ զանգու՛ածն
7 խմորէ։ * Սրբեցէք 'ի բաց զհին զխմորն՝ զի ե-
ղիջիք նոր զանգու՛ած, որպէս էքդ անխմորք ·
8 քանզի զատիկ մեր զենաւ քս̄։ * Ա յսուհետև
արասցո՛ւք տօնս · մի 'ի խմորն հին, և մի 'ի խմորն
չարուե̄ և անզգամուե̄ · այլ յանխմորս ստու-
գութե̄ և ճշմարտութե̄։
9 * Գրեցի ձեզ 'ի թղթի այդր չխառնակել ընդ
10 պոռնիկս։ * Եւ ո՛չ եթէ ընդ պոռնիկս աշխար-
հիս այսորիկ՝ կամ ընդ ագահս և ընդ յափշտա-
կօղս կամ ընդ կռապարիշտս · ապա թէ ոչ՝ պարտ
11 էիք և յաշխարհէ իսկ ելանել։ * Բայց արդ՝
գրեցի ձեզ չխառնակել · եթէ ոք եղբայր ան-
ու՛անեալ, կամ պոռնիկ իցէ կամ կռապարիշտ՝
կամ ագահ՝ կամ բամբասօղ՝ կամ արբեցօղ՝ կամ
յափշտակօղ, ընդ այնպիսումն և հաց մի՛ ու-
տել։

տել։ * Զի՞ կայ իմ և զարտաքինսն դատելոյ. 12
ո՛չ ապաքէն դուք զներքինսդ դատիցիք. * և 13
զարտաքինսն ա՜ծ դատեսցի, բարձէ՛ք զչարն 'ի
միջոյ ձերմէ.

ԳԼ. Զ.

Եշխէ ոք 'ի ձէնջ՝ եթէ իրք ինչ իցեն ընդ ըն- 1
կերի իւրում, դատել առաջի անիրաւաց՝ և
ո՛չ առաջի ս՜բց։ * Եթէ ո՛չ գիտէք զի սուրբք 2
զաշխարհ դատին. և եթէ ձեօք դատի աշխարհ՝
ապա ո՛չ էք արժանի անարգ ատենից։ * Ո՛չ գի- 3
տէք եթէ զհրեշտակս դատիմք, թո՛ղ թէ զերկ-
րաւորս։ * Զերկրաւոր ատեանս եթէ յանձն 4
առնուցուք, զանարգսն եկեղեցւոյ դատաւորս
նստուցէ՛ք։ * Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ. այնչափ 5
ո՛չ գոյ ոք իմաստուն 'ի ձեզ, որ կարիցէ իրա-
ւունս ընտրել 'ի մէջ եղբօր իւրոյ։ * Այլ եղ- 6
բայր ընդ եղբօր դատի, և զայն՝ 'ի մէջ անհա-
ւատից։ * Եւ արդ՝ ամենևին իսկ վատթարուի՞ 7
է 'ի ձեզ, զի՞ դատաստանք իսկ գոն 'ի միջի
ձերում. ընդէ՞ր ոչ դուք զրկիք, և ո՛չ դուք ա-
ռաւել նեղիք։ * Այլ դուք զրկէք և նեղէք, 8
և այդ՝ զեղբարս և ս։ * Եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի ա- 9
նիրաւք զարքայուի՞ն ա՜յ ո՛չ ժառանգեն, մի՛ խա-
բիք՝ ո՛չ պոռնիկք, ո՛չ կռապարիշտք, ո՛չ շունք,
* ո՛չ իգացեալք, ո՛չ արու՛ագէտք, ո՛չ գողք, ո՛չ 10
ագահք, ո՛չ արբեցօղք, ո՛չ բամբասօղք և ո՛չ
յափշտակօղք՝ զարքայուի՞ ա՜յ ո՛չ ժառանգեն։
* Եւ դուք այնպիսիք ոմանք էիք. այլ լու՛ացա- 11
րուք՝ այլ սրբեցարուք՝ այլ արդարացարուք յա-
նուն տ՜ն մերոյ յի՞ քի՞, և 'ի հոգին ա՜յ մերոյ։
* Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ո՛չ ա՜մ ինչ օ- 12

գուտ

գուտ է · ա՞մ ինչ ինձ մարթ է, այլ ո՛չ եթէ ես
13 ընդ իշխանուբ՞ ուրուք լինիցիմ։ * Կերակուր
որովայնի, և որովայն կերակրոյ · այլ ա՞ծ զսա և
զնոսա խափանեսցէ · բայց մարմին ո՛չ պոռնկու-
14 թե՞ այլ տ՞ն, և տ՞ր մարմնոյ։ * Այլ ա՞ծ՝ որ և
զտ՞րն յարոյց, և զձեզ յարուսցէ զօրուբ՞ իւ-
15 րով։ * Ո՞չ գիտէք՝ եթէ մարմինք ձեր անդամք
են քի՞ · արդ՝ առեալ զանդամս քի՞, առնիցեմք
16 անդամս պոռնկի՛ · քա՛ւ լիցի։ * Եթէ ո՛չ գի-
տէք՝ զի որ մերձենայ 'ի պոռնիկ՝ մի մարմին է ·
17 եղիցին, ասէ, երկոքին 'ի մարմին մի։ * Եւ որ
18 մերձենայ 'ի տ՞ր՝ մի հոգի է։ * Փախերո՛ւք 'ի
պոռնկուէ՞։ Զա՞մ մեղս՝ զոր և գործէ մարդ՝
արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է · իսկ որ պոռնկին՝
19 յիւր մարմինն մեղանչէ։ * Եթէ ո՛չ գիտէք՝
զի մարմինք ձեր տաճար են հոգւոյն ս՞բյ՝ որ է
'ի ձեզ՝ զոր ունիք յա՞յ · և չէ՛ք անձանց տէր։
20 * Քանզի գնոց գնեցայք · փառաւո՛ր արարէք
զա՞ծ 'ի մարմինս ձեր և յոգիս, որ է յա՞յ։

ԳԼ · Է։

1 Այլ վ՞ս որոյ գրեցիքն առ իս, բարւոք է մար-
2 դոյ՝ 'ի կին մարդ չմերձենալ։ * Բայց վասն
պոռնկութե՞ իւրաքանչիւրոք զիւր կին կալցի՛ ·
3 և իւրաքանչիւրոք կին զիւր այր կալցի՛։ * Կնոջ՝
այր իւր զպարտսն հատուսցէ · նոյնպ՞ս և կինն՝
4 առն իւրում։ * Զի կին մարմնոյ իւրում ո՛չ
իշխէ՝ այլ այրն · նոյնպէս և այրն իւրում մարմ-
5 նոյ ո՛չ իշխէ՝ այլ կինն։ * Մ՞ի զրկէք զմիմեանս ·
բայց եթէ ինչ 'ի միաբանուէ՞ առ ժամանակ մի,
զի ուխտիցն պարապիցէք, և դարձեալ 'ի նոյն
դարձջի՛ք, զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ սա՞նյ վ՞ս ան-
խառ-

խառնուէ ձերոյ : * Օ՜ այս ասեմ ներբելով՝ և 6
ոչ հրամանս տալով : * Ի՞մանդի կամիմ եթէ ամ 7
մարդ լիներ իբրև զիս • այլ իւրաքանչիւրոք
զիւր ընորհս ունի յԱ՜ստ՝ ոմն այսպա և ոմն այնպ ,
* Ասացի ամուրեացն և այրեացն ասեմ, լաւ 8
նի՞ եթէ կայցեն իբրև զիս : * Ապա թէ ոչ ու 9
նիցին ժոյժ՝ ամուսնացին • զի լաւ է ամուս
նանալ՝ քան զէհնուլ : * Այլ կանամբէացն 10
պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ ՏԵ՜Ր • կնոջ յառնէ ա՛ի
ձկինէ : * Ապա եթէ ձկինեացի , անապր մեռցէ՝ 11
կամ անդրէն ընդ առն իւրում հաշտեացի • և
առն՝ զկին իւր ա՛ի թողուլ :
* Ասացի այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ ՏԵ՜Ր • 12
եթէ ոք եղբայր կին ունիցի անհաւատ , և նա
հաճոյ իցէ բնակել ընդ նմա՝ ա՛ի թողցէ զնա :
* Եւ կին , որ ունիցի զայր անհաւատ՝ և նա 13
կամ իցէ բնակել ընդ նմա՝ ա՛ի թողցէ զայրն :
* զի ՏԸ է այրն անհաւատ կնաւն , և ՏԸ է 14
կինն անհաւատ այրամբն • ապա թէ ոչ՝ որդիքն
ձեր պիղծ են • բայց այժմ ՏԸ էն : * Ապա եթէ 15
անհաւատն ձկինեացի , ձկինեացի • զի ոչինչ հարկ
ի վր կայ եղբօրն կամ քեռն՝ յայնպիսի իրս •
քանզի ի խաղաղութի կոչեաց զձեզ ՏԱ՜Ծ : * Օ՞ի 16
գիտես կին դու՝ եթէ զայրն քո ապրեցու
ցես , կամ զի՞ գիտես այր դու՝ եթէ զկինն քո
ապրեցուցցես • * եթէ ոչ իւրաքանչիւրոք ունի 17
ՈՂ և բաժանեաց ՏԵ՜Ր , զիւրաքանչիւրոք ՈՂ և
կոչեաց ՏԱ՜Ծ՝ այնպա գնասցէ • և այսպէս ընդ ա՛մ
եկեղեցիս պատուէր տամ : * Թլփատեալ ոք կո 18
չեցաւ՝ ա՛ի ցանկասցի անթլփատուէ • անթլփա
տուեալ ոք կոչեցաւ՝ ա՛ի թլփատեսցի • * զի 19
Թլփատութի ոչինչ է՝ և անթլփատուէ ոչինչ •

20 այլ պահպանութ՝ ա՜յ պատուիրանացն ։ * Բայց
իւրաքանչիւրոք յոր կոչումն կոչեցաւ՝ 'ի նմին
21 կացցէ ։ * Ծառայ՜ կոչեցար՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ.
այլ թէ և կարիցես ազատ լինել՝ քեզ այնպէս
22 լաւ իցէ ։ * Զի որ 'ի տ՜ր կոչեցեալ է ծառայն՝
ազատ տ՜ն է . նոյնպէս և որ ազատն կոչեցեալ
23 է՝ ծառայ քի՜ է ։ * Գնոց գնեցայք՝ մի՛ լինիք
24 ծառայք մարդկան ։ * Իւրաքանչիւրոք՝ յոր
կոչումն կոչեցաւ՝ եղբա՛րք , 'ի նմին կացցէ ա-
ռաջի ա՜յ ։
25 * Բ. յլ վ՜ս կուսանաց՝ հրաման ինչ 'ի տ՜նէ ո՛չ
ունիմ, բայց խրատ տամ՝ ո՜պ ողորմելոյ ուրուք
26 'ի տ՜նէ , հաւատարիմ լինել ։ * Համարիմ՝ թէ
այնպէս լաւ իցէ . բայց վ՜ս վտանկին որ 'ի վ՜ր
27 կայ՝ բարւոք է մարդոյ՝ թէ այսա՜պս իցէ ։ * Կա-
պեալ ես 'ի կին , մի՛ խնդրեր արձակել . արձա-
28 կեալ ես 'ի կնոջէ , մի՛ խնդրեր կին ։ * Զի եթէ
ամուսնանայցես՝ ո՛չ մեղար . և եթէ ամուսնա-
նայցէ կոյսն՝ ո՛չ մեղաւ , բայց նեղութ՝ մարմնոյ
ունիցին այնպիսիքն . այլ ես խնայեցի 'ի ձեզ ։
29 * Բայց զայս ասեմ ե՛ղբարք՝ եթէ ժամանակս
կարճեալ է այսուհետև . զի որ ունիցին կանայս՝
30 ո՜պ թէ չունիցին . * և որ լայցեն՝ ո՜պ թէ ո՛չ
լայցեն . և որ խնդանն՝ ո՜պ թէ չխնդայցեն . և որ
31 գնենն՝ ո՜պ թէ չունիցին . * և որ վարենն ղաշ-
խարհս՝ ո՜պ թէ չվայելիցեն . զի անցեալ է վայ-
32 ելչութ՝ աշխարհիս այսորիկ ։ * Բ. յլ կամիմ զձեզ
անհոգս լինել . զի որ անկինն է՝ հոգայ զտ՜ն ,
33 թէ ո՛րպ հաճոյ լիցի տ՜ն . * և որ կանամբին է ,
հոգայ զաշխարհիս՝ թէ որ՜պ հաճոյ լիցի կնոջ
34 իւրում . * Եւ ահա մեկնեցան 'ի միմեանց առ-
նակինն և կոյսն . զի կոյսն հոգայ զտ՜ն՝ զի իցէ

ՆԸ հոգւով և մարմնով, և առնակինն հոգայ
զաշխարհիս՝ թէ ոպ հաճոյ լիցի առն իւրում։
* Այլ զայս վ՚ն ձերոյ օգտի ասեմ. ոչ եթէ 35
խեղդ ինչ արկանեմ ձեզ, այլ վ՚ն պարկեշտուն
և հպատակուն տ՚ն առանց զբաղանաց։
* Այլ թէ ոք ամօթ համարեսցի վասն կուսին 36
իւրոյ՝ եթէ իցէ ելեալ ըստ չափ, և այնպէս ինչ
պարտ իցէ լինել. զոր կամեսցի արասցէ, ոչ մե-
ղանչէ՝ ամուսնասցի։ * Իսկ որ հաստատեալ է 37
'ի սրտի իւրում, և վտանկ ինչ ոչ իցէ նմա, իշ-
խանութի՝ ունի 'ի վերայ կամաց իւրոց. և զայն
ընտրեաց 'ի սրտի իւրում՝ պահել զկոյսն իւր,
բարւոք առնէ։ * Եւ որ ամուսնացուցանէ 38
զկոյսն իւր՝ բարւոք առնէ. և որ ոչ ամուսնա-
ցուցանէ՝ լաւ ևս առնէ։ * Կին կապեալ է՝ 39
ցորքան ժամանակս կենդանի է այր նր՝. ապա
եթէ ննջիցէ այր նր՝, ազատ է՝ ում կամիցի ա-
մուսնանալ. այլ միայն տերամբ։ * Բայց երա- 40
նելի ևս է՝ թէ այնպ՚ս կացցէ ըստ իմում խրա-
տու. ես այսպէս համարիմ, եթէ և յիս իցէ
հոգի ՆՅ։

ԳԼ. Բ.

Այլ վ՚ն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ ամենե- 1
քին գիտութի՝ ունիմք։ գիտութի՝ հպարտա-
ցուցանէ, այլ սէր շինէ։ * Եթէ ոք կամիցի 2
գիտել ինչ, չևևս գիտաց՝ ոպ արժանն էր գի-
տել։ * Բայց որ սիրէ զա՚ծ, նա է տեղեկացեալ 3
'ի նմանէ։ * Այլ վ՚ն կերակրոցն զոհելոց՝ գի- 4
տեմք եթէ ոչինչ իսկ կուռքդ են յաշխարհի.
զի չիք ոք ա՚ծ բաց 'ի միոյն։ * Զի թէպէտ 5
և իցեն անուանեալ աստուածք՝ եթէ յերկինս
և

և եթէ յերկրի · ոչ և են աստուածք բազումք՝
6 և տէարք բազումք · * այլ մեզ մի է ձա՛ Հայր՝
յորմէ ամ, և մե՛ք ի նա · և մի տէր Յ՚ն՚ քն՝ որով
ամենայն , և մե՛ք նովաւ ։
7 * Ո՚. յլ ոչ յամենեսեան գիտութի՛ւն է ։ ոմանք առ
խղճի մատոյ մինչև ցայժմ կուռացն իբրև զոհ՝
հեալ ուտեն · և խիղճ մատոյն նո՛ց՝ քանզի տկար
8 է , պղծի ։ * Ո՚. յլ կերակուր զմեզ առաջի ոչ
ոչ կացուցանէ · ոչ եթէ չուտեմք՝ պակասիմք
մինչ , և ոչ եթէ ուտեմք՝ առաւելութի՛ւն մինչ ։
9 * Նայց զգո՛յշ լերուք՝ գուցե իշխանութի՛ւն ձեր
10 այդ՝ գայթագղութի՛ն լինիցի տկարացն ։ * Նթէ
ոք տեսանիցէ զքե՛զ՝ որ գո՛ւթիւն ունիս՝
բազմեալ՝ի մեհենի՝ ոչ արդ խիղճ մատոյ նո՛ր , որ
տկարութի՛ւն զգածեալ է՝ անդրէն շինիցի ուտել
11 զզոհեացն · * և կորնչեցի՛ տկար եղբայրն՝ի քո՛մ
12 գիտութե՛ն , վո՛ր որոյ քա՛ն մեռաւ ։ * Նա այնպէս
յանցուցեալ յեղբարս , և զխիղճ մատոյ տկա՛
13 րացն զայրացուցեալ , յի՛ քա՛ մեղանչէ ։ * Ո՚ ման
որոյ՝ եթէ կերակուր գայթագղեցուցանէ զեղ
բայրն իմ , ոչ կերայց միս յաւիտեան , զի մի՛
եղբայրն իմ գայթագղեցուցից ։

ԳԼՒ՚ · Ը՚ ։

1 Ո՚ ոչ ապաքէն ազատ եմ՝ ոչ առաքեալ
եմ՝ ոչ ապաքէն զՅ՚ն՚ Տ՚ն մե՛ր յաչս իմով
աեսի , ոչ ապաքէն գործ իմ դուք էք յՏ՚ն ։
2 * Ա՚եթէ և այլոց չեցեմ առաքեալ՝ այլ դէպ ձեզ
եմ. զի կնիք իսկ առաքելութե՛ իմոյ դուք էք յՏ՚ն ։
3 * Իմ պատասխանի՝ ուր զիս հարցանիցեն՝ այս
4 է ։ * Ո՚ւթէ ոչ ունիցիմք իշխանութի՛ւն ուտել և
5 ըմպել ։ * Ո՚ւթէ ոչ ունիցիմք իշխանութի՛ւն զքոյս

կա՛ր

կանայս շրջեցուցանել ընդ մեզ. ոպ և այլ ա-
ռաքեալքն, և եղբարքն տն, և կեփաս։ * Եւ 6
թէ միայն ես և բառնաբաս ոչ ունիցիմք իշխա-
նութ չգործել ինչ։ * Ո՞ ոք երբէք զինուորիցի 7
իւրովք թոշակօք. ո՞ ոք տնկիցէ այգի՝ և՝ ի պտղոյ
նր ոչ ուտիցէ. ո՞ ոք արածիցէ խաշն՝ և՝ ի կա-
թանէ խաշինն ոչ ուտիցէ։ * Ա՝ թէ ըմարդ- 8
կուե՞ խօսիցիմ զայս. կամ թէ և օրէնքն զսոյն
ոչ ասիցեն։ * Ի մովսէսի իսկ յօրէնսն գրեալ 9
է. ոչ կապեսցես զցռուկ եզին կալոտուոյ։ մի-
թէ զեզանց ինչ փոյթ էր ոյ։ * Ոչ ապաքէն 10
վասն մեր ասէ. քանզի վասն մեր գրեցաւ։ զի
յուսով պարտի, որ սերմանէն՝ սերմանել. և որ
կասուն՝ յուսով վայելել։ * Եթէ մեք ՚ի ձեզ 11
զհոգևորն սերմանեցաք՝ մեծ ի՞նչ է, եթէ ՚ի
ձէնջ զմարմնաւորսդ հնձիցեմք։ * Եթէ այլք 12
ձերով իշխանութ ըդ վայելեն, ոչ առաւել ևս
մեք։ այլ ոչ ՚ի գործ ինչ արկաք զիշխանութ ի
զայս. բայց ամի համբերեմք. զի մի՛ խափան ինչ
լինիցիմք աւետարանին քի։ * Ո՞չ գիտէք եթէ 13
որ ՚ի տաճարին գործեն, ՚ի տաճարէ անտի ու-
տեն. և որ սեղանոյն պաշտօնեայք են, ՚ի սեղա-
նոյ անտի վայելեն։ * Նոյնպէս և տր հրաման 14
ետ. որոց զաւետարանն աւետարանեն, յաւե-
տարանէ անտի կեալ։ * Բայց ես և ոչ զմի ինչ 15
յայսցանէ արկի ՚ի գործ, և ոչ գրեցի զայդ՝
զի ինձ այնպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մանա-
ւանդ մեռանել, և ոչ զի զպարծանս իմ ոք ըն-
դունայն համարիցի։ * Զի եթէ աւետարա- 16
նեմ, ոչ ի՞նչ են ինձ պարծանք, քանզի հարկ ՚ի
վր կայ. բայց վայ է ինձ, եթէ ոչ աւետարա-
նեմ։ * Եթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են 17
ինձ.

ինձ. և եթէ ակամայ՝ տնտեսութիւն յանձն է ինձ։
18 * Իւ արդ՝ զի՛նչ վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւե-
տարանելն ձրի տաց զաւետարանն՝ զի մի՛ զեղ-
ծիցիմ ինչ իշխանութիւն իմով յաւետարանի
19 անդ։ * Քանզի ազատ էի յամէ և ամենեցուն
զանձն 'ի ծառայութեան կացուցի. զի զբազումս
20 շահեցայց։ * Եղէ ընդ հրէայսն իբրև զհրէայ,
21 զի զհրէայսն շահեցայց։ * Եղէ ըւ օրինօք իբրև
զայնոսիկ՝ որ ընդ օրինօքն էին. իբր ո՛չ եթէ ըւ
օրինօքն էի, այլ զի որ ընդ օրինօքն իցեն՝ և զնս
շահեցայց։ ըւ անօրէնս եղէ իբրև զանօրէն. իբր
ո՛չ եթէ անօրէն ինչ էի ա՛յ, այլ ընդ օրինօք քի.
22 զի շահեցայց զանօրէնսն։ * Եղէ ընդ տկարս
իբրև զտկար՝ զի զտկարսն շահեցայց։ ընդ ամի
ամենայն եղէ, զի թերևս ապրեցուցից զոմանս։
23 * Զայս ամ առնեմ վասն աւետարանին, զի
կցորդ եղէց նմա։
24 * Ոչ գիտէք՝ եթէ որ յասպարիսին ընթանան,
ընթանալ ամենեքին ընթանան. բայց մի ոք առ-
նու զյաղթութիւն. այնպէս ընթացարուք՝ զի
25 հասանիցէք։ * Ամենայն որ պատերազմի՝ ամի
ժուժկալ լինի. նոքա զի զեղծանելի պսակն
26 առնուցուն՝ և մեք զանեղծութեան։ * Արդ՝ ես
իսկ այնպէս ընթանամ, ո՛չ որպէս յաներևոյթս.
այնպէս մրցիմ, ոպ ո՛չ թէ զհողմս ինչ կոծելով.
27 * այլ ճնշեմ զմարմինս իմ և ճնազանդեցուցա-
նեմ. զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքնին
անպիտան գտանիցիմ։

ԳԼ. Ժ.

1 Ոչ կամիմ, եթէ տգէտք իցէք եղբարք, զի
հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպուն էին. և
2 ամենեքին ընդ ծուն անցին. * և ամենեքին 'ի
մով-

մովսէս Միրեցւոյն յամին ե՛ի ծնանիլ . * և ամե- 3
նեքեան զնոյն հոգևոր կերակուրն կերան . * և 4
ամենեքեան զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին , զի
ըմպելին ՚ի հոգևոր վէմէն՝ որ երթայր զհետ նո-
և վէմն էր Քրիստոս : * այլ ոչ եթէ ընդ բազումս 5
՚ի նոցանէ հաճեցաւ Աստ . քանզի տապաստան ե-
կան յանապատի անդ : * Այս այն օրինակաւ լի- 6
ներ վասն մեր . զի մի՛ լինիցուք ցանկացօղք չարեաց,
որպէս և նոքայն ցանկացան : * Այս մի կռապա- 7
րիշք լինիցուք՝ ոյք ոմանք ՚ի նոցանէ , ոյպ և գրեալ
է . նստաւ ժողովուրդն ուտել և ըմպել՝ և յա-
րեան ՚ի խաղալ : * Այս մի՛ պոռնկեացուք . որպ 8
ոմանք ՚ի նոցանէ պոռնկեցան , և անկան ՚ի միում
աւուր քսան և չորք հազարք : * Այս մի՛ փոր- 9
ձեսցուք զՔրիստոս . ոյպ ոմանք ՚ի նոցանէ փորձեցին,
և յօձիւց անտի սատակեցան : * Այս մի՛ տրտնջես- 10
ցուք . ոյպ ոմանք ՚ի նոցանէ տրտնջեցին , և կորեն
՚ի սատակչէ անտի : * Ա. Այլ այն ամ օրինակաւ 11
անցանէր ընդ նոս . գայցէ գրեցաւ վասն մերոյ խրա-
տու , յորս վախճան յաւիտեանցն եհաս :
* Ա. Յուսահատ որ համարիցի հաստատուն կալ՝ 12
զգոյշ լիցի , դուցէ անկանիցի : * Փորձութի՛ ՚ի ձեր 13
վերայ ոչ է եկեալ բայց ՚ի մարդկանէ . այլ հաւա-
տարիմ է Աստ՝ որ ոչ արկցէ զձեզ ՚ի փորձութի ա-
ռաւել քան զկար ձեր . այլ արասցէ ընդ փոր-
ձութեն և ելս՝ զի համբերել կարասջիք : * Ի՛ 14
որոյ սիրելիք իմ , փախերջիք ՚ի կռապաշտութե :
* Իբրև ընդ իմաստունս խօսիմ . ընտրեցէք 15
զբերէն՝ զոր ասեմ : * Ի՛ ժառանգն օրհնութե զոր 16
օրհնեմք՝ ոչ ապաքէն հաղորդութի է արեանն
Քրի . հացն զոր բեկանեմք՝ ոչ ապաքէն հաղոր-
դութի է մարմնոյն Քրի : * Ա՛ զի մի հաց՝ մի մարմին 17

եմք

եմք բազումքս · զի ամենեքեան ի միոջէ հացէ
18 անտի վայելեմք : * Տեսէք զԻսրայէլն ըստ մարմ-
նոյ · ոչ ապաքէն՝ որ ուտեն ի զոհիցն՝ հաղորդ-
19 են սեղանոյն : * Իսկ արդ զի՞նչ · ասեմ , թէ
զոհեալն իցէ՞ ինչ · և կամ թէ կուռքն իսկ իցէ՞ն
20 ինչ : * Այլ զոր զոհեն հեթանոսք , դիւա՛ց՝ և
ոչ Աստուծոյ զոհեն : ոչ կամիմ զձեզ հաղորդս դիւա՛ց
լինել · քանզի ոչ կարէք զբաժակն տեառն ըմպել՝ և
21 զբաժակն դիւա՛ց · * և ոչ կարէք ի սեղանոյ տեառն
22 վայելել՝ և ի սեղանոյ դիւա՛ց : * Եթէ նախանձ
հնչ արկանիցեմք տեառն · միթէ զօրագո՞յնք իցեմք
քան զնա : Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ոչ
23 ամ ինչ օգուտ է · * ամ ինչ ինձ մարթ է , այլ
24 ոչ ամ ինչ շինէ : * Ոչ ոք զանձին և եթ խնդ-
25 րեսցէ՝ այլ և զընկերին : Ամենայն ինչ որ ի ծա-
խանդանոցի վաճառի , կերայք՝ և մի՛ խորհեք վա-
26 խճէի մասին · * զի տեառն է երկիր լրիւ իւրով :
27 * Եթէ ոք կոչէ զձեզ յանհաւատից՝ և կամիք
ցիք երթալ · զամ ինչ՝ որ առաջի դնիցի , կերայք
28 և մի՛ խորհեք վա՛ խճէի մասին : Ապա եթէ ոք
ասասցէ ձեզ՝ թէ այդ զոհեալ է , մի՛ ուտիցէք
վա՛ նմա՝ որ գուշակն եղև , և վա՛ խճէի մասին :
29 * Այլ ընկերն ասեմ՝ ոչ զնա՛ն ,այլ զընդ-
կերին : իսկ ընդէ՞ր բնաւ ազատութիւն իմ դա-
30 տիցի յայլոյ խղճէն մասին : * Եթէ ես շնորհօք
վայելեմ , ընդէ՞ր հայհոյիցիմ , վա՛ որոյ եան գո-
31 հանամ : * Այդ՝ եթէ ուտիցէք՝ եթէ ըմպիցէք՝
եթէ զի՞նչ և առնիցէք , զամ ինչ ի փառս Աստ-
32 ուծոյ առէք : * Առանց գայթագղուխի գնեցէք հրէից
33 և հեթանոսաց լինիջիք և եկեղեցւոյն Աստ-
ուծոյ : * Որպ
և ես ամենևին առնեցուն հաճոյ լինիմ · ոչ
ընդ ինեմս զանձին օգուտ , այլ շատոնց՝ զի ապ-

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Ա՛մանօղք ինձ եղերուք, ոչ և ես քէ՛։ * Պէտ
2 վէմ զձեզ՝ զի զամէնից վէմ չիշէք. և որպէս
3 աւանդեցի ձեզ՝ զաւանդուածն ունիցիք։ * Կա՛
4 միմ վի գխաչեցե՛ր դուք. եթէ առն ամի գլուխ
քո՛ ե, և գլուխ կնոջ այր, և գլուխ քրի՛ստոսի։
* Ա՛մենայն այր՝ յորժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ
5 մարգարէանայցէ՝ և զգլուխն ծածկեալ ունի՛ր
ցի, յամօթ առնէ զգլուխն իւր։ * Ա՛յլ ամենայն
6 յորժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ
բացաւ գլխով՝ յամօթ առնէ զգլուխն իւր,
զի այնպէս համարի՛ եթէ գերծեալ իցէ։ * Ո՛վ
եթէ ոչ սբդողեցի կին, փոքրեսցէ զհեր իւր.
ապա եթէ անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ գեր
7 ծուել, սբդողեցի՛։ * Ա՛յն մարդոյ չէ պարտ
ծածկել զգլուխն իւր. զի պատկեր և փառք աստ
8 է. իսկ կին փառք առն իւրոյ է։ * Ո՛վ ոչ է
9 եթէ այր ի կնոջէ է, այլ կին յառնէ։ * Ա՛ռանձին
ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վա՛ր կնոջ, այլ կին վա՛ր
10 առն։ * Ո՛ւ ա՛յնորիկ պարտի կինն շուք դնել
11 գլխոյն վա՛ր հրեշտակաց։ * Ա՛յլ ոչ կին առանց
12 առն, և ոչ այր առանց կնոջ ի՛ տէր։ * Ո՛վ զի
կին յառնէ՝ նոյնպէս և այր ի կնոջէ, բայց ամ
13 ի՛ն։ * Ա՛յլ դուք ձեզէն տա՛ր զկրաւդո՛ր
ժան է կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս կալ ա
14 ռաջի՛ն։ * Ա՛ւ ոչ բնութի՛ն իսկ ուսուցանէ
զձեզ՝ զի այր եթէ գխատուր է՝ անարգանք ի՛ն
15 նմա։ * Բայց կին եթէ գխատուր է՝ փառք ի՛ն
նմա՝ զի գեաթ փոխանակ զգեստու տո՛ւեալ ի՛ն
16 նմա։ * Ա՛պա թէ ոք կամի հակառակօղ լինել՝ մեք
չունիմք այնպիսի սովորուի՛, և ոչ եկեղեցիքն աստ։
* Ա՛ՄԷ

17 * Այլ զայս պատուիրեմ, ոչ ոպ թէ գովիցեմ,
զի ոչ 'ի լաւ անդր՝ այլ 'ի վատթարն նկրտիք ։
18 * Նախ՝ յորժամ 'ի մի վայր ժողովիցիք յեկե-
ղեցին, լսեմ եթէ հերձուածք գոն 'ի ձեզ. և
19 սակաւ ինչ հաւատացի ։ * Բայց և հերձուածք
լինելոց են 'ի ձեզ. զի որ ընտիրն իցեն 'ի ձեզ՝
20 երևեսցին ։ * Եւ արդ՝ 'ի ժողովելն ձեզ 'ի միա-
սին՝ ոչ է տունն տն ձեզ տեղի հաց ուտելոյ ։
21 * Զի իւրաքանչիւրոք զիւր ընթրիս յառաջա-
նայ ուտել, և ոմն քաղցեալ՝ և ոմն արբեալ ։
22 * Միթէ տունս ոչ ունիցիք ուտելոյ կամ ըմ-
պելոյ. եթէ զեկեղեցեաւն ոյ արհամարհիցէք,
և յամօթ առնէք զչքաւորսն ։ զի՛նչ ասացից.
23 գովեցից զձեզ. յայդմ ոչ գովեմ ։ * Զի ես
ընկալայ 'ի տնէ՝ զոր և ձեզն աւանդեցի, եթէ
տր յս 'ի գիշերին յորում մատնէր, առ հաց.
24 * գոհացաւ՝ եբեկ և ասէ. առէք՝ և կերայք.
այս է մարմին իմ, որ վս ձեր բաշխի. զայս ա-
25 րարէք առ իմոյ յիշատակի ։ * Նոյնպէս և զբա-
ժակն յետ ընթրեացն առ և ասէ. այս բաժակ՝
նոր ուխտ է իմով արեամբ. զայս արարէք քա-
նիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ իմոյ յիշատակի ։
26 * Քանիցս անգամ թէ ուտիցէք զհացս զայս,
և զբաժակս ըմպիցէք, զմահն տն պատմեցէք,
27 մինչև եկեսցէ նա ։ * Այսուհետև՝ որ ուտիցէ
զհացս, կամ ըմպիցէ զբաժակս տն անարժանու-
թբ, պարտական եղիցի մարմնոյ և արեան տն ։
28 * Փորձեսցէ՛ մարդ զանձն իւր, և ապա 'ի հա-
29 ցէ անտի կերիցէ, և 'ի բաժակէն արբցէ ։ * Զի
որ ուտէ և ըմպէ անարժանուբ՝ դատաստանս
անձին իւրում ուտէ և ըմպէ. զի ոչ խտրէ ըզ-
30 մարմինն տն ։ * Վասն այնորիկ իսկ են 'ի ձեզ
բա-

բազում հիւանդք և սխտաժէտք · և շատ և
31 ապն են, որ և ննջեցեալք իսկ լցին : * Ոչ ի մէկ
զանձինս քրիստոս՝ ապա ոչ դատապարտէաք ·
32 * Այլ եթէ դատիմք՝ ի տեառնէ խրատիմք · զի մի՛
33 ընդ աշխարհի դատապարտեսցուք : * Այսու
հետև եղբարք՝ յարժամ ի մի վայր ժողովիցիք
34 ուտել՝ միմեանց ակնաջիկ : * Այլ թէ ոք քաղ-
ցեալ իցէ՝ ի տան խրտամ կերիցէ · զի մի՛ ի գա-
տապարտել ժողովիցիք : Այլոց զալ ինչ յար-
ժամ եկից՝ յայնժամ պատուէր իրեցից :

ԳԼ · ԺԱ ·

1 Այլ մի՛ հոգևորացն , եղբարք՝ ոչ կամիմ եթէ
2 ագէտք իցէք : * Գիտէք իսկ՝ զի մինչ հե-
թանոսն էիք , առ կուռսն անմունչսն՝ նոյն ևր-
3 թայիք և գայիք : * Ա ո րով ցուցանեմ ձեզ ·
զի ոչոք հոգւով ասէ խօսի և ասիցէ թէ նզովեալ
է յն · և ոչ ոք կարէ ասել՝ որ գյն , եթէ ոչ հոգ-
4 ւովն սբվ : * Պատկառ և բաժինք շնորհացն են՝
5 այլ հոգի նոյն է : * Եթէ բաժինք պաշտամանց
6 են , այլ որ նոյն է : * Եթէ բաժինք յաջողու-
7 թեան են , այլ ոյն նոյն է · որ յաջողէ զամ յամի ·
* Այլոց իւրաքանչիւր ուրեք տուեալ է յայտ-
նութիւն հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ ·
8 * Այսրէնն ի հոգւոյն տուեալ է բան իմաստու-
թեան · այլում բան գիտութեան ըստ նմին հոգւոյ ·
9 * միւսումն հաւատք նոյնին հոգւով · այլում
10 շնորհք բժշկութեանց նոյնին հոգւով · * այլում
յաջողութիւնք զօրութեանց · այլում մարգարէու-
թիւն · այլում ընտրութիւն հոգւոց · այլում տեսակք լեզուաց ·
11 այլում թարգմանութիւն լեզուաց : * Այլ զայս
ամենայն յաջողէ մի և նոյն հոգի , և բաժանէ իւրա-
քանչիւր

քանչիւր որպէս և կամի ։
12 * Ոպ մարմին մի է, և անդամս բազումս ունի ։
և ա՜մ բազում անդամք մարմնոյն՝ մի մարմին է ։
13 նոյնպէս և քս ։ * Քանզի միով հոգւով մեք ա-
մենեքին 'ի մի մարմին մկրտեցաք ։ եթէ հրէայք ։
եթէ հեթանոսք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք ։
14 ամենեքին զմի հոգի արբաք ։ * Քանզի մարմին
15 ո՛չ մի անդամ է, այլ բազում ։ * Եթէ ասիցէ
ոտն, զի չեմ ձեռն՝ չե՛մ 'ի մարմնոյ անտի, ո՞չ այ-
16 նու չիցէ 'ի մարմնոյ անտի ։ * Եւ եթէ ասիցէ
ունկն, վս զի չեմ ակն՝ չե՛մ 'ի մարմնոյ անտի, ո՞չ
17 այնու չիցէ 'ի մարմնոյ անտի ։ * Եթէ ա՜մ մար-
մին ակն էր՝ ո՛ւր էր ունկն ։ և եթէ ա՜մ լսելիք
18 էր՝ ո՛ւր էին հոտոտելիք ։ * Բայց արդ՝ ա՜ծ եդ
զանդամսն՝ զմի մի իւրաքանչիւր 'ի նոցանէ 'ի
19 մարմին՝ որպ և կամեցաւ ։ * Ապա թէ էր ա՜մ
20 մի անդամ, ո՛ւր էր մարմին ։ * Բայց արդ՝ ան-
21 դամք բազում են, և մարմին մի ։ * Ո՛չ կարէ ակն
ասել ցձեռն, թէ չե՛ս ինձ պիտոյ, և կամ դար-
22 ձեալ գլուխ ցոտս՝ թէ չէ՛ք ինձ պիտոյ ։ * Ա՛ւ
առաւել որ թո՛ւին անդամք մարմնոյն թէ տկա-
23 րագոյնք իցեն, կարևորք են ։ * և որ թո՛ւինն թէ
անարգագոյնք իցեն մարմնոյն, այնց առաւելա-
գոյն պատի՛ւ առնեմք ։ և ամօթոյքն մեր առա-
24 ւել ևս պարկեշտու՜ն ունին ։ * Եւ պարկեշտիցն
մերոց չէ՛ ինչ պիտոյ ։ քանզի ա՜ծ խառնեաց ըզ-
մարմինն, և նո՛ւազին առաւել ևս պատի՛ւ ետ ։
25 * զի մի իցեն հերձո՛ւածք 'ի մարմնի անդ, այլ
26 զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն անդամքն ։ * Եթէ
վշտանայ ինչ մի անդամն, վշտանան ա՜մ անդամքն
ընդ նմա ։ և եթէ փառաւորի մի անդամն, խըն-
27 դան ա՜մ անդամքն ընդ նմա ։ * Ա՛ւ դուք մար-
մին

մին քի էք՝ և անդամք յանդամոց նորա։
* Այլ զորս եդ Աստ յեկեղեցիսն՝ այս են. նախ՝ 28
առաքեալս, երկրորդ՝ մարգարէս, երրորդ
վարդապետս, ապա զօրութիւն, ապա շնորհս
բժշկութեանց, օգնութիս՝ վարիչս, ազգս լեզուաց,
թարգմանութիս լեզուաց։ * Միթէ ամենեքին 29
առաքեալք իցեն. միթէ ամենեքին մարգարէք
իցեն. միթէ ամենեքին վարդապետք իցեն. միթէ
ամենեքին զօրութիւնք իցեն. * միթէ ամենեքին 30
շնորհս բժշկութեանց ունիցին. միթէ ամենեքին լե-
զուաւք խօսիցին. միթէ ամենեքին թարգմանիցեն։
* Այլ նախանձաւորեցարուք շնորհացն, 31
որ լաւն են։ Այլ ես առաւել ևս ձանապարհ
ցուցանեմ ձեզ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ։

Եթէ լեզուս մարդկան խօսիցիմ և հրեշտակաց 1
կաց՝ և սէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես իբրև պղինձ,
որ ձգէ. կամ իբրև զնոճ ղողոջ՝ որ զղօղանջին։
* Եւ եթէ ունիցիմ մարգարէութիւն, և գիտիցեմ 2
զխորհուրդս ամենայն՝ և զամենայն գիտութիւն. և եթէ ու-
նիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչև զլերինս վտռտել
զոյ, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ եմ։ * Եւ եթէ 3
ջամբիցեմ զամենայն ինչս իմ աղքատաց, և մատնիցեմ
զմարմինս իմ կայրուիլ, և սէր ոչ ունիցիմ, ո-
չինչ օգտիմ։ * Սէր երկայնամիտ է՝ քաղցր 4
նայ. սէր ոչ նախանձի, ոչ ամբարհաւաճէ, ոչ
հպարտանայ. * ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զիւր, 5
ոչ գրգռի, ոչ խորհի զչար. * ոչ խնդայ ընդ 6
անիրաւութիւն՝ այլ խնդայ ընդ ստուգութիւն. * ամե- 7
նայն հատանայ. ամենեցուն հաւատայ. ամե-
նայն համբերէ։ * Սէր ոչ երբեք անկանի. եթէ մար- 8
գա-

գարէութիւք են՝ խափանեսցին · եթէ լեզուք՝
9 լռեսցեն · եթէ գիտութի՝ խափանեսցի ։ * Քան
զի փոքր 'ի շատէ գիտեմք · և փոքր 'ի շատէ
10 մարգարէանամք ։ * Այլ յորժամ եկեսցէ կա-
տարումն, փոքր 'ի շատէս խափանեսցի ։
11 * Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խօսէի, իբրև
զտղայ խորհէի, իբրև զտղայ համարէի · այլ
յորժամ եղէ այր՝ զտղայութեն 'ի բաց խափա-
12 նեցի ։ * Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայելի
օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման · այժմ
խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայնժամ
13 գիտացից՝ որպ և նայն ծանեաւ զիս ։ * Բայց
արդ՝ մնան հաւատք՝ յոյս՝ սէր, սոքա երեքեան ·
և մեծ քան զսոսա սէր է ։

ԳԼ · ԺԴ ։

1 Զհե՛տ երթայք սիրոյ, և նախանձաւո՛ր լե-
րուք հոգևորացն առաւել՝ զի և դուք
2 մարգարէանայցէք ։ * Զի որ խօսի 'ի լեզուս՝
ո՛չ ընդ մարդկան խօսի, այլ ընդ ա՛յ ։ զի ո՛չոք է՝
որ լսէ, բայց հոգւով խօսի խորհուրդս ։
3 * Իսկ որ մարգարէանայն, մարդկան խօսի շի-
4 նութի՝ և մխիթարութի՝ և սփոփութի՝ ։ * Որ խօսի
'ի լեզուս՝ զանձն իւր շինէ · և որ մարգարէա-
5 նայն՝ զեկեղեցին շինէ ։ * Կամիմ զի ամենեքին
դուք 'ի լեզուս խօսիցիք՝ առաւել զի մարգա-
րէանայցէք · զի լաւ է՝ որ մարգարէանայն քան
զայն՝ որ 'ի լեզուս խօսիցի · բայց եթէ թարգ-
մանիցէ՝ զի եկեղեցին շինութի՝ առնուցու ։
6 * Բայց այժմ ե՛զբարք՝ եթէ եկից առ ձեզ 'ի
լեզուս խօսելով · զի՛նչ օգուտ լինիցիմ ձեզ՝ ե-
թէ ոչ խօսիցիմ, կամ յայտնութ՛ի, կամ գիտու-
թ՛ի ։

քեզ, կամ մարգարէութիւն, կամ վարդապետութիւն,
* Ա. ընդէս՝ ոչ անշուշտ զձայն տայցեն, եթէ 7
փող և եթէ քնար. զի եթէ ընտրեալ ինչ բար-
բառն չառնիցեն, զիարդ ճանաչիցի փողն
հարկանել՝ կամ քնարին ջնջել. * Ա. զանգղ եթէ 8
խառնաձայն արձակիցի փողն, ո՞վ պատրաստեսց-
ցի ի պատերազմ. * Ա. նմանապէս և դուք՝ եթէ 9
լեզուօք ոչ նշանակիցէք զբանն՝ զիարդ ճանա-
չիցին խօսքն. զի լինիցիք այնու հետևւ խրտ
օդս խօսեցեալք. * Ա. օ՛ի այնչափ ազգք ձայնից 10
են յաշխարհի, և ոչինչ անձայն է. * Ա. եսկ արդ՝ 11
եթէ ոչ գիտիցեմ զզօրութիւն ձայնին, լինիցիմ
այմ՝ որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ, և նա որ խօ-
սիցին ընդ իս՝ դուժ. * Ա. նմանապէս և դուք՝ քանզ 12
զի նախանձորդք էք հոգևւորացն, վա՛ շինուա-
ծոյ եկեղեցւոյն խնդրէք՝ զի առասցէ ևս իցէք.
* Ա. ո՞ որպ որ խօսիցի ի լեզուս, աղօթս արասց 13
ցէ՝ զի և թարգմանիցէ. * Ա. եթէ կամ յաղօթս 14
լեզուաւ՝ հոգին իմ կայ յաղօթս՝ այլ միտք իմ
անպտուղ են. * Ա. ոկ արդ՝ զի՞նչ իցէ. կացից յա- 15
ղօթս հոգւով, կացից յաղօթս և մտօք. սաղմոս
ասացից հոգւով, սաղմոս ասացից և մտօք.
* Ա. ապա թէ ոչ եթէ օրհնիցես հոգւով, որ կայ- 16
ցէ ի տեղւոջ ագիտին, զիարդ ասիցէ ի քում
գոհութեն՝ զամէնն. քանզի զոր ասեսն՝ նա ոչ
գիտէ. * Ա. օ՛ի դու բարւոք գոհանաս, այլ 17
ընկերին ոչ շինի.
* Ա. գոհանամ աստ՝ վա՛ ամենեցուն ձեր՝ առաւել 18
լեզուաւ խօսիմ. * Ա. այլ ի մէջ եկեղեցւոյ կա- 19
միմ բանս հինգ մտօք խօսել՝ զի և զայլս խրա-
տիցեմ, քան բազում բանս լեզուաւ. * Ա. զղջալք 20
մի՛ լինիք մտօքդ մանք, այլ ի չարեաց տղայացա-
[illegible]

21 րուք, և մաօք կատարեալ լինիջիք։ * Քանզի
և յօրէնսն գրեալ է, եթէ յօտար լեզուս՝ և 'ի
շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ ժողովրդ՝ ենդ
ընդ այդ միկ, սակայն և ոչ այնպէս լուիցեն ինձ՝
22 ասէ տ̄ր։ * Ապա ուրեմն լեզուք նշանակի վ̄ն
են՝ ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւատից. իսկ մար-
գարէութ՝ ոչ անհաւատից՝ այլ հաւատացելոց։
23 * Ապա եթէ գայցէ եկեղեցին տ̄մ 'ի մի վայր,
և ամենեքին 'ի լեզուս խօսիցին, և մտանիցեն
անդր ագէտք կամ անհաւատք. ոչ ասիցեն՝ եթէ
24 զի՛ մոլիքդ։ * Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէա-
նայցեն, և մտանիցէ ոք անդր անհաւատ՝ կամ
ագէտ, յանդիմանի յամենեցունց, և քննի յա-
25 մենեցունց. * և գաղտնիք սրտի նորա յայտնի
լինին։ և ապա անկեալ 'ի վ̄ր երեսաց՝ երկիր-
պագանիցէ ա̄յ, և խոստովան լինիցի՝ թէ ար-
դարև տ̄ծ է 'ի ձեզ։
26 * Եւ արդ՝ զի՞նչ իցէ ե՛զբարք. յորժամ 'ի
մի վայր ժողովիցիք, իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ ե-
թէ սաղմոս ունիցի, թէ վարդապետութ՝ ունի-
ցի, եթէ յայտնութ՝ ունիցի, թէ լեզուս ունի-
ցի, եթէ թարգմանութ՝ ունիցի, տ̄մ 'ի շինած
27 լինիցի։ * Եթէ 'ի լեզուս ոք խօսեսցի՝ երկուք,
և եթէ ևս աւելի՝ երեք, և ապա մի ըստ միոջէ.
28 և մինն թարգմանիցէ։ * Ապա եթէ չիցէ ոք՝ որ
թարգմանիցէ, լուռ լիցի յեկեղեցւոջն. ընդ
29 միտս իւր՝ և ընդ ա̄յ խօսեսցի։ * Բայց մարգա-
րէք երկու կամ երեք խօսեսցին, և այլքն քննես-
30 ցեն։ * Ապա եթէ այլ ումեք՝ որ նստիցին՝ յայտ-
31 նեսցի, առաջինն լռեսցէ։ * Քանզի կարօղ էք
ամենեքին մի ըստ միոջէ մարգարէանալ. զի ա-
մենեքեան ուսանիցին, և ամենեքեան մխիթա-
բես-

ըեւացին ։ * Ընդդէմ ու հոդիւք իսկ մարգարէից՝ 33
մարգարէից հնազանդին ։ * Ո՞վ ի ձէ եթէ խոտո 34
վուեր ե ասծ՝ այլ խոտորուեր. ոնդ կամ եկեղեցիս
աբգ ։ * Կանայք՝ կամ եկեղեցիս լուռ լինցին. զի 35
ոչ հրամայի նոցձ խօսել՝ այլ հնազանդ լինել. ոնդ
և օրէնքն իսկ ասէ ։ * Ա՛պա եթէ ուսանել ինչ 36
կամիցին, ՚ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն.
քանզի անպատուհ ե կինոջ մարդոյ եկեղեցւոջ
խօսել ։ * Միթէ ՚ի ձէնջ բան ել. և կամ 37
առ ձեզ միայն եհաս ։ * Իսկ եթէ ոք համարիցի
մարգարէ լինել՝ կամ հոգևոր, գիտասցէ՝ զոր
գրեցի առ ձեզ, թէ տեառն պատուիրանք են ։
* Ա՛պա թէ ոք տգիտանայցէ, տգիտասցի ։ 38
* Ա՛ռ յառաջեւս ե՛ղբարք, նախանձեցարուք 39
մարգարէանալ՝ և զխօսելն լեզուօք մի՛ արգե-
լուք ։ * Այլ ամենայն ինչ ձեր պարկեշտութիւք և ըստ 40
կարգի լինիցի ։

ԿՈՐ. Ա.

Ողացանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն իմ, զոր 1
աւետարանեցի ձեզ. զոր և ընկալարուք, յոր
և հաստատեալդ եք. * որով ապրեցայքն. որով 2
բանիւ աւետարանեցի ձեզ՝ թէ ունկնդիք. բայց
եթէ ՚ի զուր ինչ հաւատայցէք ։ * Ո՛վ ի ես ձեզ 3
զայն նախ աւանդեցի՝ զոր և եան ընկալայ. թէ
և քա մեռաւ վն մեղաց մերոց՝ ըստ գրոց, * և 4
զի թաղեցաւ, թէ և յարեաւ յաւուր երրոր-
դի՝ ըստ գրոց. * և թէ երեւեցաւ Կեփայի, և 5
ապա երկոտասանից. * ապա երեւեցաւ աւելի 6
ևս քան վհինգ հարիւր եղբարց միանգամայն.
յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ, և ոմանք
ննջեցին ։ * Ն՚ա ապա երեւեցաւ յակովբայ, ա- 7

8 պատառելոցն առնեցուն: * Ուսակ կետոց
քան զառնեան իբրև անարգի միոջ երևեցաւ
9 և ինձ: * Զի ես իակ եմ առուցն առաքելոց.
որ չեմ իակ արժանի թէ կոչեցայց առաքեալ. զի
10 հալածեցի զեկեղեցին ՚ի: * Յիշնորհօքն ՚ի
եմ՝ զինչ և իցեմ. և շնորհք նր որ ՚ի իս՝ ընդու-
նայն ինչ ՚ի չելեն. այլ առաւել քան զնս ամե-
նեսին վաստակեցի. և ոչ եթէ ես՝ այլ շնորհքն
11 ՚ի՝ որ ընդ իս: * Եթէ ես և եթէ նոքա՝
այսպէս քարոզեցաք, և դուք այսպէս հաւատա-
12 ցիք: * Եթէ քս յարուցեալ ՚ի մեռելոց,
յարուցեալ է, զինչո՞ւ ասեն ոմանք ՚ի ձէնջ՝ թէ
13 թէ յարուն ՚ի մեռելոց չիք: * Եթէ յարուն ամե-
ռեալք չիք, ապա և քս չէ՛ յարուցեալ:
14 * Եւ
եթէ քս չէցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարո-
զուն մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր.
15 * և գտանիցիմք սուտ վկայք ՚ի
ջն՝ թէ յարոյց զքս. զոր ոչն արդեօք յարոյց՝
16 եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն: * Ապա եթէ մե-
ռեալք ոչ յառնեն՝ ապա և քս չէ՛ յարուցեալ.
17 * Եւ եթէ քս չէցէ յարուցեալ, ընդունայն են
հաւատքն ձեր. և տակաւին ՚ի նմին մեղս կայ-
18 ցէք: * Ապա արդ՝ որ ննջեցինն ՚ի քս, կորեա՞ն
19 արդեօք: * Եթէ այսու կենօքս միայն յուսա-
ցել եմք ՚ի քս, ողորմելք եմք քան զամենայն մարդիկ:
20 * Այլ արդ՝ քս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց՝ առա-
21 ջին պտուղ ննջեցելոց. * Քանզի մարդով եղև
22 մահ, և մարդով յարուն ՚ի մեռելոց: * Ապ ոպ
մանն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և քրիս ա-
23 մենեքեան կենդանասցին: * Իւրաքանչիւր ՚ի
րում կարգի. նախ քս, և ապա քնեանք ՚ի գա-
24 լստեան նր: * Ն ապա կատարած. յորժամ

ա
ապա

տացէ՛ ի ձեռս զթագաւորութիւնն այլ՝ և հօր։ յոր-
ժամ խոսիանեսցէ զնմա իշխանութիւն և զնմա պե-
տութիւն և զծառայս։ * (՝) և պարտէ նմա թագաւ- 25
սութիւն և զծառայս։ * (՝) և պարտէ նմա թագաւ-

39 * Ո՛չ ամ մարմին նոյն մարմին է, այլ՝ այլ մար-
մին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց, այլ
40 մարմին թռչնոց՝ և այլ մարմին ձկանց։ * Եւ
մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք երկրաւորք.
այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց՝ և այլ փառք երկ-
41 րաւորաց։ * Այլ փառք արեգական, և այլ
փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց. և աստղ
42 քան զաստղ առաւել է փառօք։ * Նոյնպէս և
յարութիւն մեռելոց. սերմանի ապականութիւն՝ և
43 յառնէ առանց ապականութեան. * սերմանի ա-
նարգութիւն՝ և յառնէ փառօք. սերմանի տկարու-
44 թիւն՝ և յառնէ զօրութիւն. * սերմանի մարմին
շնչաւոր՝ և յառնէ մարմին հոգևոր. եթէ գոյ
45 մարմին շնչաւոր, գոյ և հոգևոր։ * Որպէս և
գրեալ է, եղև մարդն առաջին ադամ 'ի շունչ
կենդանի. երկրորդ ադամ 'ի հոգի կենդանա-
46 րար։ * Բայց ո՛չ նախ հոգևորն. այլ շնչաւորն,
47 և ապա հոգևորն։ * Առաջին մարդն յերկրէ՝
հողեղէն. իսկ երկրորդ մարդն՝ տ՛ր յերկնից։
48 * Ոպ հողեղէնն, նոյնպէս և հողեղէնքս, և ոպ
49 երկնաւորն՝ նոյնպէս և երկնաւորքն։ * Եւ ոպ
զգեցաք զպատկեր հողեղինին. զգեցցո՛ւք և
զպատկեր երկնաւորին։
50 * Բայց զայս ասեմ ե՛ղբարք՝ եթէ մարմին և
արիւն զարքայութիւն ա՛յ ժառանգել ո՛չ կարեն. և
ո՛չ ապականութիւն զանապականութիւն ժառանգէ։
51 * Արդ՝ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան
ննջեսցուք, այլ ո՛չ ամենեքեան նորոգեսցուք։
52 * Յանկարծակի յական թօթափել՝ 'ի փող յե-
տին. քանզի փող հարկանի, և մեռեալք յարի-
ցեն առանց ապականութեան, և մեք նորոգեսցուք։
53 * Զի պարտ է ապականութեան այսմիկ զդենուլ

զա-

զանապականութիւն, և մահկանացուիս այսմիկ
զդենուլ զանմահութիւն։ * Լաւ յորժամ մահկանա 54
ցուս այս զդեցցի զանմահութիւն, և ապականութիւն
զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն՝ որ
գրեցաւ. եթէ ընկլաւ մահ 'ի յաղթութիւն։
* Ո՞ւր է մահ յաղթութիւն քո. ո՞ւր դժոխք 55
խայթոց քո։ * Խայթոց մահու մեղք են, և զօ 56
րութիւն մեղաց օրէնք։ * Լաւ շնորհք ա՜յ՝ որ ետ 57
մեղ զյաղթութիւն 'ի ձեռն տ՜ն մերոյ յի՜ քի։
* Լ. յսուհետև եղբա՛րք իմ սիրելիք, հաստա 58
տո՛ւն եղերուք, անշա՛րժ կացէք, առաւե՛լ լերուք
'ի գործս տ՜ն յա՜մ ժամ. գիտասջիք՝ զի վաս
տակքն ձեր ո՛չ են ընդունայն առաջի տ՜ն։

ԳԼ. ԺԸ.

Լաւ վ՜ն հաշու՛ին, որ 'ի ս՜բսն է, ոպ՜ պատու՛էր 1
ետու եկեղեցեացն գաղատացւոց, նոյնպէս
և դուք առնիջի՛ք։ * Ըստ իւրաքանչիւր միաշա 2
բաթուցն իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ անձին իւ
րում գանձեսցէ՝ որ ինչ և յաջողեսցի։ * Զի 3
մի՛ յորժամ գայցեմ, յայնժամ հաշիւք լինիցին։
այլ յորժամ եկից՝ զոր միանգամ ընտրեցէք
թղթովք, զն՜ առաքեցից տանել զշնորհսն ձեր
յեէ՜մ։ * Լ. պա թէ արժան իցէ և ինձ երթալ՝ 4
ընդ իս երթիցեն։ * Լ. յլ եկից առ ձեզ՝ յոր 5
ժամ 'ի մակեդոնիս անցանիցեմ։ բայց իբրև
շրջեցայց 'ի մակեդոնիս, * թէ դէպ լիցի, առ 6
ձեզ մնացից՝ և կամ ձմերեցից. զի և դուք յու
ղարկիցէք զիս՝ ուր և երթալոցն եմ։ * Զի ո՛չ 7
կամիմ զձեզ այժմ 'ի հարևանցի տեսանել. ակն
ունիմ ժամանակ ինչ առնել առ ձեզ, եթէ տ՜ր
հրամայեսցէ։ * Բայց այժմ լինիմ յեփեսոս մին 8

9 չև ցպինաէկուստէ. * զի դուռն քաջեալ է ինձ
մեծ և կարևոր, և հակառակորդք բազումք են.
10 * Ա.ՐԴ՝ եթէ եկեսցէ տիմոթէոս՝ տեսջի՛ք զի
արդ աներկիւղ լինիցի առ ձեզ. զի զգործ տէն
11 գործէ՝ ոպ և եաս. * մի՛ ոք զնա անգոանեսցէ.
և յուղարկեսջի՛ք զնա խաղաղութե՛ զի եկեսցէ առ
ի՛ս. քանզի սկն ուն իմ նմա եղբարբք հանդերձ.
12 * Ա.ՅԼ վ՚ս ապողոսի եղբօր՝ յոյժ աղաչեցի զնա՝
զի եկեսցէ առ ձեզ եղբարբք հանդերձ. և արդ
դեօք ո՛չ էին կամք՝ զի այժմ եկեսցէ. այլ եկեսցէ
13 յորժամ և պարապեսցէ: * Ա՚ւկեցէ՛ք՝ հաստատուն
կացէ՛ք ՚ի հաւատս, ժրացարո՛ւք զօրացարո՛ւք:
14 * Ա՚ֆ ինչ ձեր սիրով լինիցի: * Ա.ղաչեմ զձեզ
15 եղբարք՝ գիտէ՛ք զտունն ստեփանեայ և փորտու-
նատեայ՝ որ են պտուղ ապայեցւոց. և ՚ի պաշտօն
16 սրբոց կարգեցին զանձինս. * զի և դուք ճնազանդ
լինիցի՛ք այնպիսեացն. և ամէն՝ որ գործակից կոյ
17 և վաստակակից. * Ա.րարև եղէ՛ ՚ի գալ ստեփանեայ
և փորտունատեայ և աքայիկոսի, զի զձեր պակաս
18 սուիդ ներքս լցին. * քանզի հանգուցին զոգի իմ՝
19 և զձեր. արդ՝ ճանիջի՛ր զայնպիսիսն: * Ա.ղջոյն
տան ձեզ եկեղեցի՛ն ասիացւոց: ողջոյն շաս տան
ձեզ ՚ի տր՝ ակուի՛լաս, և պրիսկիլլա՝ հանդերձ
20 առանին եկեղեցեաւն իւրեանց: * Ա.ղջոյն տան
ձեզ եղբարք ամենեան: Ա.ղջո՛յն տուք միմեանց ՚ի
21 համբոյր սրբութե՛ն: * Ա.ղջոյնդ այդ՝ իմոյ ձեռին
22 պօղոսի ե: * Ա՚ւրթե ոք ո՛չ սիրէ զտէր յի՛ս, եղիցի
23 նզովեա՛լ մարանաթայ: * Շ՚նորհք տեն մերոյ յի՛
զ՚ի քրի՛ստոս. ամէն:

Ա՛ռ հռոմայեցիս առաքեալ ղրկեցաւ ՚ի փիլիպէսէ,
ընդ ոյսն ՚ի կորնթոսէ ուր և ստեփանէսէ ՚ի յերուսաղէմ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԼԼ 1
յի՞ քի՞ կամօքն ա՞յ, և տիմոթէոս եղբայր.
եկեղեցւոյդ ա՞յ՝ որ է 'ի կորնթոս՝ ն՞բվքդ ամե-
նեքումբք՝ որ են յա՞մ կողմանս աքայեցւոց։
* Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՞ յա՞յ հօրէ 2
մերմէ՝ և 'ի տ՞նէ յս՞է քս՞է։ * Օրհնեալ է ա՞ծ և 3
հայր տ՞ն մերոյ յի՞ քի՞. հայր գթուե՞ց, և ա՞ծ ա՞մ
մխիթարուե՞. * որ մխիթարէն զմեզ յա՞մ նե- 4
ղուի՞ս մեր. առ 'ի կարօղ լինելոյ մեզ մխիթարել
զայնոսիկ՝ որ յա՞մ նեղուի՞ս իցեն, մխիթարուբ՞ն՝
որով մեք մխիթարիմք յա՞յ։ * Զի ոպ՞ առաւե- 5
լան չարչարանքն քի՞ 'ի մեզ, նոյնպէս և 'ի ձեռն
քի՞ առաւել լինի և մխիթարուի՞ն մեր։ * Զի 6
եթէ նեղիմք վ՞ս ձերոյ մխիթարուե՞ և փրկուե՞,
և եթէ մխիթարիմք վ՞ս ձերոյ մխիթարուե՞ և
փրկութե՞, որ յաջողեալն է համբերուբ՞ նոցին
չարչարանաց. զոր և մեքն չարչարիմք. * և յոյսն 7
մեր հաստատուն է վ՞ս ձեր. քանզի գիտեմք՝
եթէ ոպ՞ կցորդ եմք չարչարանացն՝ նոյնպէս և
մխիթարուե՞ն։ * Քանզի ո՛չ կամիմ ագէտս լի- 8
նել

ևեւ ձեզ ելբայրք՝ ի ներքուստ ի մերոյ երեսոյ յա-
սիա . զի առաւել քան զկար մեր ծանրացաք ,
9 մինչև այլեայս լինելոյ մեզ և՛ի կենաց : * Ա.յլ
անձամբ յանձին զվճիռ մահու ընկալաք . զի
մի՛ յանձին առնիցուք՝ այլ յԱստծ՝ որ յա-
10 րուցանէ զմեռեալս . * որ յայնպիսւոյ մահուընէ
11 փրկեաց զմեզ՝ և փրկեսցէ . * քանզի յուսացեալ
եմք , եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութիւնդ
աղօթից ձերոց վասն մեր : Օ՛ի և՛ի բազմադէմ
շնորհացն՝ որ ի մեզ , բազմօք յաճախեսցին գո-
հութիւնքն վասն մեր :
12 * Քանզի պարծանք մեր այս են . վկայու-
թիւն մուսց մերոց . զի սրբութեբ և առաքինու-
մարմնեղէն իմաստութեբ , այլ շնորհօքն աց շրջե-
ցաք յաշխարհի . բայց առաւել ևս առ ձեզ :
13 * Քանզի ոչ եթէ այլազգի ինչ գրեմք առ ձեզ ,
այլ զոր ընթեռնուցուքն՝ և գիտակ լինիցիք .
քանզի յուսամ եթէ մինչև ի վախճան գիտիք
14 ցեղք . * որպէս և խոստացաւ եղէք մեզ փոքր ի
շատէ : զի պարծանք ձեր եմք , ոպ և դուք մեր
15 յաւուրն տն մերոյ յի քի : * Ա.ւ յայս ապաս-
տան կամէի նախ առ ձեզ գալ , զի դուք կրկին
16 շնորհս ընդունիջիք . * և ի ձէնջ երթալ ի մա-
կեդոնիա . և դարձեալ ի մակեդոնիայ գալ
առ ձեզ . և ի ձէնջ յուղարկել ի հրէաստան :
17 * Ուրեմն եթէ զայս խորհեցայ՝ միթէ թեթեւու-
նչ գնացի . և կամ զոր խորհիմն՝ ըստ մարմնոյ
նչ խորհիմ , այլ զի եղիցի յինէն կոշմանէ ,
18 այո՝ այո , և ոչն՝ ոչ : * Հաւատարիմ է ած՝ զի
բանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ է այո , և ոչ :
19 * Քանզի որդին ած յի քս , որ ի ձեզ մեօք քա-
րոզեցաւ , ինեւ և սիղուանոսիւ և տիմոթէոսիւ ,

ոչ

ո՛չ եղև այո և ոչ. այլ այոն 'ի նմին եղև։ * Զի 20
որչափ աւետիքն ա̅յ են՝ 'ի նմա այոն. վ̅ս որոյ և
նովին ամէնն մեօք 'ի փառս ա̅յ։ * Այլ որ հաս- 21
տատեացն զմեզ ձեօք հանդերձ 'ի ք̅ս, և որ օծ
զմեզ, ա̅ծ է. * որ և կնքեաց զմեզ, և ետ զառ- 22
հաւատչեայ հոգւոյն 'ի սիրտս մեր։
* Այլ ես վկայ զա̅ծ կոչեմ անձին իմոյ. զի վ̅ս 23
խնայելոյ 'ի ձեզ՝ ո՛չ և ս եկի 'ի կորնթոս. զի ո՛չ
եթէ տիրեմք ձեզ հաւատովքս՝ այլ գործակից
եմք շնորհացդ ձերոց. քանզի հաւատովք հաս-
տատեալ կայք։

ԳԼ. Բ.

Բայց զայս և եթ ընտրեցի՝ զի մի՛ միւսանգամ 1
տրտմութ̅ի եկից առ ձեզ։ * Զի եթէ ես 2
տրտմեցուցանեմ զձեզ. և ո՞վ է՝ որ ուրախ առ-
նիցէ զիս, եթէ ոչ՝ որ տրտմիցին յինէն։ * Եւ 3
զայս զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ գայցեմ՝ տըրտ-
մութ̅ի ինչ կրիցեմ, ուստի արժանդ իցէ ինձ ու-
րախ լինել. յուսացեալ եմ 'ի ձեզ ամենեսին, զի
իմ ուրախութ̅ի՝ ձեր ամենեցուն է։ * Զի 'ի 4
քազում վշտաց՝ և 'ի նեղուէ̅ սրտի գրեցի առ
ձեզ քազում արտասուօք. ո՛չ զի տրտմեսջիք,
այլ զի զսէրն իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւե-
լապէս առ ձեզ։ * Այլ եթէ ոք տրտմեցոյց՝ ո՛չ 5
եթէ զիս տրտմեցոյց՝ այլ փոքր 'ի շատէ, զի մի՛
ծանրացայց ամենեցուն ձեզ։ * Շատ է այն- 6
պիսւոյն պատուհասն այն որ 'ի քազմաց անտի
է։ * Այլ յսուհետև նմին հակառակ՝ մանաւանդ 7
շնորհել ձեզ նմա՝ և մխիթարել. զի մի՛ յառա-
ւել տրտմութ̅ն ընկղմեսցի այնպիսին։ * Պ̅ասն 8
որոյ աղաչեմ զձեզ հաստատել 'ի նա զսէրն։

* Պ̅ս

9 *Ա՚ն այնորիկ իսկ և գրեցի. զի զչատի առից
10 զձեր՝ եթէ յիշոյ հպատակ լիցէք: * Ո՚ի եւ է
ուսոյք ընտրհիցէք՝ և ես. քանզի և ես եթէ ընտր-
հիցեմ, զոր ինչ ընտրհիցեաւն՝ վասն ձեր ի դէմս
11 քրի. * զի ա՚ զրկիցիմք ի սատանայէ. քանզի
չէ՚մք ինչ անտեղեակ խորհրդոյն նր:
12 *Ա՚ւ իբրև հասի ես ի տրովադա յաւետարա-
13 նըն քրի, և դուռն քաց էր ինձ ի տր, * ոչ եւս
հանգիստ հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի ես անդ
զտիտոս զեղբայր իմ. այլ հրաժարեալ ի նոցա-
14 նէ՝ գնացի ի մակեդոնիա: * Ա՚ւ նոյ ընտրհք՝
որ յիւմի հոչակ հարկանէ զձեզնէ ի քս յս, և
զհոտ գիտուենն իւրոյ յայտնի առնէ ամեօք յամ
15 տեղիս. * զի հոտ անոյշ եմք քրի առաջ՝ ի մէջ
16 փրկեալոցն՝ և ի մէջ կորուսեալոցն. * ումանց հոտ՝
մահու՛անէ ի մահ, և ումանց հոտ՝ կենդանու է ի
17 կեանս: և առ այս ո՞ բաւական լիցէ: * Ո՚ւանզի
ոչ եմք իբրև զայլոն, որ վաճառական լինին քա-
նին նոյ. այլ իբրև ի հաստատուէ, այլ իբրև
յոյ՝ առաջի նոյ ի քս խօսիմք:

ԿԻ. Կ:

1 Ա՚կսանիմք այսուհետև վերստին զանձինս ընդ-
ծայեցուցանել. թէպէտ և ոչ պիտոյ իցեն
մեզ, ոպ ումանց՝ թուղթք ընծայուէ առ ձեզ,
2 կամ՚ի ձէնջ: * Ա՚յլ թուղթք մեր դուք էք՝
գրեալ՚ի սիրտս մեր, ծանուցեալ՝ և ընթերցեալ
3 յամենայն մարդկանէ. * յայտնեալք՝ զի էք թուղթք
քրի, պաշտօնեցեալ՚ի մէնջ. և գրեալ՝ ոչ մրով, այլ
հոգւովն նոյ կենդանւոյ. ոչ՚ի տախտակս քարե-
ղէնս, այլ՚ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս:
4 *Ե՚նդ ա՚կ այսպիսի ոստնկք՚ի ձեռն քրի առ նոյ.

*Իբր

5 *Իբր ոչ էթէ անձամբ բաւականն էմք խոյս
ինչ իբրու՝ ի միտնջ . այլ բաւականութիւն մեր կայ
6 Տ . *որ և բաւականս սուրբ զմեզ՝ պաշտօնեայս
նորոց կտակարանացս՝ ոչ գրոյ, այլ հոգւոյ . զի
7 գիրն սպանանէ, այլ հոգին կեցուցանէ : *Ո՛յ
էթէ պաշտօնն մահու գրոյ դրոշմեալ՝ ի տախ-
տակս քարեղէնս՝ եղև փառօք, զի մի՛ կարողանայր
հայել որդիքն Իսրայէլի յերեսս Մովսէսի՝ վա-
8 փառաց երեսաց նր, որ խափանելոցն էր . *զի
չայի և առաւել պաշտօն հոգւոյն եղիցի փա-
9 ռօք : *Ո՛յ էթէ. պաշտօն դատապարտութեանն
փառօք էր, որչափ և առաւել պաշտօն արդա-
10 րութեան փառօք : *Քանզի ոչ էթէ փառաւորի
11 փառաւորեալն յայսմմասին , վ՚ս առաւելութիւն
փառացն : *Ո՛յ էթէ որ խափանելոցն էր՝ այն
փառօք էր , որչափ և առաւել՝ որ կայրացն է՝
12 փառօք լիցի : *Եւ արդ՝ զի ունիմք այսպիսի
13 յոյս , բազում համարձակութեամբ վարուցո՛ւք . *և
ոչ ունի մովսէս արկանէր քող՝ ի վ՚ս երեսաց իւ-
րոց , վ՚ս չհայելոյ որդւոցն Իսրայէլ՝ ի վախճան
14 խափանելոցն : *Ա՛յլ կուրացան միտք նց . քանզ
զի մինչև ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ձգեալ
կայ՝ ի վ՚ս ընթերցուածոյ հին կտակարանացն .
15 և ոչ վերանայ , զի քրիս խափանելոց է : *Ա՛յլ
մինչև ցայսօր՝ յորժամ ընթեռնուն զմովսէս՝
16 նոյն առագաստ կայ՝ ի վ՚ս սրտից նց : *Ա՛յլ
յորժամ դարձցին առ՝ տպա վերացցի առա-
17 քասան : *Ո՛յ տէր հոգի՛ն է . ուր հոգի՛ տէն է,
անդ ազատութի՛ւն է :
18 *Եւայց մեր ամենեցուն բացաւ երեսօք լու-
ծանեն տէն իբրու ընդ հայելի տեսեալ՝ ի նոյն
պատկեր նորոգիմք փառաց՝ ի փառս . որպէս ի՛ւր
տէն հոգւոյ :

ԿԻ · Կ·

1 Ա Ե ամարիկ ունիմք զպաշտօնս զայս՝ ոպ և
2 գտաք զողորմուի, և ոչ ձանձրանամք · * այլ
հրաժարեցաք ի դաղտնեաց ամօթոյն · չի ոչ գր-
նաւդուք խորամանկուիք , և ոչ՝ նենգեւսդուք
զբանն Ա՛ · այլ յայտնուիք ճշմարտուեն ընծայե-
ցուսդուք զանձինս մեր առաջի Ա՛ի ոտ ամ միտս մարդկան
3 առաջի Ա՛ի : * Ա՛պա թէ լիցի և ս ծածկեալ ա-
ւետարանն մեր , ի մի կորուսեելոցն է ծած-
4 կեալ · * որոց ած աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց
զսիրտս անհաւատիցն , զի ոչ՝ ծագեսցէ ի նո-
ւսդուսդուն ս ստեղծուածոյն վսուսցն քի · որ է
5 պատկեր անեղուսդեան Ա՛ի : * Ո՛չ ի ոչ եթէ
զանձինս քարոզեմք , այլ զՅ՛ն քն զՏ՛ր · և զմեզ
6 ծառայս ձեզ վ՚ս քի : * Ո՛չ ի ած որ ասաց ի
խաւարէ լոյս ծագել · որ և ծագեաց խակ ի
սիրտս մեր ի լուսաւորուի գիտուե փսուսցն Ս՛ոյ
7 ի դէմս Յ՛ի քի : * Ա՛. յսուհետև ունիմք զդանձս
զայս յամանս խեցեղէնս · զի սուսեալսի զօ-
8 րութեն լիցի Ա՛ոյ , և ոչ ի մեզ : * Ցամի նե-
ղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք · կարօտեալք՝ այլ ոչ
9 տարակուսեալք · * հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք ·
10 չարչարեալք՝ այլ ոչ սատակեալք · * Յամ ժամ
զմահ Յ՛ի ի մարմնոյ մեր կրեսցուք՝ զի և կեն-
11 Յ՛ի ի մարմնոյ մեր յայտնեսցին : * Ա՛նդի ոչ
մեք՝ որ կենդանիքս եմք , ի մահ մատնիմք վ՚ս Յ՛ի·
զի և կեանքն Յ՛ի յայտնի լիցին ի մահկանացու
12 մարմնոյ մեր : * Ա՛. յսուհետև մահ ի մեզ գործ
13 Նոյ , և կեանք ի ձեզ : * Ա՛ րդ՝ ունիմք զնոյն
հոգի հաւատոյ · ոպ և գրեալ է · հաւատացի՝
վ՚ս որոյ և խոսեցայ · և մեք հաւատամք՝ վ՚ս որոյ

և

և խօսիմք իսկ։ * Օ այս գիտեմք՝ եթէ որ յա- 14
րոյցն զյս՝, և զմեզ ընդ յի՞ յարուսցէ՝ և յան-
դիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ. * քանզի ա՞մ 15
ինչ վասն ձեր է. զի շնորհքն յաճախեալք 'ի
քազմաց 'ի գոհութէ՞ անտի առաւելեսցին 'ի
փառս ա՞յ։ * Ա՞ ո՞ որոյ և ո՛չ ձանձրանամք. այլ 16
թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ
ներքին մարդն մեր նորոգի օրըստօրէ։ * Օ՞ի 17
առժամայն յաճախութի՞ թեթև նեղուե՞ս մե-
րում՝ 'ի յաւիտենականն առաւելութի՞, զմեծութի՞
փառացն գործէ 'ի մեզ։ * Քանզի ոչ գիտեմք 18
զերևելիսս՝ այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առ-
ժամանակ մի են, և աներևոյթքն յաւիտենա-
կանք։

ԳԼ. Ե.

Քանզի գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր տաճար շին- 1
ո՛ւածոյս մերոյ քակտեսցի, շինած յա՞յ ու-
նիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի, յաւիտենա-
կան յերկինս։ * Եւ ընդ այս տաղտկամք. քան- 2
զի զբնակութի՞ երկնից փափագեմք զգենուլ.
* միայն թէ յորժամ զգենուցումքն՝ ո՛չ մերկ 3
գտանիցիմք։ * Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս 4
ընդ այսո՛ւիկ՝ տաղտկամք ծանրացեալք. զի ո՛չ
կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վ՞ր այսր զգե-
նուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց ան-
տի։ * Ա՞յլ որ յաջողէն մեզ 'ի սոյն՝ ա՞ծ է. որ 5
ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն։
* Ա՞րդ՝ համարձակիմք յա՞մ ժամ, և գիտեմք՝ 6
եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի ասա՝ օտարանամք
'ի տ՞նէ։ * Օ՞ի հաւատովք գնամք՝ և ո՛չ կար- 7
ծեօք։ * Ա՞յլ համարձակիմք՝ և առաւել ևս հա- 8
ճեալ

ՉՔեալ եւ՝ ելանել ի մարմնոյ աստի՝ եւ մտանել առ
ՏԱԾ ։ * Ա Տ ոյդ եւ առատանալ ։ զի եթէ կա՞
միցեմք՝ եւ՝ եթէ ելանիցեմք՝ հաճոյ եւ եթ լինել
10 նմա ։ * Վ Քանզի ամենեցուն մեզ կայնել ի դա
դեւ կայ առաջի աստեղծող ։ զի ընկալցի իւրա
քանչիւր իւրով մարմնով՝ զոր ինչ գործեաց կա՞
ոաջ՝ եթէ բարւոյ, եւ եթէ չարի ։ * Եւակ այդ՝ զայդ
11 ՉԵմք ։ ստուգեալ աստէն ևս կայողեցաւ եմք ։ քայց
12 ես յուսամ՝ և՝ի ձեր միտս կայանի լինել ։ * Ա՞չ
ոչ եթէ ինքեանգամ զանձինս ինչ ընծայեցու
ցանեմք ձեզ ։ այլ պատճառս տամք ձեզ պար
ծանաց վ՞ս մեր ։ զի ունիցիք առ այնոսիկ՝ որ առ
13 աչս պարծիցին ։ և ոչ սրտիւք ։ * Ի՞ եթէ ա՞
ոանցամք ինչ՝ այն Տ՞ է ։ և եթէ զգաստանամք՝
14 այն ձեր է ։ * Ի՞ սէրն քրիստոսի զմեզ քննել
զայս ։ զի եթէ մին փոխանակ ամենեցուն մե՞
ռաւ ։ ապա ուրեմն ամենեքեան մեռեալ էին ։
15 * և՝ի վ՞ր ամենեցուն մեռաւ ։ զի որ կենդանիքն
էցեն՝ մի՛ անձանց էցեն կենդանիք ։ այլ այնմ՝ որ
16 ՚ի վ՞ր նոցայն մեռաւ ։ և յարեաւ ։ * Ա՞ յսուհե
հետեւ մեք ոչ ըստ գիտեմք մարմնով ։ զի թէպէտ
և գիտէաք մարմնով զՔ՞ ։ այլ արդ ոչ եւս նոյնպէս
17 գիտեմք ։ * Ա՞տյդ եթէ ինչ՚ի Ք՞ նոր արարած
18 էցէ ։ զի հինն անց ։ և արդ նոր եղեւ ամ ։ * Ա՞յս
ամ ինչ յայ՝ որ հաշտեցոյցն զմեզ ընդ Ք՞ ի
ձեռն քո ։ ևետ մեզ զպաշտօնն հաշտուե ։
19 * Ա՞ր քանզի աՃ էր՝ քրիստոս հաշտե
ցուցանել ընդ Ք՞ ։ և չհամարել նոցա զմեղս նո՞
20 բեանց ։ և եդ՚ի մեզ զբանն հաշտուե ։ * Ա՞ր
վ՞ր քո պատգամաւորիմք՝ ոպ և ամ բարեխօսե
ԼՔ՞ մաՔ ։ աղաչեմք վ՞ր քո՝ հաշտեցարո՞ք ընդ
ԱՄ ։

21 ՚ի զայն՝ որ ունի գիտէր զմեզ, վասն մեր
ՀայՀ: *՚Օ ի զայն՝ որ ունի գիտէր զմեզ, վասն մեր
եղեցուք նովաւ արդարութի՚

ՀայՀ:

ԿԱ՚.՚Օ՚:

1 Գ.որճակից եմք Հեր՝ և աղաչեմք. ու՛ ընդու-
2 նայն գշնորհան Հայ ընդունել Հեզ: *՚Օ ի՚ի
՚ի ժամանակի ընդունելոյ՝ ասե, լուայ քեզ,
և յաւուր փրկուե օգնեցի քեզ: Ա.Հաւատիկ
3 ժամանակ ընդունելի. ահա օր փրկուե. *Ա՚ի
և ու՛ իւիք տայցէք պատճառս, զի ու՛ արատե-
4 ցի պաշտօնն. *այլ յամի ընծայեցուցէք զան-
ձինս Հեր իբրև զպաշտօնեայս Հայ՝ համբերու
բազմաւ ՚ի նեղութիս ՚ի վիշտս ՚ի հարկարանս,
5 *՚ի գանս ՚ի բանտս ՚ի խռովուե յաշխատուե
6 ՚ի հսկմունս ՚ի պահս, *՚ի սրբուե ՚ի գիտուե
երկայնմտուե ՚ի քաղցրուե ՚ի Հոգի նը, ՚ի
7 սէր՝ ուսանց կեղծաւորուե, *՚ի բանս ճշմար-
տուե, ՚ի զօրուե Հայ. վասն զինուն արդարուե որ
8 ընդ աջմէն և ընդ ահեակէն է. *փառաւք և ա-
նարգուե, գովուե և պարսաւանօք, իբրև մո-
9 ՚լորք՝ և ճշմարիտք, *իբրև անծանօթք՝ և ծա-
նուցեալք. իբրև մահկանացուք՝ և ահաւասիկ
կենդանի եմք. իբրև խրատեալք՝ և ոչ մահա-
10 պարտեալք. *իբրև տրտմեալք, և Հանապազ
ուրախ եմք. իբրև տնանկք՝ և զբազումս մեծա-
ցուցանեմք. իբրև ոչինչ ունիցիմք, և զամ ինչ
ունիմք: *Լերանք մեր բացեալ են առ Հեզ՝ ու
կորնթացիք. և սիրտք մեր ընդարձակեալք:
12 *Ոչինչ նեղիք ՚ի մեզ՝ քայց եթէ ՚ի գութս
13 Հեր նեղիցիք. *արդ՝ զնոյն Հատուցումն իբրև
ընդ որդեակս ունիմ. ընդարձակեցարուք և դուք:

*Ն-

14 * Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից · քանզի
զի՞նչ հաղորդութի՞ է արդարութե՞ ընդ անօրէնու
թե՞ · և կամ զի՞նչ հաւասարութի՞ է լուսոյ ընդ
15 խաւարի · * և կամ զի՞նչ միաբանութի՞ է քի՞ ընդ
բելիարայ · կամ զի՛նչ բաժին կայ հաւատացելոյն
16 ընդ անհաւատին · * կամ զի՞նչ նմանութի՞ է տա-
ճարի ա՞յ մեհենաց ։ Բպաքէն դուք տաճար ա՞յ
կենդանւոյ էք · ոպ՞ և ասաց ա՞ծ , թէ բնակեցայց
՚ի նս՞ , և գնացից ՚ի նս՞ · և եղէց նց՞ ա՞ծ , և նոքա
17 եղիցին իմ ժողովուրդ ։ * Ա՝ս՞ որոյ ելէ՛ք ՚ի մի-
ջոյ նց՞ և մեկնեցարո՛ւք , ասէ տ՞ր · և ՚ի պիղծս մի՛
18 մերձենայք · * և ես ընկալայց զձեզ · և ես եղէց
ձեզ ՚ի հայր , և դուք եղիջիք ինձ յուստերս և
՚ի դստերս , ասէ տ՞ր ամենակալ ։

ԳԼ՝ Լ ։

1 Իսկ որովհետև զայս աւետիս ունիմք սի՛րելիք՝
սրբեսցո՛ւք զանձինս մեր յա՞մ պղծութէ՞ մարմ-
նոյ և հոգւոյ , կատարեսցո՛ւք զսրբութի՞ ահիւն
2 ա՞յ ։ * Տարա՛յք մեզ , զի ո՛չ ումեք մեղաք , և ո՛չ
3 զոք եղծաք , և ո՛չ զոք զրկեցաք ։ * Ո՛չ եթէ ՚ի
դատապարտութի՞ ինչ ասեմ · քանզի յառաջ իսկ
ասացի , եթէ ՚ի սրտի մերում կայք՝ ՚ի կեալ և ՚ի
մեռանել ընդ ձեզ ։
4 * Բազում համարձակութի՞ է ինձ առ ձեզ · բա-
զում պարծանք են ինձ վս՞ ձեր · լի՛ եմ մխիթա-
րութ՞ · առաւելեալ եմ ուրախութ՞ յա՞մ նեղութիւ
5 մեր ։ * Քանզի յորժամ հասաք մեք ՚ի մակե-
դոնիա , և ո՛չ միով իւ՛իք հանգիստ գտաւ մարմ
նոյ մերում , այլ յա՞մի նեղեալք · քանզի արտա-
6 քոյ մարտք՝ և ՚ի ներքոյ արհաւիրք ։ * Բ՛յլ որ
մխիթարէն զխոնարհս , մխիթարեաց զմեզ ա՞ծ
՚ի

'ի գալստեանն տիտոսի։ * Ո՛չ միայն 'ի գալըս- 7
տեան նր̄, այլև 'ի միսիթարուե̄ն՝ զոր միսիթարե-
ցաւ նա 'ի ձեզ, 'ի պատմել մեզ զանձուկն ձեր՝
զողբումն ձեր՝ զնախանձն ձեր վ̄ս̄ իմ. մինչ ա-
ռաւել ուրախ լինել ինձ։ * Օ ի թէ և տրտմե- 8
ցուցի զձեզ թղթովն՝ ո՛չ զղջանամ, թէպէտ և
զղջացեալ էի. քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն
այն թէ և առ ժամանակ մի տրտմեցոյց զձեզ.
* արդ՝ ուրախ եմ, ո՛չ զի տրտմիցիք՝ այլ զի յա- 9
պաշխարուի̄ տրտմեցարուք. քանզի տրտմեցայք
դուք ըստ ա̄յ. զի մի՛ ի՛ւիք զրկիցիք 'ի մէնջ։
* Օ ի որ ըստ ա̄յն տրտմուի̄ է, ապաշխարուի̄ 10
'ի փրկուի̄ առանց զղջանալոյ գործէ. իսկ աշ-
խարհի տրտմութի̄՝ մահ գործէ։ * Ա.րդ՝ նոյն 11
իսկ որ ըստ ա̄յն տրտմեցարուք, ո՛րչափ ինչ փոյթ
գործեաց 'ի ձեզ, կամ աղերս կամ սաստ կամ եր-
կիւղ կամ անձուկ կամ նախանձ կամ վրէժխնդ-
րութի̄, քանզի յա̄մի ընծայեցուցիք զանձինս
ձեր՝ ս̄բս լինել յիրիդ յայդմիկ։ * Ա.պա ու- 12
րեմն՝ թէ և գրեցի ևս առ ձեզ, ո՛չ վ̄ս̄ այնորիկ
որ զրկեացն, և ո՛չ վ̄ս̄ այնորիկ՝ որ զրկեցաւն.
այլ վ̄ս̄ յայտնի լինելոյ փութոյն ձերոյ՝ որ վ̄ս̄
մեր՝ առ ձեզ առաջի ա̄յ։ * Ա ̄ս̄ այնորիկ միսի- 13
թարեալ եմք 'ի վ̄ր̄ միսիթարուե̄ն մերոյ. առա-
ւել ևս խնդացաք 'ի վ̄ր̄ խնդութե̄ն տիտոսի.
քանզի հանգուցեալ էր հոգի նր̄ 'ի ձէնջ ամե-
նեցունց։ * Օ ի զի՛նչ և պարծեցայ առ նմա վ̄ս̄ 14
ձեր՝ ո՛չ ամաչեցի. այլ ո̄պ զա̄մ ճշմարտուբ̄ խօ-
սեցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս և պարծանքն մեր առ
տիտոսի ճշմարիտ եղեն։ * Լաև գութք նորա 15
առաւել ևս են 'ի ձեզ. քանզի յիշեցուցանէր
մեզ զամենեցուն զձեր հնազանդութի̄. թէ ո̄պ

16 ահիւ և դողութիւն ընկալարուք զնա։ * Եւ արդ՝
ուրախ եմ · ոչ յոմէ հաճարձակ եմառաձեզ։

ԿՒ · Ր ։

1 * Ողացանեմձեզ ե՛ղբարոյ զշնորհսն ասյ՝ որ տուաւ
2 ել ե՛կեղեցեացն մակեդոնիացւոց · * զի մե՛
ծաւ հանդիսիւ նեղութեան՝ առաւելուի խնդու
թեան նոց, և ծանր աղքատուի նոց առաւելեցաւ
3 ի մեծուի առատուե նոց · * զի ըստ կարի նոցա
4 վկայեմ, և առաւել քան զկարի · * ինքնակամք եա
զում աղաչանօք աղաչեին զշնորհսն, և զհաղոր
դուի պաշտամանն, որ ի սուրբսն՝ տալ ցմեզ։
5 * Ո՛չ որչափ ակնուանէաք, այլև զանձինս ևս ե
6 տուն, նախ տն՝ և ապա մեզ կամօքն տյ · * արդ
չեաք զեխուս՝ զի ոպ սկսաւն յառաջագոյն, նոյն
պէս և կատարեսցէ ի ձեզ և զայդ ևս շնորհս։
7 * Ո՛ւր ուրպ յոմէ առաւելէք հաւատովք՝ և
բանիւ և գիտուե և ամենայն փութով · և որ ի մեզ
ի ձեզ սէրն է, զի և յայդմ ևս շնորհի առաւել
8 լինիցիք։ * Ո՛չ ոպ հրամանաւ ասեմ · այլ վա
յելուչ փութոյ, և զձեր սիրոյ՝ զմտերմուիդ
9 փորձեմ։ * Ո՛անգիտ գիտէք զշնորհսն տն մե
ոյ քրիստոսի, զի վասն ձեր աղքատացաւ՝ որ մեծա
տունն էր, զի դուք նո՛ր աղքատուիւքն մեծաս
10 ջիք։ * Ո՛ւ խրատ ևս ի յայսմիկ տամ · զի այն իսկ
օգտի ձեզ է · որք ոչ միայն զառնելն՝ այլև զկամ
ելն յառաջագոյն սկսայք ի տերունէ հեաէ։
11 * Ո՛նայց արդ և զառնելն իսկ կատարեցէ՛ք · զի
ոպ յօժարուելն ի կամացդ է, նոյնպէս և առնելն
12 ըստ գոյինս։ * Ո՛ի եթէ յօժարուելն առաջինիայ,
ըստ գոյին ընդունելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չգոյնն։
13 * Ո՛ի ոչ եթէ այլոց հանգիստ կամիցիմ, և
ձեզ

ձեզ նեղութիւն։ * Այլ հաւասարութիւն՝ յայժմու 14
ժամանակիս. ձեր առաւելութիւդ 'ի նց պակա-
սութեն. զի և նց առաւելութիւն եղիցի 'ի ձերում
պակասութեդ, զի եղիցի հաւասարութիւն՝ ոպ և
գրեալ է. * Թէ որ բազումն առ՝ ո՛չ առաւե- 15
լաւ. և որ սակաւն՝ ո՛չ նուազեցաւ։
* Բայց շնորհք այ՝ որ արկ զնոյն փոյթ վս ձեր 16
'ի սիրտ տիտոսի. * զի զաղաչանսն ընկալաւ՝ և 17
փութացաւ յօժարագոյնս դիմեաց գալ առ ձեզ։
* Եւ առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն՝ որոյ գո- 18
վութիւն յաւետարանի անդ է ընդ ամ եկեղեցիս։
* Եւ ո՛չ այսչափ միայն, այլ և ձեռնադրեալ 19
յեկեղեցեաց անտի, նշդեհակից մեր եղև 'ի
շնորհս յայսոսիկ՝ որ պաշտին 'ի մէնջ, 'ի փառս
տն՝ և 'ի մեր յօժարութիւն։ * Բայց զայս խղճէաք 20
իսկ՝ թէ գուցէ արատ ոք ինչ դնիցէ 'ի հաստա-
տութեանս յայսմիկ՝ որ պաշտեցաւս 'ի մէնջ։
* Քանզի խորհիմք զբարիս՝ ո՛չ միայն առաջի 21
տն, այլ և առաջի մարդկան։ * Եւ առաքեցաք 22
ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝ զոր ընտրեցաք 'ի բա-
զում իրս բազում անգամ պինդ գտեալ. և ա-
ռաւել և ս այժմ պնդագոյն՝ յուսով մեծաւ 'ի
ձեզ։ * Բայց եթէ վս տիտոսի ինչ բանք են, իմ 23
հաւասար է՝ և ձեր գործակից. և եթէ եղբարք
մեր, առաքեալքն եկեղեցւոյ՝ և փառք քի։
* Եւ արդ՝ զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և զմերոյ 24
պարծանացն վս ձեր, 'ի դոսա ցուցջիք յանդի-
ման ամ եկեղեցեաց։

ԳԼ. Թ։

Այլ վս պաշտամանն՝ որ 'ի սբսն է, աւելի է 1
ինձ և գրել առ ձեզ։ * Զի դիտեմ զյօժա- 2
րու-

րուի՞ ձեր, զոր վ՚ն ձեր պարծեցեալ եմ 'ի մէջ
մակեդոնվնացւոցն, թէ աքայեցիքն 'ի հերուն
հետէ պատրաստ են. և ձեր նախանձն զբա-
3 զումս յորդորեաց։ * Եւ առաքեցաք զեղբարսն
զի մի՛ պարծանքն մեր որ վ՚ն ձեր՝ ընդունայն
լինիցին 'ի մասինդ յայդմիկ. այլ ո՚պ ասէի իսկ,
4 պատրաստագոյնք գտանիջիք. * գուցէ յորժամ
գայցեն ընդ մեզ մակեդոնվնացիքն՝ և գտանիցեն
զձեզ անպատրաստս, և ամաչեսցուք մեք. զի մի՛
ասասցուք՝ թէ դուք, 'ի մասինդ յայդմիկ պար-
5 ծանաց։ * Արդ՝ կարևոր համարեցայ աղաչել
զեղբարս, զի յառաջագոյն իսկ եկեսցեն առ
ձեզ, և յառաջագոյն պատրաստեսցեն զյառա-
ջագոյն խոստացեալ օրհնուի՞ն ձեր 'ի պատրաս-
տի ունել. այնպէս իբրև զօրհնուի՞, և մի՛ իբրև
6 զագահութի՞։ * Քանզի որ սերմանէ ճշդելով՝
ճշդելով և հնձեսցէ. և որ սերմանէ առատուբ՞
7 առատուբ՞ և հնձեսցէ։ * Իւրաքանչիւր որ՚պ և
յօժարեսցի ոք սրտիւ՛, մի՛ առ հարկի և տըրտ-
մութե՞. քանզի զտուրս զու՛արթառատս սիրէ
8 ա՞ծ։ * Այլ կարօղ է ա՞ծ զա՞մ շնորհս առաւե-
լուլ 'ի ձեզ. զի յա՞մի յա՞մ ժամ զա՞մ բաւակա-
նութի՞ ընկալեալ՝ առաւելուցուք յա՞մ գործս
9 բարուե՞, * որպէս և գրեալ է. սփռեաց և ետ
տնանկաց. արդարուի՞ ն՞ր մնայ յաւիտեան։
10 * Այլ այն որ պարգևէ սերմն սերմանահանաց՝
և հաց 'ի կերակուր, պարգևեսցէ և բազմացուս-
ցէ զսերմանիս ձեր, և աճեցուսցէ զարդիւնս
11 արդարութե՞ ձերոյ. * յա՞մի մեծացեալք ա՞մ
առատութբ՞ որ յօրինէն մեօք գոհութի՞ ա՞յ։
12 * Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ՝ ո՛չ միայն առ
'ի լնուլ զպակասուի՞ ո՞բցն է, այլ և առաւելուլ
բազ-

* Եւ եղև ընդ աւուրսն ը̄ այնոսիկ ել 'ի լեառն 12
կալ յաղօթս, և հանէր զդիշերն 'ի գլուխ յա-
ղօթսն ա̄յ: * Եւ իբրև այդ եղև՝ կոչեաց զա- 13
շակերտսն իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտա-
սանս. զորս և առաքեալս անու՛անեաց: * Զսի- 14
մո՛ն՝ զոր և պետրոս անու՛անեաց, և զանդրէաս
զեղբայր նորին, և զյակովբոս և զյովհաննէս,
և զփիլիպպոս և զբարթողիմէոս, * և զմատթէոս 15
և զթովմաս, և զյակովբոս ալփեայ, և զսիմո՛ն
զկոչեցե̄լն նախանձայոյզ, * և զյուդա յակով- 16
բայ, և զյուդա իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ
մատնիչ: * Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի 17
մի տափարակ. և ժողով աշակերտացն նորա՝ և
բազմուի̄ յոյժ ժողովրդեանն, յա̄մ հրէաստանէ
և յեէ̄մէ՝ և յայնմ կողմանէ՝ և 'ի ծովեզերէն
տիւրոսի և սիդոնի. * որ եկին լսել 'ի նմանէ՝ 18
և բժշկել 'ի հիւ՛անդուէ̄ իւրեանց. և նեղեալքն
յայսոց պղծոց բժշկէին: * Եւ ա̄մ ժողովուրդն 19
խնդրէր մերձենալ 'ի նա, զի զօրուի̄ բազում
ելանէր 'ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսին: * Եւ 20
նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և ասէ:
Երանի աղքատացդ հոգւով, զի ձեր է ար-
քայուի̄ն ա̄յ: * Երանի՝ որ քաղցեալ են այժմ, 21
զի յագեսցին: Երանի՝ որ լան այժմ, զի ծիծա
ղեսցին: * Երանի է ձեզ յորժամ նախատիցեն 22
զձեզ մարդիկ, և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նա-
խատիցեն, և հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն
որդւոյ մարդոյ: * Ուրախ լիջիք յաւուր յայն- 23
միկ և ցնծասջի՛ք, զի ահա վարձք ձեր բազում
են յերկինս. ըստ դմին օրինակի առնէին մարգա-
րէիցն հարք իւրեանց: * Բայց վա՛յ ձեզ մեծա- 24
տանցդ՝ զի ընկալայք զմխիթարուի̄ ձեր: * Ա՛յ 25

ձեզ

10 թուաքս: * Ընկէզէք, թուղթքս ծանուցէք են և
աստիկք. զայց տեսիլ մարմնոյ տկար՝ և բանն
11 արհամարհեալ. * զայս խորհեցայ այնպիսին, զի
որպիսիք եմք բանիւք թղթոցդ՝ ի հեռուստ,
12 նոյնպիսիք և՝ ի մօտոյ արդեամբք: * Վասնզի ոչ
իշխեմք կշռել և հաւասարել զանձինս մեր ո՞
մանց, որ զանձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցուցա-
նեն. այլ անձամբ յանձինս՝ զանձինս չափեն, և՝
կշռել անձամբ յանձինս՝ ոչ առնուն՝ ի մէս:
13 * Վասն մեք ոչ եթէ յանչափս ինչ պարծեցուք.
այլ ըստ չափոյ կանոնին, զոր բաժանեաց մեզ
14 Աստ չափով՝ հասանել մինչև առ ձեզ: * Որպ ոչ
եթէ հասու ինչ էիցեմք՝ ի ձեզ, և ձգտեցուցա-
նիցեմք զանձինս. քանզի մինչև առ ձեզ հասաք
15 աւետարանաւն քրի: * Ոչ ոչ յանչափս ինչ
պարծիմք օտար վաստակօք: Այլ յոյս ունիմ ու-
նիմք զաճմանն հաւատոց ձերոց՝ այդրէն՝ ի ձեզ
մեծանալոյ՝ ըստ կանոնիս մերոյ յառաւելուն:
16 * Ի վեր ևս քան զձեզ աւետարանել՝ ոչ օտար
կանոնաւ՝ ի պատրաստականս ինչ պարծել:
17 * Ով ի որ պարծի՝ ի Տէր պարծեսցի:
18 * Ով ոչ եթէ որ զանձն իւր ընծայեցուցա-
նէ՝ նա է ընտրեալ. այլ զոր Տէրն ընծայեցու-
ցանէ:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ա՛ւ էր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում ա-
2 նզգամուէս. այլև անտացէ՛ք իսկ: * Ա՛յս-
խանձեցուցանեմ զձեզ՝ ի նախանձն Աստ. զի ես-
սեցայ զձեզ առն միում, իբրև զկոյս մի տուրբ
3 յանդիման կացուցանել քրի: * Այլոց երկնչիմ
գուցէ ոք օձն խաբեաց զԵւա խորամանկութե-
իւ-

խուրով՝ ապականեացին միտք ձեր ի միաւորութէն
4 որ ի քս։ * Ո՛վ եղիծ որ գայլոցն լոցէ՝ այլ քս
քարոզիցէ՝ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք, կամ ոգի
օտար առնուցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ աւետա-
րան օտար՝ զոր ոչ ընկալարուք, բարուոք ան-
5 այրիք նմա։ * Քանզ ես այսպէս համարիմ, թէ
ոչինչ իւիք պակաս լոցեմ քան զլաւ առաքեալսն։
6 * Իմաստիւ և տգիտութ ևս լոցեմ բանիւ, այլ ոչ
եթէ գիտուք՝ սակայն յամի յայտնեցաք զան-
7 ձինս ամենևին առ ձեզ։ * Ա՛ւ եթէ պինաս մինչ
գործեցի՝ զի զանձն խոնարհեցուցի. և այն՝ զի
դուք բարձրասջիք. զի ձրի զաւետարանն այ
8 աւետարանեցի ձեզ։ * Այլ եկեղեցիս կողոպ-
տեցի առեալ թոշակ ի ձեր սպասաւորութիւն։
9 * Ա՛ւ յորժամ եկի առ ձեզ. թէպէտ և պակա-
սեաց մինչ, ոչ զոք ի ձէնջ ձանձրացուցի, զի զպա-
կասութիւնն իմ լցին եղբարքն եկեալք ի մակե-
դունացւոց. և յամի ամենայն ծանրանալոյ ձեզ
10 զանձն իմ պահեցի՝ և պահեցից։ * Ճանապէ գոյ
ի ես ճշմարտութիւն քն։
11 Ո՛չ ի պարծանաց այս ոչ արգելցին զինեն ի
12 կողմանս ախայեցւոց։ * Ընդէր. յերկու թէ ոչ
սիրեցեմ զձեզ. զայն աճ գիտէ. * զոր առնեմ՝
և արասից. զի հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որ
զպատճառան կամիցին. զի որով պարծիցին, և
13 նոքա երկուս զմեզ գտանիցին։ * Ո՛ի այնպիսիքն
ստուտ առաքեալք, մշակք նենգաւորք, կերպա-
14 նին ի կերպարանս առաքելոց քն։ * Ա՛ւ ոչինչ
ինչ զարմանք. քանզի և ինքն սատանայ կերպա-
15 նի ի հրեշտակ լուսոյ։ * Ա՛ւ ոչինչ է մեծ՝
թէ և պաշտօնեայք նորա կերպարանին իբրև
պաշտօնեայք արդարուե. ոլոց կատարածն ե-
ղեցի

16 ղիցի ըստ գործոց իւրեանց ։ * Դ տրձեալ ասեմ·
մի՛ ոք համարեսցի զիս անզգամ · ապա թէ ոչ՝
գոնէ իբրև զանզգամ ընկալարո՛ւք զիս , զի և
17 ես փոքր մի ինչ պարծեցայց ։ * Եւ զոր խօսիմն՝
ո՛չ եթէ ըստ տ̄ն խօսիմ, այլ իբրև անզգամուբ̄՝
18 ըստ կարգի այդց պարծանաց ։ * Եւ քանզի բա-
զումք պարծին ըստ մարմնոյ՝ և ես պարծեցայց ։
19 * Ա՝տադիւր իմն անսայիք անմտացն ձերովդ
20 իմաստուբ̄ ։ * Քանզի անսայք, եթէ ոք խաբէ
զձեզ, եթէ ոք ծառայեցուցանէ, եթէ ոք ուտէ
զձեր, եթէ ոք առնու ինչ, եթէ ոք հպարտա-
նայ , եթէ ոք զձեզ յանդիման հարկանէ ։
21 * Ըստ անարգանացդ ասեմ , իբրև թէ մեք
տկարացա՞ք արդեօք · յոր ինչ ոք համարձակիցի ,
22 անզգամուբ̄ ասեմ, համարձակիմ և ես ։ * Եբ-
րայեցի՞ք իցեն, և ես · իսրայէլացի՞ք իցեն, և ես ·
23 զաւակ աբրահամո՞ւ իցեն, և ես · * պաշտօնեա՞յք
քի՞ իցեն, յանդգնագոյնս ասացից՝ թէ առաւել
և ես, եթէ վաստակօք՝ առաւել, եթէ գանիւք՝
և ս առաւել · եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զնս̄,
24 եթէ մահու՛ամբք՝ բազում անգամ ։ * 'ի հրէից
25 հնգիցս՝ քառասուն միով պակաս արբի · * երիցս
ձաղկեցայ · միանգամ քարկոծ եղէ · երիցս նա-
ւակոծ եղէ · զտիւ և զգիշեր յանդունդս տա-
26 ռապեցայ · * 'ի ճանապարհս բազում անգամ ,
վիշտս 'ի գետոց , վիշտս յաւազակաց , վիշտս
յազգէ , վիշտս 'ի հեթանոսաց , վիշտս 'ի քաղա-
քի , վիշտս յանապատի , վիշտս 'ի ծովու , վիշտս
27 'ի սուտ եղբարց · * 'ի ջանս՝ և 'ի վաստակս · 'ի
տքնուի̄ս բազում անգամ, 'ի քաղց և 'ի ծարաւ ·
'ի պահս բազում անգամ · 'ի ցուրտ և 'ի մերկուե̄ ։
28 * Թո՛ղ զայլ նեղուի̄ն · և զի հանապազ խու-

ժանն

ժանն ի վերայ իմ կուտէր՝ և հոգիք ամբարիշտ
ցեան։ * Ո՞հիւանդանայ՝ և ոչ ես հիւանդա- 29
նամ. ո՞գայթագղի՝ և ոչ ես տապանամ։
* Եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ, զտկարութիւն 30
պարծեցայց։ * Աստուած և հայր տեառն մե- 31
ռելոյ յիւր գիտէ, եթէ ոչ ստեմ։ * Ի 32
դամասկոս ազգապետն արետայ արքային պահէր
զքաղաքն դամասկացւոց ունել զիս. * և ընդ 33
ազատուհանն վանդակաւ կախեցայ ընդ պարիսպ-
սըն, և փախեայ ի ձեռաց նորա։

ԿԻԼ. ԺՐ։

Ա՚Ղդ՝ պարծել ինչ պարտ իցէ. այլ օգնէ ինչ 1
ոչ։ Ասացի եկից ի տեսիլս և ի յայտնութիւն
տեառն։ * Գիտեմ այր մի ի քրիստոս յառաջ քան զչո- 2
րեքտասան ամ, եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ, և ե-
թէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, աստ գիտէ. յա-
փշտակեալ զայնպիսին մինչև յերրորդ երկինս։
* Եւ գիտեմ զայնպիսի այր, եթէ մարմնով՝ և 3
եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ. աստ գիտէ,
* զի յափշտակեցաւ ի դրախտն. և լուաւ բանս 4
անճառս, զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօսել։ * Ի՚ 5
այնպիսւոյն պարծեցայց. այլ ի՚ ինձէն ինչ ոչ
պարծեցայց. բայց եթէ ի տկարութիւս։ * Ո՚չ 6
եթէ և կամիցեմ պարծել՝ ոչ եղէց անզգամ.
քանզի ճարտարն ասեմ. այլ անխնայեմ, գուցէ
ոք համարիցի ինչ յիս աւելի՝ քան զոր տեսանէ
ցէ յիս՝ կամ լսէցէ յինէն։ * Եւ զի մի՛ առաւել 7
լուիցէ յայտնութեանցն հպարտութեան, տուաւ ինձ
խայթ մարմնոյ հրեշտակ սատանայ՝ կռուիլ ընդ
իս. զի 8
մի՛ հպարտասցայց։ * Եւ ի՚նդ այնմիկ երիցս տո-
գաց աղաչեցի զտէր՝ զի ի՚ բաց արասցէ յինէն.

* և

9 և ասէ ցնա. *շատ են քեզ շնորհք իմ, զի զօրութիւն իմ ի տկարութեան կատարի. և արդ՝ լաւ ևս լիցի ինձ պարծել ի տկարութիւնս, զի բնակեսցէ ինձ զօրութիւնն քրիստոսի:

10 *Վասն որոյ՝ հաճեալ եմ ընդ տկարութիւնս, ընդ թշնամանս, ընդ վիշտս, ընդ հալածանս, և ընդ նեղութիս վասն քրիստոսի. զի յորժամ տկարանամ, յայնժամ զօրանամ: 11 *Եղէ անզգամ, քանզի դուք ստիպեցիք զիս. զի ինձ պարտ էր ի ձեռնջ վկայել. ոչ առնուլ՝ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան զառաքեալսն. զի թէպէտ և ես ոչինչ եմ. 12 *սակայն նշանք առաքելոյ գործեցան ի ձեզ՝ ամ համբերութեամբ, նշանօք և արուեստիւք՝ և զօրութեամբ: 13 *Եւ արդ զի՞նչ է, որով պակաս գերէք քան զայլ եկեղեցիս. բայց եթէ այնու՝ զի ես զձեզ ոչ ձանձրացուցի. շնորհեցէ՛ք ինձ զայդ անիրաւութիւն: 14 *Ահաւասիկ այս երրորդ անգամ պատրաստեալ եմ գալ առ ձեզ. և ձեզ բեռն ինչ ոչ եղէց. զի ոչ խնդրեմ ինչ զձեր՝ այլ զձեզ. քանզի ոչ պարտին որդիք հարց գանձել՝ այլ հարք որդւոց: 15 *Եւայց ես մեծապէսրսւրբ ծախեցայց և ծախեցայց վասն անձանց ձերոց. զի թէպէտ և յաւելուածով սիրոյն զձեզ սակաւ սիրեմ: 16 *Եւ դիցեմ. եղիցի ոչինչ ծանրացայ ձեզ. այլ քանզի խորագէտ էի, խելօք կալայ զձեզ: 17 *Միթէ որով առաքեցին առ ձեզ՝ նմաւք ինչ ստացայ ի ձէնջ: 18 *Պատեցի ի տիտոս՝ և առաքեցի ընդ նմա զեղբայրն, միթէ տգեհացաւ ի ձէնջ տիտոս: ոչ նոյնիսկ ոգւով գնացաք. ոչ նոյնիսկ շաւղօք շրջեցաք: 19 *Կարծեալ հաստատիցիք՝ եթէ ձեզ անկեալ

զի

զի ամէնչ սիրիլիք վ՚ ձեր[ոյ] շինուե՛ք ։ * Ա.ՀԼ 20
երկնչիմ, գուցէ եկեալ՝ ոչ ոպ ես կամիմն գտա-
նիցեմ զձեզ . և ես գտանիցիմ ձեզ՝ ոպ և դուք
ոչ կամիցիք ։ գուցէ դարձեալ՝ հեռ նախանձ
արամատուիք գրգռուիք , չարախօսուիք քսուիք ,
հպարտութիք ամբարտաւանութիք խռովուիք ։
* Գուցէ դարձեալ յորժամ գայցեմ՝ նկուն 21
ինչ առնիցէ զիս աստ իմ առ ձեզ . և սուգ առ-
նուցում վ՚ բազմաց յառաջագոյն մեղուցելոց՝
և ոչ ապաշխարելոց՝ ի վ՚ր պղծուե՛ և պոռնկուե՛
և գիջութե՛ զոր գործեցին ։

ԿԻ . ԾՆ ։

Ա՚յս երից անգամ գամ առ ձեզ . զի ՚ի բե՛րա 1
նոյ երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամ
բան ։ * Յառաջ առացի և դարձեալ կանխաս- 2
ա՛ս եմ յանդիման երկից անգամ . և այժմ ՚ի բա-
ցուստ գրե՛մ յառաջադոյն յանցուցելոցն՝ և այ-
լոցն ամենեցուն . զի եթէ եկից դարձեալ՝ ոչ
խնայեցից ։ * Ա՚թէ զիտէր ինչ խնդրեսք զքե՛, 3
որ ինձս ընդ ձե՛զ խօսի . որ հզօրացեալն է ՚ի
ձե՛զ , և ոչ տկարացեալ ։ * Ո՚ զի թէպէտ և խա- 4
չե՛ցաւ ՚ի մե՛ռելոյ տկարուե՛ , այլ կենդանի է զօ-
րութե՛ն ՚ից . և մե՛ք թէպէտ և տկարանայցեմք վ՚ր
նո՛ , այլ կենդանի լինցուք ընդ նմա զօրութե՛ն ՚ից ։
* Փորձեցէ՛ք զանձինս ձեր , եթէ կայք ՚ի հա- 5
հաստս . քննեցէ՛ք զանձինս , եթէ ոչ գիտեք
զանձինս՝ զի քա՛ յի՛ ՚ի ձե՛զ է . բայց եթէ անպէ-
տուն ինչ լինիք ։ * Ա՚յլ ակնածեմ թէ գիտիցէք 6
զի մե՛ք ոչ եմք անպիտանք ։ * Ա՚յլ խնդրեմք յ՚ից՝ 7
երեւեսցուք , այլ զի դուք զբարիս գործիցէք՝
և

8 և մեք անպիտանք իցեմք ։ * Օ ի ո՛չ կարեմք ինչ
հակառակ կալ ճշմարտութե՛ն · այլ վերակացու
9 եմք ճշմարտութե՛ն ։ * Խրախ եմք՝ յորժամ մեք
տկարանայցեմք՝ և դուք զօրաւոր իցէք ։ զդոյն
իսկ և աղօթս առնեմք զձեր հաստատութի՛դ ։
10 * Ա ՝ն այնորիկ զայս 'ի հեռուստ գրեմ · զի մի՛
յորժամ եկից՝ սաստկուբ՝ վարեցայց՝ ըստ իշխա-
նուե՛ս, զոր ետ ինձ տ՛ր 'ի շինել՝ և ո՛չ 'ի քակել ։
11 * Ա յսուհետև ե՛ղբարք, ո՛ղջ լերուք՝ հաստա-
տո՛ւն կացէք՝ մխիթարեցարո՛ւք՝ միաբան լե-
րուք՝ խաղաղութի՛ արարէ՛ք · և ա՛ծ խաղաղութե՛ և
12 սիրոյ՝ եղիցի ընդ ձեզ ։ * Ողջո՛յն տուք միմեանց
'ի համբոյր սրբութե՛ ։ ողջոյն տան ձեզ ս՛բք ա՛մ ։
13 * Շ նորհք տ՛ն մերոյ յի՛ քի՛, և սէրն ա՛յ, և հա-
ղորդութի՛ հոգւոյն ս՛բյ ընդ ձեզ ամենեսին,
ամէն ։

Առ հորնթացիս երկրորդ՝ գրեցաւ 'ի փիլիպէայ, 'ի
յեռն տիտոսի և զուհայ ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԼ 1
ո՛չ 'ի մարդկանէ և ո՛չ 'ի ձեռն մարդոյ, այլ
'ի ձեռն յի՜ քի՜ և ա՜յ հօր՝ որ յարոյց զնա 'ի մե-
ռելոց. * և որ ընդ իս են եղբարք ամենեք ին, 2
եկեղեցեացդ գաղատացւոց: * Շնորհք ընդ 3
ձեզ և խաղաղուի՜ յա՜յ 'ի հօրէ և 'ի տ՜նէ մերմէ
յս՜է քս՜է. * որ ետ զանձն իւր վ՜ս մեղաց մե- 4
րոց, զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէ աստի չարէ՝
ըստ կամացն ա՜յ և հօր մերոյ. * որում փառք յա- 5
ւիտեանս յաւիտենից՝ ամէն: * Զարմանամ՝ զի 6
այդպէս վաղվաղակի փոփոխիք յայնմանէ որ կո-
չեացն զձեզ 'ի շնորհսն քի՜՝ յայլ աւետարան.
* որ ո՛չ գոյ այլ. բայց եթէ իցեն ոմանք որ խռո- 7
վեցուցանիցեն զձեզ, և կամիցին շրջել զաւե-
տարանն քի՜: * Այլ թէ մեք, կամ հրեշտակ 8
յերկնից աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր
աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի: * Որպէս 9
յառաջագոյնն ասացաք՝ և արդ դարձեալ ա-
սեմ, եթէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան
զոր առիքն, նզովեալ լիցի: * Արդ՝ մարդկա՞ն 10
հա-

հաճոյ լինիցիմ, թէ ա̅յ. կամ խնդրիցեմ մարդ-
կա՞ն հաճոյ լինել. եթէ տակաւին մարդկան
հաճոյ լինէի, ապա քի̅ ծառայ ո՛չ էի։
11 * Յուցանեմ ձեզ ե՛ղբարք զաւետարանն, որ ա-
ւետարանեցաւ յինէն. զի ո՛չ է ըստ մարդոյ.
12 * քանզի և ո՛չ ես 'ի մարդոյ առի, և ո՛չ ուսայ
13 յումեքէ. այլ 'ի յայտնուէ̅ն յի̅ քի̅։ * Քանզի
լու՛եալ իսկ է ձեր զիմ գնացսն, որ երբեմն 'ի
հրէուե̅ անդ. զի անչափ հալածէի զեկեղեցին
14 ա̅յ, և աւար հարկանէի զնա։ * Եւ յառաջա-
դէմ էի 'ի հրէուե̅ն՝ քան զբազում հասակակիցս
իմ, որ յազգին իմում էին. առաւել նախանձա-
15 խնդիր էի իմոյ հայրենի աւանդուե̅ցն։ * Այլ
յորժամ կամեցաւ ա̅ծ՝ որոշեաց զիս յորովայնէ
մօր իմոյ, և կոչեաց 'ի ձեռն շնորհաց իւրոց,
16 * յայտնել զորդին իւր ինև. զի աւետարանե-
ցից զնա 'ի հեթանոսս. անդէն վաղվաղակի ո-
17 չի՛նչ զգացուցի մարմնոյ և արեան. * և ո՛չ ելի
յեէ̅մ, առ որ յառաջագոյն քան զիս առաքե̅լքն
էին. այլ չոգայ յարաբիա, և դարձեալ դարձայ
18 'ի դամասկոս։ * Ապա յետ երից ամաց ելի յե-
րուսաղէմ տեսանել զպետրոս. և եղէ առ նմա
19 աւուրս հնգետասան։ * Զայլ ոք յառաքելոց
անտի ո՛չ տեսի, բայց միայն զյակովբոս զեղ-
20 բայրն տ̅ն։ * Այլ զոր գրեմս առ ձեզ. ահաւա-
21 սիկ առաջի ա̅յ՝ զի ո՛չ ստեմ։ * Ապա եկի 'ի կող-
22 մանս ասորւոց և կիլիկեցւոց։ * Եւ յանծա-
նօթս էի երեսօք եկեղեցեացն՝ որ 'ի Թլփատու-
23 թէ̅ անտի էին 'ի քս̅։ * Բայց զի լսելով լու՛եալ
էր, թէ որ հալածէրն զմեզ յայնժամ, ա՛րդ
աւետարանէ զհաւատսն՝ զոր երբեմն խախ-
24 տէր. * և փառաւոր առնէին ինև զա̅ծ.

Գ.

ԳԼ. Ը.

Ա ապա կեա ամաց չորեքտասանից միւսանգամ ե
եղի կեճմընդ բառնաբայ. առեալ ընդ ինա և
պետրոս: * Եւ եղի ըստ յայտնուէն. և զգացու- 2
ցի նոցա զաւետարանն՝ որ քարոզէի ՚ի հեթա-
նոսս, առանձինն այնոցիկ՝ որ կարծեալքն էին,
գուցե ընդունայն ինչ ընթացեալ իցեմ՝ կամ
ընթանայցեմ: * Ա.յլև ոչ ոք ինոսս՝ որ ընդ ինա ՚ի 3
հեթանոսաց էր, բռնադատեցաւ թլփատիլ.
* այլ վն սպրդոյց սուտ եղբարցն, որք սպրդէ 4
ցին մտանել դիտել զազատուէնն մեր՝ զոր ունիմք
՚ի քս յս. զի զմեզ ծառայեցուսցեն: * Որոց և 5
ոչ առժամանակ մի անուացաք ենթադրուէն. զի
ճշմարտուէն աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ:
* Նոցայց կարծելոցն էթէ իցեն ինչ, որպիսի ոք 6
էրբեմն էին, չէ ինչ ինձ փոյթ. քանզի ոչ ակն
մարդկան ոչ առնու. զի ինձ կարծեալքն այն-
պիսի ինչ ոչ զգացուցին: * Ա.յլ գնորին հակա- 7
ռակն՝ իբրև տեսին թէ հաւատացեալ է ինձ ա-
ւետարանն անթլփատուէ. ոպ պետրոսի թլփա-
տուէ. * զի որ յաջողեացն պետրոսի յառաքե- 8
լութի՛ թլփատուէն, յաջողեաց և ինձ ՚ի հեթա-
նոս. * իբրև գիտացին զշնորհսն որ տուեալ 9
էին ինձ, յակոբոս՝ և կեփաս և յովհաննէս, որ
կարծեալք սիւնքն էին, ձեռն ետուն հաւանու-
թէ ինձ և բառնաբայ. զի մեք ՚ի հեթանոսս, և
նոքա ՚ի թլփատուէն. * բայց միայն զի զաղ- 10
քատն յիշեացուք. զոր և ես փութացայ զնոյն
առնել:
* Ա.յլ յորժամ եկին կեփաս յանտիոք, ընդդէմ 11
դարձայ նմ. քանզի դոզ իբրև առգուեալ էր:

12 էր։ * Քանզի մինչչև եկեալ էին ոմանք առ 'ի
յակովբայ, ընդ հեթանոսս ուտէր անխտիր.
իսկ իբրև եկին, զատանէր և որոշէր զանձն,
երկուցեալ յայնցանէ՝ որ 'ի թլփատուէ՝ անտի
13 էին։ * Եւ կեղծաւորեցան ընդ նմա և այլ հրէ-
այքն. մինչև բառնաբաս անգամ խոնարհեցաւ
14 'ի նց̄ կեղծաւորութի̄։ * Այլ իբրև տեսի թէ
ո՛չ ուղիղ գնան 'ի ճշմարտութի̄ աւետարանի, ա-
սեմ ցկեփաս առաջի ամենեցուն, եթէ դու որ
հրէայդ ես՝ հեթանոսաբար՝ և ո՛չ հրէաբար
կեաս, զիա՞րդ ստիպես հեթանոսաց լինել հրէա-
15 րէն։ * Օ՞ի մեք բուն հրէայք եմք, և ո՛չ 'ի հե-
16 թանոսաց մեղաւորք։ * Օ՞այս գիտեմք՝ եթէ
ո՛չ արդարանայ մարդ 'ի գործոց օրինաց, եթէ
ոչ՝ 'ի հաւատոցն յի̄ քի̄. և մեք 'ի քս̄ յս̄ հաւա-
տացաք, զի արդարասցուք 'ի հաւատոցն քի̄, և
ո՛չ 'ի գործոց օրինաց. զի 'ի գործոց օրինաց ո՛չ
17 արդարասցի ա̄մ մարմին։ * Իսկ եթէ մինչ խընդ-
րիցեմք արդարանալ 'ի քս̄ և գտանիցիմք մեղա-
ւորք. ապա ուրեմն՝ քս̄ մեղաց պաշտօնեայ ե-
18 ղև. քա՛ւ լիցի։ * Օ՞ի եթէ զոր քակեցին՝ զնոյն
միւսանգամ շինիցեմ. ապա յանցաւոր զանձն
19 իմ ես ինձէն երևեցուցանեմ։ * Օ՞ի ես օրի-
նօք, օրինացն մեռայ, զի ա̄յ կեցից, և ընդ քի̄
20 'ի խաչ ելից։ * Եւ կենդանի եմ այսուհետև, ոչ
ես՝ այլ կենդանի է յիս քս̄։
Այլ որ այժմս կեամ մարմնով, հաւատովք՝
որդւոյն ա̄յ կեամ. որ սիրեացն զիս, և մատնեաց
21 զանձն վս̄ իմ։ * Եւ ես ո՛չ անարգեմ զշնորհսն
ա̄յ։ զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարութի̄,
ապա քս̄ զուր մեռաւ։

ԳԼ. Գ.

1 Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կոչեցեալ, ընտրեալ առ
2 Աստուծոյ ի քարոզել զԱւետարանն նորա, զոր նախ խոստացաւ
3 Աստուած զրովք իւրովք մարգարէիւք ի սուրբ գրոցն, զՈրդւոյն
4 իւրմէ, որ եղեւ նմա ի զաւակէ Դաւթի ըստ մարմնոյ, որ հաստա-
5 տեցաւ Որդի Աստուծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգւոյ սրբութեան ի յա-
6 րութենէ մեռելոց, զՅիսուս Քրիստոս Տէր մեր, որով ընկալաք
7 շնորհս եւ առաքելութիւն ի հնազանդեցուցանել հաւատոյ ընդ
8 ամենայն հեթանոսս վասն անուան նորա, որոց էք եւ դուք կոչե-
9 ցեալք Յիսուսի Քրիստոսի. ամենայն սիրելեաց Աստուծոյ, կոչե-
10 ցելոց սրբոց, շնորհք ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ
11 մերմէ եւ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. նախ եմ Աստուծոյ
12 իմոյ Յիսուսի Քրիստոսի վասն ամենեցուն ձերոց, զի հաւատք
13 ձեր աւետեալ լինին յամենայն աշխարհի. վկայ է ինձ Աստուած,
14 զոր պաշտեմ ես ի հոգւոյ իմում ի քարոզութեան Որդւոյ նորա,
15 զի անդադար զձեզ յիշատակ առնեմ միշտ ի մաղթանսն իմում,
16 աղաչեմ եթէ գոյացի ինչ ի կամս Աստուծոյ գալ առ ձեզ. քանզի
17 ցանկանամ տեսանել զձեզ, զի տացեմ ձեզ շնորհ հոգեւոր, զի
18 հաստատեալ լիցիք. այսինքն զի միանգամ ընդ ձեզ մխիթարեալ
19 լիցիմ ի ձեր հաւատոյ, որ ինձ եւ ձեզ. եղբարք, ոչ կամիմ զձեզ
20 անգիտանալ, զի բազում անգամ խորհեցայ գալ առ ձեզ, եւ
21 արգելեալ եղէ մինչեւ ցայսօր, զի ունիցիմ պտուղ ինչ եւ ի ձեզ
22 որպէս եւ յայլ ազգս հեթանոսաց. պարտական եմ ես ինչ ի յոյնս
23 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
24 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
25 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
26 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
27 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
28 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
29 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
30 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
31 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս
32 եւ ի բարբարոսս, ի ոմանս եւ ի ոչ իմաստունս. ես ինչ ի յոյնս

Դուքն աբրահամու եղեալ ի քո յո • վն մեք
զաւետիս հոգւոյն սըբոյ առցուք հաւատովք։
15 * Ի սա մարդկութենե ասեմ, ելբաղք • ապրէն
զմարդկան հաստատեալ կտակ ոչնր կալէ անար-
16 գել • և ոչ այլ հրամանն ի վըր այնր տալ։ * Նոկ
աբրահամու խոստացան ասեմն, և զաւակե
նըր • և ոչ ասէ՝ զաւակաց իբրև զբազմաց, այլ
իբրև զմիոյ, թէ՝ և զաւակի քում, որ է քո։
17 * Նայց զայս ասեմ զկտակն յառաջագոյն հաս-
տատեալ յոյ ի քո • օրէնքն որ յետ չորեքհա-
րիւր և երեսուն ամի եղան, ոչ կարեն խափանել
18 առ ի խափանելոյ զաւետիսն։ * Վնթէ յօրինաց
անտի է ժառանգութիւնն • ապա ոչ ևս յաւե-
տեացն։ Բայց աբրահամու աւետեօք շնորհեաց
19 ած։ * Նոկ զի՞նչ էցեն օրէնք։ յանցուածոց
վան յաւելան, մինչև եկեսցէ զաւակն, որում
խոստացեալն էր՝ կարգեալ հրեշտակօք ի ձեռն
20 միջնորդի։ * Նոկ միջնորդ միոյ ուրուք ոչ է՝
21 Բայց ած միէ։ * Նոկ արդ՝ օրէնքն հակառակ
է՞նչ էցեն աւետեացն նոյ • քա՛ լեցի • զի եթէ
տուեալ էին օրէնքն՝ որ կարօղ էին կենդանի
առնել, ապա հաստատ յօրինաց անտի էր ար-
22 դարութի։ * Այլ փակեցին գիրք զամենեսեան
ընդ մեղօք, զի աւետիքն ի հաւատոց անտի լի-
23 ցի հաւատացելոց։ * Այնչափ հաւատքն
եկեալ էին՝ ընդ օրինօքն փակեալ պահեմք ի
հանդերձեալ հաւատոյն, որ յայտնելոց էին ի
24 մեզ։ * Այսպա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ ի
25 քո յո, զի ի հաւատոցն արդարասցուք։ Այլ
եկին հաւատքն, ոչ ևս ընդ դաստիարա-
26 կաւ եմք։ * Վնդանզի ամենեքին որդիք ըստ
27 հաւատովք ի քո յո։ * Այլք միանգամ ի քո
մկըր-

ամլութեցարուք , զբն զգեցեալ էք . չիք խաւիր ,
28 * ոչ հրէի՝ և ոչ հեթանոսի , ոչ ծառայի՝ և ոչ
ազատի . ոչ արուի՝ և ոչ էգի . զի ամենեքեան
29 դուք մի էք ի քրս Յս : * Եթէ դուք քրի
էք , ուրեմն սերնդոյ զաւակ էք՝ ըստ աւե-
տեացն ժառանգք :

ԳԼ. Դ.

1 Ասեմ . ցորքան ժամանակս ժառանգն
անչափահաս է՝ ոչ ինչ տարբերի քան զծառայն .
2 թէպէտ և տէր էցե ամենեցուն . * այլ ընդ հս-
կայապետօք է՝ և ընդ գաւառապետօք՝ մինչև
3 ի ժամանակակէտ հօրն : * Նոյնպէս և մեք՝ մինչ
տղայքն էաք ընդ տարերքօք աշխարհիս ի ծա-
4 ռայութեան կայաք : * Այլ իբրև եկն լրումն ժա-
մանակին , առաքեաց Աստ զորդին իւր՝ որ եղև
5 ի կնոջէ , և եղեւ ընդ օրինօք . * զի զինս որ
ընդ օրինօքն էին , գնեսցէ . զի մեք զորդեգրու-
6 թիւն ընկալցուք : * Եւ զի էք դուք որդիք , ա-
ռաքեաց Աստ զՀոգի որդւոյն իւրոյ ի սիրտս
7 մեր՝ որ աղաղակէ աբբա՝ Հայր : * Այսուհետև
չէս ծառայ , այլ որդի , եթէ որդի՝ և ժառանգ
8 Աստ : * Այլ յայնժամ մինչ ոչն գիտէիք զԱստ՝
ծառայէիք այնոցիկ՝ որ ոչն էին ի բնէ Աստք :
9 * Այժմիկ ծանեաւք զԱստ , մանաւանդ
թէ ծանուցեալ էք ի Նմանէ , զիարդ դառնայք
ի տկար և ի տարեսան՝ ի տկարս և
յորոց միւսանգամ զանձինս ծառայել
10 ցուցանել կամիք : * Օրս տարիս խորհիք՝ և ա-
11 միս՝ և ժամանակս՝ և ետարիս : * Երկնչիմ ի
ձեզ , գուցե թէ ի զուր ինչ վաստակեցի ի
12 ձեզ : * Ներեցարուք իբրև զիս , քանզի և ես իբրև

ՐՀ-

զձեզդ եմ ։ Այլ զարմացեալ , զի ոչ
13 ձեր մեղացեալ տուի ։ * Կուիտէք դուք՝ զի
տկարութիւն մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառա-
ջինն ։ և զփորձանան որ ի մարմնի իմում էին ,
14 * ոչ անարգեցիք և ոչ անդամանեցիք . այլ իբրև
զհրեշտակ աստ ընկալայք զիս՝ իբրև զՔրիստոս Յս ։
15 * Ուր արդ ոմն է երանութիւն ձեր ։ վկայեմ
ձեզ՝ եթէ հնար էր զաչս ձեր հանէիք և
16 տայիք ինձ ։ * Արդ՝ զի թշնամի նիս եղէ ձեզ ,
17 զի զճշմարտն խօսեցայ ։ * Նախանձեցուցա-
նեն զձեզ ոչ ի բարի . և արգելուլ կամին զձեզ՝
18 զի նոցա նախանձաւորք լինիցիք ։ * Լաւ է
նախանձաւոր լինել ի բարիս յամէնժամ , և ոչ
միայն յորժամ ի ձերում միջի իցեմ ։
19 * Որդեակք իմ , զորս դարձեալ վերստին երկ-
20 նեմ , մինչև նկարեսցի քրիստոս ի ձեզ ։ * Կամէի
այժմ գալ առ ձեզ՝ և փոխել զբարբառ իմ . զի
21 տարակուսեալ եմ ես վասն ձեր ։ * Ասէք ինձ
ինձ՝ որ ընդ օրինօքն կամիք լինել , չիցէ՞ ըն-
22 թերցեալ ձեր զօրէնս ։ * Զի գրեալ է՝ թէ
աբրահամայ երկու որդիք էին , մի յաղախնոյ
23 անտի , և մի յազատէն ։ * Այլ որ յաղախնոյն
էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր , և որ յազատէն՝
24 ըստ աւետեաց . * որ է առակ օրինակի ։ Զի
այսինքն են երկու կտակարանք , մի ի լեռնէ
սինայ ի ծառայութիւն ծնեալ՝ որ է հագար ։
25 * Քանզի հագարն՝ լեառն սինայ է յարաբիա ,
հաւասար է այսմ երուսաղէմի . զի ծառայէ
26 որդւովք իւրովք հանդերձ ։ * Այլ վերինն
երուսաղէմ ազատ է՝ որ է մայր մեր ամենե-
27 ցուն . * Զի գրեալ է . ուրախ լեր ամուլ՝ որ
ոչ ծնանիս՝ գոչեա՛ և աղաղակեա՛ որ ոչդ երկ-
նէ

ՆԷՐ. զի քաղցած որդիք սկսին կիսոդ առաւել
քան զարամբուցն։ * Ա.յլ մեք էլբայիք՝ ըստ սա 28
հակայ աւետեացն որդիք եմք։ * Ա՝ յլ որպէս 29
յայնժամն որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր
զայն որ ըստ հոգւոյն, նոյնպես և այժմ։ * Ա.յլ 30
զի՞նչ ասէ գիր. Ի բաց հան զաղախինդ և զորդի
դի դորա. զի ոչ ժառանգեսցէ որդի աղախնոյ
նոյն՝ ընդ որդւոյն ազատի։ * Ա՝ ըստ որոյ էլբայիք՝ 31
չեմք որդիք աղախնոյն, այլ ազատին. ազատու-
թեն, որով քրիստոս զմեզ ազատեցոյց։

ԳԼ. Ե.

1 Ա՝ յնդ կացէք այսուհետև, և մի՛ միւսանգամ
ընդ լծոյ ծառայութե մտանէք։
2 * Ա՝ հաւատիկ ես պօղոս ասեմ ձեզ. զի եթէ 2
թլփատիք, քրիստոս ոչ օգնէ։ * Ա՝ կրկին 3
ասեմ մարդոյ՝ որ թլփատիցի, թէ պարտական է
զամ օրէնսն կատարել։ * Խափանեալ էք ի 4
քրիստոսէ՝ որ օրինօքն արդարանայք. և անկեալ էք
ի շնորհացն անտի։ * Ա՝ մեք հոգւովն՝ ի հաւա- 5
տոց յուսոյն արդարութե ակն ունիմք։ * Ա՝ 6
ի քրիստոս յիսուս՝ ոչ թլփատութե ինչ կարօղ է՝ և ոչ անթ-
լփատութե. այլ հաւատք սիրով յայտնեալք։
* Ա՝ նարտք ընթանայիք, ո՞վ կասեցոյց զձեզ չըլս- 7
մնարութեն ջհաւանել։ * Ա՝ ի այն հրապոյրք՝ 8
ոչ յայնմանէ ին՝ որ կոչեացն զձեզ։ * Փոքր ի 9
խմոր զամ զանգուածն խմորէ։ * Ա.յլ ես յու- 10
սացեալ եմ ի ձեզ տեառնէ՝ թէ ոչ այլապէս ինչ
խորհիցիք։ և որ խառնէցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ.
դատաստան՝ ո՛ որ և իցէ։ * Ա՝ եղբարք՝ 11
եթէ թլփատութի քարոզէի՝ ընդէ՞ր տակաւին
հալածիմ։ ապա ուրեմն խափանեալ իցէ գայ-
թասպ-

մոանիցէք՝ և ո՛չ ընդունիցին զձեզ, իբրև ելա-
11 նիցէք 'ի հրապարակս նր՞, տասջի՛ք։ * Եւ զփո-
շիս որ կռուեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
թօթափեսցուք 'ի ձեզ. բայց զայս գիտասջի՛ք՝
12 զի մերձեալ է արքայութի՞ ա՞յ։ * Ասեմ ձեզ,
զի սոդոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն
13 յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ։ * Վա՞յ քեզ
քորազին. վա՞յ քեզ բեթսայիդա. զի եթէ 'ի
տիւրոս և 'ի սիդոմն եղեալ էին զօրութի՞քն՝ որ
եղեն 'ի ձեզ, վաղուց և ս արդեօք 'ի խորք և 'ի
14 մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր։ * Բայց տիւ-
րոսի և սիդոմնի ընդարձակագոյն լիցի 'ի դա-
15 տաստանի՝ քան ձեզ։ * Եւ դո՛ւ կափառնաում,
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև 'ի դը
16 ժոխս իջցես։ * Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ, և որ ըզ
ձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ՝
զառաքիչն իմ անարգէ. և որ ինձ լսէ՝ լսէ այն-
17 միկ որ զիսն առաքեաց։ * Դարձան եօթանա-
սուն և երկուքն խնդուբ՞ և ասեն. տէ՛ր՝ և դևք
18 հնազանդին մեզ յանուն քո։ * Եւ ասէ ցնս՞.
տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրև ըզ
19 փայլակն։ * Ահա ետու ձեզ իշխանութի՞ կոխել
զօձս և զկարիճս և զա՞մ զօրութի՞ թշնամւոյն,
20 և ձեզ ոչի՛նչ մեղանչիցեն։ * Բայց ընդ այն մի՛
խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ. այլ խըն-
դացէ՛ք զի անու՛անք ձեր գրեալ են յերկինս։
21 * Ի նմին ժամու ցնծացաւ յս՞ հոգւովն սրբով
և ասէ. գոհանամ զքէն հա՛յր՝ տէր երկնից և
երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտ-
նոց՝ և յայտնեցեր զայս տղայոց. այո՛ հայր, զի
22 այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։ * Ամենայն ինչ
առ՛աւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ. և ոչո՛ք գիտէ թէ ո՞վ

է

ԳԼ. Ի.

Ա՛ղբարք՝ եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի ոք ՚ի 1
ձէնջ յինչ և իցէ յանցանս, դուք որ հո-
գևորքդ էք՝ հաստատեցէ՛ք զայդպիսին հոգւով
հեզու՛ե. զգո՛յշ լինիցիս անձանդ՝ զի մի՛ և դուք
փորձիցիք: * Զմիմեանց բեռն բարձէ՛ք, և 2
այնպես կատարեցէ՛ք զօրէնսն քրի: * Եթէ հա- 3
մարիցի ոք լինել ինչ՝ և չիցէ, զանձն իւր խա-
բէ: * Զործ իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւրոք, 4
և ապա անձին իւրում միայն պարծանս ունիցէ,
և ո՛չ առ ընկերսն: * Զի իւրաքանչիւրոք 5
զիւր բեռն բառնալոց է: * Ուսուցանիցէ ան- 6
ց՛ն աշակերտն վարդապետին՝ յամենայն բարութիւն:
* Մի՛ խաբիք, Աստուած ոչ հպատակիմ: * Զի զոր 7
ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն և հնձեսցէ: որ սեր- 8
մանէ ՚ի մարմին իւր, ՚ի մարմնոյ անտի հնձեսցէ
զապականութի. և որ սերմանէ ՚ի հոգին՝ ՚ի հոգ-
ւոյ անտի հնձեսցէ զկեանն յաւիտենից:
* Ա՛յլ զբարիս գործել մի՛ ձանձրասցուք, զի 9
՚ի ժամանակի իւրում հնձեսցուք առանց լքա-
նելոյ: * Ա՛յսուհետև մինչդեռ ժամանակս ՚ի 10
ձեռս է՝ գործեսցո՛ւք զբարիս առ ամենեսեան,
մանաւանդ առ ընտանիսն հաւատոց: * Տեսէ՛ք՝ 11
որպիսի գրով գրեցի առ ձեզ իմով ձեռամբ:
* Զի որ ինանգամ կամին զարեմարդիկ լինել 12
մարմնով, նոքա առիպեն զձեզ թլփատել. միայն
զի ոչ զխաչին քրի հետ երթայցեն: * Վասն զի 23
որ թլփատեալքն իսկ են, նոքա զօրէնսն ոչ պա-
հեն. այլ կամին՝ զի դուք թլփատեսջիք, զի ձե-
րով մարմնովդ պարծեսցին:
* Ա՛յլ ինձ քա՛ւ լիցի պարծել՝ բայց միայն ՚ի 14
խաչն

խաչն տ̄ն մերոյ յի̄ քի̄ · որով ինձ աշխարհ 'ի
15 խաչ ելեալ է՝ և ես աշխարհի։ * Օ.ի ('ի քս̄ յս̄),
ո՛չ թլփատուի̄ ինչ է՝ և ո՛չ անթլփատուի̄ · այլ
16 նոր արարածս։ * Եւ որ միանգամ այսմ կանո-
նի միաբան լինին, խաղաղուի̄ 'ի վր̄ նց̄ և ողոր-
17 մութի̄՝ և 'ի վր̄ իսրայէլին ա̄յ։ * Յ.յսուհետև
աշխատ ոք զիս մի՛ արասցէ · զի ես զչարչարանսն
18 քի̄ 'ի մարմնի իմում կրեմ։ * Շ նորհք տ̄ն մե-
րոյ յի̄ քի̄ ընդ ոգւոյդ ձերում՝ ե՛ղբարք ·
ամէն։

Ա.ռ գաղատացիս՝ գրեցաւ 'ի հռովմէ։

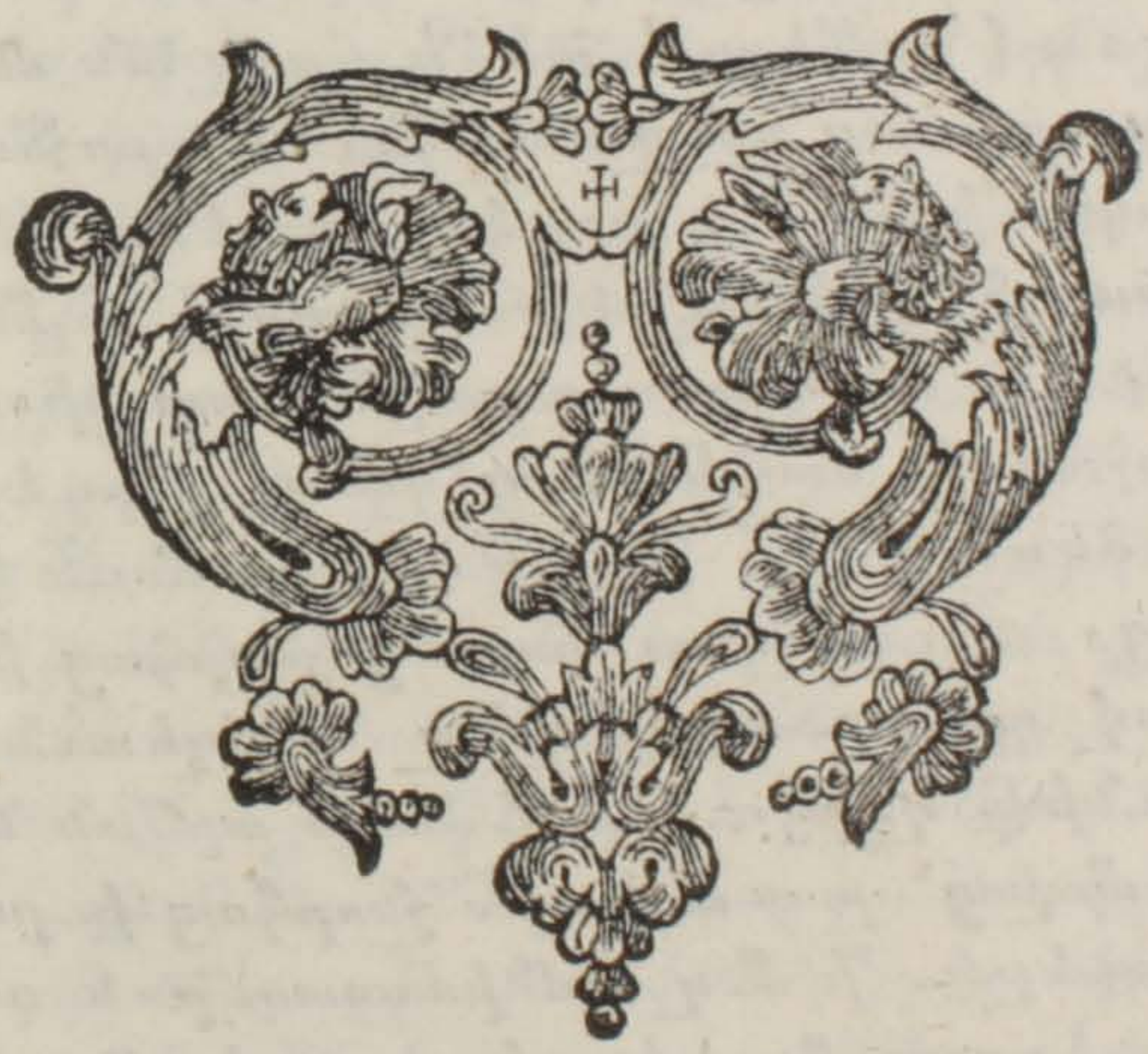

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԼԱ 1
յի քի կամօքն այ՝ նբց որ են յեփեսոս,
և հաւատացելոց 'ի քն յն։ * Շնորհք ընդ 2
ձեզ և խաղաղութի յայ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տնէ
յնէ քնէ։ * Օրհնեալ է ած և հայր տն մերոյ 3
յի քի. որ օրհնեաց զմեզ ամ հոգևոր օրհնութ
յերկնաւորս 'ի քն, * որպէս ընտրեաց զմեզ 4
նովաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել
մեզ սուրբս և անարատս առաջի նորա սիրով։
* Յառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգ- 5
րութի 'ի ձեռն յի քի 'ի նոյն՝ ըստ հաճուե կա-
մաց իւրոց, * 'ի գովեստ փառաց շնորհաց իւ- 6
րոց. որով զուարճացոյց զմեզ սիրելեաւն։
* Որով ունիմք զփրկութի 'ի ձեռն արեան նր, 7
զթողութի մեղաց՝ ըստ մեծուե շնորհաց իւրոց.
* որ առաւելաւ 'ի մեզ ամ իմաստութ և գի- 8
տութ։ * Ացոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւ- 9
րոց՝ ըստ հաճուե իւրում. զոր յառաջագոյն եդ
նովաւ, * 'ի տնտեսութի լրման ժամանակաց, 10
բովանդակել զամ քիւ, որ ինչ յերկինս՝ և որ

ինչ

11 ինչ յերկրի՝ ի նոյն։ * Որով և վիճակեցաք յա-
ռաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըստ յառաջադրուեն
ոյ. որ գՔրիստոս յայլուկ ըստ խորհրդոց կամաց ի-
12 րոց. * լինել մեզ ի գովեստ փառաց նր յառա-
13 ջագոյն յուսացեալոցս ի քն։ * Որով և դուք ի-
րև լուարուք զբանն ճշմարտութե, զաւետարանն
փրկուե ձերոյ, որով և հաւատացեալ կնքեցայք
14 հոգւովն սրբով աւետեաց. * որ է առհաւատչեայ
ժառանգուե մերոյ, ի փրկուէն նուճակուե, ի
գովեստ փառաց նր։
15 * Վ ՚ն այնուհետև և ես լսելով լուծայ զհաւատսն
զձեր՝ որ ի Տր յն, և զսէրն որ ընդ ամենայն
16 * ուչ դադարեմ ի գոհանալոյ վս ձեր՝ յիշել
17 զձեզ յաղօթս. * զի ած ինն մերոյ Յն Քի Հայրն
փառաց՝ տացէ ձեզ զհոգին իմաստութե և յայտ-
18 նութե՝ գիտութեն իւրով. * լուսաւորս առնել
զաչս սրտիցդ՝ առ ի գիտելոյ մեզ՝ զինչ է յոյս
կոչման նր, և զինչ մեծութի փառաց ժառան-
19 գութե նր ի սբս. * և զինչ է առաւելութի
մեծութե զօրութե նր ի մեզ հաւատացեալս։
ըստ յաջողութե կարողութե զօրութե իւրոյ,
20 * զոր յաջողեաց ի քն. զի յարոյց զնա ի մե-
ռելոց. և նստոյց ընդ աջմէ իւրմէ յերկնաւորս,
21 * ի վր ամ իշխանութե՝ և պետութե և զօրութե և
տէրութե՝ և ամենայն անուանէ անուանելոյ, ոչ միայն
յաշխարհիս յայսմիկ՝ այլև ի հանդերձեալսն։
22 * Եւ զամ ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից
նր. և զնա եդ գլուխ ի վր ամ ի սրբոյ եկեղեցւոյ,
23 * որ է մարմին նորա, լրումն՝ որ զամ յամե-
նայնս։

ԳԼ. Բ.

Եւ դուք՝ որ մեռեալն էիք 'ի մեղս ձեր և յան- 1
ցանս, * յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտե- 2
նի աշխարհիս այսորիկ՝ ըստ իշխանին իշխանուե՛
օդոյս այսոյ, որ այժմս ընդմտեալ է յորդիսն
ապստամբութե՛. * յորս և մեք ամենեքեան 3
շրջէաք երբեմն 'ի ցանկուի՛ս մարմնոյ մերոյ, և
առնէաք զկամս մարմնոյ՝ և զմտաց. և էաք ար-
դարև որդիք բարկուե՛ իբրև այլքն:
* Այլ ա՛ծ որ մեծն է ողորմուբ՛ վ՛ս բազում 4
սիրոյն իւրոյ՝ զոր սիրեացն զմեզ. * մինչդեռ 5
մեռեալն էաք 'ի մեղս մեր, կենդանիս արար
զմեզ 'ի ք՛ս. քանզի շնորհօք ապրեցաք. * ընդ 6
նմին յարոյց, և ընդ նմին նստոյց յերկնաւորս 'ի
ք՛ս յ՛ս: * Զի ցուցցէ 'ի յաւիտեանսն որ գա- 7
լոցն են՝ զառաւել մեծութի՛ շնորհացն իւրոց՝
քաղցրուբ՛ 'ի մեզ 'ի ք՛ս յ՛ս: * Զի շնորհօք ն՛ր 8
էք փրկեալք 'ի ձեռն հաւատոցն: և այս ո՛չ 'ի
ձէնջ, այլ ա՛յ պարգև է. * ո՛չ 'ի գործոց, զի մի՛ 9
ոք պարծեսցի: * Զի ն՛ր արարածք եմք՝ հաս- 10
տատեալք ք՛ի՛ յ՛ի՛ 'ի գործս բարութե՛, յորս
յառաջագոյն պատրաստեաց ա՛ծ. զի 'ի նոյնս
գնասցուք: * Վ՛ս որոյ և դուք յիշեցէ՛ք՝ զի 11
երբեմն հեթանոսք էիք մարմնով. որ կոչեցեալն
են անթլփատութի՛ յանու՛անեալ թլփատութե՛
անտի մարմնաւոր ձեռագործին. * զի էիք 'ի 12
ժամանակին յայնմիկ առանց ք՛ի, (և օտարա-
ցեալ էիք յառաքինուե՛ն իսրայէլի.) և տարա-
գիրք յուխտից աւետեացն, և յոյս ինչ ո՛չ ու-
նէիք՝ և անաստու՛ածք էիք յաշխարհի: * Իսկ 13
այժմիկ 'ի ձեռն յ՛ի ք՛ի, դուք՝ որ երբեմն հե-
ռա-

ռաւորք էիք՝ մերձաւորք եղերուք արեամբն
14 քի՞։ * Զի նա է խաղաղութի՞ մեր՝ որ արար
զերկոսեան մի. և զմիջնորմն ցանկոյն քակեաց՝
15 զթշնամութի՞ 'ի մարմնի իւրում. * և զօրէնս
պատուիրանացն հրամանօքն խափանեաց. զի
զերկոսին հաստատեսցէ ինքեամբ 'ի մի նոր
16 մարդ, և արասցէ խաղաղութի՞. * և հաշտեցուս-
ցէ զերկոսին միով մարմնով ընդ ա՞յ՝ խաչիւն իւ-
րով, քանզի սպան զթշնամութի՞ յանձին իւրում։
17 * Եւ եկն աւետարանեաց խաղաղութի՞ ձեզ
18 հեռաւորաց՝ և խաղաղութի՞ մերձաւորաց. * զի
նովաւ ունիմք զնուաճութի՞ երկոքին՝ միով
19 հոգւով առ հայր։ * Ապա այսուհետև ո՛չ էք
օտարք և պանդուխտք, այլ քաղաքակիցք ս՞բց
20 և ընտանիք ա՞յ. * շինեալք 'ի վերայ հիման ա-
ռաքելոց և մարգարէից. որոյ է գլուխ անկեանն
21 քս՞ յս՞. * յորում ա՞մ շինուածն յօդեալ և
պատշաճեալ՝ աճէ 'ի տաճար սուրբ տերամբ։
22 * Յորում և դուք ընդ նմին շինիք 'ի բնակութի՞
ա՞յ հոգւով։

ԳԼ. Գ։

1 Ա՞ ս այսորիկ ես պօղոս կապեալ յի՞ քի՞ վասն
2 ձեր հեթանոսաց։ * Թերևս լուեալ իցէ
ձեր զտնտեսութի՞ շնորհացն ա՞յ. որ տուեալ են
3 ինձ 'ի ձեզ։ * Զի ըստ յայտնութե՞ն ցուցաւ
ինձ խորհուրդն. որպէս յառաջագոյն գրեցի
4 առ ձեզ սակաւուք. * առ 'ի կարօղ լինելոյ ըն-
թեռնուլ՝ և 'ի միտ առնուլ զիմաստութի՞ն զիմ
5 'ի խորհրդեանն քի՞։ * Զի այլոց ազգաց ո՛չ
ցուցաւ որդւոց մարդկան. ո՞պ այժմ յայտնե-
ցաւ ս՞բց իւրոց առաքելոց և մարգարէից՝ հոգ-
ւովն.

6 ասէին. * լինել հեթանոսաց ժառանգակից՝ և
մարմնակից, և հաղորդս աւետեացն ի քրիստոս՝
7 աւետարանաւն, * որոյ եղէ ես սպասաւոր ըստ
պարգևաց շնորհացն աստ՝ որ տուեալ ինձ ըստ գոր-
8 ծողութեան զօրութեանն նորա: * Ինձ, որ առաքելոց եմ ամե-
նեցունց սրբոց՝ տուեալ շնորհք սա, ի հեթանոսս աւետա-
9 րանել զանքննին մեծութին քրիստոսի. * և լուսաւորել
առնել զամենեսեան, թէ զկնի՞չ է անտեսութիւն
խորհրդոյն, որ ծածկեալ էր յաւուրս յաւիտեանց
10 առ աստ՝ որ զամենայն ինչ արար: * զի ցայժմեսցի արդ
իշխանութեանց և պետութեանց՝ որ յերկինս են ի ձեռն
եկեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութին աստ. * ըստ
11 յաւուրց յաւիտեանց՝ զոր արար ի քրիստոս
12 ձեռն տէր մերոյ յիսուսի: * Որով ունիմք զհա-
մարձակութի և զմուտս յուսով ի ձեռն հա-
13 ւատոց նորա: * Զայն որոյ աղաչեմ ոչ՝ ձանձրա-
նալ ի նեղութեանս մերում, որ վասն ձեր է. որ է
14 փառք ձեր: * Ընդ այսորիկ դնեմ ծունր առ
15 հայր տէր մերոյ յիսուսի. * ուստի ամ նահապե-
16 տութի յերկինս և յերկրի անուանի. * զի տացէ
ձեզ ըստ հարստութե փառաց իւրոց, հաստատել
զօրութե ի ձեռն հոգւոյն իւրոյ ի ներքին մարդն.
17 * բնակել քրիստոս հաւատով ի սիրտս ձեր. սիրով
18 արմատացեալք և հաստատեալք: * զի կարօղ
լինիջիք հասանել ընդ ամ սբս, զի՞նչ է լայնութի
և երկայնութի և բարձրութի և խորութի. * ճանա-
19 չել զառաւելութիւն գիտութե սիրոյն քրիստոսի. զի լցջիք
20 ամ լրութեն աստ: * Ի. յորմէ որ կարօղն է առա-
տել ըստ հարկանելոյ զօրութեանն որ գործի ի մեզ
21 ընդ բնութեամբն և իմանալովք. ըստ զօրութեն՝ որ յաղո-
ղեալն է ի մեզ: * Նմա փառք յեկեղեցւոյ, և
ի քրիստոս յիսուս, յամենայն ազգս յաւիտենից յաւիտեանս.
ամէն:

ԳԼ. Դ.

1 Արդ՝ աղաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալս եմ 'ի տ̄ր,
արժանի գնալ կոչմանն՝ յոր կոչեցարուք։
2 * Ամենայն խոնարհութ̄ և հեզութ̄ և երկայն-
3 մտութ̄՝ անսալ միմեանց սիրով. * փութալ պա-
հել զմիաբանութ̄ հոգւոյն յօդիւ խաղաղութ̄։
4 * Մ'ի մարմին՝ և մի հոգի. ոպ̄ և կոչեցարուք
5 'ի մի յոյս կոչման ձերոյ։ * Մ'ի է տ̄ր, մի հա-
6 ւատք՝ մի մկրտութ̄։ * Մ'ի ա̄ծ, և հայր ամենե-
ցուն՝ որ 'ի վերայ ամենայնի և ընդ ամենեսին՝
7 և յամենեսին 'ի մեզ։ * Ա.ՄԼ. իւրաքանչիւր ու-
մեք 'ի մէնջ տուեալ են շնորհք ըստ չափոյ պար-
8 գևացն քի̄։ * Ա՝ ասն որոյ և ասէ. ել 'ի բար-
ձունս՝ գերեաց զգերութ̄. և ետ պարգևս մարդ-
9 կան։ * Որ ելն զի՞նչ է, եթէ ոչ՝ զի էջ նախ 'ի
10 ստորին կողմն երկրի։ * Որ էջն, նոյն է՝ և որ
ելն 'ի վերոյ քան զա̄մ երկինս. զի լցցէ զա̄մ։
11 * Եւ նա ետ զոմանս առաքեալս, զոմանս մար-
գարէս, զոմանս աւետարանիչս, զոմանս հովիւս
12 և վարդապետս. * 'ի հաստատութ̄ ո̄բց, 'ի գործ
13 պաշտաման, 'ի շինուած մարմնոյն քի̄. * մինչև
հասցուք ամենեքեան 'ի մի միաբանութ̄ հաւա-
տոց և գիտութ̄ որդւոյն ա̄յ. յայր կատարեալ
14 'ի չափ հասակի կատարմանն քի̄։ * Զի մի'
յայսմ հետէ իցեմք տղայք խռովեալք և տա-
տանեալք յա̄մ հողմոց վարդապետութ̄, խաբէ-
ութ̄ մարդկան. խորամանկութ̄ 'ի խաբէութ̄
15 մոլորութ̄։ * Ա.ՄԼ ճշմարտեալք սիրով՝ աճեսցուք
16 'ի նա զա̄մ, որ է գլուխ քո̄. * ուստի ա̄մ մար-
մինն յօդեալ և պատշաճեալ ա̄մ խաղալեօք
տարբերութ̄՝ ըստ ազդեցութ̄՝ չափով ըստ իւրա-
քանչ-

քանչիւր մասին՝ զաճումն մարմնոյ գործէ՝ 'ի
շինած անձին իւրոյ սիրով։ * Արդ՝ զայս ասեմ, 17
և ուխտեմ 'ի տէր. մի՛ և ս ձեզ զնոյն օրինակ
գնալ՝ ոպ և այլ հեթանոսք գնան՝ ունայնութ՟ի
մտաց իւրեանց. * որոց խաւարեալ են սիրտք 18
իւրեանց. և օտարացեալ են 'ի կենաց անտի ա՟յ՝
վասն տգիտութ՟են՝ որ է 'ի նս, վասն կուրութ՟ե
սրտից իւրեանց։ * Որք զանձանց իւրեանց ըզ 19
յոյսն հատին, և մատնեցին զանձինս գիջութ՟ե,
'ի գործս ա՟մ պղծութ՟ե ագահութ՟ի։ * Այլ 20
դուք ո՛չ այսպէս ուսարուք զքս. * Թէպէտ և 21
լուարուք զնմանէ, և նովաւ ուսայք՝ որպէս է
ճշմարտութ՟ին ի. * 'ի բաց մերկանալ 'ի ձէնջ 22
ըստ առաջին գնացիցն զմարդն հին՝ զապակա-
նեալն ցանկութ՟ի խաբէութ՟են։ * Եւ նորո- 23
գել հոգւովն մտաց ձերոց. * և զգենուլ զնոր 24
մարդն՝ որ ըստ ա՟յն հաստատեալ է՝ արդարութ՟ի
և սրբութ՟ի ճշմարտութ՟են։ * Վասն որոյ 'ի 25
բա՛ց ընկեցէք զստութ՟ի. խօսեցարո՛ւք զճշմար
տութ՟ի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում. զի
եմք միմեանց անդամք։ * Բարկանա՛յք՝ և մի՛ 26
մեղանչէք. արեգակն 'ի վ՟ր բարկութ՟ե ձերոյ մի՛
մտցէ։ * Եւ մի՛ տայք տեղի սատանայի։ * Որ 27
գողանայրն՝ մի՛ և ս գողասցի, այլ մանաւանդ 28
վաստակեսցէ գործել ձեռօք իւրովք զբարիս.
զի բաւական իցէ տալ՝ ում պիտոյ իցէ։ * Ամե- 29
նայն բան տգեղ 'ի բերանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ. այլ
որ ինչ բարին է 'ի շինած պիտոյից, զի տացէ
շնորհս այնոցիկ, որ լսենն։ * Եւ մի՛ տրտմեցու- 30
ցանէք զհոգին ս՟ի ա՟յ, որով կնքեցարուք յա-
ւուրն փրկութ՟ե։ * Ամենայն դառնութ՟ի և 31
բարկութ՟ի և սրտմտութ՟ի և աղաղակ՝ և հայ-
հոյ-

հոյութիւն զարհուրի՛ր ի՛ւրմէն ամ՛ զարհուրեսցին
32 հանդերձ։ * Եւ ելո՛ւք ընդ միմեանս քաղցունք՝
գթածք. ընտրեա՛լ միմեանց, որպէս և ա՛ծ քրիս՛
ընտրեաց մե՛զ։

ԳԼՈՒԽ Ե։

1 Ա՛ղերսա՛ք նմանօդք ա՛յդ, իբրև որդի՛ք սիրե՛լիք.
2 * և գնացէ՛ք սիրով՝ ո՛ւր և քա՛ւ սիրեաց զմե՛զ,
և մատնեաց զանձն իւր վա՛ր մե՛ր՝ պատարագ և
3 զե՛նուն ա՛յդ ի հոտ անուշից։ * Ա՛յլ պոռնկութի՛ւն
և ամ՛պղծութի՛ւն, կամ ագահո՛ւն՝ և անուանեսցի՛
4 մի՛ ի մէջ ձե՛րում՝ ո՛ւր և վայե՛լ է սրբոց. * և
զազրութի՛ն կամ խօսք յիմարութի՛ն կամ խեղկա՛
տակութի՛ն՝ որ ո՛չ վայե՛լ է. այլ մանաւանդ գո՛
5 հութի՛ն։ * Զա՛յս տեղեկացեա՛լ գիտասջի՛ք. թէ
ամ՛ պոռնկի՛ն կամ ա՛պիլձ՝ կամ ագահ, որ է կուա՛
պաշտի՛ն՝ ո՛չ ունի ժառանգութի՛ն յարքայութենէն
6 քրի՛ստոսի և ա՛ա։ * Ա՛ի ոք զձե՛զ խաբեսցէ բանի՛ք
անտուտո՛ք. զի վասն այսո՛րիկ կա՛ գա՛յ բարկութի՛ն
7 որդո՛ցն անհնազանդութե՛ան։ * Ա՛ի այսո՛
8 հետեւ լինի՛ք բաժանորդք նո՛ց։ * Ո՛չ թէպէտ
և երբեմն էի՛ք խաւար, այլ լո՛յս էք ի տէ՛ր, իբ
9 րև զաւակք լուսոյ գնացէ՛ք. * զի պտուղ լու
սոյ ամ՛ բարութի՛ւն է՝ և արդարութի՛ւն և ճշմարտութի՛ւն։
10 * Փորձեցէ՛ք զինչ է հաճոյ տէ՛ր. * և մի՛ կցորդ
11 լինի՛ք անպտղութե՛ան գործոցն խաւարի՛. այլ մա
12 նաւանդ յանդիմանեցէ՛ք։ * Ո՛ր ոք ի ծածո՛ւկ
ինչ գործի՛ ի նոսա՝ զայն և խօսել ամօթ է։
13 * Ա՛յլ ամ՛ինչ յանդիմանեալ՝ ի լուսոյ յայտնի՛
14 լինի. զի ամ՛ինչ՝ որ յայտնի է՝ լոյս է։ * Ա՛ ոյնո
րոյ և ասէ. արի՛ որ ննջեա՛ս, և կանգնեցա՛ ի
մեռելոց, և լուսաւորէ՛ զքե՛զ քրիստոս։

* Տէս

15 * Ասեմք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք՝ ի՛ իջ-
16 րև անխմաստք, * այլ իբրև իմաստունք՝ գնեցէք
17 զժամանակս՝ զի աւուրքս չարք են: * Ա՛ռ-
այնորիկ ի՛ լինիք անմիտք, այլ իմացարուք զկնչ
18 կամք են տն: * Եւ ի՛ արբենալ գինւով յո-
րում զեղխուԹի՛ է · այլ մանաւանդ լցարուք
հոգւով · * խօսել՝ի սիրտս ձեր սաղմոսիւք, և
19 օրհնուԹիւք և երգովք հոգևորօք · երգել և
սաղմոս ասել՝ի սիրտս ձեր տն: * Գոհացարուք
20 յամենայն ժամ՝ի վերայ ամենայնի, յանուն տն
վերոյ յի՛ քի՝ հօրն և աստ: * Հնազանդ լերուք
21 միմեանց երկիւղիւն քի: * Կանայք իւրեանց
22 արանց հնազանդ լինին իբրև տն · * զի այր է
23 գլուխ կնոջ՝ ոպ և քս գլուխ է եկեղեցւոյ · և
ինքն է փրկիչ մարմնոյ: * Այլ որպէս եկեղեցին
24 հնազանդ լինի քի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց
արանց յամի: * Այրք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր ·
25 ոպ և քս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատ-
նեաց վասն նորա · * զի զնա սրբեսցէ սրբուԹ
26 աւազանին բանիւ · * զի կացուսցէ ինքն իւր
27 յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի ի՛ ոչինչի
ինչ արատ՝ կամ պղտեղուԹի, կամ այլ ինչ յայն-
պիսեաց · այլ զի իցէ նա և անարատ: * Նոյնպս
28 պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրև
զիւրեանց մարմինս · որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն
29 իւր սիրէ: * Ոչ ոք երբէք ատեայ զանձն
իւր, այլ անուցանէ և դարմանէ զնա · որպէս և
30 ք՝ զեկեղեցի · * զի անդամք եմք մարմնոյ նր,
31 ի՛ մարմնոյ նր և յոսկերաց նր: * Ա՛ ոյն պատճառիկ
Թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ ընդ
հետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ի՛ մարմին միոյ:
32 * Խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ ի՛ քի՝

33 քո և յերկեղեցի ։ * Ո՛վ և դուք նոյնպէս մի
ըստ միոջէ ։ զի խաբանչիւրոյք զնա կին այն՝
պէս սիրեսցէ՝ իբրև զնա անձն ։ և կին երկն՝
չեցի յառնէ իւրմէ ։

ԿԻ ։ Ը ։

1 Ա՛րդեւք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց ՚ի
2 Տր ։ զի այն է արժանն ։ * Պատուեա զՀայր
քո և զմայր ։ որ է առաջին պատուիրան յաւե-
3 տեան ։ * զի քեզ բարի եղիցի, և երկայնակեաց
4 լինիցիս ՚ի վր երկրի ։ * Եւ՝ դուք՝ մի՛ զայրացուցա-
նէք զորդիս ձեր, այլ սնուցանիջիք զնա խրա-
5 տու և ուսմամբ Տն ։ * Ծառայք՝ հնազանդ լե-
րուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց, ահիւ և
դողութբ և միամտութբ սրտից ձերոց՝ ոպ և քի ։
6 * Ո՛ի առականէ ծառայել իբրև մարդահա-
ճոյք ։ այլ իբրև ծառայք քի առնել զկամս Ա՛ոյ ։
7 * սրտի մօք ծառայել իբրև Տն, և ո՛ի իբրև
8 մարդկան ։ * Գիտասջիք՝ թէ իւրաքանչիւրոք
որ զինչ առնէ զբարին, զնոյն ընդունի և ՚ի
9 Տնէ՝ եթէ ծառայ և եթէ ազատ ։ * Եւ դուք
տեառնք՝ զնոյն առնիջիք առ նա ։ նեղելով առնել
զպատուհասն ։ գիտասջիք թէ և ձեր տր
գոյ յերկինս ։ և ակնառութի ոչ գոյ առաջի նր ։
10 * Ա՛ոյ առաքեալ զօրացարուք տեառնէ, և կարո-
11 ղութբ զօրուն նր ։ * Եւ զգեցարուք զսպատա-
զինութբն Ա՛ոյ ։ զի կարօղ լինիջիք կալ ընդդէմ
12 հնարից սատանայի ։ * Զի ոչ է մեզ պատերազմ
ընդ մարմնոյ և ընդ արեան ։ այլ ընդ իշխանու-
թիս, և ընդ պետութիս, և ընդ աշխարհակալս
խաւարիս այսորիկ՝ ընդ ոգիս չարութե՝ որ ՚ի
նեղջս երկնից ։

13 * Ա՛յ ո՛վ այսորիկ առէք զսպառազինութիւն այս, զի
կարօղ լինիցի՛ք ի դիմի հարկանել չարին՝ յա-
14 ւուրն չարութե՛ն։ * Եւ իբրև զամ ինչ կատարի-
ցէք, հաստատո՛ւն կացէք. զտեղի՛ կալջի՛ք պըն-
դեալ զմէջս ձեր ճշմարտութե՛ամբ, և զգեցեալ
15 զդրահն արդարութե՛ամբ, * և ագուցեալ զոտս
16 պատրաստութե՛ամբ աւետարանին խաղաղութե՛ան։ * Եւ
ի վերայ ամենայնի առէք զվահանն հաւատոց, որով
կարօղ լինիջի՛ք զամ նետս մուխս չարին շիջու-
17 ցանել։ * Եւ առէ՛ք զսաղաւարտն փրկութե՛ան, և
զսուսեր հոգւոյն՝ որ է բանն Աստ. * ամա՛ն-
18 բե՛ք և խնդրուա՛ծովք՝ աղօթս առնել յամ
ժամանակի հոգւով. * և ի նոյն տքնիջի՛ք ամ
ժուժկալութի՛ք՝ և խնդրուա՛ծովք՝ վա՛ս ամ սրբոց,
19 * և վասն իմ. զի ինձ տայցի բան ի բանալ բե-
20 րանոյ իմոյ, համարձակութի՛ք ցուցանել զխոր-
հուրդ աւետարանին. * վասն որոյ պատգամա-
21 ւորիմ կապանօքս, զի նովին համարձակեցայց,
ոպէ և պարտ իցէ ինձ խօսել։ * Բայց զի գի-
տիցէք և դուք զինչ գործիցեմ. զամ ինչ
ցուցցէ ձեզ տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հա-
22 ւատարիմ պաշտօնեայ ի Տէր. * զոր առաքեցի
առ ձեզ դումն իրի, զի գիտասջի՛ք դուք զմեզնէ,
23 և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր։ * Խաղաղութի՛ւն
ընդ եղբարս. և սէր հաւատովքն Տեառն Յի-
24 սուսի՛ Քրիստոսի։ * Շ՛նորհք ընդ
ամենեսեան՝ որք սիրեն զՏէր մեր Յի-
սուս Քրիստոս ի անեղծու-
թի՛ւն. ամէն։

Կ՚սկսի Ա. Տիմոթէոսի՝ գրէտցաւ ի Հռոմէ ի Տիմոթէոս
պատուական։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍ
ծառայք յի՞ քի՞՝ ա՞մ ս՞բց 'ի քս՞ յս՞, որ են
'ի կողմանս փիլիպեցւոց, եպիսկոպոսակցօք և
2 սարկաւագօք։ * Շ՞նորհք ընդ ձեզ և խաղա-
ղութի՞ յա՞յ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տ՞նէ յս՞է քս՞է։
3 * Գոհանամ զա՞յ իմոյ 'ի վերայ ա՞մ յիշատակաց
4 ձերոց, * յա՞մ ժամ յա՞մ խնդրու՛ածս իմ՝ վս՞
5 ձեր ամենեցուն առնել աղօթս խնդուբ՞. * վս՞
հաղորդութե՞ ձերոյ ընդ աւետարանին, յօրէ
6 յառաջնմէ մինչև ցայժմ։ * Ա՞ստահ եմ յայդ,
թէ որ սկսաւն 'ի ձեզ զգործս բարեաց՝ կատա-
7 րեսցէ մինչև յօրն յի՞ քի՞. * որպէս իրաւ իսկ
թու՛ի ինձ խորհել զայս վասն ձեր ամենեցուն.
վասն ունելոյ ինձ զձեզ 'ի սրտի 'ի կապանս ի-
մում, և 'ի պատասխանատու՛ութե՞ իմում, և 'ի
հաստատուե՞ աւետարանին. կցորդս ինձ շնոր-
8 հաց զձեզ ամենեսին լինել։ * Ա՞կայ է ինձ ա՞ծ,
որպէս անձկացեալ եմ առ ձեզ ամենեսին գը-
9 թովքն քի՞ յի՞։ * Եւ զայն աղօթս առնեմ. զի
սէրն ձեր եւս քան զեւս առաւել լիցի 'ի գիտու-
թե՞

10 թե և յամէնատուբէ. * ընտրեալ էին զայն, զի
իցէք հաստատունք և առանց գայթագղելոյ՝ զի
11 յաւուրն քրի. * լցեալ պտղովք արդարութե՛ զի
ձեռն յիս քրի՝ զի փառաս և զի գովեսցի ես։
12 * Կամիմ թէ գիտիցէք ընդարձակ. զի ոչ ինչ վնաս
13 իմ էր, ևս քան զնա՛ զի յաւուրսդ իմում՝ տա՛ե
տարանին էին. * մինչև կատարեցաւ իմոց յայտնի
լինել՝ զի քո յիմ հրապարակի, և առ այլս ամե-
14 նեսեան. * և առ բազում եղբարս՝ զի որ վաստհ
են կատարեցա իմովք՝ առաւել ևս համարձակել՝
առանց երկիւղի զբանն ոչ խօսել. * Ոմանք առ
նախանձու և հակառակու՛ե, և ոմանք մոտադիւ-
16 րութե՛ քրիստոս քարոզեն. * և ոմանք՝ ի սիրոյ,
քանզի գիտեն՝ եթէ՝ ի պատասխանատուութե՛
17 աւետարանին կամ. * և ոմանք առ հեատուքե՛
զքո պատմեն, այլ ոչ սրբուքե. քանզի համարին
ներուքեան յարուցանել՝ ի վէր կապանաց իմոց։
18 * Նայց այս զինչ է. որով օրինակաւ և իցէ,
եթէ պատճառանօք՝ և եթէ ճշմարտութե՛ քո
պատմի. և ընդ այս խնդամ՝ այլև ուրախ ևս ո
19 երէց։ * Ո՛ի գիտեմ, եթէ այս պահի ինձ՝ ի
փրկուե՛՝ ի ձեռաց խնդրուածոց՝ և՝ ի պարգևաց
20 հոգւոյն Ի՛ր քի, * ըստ ակնկալուքե և յուսոյն
իմոյ. զի ամ՛ ինձ ոչ յամօթ երէց, այլ՝ ամ համար-
ձակուքե՝ ոպ և յայժմ և այժմ մե՛ծասցի քր
՝ի մարմնի իմում, եթէ կենօք՝ և եթէ մահու։
21 * Ո՛ի ինձ կեանք քր է, և մեռանել շահ։
22 * Ո՛պա եթէ կեանքս մարմնոյ՝ այս ինձ պտուղ
գործոյ է. և զինչ ընտրեցից՝ զայն ոչ գիտեմ։
23 * Նեղեալ եմ յերկոցունց՝ զցանկալին, ելանել
24 և ընդ քի լինել՝ առաւել ևս համարիմ. * և
Ա՛լ մնալ աւաւէն՝ ի մարմնի, կարևոր ևս վ՛ա ձեր։

* Կ՛

25 * Եւ զայս յուսացեալ գիտեմ, եթէ կացից՝ և
մնացից ամենեցուն ձեզ, 'ի ձեր զարգանալ և
26 խրախ լինել 'ի հաւատս. * զի պարծանք ձեր
առաւել լիցին 'ի քս̄ յս̄ ինև 'ի միւսանգամ գա-
լստեան իմում առ ձեզ։
27 * Միայն թէ արժանի աւետարանին քի̄ գնայ-
ցէք։ զի եթէ գայցեմ, և տեսանիցեմ զձեզ. և
եթէ հեռի իցեմ, և լսիցեմ զձէնջ. զի հաստա-
տուն կայցէք 'ի մի հոգի, և միով շնչով նահա-
28 տակիցիք 'ի հաւատս աւետարանին. * և մի՛ զան-
գիտիցէք, և մի՛ իւ̀իք 'ի հակառակորդաց ան-
տի. որ է նոցա հանդէս կորստեան, և ձերոյ՝
29 փրկուե̄։ * Եւ այդ յս̄յ է՝ որ ձեզ շնորհեցաւ
վս̄ քի̄, ո՛չ միայն 'ի նա հաւատալ՝ այլև վս̄ նր̄
30 չարչարիլ. * զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր յիսն
տեսիք՝ և այժմ լսէք յինէն։

ԳԼ. Բ։

1 Արդ՝ եթէ մխիթարուի̄ ինչ իցէ 'ի քս̄, եթէ
սփոփուի̄ սիրոյ՝ եթէ հաղորդուի̄ հոգւոյ,
2 եթէ գթուի̄ և ողորմուի̄. * լցէ՛ք զխնդուի̄ս
իմ. զնո՛յն խորհիջիք, զնոյն սէր յանձին ունի-
3 ջիք, համաշունչք միախորհուրդք. * մի՛ ինչ
ըստ գրգռութե̄, և մի՛ ինչ ըստ սնապարծուե̄.
այլ խոնարհուբ̄ զմիմեանս լաւ համարել առա-
4 ւել քան զանձինս. * մի՛ զանձանց և եթ դի-
5 տել՝ այլ իւրաքանչիւրոք զընկերին։ * Զայն
խորհեսցի իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ, որ և 'ի քս̄
6 յս̄. * որ 'ի կերպարանս ա̄յ է, ոչի՛նչ յափշտա-
կութիւն համարեցաւ զլինելն հաւասար ա̄յ.
7 * այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծա-
ռայի առեալ, 'ի նմանութի̄ մարդկան եղեալ և
կեր-

8 կեռպարանօք գտեալ իբրև դմարդ։ * Ասոնալ
հեգոյց զանձն, լեալ ինազանդ մահու չարի՝ և
9 մահու խաչի։ * Ո՞ որպէս և ասէ զինա առաւել
քարձրացեալ. և չնորհեաց նմա անուն՝ որ ի վեր
10 է քան զամ անուն։ * Ո՛չ յանուն յիս քե ամ
ծունր կրկնեսցի՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց
11 և անդարմանեաց. * և ամ լեզու խոստո-
վան լինի, թէ ամր է յա՛ք ի փառս ամց Հօր։
12 * Ո՛. յառհետս սիրելիք իմ, ոպ յամի չնազանդ
եցարուք, ա՛լ միայն ի գալստեան իմում, այլ
առաւել և այժմ՝ յորժամ հեռու եմ ի ձէնջ,
աչխ և դողութ զանձանց մերկուր գործեցէք։
13 * Ո՛ ամ է՝ որ յաղթէ ի չեզ զկասելին և
14 զառնելն վասն Հաճոյ։ * Ո՛ամ ինչ գործե-
15 ցէք առանց տրտնջելոց և քրթմնջելոց. * զի ե-
ղիջիք անբիծք և անաչառք՝ որդիք ամց, անմեղք
ի մէջ կամակոր և խեղաթիւր ազգին. յորոց
մէջն երևիցիք իբրև լուսաւորք յաշխարհի.
16 * զբանն կենաց ունել յանձինս ի պարծանս
ինձ յաւուրն քի. զի ոչ ընդունայն ինչ ընթա-
17 ցայ՝ և ոչ ընդունայն վաստակեցի։ * Ո՛. յև թէ
պէտ և նուիրիմ ի վե՛ր պատարագի և պաշտա-
ման Հաւատոց չերոց, խնդամ և ուրախակից
18 եմ ամենեցուն չեր. * նոյնպէս և դուք խնդա-
19 ցէ՛ք՝ և ուրախակից եղերուք ինձ։ * Ո՛ադց յու-
սամ ի Տէր զի ամ ի չուտ զչիմոթէոս վաղվաղակի արձակել
առ չեզ. զի և ինձ սրտի դուրս լինիցի, յորժամ
20 գիտիցեմ զինչ զչեզնջ։ * Ո՛ ի ոչ ոք ունիմ հոգա-
շունչ՝ եթէ ընտանեբար հոգայցէ վասն չերոյ։
21 * Ո՛ ի ամենեքին զանձանց խնդրին, և ոչ զամ
22 քի։ * Ո՛ադց զփորձ նորա գիտէք և դուք, զի
իբրև որդի հօր ծառայեաց ընդ ամ յաւետա-

ցաւ

23 բանին ։ * Ա.րդ՝ զսա ակնուն իմ արձակել՝ որպէս
24 նոյնհետայն զանձնէ ստուգեցից ։ * Ա.յլ յո՛
սացեալ եմ՝ ի սր՝ թէ և ես իսկ ընդ հուպ եկից ։
25 * Ապաց լաւ համարեցայ զեպաւրդ խառս զեղ՛
բայր՝ և զգործակից և զկինուձորակից իմ, զձեր
առաքեալ, և զպաշտօնեայ իմոց պիտոյից՝ առա՛
26 քել առ ձեզ ։ * Վանդի և ընդն իսկ յոյժ անձ՛
կացեալ է տեսանել զամենեսեան զձեզ . և հո՛
27 գայր՝ զի ձեր լուեալ էր թէ խօթացաւ ։ * Ո՛ր
արդարև խօթացաւ մերձ ի մահ . այլ ող՛որ
մեցաւ նմա . ոչ նմա միայն , այլև ինձ՝ զի ա՛ի
28 տրտմութիւն ի վր տրտմութիւն կրիցեմ ։ * Ա.րդ՝
փութապէս յղեցի զնա , զի տեսեալ զնա ա՛ի
անդամ ուրախ լինիցիք . և ես առանց տրտմու՛
29 թեան եղէց ։ * Ընդունջիք զնա ի տր տամ էանդու՛
թիւն , և զայնպիսիսն առ պատուականս ունիջի՛ք .
30 * զի վր գործոյ ան մինչև ի մահ մերձեցաւ ,
պակասութիւն լմնոյ ս.ասաւորութեանդ ։

ԳԼ. Բ.

1 Ա.յսուհետև եղբայրք իմ , ուրախ լերուք ի
տր . զինոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչ ինչ դժուա՛
2 ղելի է , և ձեզ կայուն զգուշալի ։ * Զգոյշ եղե՛
րուք ի շանց անտի . զգոյշ եղերուք ի չար գործ
կաց անտի . զգոյշ եղերուք ի կրճատուած անտի ։
3 * Ո՛ի թլփատութիւն մեք եմք , որ Ս.ոգւովն աս
պաշտեմք , և պարծիմք ի քս Յս , և ոչ ի մարմին
4 պանծացեալ եմք ։ * Թէպէտ և ես իսկ զինոյն
վստահութիւն ունիմ ի մարմին . եթէ ոք հաւանի
այլոյզ վստահ լինել ի մարմին , առաւել ես ե՛ս .
5 * թլփատուեալ ութօրեայ . յազգէ իսրայէլի ի
ցեղէ

ցեղէ բենիամենի · եբրայեցի յեբրայեցւոյ · ըստ
օրինացն փարիսեցի · * ըստ նախանձայոյզն լի- 6
նելոյ հալածէի զեկեղեցին · ըստ արդարութ՝ե
օրինացն լեալ անարատ ։ * Բ.յլ որ ինչ ինձ շահ՝ն 7
էր՝ զայն վ՝նաս համարիմ վ՝ն քի՝ ։ * Բ.յլ և հա- 8
մարիմ իսկ զա՝մ վ՝նաս՝ վասն առաւել գիտուե՝ն
յի՝ քի՝ տ՝ն մերոյ · վասն որոյ յա՝մէ զրկեցայ՝ և
համարիմ կղկղանս , զի զքս՝ շահեցայց , * և 9
գտայց 'ի նմա · իբրև ո՛չ եթէ զիմ ինչ արդա-
րութի՝ որ յօրինաց անտի է՝ ունիցիմ, այլ զհա-
ւատոցն քի՝ , որ յա՝յ արդարութի՝ն է · * հաւա- 10
տովք ճանաչել զնա՝ և զզօրութի՝ յարուե՝ նորա՝
և զհաղորդութի՝ չարչարանաց ն՝ր , կերպարանա-
կից լինել մահու ն՝ր · * թէ ո՛պ հասից 'ի մեռե- 11
լոցն յարութի՝ ։ * Իբր ո՛չ եթէ արդէն առեալ 12
իցէ , կամ արդէն կատարեալ իցեմ · զհետ
մտեալ եմ թէ հասից , մանաւանդ թէ ըմբըռ-
նեալ իսկ իցեմ 'ի քս՝է յս՝է ։ * Ե՛ղբարք՝ ես 13
ո՛չ համարիմ զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ · բայց
մի ինչ է՝ զի զառ 'ի յետոյսն մոռացեալ է , և 'ի
յառաջադէմսն նկրտեալ եմ · * ուշ եդեալ՝ 14
ընթանամ 'ի կէտ կոչմանն ա՝յ 'ի քս՝ յս՝ ։ * Բ.յ- 15
սուհետև՝ որ միանդամ կատարեալ քդ էք՝ զայս
խորհեցարո՛ւք · և եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցիք՝
սակայն և զայն ա՝ծ ձեզ յայտնեսցէ ։ * Բայց 16
յոր ժամանեցաքս՝ զսոյն խորհել՝ և սմին կանոնի
միաբան լինել ։ * Ա՛մանօղք ինձ եղիջիք ե՛ղ- 17
բարք՝ և գիտասջի՛ք զայնպիսիսն , որ այնպէսն
գնայցեն , որպէս ունիքդ զմեզ ձեզ օրինակ ։
* Օ՛ի բազումք գնան՝ զորոց բազում անգամ 18
ասէի ձեզ · բայց ա՛րդ և լալով իսկ ասեմ , ըզ-
թշնամեաց խաչին քի՝ · * որոց կատարածն կո- 19

ըռւստ է . որոց ահ որովայնն իւրեանց է , և
վաոք ամօթն իւրեանց , որք զերկրաւորս և
20 եթ խորհին : * Ո.յի մեր առաքինուե՛ յերկինս
է , ուստի և փրկչին ակն ունիմք տեառն յի՛ քի .
21 * որ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհութե՛ մերոյ՝
կերպարանակից լինել մարմնոյ փառաց իւրոց ,
ըստ զօրութե՛ն՝ առ՛ի կարօղ լինելոյ ինձանդե՛ր
ցուցանել ընդ իւրև զնա՛ :

ԳԼ . Գ :

1 Ո.յսուհետև եղբա՛րք իմ սիրե՛լք և անձկալք ,
ուրախութի՛ իմ և պսակ . այսպէս հաստատո՛ւն
2 կացէ՛ք ի՛ տր՝ սիրե՛լք : * Զ.Էւոդիա աղաչեմ և
3 զսինտիքէ , աղաչեմ զնոյն խորհե՛լ ի՛ տր : * Ո.յո՛
աղաչեմ և զքե՛զ՝ մատրիմ իմ և լծակից , և դու
օգնական լինիջիր նոցա՝ որք յաւետարանին նա՛
հատակեցան ընդ իս կղեմա՛ւ հանդե՛րձ՝ և այ՛
լովք գործակցօք իմովք . որոց անուանքն են ի՛
4 մատեան կենացն : * Ո՛ւրախ լերուք ի՛ տր յա՛ւ
5 ժամ . դարձեալ ասե՛մ՝ ուրախ լերուք : * Ո՛ե՛
զուարթ ձեր յայտնի լինի ամենայն մարդկան . տր մե՛րձ
6 է : * Ո՛ի ինչ հոգայք . այլ ամենայն աղօթիւք
և խնդրուածովք , գոհութե՛ խնդրուածք ձեր
7 յայտնի լինին առ Ա՛ստ : * Ո՛ւ խաղաղութի՛ն այ՝
որ ի՛ վեր է քան զա՛մ միտս , պահեսցէ զսիրտս
ձեր և զմիտս ի՛ քա՛ յի՛ :
8 * Ո.յսուհետև եղբա՛րք՝ որ ինչ ճշմարտութե՛ է ,
որ ինչ պարկեշտութե՛ , որ ինչ արդարութե՛՝ որ ինչ
սրբութե՛ , որ ինչ սիրով , որ ինչ համբաւ բա՛
րեաց , որ ինչ քաջութե՛ , որ ինչ գովութե՛ , զայն
9 խորհի՛ջիք : * Ո՛ր ուսարուքն և ընկալարուք
և լուա՛ք և տեսէք յիս , զայն արարէք . և Աս՛ծ
խա՛ղ

խաղաղութիւն եղիցի ընդ ձեզ: * Ուրախ եղէ ես 10
’ի տէր յոյժ. զի եւ դուք զմտաւ ածէք հոգալ
ինչ վասն իմ, որպէս եւ հոգայիքն. բայց զարմա-
րեալ էիք ինձ: * Ոչ թէ առ կարօտութիւն ինչ ասեմ. 11
զի ես ուսայ՝ որովք կարեմ բաւական լինել:
* Գիտեմ նուազել, գիտեմ առատանալ. յամե- 12
ամենեւին ինձ խնդրուած եմ, եւ յագել՝ եւ քաղցեալ.
եւ առատանալ՝ եւ նուազել: * Զամենայնի կա- 13
րող եմ այնմ՝ որ զօրացուցանէ զիս: * Բայց զարմ 14
ուք արարէք՝ զի հյցուղդ եղերուք ինձ ’ի նեղու-
թեանս: * Գիտէք եւ դուք փիլիպեցիքդ, զի ’ի 15
սկզբան աւետարանին իբրու եկի ես ’ի մակե-
դոնիա, եւ ոչ մի եկեղեցի հաղորդեաց ինձ յա-
ղագս տուղց եւ առնուլց, բայց միայն դուք. * զի 16
եւ ’ի Թեսաղոնիկ միանգամ եւ երկիցս զպէտս իմ
եղուք բերել: * Ոչ թէ նայիմ պարգեւին, 17
այլ նայիմ զպտուղն, որ յաճախէ ’ի բան ձեր:
* Ունիմ զամենայն, եւ առատանամ. լի- 18
ցայ՝ եւ լի՛ եմ ’ի ձեռն եպափրոդիտեայ, որ ’ի
ձէնջ հոտ անուշից՝ պատրաստ ընդունելի՝ հաճոյ
եղեալ: * Աստուած իմ լիցի պարտուց զամ պէտս ձեր 19
ըստ խորհրդոյ մեծութեան՝ փառաւք ’ի քրիստոս յիսուս:
եղեալ եւ հօր մերում փառք յաւիտեանս յաւիտե- 20
նից. ամէն: * Ողջոյն տայջիք ամենայն սրբոց՝ ’ի 21
քրիստոս յիսուս: * Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ընդ իս են եղ- 22
բարք: * Ողջոյն տան ձեզ ամ սրբք. մանաւանդ 23
որ ’ի տանէ կայսեր են: * Շնորհք տեառն մերոյ յի քրիս 24
ընդ ոգւոյդ ձերում. ամէն:

Կ՚սկսի էպիստոլէն՝ գրուած ’ի հռովմէ ’ի յեղոնէ
էպաֆրոդիտեայ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս Առաքեալ
յի՛ քի՛ կամօքն ա՛յ, և տիմոթէոս եղբայր.
2 * առ կողոսացիս ո՛բս և հաւատացեալս եղբարս
3 'ի քո՛։ * Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՛ յա՛յ
հօրէ մերմէ՝ (և 'ի տ՛նէ յո՛է քո՛է)։ * Գոհա-
նամք զա՛յ և զհօրէ տ՛ն մերոյ յի՛ քի՛, յա՛մ ժամ
4 վասն ձեր աղօթս առնեմ. * իբրև լուա՛ք զհա-
ւատսն ձեր՝ որ 'ի քո՛ յո՛ տ՛ր մեր, և զսէրն որ
5 ընդ ա՛մ ո՛բս ունիք. * վասն յուսոյն՝ որ պահի
ձեզ յերկինս. զորմէ լուա՛րուք բանիւ՛ն ճշմար-
6 տութե՛ աւետարանին, * որ եհաս առ ձեզ. ոպ՛
ընդ ա՛մ աշխարհ աճէ՝ և պտղաբերէ. որպէս և
'ի ձերում միջի. յօրէ յորմէ լուա՛րուք՝ և ծա-
7 նեայք զշնորհսն ա՛յ ճշմարտութ՛ա. * որպէս և
ուսարուք յեպափրեայ սիրելւոյ ծառայակցէ
մերմէ, որ է հաւատարիմ վ՛ս ձեր՝ պաշտօնեայ
8 յի՛. * որ և պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգւով։
9 * Վ՛ս այնորիկ և մեք յօրէ յորմէ լուա՛ք՝ ոչ
դադարեմք վասն ձեր աղօթս առնել՝ և խնդրը-
ուա՛ծս մատուցանել. զի լնուցուք զդիտութի՛
կա-

կամացն նր̄, ա̄մ իմաստուբ̄ և հոգևոր հանճա-
րով. * գնալ ձեզ արժանի ա̄ն յա̄մ հաճութե̄, 10
յա̄մ գործս բարութե̄ պտղաբերք և աճեցունք
գիտութբ̄ն ա̄յ. * ա̄մ զօրուբ̄ զօրացեալք ըստ 11
զօրութե̄ փառաց նորա. յա̄մ համբերութի̄ և
երկայնմտութիւն:
Ուրախուբ̄ * գոհանալ զա̄յ հօրէ՝ որ կոչեացն 12
զձեզ 'ի մասն վիճակի ա̄բցն 'ի լոյս. * որ փըր- 13
կեացն զմեզ յիշխանուէ̄ խաւարի, և փոխեաց
զմեզ յարքայութիւն որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ:
* որով ունիմք զփրկուի̄ արեամբն նր̄, և զթո- 14
ղութի̄ մեղաց՝ մարմնոյն նր̄. * որ է պատկեր 15
աներևութին ա̄յ, անդրանիկ ա̄մ արարածոց:
* Զի նովաւ հաստատեցաւ ա̄մ, որ ինչ յեր- 16
կինս՝ և որ ինչ յերկրի, որ երևին՝ և որ ոչն
երևին. եթէ աթոռք, եթէ տէրութի̄ք, եթէ
պետութիւնք, եթէ իշխանութիւնք. ա̄մ ինչ
նովաւ՝ և 'ի նոյն հաստատեցաւ: * Եւ նա է 17
յառաջ քան զա̄մ, և ա̄մ ինչ նովաւ եկաց բո-
վանդակ: * Եւ նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեց- 18
ւոյ. որ է սկիզբն, անդրանիկ 'ի մեռելոց. զի
եղիցի ինքն յա̄մի յառաջացեալ: * Զի 'ի նմա 19
հաճեցաւ ա̄մ լրումն ա̄ծուե̄ն բնակել. * և նո- 20
վաւ հաշտեցուցանել զամենայն 'ի նոյն: արար
խաղաղութիւն արեամբ խաչին իւրոյ, որ ինչ
յերկրի՝ և որ ինչ յերկինս: * Եւ զձեզ՝ որ 21
երբեմն օտարացեալն էիք, և թշնամիք խորհր-
դովք 'ի գործսն չարութե̄. * այժմ աւադիկ 22
հաշտեցոյց անդամովք մարմնոյ իւրոյ 'ի ձեռն
մահուն իւրոյ, յանդիման կացուցանել զձեզ
ա̄բս՝ և ամբիծս՝ և անարատս առաջի նորա.
* եթէ կայցէք 'ի հաւատսն արմատացեալք և 23
հաս-

հաստատեալք. և անշարժք 'ի յուսոյ աւետա-
րանին՝ զոր լուարուք, քարոզելոյ ընդ ամենայն
արարածս 'ի ներքոյ երկնից. որոյ եղէ ես պօ-
ղոս պաշտօնեայ։
24 *Եւ արդ՝ ուրախ եմ 'ի չարչարանս իմ վասն
ձեր. և լնում զպակասութի՞ նեղութե՞ցն քի՞ 'ի
մարմնի իմում վասն մարմնոյ նր՞ որ է եկեղեցի.
25 *որոյ եղէ ես պօղոս պաշտօնեայ՝ ըստ տնտե-
սութե՞ն ա՞յ, որ տուեալ է ինձ 'ի ձեզ կատարել
26 զբանն ա՞յ. *զխորհուրդն՝ որ ծածկեալն էր 'ի
յաւիտեանցն և յազգաց. որ այժմ յայտնեցաւ
27 ո՞բց իւրոց։ *Որոց կամեցաւ ա՞ծ ցուցանել,
թէ զի՛նչ է մեծութի՞ փառաց խորհրդոյ նորա
'ի հեթանոսս, որ է քս՞ 'ի ձեզ՝ յոյսն փառաց.
28 *զոր մեքն քարոզեմք. և խրատեմք զա՞մ մարդ՝
և ուսուցանեմք զա՞մ մարդ ա՞մ հոգևոր իմաս-
տութ՞ի. զի կացուսցուք զա՞մ մարդ կատարեալ
29 'ի քս՞ յս՞. *յոր և աշխատիմ պատերազմեալ
ըստ յաջողութեան նորա՝ որ յաջողեալ է յիս
զօրութ՞ի։

ԳԼ. Բ։

1 Կամիմ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ճգնութի՞
ունիմ յանձին վս՞ ձեր՝ և վս՞ լաւոդիկեց-
ւոցն, և որոց չիցէ տեսեալ զերեսս իմ մարմնով։
2 *Զի մխիթարեսցին սիրտք նց՞ տեղեկացեալք
սիրով. և յամենայն մեծութի՞ լրուե՞ իմաստուե՞
'ի գիտութիւն խորհրդոցն ա՞յ հօր 'ի քս՞ յս՞.
3 *յորում ա՞մ գանձք իմաստութե՞ և գիտութե՞
4 ծածկեալ կան։ *Այլ զայս ասեմ, զի մի՛ ոք
5 զձեզ զառանցուսցէ պատիր բանիւք։ *Զի
թէպէտ և մարմնով հեռի եմ, այլ հոգւով ընդ
ձեզ

ձեզ եմ. խնդամ՝ իբրև տեսանեմ զկարգն ձեր՝
և զհաստատութիւն հաւատոցն ձերոց որ 'ի քս յս։
* Արդ՝ ոպ ընկալարուք զքս յս զտր, նովին 6
գնասջիք. * արմատացեալք և շինեալք 'ի նա, 7
և հաստատեալք 'ի հաւատս, որպս ուսարուքն՝
առաւելեալք 'ի նմին գոհութբ։
* Զգոյշ լերուք՝ մի՛ ոք իցէ՝ որ զձեզ կողոպ- 8
տիցէ ճարտարմտութբ՝ և սնոտի խաբէութբ, որք
ըստ մարդկան աւանդութ՝ և ըստ տարերց աշ-
խարհիս՝ և ոչ ըստ յի քի. * զի 'ի նմա բնակէ 9
ամենայն լրումն ածութեն մարմնապէս։ * Եւ 10
էք դուք նովաւ լցեալք, որ է գլուխ ամենայն
իշխանութ և պետութ. * որով թլփատեցարուք 11
հաւատովք զանձեռագործ թլփատութին՝ 'ի
մերկանալ զանդամս մարմնոյ թլփատութբն քի։
* Թաղեալք ընդ նմին 'ի մկրտութեն, որով և 12
ընդ նմին յարեայք հաւատովք այ ազդեցու-
թեն, որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց։ * Եւ զձեզ՝ 13
որ երբեմն մեռեալն էիք 'ի մեղս և յանթլփա-
տութ մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յանձին
իւրում. շնորհեաց մեզ զամենայն յանցանս մեր.
* և ջնջեաց զձեռագիր մերոյ հակառակութեն 14
հրամանօք իւրովք. որ կայր մեզ հակառակ՝ ե-
բարձ զայն 'ի միջոյ՝ և բևեռեաց ընդ խաչա-
փայտին։ * Ներկեաց զիշխանութիս և զպետու- 15
թիս. յայտ յանդիման խայտառակեաց նշաւա-
կեալ զնոսա յանձին իւրում 'ի յարութեն իւ-
րում։ * Մի՛ ոք այսուհետև զձեզ դատեսցի՝ 16
ուտելով կամ ըմպելով, կամ մասամբք տօնից
կամ ամսամտիւք կամ շաբաթուք. * որ են ըստ- 17
ուերք հանդերձելոցն. այլ մարմին քս է։ * Մի 18
ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խոնարհութբ և

կրօնիւք հրեշտակաց, զոր չիցէ տեսեալ զրահեա
վարել՝ տարապարտ հպարտացեալ՝ի մտաց մարմ
19 նոյ իւրոյ. * և ոչ ունիցի զգլուխն քո, ուստի
ամմտրմինն յօդիւք և խաղալեօք տարաբերեալ
20 և խառնեալ՝ աճէ զաճումն Աստ: * Ո՛վ թէ մեռա
րուք ընդ քի՝ի տարերց աշխարհիս՝ զի՞ւս իբ
րև սկիզբնդանիս ստանէն յաշխարհի կրօնաւորիք:
21 * Ա՛ի մերձենալ, մի՛ ձայնակեր, մի՛ հոտ լինիր.
22 * որ է ամենայն ինչ՝ի պէտս ապականուէ, ըստ
պատուհրանաց և վարդապետութե մարդկան.
23 * որ յիմաստուէ ինն հաւանալ, ինքնակամ կրօ
նիւք և խոնարհութե՝ և անխնայութե մարմնոյ. և
ոչ՝ի պատիւ ինչ լրութե մարմնոյ:

ԿՒ. Կ:

1 Ո՛վ թէ յարերուք ընդ քի, ապա զվերինն խնդ
2 րեցէ՛ք, ուր քն նստի ընդ աջմէ Աստ, * զվե
րինն խորհեցարո՛ւք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ:
3 * Սպանէք մեռարուք՝ և կեանքն ձեր ծածկե
4 ցեն ընդ քի յԱստ: * Յոկ յորժամ քն յայտնեացի
կեանքն ձեր. յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտ
5 նեացիք փառօք: * Սպանէ՛ք այսուհետև զան
դամս ձեր զերկրաւորս. ՚ի բաց ընկեցէ՛ք ըզ
պոռնկութի զպղծութի զբիծ զցանկութի չարեաց,
6 և զագահութի՝ որ է կռապաշտութ. * վասն որոյ
գայ բարկութի Աստ՝ի վերայ որդւոցն անհաւա
7 նութե, * որովք և դուք երբեմն գնայիք՝ մինչ
8 կենդանիէք ընդ՝ի նա: * Ա՛յդ՝ ՚ի բաց թօղա
ցէք զբարկութի՝ զչարութի՝ զհնդկայութի, զխե
ղկատութի զբերանոց ձերոց: * Ա՛ի սուտ մի՛մեանց.
9 մերկացարո՛ւք զհին մարդն գործովքն նորա

10 * և զգեցարուք զնոսին նորոգեալ՝ ի գիտուԹիւն
11 ըստ պատկերի արարչին իւրոյ, * ուր ոչ է հր-
էակ՝ և ոչ հեԹանոս, ԹլփատուԹի՝ և անԹլփա-
տուԹիւն, խուժ՝ դուժ՝ սկիւԹացի՝ ծառայ՝
12 ազատ. այլ ամենայն և յամենի քրիստոս: * Զգեցարուք
սիրտս ողորմուԹեան խբրև ընտրեալք սուրբ և սիրե-
լեաք՝ զգուԹս ողորմուԹեան՝ զքաղցրուԹիւն՝ զխո-
13 նարհուԹիւն՝ զհեզուԹիւն՝ զերկայնամտուԹիւն, * ներ-
ելով միմեանց, ընդհակառակ իրերաց. եԹէ ուրուք զու-
մեքէ առիԹս ինչ ունիցի. որպէս ես ձեզ ընդ-
հեաց ձեր՝ նոյնպէս և դուք: * Եւ՝ի վե՛ր այսր
14 ամենայնի զգեցարուք զսէրն՝ որ է զօդ կատարման. * և խաղաղ-
15 ուԹիւն քրիստոսի հաստատեսցի՝ ի սիրտս ձեր, յոր և
կոչեցարուք միով մարմնով:
16 Եւ գոհացօղք լինիջիք. * զի բանն քրիստոսի հա-
րեսցի՝ ի ձեզ առատապէս. ամենայն իմաստուԹեամբ
ուսուցանել և խրատել զմիմեանս. սաղմոսիւք և
օրհնուԹիւնք և երգովք հոգեւորօք՝ և շնորհօք
17 օրհնել՝ի սիրտս ձեր զՏէր: * Եւ զամենայն զոր
և առնիցէք բանիւք և արդեամբք, զամենայն
յանուն Տեառն Յիսուսի գոհացօղք լինիջիք
18 Տեառն և Հօրն նովաւ: * Կանայք՝ հնազանդ լե-
րուք արանց ձերոց, որպէս և վայել է՝ի Տէր:
19 * Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր, և մի՛ դառնա-
20 ցուցանէք զնոսա: * Որդիք՝ հնազանդ լերուք
ծնողաց ձերոց յամենայնի՝ զի այն է հաճոյ ա-
21 ռաջի Տեառն: * Հարք՝ մի՛ զայրացուցանէք զորդիս
22 ձեր՝ զի մի՛ տրտմեսցին: * Ծառայք՝ հնազանդ
լերուք տերանց ձերոց յամենայնի՝ մի՛ առ աչս
նե ծառայութիւն իբրև մարդահաճոյք՝ այլ միա-
սիրտ երկնչելով՝ ի Տէրնէ: * Ամ որ ինչ առ-
23 նէք՝ սրտի՛ մաօք գործեսջի՛ք իբրև Տեա-

24 Իբրև մարդիկան։ * Կ՚իտասջի՛ք՝ զի չ՚ունէ առ-
նուագ զՀաւատացումն ժառանգուիլ ձեր-
25 քանզի ոն քի ծառայէք։ * Ասկ ապիրատան ըն-
կալեալ ըստ իւրում ապիրատուեն. զի չի՛ք ակնա-
ռուիլեան առաջի ոյ։

ԿԱ՚. Գ։

1 Ո՛ Տեա՛ք՝ զիրաւունս և զՀաւատարուի՛ն ծառայից
ձերոց շնորհեցէ՛ք. գիտասջի՛ք՝ զի և ձեր ոը
2 գոյ յերկինս։ * Կ՚ղօթից ստէպ կացէ՛ք. տքնել
3 չ՚ի նմին գոհուիլ։ * Կ՚ղօթս արարէ՛ք միանգա-
մայն և վասն մեր. զի աճ բացցէ մեզ դուռն
բանին, խօսել զխորհուրդն քի, վասն որոյ և
4 կապեալս կամ. * զի յայտնի արարից զնա որպս
արժան իցէ զինձ խօսել։
5 * Իմաստուիլ գնասջի՛ք առ արտաքինան, գնոյ
6 առեալ զժամանակս։ * Կ՚ու բանն ձեր յամենայն
ժամ լի շնորհօք առեալն իբրև աղիւ համեմեալ
լեցի, գիտել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրա-
7 քանչիւր ումեք տալ պատասխանի։ * Կ՚յլ որ
ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ զամենայն տիւքի-
կոս սիրելի եղբայր՝ և Հաւատարիմ պաշտօնեայ՝
8 և ծառայակից չ՚ի տր. * զոր առաքեցի առ ձեզ
զդին իսի, զի գիտասջէք վասն մեր. և մխիթա-
9 րեսցէ զսիրտս ձեր. * ընեսիմաւ Հանդերձ
եղբարբք Հաւատարմաւ և սիրելեաւ՝ որ է չ՚է
ձէնջ. զամենայն ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ աստ է։
10 * Ողջոյն տայ ձեզ արիստարքոս գերեկից իմ,
և մարկոս եղբօր որդի բառնաբայ. վասն որոյ
առէք պատուէր՝ եթէ եկեսցէ առ ձեզ ընկալ-
11 ջի՛ք զնա. * և յի՝ որ անուանեալն է յուստոս,
որք են չ՚ի թլփատուէն անտի։ զի դոքա միայն

գործակից եղեն ինձ յարքայութեն՝ այ, որք և
եղեն իսկ ինձ մխիթարութի։ * Ողջոյն տայ ձեզ 12
եպափրաս՝ որ 'ի ձէնջ ծառայ քի՞ յի՞ է. յամե-
նայն ժամ պատերազմեալ վասն ձեր յաղօթս,
զի կայցէք կատարեալք և լցեալք յա՞մ կամս՝ այ։
* Ա կայեմ նմա, զի բազում աշխատութի՞ ունի 13
վասն ձեր, և վասն լաւոդիկեցւոցն, և վասն այ-
նոցիկ՝ որ յերապօղիսն են։ * Ողջոյն տայ ձեզ 14
ղուկաս բժիշկ և սիրելի, և դեմաս։ * Ողջոյն 15
տաջիք եղբարց՝ որ են 'ի լաւոդիկիայ, և նիմ-
փայ, և որ առտնին եկեղեցին է նորա։ * Եւ 16
յորժամ ընթեռնուցու առ ձեզ թուղթդ՝ ա-
րասջի՛ք զի և 'ի լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոջն ըն-
թերցցի. և զառ 'ի լաւոդիկեցւոցն՝ զի և դուք
ընթեռնուցուք։ * Եւ ասասջի՛ք ցարքիպպոս. 17
զգո՛յշ լեր սպասաւորութ՝ դ՝ զոր ընկալար 'ի տ՞ր,
զի զայգ կատարեսցես։ * Ողջոյնդ ձեռին իմոյ 18
պօղոսի է։ Յո՛ւշ լիցին ձեզ կապանքս իմ։
Շնորհք ընդ ձեզ. ամէն։

Առ հոզոսացիս գրեցաւ 'ի հռովմէ 'ի ձեռն տիւտի-
հոսի և ոնեսիմայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԹԵՍԱԴՈՆԻԿԵՑԻՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս եւ Սիղոն
նոս և տիմոթէոս՝ եկեղեցւոյդ թեսաղո-
նիկեցւոց՝ յա՜ծ հայր մեր և 'ի տէր յս՜ քս՜։
2 * Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՜։ Գոհանամք
զա՜յ յա՜մ ժամ վասն ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ
3 առնել յաղօթս մեր անդադար։ * յիշել զձեր
գործն հաւատոց՝ և զվաստակ սիրոյ՝ և զհամ-
բերութի՜ յուսոյ տ՜ն մերոյ յի՜ քի՜՝ առաջի ա՜յ և
4 հօր մերոյ։ * Գիտէք եղբարք սիրեցեալք յա՜յ՝
5 զընտրութիւնն ձեր. * զի աւետարանն մեր ո՛չ
եղև առ ձեզ միայն բանիւ՝, այլ և զօրութ՜՝ և
հոգւով սրբով՝ և լրութ՜ բազմաւ. որպէս և
գիտէք իսկ՝ թէ որպիսիք եղեաք 'ի միջի ձե-
6 րում վասն ձեր։ * Եւ դուք նմանեալք մեզ՝ և
տ՜ն, ընկալայք զբանն 'ի բազում նեղութ՜՝ խըն-
7 դութ՜ հոգւոյն ս՜բյ. * լինել ձեզ օրինակ ա՜մ
հաւատացելոց, որ հն 'ի մակեդոնիա՝ և յա-
8 քայիա։ * Օի 'ի ձէնջ հնչեաց բանն ա՜յ. ո՛չ
միայն 'ի մակեդոնիա և յաքայիա, այլ յա՜մ
տե-

տեղիս հաւատքն ձեր՝ որ առ ա̅ծ են, սփռեցան.
զի այսուհետև ոչի՛նչ է պիտոյ մեզ և խօսել
ինչ։ * Օ՛ի նոքին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ 9
ո՛րպէս եղև մեզ մուտ առ ձեզ. և ո՛պ դարձայք
առ ա̅ծ 'ի կռոց անտի, ծառայել ա̅յ կենդանւոյ
և ճշմարտի. * և ակնունել որդւոյ ն̅ր յերկնից, 10
զոր յարոյցն 'ի մեռելոց զյ̅ս՝ որ փրկելոցն է
զմեզ 'ի բարկու̅է անտի՝ որ գալոցն է։

ԳԼ. Բ.

Դուք ինքնին գիտէք ե՛ղբարք զմուտն մեր 1
առ ձեզ. զի ո՛չ ընդունայն ինչ եղև. * այլ 2
յառաջագոյն չարչարեալք՝ և թշնամանեալք,
որպէս և դուք իսկ գիտէք. 'ի մէջ փիլիպեցւոց
համարձակեցաք ա̅վ մերով պատմել ձեզ զաւե-
տարանն ա̅յ մեծաւ պատերազմաւ։ * Օ՛ի մխի- 3
թարութիւնն մեր ո՛չ 'ի մոլորութ̅է է՝ և ո՛չ 'ի
պղծու̅է՝ և ո՛չ նենգու̅բ. * այլ որպէս ընտրեցաք 4
յ̅ա̅յ հաւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս
և խօսիմք. ո՛չ իբրև մարդկան հաճոյ լինել՝ այլ
ա̅յ որ քննէն զսիրտս մեր։ * Օ՛ի ո՛չ երբէք 5
բանիւք ողոքանաց եղեաք առ ձեզ, ո̅պ և դուք
իսկ գիտէք. և ո՛չ 'ի պատճառս ագահու̅ե, ո̅պ
և ա̅ծ վկայէ. * և ո՛չ խնդրէաք փառս 'ի մարդ- 6
կանէ, ո՛չ 'ի ձէնջ և ո՛չ յայլոց։ * Կարօղ էաք 7
իբրև ք̅ի առաքեալս ծանրանալ, այլ եղեաք
հեզք 'ի միջի ձերում. որպէս դայեակ մի՝ որ
սնուցանիցէ մանկունս. * նոյնպէս և մեք գը- 8
թայաք 'ի ձեզ։ հաճոյ թու՛էր մեզ տալ ձեզ ո՛չ
միայն զաւետարանն ա̅յ, այլ և զանձինս մեր.
քանզի սիրելիք մեր եղերուք։ * Յիշէք ե՛ղբարք՝ 9
զվաստակն մեր և զջան. զի զցայգ և զցերեկ
գոր-

գործէաք վասն չծանրանալոյ ումեք ի նէնջ. և
10 քարոզէաք ձեզ զաւետարանն այս։ * Ողուք ինք-
եան վնասէք՝ և ասծ. ամէ սրբուէք և արդարուէք
և ամբծոութիք՝ ձեզ հաւատացեալոցդ եղէաք.
11 * որպէս և գիտէք իսկ. զի զնուրբանչիւրսդ ի
12 նէնջ՝ իբրև հայր զորդիս՝ * մխիթարէաք և
ամուսնէաք. և դնէաք վկայուել գնալ ձեզ արժա-
նապէս այս, որ կոչեացն զձեզ յիւր արքայուքին
և ի փառս։
13 * Ի ՚ան այնորիկ և մեք գոհանամք զայս անպա-
կաս՝ զի առեալ զլուր բանին այս առ ի մէնջ՝
ընկալարուք, ոչ իբրև զբան մարդկան, այլ ոպ
ճշմարտիւ՝ զբան այս. որ և յաջողեալ իսկ է ի
14 ձեզ հաւատացեալսդ։ * Ի դուք նմանօղ ե-
ղերուք եղբարք՝ եկեղեցեացն այս՝ որ են ի հրէ-
աստան ի քս յս. զի զնոյն չարչարանս չարչա-
րեցայք և դուք ի ձերոց ազգականաց, որպէս
15 և նոքայն ի հրէից. * որք և զտէրն յս սպանին՝
և զմարգարէսն, և զմեզ հալածեցին, և աստ յա-
16 ջաց ելին. և ամմարդկան հակառակ եղեն. * և
արգելուին զմեզ խօսել հեթանոսաց՝ զի ապա-
րեցին. զի կատարեացեն զմեղս իւրեանց յաւմ
ժամ. քանզի հասեալ է ի վերայ նոցա բարկու-
թիւն մինչև ի կատար։
17 * Ի՚. յւմեք եղբարք՝ թէպէտ և որբ մնացաք ի
նէնջ աս ժամանակ մի, երեսօք՝ և ոչ սրտիւք.
առաւել ևս փութացաք տեսանել զերեսս ձեր
18 մեծաւ ցանկութիք։ * Ի ան այսորիկ կամեցայ
գալ առ ձեզ ես պօղոս՝ միանգամ և երկիցս, և
19 խափանեաց զմեզ սատանայ։ * Ո՞րանզի ո՛վ է
մեր յոյս կամ խնդութի կամ պսակ պարծանաց
մերոց, եթէ ոչ դուք ի ւր՝ առաջի ն մեր մերոյ
յն

փութաք մեր և խնդրութիւն։
20 քի քէ ’ի նորա գայստեանն։ * Օ՛ի դուք էք

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Ա՛ան որպ ոչ և՛ս ունիմք ժողմ, զի քարուղք
2 թուէեցաւ մեզ միայն ընտիր յաթիէնաս։ * Եւ
առաքեցաք զտիմոթէոս զեղբայր մեր և զգործա-
ծակից աւետարանին՝ ըզ և հօրն քէ, հաստա-
տել զձեզ՝ և մխիթարել վե՛ր հաւատոցն ձերոց։
3 * Օ՛ի մի՛ տալոկայցէք ’ի նեղութիս յայսոսիկ.
քանզի դուք ինքնին իւկ գիտէք, զի ’ի սոյն
4 կայմ։ * Քանզի մինչ առ ձեզն իւկ էաք՝ յա-
ռաջագոյն ասէաք ձեզ, թէ նեղուիլք հասանե-
լոց են ’ի վերայ մեր. որպէս և եղև իւկ՝ և գի-
տացիք։ * Ա՛ան այնորիկ և ես զի ոչ և՛ս ունէի
5 ժողմ՝ առաքեցի գիտել զհաւատսն ձեր. գուցէ
ապրեօք փորձեաց և զձեզ փորձիչն, և ընդու-
6 նայն լինիցի ջանն մեր։ * Արդ՝ երբեմն եկն
տիմոթէոս ’ի ձէնջ առ մեզ, և եառ մեզ զաւետիս
հաւատոցն ձերոց և զսիրոյ, զի ունիք ’ի մտի
զմիշտսդիս մեր երանելոյ ցանկանալ
7 էք տեսանել զմեզ՝ որպէս և մեք զձեզ. * վասն
այնորիկ մխիթարեցաք ’ի ձեզ եղբարք՝ ’ի վերայ
ամ վշտաց և նեղութեց ձերոց՝ ’ի ձեռն հաւա-
8 տոցն ձերոց. * զի այժմ կենդանի եմք՝ եթէ
9 դուք հաստատուն կայցէք ’ի տէր։ * Օ՛ի զինչ
կարեմք գոհութի մատուցանել Աստ վասն ձեր,
վերայ ամ խնդութեն, զոր խնդամք վասն ձեր
10 առաջի Աստ մերոյ. * գիշերզ և ցերեկ առաւել
և ևս աղաչեմք՝ տեսանել զերեսս ձեր, և հաստա-
տել զպակասութի հաւատոցն ձերոց։ * Ա՛յժ
11 ինքն ած և հայր մեր՝ և տէր մեր Յի՛ քի՝ ուղղեսցէ

12 ցէ զՃանապարհս մեր առ ձեզ։ * Եւ զձեզ ինքն
տ̄ր բազմապատիկս և առաւելս արասցէ սիրով
ընդ միմեանս և առ ամենեսին՝ որպէս և մեք 'ի
13 ձեզ։ * Հաստատել զսիրտս ձեր անարատս 'ի
սրբութի̄ առաջի ա̄յ և հօր մերոյ՝ 'ի գալստեանն
տ̄ն մերոյ յի̄ քի̄ հանդերձ ամենայն սրբովք
իւրովք։

ԳԼ. Դ։

1 Այսուհետև ե՛ղբարք՝ աղաչեմք զձեզ՝ և միսի-
թարեմք 'ի քս̄ յս̄։ զի որպէս ընկալարուք 'ի
մէնջ, թէ ո՛րպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ՝ և հա-
ճոյ լինել ա̄յ։ որպէս և գնայքդ իսկ, զի ևս քան
2 զևս յաւելուցուք 'ի նոյն։ * Եւ գիտէք՝ թէ
որպիսի պատո՛ւիրանս տո՛ւաք ձեզ 'ի տ̄ր յս̄։
3 * Զի այս են կամք ա̄յ, սրբութի̄ ձեր։ 'ի բաց
4 լինել ձեզ 'ի պոռնկուէ̄։ * գիտել իւրաքանչիւր
ումեք 'ի ձէնջ զիւր ամանն ստանալ սրբութբ̄ և
5 պատո՛ւով։ * մի՛ 'ի ցաւս ցանկութե̄ որպէս և
6 այլ հեթանոսք՝ որ ո՛չ գիտեն զա̄ծ։ * Մի՛ զան-
ցանել և զրկել յիրիդ յայդմիկ զեղբայր իւր։
քանզի վրէժխնդիր է տէր 'ի վերայ ամենայնի
այդորիկ։ որպէս յառաջագոյն ասացաք ձեզ, և
7 եդաք վկայութի̄։ * Քանզի ո՛չ կոչեաց զմեզ
8 ա̄ծ 'ի պղծութի̄՝ այլ 'ի սրբութի̄։ * Այսուհետև
որ անարգէ, ո՛չ զմարդ անարգէ, այլ զա̄ծ՝ որ և
9 ետ զհոգին ս̄բ 'ի ձեզ։ * Այլ վասն եղբայրսի-
րութե̄՝ չէ՛ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ։ զի դուք
ինքնին իսկ ա̄ծուսոյցք էք առ միմեանս սիրելոյ։
10 * Քանզի և առնէք իսկ զդոյն յա̄մ եղբարս՝
որ են յա̄մ կողմանս մակեդոնիացւոց։ Աղաչեմք
զձեզ ե՛ղբարք՝ առաւել ևս առաւելուլ և առա-
ատա-

տանալ. հանդարտել, * և գործել զիւրաքան- 11
չիւր. և գործել ձեռօք ձերովք, որպէս և պատ-
ուիրեցաք ձեզ, զի գնայցէք պարկեշտութ՛ առ
արտաքինսն՝ և մի՛ իւիք կատարեալք իցէք։
* Ո՛չ կամիմ ե՛ղբարք՝ եթէ տգէտք իցէք վասն 12
ննջեցելոցն. զի մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն՝
որոց ո՛չ գոյ յոյս։ * Եթէ հաւատամք՝ եթէ յ՛ս 13
մեռաւ և յարեաւ. նոյնպէս և ա՛ծ զննջեցեալսն
'ի ձեռն յի՛ ածցէ ընդ նմա։
* Բայց զայս ասեմք տ՛ն բանիւ, եթէ մեք՝ որ 14
կենդանիքս եմք մնացեալք՝ 'ի գալստեանն տ՛ն
ո՛չ ժամանեմք ննջեցելոցն։ * Զի ինքնին տէր 15
հրամանաւ, 'ի ձայն հրեշտակապետի և 'ի փող ա՛յ
իջանէ յերկնից. և մեռեալք 'ի քս՛ յարիցեն յա-
ռաջագոյն։ * Ապա և մեք որ կենդանւոյն մնա- 16
ցեալ իցեմք՝ նոքօք հանդերձ յափշտակեսցուք
ամպովք ընդ առաջ տ՛ն յօդս. և այնպէս յա՛մ
ժամ ընդ տ՛ն լինիցիմք։ * Ա. յսուհետև մխիթա- 17
րեցէ՛ք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք։

ԳԼ. Ե։

Այլ վասն ժամուց և ժամանակաց ե՛ղբարք՝ չէ՛ 1
ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ։ * Զի դուք ինքնին 2
իսկ ստոյգ գիտէք, թէ օրն տ՛ն իբրև զդող
գիշերի՝ այնպէս հասանէ։ * Յորժամ ասիցեն 3
թէ խաղաղութի՛ և շինուի՛ է, յայնժամ յան-
կարծակի հասցէ նոցա սատակումն՝ որպէս և
երկն յղւոյ, և մի՛ ապրեսցին։ * Ա. յլ դուք ե՛ղ- 4
բարք ո՛չ էք 'ի խաւարի՝ թէ օրն ձեր իբրև ըզ-
գող 'ի վերայ հասանիցէ. * զի ամենեքին դուք 5
որդիք լուսոյ էք՝ և որդիք տուն՛ջեան. չե՛մք
գիշերոյ՝ չե՛մք խաւարի։ * Ապա մի՛ զքնով ան- 6
կա-

կանիցիմք՝ ոպ և այլքն · այլ արթունք և զուտր-
7 թունք եղիցուք ։ * Զի որ ննջենն՝ գիշերի
ննջեն , և որ արբենանն՝ գիշերի արբենան ։
8 * Այլ մեք զի տունջեան եմք , արթունք եղի-
ցուք , և զգեցցուք զզրահսն հաւատոց և զսի-
րոյ , և դիցուք զսաղաւարտն յուսոյն փրկուե ։
9 * Զի ոչ ետ զմեզ ա՜ծ 'ի բարկութի՜ , այլ 'ի
փրկութի՜ կենդանուե՜ 'ի ձեռն տ՜ն մերոյ յի՜ քի՜ ·
10 * որ մեռաւն վ՜ս մեր · զի եթէ արթունք իցեմք՝
և եթէ ննջիցեմք , նովաւ հանդերձ կեցցուք ։
11 * Վասն որոյ մխիթարեցէ՛ք զմիմեանս , և շինե-
ցէ՛ք զիրեարս՝ ոպ և առնէքդ իսկ ։
12 * Աղաչեմք զձեզ ե՛ղբարք՝ ճանաչել զվաստա-
կաւորս և զվերակացուս ձեր 'ի տ՜ր , և զխրա-
13 տիչս ձեր ։ * Եւ համարեցարո՛ւք զնոսա արժա-
նիս առաւել սիրոյ՝ վասն գործոյ նոցա · խաղա-
14 ղութի՜ արարէ՛ք ընդ միմեանս ։ * Աղաչեմք զձեզ
ե՛ղբարք խրատեցէ՛ք զստահակս , մխիթարեցէ՛ք
զկարճամիտս , պատսպարա՛ն լերուք տկարաց ,
15 երկայնամի՛տ լերուք առ ամենեսեան ։ * Զ դո՛յշ
լերուք՝ գուցէ ոք չարի չար հատուցանիցէ ·
այլ յա՜մ ժամ զբարեաց զհետ երթա՛յք առ մի-
16 մեանս և առ ամենեսեան ։ * Յամենայն ժամ
17 ուրա՛խ լերուք ։ * Անդադար աղօ՛թս արարէք ,
18 * Յամենայնի գոհացարո՛ւք · զի այս են կամք ա՜յ
19 քի՜ւ յի՜ւ 'ի ձեզ ։ * Զ հոգին մի՛ շիջուցանէք ։
20 * Զ մարգարէութիւն մի՛ արհամարհէք ։ * Զ ա-
21 մենայն ինչ փորձեցէ՛ք , զբարին ընկալարո՛ւք ։
22 * Յամենայն իրաց չարաց 'ի բա՛ց կացէք ։ * Եւ
23 ինքն ա՜ծ խաղաղութե՜ ս՜բս արասցէ զձեզ հա-
մօրէնս · և բովանդակ ձեր ոգի և շունչ և մար-
մին՝ անարատ 'ի գալուստն տ՜ն մերոյ յի՜ քի՜ պա-
հես-

հեսցի։ * Հաւատարիմ է՝ որ կոչեացն զձեզ, որ 24
և արասցէ զնոյն։ * Եղբարք՝ աղօթս արարէք 25
և 'ի մեր վերայ։ * Ողջոյն տաջիք եղբարց ամե- 26
նեցուն 'ի համբոյր սրբու՛ե։ * Երդմնեցուցա- 27
նեմ զձեզ 'ի տ՛ր՝ ընթեռնուլ զթուղթդ առաջի
ամենայն եղբարց սրբոց։ * Շնորհք տեառն 28
մերոյ յի՛ քի՛ ընդ ձեզ։ ամէն։

Առ թեսաղոնիկեցիս առաջին թուղթ՝ գրեցա-
յաթենայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԹԵՍԱԼՈՆԻԿԵՑԻՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս եւ Սիղուանոս
և տիմոթէոս՝ եկեղեցւոյդ թեսաղոնիկե-
2 ցւոց՝ յա՜ծ հայր մեր և՛ի տ՜ր յս՜ քս՜։ * Շ՜նորհք
ընդ ձեզ և խաղաղութի՜ յա՜յ հօրէ մերմէ՝, և՛ի
3 տ՜նէ յս՜է քս՜է։ * Գոհանալ պարտիմք զս՜յ յա՜մ
ժամ վս՜ ձեր ե՛ղբարք՝ ոպ՜ և արժան իսկ է. զի
և՛ս քան զև՛ս աճեն հաւատքն ձեր, և յաճախէ
սէր իւրաքանչիւր ա՜մցուն ձեր առ միմեանս։
4 * Ոպ՜ և մեզ ձեօք պարծել յեկեղեցիսն ա՜յ վս՜
համբերութե՜ ձերոյ և հաւատոց՝ յա՜մ հալա-
ծանս ձեր և՛ի նեղութի՜ս, որում դուքն համ-
5 բերէք. * յօրինակ արդար դատաստանին ա՜յ.
արժանի լինել ձեզ արքայութե՜ն ա՜յ, վասն որոյ
6 և զճգնութի՜դ կրէք. * եթէ պարտ է առաջի
ա՜յ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոց նեղութի՜.
7 * և ձեզ նեղելոցդ հանգիստ ընդ մեզ՝ ՚ի յայտ-
նութեանն տ՜ն մերոյ յի՜, յերկնից հրեշտակօք
8 զօրութե՜ իւրոյ. * ՚ի բոց հրոյ առնուլ զվրէժս
յայնցանէ՝ ոյք ո՛չ ճանաչեն զա՜ծ, և որ ո՛չ հնա-
զան-

զանդին աւետարանին ան մեղց յի քն • * ոլք 9
առցին վրէժս ի սառակուծն յաւիտենից՝ յե-
ղեսց ան՝ և ի փառաց գօրուե նր • * յորժամ 10
գայցէ փառաւոր լինել ի սջ սրբոց իւրոց, և
սքանչել ի սջ ամենայն հաւատացելոց • զի հա-
ւատարիմ եղև վկայութիւնն մեր ի վերայ ձեր
յաւուր յայնմիկ • * ։ Ընդ և ազօթս առնեմք վա- 11
ձեր յամենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արասցէ
ցէ կոչմանն Ա՛ստուծ մեր՝ մինչև լցցէ զա-
մենայն հաճութիւն բարութե, և զգործս հա-
ւատոյն զօրութե • * զի փառաւոր լիցի անուն 12
ան մեղց յի քն ի ձեզ՝ և դուք ի նմա, ըստ
շնորհացն Ա՛ստուծ և ան յի քն ։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

Ա՛ռաքեմ զձեզ Ե՛ղբարք՝ վասն գաւառեանն ան 1
մեղց յի քն, և մեղց ժողովելոյն առ նա •
* ու՛ վաղվաղակի խռովել ձեզ ի մտաց՝ և ու՛ 2
պարհուրել, ու՛ հոգւով և ու՛ բանիւ և ու՛
թղթով՝ իբրև թէ ի մէնջ • որպէս թէ եկեալ
հասեալ լիցէ օրն ան՝ : * Ա՛ի որ զձեզ խաբէս- 3
ցէ՝ և ու իւ՛ նիք իրօք • զի եթէ ոչ նախ եկեսցէ
ապստամբութիւնն, և յայտնեսցի մարդն անօ-
րէնութե՝ որդի կորստեան, * հակառակորդն 4
հպարտացեալ ի վր ամենայնի, որ անուանեալ
լիցէ աՀ՝ կամ պաշտօն • մինչև նստել նմա ի տա-
ճարին ան, և ցուցանել զանձն՝ թէ աՀ լիցէ :
* Ա՞չ յիշէ՛ք՝ զի մինչ առ ձեզին իսկ էի՝ այս 5
զայս : * Ա՛յր արդ դուք ինքնին գիտէք զայն՝ որ 6
ունկն յայտնել նմա ի ժամանակի : * Ո՛չ 7
խորհուրդն անօրէնութե արդէն իսկ զօրանայ •
քայց յայնժամ մինչ ի միջոց լիցի՝ որ այժմ դե-

8 ուն[ի] ։ * Եւ ապա յայտնեցի անօրէնն զոր տա-
յ ստակեցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ , և
խափանեցէ յայտնութիւնն գալստեանն իւրոյ ։
9 * Որոյ գալուստն ըստ ազդեցութեան սատանայի
է , ամենայն զօրութեամբ և նշանս և սրտմտութիւք
10 ստուիք , * և ամենայն պատրանօք անիրաւութեան ի վերայ
կորուսեալացն . վասնորոյ զի զհէրն ձշմարտութեան
ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին , և վասն այնորիկ ա-
ռաքեսցէ նոցա Աստուած զգործութիւն մոլորութեան՝
11 հաւատալ նոցա ստուիթեն ։ * Զի դատապար-
տեսցին ամենեքեան՝ որ ոչ հաւատացին ձշմար-
տութեն , այլ հաճեցան ընդ անօրէնութիւնն ։
12 * Եւ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստ ամ ժամ
վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք ի Տեառնէ . զի ընտ-
րեաց զձեզ Աստ ի սկզբանէ ի փրկութի՝ սրբու-
13 հոգւոյն՝ և հաւատովքն ձշմարտութե . * յոր և
կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով ի փրկութ
14 Տեառն մեր Յի քի ։ * Եւ յուսահատ եղ-
բարք հաստատուն կացէք՝ և պինդ կալարուք
զաւանդութենէն՝ զոր ուսարուք , եթէ բանիւ
15 և եթէ թղթով մերով ։ * Եւ ինքն Տր մեր Յի-
քս և Աստ և հայր մեր , որ սիրեացն զմեզ՝ և ետ
մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից՝ և յոյս բա-
16 րեաց շնորհօք , * մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր՝ և
հաստատեսցէ Յամբան և՝ի գործս բարութե ։

ԿԻ· Կ։

1 Եւ Եզբարք՝ աղօթս արարէք ի վե-
ր մեր , զի բանն Տն ընթանայցէ . և փառաւոր
2 լինիցի , Յամաւեղիս՝ որպէս և առ ձեզդ . * զի
ապրեսցուք յանօրինաց և յանզգամաց մարդոց ,
3 զի ոչ ամենուն են հաւատք ։ * Եւ հաւատարիմ
է Տր , որ և հաստատեսցէ զձեզ՝ և պահեսցէ ի
չա-

չարէ անտի։ * Ա Տէր Աստուած Հայրապետ զօրութեանց, Թէ 4
զոր պատուիրեցեր ձեզ, և առնէք՝ և առնիցէք։
* Եւ որ ուղղեսցէ զսիրտս ձեր՝ ի սէրն Աստ՝ և 5
ի համբերու՝ ին քրի։ * Պատուիրեմ ձեզ ի՛ղբարդք 6
յանուն Տն մերոյ Ի՛ք քի, խորշել ձեզ յամէնէ
րէ՝ որ ատահական գնայցեն, և ո՛չ ըստ աւանդուածն՝
զոր ընկալարուք ի՛ մէնջ։ * Ե՛ք դուք ինքնին 7
գիտէք՝ Թէ ո՛պ պարտ է ձեզ նմանել մեզ։ և ո՛չ
եղբէք ատահակեցաք առ ձեզ։ * և ո՛չ ձրի զրու- 8
րուք հաց կերաք, այլ ջանի՛ և վաստակով գիշեր
և զցերեկ գործէաք՝ վ՚ն չծանրանալոյ ումէք ի
ձէնջ։ * Ո՛չ Եթէ չունէաք իշխանուԹի՛։ այլ զի 9
զանձինս օրինակ արասցուք ձեզ՝ նմանօղս լինել
մեզ։ * Ա՛նդր մինչդեռ առ ձեզն էաք զայս 10
պատուիրէաք ձեզ, Թէ որ ո՛չն կամիցի գործել՝
և կերիցէ մի՛։ * Լ՚սէ՝ լսեմք զումանց ի՛ ձէնջ Թէ 11
ատահակուք գնան։ գործ ինչ ո՛չ գործեն, այլ
շուայտեալ՝ հետաքրքիր իր շրջին։ * Ա՛. Յորմէսցն 12
պատուիրէր տայր՝ և ասէաք ի՛ ձեր յա՛ քս, զի
հանդարտուԹ գործեսցին՝ և զիւրեանց հաց կե-
րիցեն։ * Ա՛. Ւ դուք ե՛ղբարդք՝ մի՛ ձանձրանայք 13
զբարիս գործել։ * Ա՛պա Եթէ ոչ ո՛ք հնազանդեա- 14
ցի բանիս մերում ԹղԹովդ այդուՀիկ, դուք նշա-
նակեսջի՛ք զնա։ և մի՛ խառնակեսջի՛ք ընդ նմա՝ զի
ամաւթասցի։ * Ա՛յլց մի՛ իբրև զիշխամի հա- 15
մարիջի՛ք՝ այլ խրատեսջի՛ք իբրև զեղբայր։ * Ա՛ր- 16
քայն տէր խաղաղուԹ՝ տացէ ձեզ խաղաղուԹի յա՛մ
ժամ յա՛մ իրս։ Ա՛էր ընդ ամենեսեան ընդ ձեզ։
* Ո՛ղջոյնս իմոյ ձեռին պօղոսի է, որ է նշանակ։ 17
յա՛մ ԹուղԹս այսպէս գրեմ։ * Շ՚ Ն՚որհ՚ք տն 18
մերոյ յի՛ քի ընդ ամենեսեան ձեզ։ ամէն։

Ա՚ ԹԷՈՍԱԼՈՆԻԿԷԻՑԻՍ ԷՐՐՈՐԴ՝ ԳՐԷՑԱԻ ՅՈՒԼԻԱՆՈՅ

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս Առաքեալ
յի՛ քի՛ ըստ հրամանի փրկչին մերոյ ա՛յ՝ և
2 քի՛ յի՛ յուսոյն մերոյ. * տիմոթեայ որդւոյ սի-
րելւոյ հաւատովք. շնորհք ողորմութի՛ խաղա-
ղութիւն յա՛յ հօրէ և 'ի տ՛նէ մերմէ յս՛է քս՛է։
3 * Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յեփեսոս՝ մինչ
երթային 'ի մակեդոնիա. զի պատուէր տացես
4 ոմանց չլինել օտարուսմունս, * և չհայել յա-
ռասպելս և 'ի տոհմաթիւս անչափս. որ մանա-
ւանդ խնդիրս յուզեն, և ո՛չ զտնաեսութի՛ ա՛յ
5 հաւատովք։ * Քանզի գլուխ պատուիրանին
սէր է, 'ի ս՛բ սրտէ՝ և 'ի մտաց բարեաց՝ և յան-
6 կեղծաւոր հաւատոց։ * Յորոց ոմանք վրիպե-
7 ցան՝ խոտորեալք յունայնութի՛ բանից։ * Կամին
լինել վարդապետք օրինաց. ինքեանք ո՛չ իմանան
8 զինչ խօսին՝ և ո՛չ վ՛ս որոց պնդեալն են։ * Գի-
տեմք՝ եթէ բարւոք են օրէնք՝ եթէ ոք զնոսա
9 օրինօքն կրեսցէ։ * Բայց զայս գիտասցէ՝ զի 'ի
վերայ արդարոց օրէնք ո՛չ կան, այլ 'ի վերայ
անօրինաց և անհնազանդից՝ ամպարշտաց և մե-
ղա-

ղաւորաց՝ անսրբոց և պղծոց , զհայր և զմայր
անարգողաց , մարդասպանաց , * պոռնկաց ար- 10
ուագիտաց՝ մարդելուղաց սաոց ստերդմանց . և
եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ ողջամիտ վարդա-
պետուն ։ * որ ըստ աւետարանի փառաց երա- 11
նելւոյն ա՜յ է , որում եղէ ես հաւատարիմ ։
* Ն՝ նորհ ունիմ այնմիկ , որ զօրացոյցն զիս 'ի 12
քս՜ յս՜ 'ի տ՜ր մեր . զի հաւատարիմ համարեցաւ
կարգել 'ի սպասաւորութի՜ . * որ յառաջագոյն 13
հայհոյիչն էի և հալածիչ և թշնամանիչ . այլ գտի
ողորմութի՜ , զի զայն յանգիտուն՜ և յանհաւա-
նութե՜ գործէի ։ * Եւ առաւել եղեն շնորհք 14
տ՜ն մերոյ հաւատովքն և սիրով՝ որ 'ի քս՜ յս՜ ։
* Հաւատարիմ է բանս՝ և ա՜մ ընդունելութե՜ 15
արժանի է . զի քս՜ յս՜ եկն յաշխարհ փրկել զմե-
ղաւորս , որոց գլուխն ես եմ ։ * Բ. Յլվս՜ այնո- 16
րիկ գտի ողորմութի՜ , զի նախ յիս եցոյց յս՜ քս՜
զա՜մ երկայնմտութի՜ յօրինակ այնոցիկ՝ որ հաւա-
տալոցն իցեն 'ի նա , 'ի կեանսն յաւիտենից ։
* Բ. Ղթագաւորին յաւիտենից՝ անեղծի և ա- 17
ներևութի , միոյն ա՜յ՝ փառք և պատիւ՝ յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն ։ * Օ այս պատուի- 18
րան աւանդեմ քեզ՝ որդեակ իմ տիմոթէոս ,
ըստ կանխելոց 'ի քեզ մարգարէութ՜ն . զի դու
զինուորիցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութի՜ն .
* ունիցիս հաւատս սրբովք մաօք . զոր ոմանց 19
մերժեալ յանձանց իւրեանց՝ նաւակոծեցան
'ի հաւատս . * որոց սակի են հիմենոս՝ և աղէք- 20
սանդրոս , զորս մատնեցի սատանայի , զի խրա-
տեսցին չհայհոյել ։

ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਮੁਦਾਇ ਸਮਾਸ, ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਕਰਮਧਾਰਯ ਦ੍ਵਿਗੁ
ਸਮੂਹ ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਮਾਸ ਦੇ ਭੇਦ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਅਵਯਈਭਾਵ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਮਾਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਸਮਾਸ ਦੇ ਭੇਦ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਤਤਪੁਰੁਸ਼ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਪਾਠ ੨੭

ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। * ਕਰਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ԳԼ. Գ

Հաւատարիմ է բանս. եթէ ոք եպիսկոպո- 1
սութեան ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցանկայ։
* Պարտ է եպիսկոպոսին անարատ լինել, միոյ 2
կնոջ այր, հեզ՝ ցած՝ պարկեշտ՝ հիւրասէր՝ ու-
սուցիչ. * մի՛ թշնամանօղ, մի՛ հարկանօղ, այլ 3
հանդարտ, մի՛ կռուօղ, մի՛ արծաթասէր. * զի 4
իւրում տանն իսկ բարւոք վերակացու լեալ ի-
ցէ. որդեակս ունիցի, որ 'ի հնազանդութեան կայ-
ցեն ամ պարկեշտութ։ * Այս եթէ ոք իւրում 5
տանն վերակացու չգիտիցէ լինել, զիարդ եկե-
ղեցւոյ այ խնամակալ լինիցի։ * Մի՛ մատաղա- 6
տունկ, զի մի՛ հպարտացեալ 'ի դատաստանս սա-
տանայի անկանիցի։ * Այլ պարտ է նմա վկայ- 7
ութիւն բարի և յարտաքնոցն ունել. զի մի՛ 'ի
նախատինս անկանիցի՝ և յորոգայթս սատա-
նայի։ * Նոյնպէս և զսարկաւագունս պար- 8
կեշտս. մի՛ երկբանս, մի՛ գինեսէրս, մի՛ զօշա-
քաղս. * այլ ունիցին զխորհուրդ հաւատոցն նբ 9
մտօք։ * Ինքեանք նախ փորձեսցին, և ապա 'ի 10
պաշտօնն մատիցեն, զի անարատք իցեն։ * Նոյն- 11
պէս և կանայք նց պարկեշտք. մի՛ չարախօսք,
հեզք՝ հաւատարիմք յամի։ * Սարկաւագք լինի- 12
ցին միոյ կնոջ արք. որք որդւոց իւրեանց բար-
ւոք վերակացու լեալ իցեն, և տանց իւրեանց.
* զի որ բարւոքն պաշտիցեն, աշտիճան բարի 13
անձանց իւրեանց շահին, և բազում համարձա-
կութիւն 'ի հաւատն՝ որ 'ի քս յս։
* Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակնունիմ 'ի մօտոյ 14
գալ։ * Այս թէ յամեցից՝ զի գիտասցես, թէ 15
օրպէս պարտ իցէ քեզ 'ի տան այ շրջել. որ է

եկեղեցի ՚ի կենդանւոյ , սիւն և հաստատուածք
16 ճշմարտութե՛ան : * Եւ յայնմ իսկ մեծ և խոր-
հուրդն աճապարեաւ . որ երևեցաւ մարմնով՝
արդարացաւ հոգւով՝ յայտնեցաւ հրեշտակաց՝
քարոզեցաւ ՚ի հեթանոսս՝ հաւատարիմ եղև
յաշխարհի՝ և վերացաւ փառօք :

Կ Ի Ղ Ա Կ :

1 Ա.ՅԼ հոգին ասէ յայտնապէս ասէ . թէ ՚ի ժա-
մանակս յետինս՝ քակեսցին ոմանք ՚ի հաւա-
տոցն . և հայեսցին յոգիս մոլորուածս , և ՚ի վարդա-
2 պետուխս դիւաց , * կեղծաւորութե՛ամբ ստաբանիք ,
3 խարեալք խըրեանց խղճին մուաց . * որ ար-
գելուցուն յամուսանանալոյ , և մեկնիցեն ՚ի կե-
րակրոց՝ զոր ած հաստատեաց ՚ի վայելել հաւա-
տացելոց , և ոչք հասեալ էին ՚ի ճշմարտութե՛ն
4 վերայ : * Ո՚ի ամ արարած ոչ՝ բարի էն , և
ջնջ ինչ խոտան . մանաւանդ որ զոհրութե՛ընդու-
5 նելին . * զի սրբի բանիւն ոչ՝ և աղօթիւք :
6 * Ո՚ոյս խրատ ուսեալ եղբարց՝ բարուդ պաշ-
տօնեայ լինիցիս քրիստոսի , սնանելով բանիւք հա-
ւատոց , և բարուդ վարդապետութե՛ն՝ զոր
7 գիտեան իսկ եղեր : * Ա՚ՀՒ ՚ի պիղծ բանից՝ և կա-
տաղութեանց պառաւանց հրաժարեաջիր : Ա՚ռաց
8 կրթեա՛ զանձն քո յաստպաշտութի՛ն . * զի մարմնոյ
կրթութի՛ն սակաւ ինչ օգտակար է . իսկ աստ-
պաշտութի՛ն առ ամ ինչ օգտակար է . և զաւետիս
9 կենաց ունի՝ զարդիս և զհանդերձելոցն : * Հա-
ւատարիմ է բանս՝ և ամ ընդունելութե՛ արժանի
10 է : * Ո՚ՅՆ ՚ի սոյն իսկ վաստակեմք՝ և նախատինս
յանձն առնումք . զի յուսացեալ եմք կեն-
դանի , որ է փրկիչ ամ մարդկան : մանաւանդ

հա-

հաւատացեալից : * պատուէր տալ հարուստ ի վայդ՝ և 11
ուսուցանիլ եր : * զի մի՛ ոք զբօ մանկուելոյ առ 12
համարհիցէ :
Ա. յոյժ օրինակ լինիլ եր հաւատացեալից՝ բանիւք՝
գնացիւք՝ սիրով հաւատովք սրբութ : * Մինչև 13
գամ ես, մինա դիր ընթերցուածոց միխիթարուն՝
վարդապետուն : * Ա՛ր անփոյթ առնել զշնորհ- 14
քացդ՝ որ ի քեզ են, որ տուաւ քեզ մարգարէ-
ութիւ ի ձեռնադրութիւնէ երիցութե : * Այդ 15
խորհեաց՝ և ի դմին կանխեալ եր զբո յառա-
ջադիմութիւն ամենեցուն յայտնի լինի : * Ք՛ զդմին 16
լինիլ եր անձին և վարդապետութիւնդ՝ և ի դմին
յամեսջիր : զայդ եթէ առնիցես՝ և զանձն ապ-
րեցուսցես, և զայնոսիկ՝ որ քեզն լսիցեն :

ԳԼ. Ա :

Ք՛ Տէրն մի՛ պատուհասեցես, այլ միխիթարես 1
զ՚ջնր իբրև զհայր, զերիտասարդս իբրև
եղբարս, * զպատասուհնս իբրև զմայրս, զման- 2
կամարդս իբրև զքոյր՝ ամենայն սրբութ : * Ք՛ այրխ 3
պատուէր, որ սադդ այրիքն էին : * Ա՛պա թէ 4
ոք այրի՝ ուրդխս և թոռունս ունիցի, ուսանիցին
նախ իւրեանց տանց բարի առնել՝ և զփոխա-
րէնս հատուցանել ծնողացն. զի այն է բարի՝ և
ընդունելի առաջի Աս : * Իսկ որ ձշմարտիւ 5
այրին էցէ. և մենացեալ յուսացեալ էցէ՝ և
կանխեալ յաղօթս և ի խնդրուածս զգայդ և
զցերեկ : * Իսկ զկրզդ այրին՝ կենդանուցն մե- 6
ռեալ է : * Ք՛ այս պատուիրեա՝ զի անարատք 7
էցեն : * Իսկ եթէ ոք իւրոց՝ և մանաւանդ ըն- 8
տանեացն չհամարձակ տանիցի, ի հաւատոցն ուրա-
ցեալ է՝ և չար ևս քան զանհաւատսն է : * Ք՛- 9

րի

րի ընդ այրիս անուանեսցի, որ չիցէ պակաս 'ի
10 վաթսնամենից, միոյ առն կին լեալ. * և 'ի գործս
բարիս վկայեալ, եթէ մանկունս սնուցեալ ի-
ցէ, եթէ զհիւրս ընկալեալ իցէ, եթէ զսրբոց
զոտս լուացեալ իցէ, եթէ նեղելոց բաւական
լեալ իցէ, եթէ զամ գործոց բարեաց ղհետ
11 երթեալ իցէ: * Այլ 'ի մանկամարդաց այրեացն
հրաժարեա՛, զի յորժամ խայտան զքի՛ւ՝ ամուս-
12 նանալ կամին. * իսկ զդատաստանս ընդունին,
13 զի զառաջին հաւատսն արհամարհեցին: * Մի-
անգամայն և դատարկանձունք ուսանին՝ շրջօղք
տանէ 'ի տուն. և ո՛չ միայն դատարկք, այլ և
փասքուսք և հետաքրքիրք. և խօսին՝ որ ինչ ո՛չ
14 է պիտոյ: * Կամիմ զմանկամարդացդ ամուսնա-
նալ, որդիս ծնանել, տնարարս լինել, և մի՛ ինչ
պատճառս տալ հակառակորդին 'ի հայհոյութե՛
15 աղագս: * Զի արդէն իսկ ոմանք խոտորեցան
16 զկնի սատանայի: * Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այ-
րիս ունիցի՝ բաւական լիցի նց՝, և մի՛ ծանրաս-
ցի եկեղեցւոյն. զի ճշմարիտ այրեացն բաւա-
կան լինիցի:
17 * Որ բարւոք վերակացու լինին երիցունք՝ կրկին
պատուոյ արժանի եղիցին. մանաւանդ որ աշ-
18 խատիցին բանի՛ւ և վարդապետուբ՝: * Քանզի
ասէ գիր. մի՛ կապեսցես զցռուկ եզին կալոտ-
19 ւոյ. և արժանի է մշակն վարձու իւրոյ: * Զե-
րիցու՛է չարախօսութի՝ մի՛ ընդունիցիս, բայց
20 եթէ երկուք՝ և երիւք վկայիւք: * Իսկ որ մե-
ղանչենն՝ առաջի ամենեցուն յանդիմանեա՛, զի
21 և այլքն երկիցեն: * Ա կայութի՝ դնեմ առաջի
ա՝յ և յի՝ քի՝ և ընտրելոց հրեշտակաց, զի զայդ
պահեսցես առանց մտահաճուե՝. մի՛ ինչ առնել

աչառանօք։ * Չեռս վաղվաղակի յուրուք վ՟ր 22
մի՛ դնիցես, և մի կցորդ լինիցիս մեղաց օտա-
րաց. զանձն քո ՚ս՟բ պահեսջի՛ր։ * Ա. յսուհետև 23
մի՛ ջուր և եթ ըմպիցես՝ այլ սակաւիկ մի և գի-
նի խառնեսջի՛ր վ՟ս ստամոքսի և ստէպ հիւան-
դուե՟ց։ * Ի՛ն մարդք՝ որոց մեղքն յայտնի են՝ 24
և յառաջագոյն հասեալ ՚ի դատաստան, և են՝
որոց զկնի երթան։ * Նոյնպէս և բարի գործքն 25
յայտնի են. և որ այլազգ և ս ինչ իցեն՝ թաքչել
ո՛չ կարեն։

ԳԼ. Զ.

Որ միանգամ ընդ լծով ծառայուե՟ իցեն, զիւ- 1
րաքանչիւր տեարս պատու՟ի արժանի համա-
րեսցի՛ն. զի մի՛ անունն ա՟յ և վարդապետութի՟ն
հայհոյեսցի։ * Իսկ որ հաւատացեալ տեարս 2
ունիցին՝ մի՛ արհամարհեսցեն, զի եղբարք են.
այլ առաւել ծառայեսցեն՝ զի հաւատացեալքն
են և սիրունք. որք զբարերարութի՟ յանձինս ու-
նիցին, զա՛յս ուսուցանիջիր՝ և մխիթարեսջի՛ր։
* Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ ուսուցանիցէ, և 3
ո՛չ անսայցէ ողջմտուե՟ բանից ա՟ն մերոյ յի՟ քի՟,
և ըստ ա՟ծ պաշտուե՟ վարդապետուե՟ն. * այնպի- 4
սին հպարտացեալ է, և ոչինչ ո՛չ գիտէ. այլ տա-
պի ՚ի խնդիրս և ՚ի բանս հակառակուե՟. ուստի
լինին նախանձ հեռ հայհոյութի՟ կարծիք չա-
րեաց. * խարդախութիւնք ապականելոց մտաց 5
մարդկան՝ և օտարացելոց ՚ի ճշմարտուե՟ անտի,
որ շահավաճառ համարին զա՟ծ պաշտութի՟ն. բայց
դու մերժեսջի՛ր յայնպիսեացն։
* Այլ շահավաճառ մեծ ա՟ծ պաշտութի՟ է՝ բա- 6
ւականութ՟ի հանդերձ։ * Զի ո՛չ բերաք ինչ 7

8 յաշխարհս՝ և ո՛չ տանել ինչ կարասցուք ։ * Ա.ՄԼ
ունիմք կերակուր և հանդերձս , և այնու շա-
9 տասցուք ։ * Իսկ որք կամին մեծանալ՝ անկանին
'ի փորձութի՞ և յորոգայթ , և 'ի բազում ցանկու-
թի՞ս անմիտս և վնասակարս · որք ընկղմեն զմար-
10 դիկ 'ի սատակումն և 'ի կորուստ ։ * Զի ար-
մատ ա՞մ չարեաց արծաթսիրութի՞ է · որում ո-
մանց ցանկացեալ՝ վրիպեցան 'ի հաւատոցն , և
11 զանձինս արկին ընդ բազում ցաւովք ։ * Ա.ՄԼ
դու ո՞վ մարդ ա՞յ փախի՛ր յայնցանէ , և ե՛րթ
զհետ արդարութե՞ զա՞ծ պաշտութե՞ զհաւատոց
12 զսիրոյ զհամբերութե՞ զհեզութե՞ ։ * Եւ մատի՛ր
զբարւոք մարտն հաւատոց , և բո՛ւռն հար զկե-
նացն յաւիտենականաց՝ յոր կոչեցարն , և դա-
ւանեցեր զբարւոք դաւանութի՞ն առաջի բա-
13 զում վկայից ։ * Պատու՛իրեմ քեզ առաջի ա՞յ՝ որ
կենդանի առնէ զա՞մ , և յի՞ քի՞ որ վկայեաց ա-
ռաջի պոնտացւոյ պիղատոսի զբարւոք դաւա-
14 նութի՞ն · * պահել քեզ զպատու՛իրանն անբիծ՝
անարատ , մինչև 'ի յայտնութի՞ տ՞ն մերոյ յի՞ քի՞ ·
15 * զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ երանելին՝ և
միայն հզօր , թագաւոր թագաւորաց և տ՞ր տե-
16 րանց · * որ միայն ունի զանմահութի՞ բնակեալ
'ի լոյս անմատոյց · զոր ոչո՛ք ետես 'ի մարդկանէ՝
և ո՛չ տեսանել կարօղ է · որում պատի՛ւ և զօրու-
17 թի՞ յաւիտեանս , ամէն ։ * Ա՝ եծատանց՝ որ են
յայսմ աշխարհի՝ պատու՛էր տաջի՛ր՝ մի՛ հպար-
տանալ և մի՛ յուսալ 'ի մեծութիւն սնոտի , այլ
յա՞ծ՝ որ տայ մեզ զամենայն առատապէս 'ի
18 վայելել , * զբարիս գործել · մեծանալ գործովք
բարութե՞ , առատս սիրունս հաղորդս լինել ·
19 * դանձել անձանց հիմն բարի 'ի հանդեր-
ձեալսն ·

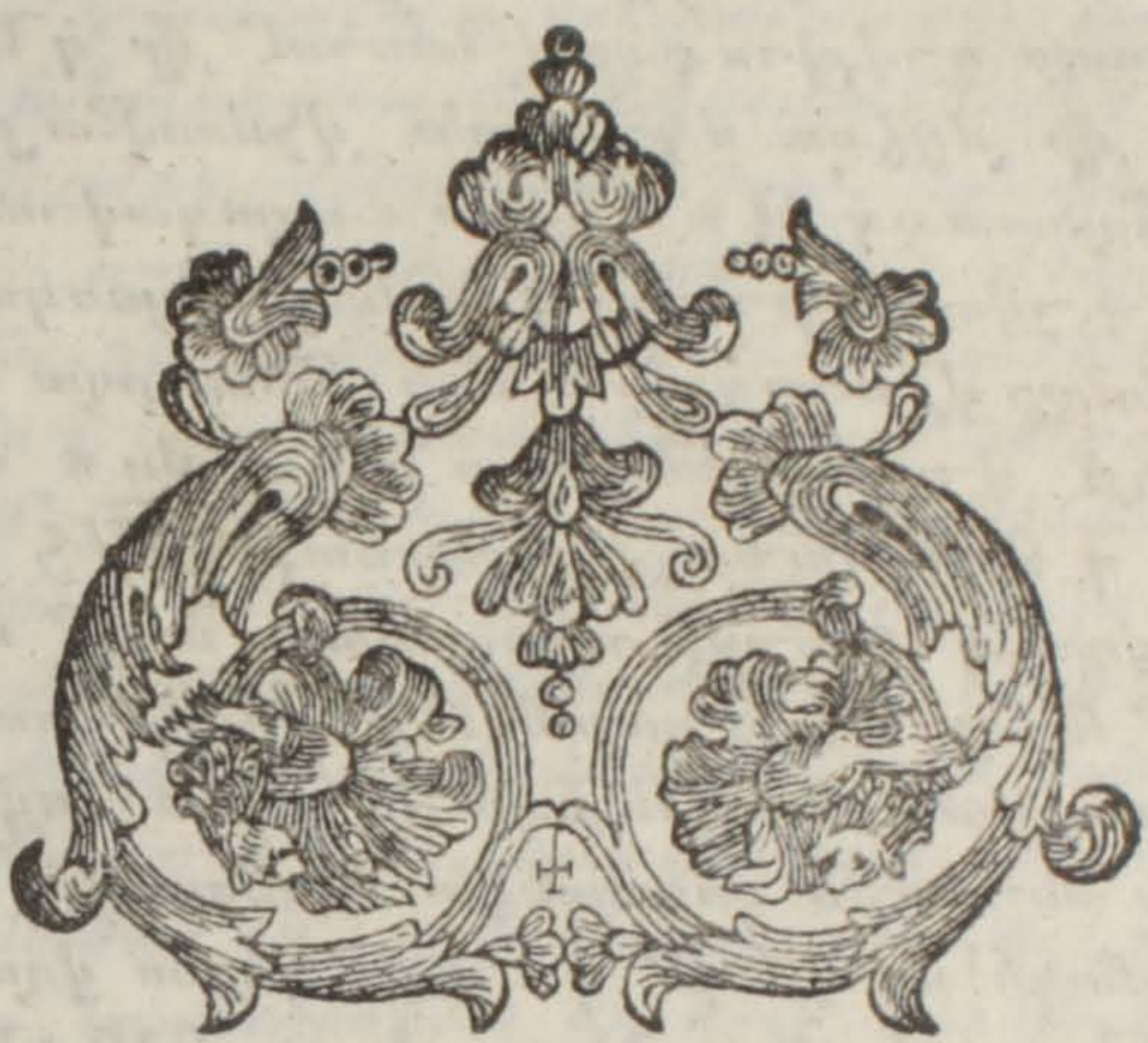

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս Առաքեալ
յի՛ քի՛ կամօքն ա՛յ, ըստ աւետեաց կենացն՝
2 որ 'ի քս՛ յս՛. * Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ՝
շնորհք ողորմութի՛ և խաղաղութի՛ յա՛յ հօրէ՝ և 'ի
3 քս՛է յս՛է տ՛նէ մերմէ։ * Շ՝նորհ ունիմ ա՛յ՝
զոր պաշտեմն 'ի նախնեաց մտօք սրբովք, իբրև
զի անպակաս ունիմ զքէն յիշատակ յաղօթս
4 իմ. զցայգ և զցերեկ, * ցանկացեալ եմ տեսա-
նել զքեզ, յիշատակեալ զարտասուսն քո՝ զի
5 լցայց ուրախութ՛բ. * զմտաւ ածեալ զանխիղճ
հաւատսն՝ որ են 'ի քեզ. որ յառաջագոյն բնա-
կեցաւ 'ի հանոյ քում լաւոդեայ, և 'ի մօր քում
եւնիկեայ. հաստատեալ եմ՝ թէ և 'ի քեզ է։
6 * Ա՝ասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել
զշնորհսն ա՛յ՝ որ են 'ի քեզ 'ի ձեռնադրութենէ
7 իմմէ։ * Օ՝ի ո՛չ ետ մեզ ա՛ծ հոգի վհատութ՛ե,
8 այլ զօրութ՛ե և սիրոյ՝ և զգաստութ՛ե։ * Մ՝ի՛ այ-
սուհետև ամօթ համարիցիս զվկայութիւն տ՛ն
մերոյ՝ և մի՛ զիս զկապեալ նորա. այլ կցո՛րդ լեր
չարչարանաց աւետարանին՝ ըստ զօրութ՛են ա՛յ։
9 * Որ փրկեաց զմեզ, և կոչեաց 'ի կոչումն ս՛բ

ո՛չ

ին ըստ գործոց մերոց՝ այլ ըստ խորհրդոյ յաւա-
ջագրութեն և շնորհացդ, որ տուեալ մեզ՝ լիցի քեզ
յաւուրս քան զժամանակեան յաւելուածիցդ։
* Եւայց յայտնեցաւ այժմիկ յերևելի վրկչին 10
մերոյ Յի քի. որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւոր
արար զկեանս և զանեղծուած՝ ի հեռն աւետա-
րանին. * որոյ եդայ ես քարոզ և առաքեալ՝ և 11
վարդապետ հեթանոսաց։ * Վասն որոյ և զայս 12
չարչարանս կրեմ, այլ ոչինչ ամօթ հաւանիմ.
քանզի գիտեմ՝ յո՛ հաւատացեալն եմ. և հաս-
տատեալ եմ, թէ կարօղ է զաւանդն իմ պահել
մինչև յաւր յայն։ * Նմոյշ օրինակ ունիջիր քո- 13
նից, զորս յիմնէն լուար՝ հաւատովք և սիրով
որ ի Քս Յի։ * Զքաղցր աւանդն պահեալ քեզ՝ 14
ի հետն Հոգւովն որ բնակեալ ի մեզ բնակեցոյ։ * Այս 15
գիտացեալ՝ զի ամենեքեան որ
ի նմանէ են՝ դարձեալ են ինձ գեղեցուս և հերմո-
գինէս։ * Տացէ տէր ողորմութիւն տանն ունեսիփո- 16
րոյ. զի բազումանգամ հանգոյց զիս, և զկա-
պանս իմ ոչ ամօթ համարեցաւ. * այլ երբեմն 17
եկն ի Հռուիմ, սիրողացոյն խնդրեաց զիս՝ և
եգիտ։ * Տացէ նմա տէր՝ ողորմութիւն գտանել ի 18
նմին յաւուրն յայնմիկ. և որչափ ինչ ծառայեաց
յԵփեսոս՝ ամենայն կատարեալ ինձ՝ զայն դու ինքնին
քաջ գիտես։

ԳԼՈՒԽ Ա։

1 Պօղոս առաքեալ Քրիստոսի, ըստ կամաց Աստուծոյ՝ որ
2 ի Քս Յի։ * Տիմոթէոսի սիրելւոյ որդւոյ՝ շնորհս
վերակոչութիւն՝ զոր ունիմ առ Աստուած՝ որ
զոր և ես ունիմ առ քեզ անդադար յիշատակ
յաղօթս իմ գիշեր և ցորեկ։ * Ցանկալի ինձ 3

4 յի՛ւ ։ * Ոչ ոք զինուորութեամբ աստէն ընդ կեանս
աշխարհիս պատահի , եթէ զօրավարին հաճոյ
5 լինիցի ։ * Եւ եթէ մարտիկ ոք իցէ՝ ոչ պսակի՝
6 եթէ ոչ ըստ օրինին մարտիցի ։ * Եւ հողագործ՝
ձին աշխատեալ պարտ է նախ՝ի պտղոյն վայե՛
7 լել ։ * Ոմն զինչ ասեմ . տացէ քեզ Տէր իմաս՛
8 ուքի՝ յաւելցի նմանէ ։ * Յիշեա զՔրիստոս յա՛
ղեալ ի մեռելոց՝ ի զաւակէ դաւթի՝ ըստ աւե՛
9 տարանիս իմում . * յորում չարչարիմ կապանօք
չարի՝ իբրև զչարագործ . այլ բանն Աստուծոյ ո՛չ եթէ
10 կապեալ իցէ ։ * Ա՛ռ ան այնուրիկ ասի հաճե՛
լութեան ընտրելոցն , զի և նոքա փրկութեն հա՛
ասնիցեն որ՝ի քրիստոսէ յաւիտենական փառօքն հան՛
11 դերձ ։ * Հաւատարիմ է բանս . զի եթէ ընդ
12 նմա մեռաք՝ ընդ նմին և կեցցուք . * և եթէ
հնամբերեմք , ընդ նմին և թագաւորեսցուք . և
13 եթէ ուրանայք՝ և նա ուրանայ զմեզ . * և ե՛
թէ չհաւատամք , նա հաւատարիմ մնայ , ուրա՛
14 նալ զանձն իւր ոչ կարէ ։ * Ա՛յս յիշատա՛
կեր վկայութիւն եղեալ առաջի Աստուծոյ՝ մի՛ բանակռիւ
լինել յոչինչ պիտանի՝ի կործանումն լսողաց ։
15 * Փութա առաջի՛ր զանձն քո ընտիր կացուցանել
առաջի Աստուծոյ , գործակատարի՝ առանց ամօթոյ . ուղիղ հաս՛
16 ուսանել զբանն ճշմարտութե ։ * Ա՛. յլ՝ի պղծոց և
՝ի նոտաի խօսից մերժեալքի՛ր . զի առաւել յա՛
17 ւելցուն ի պղծութիւն . * և բանք նոցա
իբրև զքաղցկեղ ճարակ գտանիցեն . որոց աակի՛ն է
18 Հիմենոս՝ և Փիլետոս . * որք վրիպեցան՝ի ճըշ՛
մարտութէ , և ասեն՝ եթէ յարուն մեռելոց ար՛
դէն իսկ եղեալ է . և կործանեն զհաւատս ո՛
19 մանց ։ * Ա՛. յլ հաստատուն հիմն այ կայ՝ և ունի
զինեալս զայս , եթէ ծանեաւ այր զանունն՝ որ
նրան

քուրն են. և՝ի քաղ լինի յանխրատուէ ամենայն՝
որ անուճանէ զանուն տէր: * Ա. յև՝ի տան մեծի 20
ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք,
այլ և փայտեղէնք և խեցեղէնք. են՝ որ՝ի պատ-
ուի են, և են որ յանարգութեան: * Ա.թէ ոք 21
սրբեսցէ զանձն իւր յայնպիսեացդ անուի, եղիցի
անօթ պատուական՝ սրբեալ և պիտանի տէր իւ-
րում՝ յամ գործս քաջութեան պատրաստեալ:
* Ա.յև յերիտասարդական ցանկութեց փախիր. 22
և հայ զՀոգի արդարութիւն՝ զհաւատոց զսիրոյ
զխաղաղութիւն զսրբոյն, ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան
զանուն տէր սրտիւք: * Ա.յև՝ի յիմար և 23
յանխրատ խնդրոց հրաժարեա. գիտացիր՝ թէ
ածեն ծնանին կռիւք: * Ծառայ տեառն 24
ոչ է պարտ կռուել, այլ հեզ լինել առ ամենե-
սին՝ ուսուցիչ անտանելի: * Յանդգնութիւնբ 25
խրատել զհակառակողսն. թերեւս տացէ նոցա
ապաշխարութիւն՝ ի գիտութիւն ճշմարտութե.
* և սթափեսցին յորոգայթից սատանայի, որ- 26
ացեալք՝ ի նմանէ՝ ի նորա կամս:

ԳԼ. Գ.

* Այս գիտացիր՝ եթէ յաւուրս յետինս ե- 1
կեսցեն ժամանակք չարք. * զի եղիցին 2
մարդիկ անձնասէրք արծաթասէրք հպարտք
ամբարտաւանք հայհոյիչք՝ անհնազանդք ծնողաց,
անշնորհակք անսուրբք, * աննուէրք անգթութիք 3
բանսարկուք անժուժք վէրս անբարեսէրք,
* մատնիչք յանդգնութիք ամբարձհաւաքք, ցան- 4
կասէրք մանաւանդ՝ քան ուծասէրք. * որ ու- 5
նելոյ զևէրպաշտութիւն ուծպաշտութե, և՝ի զօրու-
նոյ՝ և խորշեսջիր՝ ի

նոյ-

6 նոցանէ ։ * Քանզի 'ի նոցանէ են՝ որ մատնեն
տանէ 'ի տուն, և գերեն զկանայս շեղջակու-
տեալս մեղօք վարեալք 'ի պէսպէս ցանկութիւն ։
7 * որ յամ ժամ ուսանին, և երբէք 'ի գիտութիւն
8 ճշմարտութեան ոչ հասանեն ։ * Այլ որպէս յանէսն
և յամրէս հակառակ կացին մովսէսի ։ նոյնպէս
և սոքա հակառակ կան ճշմարտութեան ։ մարդք
ապականեալք մտօք՝ անպիտանք 'ի հաւատս ։
9 * Այլ ոչ երբէք գայցեն յառաջ 'ի լաւ անդր ։
քանզի անմտութիւն սոցա յայնի լինիցի ամենե-
ցուն, որպէս և նոցայն իսկ եղև ։
10 * Այլ դու զհետ եկիր վարդապետութեան իմոյ՝
առաջնորդութեան յօժարութեան հաւատոց՝ երկայն-
11 մտութեան սիրոյ համբերութեան, * հալածանաց չար-
չարանաց ։ որպիսիք եղեն ինձ յանտիոք և յիկո-
նիոն և 'ի լիւստրոս, որպիսի հալածանաց համ-
12 բերի ։ և յամէ փրկեաց զիս տ̄ր ։ * Եւ ամենե-
քին՝ որ կամիցին ա̄ծպաշտութ̄ կեալ 'ի քս̄ յս̄,
13 'ի հալածանս կացցեն ։ * Այլ մարդք չարք և
կախարդք յառաջ եկեսցեն 'ի չար անդր ։ մոլո-
14 րեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն ։ * Այլ դու հաս-
տատուն կաց՝ յոր ուսարդ, և հաւատարիմ ե-
15 ղեր ։ գիտես ուստի ուսար ։ * զի 'ի մանկութ̄ է
զգիրս ս̄բս գիտես, որ կարօղ են իմաստուն առ-
նել զքեզ 'ի փրկութ̄ 'ի ձեռն հաւատոցն որ 'ի
քս̄ յս̄ ։
16 * Ամենայն գիրք ա̄ծաշունչք և օգտակարք,
'ի վարդապետութ̄ են՝ և յանդիմանութ̄ և յուղ-
17 ղութ̄ և 'ի խրատ արդարութ̄ ։ * զի կատարեալ
իցէ մարդն ա̄յ յամենայն գործս բարութեան
հաստատեալ ։

ԳԼ. Գ.

1 (1) այս վկայությունը դնեմատուաջի ՝ և լի քի.
2 որ դատելոց է գևիեպանին և գմեռաելսլ ՝ ի
2 կայսնությենե իւրում և յարքայությենե. * և դու
3 քարոզեա զբանն, հաս ՝ ի վերայ ժամու և ատա-
4 ծամու, յանդիմանեա սասեա մխիթարեա
5 ամենայն երկայնմտությենե և վարդապետությենե:
6 * Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտությենե
7 վարդապետությենն ոչ անասցեն. այլ ըստ իւրա-
8 քանչիւր ցանկությենց կուտեսցեն իւրեանց վար-
9 ղապետս՝ ըստ մարմնջելոյ լսելեաց իւրեանց.
10 * և ՚ի ճշմարտությենե զանսի դարձուցանիցեն զլսե-
11 լիս՝ և յառասպելս կործանեսցին: * Ա.յլ դու
12 զուսերթ կաց յամենայնի, ճգնեաց, զգործս ա-
13 ւետարանչի գործեա. զպաշտօնդ քո կատարեալ
14 կիր: * Ո՛ի ես այսուհետև նուիրեալ եմ, և
15 ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ: * Ո՛ քար-
16 ուք պատերազմ պատերազմեցայ, զընթացան կա-
17 տարեցի, զհաւատան պահեցի: * Ա.յսուհետև
18 կայ ՚ինձ պսակ ի՛ր արդարութենե պսակն, զոր հատու-
19 ցէ ինձ տէր յաւուր յայնմիկ արդարն դատա-
20 ւոր. ոչ միայն ինձ, այլև ամենեցուն՝ որ սիրեցին
21 զյայտնությիւնն նորա:
22 (2) Ողջմտի՛ր գալ առ ինս վաղվաղակի. * զի դե-
23 մաս եթող զիս՝ և սիրեաց զաշխարհս, և գնաց ՚ի
24 Թեսաղոնիկե. * կրէսկէս՝ ՚ի գաղղեացս, տիտոս ՚ի
25 դալմատիա. * ղուկաս միայն է ընդ ինս: (3) մարկ
26 կոս առեալ՝ ընդ քեզ ած իցես՝ զի է ինձ պիտա-
27 նի ՚ի սպասաւորութի՛ւն: * (4) տիւքիկոս առաքեցի
28 ես ՚ի տրովադա: * (5) վիլոնն Թուղէ ՚ի տրովադա առ
29 կարպոս: * յորժամ գայցես՝ բերջի՛ր և զգիրսն՝ մա-

14 մանաւանդ զմատեանսն ։ * Ա_ղէքսանդրոս
(դարբին) բազում չարչարանս եցոյց ինձ · հա_
15 տուսցէ նմա տ̅ր ըստ գործս նորա ։ * Յորմէ և
դու անձնապահ լինիջի՛ր · զի շատ հակառակ
16 եկաց բանից մերոց ։ * Յառաջնում ատենին ոչ
ո՛ք ինձ 'ի Թիկունս եկաց · այլ ամենեքին Թողին
17 զիս · մի՛ համարեսցի նոցտ այն ։ * Այլ տ̅ր օգ_
նեաց ինձ, և զօրացոյց զիս, զի ինև քարոզուի̅ն
հաստատեսցի, և լու՛իցեն ա̅մ հեթանոսք · և ապ_
18 րեցայ ես 'ի բերանոյ առիւծուն ։ * Փրկեսցէ
զիս տ̅ր յամենայն գործոց չարաց, և զերծուս_
ցէ զիս յարքայուի̅ իւր՝ որ յերկինս է · որում
19 փառք յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։ * Ողջո՛յն
տաջիր պրիսկեայ և ակիւղեայ՝ և ոնէսիփորայ
20 տանն ։ * Երաստոս մնաց 'ի կորնթոս ։ զտրո_
21 փիմոս Թողի 'ի մելիտոս հիւ՛անդագին ։ * Փու_
Թասջի՛ր յառաջ քան զձմեռն գալ ։ Ողջոյն տան
քեզ եւբուղոս և պուդէս և ղինոս և կղոդիա՝
22 և եղբարք ամենեքեան ։ * Տ̅ր յ̅ս ք̅ս ընդ ոգ_
ւոյդ քում ։ Շ̅նո՛րհք ընդ քեզ · ամէն ։

Առ տիմոթէոս երկրորդ թուղթ, որ էր էփեսացւոց
էկեղեցւոյն եպիսկոպոս առաջին ձեռնադրեալ ·
Գրեցաւ 'ի հռովմէ՝ յորժամ երկրորդ անգամ էկաց
յատենի պօղոս առաջի ներոնի կայսեր հռոմոց ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂ.ՈՍԻ ԸՌԸՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂ.ՈՍ ԾԸՌԸՅ 1
ա՛յ և առաքեալ յի՛ քի՛, ըստ հաւատոց
ընտրելոցն ա՛յ, և 'ի գիտութի՛ ճշմարտութե՛ որ ընդ
ա՛ծ պաշտութե՛ն է. * յուսով կենացն յաւիտե- 2
նից, զոր խոստացաւ անսուտն ա՛ծ յառաջ քան
զժամանակս յաւիտենից. * բայց յայտնեաց 3
իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քարոզութի՛ բ,
որոյ եղէ ես հաւատարիմ ըստ հրամանի փրկչին
մերոյ ա՛յ: * Տիտոսի որդւոյ սիրելւոյ ըստ հա- 4
սարակաց հաւատոց, շնորհք՝ և խաղաղութի՛ յա՛յ
հօրէ՝ և 'ի տ՛նէ յ՛ծէ ք՛նէ փրկչէ մերմէ: * Ա՛ն 5
այնորիկ իսկ թողի զքեզ 'ի կրետէ, զի որ ինչ
միանգամ պակաս իցէ՝ ուղղեսցես, և կացուսցես
ըստ քաղաքաց երիցունս՝ որ՛պս և ես քեզ պատ-
ո՛ւիրեցի: * Եթէ ոք անարատ իցէ, միոյ կնոջ 6
այր, որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝ և ո՛չ
յամբաստանութի՛ անառակութե՛, կամ անհնա-
զանդս: * Զի պա՛րտ է եպիսկոպոսին անա- 7
րատ լինել՝ ո՛պ և ա՛յ տնտեսի. մի՛ յանդուգն,

մի՛ բարկացօղ, մի՛ թշնամանօղ, մի՛ հարկանօղ,
8 մի՛ զօշաքաղ. * այլ հիւրասէր, բարեսէր, ցած,
9 արդար, նէք, ժուժկալ. * վերակացու լինել
հաւատարիմ բանին վարդապետուբէ, զի կարօղ
լցէ և սիխիթարել ողջմտութբ վարդապետութբեն,
10 և զհակառակորդսն կշտամբել. * վ'անցիլ բա-
զումք են անհնազանդք՝ զրուխօսք և մոտխաբք.
11 մանաւանդ որ ի թլփատուբէ անտի են. * զորս
պարտ է լմբերանել. որք զամս տունս կործանեն,
և ուսուցանեն զոր չէ՛ արժան՝ վն զօշաքաղութբէ:
12 * Ա՛տաց ումն ի նոցանէ՝ իւրեանց իսկ մարգա-
րէ, կրէտացիք հանապազատուտ՝ չարամ՛ձիք
13 դատարկաբանութբք: * Ա՛յս ստոյգ է վկայութբիս
այս: վն որոյ կշտամբեսցես զնս խստագոյնս,
14 զի առողջասցին ի հաւատս. * և մի՛ հայեսցին
ի հրէական առասպելս, և ի պատուիրս մարդ-
15 կան զառածելոցն ի ճշմարտութբէ: * Ա՛մենայն
ինչ նէք է նէից, քայց պղծոցն և անհաւատից՝
ոչինչ է նէ. այլ պղծեալ իւն միտք և խորհուրդք
16 նոցա: * Խոստանան գիտել զնծ, և գործովք
իւրեանց ուրանան. պիղծք և անհաւանք՝ և յամ
գործս քարեաց անպիտանք:

ԳԼՒ. Բ:

1 Ա՛ՅԼ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ առողջա-
2 վարդապետութբեդ: * Ա՛ծերոց զգաստ
լինել, պարկեշտս՝ ցածունս, առողջամիտս ի հա-
ւատս ի սէր ի համբերութբէ ի ժուժկալութբէ:
3 * Պառաւանց նոյնպէս ի զգաստութբէ՝ ի նէ
վայելչութբէ, մի՛ բանսարկուս՝ մի՛ գինեմոլս, այլ
4 բարեխրատս. * զի զգաստացուցանիցեն զկանա-
5 կամարդան՝ այրասէրս լինել՝ որդեսէրս, * ցա-

ծուռնա ընդ անարատս բարեգործս , հնազանդս
խրատից արանց . զի մի՛ դանն ոչ և վարդապե-
տութիւնն հայհոյեսցի : * Երիտասարդս 6
նոյնպէս առաչեալ՛ր՝ ցածուռն լինել , * ամե- 7
նեցուն զանձն օրինակ կացուցանել՝ գործոց
բարուց , վարդապետութեանն զանեղծուած ունել ,
զսրբուած զպարկեշտուն , * զբանն ողջմտուն , 8
անպարտաւ լինել . զի որ հակառակորդն ինչ՝
չառնթե լինի , և մի՛ ինչ ունիցի ասել զմեզ չա-
րութեան : * Ծառայից՝ իւրեանց տերանց հնա- 9
զանդ լինել՝ և հաճոյս յամենայնի , մի՛ հակա-
ռաւոտս , * մի՛ հատուս ոչ գամենայն հատուս 10
ցուցանել բարութեան , զի զվարդապետութիւնն
փրկչին մերոյ նոյ զարդարեսցեն կեանքն :
* Զանգիր երեւեցաւ շնորհն նոյ փրկիչ ամենայն 11
մարդկան . * որ խրատէ զմեզ՝ զի ուրացուք 12
զամբարշտութիւն և զաշխարհական ցանկութիւնս .
զպատուականութիւնն և զարդարութիւնն և աճապարութիւնն
կեցցուք յաշխարհի . * և ակնկալեալք երանելի 13
յուսոյն՝ և յայտնութիւնն փառաց մեծին նոյ՝ և
փրկչին մերոյ յի՛ք . * որ ետ զանձն վասն մեր , 14
զի փրկեսցէ զմեզ յամենայն անօրէնութենէ , և
սրբեսցէ իւր ժողովուրդ սեպհական՝ նախանձ
ձարտար գործոց բարուց : * Այդ խօսեաց՝ 15
և մխիթարեաւ և յանդիմանեաւ ամենայն առա-
քեալ . զի մի՛ ոք էցէ որ զքեզ արհամարհեցէ :

ԳԼ . Գ .

Զնոսա յիշատակել նոցա , իշխանութեանց և պե- 1
տութեանց հնազանդ լինել և հպատակ կալ . զա-
մենայն գործոց բարութեանն պատրաստ գտա-
նել : * մի՛ զոք հայհոյել անկռիւս լինել՝ հեզս , 2
լե-

զաՒՆանայն ցաճուԹի առ ամենայն մարդիկ ցու-
3 ցանել։ * Ոչ էած երբեմն և մեք անխոտ
անհաւանք՝ մոլորեալք՝ ծառայէած ցանկուԹեց
և պէսպէս անառակուԹեց • չարուք՝ և նախան-
ձու շրջէած ՝ ատելեալք՝ և միմեանս ատէած։
4 * Իսկ յորժամ քաղցրուԹիւն և մարդասիրուԹիւն
5 փրկչին մերոյ Աստուծոյ հայեցաւ ՝ * ոչ ի գործոց
արդարուԹեան՝ զոր արարաք մեք, այլ ըստ իւրում
ողորմուԹեան՝ ապրեցոյց զմեզ ի ձեռն աւազանին
Միւսանգամ ծննդեան ՝ և նորոգուԹեան հոգւոյն
6 Սրբոյ • * զոր եհեղ ի մեզ առատուԹեամբ ՝ ի
7 ձեռն յիս քի փրկչին մերոյ • * զի արդարա-
ցեալք շնորհօքն՝ երիցուք ժառանգաւորք յու-
8 սով կենացն յաւիտենականաց։ * Հաւատարիմ
է բանս • և ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն
լինել ՝ զի փոյթ արասցեն գործոց բարեաց վե-
րակացու լինել՝ հաւատացեալքն յԱստ ՝ զի այն
9 է բարի և օգտակար մարդկան։ * Ա. յև գէտ-
մարուԹե՛ խնդիրս՝ և ազգաբանուԹիւս ՝ և կռիւս՝
և օրինական կռիւս ի քաց մերժեսջիր • զի
10 անօգուտք են՝ և անոտիք։ * Հաւանե հերձուա-
ծող՝ յետ միանգամ և երկիցս խրատելոյ՝ հրա-
11 ժարեսջիր • * գիտասջիր՝ զի լիւրեալ է այն-
պիսին ՝ և մեղանչէ՝ անձամբ զանձն դատա-
12 պարտեալ։ * Ա. յև յորժամ յղեցից առ քեզ
զարտեմայ կամ զտիւքիկոս ՝ փուԹասջիր գալ
առ իս ի Նիկոպօլիս • զի անդ եդի ի մտի ձմե-
13 րել։ * Զեն զգինան օրինական դպիր՝ և զապո-
լոս՝ փուԹով արձակեսջիր ՝ զի մի՛ ինչ պակա-
14 սիցէ նոցա։ * Ասացին և մեք՝ բարեաց
գործոց վերակացու լինել ի պէտս կարևորս •
15 զի մի՛ անպտուղք լինիցին։ * Ողջոյն տան քեզ՝
որ

որ ընդ իս են ամենեքին։ Ողջոյն տուր սի-
րելեաց մերոց հաւատովք։ Շնորհք ընդ
ձեզ ամենեսին. ամէն։

Լ-ա տիտոս կրետացւոց եկեղեցւոյն առաջին ձեռ-
նադրեալ եպիսկոպոս, գրեցաւ 'ի նիկոպօլսէ մակե-
դոնացւոց։

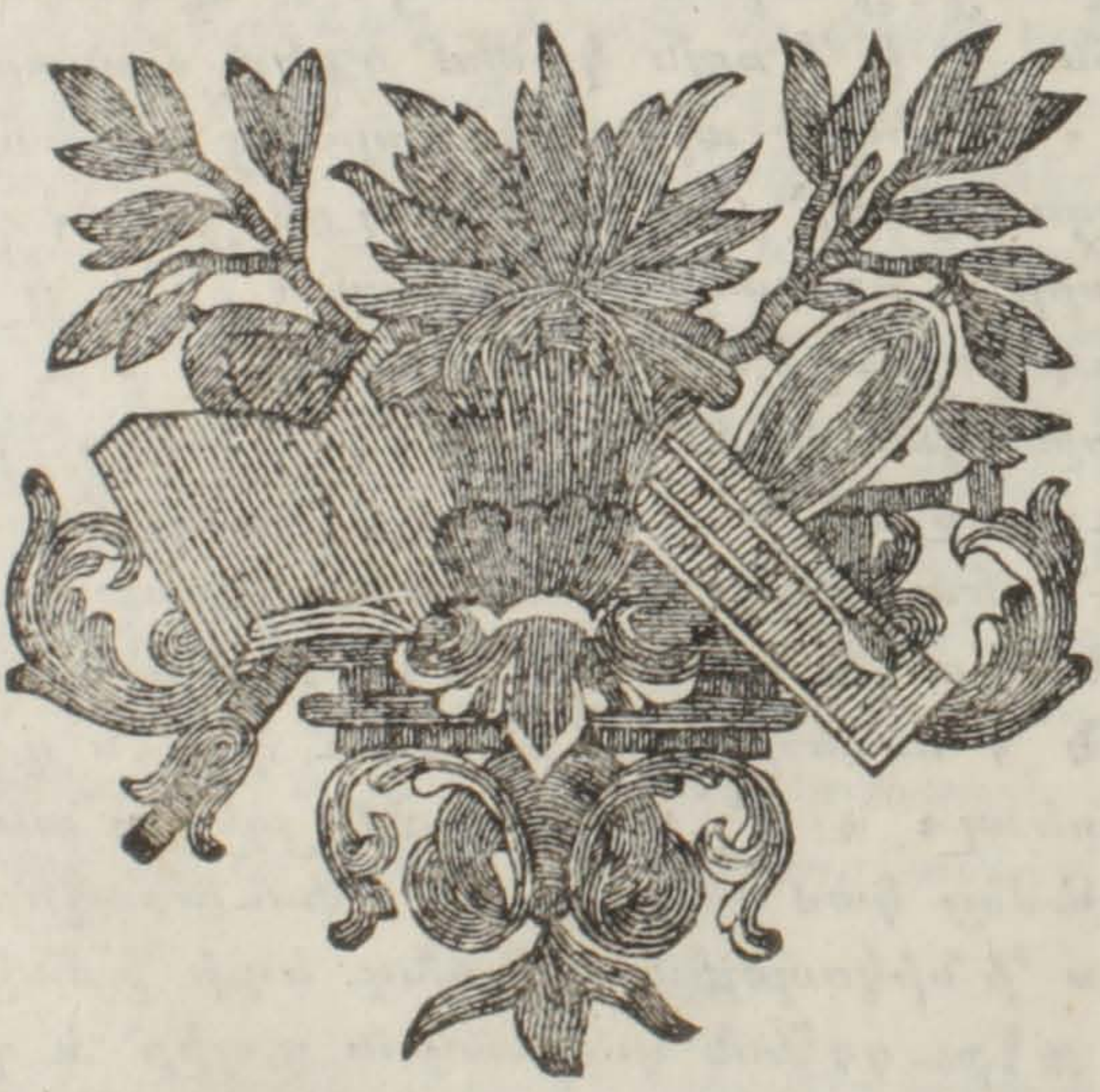

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼ. Ա.

1 Պօղոս կապեալ
յի՞ քի՞, և տիմոթէոս եղբայր. փիլի-
2 մոնի սիրելւոյ՝ և գործակցի մերոյ, * և ապ-
փեայ քեռ, և արքիպպեայ զինուորակցի մերոյ՝
3 և առտնին եկեղեցւոյդ. * Շ՝ նորհք ընդ ձեզ
և խաղաղութի՞ յա՛յ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տ՛նէ յս՛է
4 քս՛է: * Գոհանամ զա՛յ իմոյ՝ յա՛մ ժամ յիշատա-
5 կեալ յաղօթս իմ վասն քո, * իբրեւ լսեմ զքո
հաւատսն և զսէր, զոր ունիս առ տ՛ր յս՝ և առ
6 ա՛մ ս՛բս: * Օ՛ի հաղորդութի՞ հաւատոցն քոց
արգոյ լինիցի՝ գիտուբ՞ ա՛մ բարուե՞, որ 'ի ձեզ
7 է 'ի քս՛ յս՛: * Խնդութի՞ յոյժ ընկալայ՝ և մխի-
թարութի՞ 'ի վր՞ սիրոյն քո. զի գութք ս՛բց քեւ
8 հանգուցեալ են ե՛ղբայր: * Ա՛ս որոյ բազում
համարձակութի՞ ունիմ 'ի քս՛ հրաման տալ քեզ
9 զարժանն: * Ա՛ս սիրոյ՝ մանաւանգ թէ աղաչեմ
իսկ այնպիսի լինել՝ ոպ՞ և պօղոս ծերացել՞, արդ
10 և կապեալ եւս յի՞ քի՞: * Աղաչեմ զքեզ վս՛ որդ-
ւոյ իմոյ՝ զոր ծնայ 'ի կապանս իմ, զոնեսիմոս.
11 * որ երբեմն անպիտան էր քեզ. բայց ա՛րդ
քեզ

քեզ և ինձ պիտանի. * զոր յղեցի առ քեզ։ Իւ 12
դու զդա՛ ընկալջի՛ր՝ այսինքն է՝ զիմ աղիս։
* Օ որ կամէի առիս արդելուլ, զի ընդ քո 13
ունիցի ինձ սպաս 'ի կապանս աւետարանին։
* Բայց առանց քո կամաց ոչի՛նչ կամեցայ առ- 14
նել, զի մի՛ բարիքդ քո 'ի հարկէ լինիցին՝ այլ
կամաւ։ * Իւ թերևս վ՚ս այնորիկ մեկնեցաւ 15
առ ժամանակ մի, զի յաւիտեան ունիցիս զդա.
* մի՛ ևս իբրև զծառայ՝ այլ 'ի վեր քան զծա- 16
ռայ. իբրև զեղբայր սիրելի. եթէ ինձ այսպէս՝
ո՞րչափ ևս առաւել քեզ մարմնով՝ և տերամբ։
* Եթէ զիս քեզ հաղորդ համարիցիս, ընկա՛լ 17
զդա իբրև զիս։ * Իւ եթէ յանցուցեալ ինչ 18
իցէ՝ կամ պարտիցի, զայն ինձ համարեաց։ * Ես 19
պօղոս գրեցի իմով ձեռամբ. ես հատուցից, զի
մի՛ ասիցեմ քեզ՝ թէ և դու զանձն քո ինձ պար-
տիս։ * Ա յո՞ եղբայր՝ ես քո փոխանակ եղէց 'ի 20
տ՚ր. հանգո՛ զաղիսդ իմ 'ի քս՚։ * Յուսացեալ 'ի 21
հնազանդութ՚դ քո՝ գրեցի առ քեզ. քանզի գի-
տեմ թէ առաւել ևս քան զոր ասեմդ՝ առնի-
ցես։ * Ա՝ իանգամայն և պատրաստեսջի՛ր ինձ 22
վանս. քանզի յուսամ եթէ աղօթիւք ձերովք
շնորհեցայց ձեզ։ * Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս 23
գերեկից իմ 'ի քս՚ յս՚. * և մարկոս, և արիս- 24
տարքոս, և դեմաս, և ղուկաս՝ գործակիցք իմ։
* Շ՚նորհք տեառն մերոյ յի՚ քի՚ ընդ ոգւոյդ 25
ձերում. ամէն։

Առ փիշիմովն և առ ապփիա տէարս ունէսիմայ. և
առ արչիպպաս սարկաւագ հողուացուոց էկէղէցուոյն,
գրեցաւ 'ի հռովմէ 'ի յեռն ունէսիմայ ծառայի։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

1 ԲԱՉՈՒՄ ՄԱՍԱՄԲՔ
և բազում օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ
2 ա̅ծ ընդ հարսն մեր մարգարէիւք. * 'ի վախճան
աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ որդւովն՝
զոր եդ ժառանգ ա̅մի. որով և զյաւիտեանսն
3 արար: * Որ է լոյս փառաց՝ և նկարագիր էուե̅
նորա. որ կրէ զա̅մ բանիւ՝ զօրուե̅ իւրոյ. սըր-
բուի̅ մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ ընդ աջմէ
4 մեծութե̅ն 'ի բարձունս: * Այնչափ առաւել
եղեալ քան զհրեշտակս, որչափ լաւ ևս քան
5 զնոսա անուն ժառանգեաց: * Քանզի ցո՞ եր-
բէք ասաց 'ի հրեշտակաց. որդի իմ ես դու՝ ես
այսօր ծնայ զքեզ. և դարձեալ՝ թէ ես եղէց
6 նմա 'ի հայր, և նա եղիցի ինձ յորդի: * Այլ
յորժամ միւսանգամ մուծցէ զանդրանիկն յաշ-
խարհ, ասէ. երկիր պագցեն նմա ա̅մ հրեշտակք
7 ա̅յ: * Այլառ հրեշտակսն ասէ. ո՛ արար զհրեշ
տակս իւր հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր բոց
8 հրոյ: * Իսկ ցորդի ասէ. աթոռ քոյ ա̅ծ յա-
ւիտեանս յաւիտենից. գաւաղան ուղղութե̅
գա-

գաւազան արքայութ՝ քո։ * Սիրեցեր զարդա- 9
րութի՝ և ատեցեր զանօրէնութի՝ . վասն այսորիկ
օծ զքեզ ա՜ծ ա՜ծ քո իւղով ուրախութ՝ առա-
ւել քան զընկերս քո։ * Եւ դու ա՜ր 'ի սկզբա- 10
նէ զերկիր հաստատեցեր . և գործք ձեռաց քոց
երկինք են։ * Նոքա կորնչին՝ և դու կաս և 11
մնաս . ամենեքեան իբրև զձորձս մաշեսցին, * և 12
իբրև զվերարկուս . գալարեսցես զնոսա իբրև
զհանդերձ, և գալարեսցին . բայց դու նոյն իսկ
ես՝ և ամք քո ո՛չ պակասեն։ * Յո՞ երբէք ասաց 13
'ի հրեշտակաց . նի՛ստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև ե-
դից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։
* Ո՞չ ապաքէն ամենեքեան հոգիք են հարկա- 14
ւորք՝ որ առաքին 'ի սպասաւորութի՝ վ՜ս այնոցիկ,
որ ժառանգելոցն են զփրկութի՝։

ԳԼ. Բ։

Վ՜ս այնորիկ պարտ է մեզ առաւել ևս ունկն- 1
դիր լինել բանիցն ասացելոց՝ զի մի՛ երբէք
նուաղեսցուք։ * Օ՛ի եթէ որ 'ի ձեռն հրեշ- 2
տակաց խօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղև, և
ա՜մ յանցաւորութի՝ և անհնազանդութի՝ ընկալաւ
զպատիժ պատուհասի . * մեք զիա՞րդ ապրես- 3
ցուք հեղգացեալք յայնպիսի փրկութէ՝, որ
սկիզբն առ խօսելոյ 'ի ա՜նէ . և 'ի ձեռն այնոցիկ
որ լուանն՝ 'ի մեզ հաստատեցաւ . * վկայեալ 4
յ՜այ նշանօք և արուեստիւք և պէսպէս զօրու-
թ՜բք, և մասամբք հոգւոյն ս՜բյ ըստ իւրոց կա-
մաց։ * Օ՛ի ո՛չ եթէ հրեշտակաց հնազանդեցոյց 5
զհանդերձեալ աշխարհն, վասն որոյ մեքս խօ-
սիմք։ * Ա՛կայեաց ոք ուրեք՝ և ասէ . զի՞նչ է 6
մարդ՝ եթէ յիշեսցես զնա, կամ որդի մարդոյ՝
թէ

7 Թէ այց արասցես նմա ։ * Փոքր մի խոնարհ ա-
րարեր զնա քան զհրեշտակս . փառօք և պատ-
ու՛ով պսակեցեր զնա և կացուցեր զնա 'ի վերայ
8 ձեռակերտաց քոց ։ * Օ ամենայն ինչ հնազանդ
արարեր 'ի ներքոյ ոտից նորա ։ Ը.րդ՝ 'ի հնա-
զանդ եզուցանելն զա՜մ . ոչի՛նչ եթող անհնազանդ
'ի նմանէ . բայց այժմ ո՛չ և ս տեսանեմք հնազան-
9 դեալ նմա զա՜մ ։ * Ը.յլ զփոքր մի խոնարհեալ
քան զհրեշտակս տեսանեմք զյ՜ս՝ վ՜ս չարչարա-
նաց մահուն . փառօք և պատու՛ով պսակեալ . զի
շնորհօքն ա՜յ վ՜ս ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ ։
10 * Օ ի վայելէր իսկ նմա , վ՜ս որոյ ա՜մ՝ և որով
ա՜մ , բազում որդիս 'ի փառս ածել՝ և զառաջ-
նորդ փրկուե՜ նց՜ չարչարանօք կատարել ։
11 * Օ ի որ սրբէն և որ սրբին՝ 'ի միոջէ էին ա-
մենեքին , վ՜ս որոյ ո՛չ ամօթ համարի եղբարս
12 անու՛անել զնոսա , և ասել . * Պատմեցից զանուն
քո եղբարց իմոց . 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից
13 զքեզ ։ * Եւ դարձեալ՝ Թէ ես եղէց յուսա-
ցեալ 'ի նա ։ և դարձեալ . ահաւասիկ ես և ման-
14 կունք իմ , զոր ետ ինձ ա՜ծ ։ * Ը.րդ՝ որովհետև
մանկունք հաղորդեսցին արեան և մարմնոյ , և
ինքն իսկ մերձաւորուբ՜ կցորդ եղև նոցունց .
զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն , որ զիշ-
խանուի՜ մահուն ունէր , այսինքն է՝ զսատանայ .
15 * և ապրեցուսցէ զայնոսիկ , որ մահուն երկիւ-
ղի՛ հանապազ կէին վտարանդեալք 'ի ծառայ-
16 ութի՜ ։ * Քանզի ո՛չ երբէք զհրեշտակաց բուռն
հարկանէ . այլ զզաւակէն աբրահամու բուռն
17 հարկանէ ։ * Ուստի պարտ իսկ էր նմա ա՜մի՛ւ
եղբարց նմանել . զի ողորմած լինիցի , և հաւա-
տարիմ քահանայապետ յա՜ծակոյս կողմանէ ան-
տի ,

տի, առ 'ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։ * Զի 18
որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ, կարօղ է
և փորձանաւորացն օգնական լինել։

ԳԼ. Գ։

Ուստի եղբա՛րք ս̄բք՝ երկնաւոր կոչմանն բա- 1
ժանորդք, նայեցարո՛ւք ընդ առաքեալն և ընդ
քահանայապետ խոստովանութե̄ մերոյ ընդ յ̄ս
ք̄ս. * որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ՝ որպէս 2
և մովսէս յա̄մ 'ի տան ն̄ր։ * Զի առաւել և ս 3
փառաց քան զմովսէս արժանի եղև. որչափ ա-
ռաւել պատիւ՝ ունիցի քան զտունն՝ տանն առ-
նելի։ * Զի ա̄մ տուն կազմի, յումէ կազմի. 4
իսկ որ զամենայնն արար, ա̄ծ է։ * Մովսէս 5
հաւատարիմ է յա̄մ տան նորա իբրև զծառայ՝
առ 'ի վկայութ̄ բանիցն ասացելոց։ * Բ. ՅԼ ք̄ս 6
իբրև որդի 'ի վերայ տան իւրոյ. որոյ տունն
մեք իսկ եմք. միայն թէ զհամարձակութի̄ և
զպարծանս յուսոյն մինչև 'ի վախճան հաստա-
տուն ունիցիմք։ * Վասն որոյ այսպէս ասէ 7
հոգին ս̄բ. այսօր եթէ ձայնի նորա լու՛իցէք,
* մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև 'ի դառ- 8
նութե̄ն յաւուրն փորձութ̄ յանապատի. * ուր 9
փորձեցին զիս հարքն ձեր. քննեցին զիս՝ և տե-
սին զդործս իմ զքառասուն ամ. * վասն որոյ 10
տաղտկացայ ազգաւն այնու՛իկ, և ասացի. միշտ
մոլորեալ են սրտիւք. և նոքա ո՛չ ծանեան զճա-
նապարհս իմ. * որպէս երդու՛այ 'ի բարկութե̄ 11
իմում՝ թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։
* Տեսէ՛ք ե՛ղբարք՝ գուցէ երբէք լինիցի յու- 12
մեք 'ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութ̄ ապստամբ
լինել յա̄յ կենդանւոյ։ * Բ. ՅԼ մխիթարեցէ՛ք 13
զմի-

զմիմեանս զօրհանապազ՝ մինչդեռ այսօրդ ա-
ռաջի կայ. զի մի՛ ոք խստասցի 'ի ձէնջ խաբէ-
14 ութ՟ մեղաց։ * Քանզի բաժանորդք եղեաք
քի՟. միայն թէ զսկիզբն հաստատութ՟ն մինչև
15 ցվախճան պինդ կալցուք։ * Յասելն, այսօր
եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի՛ խստացուցանէք
16 զսիրտս ձեր իբրև 'ի դառնութ՟ն։ * Քանզի
ոմանք լուան՝ և դառնացուցին, այլ ո՛չ ամենե-
քեան՝ որ ելեալ էին յեգիպտոսէ 'ի ձեռն մով-
17 սէսի։ * Յումէ՞ տաղտկացաւ զքառասուն ամն.
ո՞չ ապաքէն 'ի յանցուցելոցն. որոց ոսկերքն ան-
18 կան յանապատի անդ։ * Ո՞ւմ երդուաւ չմտա-
նել 'ի հանգիստն իւր, եթէ ոչ անհաւատիցն։
19 * Եւ տեսանեմք՝ զի ո՛չ կարացին մտանել վասն
անհաւատութ՟ն։

ԳԼ. Դ։

1 Երկիցո՛ւք այսուհետև, գուցէ 'ի թողուլ զա-
ւետիսն 'ի մտանելոյ 'ի հանգիստն ն՟ր՝ գտա-
2 նիցի ոք 'ի ձէնջ նուազեալ։ * Քանզի եմք ա-
ւետարանեալք որպէս և նոքայն. այլ ն՟ց ոչ ի՛նչ
օգնեաց լուր բանին, չամոքելոցն 'ի հ՟նազան-
3 դութ՟ի հաւատոց։ * Այլ մեք մտանեմք 'ի հան-
գիստն, որք հաւատացաքս. որպէս և ասացն՝ թէ
որպէս երդուայ 'ի բարկութ՟ի իմում, թէ մտցեն
'ի հանգիստ իմ. թէպէտ և արդիւնքն իսկզբա-
4 նէ աշխարհի լեալ էին։ * Քանզի ասէ ուրեք
վասն աւուրն եօթներորդի այսպէս. և հան-
գեաւ ա՟ծ յաւուրն եօթներորդի յա՟մ գործոց
5 իւրոց։ * Եւ աստ դարձեալ ասէ՝ թէ մտցեն 'ի
6 հանգիստ իմ։ * Եւ արդ՝ քանզի արգելան ո-
մանք մտանել 'ի նա, և որք յառաջագոյն աւե-
տա-

տարանեալ էին՝ չմտին վասն անհաւատութեն.
* դարձեալ այլ օր սահմանէ՝ զայսօրն 'ի դա- 7
ւիթ, և ասէ՝ յետ այնչափ ժամանակաց, որպէս
յառաջագոյնն ասաց, այսօր եթէ ձայնի նորա
լուիցէք՝ մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր։
* Օի եթէ զնոսա յեսուայ հանգուցեալ էր, 8
ապա վ՜ն այլոյ աւուր ո՛չ խօսէր յետ այնորիկ։
* Արդ ուրեմն նուազեալ է շաբաթումն ժո- 9
ղովրդեանն ա՜յ։ * Օի որ եմուտ 'ի հանգիստն 10
նորա, և նա հանգեաւ յիւրոց գործոց անտի.
որպէս և ա՜ծ յիւրայոցն։
* Փութասցո՛ւք այսուհետև մտանել յայն հան- 11
գիստ. զի մի՛ ոք ընդ նովին օրինակաւ անհաւա-
տութ՜ն անկանիցի։ * Քանզի կենդանի է բանն 12
ա՜յ՝ և ազդօղ՝ և հատու քան զա՜մ սուր երկսայ-
րի. և անցանէ մինչև ցորոշումն շնչոյ՝ և ոգւոյ՝
և յօդից՝ և ուղղոց. և քննիչ է մտաց՝ և խոր-
հրդոց սրտից։ * Եւ չի՛ք արարած աներևոյթ 13
յերեսաց նորա. այլ ամենայն ինչ մերկապարա-
նոց կայ առաջի աչաց նորա՝ զորմէ մեր բանքս
են։ * Ունիմք այսուհետև քահանայապետ մեծ 14
անցեալ ընդ երկինս, զյ՜ն զորդին ա՜յ. պի՛նդ
կալցուք զխոստովանութի՜։ * Քանզի ո՛չ եթէ 15
ունիմք քահանայապետ՝ որ չիցէ կարօղ չարչա-
րակից լինել տկարութ՜ն մերոյ. այլ փորձ է ամե-
նայնի՛ ըստ նմանութ՜ն առանց մեղաց։
* Մատիցո՛ւք այսուհետև համարձակութ՜ա- 16
ռաջի աթոռոյ շնորհացն նորա. զի ընկալցուք
զողորմութ՜ի՝ և գտցուք շնորհս 'ի դէպ ժամանա-
կի օգնականութ՜ն.

ԿՈՂ. Ա.

1 ՚(՚) ի ամ քահանայապետ ՚ի մարդկանէ առեալն
՚ւն մարդկան կայ յաճախակայս կողմն անդր.
զի մատուսցէ պատարագս և զոհս վն մեղաց.
2 *՚Ցաւով չարչարանաց կարօղ է լինել տգիտացդ
և մոլորելոց. քանզի և ինքն նոյնակ տկարութիւն
3 զգացեալ է. *Ի նմանէ այնմանիկ հարկ է որպէս
վանն ժողովրդեանն, նոյնպէս և ընդ անձին մատ-
4 ուցանել պատարագս վանն մեղաց. *Եւ ոչ ոք
ելիէ անձամբ ոք առնու պատիւ. այլ կոչեցեալն
5 յԱստ՝ որպէս և ահարոնն. *Նոյնպէս և քա ոչ
ելիէ անձին ինչ շուք եղ լինել քահանայապետու.
այլ որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ որդի իմ ես դու՝
6 ես այսօր ծնայ զքեզ. *Որպէս և ՚ի միւսումն
տեղ. դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին
7 մելքիսեդեկի. *Որ յաւուրս մարմնոյ իւրոյ՝
աղօթս և պաղատանս առաւն, որ կարօղն էր
ապրեցուցանել զնա (՚ի մահուանէ) , ուժգին
գոչմամբ և արտասուօք մատուցանէր. և լսեալ
8 լինէր առ լաւութեն. *Մինպէտ և որդի էր՝
ուսաւ ՚ի չարչարանաց զհնազանդութի.
9 *Եւ իբրև կատարեցաւ՝ եղև ամ հնազանդե-
ցող իւրոց պատճառ փրկութեն յաւիտենից.
10 *և անուանեցաւ յՅստ քահանայապետ յաւի-
տենից ըստ կարգին մելքիսեդեկի.
11 *Որ զոյց բազումք են մեզ բանք, և դըժ-
ուարտալաւում ՚ի մեկնել. քանզի խօթամիտք
12 եղեալ ունիք լսելօք. *Վասնայոկ զի պարտ էր
ձեզ լինել վարդապետս վն ժամանակին. դար-
ձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել՝ թէ զինչ են նշա-
տոմ

բօտք կաթին՝ և ոչ հաստատուն կերակրոյ։
* Օ՛ի ա՜մ որ կաթնկեր է՝ տգէտ է բանին աբ- 13
դարուե՜, քանզի տղայ է։ * Բ.ՄԼ կատարելոցն 14
է հաստատուն կերակուր. որոց՝ վասն 'ի չափսն
հասանելոյ ճաշակելիքն կիրթ են ընտրուե՜ բաբ-
ւոյ և չարի։

ԳԼ. Զ.

Վասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն քի՜, 'ի կա- 1
տարումն եկեսցո՛ւք. մի՛ միւսանգամ արկա-
նել հիմն ապաշխարութե՜ 'ի մեռելոտի գործոց
անտի, և հաւատոցն որ յա՜ծ, * և մկրտութե՜ցն 2
վարդապետուե՜, և ձեռնադրուե՜ ձեռաց, և յա-
րութե՜ մեռելոց, և դատաստանին յաւիտենից։
* Եւ արդ՝ արասցո՛ւք զայն, եթէ ա՜ծ հրա- 3
մայեսցէ։ * Քանզի անհնար է միանգամ մկըր- 4
տելոցն, որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգևացն,
և հաղորդք եղեն հոգւոյն ս՜բ՜յ, * և զգեղեցիկ 5
բանին ա՜յ ճաշակս ճաշակեցին. և զզօրութի՜ս
հանդերձելոյ աշխարհին, * և կործանեսցին. 6
միւսանգամ նորոգել յապաշխարութի՜. և վերըս-
տին 'ի խաչ հանել անձանց զորդին ա՜յ, և դար-
ձեալ խայտառակել։ * Քանզի երկիր՝ որ ըմ- 7
պիցէ զանձրև բազումանգամ եկեալ 'ի վերայ
նորա, և ծնանիցի արդիւնս շայեկանս նոցա՝
վասն որոյ գործիցին, ընդունի զօրհնութի՜ յա՜յ։
* Իսկ որ բերէ զփուշ և զտատասկ, անպիտան 8
է՝ և մերձ յանէծս. և վախճան ն՜ր յայրումն։
* Բայց հաստատեալ եմ վասն ձեր սի՛րելիք 'ի 9
լաւ անդր, և որ լին է փրկուբ՜. զի թէպէտ և
այսպէս խօսիմք։ * Ո՛չ եթէ անիրաւ ինչ է ա՜ծ՝ 10
մոռանալ զգործս ձեր և զսէրն՝ զոր ցուցէք

յանուն նորա, զի պաշտէիք զսուրբսն՝ և պաշ-
11 տէք։ * Եւ մեք ըղձանամք՝ զի իւրաքանչիւրոք
'ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ 'ի հաստատուի
12 յուսոյն՝ մինչև զվախճան. * զի մի՛ հիւանդա-
միտք լինիցիք։ Լմանօղք եղերուք այնոցիկ՝ որ
հաւատովքն և երկայնմտութ՝ ժառանգեցին
13 զաւետիսն։ * Օ՛ի աբրահամու խոստացեալ
զաւետիսն ա՝յ, քանզի յայլ ոք 'ի մեծ ո՛չ գոյր
14 երդնուլ. * յանձն իւր երդուաւ, և ասէ.
այո՞, օրհնելով օրհնեցից զքեզ, և բազմացու-
15 ցանելով բազմացուցից զքեզ։ * Եւ այնպէս
16 երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն։ * Ապա-
քէն մարդիկ՝ որ ինչ 'ի վեր է քան զինքեանս՝
յայն երդնուն. և ա՝մ հակառակու՝ ն՝ վճիռ
17 առ 'ի հաստատուի՝, երդումն է։ * Որով առա-
ւել և ս կամեցեալ ա՝յ՝ ցուցանել ժառանգաւո-
րաց աւետեացն զհաստատուի՝ խորհրդոյն իւ-
18 րոյ, միջնորդեաց երդմամբ։ * Օ՛ի երկու ան-
փոփոխելի իրօքն՝ որովք անհնարին իցէ ստել
ա՝յ, հաստատուն մխիթարութի՝ ունիցիմք. որք
ապաստան եղեաք բուռն հարկանել զհանդեր-
19 ձեալ յուսոյն. * զոր իբրև զխարիսխ հաստա-
տուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց, որ և
20 մտանիցէ 'ի ներքին կողմն վարագուրին. * ուր
կարապետն մեր յ՝ն եմուտ վասն մեր, ըստ կար-
գին մելքիսեդեկի՝ եղև քահանայապետ յաւի-
տենից։

ԳԼ. Է։

1 Քանզի այս մելքիսեդեկ՝ թագաւոր էր սա-
ղիմայ. քահանայ ա՝յ բարձրելոյ. որ ել ընդ
առաջ աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր 'ի
կո-

կոտորած է Թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա.
* որում և տասանորդս յամէ ետ աբրահամ. 2
նախ Թարգմանի Թագաւոր արդարութ՝, ապա
Թագաւոր սաղեմայ՝ որ է Թագաւոր խաղա-
ղութ՝. * անհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ յազգս, 3
որոյ ո՛չ սկիզբն աւուրց և ո՛չ կատարած կենաց.
նմանեալ որդւոյ ա՛յ՝ կայ մնայ քահանայ մշտըն-
ջենաւոր: * Արդ՝ տեսէ՛ք որպիսի ոք էր սա, 4
որում և աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ ան-
տի՝ նահապետն: * Եւ որք յորդւոցն ղևեայ 5
զքահանայութ՝ն առնուն, պատո՛ւ էր ունին տա-
սանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն. այսինքն
է՝ զեղբարս իւրեանց. Թէպէտ և ելեալ իցեն
յերանացն աբրահամու: * Իսկ չհամարեալն 6
յազգս 'ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ.
և զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր, օրհնեաց:
* Օ՛ի առանց ամենայն հակառակութ՝, նո՛ւազն 7
'ի լաւէ անտի օրհնեսցի: * Եւ աստ մարդք 8
մահկանացուք տասանորդս առնուն. բայց անդ
վկայեցաւ՝ Թէ կենդանի է: և որպէս բանից
կարգ է ասել. * Թէ աբրահամաւ և ղևի իսկ՝ 9
որ զտասանորդսն առնոյր, տասանորդեցաւ:
* Օ՛ի դեռևս յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ 10
ընդ առաջ եղև նմա մելքիսեդեկ:
* Իսկ արդ՝ եԹէ կատարումն 'ի ձեռն ղևտաց- 11
ւոց քահանայութ՝ն էր, քանզի ժողովուրդն
յայն օրէնս գրեցաւ. զի՛նչ պիտոյ էր ըստ կար-
գին մելքիսեդեկի այլում քահանայի յառնել,
և ոչ ասել՝ Թէ ըստ կարգին ահարոնի: * Այլ 12
'ի փոփոխել քահանայութ՝ն, հարկ էր և օրինացն
փոփոխումն լինել: * Օ՛ի զորմէ այսպէսն ասի՝ 13
յայլմէ ազգէ կալաւ հաղորդութ՝, յորմէ ոչո՛ք

Ժ.Օ. էր-

14 երբեք եղիւ հալածիդ սեղանոյն։ * Զի թէ յայտ
նի է, թէ յաղթէ յուդայ ծագեաց Տէր մեր.
զորմէ ազգէ վասն քահանայից մովսէս ինչ ոչ
15 ձառեաց։ * Եւ աւելս առաւել յայտ է՝ թէ ըստ
նմանութեան մելքիսեդեկի յառնելոց է այլ քա-
16 հանայ. * որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատուիրանին
եղեւ, այլ ըստ զօրութեան կենացն անվախճանից։
17 * Վկայեալ վկայեցաւ, թէ դու ես քահանայ
18 յաւիտեան ըստ կարգին մելքիսեդեկի։ * Զի
հանդիման լինէր առաջին պատուիրանին՝ վա-
19 նորին տկարութեան և անշահութեան. * զանազի ոչինչ
կատարեաց գործեցին օրէնքն, և մուտ ազնուա-
20 կան յուսոյն՝ որով մերձենամք առ Աստ։ * Եւ
այնչափ, զի ոչ առանց երդմանն. զի են ոմանք՝ որ
21 առանց երդմանն են կացեալ քահանայք։ * Այլ
սա երդմամբ՝ ի ձեռն այնորիկ՝ որ ասացն ցնա.
երդուաւ Տէր՝ և ոչ ևս զղջասցի, դու ես քա-
22 հանայ յաւիտեան։ * Եւ այնչափ լաւագոյն
23 ուխտի եղեւ երաշխաւոր յիւ։ * Եւ բազումք են
կացեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել լինելոց
24 ի մշանջենաւորել։ * Իսկ սա վասն յաւիտեան
կալոյ՝ առանց անցանելոց ունի զքահանայութին։
25 * Ուստի և կենդանի առնել համօրէն կարօղ է
զմատուցեալս նովաւ առ Աստ. քանզի միշտ կեն-
դանի է՝ լինել բարեխօս վասն նոցա։
26 * Զի այսպիսի իսկ և վայելէր մեզ քահա-
նայապետ, որ անմեղ անարատ՝ զատեալ ի մե-
27 ղաւորաց, և բարձրացեալ քան զերկինս. * ո-
րում ոչ հանապատ հարկ է որպէս այլոց քահա-
նայապետից, նախ վասն իւրեանց մեղացն պա-
տարագս մատուցանել՝ և ապա վասն ժողովրդեանն։
Իսկ սա զայն միանգամայն կատարեց, զի զանձն

խոր մատոյց պատարագ : * ( ) րդ ինչ զմարդիկ 28
կացու զանձն քահանայապետս զգաճեալս տակա-
բուղթ. իսկ քան երդման յետ օրինացն՝ զոր
դի, որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳԼՈՒԽ Ը՛

1 Եւ քանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք
քահանայապետ. որ նստաւ ընդաջմէ մեծու-
2 թեան աթոռոյն յերկինս, * սրբուածոյն պաշտօնեայ՝
և խորանին ճշմարտութե, զոր սարն կանգնեաց՝ և
3 ոչ մարդ : * (՝) ի ամ քահանայապետ վասն մա-
տուցանելոյ զոհս և զպատարագս կայ. ուստի
հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ :
4 * (՝) ի եթէ էր յերկրի. թերևս չէր իսկ քա-
հանայ. զի գոյին՝ որ մատուցանէին ըստ օրինացն
5 պատարագ. * որք տուակաւ և օրինակաւ պաշ-
տէին երկնաւորացն. ոպ և հրամայեցաւ մով-
սէսի՝ յորժամ գործելոց էր զվրան ժամուն.
տեսջիր՝ ասէ, արասցես զամենայն ըստ օրինա-
6 կին՝ որ ցուցաւ քեզ ՚ի լերինն : * Նայց արդ՝
առաւաջոյն և պաշտաման եհաս յա, որչափ
լաւագոյն և ուխտի է միջնորդ՝ որ կատարել
7 աւետիսն օրինադրեցաւ : * (՝) ի եթէ առաջինն
անարատ էր, ապա երկրորդին տեղի ոչ կանդրկէր :
8 * Նա առանիկ քաւութեամբ զնոսա՝ և ասէ. ահա
եասիկ աւուրք եկեսցեն՝ ասէ տր, և կատարե-
ցից ՚ի վերայ տանն իսրայէլի և ՚ի վերայ տանն
9 յուդայ՝ ուխտ նոր. * ոչ ըստ ուխտին՝ զոր եդի
ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում՝ առի ՚ի ձեռն՝
հանել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց. և զի նո-
քա ոչ կացին յուխտին իմում, և ես անփոյթ ա-
10 րարի զնոսա, ասէ տր. * Զայս

է ուխտն՝ զոր եդից տանն իէլի յետ աւուրցն
այնոցիկ՝ ասէ տ̄ր . տաց զօրէնս իմ 'ի միտս նց̄
և 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա . և եղէց նոցա
11 ա̄ծ , և նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ ։ * Եւ
ո՛չ և ս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքա-
կից իւր , և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր , և ասի-
ցեն թէ ծանի՛ր զտ̄ր . զի ամենեքին ծանիցեն
զիս 'ի փոքրկանց մինչև 'ի մեծամեծս նոցա ։
12 * Զի քաւիչ եղէց անիրաւութե̄ց նոցա . և
զմեղս նոցա՝ և զանօրէնութ̄ս այլ ո՛չ և ս յիշեցից ։
13 * Ասդ՝ ասելովն նոր , հնացոյց զառաջինն . և որ
հնանայն և ծերանայ՝ մերձ է յապականութի̄ ։

ԳԼ. Թ ։

1 Ունել ունէր և առաջինն իրաւունս պաշտա-
ման յայնժամ զաշխարհական սրբութիւնն ։
2 * Զի խորանն առաջին հանդերձեցաւ այս-
պէս . յորում աշտանակն և սեղանն և հացն նո՛ւի
3 րաց՝ որ սրբութի̄ն կոչէր ։ * Եւ յետ երկրորդ
վարագուրին խորանն՝ որ կոչէր սրբութի̄ սրբու-
4 թե̄ց . * յորում կայր բուրվառն ոսկի , և արկղն
կտակարանաց պատեալ ներքոյ և արտաքոյ ոսկ-
ւով . յորում սափորն ոսկի լի մանանայի՛ , և
գաւազանն ահարոնի՝ որ ծաղկեցաւ , և տախ-
5 տակք կտակարանացն . * և 'ի վերայ նորա քե-
րովբէքն փառաց՝ որ հովանի ունէին 'ի վերայ
քաւութե̄ն . վասն որոյ ո՛չ է այժմ ասել մի ըստ
6 միոջէ ։ * Եւ այն ա̄մ իբրև այնպէս հանդեր-
ձեալ կայր , յառաջին խորանն յա̄մ ժամ մտա-
նէին քահանայք զպաշտամունսն կատարել .
7 * բայց յերկրորդն միանգամ 'ի տարւոջն քա-
հանայապետն . և զայն ո՛չ առանց արեան , զոր

մա-

մատուցանէր վասն իւր և վասն ժողովրդեանն
անգիտութեանէ։ * ՚Ո՛ւստի ցուցեալ հոգւոյն Սրբոյ՝ 8
զինչդեւ յայտնեալ էր Հանապազորդին սրբոցն.
քանզի դեռ առաջին խորանն ունէր զհաստատ
ութիւն. * որ է առակ ժամանակին, որ առաջի 9
կայր. յորում պատարագք և զոհք մատչէին,
որք ոչ կարէին ըստ միտս կատարել զպաշտա
մունան. բայց միայն կերակրովք և ըմպելեօք,
* և տեսակս մկրտութեանք՝ մարմնոյ արդարու 10
թիւնէն. որ մինչև ՚ի ժամանակս ուղղութեն ՚ի վերայ կայ
ին։ * ՚Ա՛յլ քրիստոս եկեալ քահանայապետ հանդեր 11
ձելոցն բարեաց՝ մեծաւն և կատարելումն՝ և ան
ձեռագործ խորանաւ, այսինքն ոչ այս ստեղծուածոց, * և ոչ արեամբ նոխազաց և զուա 12
րակաց. այլ իւրով արեամբն եմուտ միանգամ
՚ի սրբութիւնն՝ յաւիտենական գտեալ զմերկութի։
* Ո՛ւ եթէ արիւն ցլուցն և նոխազաց՝ և մո 13
խիր երինջոցն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբէր առ՚ի
մարմնոյ սրբութի. * ոլչափ և աւելի արիւնն 14
քի՛ն, որ ՚ի հեռն հոգւոյն յաւիտենականի մա
տոյց զանձն անարատ ապաստարած Աստ, սրբեացէ
զխիղճ մատաց հեռոց ՚ի մեռելոյն գործոց անտի՝
պաշտել զՏէր կենդանի։ * Ո՛ւ ի վե՛ս այնորիկ նորոց 15
ուխտի է միջնորդ. զի յորժամ մահ լինիցի՝ ՚ի
փրկութի՛ վասն առաջին ուխտին յանցանաց, զա
հեռս առցին հրաւիրեալքն ՚ի ժառանգութի՛
յաւիտենից։ * Ո՛րպէս ուր կտակ է, հարկ է 16
զմահ ՚ի մէջ բերել զկտակողին։ * զի՛ ի կտակ 17
յետ մահու հաստատուն է. զոր թէ ոչ զիա՛րնէ
յեղե հաստատուն, մինչ կտակողն կենդանի է։
* Վասն և ոչ առաջինն առանց արեան նորո 18
գէր։ * Վա՛նորիկ եբեր ամենայն պատուիրանս ըստ 19

բանք օրինացն 'ի մովսեսէ ժողովրդեանն. առ՝ել
զարիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և բրդով՝
կարմրով և զոպայիւ՝, զկտակարանօքն իսկ և զա-
20 մենայն ժողովրդեամբն սրսկեաց, * և ասէ. այս
է արիւն կտակին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ ա՜ծ։
21 * Եւ զխորանաւն և զամենայն կահիւ՝ սպա-
22 սուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն։ * Եւ գրեթէ
ա՜մ ինչ արեամբն սրբէր ըստ օրինացն. և առանց
23 հեղման արեան չլինէր թողութի՝։ * Ապա հարկ
էր օրինաւորացն այնպիսեօքն սրբել. և բուն
իսկ երկնաւորացն՝ առաւել և ս պատարագօք
24 քան զնոյնս։ * Օ՛ի ո՛չ եթէ 'ի ձեռագործ սըր-
բութի՝ն եմուտ քո՜ յօրինակս ճշմարտութե՝ն.
այլ 'ի բուն իսկ յերկինս, յանդիման լինել ե-
25 րեսացն ա՜յ վասն մեր։ * Ո՛չ զի բազում անգամ
մատուցանիցէ զանձն պատարագ՝ որպէս քա-
հանայապետն. որ մտանէր 'ի սրբութի՝ սրբութ՝ցն
26 ամի ամի արեամբն օտարաւ. * ապա թէ ոչ՝
պարտ էր նմա բազում անգամ չարչարել իսկզբա
նէ աշխարհի. բայց արդ աւասիկ միանգամ 'ի
կատարած յաւիտեանց՝ յանարգութի՝ մեղաց իւ-
27 րով պատարագաւն յայտնեալ է։ * Եւ զո՛ր օ-
րինակ կայ մնայ մարդկան միանգամ մեռանել՝
28 և յետ այնորիկ դատաստան. * նոյնպէս և քո՜
միանգամ մատուցեալ պատարագ առ 'ի բառնա-
լոյ զմեղս բազմաց. իսկ յերկրորդումն առանց
մեղաց յայտնեսցի այնոցիկ, որ ակն ունիցին
նմա հաւատովք 'ի փրկութի՝։

ԳԼ. Ժ։

1 Քանզի զստուեր հանդերձելոց բարեացն ու-
նէին օրէնքն, և ո՛չ զնոյն կերպարանս ի-
րացն.

լսացն • ասի ասի ինոյն պատարագս մատուցանիցէ
ցանգ • որք ոչ ին կարօղ զմատուցեալսն կատա-
րել • * ապա թէ ոչ՝ դադարիցէ ի մատուցանե- 2
լոյ , վասն և ոչ ի ինչ այնուհետեւ խնդիր մատց
ուանելոյ պաշտօնէիցն միանգամ սրբեցելոցն •
* այլ անդէն ի նմին ի յիշատակս մեղացն կայցէ 3
ասի ասի : * Կանգնի ոչ կարէր արիւն նոխազացն 4
և ցլոց ըստանալ զմեղս : * Այսուհետեւ 5
նէ խնդրեսցի յաշխարհն՝ ասէ • զգոհս և զպատա-
րագս ոչ կամեցար , բայց մարմին հատուատեցեր
ինձ • * ընդ ողջակէզս և ընդ վասն մեղացն ոչ 6
հաճեցար : * Յայնժամ ասացի թէ այսուհետեւ 7
եկի • ի գլուխ գրոց գրեալ է վասն իմ , առնել
զկամս քո աստ : * Երկրորդումն ասէ , թէ ընդ 8
զոհս՝ և ընդ պատարագս՝ և ընդ ողջակէզս՝ և
ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար , և ոչ կամեցար՝
որք ըստ օրինացն մատչէին : * Ապա ասէ՝ այսու- 9
հետեւ ասի գամ առնել զկամս քո աստ : մերժէ զա-
ռաջինն՝ զի զերկրորդն հաստատեսցէ : * Որով 10
կամօք և մեք սրբեցաք՝ ի մարմնոյն Յի-
սուսի միանգամ : * Եւ ամենայն քահանայ 11
պատրաստ կայ հանապատրիրդ ի պաշտաման • և զնոյն
պատարագս մատուցանէ բազում անգամ , որք
ոչ երբէք կարօղ ին բառնալ զմեղս : * Նորա ասա 12
զմին վասն մեղաց մատոյց պատարագ , և միշտ ընդ
ջինաւոր նստաւ ընդ աջմէ Աստ : * Եւ այսուհե- 13
տև ակն ունի՝ մինչև դիցին թշնամիք նորա ի
նեղոյց ոտից նորա : * Կանգնի միով պատարագ 14
գաւ կատարեաց զսրբեալսն ի միանգամայն :
* Եւ վկայէ մեզ և հոգին սուրբ՝ յետ ասելոյն 15
յառաջագոյն : * Այս է ուխտն՝ զոր եդից 16
ընդ նմա նոցա յետ աւուրցն այնոցիկ , ասէ
տէր •

ար . տաց զօրէնս իմ՛ի սիրտս նոցա , և՛ի խոր-
17 հուրդս նոցա գրեցից զնոսա : * Ա՛յլ ասէ՝ թէ
զմեղս նոցա և զանօրէնութիւնս նոցա այլ ոչ ևս
18 յիշեցից : * Ուր ուր թողութի՛ւն է , ոչ ևս պիտոյ է
վասն մեղաց պատարագ :
19 * Ունիմք այսուհետև եղբարք՝ համարձակու-
20 թի՛ւն ի մուտս սրբուածոցն արեամբն յի՛ . * զոր նորո-
գեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի՛ ի
ձեռն վարագուրին , այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ .
21 * և քահանայ մեծ՛ ի վերայ տանն աստուծոյ .
22 * մատիցո՛ւք ճշմարիտ սրտիւք՝ լրութի՛ւն հաւա-
տոց , լուացեալ զսիրտս ի խղճէ չարեաց՝ և
23 մարեալ զմարմինն ի ջուրն սրբութե՛ : * Պինդ
կալցուք զխոստովանութի՛ն անշարժ յուսոյն , զի
24 հաւատարի՛մ է որ խոստացաւն : * Եւ զգու-
շասցո՛ւք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ և գոր-
25 ծոց բարեաց . * և մի՛ թողցուք զժողովս մի-
մեանց , որպէս և սովոր են ոմանք . այլ միխիթա-
րեսցուք , և այնչափ ևս առաւել՝ որչափ տես-
26 նիցէք զօրն մերձենալ : * Զի կամակոր մեօք
եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելոյն գիտութե
ճշմարտութե՛ն՝ այնուհետև ոչ ևս պիտոյ է վասն
27 մեղաց պատարտոգ . * այլ սպեղանիկալոյն դա-
տաստանին , և նախանձ հրոյն՝ որ ուտիցէ զհա-
28 կառակորդսն : * Ո՛րհասմարհել ուրուք զօրէնսն
մովսէսի , առանց ողորմութե՛ն՝ առ երկուք կամ
29 երից վկայիւք մեռանիցէ : * Ո՛րչափ ոմնիցէ պա-
տիժ արժանի համարիցիք զայն , որ
զօրդին Որդւոյ աստուծոյ արժանի համարիցիք զայն , որ
տին խառնակ համարեցաւ արիւն և արբեցաւն . և
30 զհոգին շնորհաց թշնամանեաց : * Ո՛վ գիտէ՛ք
զայն՝ որ ասացն . իմ է վրէժ խնդրութի՛ւնք , և ես
հա-

հատուցից՝ ասէ Տէր. և դարձեալ թէ՝ դատէ Տէր
զժողովուրդ իւր: * Ո՞հ մեծ է անկանել՛ի 31
ձեռս Աստ կենդանւոյ:
* Ո՛րդ՝ մի՛շտ ցաւս զաւուրն զաւտջինս. յորս 32
յուսատրեալք բազում՛ ձգանց և չարչարանաց
համբերեցէք. * մերթ՛ ի նախատինս և՛ ի նեղութիս 33
խայտառակեալք, մերթ կցորդք այնպիսեաց
վաստակաւորացն լինել: * Քանզի և ընդ կա- 34
պեալս չարչարեցարուք, և զյափշտակութի ընչից
ձերոց խնդութեամբ ընկալարուք. քանզի գիտէք
թէ լաւագոյն ևս ստացուած ունիք անձանց
յերկինս՝ ուր կայն և մնան: * Ո՛րդ մի՛ մերժէք 35
՛ի ձէնջ զհամարձակութին ձեր, յորում կայ մե-
ծաց վարձուց հատուցումն: * Պէտ է ձեզ 36
համբերութիւն. զի զկամս Աստուծոյ առեալ՝ հասջիք
աւետեացն: * Ո՞վ ի վաղվ մեռս ևս քան ոչչափ՝ 37
ոչ գայցէ իմ՛ի հատուցումն կեցցէ, և ոչ յաղթեսցէ: * Ո՞վ 38
ամբարիշտն իմ՛ի հատուցից կեցցէ. և եթէ յերկ-
միսս ոք իցէ, ոչ հաճեսցի ընդ նա անձն իմ:
* Նայց մեք ոչ եթէ երկմտութեանք ենք՛ի կո- 39
րուստ, այլ հաւատովք՛ի փրկուել հոգւոց:

ԳԼ. Ժ.

Ո՞վ ինչ ինն հաւատք, եթէ ոչ յաւուրց ի- 1
մոց հաստատուն, և յանդիմանուն՛ ոմոց
ոչչն երևին: * Ո՞վ ի նմանէ վկայեցաւն առաջինքն: 2
* Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւ- 3
տեանն բանիւ Աստ, յաներևութից զերևելիսա
եղեալ: * Հաւատով լաւ պատարագս հոգել 4
քան զնայն մատուցանէր Աստ, որով վկայեաց
իւրակ արդար լինել. զի՛ի վերայ պատարագացն է-
ղև նմա վկայել յաւդ. զնոյն թէպետ ևմեռաւ՛ի
նմին,

5 նմին, սակայն տակաւին խօսի։ * Հաւատովք
ենովք փոխեցաւ՝ զի մի՛ զմահ ճաշակեսցէ. և
ո՛չ ուրեք գտանէր, քանզի փոխեաց զնա ա̅ծ.
և յառաջ քան զփոխելն նորա՝ վկայեցաւ հա-
6 ճոյ լինել ա̅յ։ * Բայց առանց հաւատոց անհնար
է հաճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է այնմ
որ մերձենայ առ ա̅ծ՝ թէ է՛ ա̅ծ. և որ խնդրեն
7 զնա՝ լինի պարգևատու։ * Հաւատովք առեալ
հրաման նոյի՝ վասն չևևս երևելեացն զահի հա-
րեալ կազմէր զտապանն 'ի փրկութ̅ տան իւրոյ,
որով դատեցաւն զաշխարհ. և հաւատոցն ար-
8 դարութ̅ եղև ժառանգաւոր։ * Հաւատովք՝
որ աբրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև ելանել
'ի տեղին, զոր առնելոց էր 'ի ժառանգութ̅. ել
9 գնաց՝ և ո՛չ դիտէր յո՞վ երթիցէ։ * Հաւատովք
պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտա-
րութ̅. խորանօք բնակեաց սահակաւ և յա-
կովբաւ հանդերձ ժառանգակցօք նոցին աւե-
10 տեաց։ * Քանզի ակն ունէր հիմամբք հաստա-
տելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ և արարիչ
11 ա̅ծ է։ * Հաւատովք և ինքն սառա՝ որ ամուլն
էր, զօրութ̅ առնլոյ զսերմն որդեծնութ̅՝ ընդու-
նէր, և 'ի տարաժամ հասակի ծնանէր. քանզի
հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն։
12 * Վասն որոյ և 'ի միոջէն ծնանէին. և այն՝ 'ի
յանցեալ ժամանակի, իբրև զաստեղս երկնից
բազմութ̅, և իբրև զաւազ առ ափն ծովու
13 առանց թուոյ։ * Ըստ հաւատոց մեռան ամե-
նեքին սոքա, և չևևս ընկալեալ զաւետիսն, այլ
'ի հեռուստ տեսին զնոսա՝ և ցնծացան, և խոս-
տովան եղեն՝ եթէ օտարք և պանդուխտք են
14 յերկրի։ * Օ՛ի որք զայնպիսիսն խօսին, յայտ
առ-

առնեն՝ եթէ գաւառ իմն խնդրեն։ * Օ՛ի եթէ 15
զայն յիշէին ուստի ելինն, գոյր ժամանակ դառ-
նալոյ անդրէն։ * Լա աւանիկ ազնուականի 16
իմն ցանկացեալ են, այսինքն է՝ երկնաւորին. վ՛ս
որոյ ո՛չ ամօթ համարի ա՛ծ՝ կոչել նց՛ ա՛ծ. քանզի
պատրաստեաց նոցա քաղաք։ * Հաւատովք մա- 17
տոյց աբրահամ 'ի փորձութ՛ե իւրում զիսահակ
պատարագ. և զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զա-
ւետիսն ընկալեալ էր. * որում ասացաւն, թէ 18
սահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ. * եդ 'ի մտի 19
իւրում, թէ և 'ի մեռելոց կարօղ է յարուցա-
նել ա՛ծ. ուստի և յառակս ընկալաւ զնա։ * Հա- 20
ւատովք՝ վ՛ս հանդերձելոց իրաց օրհնեաց իսա-
հակ զյակովբ և զեսաւ։ * Հաւատովք յակովբ 21
'ի մեռանել իւրում զիւրաքանչիւրոք յորդւոցն
յովսեփու օրհնեաց, և երկիր եպագ 'ի ծագ գա-
ւազանի իւրոյ։ * Հաւատովք յովսէփ 'ի վախ- 22
ճանել իւրում յիշեաց զելս որդւոցն իսրայէլի,
և վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց։ * Հա- 23
ւատովք՝ զմովսէս իբրև ծնաւ, թաքուցաւ ա-
միսս երիս 'ի հարց իւրոց. քանզի տեսին կայ-
տառ զմանուկն, և ո՛չ զանգիտեցին 'ի հրամանէ
թագաւորին։ * Հաւատովք մովսէս իբրև ա- 24
ճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարա-
ւոնի. * լաւ համարեցաւ չարչարել ընդ ժո- 25
ղովրդեանն ա՛յ, քան առ ժամանակ մի վայելել
'ի մեղս։ * Կարևոր համարեցաւ զնախատինսն 26
քի՛, քան զմեծութի՛ գանձուցն եգիպտացւոց.
զի հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն հատուցման։
* Հաւատովք թողոյր զերկիրն եգիպտացւոց, 27
և ո՛չ երկնչէր 'ի ցասմանէ թագաւորին. զի զա-
ներևոյթսն իբրև զտեսեալ համբերութ՛ համա-
րե-

28 րեցաւ ։ * Հաւատովք արար զզատիկն և զհե-
ղումն արեանն ։ զի մի՛ սատակիչ անդրանկացն
29 մերձենայցէ 'ի նոսա ։ * Հաւատովք անցին ընդ
ծովն կարմիր՝ իբրև ընդ ցամաք երկիր ։ զորոյ
30 զփորձ առ՝ել եգիպտացւոցն՝ ընկղմեցան ։ * Հա-
ւատովք պարիսպքն երիքովի անկան, շուրջ ե-
31 կեալ զնոքօք զեօթն օր ։ * Հաւատովք բախաբ
պոռնիկ ո՛չ կորեաւ ընդ անհաւատսն, որոյ ըն-
32 կալեալ էր զլրտեսսն խաղաղութ՝ ։ * Եւ արդ՝
զի՛նչ և ս ասացից ։ զի չէ՛ բաւական ժամանակս
պատմելոյ վ՝ն գէդէովնի բարակայ սամփսովնի
յեփթայայ՝ դաւթի և սամուէլի և այլոց մար-
33 գարէիցն ։ * որք հաւատովք պարտեցին զթա-
գաւորութ՝ն ։ գործեցին զարդարութ՝ն ։ հասին ա-
34 ւետեաց ։ խցին զբերանս առիւծուց ։ * շիջուցին
զզօրութ՝ն հրոյ ։ ապրեցան 'ի բերանոյ սրոյ ։ զօրա-
ցան 'ի տկարութ՝ն ։ եղեն զօրաւորք 'ի պատերազ-
35 մի ։ առին զբանակս օտարաց ։ * Ընկալան կանայք
'ի յարութ՝ն զմեռեալս իւրեանց ։ կէսք կոշկոճե-
ցան՝ և չևև՛ս ընկալեալ զփրկութ՝ն, զի լաւագոյն
36 յարութ՝ն հասանիցեն ։ * Եւ կէսք զտանջանաց
և զգանից զփորձ առին, զկապանաց և զբան-
37 տից ։ * Քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան ։
սպանմամբ սրոյ մեռան ։ շրջեցան (լեաշկ մաշ-
կօք՝) և մորթովք այծենեօք ։ կարօտեալք, նե-
38 ղեալք, չարչարե՝լք ։ * զորս ո՛չ արժէ աշխարհս ։
յանապատի մոլորեալք՝ և 'ի լերինս՝ և յայրս՝ և
39 'ի փապարս երկրի ։ * Եւ սոքա ամենեքին վկայ-
եալք 'ի հաւատոցն, չևև՛ս ընկալան զաւետիսն ։
40 * Ըստուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ,
զի մի՛ առանց մեր կատարեսցին ։

ԿԻԼԻԿԻԱ

1 Ա. Յաւուհետև և մեք՝ որ այսչափ ջուրջ պաշտօնեայ
մաճեալ ունիմք զբաժնուել վկայից, պհպատե-
ռութիւն դնամ՛ի քաց ընկերացուք՝ և պաշտս կա-
տարս. համբերութիւք ընթացուցո՛ք՝ ի պատերազմ՝
2 որ առաջի կայ մեզ, * նայեցո՛ք՝ ի քօրաքեր-
պետն հաւատոյ՝ և՛ ի կատարիչն յիս. որ փոխա-
նակ ուրախութեան՝ որ նմա առաջի կայր, յանձն
առ խաչն, արհամարհեաց զամօթ, նստաւ ընդ
3 աջմէ աթոռոյն Աց: * Նո՛ղ աճէք զմտաւ, որ
զայսպիսի համբերութի՛ն ի մեղաւորաց հակառա-
կուէ անտի կրեաց. զի մի՛ աշխատ լինիցի՛ք ան-
4 ձամբք ձերովք՝ և լքանիցի՛ք: * Ո՛չ ի չեւ՛ս ա-
րեամբ չար պատերազմեալ՝ հակառակ կացէք
մեղացն. * և մոռացարո՛ւք զմխիթարութի՛ն, որ
5 ընդ ձեզ խօսի իբրև ընդ որդեակս խօսի:
Որդեա՛կ իմ՝ մի՛ լքանիր ի խրատու Տն. և մի՛
6 վհատիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ: * Ո՛ զոր
սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զլաւ որդի՝ զոր ընդու-
7 նի: * Ի խրատու համբերութի՛ն կացէք, իբրև
յորդիս մատուցեալ ե՛ ի ձեզ Աց. ոլ որդի է՝
8 զոր ո՛չ խրատիցէ հայր: * Ո՛ի եթէ առանց
խրատու լինիցի՛ք, որով ամենեքեան բաժանորդք
9 եղեն. ապա խորդք էիցէք՝ և ո՛չ որդիք: * Ո՛ի ե-
թէ ի մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զոր ունիմք խրա-
տիչս՝ պատկառեմք, ոլշափ ևս առաւել հնազան-
10 դեացո՛ւք հօրն հոգւոց՝ և կեցցուք: * Ո՛ի ա-
րա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց իւրեանց
խրատեն. իսկ նա վասն օգտի, առ՛ի ընդունելոյ
11 զարբեուն նր: * Ամենայն խրատ առ ժամանակն
ոչ ուրախութե թուի՝ այլ տրտմութե. բայց յետոյ

պատուղ

ապաւէն խաղաղութե՛ն նովաւ կրթեալոցն Յաստուա-
12 ծե՛ քարոզութի՛ւն։ * Զայն որով զձեռս լքեալ՝
13 և զծունկս կթոտս Յաստուածե՛ք։ * և զշաւիղս
ուղի՛ղս արարէք ոտից ձերոց, զի մի՛ որ կաղն
լցի՛ գերծի՛, այլ մանաւանդ բժշկեսցի։
14 * Զխաղաղութե՛ն զկետ երթայք ընդ ամենեսեան՝
և զսրբութե՛ւն, առանց որով ոչի՛ք տեսանիցէ զՏէր։
15 * Զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ ոք յետնեալ գտանի՛
ի՛ ներքինացն Աստուծոյ։ Կա՛մ ոք արմատ դառնութե՛ն
ի՛ վեր երևեալ նեղիցէ, և նովաւ բազումք պղծ-
16 ցի՛ցին։ * Կա՛մ ոք պոռնիկ և պիղծ իբրև զԵ-
սաւ։ որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութի՛ւնն
17 վաճառեաց։ * Գիտէք՝ զի թէպէտ և յետոյ
կամեցաւ ժառանգել զօրհնութի՛ւնն, խոտան
գտաւ զի տպաշխարութե՛ւն տեղի ոչ եգիտ։ Թէ-
պէտ և արտասո՛ւք խնդրեաց զնա։
18 * Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափե՛լի՝
որ հրովն վառեալ էր՝ և մթով և մառախղով և
19 խաւարաւ և մրրկով։ * ուր փողն հնչէր և բար-
բառ պատգամացն։ ուստի՝ որք լուան՝ հրաժա-
20 րեցի՛ն, զի մի՛ կրկնեսցի առնե՛ն բանն։ * Զի՛ան-
չոչ հանդարտէին հրամանին։ Թէպէտ և գազան
21 մերձենայր ի՛ լեառն՝ քարկոծ լինէր։ * Եւ այն-
պէս ահագին էր տեսիլն, զի և մովսէս ասէր,
22 եթէ զահի հարեալ եմ և դողամ։ * Այլ մա-
տուցեալ էք ի սիոնի լեառն և ի՛ քաղաք Աստ կեն-
դանւոյ՝ յերուսաղէմ յերկինս, և ի՛ բիւրաւորս
23 բանակս հրեշտակաց, * և յեկեղեցիս անդրան-
կաց գրեալոց յերկինս, և առ դատաւորն ամե-
24 ցուն ամենից, և յոգիս արդարոց կատարելոց։ * և
ի՛ նորոց կտակարանաց միջնորդն յի՛ս, և ի՛ հե-
ղումն արեն նո՛ր՝ որ առաւել խօսի՛ քան զհաբելինն։
* Զգո՛յշ ՚ի *

* Ո՞ զդուշ լերուք գուցէ հրաժարիցէք յայնմ՝ 25
նէ՝ որ խօսեցաւն . զի եթէ նոքա ոչ կարացին
զերծանել հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին
հրաման տայր . ոլորապ և առաւել մեք , եթէ
յերկնաւորէն թիկունս դարձուցանիցեմք ։
* Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ . և 26
այժմ խոստացեալ է՝ և ասէ . միւսանգամ շար-
ժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս ։ * Ա. յԼ 27
միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն իբրև զե-
ղեալ փոփոխումն , զի հաստատուն կացցին ան-
շարժքն ։ * Ա ան որոյ թագաւորութի՛ն անշարժ 28
ընկալեալ , պինդ կալցուք զշնորհն , որով պաշ-
տեմք զԱծ հաճո՛ւ՝ ահիւ և դողու՛ք ։ * քանզի 29
Աստ մեր հուր ծախիչ է ։

ԳԼ . ԺԱ ։

Ա ղբայրասիրութի՛ւն հաստատեսցի՛ առ ձեզ ։ 1
* Զ օտարասիրութի՛ մի՛ մոռանայք ։ զի այնու 2
ոմանք յանգիտս ընկալան զհրեշտակս ։ * Յ՛ուշ 3
լիցին ձեզ կապեալքն՝ որպէս թէ դուք ընդ նո-
կապեալ իցէք . և չարչարեալքն , որպէս և դուք
իսկ մարմնաւոր էք ։ * Պատուական է ամուս- 4
նութի՛ ամենևին՝ և ոչ անկողինք . զայդ զՀ-
և զպոռնիկս դատի Ած ։ * Ներք անարծաթա- 5
սէրք լինիցին , բաւական հաւատալով ինչ՛ի
ձեռս իցէ . քանզի ինքն ասաց . ոչ թողից
զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր հայից . * որպէս համար- 6
ձակ լինել՝ և ասել . Տէր է իմ օգնական , և ես ոչ
երկեայց , զի՛ արասցէ ինձ մարդ ։ * Յիշեցէ՛ք 7
զաւագնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն Աց .
հայեցեալք ելս գնացից նոցա՝ նմանիցուք եղե-
ք Հաւատոցն ։ * Յա քմ երէկ և այսօր , նոյն 8
և

9 և յաւիտեանս ։ * Յուսմունս պէսպէսս և յօ-
տարաձայնս մի՛ դանդաչէք , զի լաւ է շնորհօք
հաստատել զսիրտս՝ և ո՛չ կերակրովք . որովք
ոչի՛նչ օգտեցան՝ որ այնպէսն գնացին ։
10 * Ունիմք մեք սեղան , ուստի ո՛չ ունին իշխա-
նութի՞ ճաշակել որք պաշտեն զպաշտօն խորա-
11 նին ։ * Զի որոց անասնոց մատչէր արիւնն 'ի
սրբութիւն վ՞ս մեղաց 'ի ձեռս քահանայապետին ,
նոցուն մարմինքն այրէին արտաքոյ բանակին ։
12 * Ս՞ս որոյ և յ՞ս՝ զի սրբեսցէ իւրով արեամբն
զժողովուրդն , արտաքոյ դրանն չարչարեցաւ ։
13 * Արդ՝ եկա՛յք ելցո՛ւք առ նա արտաքոյ բանա-
14 կին , առեալ յանձն զնախատինս ն՞ր ։ * Քանզի
ո՛չ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ աստէն մնալոց իցէ ,
15 այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք ։ * Արդ՝ 'ի ձեռն
նորա մատուսցո՛ւք պատարագ օրհնութե՞ յա՞մ
ժամ ա՞յ . այսինքն է՝ զպտուղ շրթանց խոստո-
16 վանելոց յանուն նորա ։ * Զբարերարութի՞ և
զհաղորդութի՞ մի՛ մոռանայք , զի ընդ այնպիսի
17 պատարագս հաճի ա՞ծ ։ * Ունկնդի՛ր լերուք ա-
ռաջնորդաց ձերոց , և հպատա՛կ կացէք նոցա .
զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց՝ որպէս թէ
համարս տալոց իցեն ընդ ձեր . զի խնդութեամբ
արասցեն զայն՝ և մի՛ յոգւոց հանելով . զի այն
ո՛չ յօգուտ ձեր է ։
18 * Աղօ՛թս արարէք վասն մեր . զի հաստատեալ
գիտեմք եթէ բարւոք միտս ունիմք . յա՞մի կա-
19 միմք բարւոք գնացս ցուցանել ։ * Եւ առաւել
աղաչեմ՝ զի զայն առնիցէք , զի վաղագոյն պա-
20 տսպարեցայց ձեզ ։ * Եւ ա՞ծ խաղաղութե՞ որ
եհան 'ի մեռելոց զհովիւն հօտից զմեծն արե՞մբ
21 յաւիտենական ուխտին զտ՞ր մեր յ՞ս , * հաս-
տա-

տատեսցէ զձեզ 'ի գործս բարուեն՝ առնել զկամս
նորա. և արասցէ 'ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր
'ի ձեռն յի՞ քի՞. որում փառք յաւիտեանս. ամէն։
* Աղաչեմ զձեզ ե՛ղբարք՝ անսալ բանիս մխիթա- 22
րութեն. քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ։ * Եւ 23
ճանաչէ՛ք զեղբայրն մեր զտիմոթէոս զարձա-
կեալն առ ձեզ. ընդ որում, եթէ վաղագոյն
գայցէ՝ տեսից զձեզ։ * Ողջոյն տաջիք ա՜մա- 24
ռաջնորդաց ձերոց, և ա՜մ սրբոց։ Ողջոյն տան
ձեզ՝ որ 'ի կողմանս իտալիացւոց են։ * Շ՜նորհք 25
ընդ ամենեսին ձեզ. ամէն։

Առ էբրայեցիս՝ գրեցաւ յիտալիայ 'ի ձեռն
տիմոթէայ։

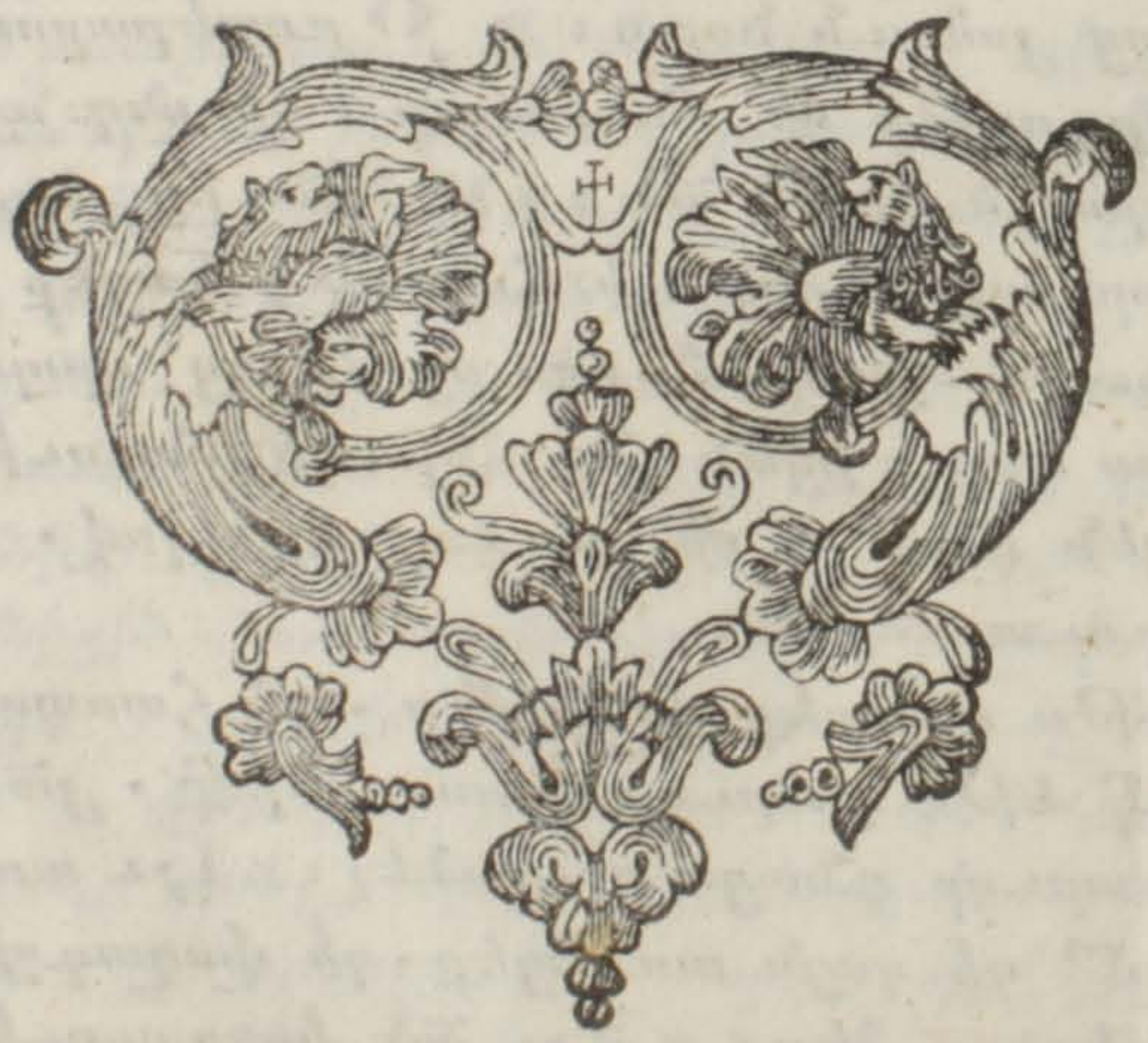

ԱՄՈՍ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յառաջաբանութիւն Ամոսի մարգարէի, զոր
ետես ի տեսլեան վասն Իսրայէլի, զերկուս ամս
2 յառաջ քան զերկրաշարժն, որ եղև յաւուրս Ոզիայ
արքայի Հրէից, եւ Երոբաամայ որդւոյ Յովասայ
արքայի Իսրայէլի։ * Եւ ասէ. Որոտասցէ Տէր ի Սիովն,
եւ ի Երուսաղէմ տացէ զձայն իւր, եւ սգասցին
3 հովիտք հովուաց, եւ չորասցի գագաթն Կարմելի։
* Այսպէս ասէ Տէր. Վասն երիս յանցանաց Դամասկոսի,
4 եւ վասն չորից՝ ոչ դարձուցից զնա. վասն զի
հարին զԳաղաադ երկաթիւ սայրաձեւիւ։ * Եւ
առաքեցից զկրակ ի տուն Ազայելի, եւ կերիցէ
5 զպալատս Ադադայ։ * Եւ զանցս Դամասկոսի
կործանեցից, եւ բարձից զբնակիչս ի հովտէ
Ադամայ, եւ զկալսն ի տանէ Եդեմայ. եւ գերեալ
գերեսցի ազգ Ասորեստանի, ասէ Տէր։
6 * Այսպէս ասէ Տէր. Վասն երիս յանցանաց Գազայ,
եւ վասն չորից՝ ոչ դարձուցից զնա. վասն զի
գերեցին գերութիւն ամենայն, զի մատնեսցեն
7 զնոսա Եդովմայ։ * Եւ առաքեցից զկրակ ի պարիսպս
Գազայ, եւ կերիցէ զպալատս նորա։
8 * Եւ բարձից զբնակիչս ի Ազովտոսէ, եւ զկալս
ի տանէ Ասկաղովնի, եւ դարձուցից զձեռն իմ
ի վերայ Եկրոնի, եւ կորիցէ մնացորդ
9 Փղշտացւոց, ասէ Տէր Տէր։ * Այսպէս ասէ Տէր.
Վասն երիս յանցանաց Տիւրոսի, եւ վասն չորից՝
10 ոչ դարձուցից զնա. վասն զի մատնեցին զամենայն

ԺՐ.

իւր· քանզի իբրև զծաղիկ խոտոյ անցցէ· * զի 11
ծագեաց արև հանդերձ խորշակաւ՝ և ցամաքե-
ցոյց զխոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկն նորա, և
կորեաւ վայելչութի՞ երեսաց նորա· նոյնպէս և
մեծատունն հանդերձ շահիւքն իւրովք թար-
շամեսցի։ * Երանեալ է այր որ համբերիցէ 12
փորձանաց· զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի· առ-
ցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւն սիրելեաց
իւրոց։
* Մի՛ ոք որ 'ի փորձուե՞ իցէ, ասիցէ՝ թէ յա՞յ 13
փորձիմ· զի ա՞ծ անփորձ է չարեաց· փորձէ նա
և ո՛չ զոք· * իւրաքանչիւրոք փորձի առ յիւրոցն 14
ցանկուե՞ց ձգեալ և պատրեալ։ * Ապա այնու- 15
հետև ցանկութի՞ն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի· և
մեղքն կատարեալ՝ զմահ ծնանին։ * Մի՛ խա- 16
բիք եղբա՛րք իմ սիրելիք· * զի ա՞մ տուրք բա- 17
րիք՝ և ա՞մ պարգևք կատարեալք 'ի վերուստ են
իջեալ առ 'ի հօրէն լուսոյ· յորում չի՛ք փոփո-
խումն՝ և կամ շրջելոյ ստո՛ւեր։ * Կամեցե՞լ ծնաւ 18
զմեզ բանի՛ ճշմարտութե՞ն՝ լինել մեզ պտուղ
ինչ ստացո՛ւածոց նորա։ * Գիտասջի՛ք ե՛ղբարք 19
իմ սիրելիք։ Եղիցի ա՞մ մարդ արագ առ 'ի լսել,
և ծանր առ 'ի խօսել, և ծանր առ 'ի բարկանալ։
Զի բարկուի՞ մարդոյ զարդարուի՞ ա՞յ ո՛չ գոր- 20
ծէ։ * Որով 'ի բա՛ց թօթափեալ զա՞մ աղտեղու- 21
թի՞ս և զյաւելո՛ւածս չարեաց, հեզուբ՞ ընդու-
նիջի՛ք զբանն ընդաբոյս· որ կարօղն է կեցու-
ցանել զոգիս ձեր։ * Լինիջի՛ք առնելիք բանին, 22
և մի՛ լսելիք միայն համարեսջիք զանձինս։ * Զի 23
թէ ոք լսօղ միայն իցէ բանին՝ և ոչ առնելի,
նման է նա մարդոյ, որ պշուցեալ հայիցի ընդ
երեսս իւր՝ որ ծնանիցին 'ի հայելւոջ· * զի 24

հայ-

հայեցեալ ետես զինքն՝ և զանց արար, և անդէն
25 մոռացաւ թէ որպիսի ոք էր։ * Իսկ որ յառ՝ել
'ի կատարեալ օրէնս ազատութ՝են հայիցի՝ և 'ի
նմին կացցէ, ո՛չ եղև նա լսօղ մոռացութ՝ն՝ այլ
առնելի գործոյն։ Նա՝ յառնելն իւրում լիցի
26 երանելի։ * Եթէ ոք կամիցի կրօնաւոր լինել՝
և ո՛չ սանձահարիցէ զլեզու իւր՝ այլ զբաղեցու-
ցանիցէ զսիրտն իւր, այնպիսւոյն վայրապար է
27 կրօնաւորութ՝ն։ * Կրօնաւորութ՝ն ս՝ք և անարատ՝
առ 'ի յ՝այ և 'ի հօրէ՝ այս է, այցելու լինել որբոց
և այրեաց 'ի նեղուն՝ իւրեանց, անարատ պահել
զանձն յաշխարհէ։

ԳԼ. Բ։

1 Եղբա՛րք իմ, մի՛ աչառութ՝ն ունիցիք զհաւատսն
2 տ՝ն մերոյ յի՝ քի՝, որ տ՝րն է փառաց։ * Եթէ
մտանիցէ 'ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ ունիցի մա-
տանի ոսկի և հանդերձս պայծառս, մտանիցէ
անդր և աղքատ ոք 'ի հանդերձս աղտեղիս,
3 * հայիցիք ընդ այն՝ որ ունիցի զհանդերձսն
պայծառս. և ասիցէք՝ եթէ դու նի՛ստ աստ
պատու՛ով. և ցաղքատն ասիցէք՝ եթէ յո՛տն կաց
դու այտի. կամ թէ՝ ե՛կ նի՛ստ առ պատու՛անդա-
4 նիս իմում։ * Ո՞չ խղճիցէք յանձինս՝ և լինիցիք
5 դատաւորք չարեացն խորհրդոց։ * Լ ու՛արո՛ւք
ինձ եղբա՛րք իմ սիրելիք, ո՞չ ապաքէն ա՝ծ ընտ-
րեաց զաղքատս աշխարհիս, որ են մեծատունք
հաւատովք, և ժառանգաւորք արքայութ՝ն՝ զոր
6 խոստացաւ սիրելեաց իւրոց։ * Եւ դուք ա-
նարգէք զաղքատս։ Ո՞չ մեծատունքն յաղթա-
հարեն զձեզ՝ և նոքա քարշեն զձեզ 'ի դատաս-
7 տան։ * Ո՞չ նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝

որ

որ կոչեցեալ է 'ի վերայ ձեր։ * Ապա թէ զօ- 8
րէնսն կատարիցէք զարքունականս ըստ գրոց,
եթէ սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո,
բարւոք առնէք։ * Իսկ եթէ աչառիցէք, մեղս 9
գործէք՝ յանդիմանեալք յօրինացն իբրև օրի-
նազանցք։ * Որ ոք զա՞մ օրէնսն պահիցէ, և միով 10
ի՞ւ իր ինչ գթիցէ, եղև ա՞մ օրինացն պարտապան։
* Օ՞ի որ ասացն՝ թէ մի՛ սպանանիցես, ասաց 11
թէ և մի՛ շնայցես. զի եթէ սպանանիցես ո՛չ՝
բայց շնայցես, եղեր յանցաւոր օրինացն։ * Այն- 12
պէս խօսեցարո՛ւք՝ և այնպէս արարէ՛ք, որպէս
զի ազատութե՞ օրինօքն իցէք դատելոց։ * Օ՞ի 13
անողորմ դատաստան լինելոց է այնմ, որ ո՛չ առ-
նիցէ զողորմութի՞. քանզի բարձրագլուխ պարծի
ողորմութի՞ առ դատաստանաւն։
* Օ՞ի՞նչ օգուտ իցէ եղբա՛րք իմ, եթէ ասի- 14
ցէ ոք հաւատս ունել՝ և գործս ո՛չ ունիցի. մի-
թէ կարիցե՞ն հաւատքն ապրեցուցանել զնա։
* Եթէ եղբայր ոք կամ քոյր՝ իցեն մերկ կամ 15
կարօտեալ աւուրն կերակրոյ, * ասիցէ ոք 'ի 16
ձէնջ ցնոսա. երթա՛յք խաղաղութ՞, ջեռարո՛ւք
և յագեցարո՛ւք. և տայցէք ո՛չ նց՞ զպէտս մարմ-
նոյն, զի՞նչ օգուտ իցէ։ * Սոյնպէս և հաւատք 17
եթէ գործս ո՛չ ունիցին, մեռեալ են առանձինն։
* Այլ թեր ևս ասիցէ ոք. եթէ դու հաւատս 18
ունիս՝ և ես գործս ունիմ. ցո՛յց ինձ զհաւատսն
քո առանց գործոց, և ես ցուցից քեզ 'ի գոր-
ծոցն իմոց զհաւատս։ * Դու հաւատաս՝ զի մի 19
է ա՞ծ, բարւոք առնես. և դևք հաւատան՝ և
սարսեն։ * Կամի՞ս գիտել ո՞վ մարդ սնոտի, զի 20
հաւատք առանց գործոց դատարկ են։ * Աբրա- 21
համ հայր մեր ո՞չ ապաքէն 'ի գործոց արդարա-
ցաւ՝

ցաւ՝ հանեալ 'ի սեղան զորդին իւր զիսահակ
22 պատարագ։ * Տեսանե՞ս՝ զի հաւատքն եղեն
գործակից գործոց նորա, և 'ի գործոց անտի
23 հաւատքն կատարեցան։ * Եւ կատարեցաւ
գիրն՝ որ ասէ. հաւատաց աբրահամ յա՞ծ, և
համարեցաւ նմա յարդարուի՞. և կոչեցաւ բա-
24 րեկամ ա՞յ։ * Տեսանէ՞ք՝ զի 'ի գործոց արդարա-
25 նայ մարդ՝ և ո՛չ 'ի հաւատոց միայն։ * Սոյնպէս
և բախաբ պոռնիկ՝ ո՞չ ապաքէն 'ի գործոց ար-
դարացաւ, ընկալեալ զլրտեսսն՝ և ընդ այլ ճա-
26 նապարհ արձակեաց։ * Զորօրինակ մարմին ա-
ռանց հոգւոյ մեռեալ է, սոյնպէս և հաւատք
առանց գործոց մեռեալ են։

ԳԼ. Գ.

1 Մի՛ բազում վարդապետք լինել եղբա՛րք իմ,
գիտասջի՛ք՝ զի մեծ դատաստան ընդունե-
2 լոց եմք. * քանզի բազում ինչ յանցանեմք ա-
մենեքեան։ Եթէ ոք բանի՛ ո՛չ յանցանիցէ՝
նա է մարդ կատարեալ, որ կարօղն է սանձա-
3 հարել զամենայն մարմին իւր։ * Տե՛ս զի ձիոց
սանձս 'ի բերան դնեմք՝ առ անսալոյ նոցա մեզ,
4 և զա՞մ մարմինս նց՞ նո՛ւաճեմք։ * Ա՛հաւասիկ և
նաւք ո՛րպիսի ինչ են, և 'ի սաստիկ հողմոց վա-
րին. և փոքր թևովն շրջին՝ յո՛ր կոյս և միտք
5 ուղղչին կամիցին։ * Սոյնպէս և լեզու փոքր ինչ
անդամ է՝ և մեծամեծս բարբառի. ահա և սա-
կաւ ինչ հուր զո՛րպիսի անտառս հրդեհէ։
6 * Եւ լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութե՞, լեզու
հաստատեալ է յանդամս մեր, որ զա՞մ մարմինն
ապականէ, և վառէ հրով զանի՛ ծննդեան, և
7 բորբոքեալ տոչորի 'ի գեհենի։ * Ամենայն բնու-
թի՞

թի՞ գազանաց՝ և թռչնոց և սողնոց և որ 'ի ծո-
վու են, հնազանդեալ է՝ և հնազանդի մարդկե-
ղէն բնութե՞ : * Բայց զլեզու մարդկան ո՛չոք 8
կարէ հնազանդել՝ զչարն և զանկարգ՝ և զլի թու-
նօք մահաբերին : * Նովաւ օրհնեմք զտ՞րն և 9
զհայր. և նովաւ անիծանեմք զմարդիկ՝ որ ըստ
նմանութե՞ ա՞յ արարան : * 'Ի նմին բերանոյ ելա- 10
նեն օրհնութի՞ք և անէծք. ո՛չ է պարտ եղբա՛րք
իմ այսմ այսպէս լինել : * Ա՞իթէ աղբիւր ան- 11
դստին 'ի միոյ անկանէն բղխիցէ՞ քաղցր և
դառն : * Ա՞իթէ մարթ ի՞նչ իցէ եղբա՛րք իմ՝ 12
թզենւոյ ձէթ բերել, կամ որթոյ թուզ, և ո՛չ
աղտաղտին տեղւոյ ջուր քաղցր առնել :
* Ո՞վ իցէ իմաստուն և հանճարեղ 'ի ձեզ, 13
ցուցցէ 'ի բարւոք գնացից զգործս իւր հեզու-
թբ՞ իմաստութե՞ն : * Բ՞պա եթէ նախանձ՝ և 14
դառնութի՞ և հակառակութի՞ ունիցիք 'ի սիրտս
ձեր, մի՛ պարծիք սուտ առնել զճշմարտութի՞ն :
* Ո՛չ է իմաստութի՞ս այս իջեալ 'ի վերուստ. այլ 15
երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ և դիւական : * Օ՞ի ուր 16
հեռ և նախանձ, անդ է անկարգութի՞ և ա՞մ իրք
չարք : * Իսկ վերին իմաստութի՞ն, նախ զի ս՞բ է՝ 17
ապա խաղաղարար, հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի ողոր-
մութբ՞ և պտղովք բարեաց, անխիղճ, առանց
կեղծաւորութե՞ : * Պտուղ արդարութե՞ խաղա- 18
ղութբ՞ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղա-
ղութի՞ :

ԳԼ. Դ :

Ուստի՞ պատերազմունք՝ և ուստի՞ կռիւք 'ի 1
ձեզ. ո՞չ յայսպիսի ցանկութե՞ց ձերոց՝ որ զօ-
րացեալ են յանդամս ձեր : * Ցանկանայք՝ և ո՛չ 2

ու-

ուն[ք] · ապանանէք և նախանձ[ք]՝ և ո՛չ կարո[ք]
հասանե[լ] · պատերազմի[ք] կռուի[ք]՝ և ոչ ունի[ք] · վա՛
3 զի ո՛չ խնդրե[ք] · * խնդրե[ք]՝ և ո՛չ առնու[ք] · վա՛
զի չարաչար խնդրե[ք] · զի անդէն ՚ի ցանկութի[ն]
4 ձե[ր] մսե[ա]ցի[ք] · * Ո՛ ընատօզք՝ ոչ գիտէ[ք]՝ զի
աե[ր] աշխարհի[ս] այսո[ր]իկ թշնամու[ն] է առա՛ծ ·
զի որ ոք կամիցի սիրե[լ] զաշխարհ՝ թշնամի առ՛
5 նէ զանձն իւր ա՛ծ · * կա՛մ թէ վայրապար կա՛
մարիցի՛ք՝ զոր աստ գիրն · առ նախանձ ինչ՝ ո՞
րո՞մ փափագէ հոգին՝ որ բնակեաց ՚ի մե՛զ ·
6 * ա՛ւել շնորհ[ս] ընդ[ու]՝ վասն որոյ ասէ · ա՛ր
ամբարտաւանից հակառա՛կ կա՛յ՝ ա՛յլ շնորհս
խոնարհաց ·
7 * Ընատանդեցարո՛ւք այսո՛հետև ա՛յլ՝ և կացէ՛ք
հակառա՛կ չարախօսին · և լեցի վախստական աս՛
8 ՚ի ձէնջ · * Ա՛երանեցարո՛ւք աս՛ուծ՝ և մերձեցէ՛
աս՛ձեզ · Սրբեցէ՛ք զձեռս մե՛ղաւորք՝ և ու՛ղի՛ղ
9 արարէ՛ք զսիրտս՝ երկմիտք · * Տա՛ռապեցարո՛ւք՝
սգացարո՛ւք և լացէ՛ք · ծա՛ղր ձեր ՚ի սո՛ւգ դարձ՛
10 ցի՛, և ուրախո՛ւն ձեր ՚ի տրտմո՛ւն · * Խոնարհե՛
ցարո՛ւք առաջի տե՛ն՝ և բարձրացուսցէ զձե՛զ ·
11 * Մի՛ բամբասէք զմիմեանս ե՛ղբարք՝ որ բամ՛
բասէ զեղբայր՝ կամ դատի զեղբայր իւր՝ զօ՛
րէնս բամբասէ՝ և զօրէնսն դատի · իսկ եթէ
զօրէնսն դատի՞ս՝ ո՛չ առնելի օրինացն ես՝ այլ
12 դատաւո՛ր · * Մի՛ ե՛ օրէնսդիրն և դատաւո՛ր՝ որ
13 կարօղն ե՛ փրկել և կորուսանել · * դու ո՞վ ես որ
դատիս զընկերն · Ա՛հաւասիկ են՝ որ ասեն ·
այսօր՝ և վաղիւ երթի՛ցուք յայս անուն քաղա՛՛ք՝
եղիցուք անդ տարի մի՝ վաճառեացուք՝ և շա՛՛
14 հեսցուք · * որ՛ ո՛չ գիտէք զվաղիւնն՝ * ո՞րպիսի
15 ինչ են կեա՛նք ձեր · զի խոհ՛ու մշուշ ե՛ք՝ որ աս՛՛

սակաւ մի երևեալ՝ և ապա ապականեալ. փո-
խանակ զի ասէիք՝ եթէ տ̄ր կամեսցի՝ և կեց-
ցուք, արասցուք զայս ինչ՝ կամ զայն: * Իւ 16
արդ՝ պարծիք յամբարտաւանուե՛ ձերում. ա-
մենայն ինչ այսպիսի պարծանք չարութե՛ են:
* Որոք գիտիցէ զբարին՝ և ո՛չ առնիցէ, մեղք 17
են նմա:

ԳԼ. Ե:

Արդ՝ այսուհետև մե՛ծատունք լացէ՛ք և ողբա- 1
ցէ՛ք 'ի վ̄ր թշո՛ւառուե՛ցն, որ գալոց են 'ի վ̄ր
ձեր: * Օ՛ի մեծութի՛դ ձեր յոչինչ է, և հան- 2
դերձք ձեր կերակուր ցեցոյ: * Արծաթ ձեր 3
և ոսկի ժանգահար, և ժանգ նոցա լիցի ձեզ 'ի
վկայութ՛ի, և կերիցէ զմարմինս ձեր. իբրև զհուր
գանձեցէք աւուրցն յետնոց: * Ահաւասիկ 4
վարձք մշակաց՝ որ գործեն զանդս ձեր առ ձեզ
են. զրկեալն 'ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք հնձո-
ղացն եհաս յականջս տ̄ն զօրուե՛ց: * Փափկա- 5
ցայք 'ի վ̄ր երկրի՝ և զբօսայք. սնուցէք զսիրտս
ձեր իբրև աւուր սպանման: * Օրկեցիք սպա- 6
նիք զարդարն, որ ո՛չ կայր ձեզ հակառակ:
* Երկայնամիտ լերուք եղբա՛րք իմ մինչև 'ի 7
գալուստն տ̄ն. ահա մշակ երկայնամտեալ սպա-
սէ պատո՛ւական պտղոյն երկրի, մինչև առցէ
զկանուխ և զանագան: * Երկայնամտեցէք և 8
դուք, և հաստատեցէ՛ք զսիրտս ձեր. զի գա-
լուստն տ̄ն մերձեալ է: * Մի՛ տրտմեցուցանէք 9
զմիմեանս ե՛ղբարք, զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ
դատաւորն առդուրս կայ: * Օրինակ առէ՛ք 10
ե՛ղբարք՝ չարչարանաց և երկայնմտուե՛ զմարգա-
րէսն, որ խօսեցան յանուն տ̄ն: * Ահաւասիկ 11
երա-

երանեմք համբերողաց. զհամբերութի՞ յովբայ
լուարուք և զկատարումն տ՞ն տեսէք. զի բազ-
մագութ է տ՞ր՝ և ողորմած։
12 * Յառաջ քան զա՞մ ինչ եղբա՛րք իմ, մի՛ երդ-
նուցուք՝ մի՛ յերկինս՝ մի՛ յերկիր՝ մի՛ յայլ ինչ
երդումն, այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո, և ոչն՝ ոչ.
զի մի՛ 'ի կեղծաւորութիւն ինչ անկանիցիք։
13 * Ո՞ շտանայցէ ոք 'ի ձէնջ, յաղօ՛թս կացցէ.
14 բերկրեսցի ոք, սաղմո՛ս ասասցէ։ * Հիւ՛անդա-
նայցէ ոք 'ի ձէնջ՝ կոչեսցէ՛ զերիցունս եկեղեց-
ւոյն՝ և արասցեն 'ի վ՞ր ն՞ր աղօթս, օծցեն իւղով
15 յանուն տ՞ն. * և աղօթքն հաւատովք փրկես-
ցեն զաշխատեալն, և յարուսցէ զնա տ՞ր. և ե-
թէ մեղս ինչ իցէ գործեալ՝ թողցի նմա։
16 * Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, և ա-
ղօ՛թս արարէք 'ի վ՞ր միմեանց՝ ո՞պ զի բժշկես-
ջիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոց
17 յօգնականութի՞։ * Իղիա մարդ էր իբրև զմեզ
չարչարելի. և յաղօթս եկաց՝ և ո՛չ տեղաց յերկիր
18 զերիս ամս և զվեց ամիս։ * Իւ դարձեալ եկաց
յաղօթս՝ և ետուն երկինք զանձրև՝ և բուսոյց
19 երկիր զպտուղ իւր։ * Իղբա՛րք իմ, եթէ ոք 'ի
ձէնջ մոլորիցի 'ի ճշմարտութե՞ ճանապարհէն և
20 դարձուսցէ ոք զնա. * գիտասցէ՛, զի որ դար-
ձուսցէ զմեղաւորն 'ի մոլորութե՞ ճանապարհէն
իւրմէ, փրկեսցէ զոգի իւր 'ի մահուանէ՝ և
ծածկեսցէ զբազմութի՞ մեղաց։

ԹՈՒՂԹԱ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵ ԶՅՑ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

(1) ԵՏՐՈՍ ԱՌԱՔԵԼԸ ԱՆՈՒՆ ՏԱՐԱՎ ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՍԱՑ ՅՈՐՄԷ ՅԱՅՏՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍ

’ի գովեսի և’ի փառս, և’ի պատիւ ’ի յայտնութեն
8 յիսուսի քրիստոսի * որ ոչն տեսեք՝ և սիրեցիք. ընդ որ
այժմ ոչ հայեցեալք՝ բայց հաւատացիք. և ուրա-
խ էք անճառ և փառաւորեալ խնդութիւնբ.
9 * ընկալեալ վախճառութեն հաւատոցն ձերոց զփր-
10 կութիւն հոգւոցն։ * Ոորմէ փրկութեն խնդրեցին
և քննեցին մարգարէքն. որք վասն որոյ ’ի ձեզ
11 լինելոց էին շնորհքն՝ մարգարէացային. * քննէ-
լին յորում և յորպիսի ժամանակի զուշակէր ’ի
նոսա հոգին քրիստոսի. որ նախ զչարչարանացն քրի
12 վիայէր՝ և յետ այնորիկ՝ զփառացն։ * Ոորոց և
յայտնեցաւ իսկ. զի ոչ ելէկ անձանց, այլ մեզ
մատակարարէին նոցին. որք այժմ պատմե-
ցան այնոսիկք, որ աւետարանեցինն ձեզ հոգ-
ւովն սրբով. որ առաքեցն յերկնից. զոր ցանկային
տեսանել գունեայ ընդ աղօտ հրեշտակք։
13 * Ոորով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուսարթա-
ցեալք լիով պնդութեամբ սպասեցէ՛ք հատելոցն ձեզ
14 շնորհաց ’ի յայտնութեն յիսուսի քրիստոսի, * իբրև զորդիս
հնազանդութեն. մի՛ կերպարանեալք առաջինն ձե-
15 րով անգիտութեն ցանկութիւք. * այլ ըստ սրբոյն
որ կոչեացն զձեզ՝ և դուք սբք յամենայն ձեր
16 լինիջի՛ք։ * Ոորն որոյ գրեալ է, եթէ երիսուք
17 սբ զի ես սբ եմ։ * Ոորու եթէ հայր կոչիցէ՛ք
զայն, որ առանց ակնառութեն դատէ ըստ իւրա-
քանչիւր գործոց. ապա երկիւղիւ զձերոցն
18 պանդխտութեն ժամանակս գնասջի՛ք։ * Ոիտասջի՛ք
զի ոչ ապականացու արծաթիւ եղինօք՝ և ոս-
կեղինօքն փրկեցարուք ’ի ձերոց ունայնութե հայ-
19 րենատուր գնացիցն. * այլ պատուական արեամբն
20 քի, իբրև անբիծ և անարատ գառին։ * Որ
յառաջ ծանօթն էր՝ նախքան զհիմնադրութե աշ-
խար-

խարհի · և երևեցաւ 'ի վախճան ժամանակաց վ՞ն
ձեր · * որք նովաւ հաւատացիք յա՞ծ՝ որ յարոյց 21
զնա 'ի մեռելոց, և ետ նմա փառս · զի հաւատքն
ձեր և յոյս իցեն յա՞ծ : * Զանձինս ձեր սրբել 22
հնազանդուբ՞ ճշմարտուե՞ն, յեղբայրսիրուե՞ ա-
ռանց կեղծաւորուե՞, 'ի ս՞բ սրտէ սիրել սերտիւ՛
զմիմեանս : * Ծնեալք վերստին ո՛չ յապակա- 23
նութե՞ սերմանէն · այլ յանապականացու՛էն,
կենդանի և մշտնջենական բանիւ՛ն ա՞յ : * Քան- 24
զի ա՞մ մարմին իբրև զխոտ է · և ա՞մ փառք մար-
դոյ իբրև զծաղիկ խոտոյ · խոտն ցամաքեցաւ՝
և ծաղիկն թօթափեցաւ : * Եւ բան տ՞ն մնայ 25
յաւիտեան · այսինքն է բանն, որ 'ի ձեզ աւե-
տարանեցաւ :

ԳԼ · Բ :

'Ի բաց թօթափել այսուհետև զա՞մ չարութի՞ 1
և զա՞մ նենդուի՞ և զկեղծաւորուի՞ս և զնա-
խանձ, և զա՞մ չարախօսութի՞ · * իբրև զարդի 2
ծնեալ մանկունս խօսունս · և անխարդախ կա-
թինն փափագիցէք · զի նովաւ աճիցէք 'ի փըր-
կութի՞ : * Եթէ ճաշակիցէք՝ զի քաղցր է տ՞ր : 3
* Առ որ մատուցեալ 'ի վէմն կենդանի, որ թէ- 4
պէտ 'ի մարդկանէ անարգեալ · այլ առ 'ի յա՞յ
ընտրեալ և պատու՛ական է · * և դուք իբրև 5
զվէմս կենդանիս շինիք տաճար հոգևոր · յանա-
րատ քահանայուի՞ մատուցանել զհոգևորն պա-
տարագս՝ հաճոյս ա՞յ, 'ի ձեռն յի՞ քի՞ : * Քանզի 6
կայ իսկ 'ի գրի · Թէ ահաւասիկ դնեմ 'ի սիոնի
վէմ ընտիր՝ գլուխ անկեան պատու՛ական, և որ
'ի նա հաւատասցէ՝ մի՛ ամաչեսցէ : * Ձեզ այ- 7
սուհետև հաւատացելոց է վէմ պատու՛ական ·

իսկ անհաւատիցն, վէմ զոր անարգեցին շինօղքն,
8 նա եղև գլուխ անկեան. * և վէմ գլորման և
վէմ դայթագղուե՛, որ գայթագղին ապստամ-
9 բեալք 'ի բանէն՝ յոր և եդանն: * Բ. Ա գուք
ազգ էք ընտիր, թագաւորուի՛, քահանայուի՛.
ազգ ս՛բ, ժողովուրդ սեպհական. ոպ՛ զի զձեր
առաքինուի՛ս նուի՛րիցէք այնմ, որ զձեզ 'ի խա-
10 ւարէն կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն: * Որք եր-
բեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժողովուրդ ա՛յ.
11 որք չողորմեալք՝ այժմ ողորմուի՛ գտիք: * Սի-
րելիք՝ աղաչեմ, իբրև զպանդուխտս և զնժդեհս
'ի բաց մերժել 'ի մարմնաւոր ցանկութե՛ցն, որ
12 զինուորին ընդդէմ ոգւոց. * զվարս ձեր 'ի մէջ
հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել. զի որով բամ-
բասիցեն զձեզ իբրև զչարագործս՝ 'ի բարւոք
գործոցն ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր առնիցեն
զա՛ծ յաւուրն այցելութե՛:
13 * Հնազանդ լերուք ա՛մ մարդկեղէն ստեղծ-
ուածոյ վասն տ՛ն. եթէ թագաւորի՝ իբրև ա-
14 ռաւել ումեք, * եթէ դատաւորաց՝ իբրև 'ի
նմանէ առաքելոց 'ի վրէժխնդրուի՛ չարագոր-
15 ծաց՝ և 'ի գովուի՛ բարեգործացն: * Զի այս-
պէս են կամք ա՛յ. բարեգործացն պապանձեցու-
16 ցանել զանզգամ մարդոյ զանգիտուի՛: * Իբրև
զազատս լինել՝ և մի՛ իբրև պատրուակ չարուե՛
ունել զազատութի՛ն. այլ իբրև ա՛յ ծառայք:
17 * Զամենեսեան պատուեցէ՛ք. զեղբայրսիրուի՛
սիրեցէ՛ք. յա՛յ երկերո՛ւք. զթագաւորս պատուե՛
18 ցէ՛ք: * Ծառայք հնազանդ լինել յա՛մի երկիւ-
ղիւ տերանց, ո՛չ միայն բարերարացն և հեզոց՝
19 այլ և կամակորացն: * Զի այս շնորհք յա՛յ են,
եթէ բարւոք ինչ մտօք տանիցի ոք վշտաց յա-
նի-

Եկրաւէ ։ * Վ՚անզի զի՞նչ է օրախտիք իցեն, եթէ 20
յորժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք, և համբերիցէք։
այլ թէ բարիս գործիցէք՝ չարչարիցիք՝ և համ-
բերիցէք, այն շնորհք յաչս ին ։ * Վ՚անզի՛ ի դոյն 21
իսկ կոչեցարուք · զի և քա՛ վանն ձեր մեռաւ,
և ձեզ եթող օրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հե-
տոց նորա · * որ ո՛չչն սուրբ մեղս, և ո՛չ գտաւ 22
նենգութի՛ ի բերան նորա · * որ բամբասեալ՝ և 23
ոչ փոխարէն բամբասէր · չարչարեալ՝ և ո՛չ պա-
հէր սպառնալիս · զայց իրաւամբք մատնէր դա-
տաւորին · * որ զմեր մեղս իւրով մարմնոյնն վե- 24
րացոյց ի խաչափայտն · զի լերցուք զերծեալք ի
մեղաց անտի, և իցեմք արդարութեն կենդանիցք ·
որոյ վէրօքն բժշկեցայք · * Վ՚անզի էիք իբրև 25
զոչխարս մոլորեալս · այլ այժմ դարձարուք առ
հովիւն և առեալոչ ոգւոց ձերոց ։

Կ·Ի· Կ·

Կնայիք և կանայք հնազանդ լինել արանց իւ- 1
եանց · զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք ի բա-
նէ անտի յաղագս կանանց գնացից, և առանց
բանին իսկ շահեսցին, * գիտեալ երկիւղիւ զձեր 2
պարկեշտ գնացս ։ * Որոց լինիցի՛ ոչ արտաքուստ 3
հիւսիւք և ոսկեհուռ ծամակալօք՝ կամ պատմու-
ձեալ զգեստուք զարդ · * այլ ծածուկ սրտին 4
մարդն · անեղծութիւքն հեզուե՝ և հանդարտուե
հոգւոյն, որ է առաջի Աստ բազմապատիկ ։
* Վ՚անզի այսպէս երբեմն և կանայք՝ որ յոյս 5
սպեալ էին յԱ՝ զարդարէին զանձինս հնազան-
դեալ իւրեանց արանց ։ * Ա՛ռ և սառայ զի հնա- 6
զանդ էր աբրահամու · և տէր իւր կոչէր զնա ·
որոյ եղէրուք դուք որդիք ։ զբարեգործ էին,
և

և ո՛չ կասկածէին՝ և ո՛չ 'ի միոջէ ինչ երկիւղէ ։
7 * Սոյնպէս և արք իմաստուբ՝ բնակեսցեն ընդ
նոսա · իբրև տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ
կանանց՝ իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կե-
նաց · զի մի՛ խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց ։
8 Եւ գլուխ ա՜մի , զի համամիտք իցէք՝ համակա-
րիք եղբայրասէրք՝ ազնուագութք խոնարհք ։
9 * Մ՝ի չար փոխանակ չարի հատուցանել , կամ
բամբասանս ընդ բամբասանաց · այլ զսորին հա-
կառակն՝ օրհնել , զի յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի
զօրհնութի՝ ժառանգիցէք ։
10 * Զի որ կամիցի զկեանս սիրել՝ և տեսանել
զաւուրս բարութե՛ , լռեցուսցէ՛ զլեզու իւր 'ի
չարուէ՛ , և զշրթունս իւր 'ի չխօսելոյ զնենգու-
11 թի՛ ։ * Խոտորեսցի՛ 'ի չարէ , և արասցէ՛ զբարի ·
խնդրեսցէ՛ զխաղաղութի՛ , և երթիցէ՛ զհետ նր՛ ։
12 * Զի աչք տ՜ն 'ի վերայ արդարոց , և ականջք
նր՛ յաղօթս նց՛ · երեսք տ՜ն 'ի վերայ չարագոր-
13 ծաց ։ * Եւ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ զձեզ , եթէ
14 դուք բարւոյն նախանձաւոր լինիցիք ։ * Բ.ՅԼ
թէ և չարչարիցիք և ս յաղագս արդարութե՛ ,
երանելի էք · բայց յերկիւղէ նց՛ մի՛ երկնչիցիք
15 և մի՛ խռովեսջիք ։ * Բ.ՅԼ զտ՜ր զնոյն զքս՝ ս՜բ
առնիջիք 'ի սիրտս ձեր ։ Պատրաստ իցէք տալ
պատասխանի ա՜մի որ խնդրիցէ զբանն · որ է վս՜
16 յուսոյն ձերոյ ։ * Բ.ՅԼ հեզութբ՝ և երկիւղիւ
ունիցիք բարս քաղցունս · զի որով չարախօսի-
ցեն զձէնջ՝ յամօթ լիցին՝ որք բամբասեն զձեր
17 բարւոք գնացս 'ի քս՜ ։ * Զի լաւ է բարեգոր-
ծաց , եթէ կամիցին ըստ ա՜յ կամացն չարչարիլ՝
18 քան չարագործացն · * զի և քս՜ միանգամ վասն
մեղաց 'ի վերայ ձեր մեռաւ , արդարն 'ի վերայ
անար-

անարդարոց · զի զձեզ մերձենացուսցէ առ ած ։
թէպէտ և մեռաւ մարմնով ՝ այլ կենդանի է
հոգւով ։ * Որով և ոգւոցն՝ որ էին ՚ի բանտին, 19
երթեալ քարոզեաց՝ * երբեմն ապստամբեալոցն, 20
յորժամ նեղէր նոցա երկայնմտութին յաւուրս
Նոյի · յորս տապանն կազմէր · յոր նուազունք՝
այսինքն ոգիք իբրև ութ ապրեցան ՚ի ջրոցն ։
* Որ և զձեզ ըստնմին օրինակի կեցուսցէ մկրտ 21
տութին · ոչ զմարմնոյ աղտն ՚ի բաց ընկենլով՝ այլ
զբարուք մտացն հանդէս առ ած ՚ի ձեռն յա-
րութեան Յի ք ի · * որ է ընդ աջմէ ած երթեալ 22
երկինս, ՚ի հնազանդեալ նմա հրեշտակաց և իշ-
խանութեց և զօրութեց ։

Գ.Լ. Ո.

· Ի ՚ի չարչարին մարմնով վասն մեր , և դուք ՚ի 1
նոյն միտս վառեցարուք · զի որ չարչարի
մարմնով՝ դադարէ ՚ի մեղաց · * զի մի՛ ևս ըստ 2
մարդկան ցանկութեց՝ այլ ըստ կամացն ած կեցցէ
զայլ և ժամանակն ։ * Անցեալ բաւական է ան- 3
ցեալ ժամանակն լինելոյ կամացն հեթանոսաց ,
որք գնային գիշերօք՝ ցանկութիք գինեհարու-
թիք անառակութիք արբեցութիք՝ անօրէն կռապաշտու-
թիք ։ * Որով օտարանան՝ ոչ ընդ ձեզ վազին 4
՚ի նոյն անկարգութիւնն զեղխութի , և հայհոյեն ։ * Որ 5
տացեն պատասխանի այնմ , որ ՚ի պատրաստին
ունի դատել զկենդանիս և զմեռեալս ։ * Եւ ՚ի 6
այն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է , զի դատեսցին
ցին ըստ մարդկան մարմնով՝ և կենդանի լինիցին
ըստ ած հոգւով ։ * Հասեալ է վախճան մեր- 7
ձեալ է · զգաստացարուք այսուհետև՝ և լերուք
զուարթունք յաղօթս ։ * Նախ քան զամ ամեր 8

սե՛րտ ունել ընդ միմեանս · զի սէր ծածկէ
9 զբազմութի՞ մեղաց ։ * Օտարասէ՛րք լինել ընդ
10 միմեանս առանց տրտնջելոյ ։ * Իւրաքանչիւրոք
որպէս և ընկալաւ շնորհս ինչ՝ 'ի միմեանս զնոյն
մատակարարել, իբրև զբարւոք հազարապետս
11 պէսպէս շնորհացն ա՞յ ։ * Եթէ ոք խօսեսցի՝
իբրև զա՞յ պատգամս · եթէ ոք մատակարարի-
ցէ՝ իբրև 'ի զօրուէ՞ զոր շնորհէ ա՞ծ · զի յա՞մի
փառաւորեսցի ա՞ծ 'ի ձեռն յի՞ քի՞, որում փառք
և զօրութի՞ յաւիտեանս ամէն ։
12 * Սիրելիք՝ մի՛ օտարոտի համարել զեռանդն
ինչ՝ որ 'ի փորձութի՞ ձեզ լինիցի, որպէս թէ
13 օտար ինչ իրք ձեզ դիպիցին ։ * այլ իբրև հա-
ղորդեալք քի՞ չարչարանացն՝ ուրա՛խ լինիջիք,
զի և 'ի յայտնութե՞ փառաց նորա ցնծացեալք
14 բերկրեսջիք ։ * Իսկ եթէ նախատիցիք և ս վասն
անու՛անն քի՞, երանելի էք · զի փառացն՝ և զօ-
րութե՞ անուն է, և ա՞յ հոգին 'ի վր՞ ձեր հան-
15 գուցեալ է ։ * Մի՛ ոք 'ի ձէնջ չարչարեսցի իբ-
րև զսպանօղ, կամ իբրև զգող, կամ իբրև զչա-
16 րագործ, կամ իբրև զօտարատեսուչ ։ * Ապա
եթէ իբրև զքրիստոնեայ՝ մի՛ ինչ ամաչեսցէ ·
այլ փառաւոր առնիցէ զա՞ծ անու՛ամբս այս-
17 ու՛իկ ։ * Օ՞ի ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դա-
տաստանին 'ի տանէն ա՞յ ։ զի եթէ նախ 'ի մէնջ ·
իսկ զի՛նչ կատարած այնոցիկ իցէ՝ որ ո՛չ հաւա-
18 նեցան ա՞յ աւետարանին ։ * Եւ եթէ արդարն
հազիւ՛ կեցցէ, իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն ո՞ւր
19 գտանիցի ։ * Որպէս զի որ չարչարիցին ըստ ա՞յ
կամացն, հաւատարիմ հաստչին աւանդեսցեն
զիւրեանց ոգիս բարերարութ՞բք ։

ԳԼ· Ե·

Զերիցունս այսուհետև աղաչեմ՝ իբրև երի- 1
ցակից՝ և վկայ չարչարանացն քի՞, որ և հան-
դերձեալ փառացն յայտնելոց հաղորդ· * արա- 2
ծեցէ՛ք՝ որ 'ի ձեզ հօտդ է աստուծոյ· վերա-
կացու լինել՝ մի՛ իբրև ակամայ՝ այլ կամաւ ըստ
աստուծոյ· մի՛ զօշաքաղութ՞ի, այլ յօժարութ՞ի·
* մի՛ իբրև տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրի- 3
նակ հօտին· * Զի յերևել հովուապետին՝ ըն- 4
դունիցիք զանթառամ փառացն պսակ· * Սոյն- 5
պէս և երիտասարդք հնազանդ լերուք ծերոց·
Ամենեքեան ընդ միմեանս զխոնարհութի՞ ունի-
ցի՛ք· զի ա՞ծ ամբարտաւանից հակառակ կայ,
տայ շնորհս խոնարհաց· * Խոնարհեցարո՛ւք 6
ընդ հզօր ձեռամբն աստուծոյ· զի զձեզ բարձ-
րացուսցէ 'ի ժամանակի· * Զամենայն հոգս 7
ձեր ընկեցէ՛ք 'ի նա, զի նա է՝ որ հոգայ վասն
ձեր·
* Արթո՛ւն լերուք՝ հսկեցէ՛ք, զի ոսոխն ձեր 8
սատանայ իբրև զառիւծ գոչէ, շրջի և խընդ-
րէ՝ թէ զո՛ կլանիցէ· * Որում 'ի դիմի հարկա- 9
նիցիք հաստատեալք հաւատովք· գիտասջի՛ք
զնոյն անցս չարչարանաց եղբայրութեան ձերոյ՝
յաշխարհի յանձինս կատարել· * Եւ ա՞ծ ա՞մ 10
շնորհաց՝ որ կոչեաց զձեզ յիւր 'ի յաւիտենա-
կան փառսն քի՞ւ յի՞ւ, որում փոքր մի եղերուք
չարչարակիցք, նա կազդուրեցուսցէ կարողա-
ցուսցէ հաստահիմն արասցէ· * Նմա իշխանութի՞ 11
և փառք յաւիտեանս ամէն· * 'Ի ձեռն սիղուի՛ 12
անոսի հաւատարիմ եղբօր, որպէս կարծեմ՝
փոքր 'ի շատէ գրեցի առ ձեզ մխիթարել· և 'ի

վե-

վերայ սորին վկայել · զի և այս ճշմարիտ շնորհք
13 աստուծոյ են՝ յոր հաստատեալ կայցէք ։ * Ողջոյն
տայ ձեզ՝ որ 'ի բաբելոն ընտրելակից եկեղեցին
14 է · և մարկոս որդի իմ ։ * Ողջոյն տաջիք միմեանց
'ի համբոյր սրբութեան ։ Խաղաղութիւն ընդ ձեզ
ամենեսին , որ էք 'ի քս յս · ամէն ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

Շ ՄԱՒՈՎ ՆՊԵՏՐՈՍ ԾԱ- 1
ռայ և առաքեալ յի՛ քի՛, որոց հանգի-
տապատիւ՛ մեզ հասէքդ հաւատոց յարդարուի՛
ա՛յ մերոյ և փրկչին յի՛ քի՛: * Շ նորհք ը՛ ձեզ՝ 2
և խաղաղուի՛ բազմասցի գիտուբ՛ն ա՛յ՝ և յի՛ քի՛
տ՛ն մերոյ: * Որպէս ա՛մ ինչ մեզ՝ իւրոյ ա՛ծեղէն 3
զօրութե՛ն առ 'ի կեանս և յա՛ծպաշտուի՛ շնոր-
հեալ. 'ի ձեռն գիտուե՛ այնորիկ, որ կոչեացն
զմեզ յիւր 'ի փառսն և 'ի վայելչուի՛: * Որով 4
մեծամեծքն և պատուական աւետիք պարգևե՛լ
են մեզ. զի նոքիմբք ա՛ծեղէն բնուե՛ն լինիցիմք
հաղորդակիցք, փախուցեալք 'ի ցանկուե՛ց աշ-
խարհիս և յապականուե՛ց: * Եւ սմին այսմիկ 5
զա՛մ փոյթ 'ի մէջ առեալ՝ ձերովք հաւատովքն
մատակարարեսջիք զառաքինուի՛, և առաքինու-
թբ՛ն զգիտուի՛, * և գիտուբ՛ն զժուժկալուի՛, 6
և ժուժկալուբ՛ն զհամբերուի՛, և համբերուբ՛ն
զա՛ծպաշտուի՛, * և ա՛ծապաշտուբ՛ն զեղբայր-
ոի-

8 սիրուէ, և եղբայրասիրութեն զսէր։ * Այսոսիկ
ձեր յանձին կայլեալ և՛ սոյն յաճախեալ, ոչ
դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստատեցեն՝ ի
9 ճն մեզոյ յի քի գիտութեն։ * Զոր ոչն կոյր
սոքա մերձ, կոյր է և զաչացու. ի մոռացօնս
դարձուցեալ զսրբուէ առաջնոց իւրոցն յան-
10 ցանաց։ * Վասն որոյ եղբարք՝ առաւել փու-
թասջնք՝ զի բարեացն գործովք հաստատուն
զձեր կոչուճն, և զընտրուէ պահիցէք։ Այս
11 արարեալ՝ ոչ երբէք յանցանիցէք. * զի այսպէս
առատապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ՝ ի յաւիտենա-
կան արքայուէն ճն մերոյ և փրկչին յի քի։
12 * Վասն պատրաստիցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցա-
նել վասն սոցին առաւել և գիտակացն և հաս-
տատելոցն՝ եկեալ հասեալ ճշմարտութեանն։
13 * Արդեն իրաւունս համարիմ մինչդեռ եմ՝ ի
մարմնի աստ՝ զարթուցանել զձեզ յիշատակօք։
14 * Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մերկա-
նալ յինէն մարմնոյս. որպէս և տէր մեր յի քս
15 եցոյց ինձ։ * Եւ փութամ ճեպիմ միշտ զձեզ
յորդորել. զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխար-
16 հէս՝ առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ։ * Արդեն
ոչ եթէ պաճուճեալ ինչ առասպելոյց գհետս ել-
թեալ ցուցաք ձեզ զճն մերոյ յի քի զգօրութիւնն
և զգալուստն. այլ մեզէն եղեալ ականատեսք նո-
17 ճեծութենն։ * Արդեն առեալ յճն և՛ հօրէ
զփառս և զպատիւ. եկեալ յայնպիսի բարբա-
ռոյ՝ և՛ ասէ վայելչաւէ փառաց անտի. եթէ դա-
18 ն որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ ես հաճեցայ։ * Եւ
զայս բարբառս մեք իսկ լուաք եկեալ յերկնից՝
19 որ ընդ նմա իսկ էաք՝ ի սուբ լերինն։ * Եւ ու-

որում եթէ անասցէք՝ քարուժք առնէք · իբրև
ճրագ՚ի՝ որ տայցէ լոյս ՚ի խաւարչային տեղւոջ,
մինչև առնն լուսաւորեսցէ, և արուսեակն ծա-
գեսցէ ՚ի սիրտս ձեր ։
*Նայց նախ այսմ գիտակ լինիջիք · զի ամ մար 20
գարէութիւն իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի ։
*Զանգի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան առա- 21
մարգարէութի՛ն երբեք , այլ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ
հրեալք՝ խօսեցան մարդիկ Յայ ։

ԳԼ· Ը ։

Լինէին և սուտ մարգարէք ՚ի ժողովրդեանն՝ 1
որպէս և ՚ի ձեզ լինելոցին սուտ վար-
դապետք · որք սպրդեալ մուծանեն հերձուածս
կորստեան , և զերս՝ որ զնեաց զինուսա ուրացեալ
ածեն ՚ի վերայ անձանց զարագահան կորուստ ։
*Եւ բազումք անկեալ երթիցին զհետ նոցա 2
անառակութեանցն · վասն որոյ ճշմարտու-
թիւն ճանա-
պարհ հայհոյեսցի ։ *Եւ սուտ խրատու՛ք մատուցանելո՛ն 3
քանիւք առնիցին զձեզ վաճառանդ ։ որոց դա-
տաստանն ՚ի բնէ ոչ դադարիանայ , և կորուստն
նոցա ոչ նիրհեսցէ ։ *Օ՛ի եթէ ՚ի հրեշտական 4
յանցուցեալսն ոչ խնայեաց , այլ խաւարին
կապանօք արկեալ ՚ի տարտարոսն՝ եւս պահել ՚ի
դատաստան ։ *Եւ ոչ ՚ի սկզբանն աշխարհի 5
խնայեաց · քան զուրհերորդն զնոյ՝ զարդարու-
քեան քարոզ պահեաց ՚ի ջրհեղեղ աշխարհի՝ ամբա-
րշտից ածել ։ *Եւ զքաղաքս սոդովմացւոցն 6
և գոմորացւոց դարձուցեալ յայծխուն՝ դատե-
ցաւ , օրինակ առ յետս ամբարշտելոցն կացու-
ցանէր ։ *Եւ զարդարն զղովս ձանձրացեալ 7
յանկարգ գիջուԹենէն գնացից վերկեաց · *քան-

զի ականատես և ականջալուր արդարն քնա-
կեալ 'ի մէջ նոցա, օր ըստ օրէ զիւր ՝ն ոգիսն
նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր։
9 *Դիտէ տ՝ր զա՝ծապաշտս փրկել 'ի փորձուէ՝,
և զանիրաւս պահել 'ի տանջանս աւուրն դա-
10 տաստանի. *մանաւանդ՝ որ զհետ մարմնոյ պըղ
ծալից ցանկուե՝ց իցեն երթեալ. արհամարհօղք
տէրութե՝ն՝ ժպիրհք յանդգունք՝ չզանգիտեն
11 զփառսն հայհոյել։ *Ուր հրեշտակք զօրութի՝
և կարողութի՝ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն
զնոքօք 'ի տ՝նէ զհայհոյութե՝ն դատաստան։
12 *Ա.յլ սոքա իբրև զանխօս անասունս ը՝ քնա-
ծին բարուցն յեղծումն և յապականութի՝ որոց
չենն գիտակ, հայհոյեն յապականուե՝ իւրեանց,
13 և ապականեսցին՝ *տանջեալք 'ի վարձուց անի-
րաւուե՝. որ ցանկութի՝ զաւուրն փափկութի՝ հա-
մարին. բծկանք արատաւորք՝ փափկացեալք 'ի
պատիրս իւրեանց. լեալ ձեզ խրախճանակիցք։
14 *Ա.չս ունին հանգոյնս պոռնկաց՝ անդադարս
'ի մեղաց, պատրեն զանձինս յողդողդաց. որ
ունին սիրտ հարեալ զագահուե՝, մանկունք ա-
15 նիծից։ *Թողեալ զուղորդ ճանապարհն՝ մոլո-
րեցան. զհետ երթեալ ճանապարհին բաղաամայ
16 բէովրեան՝ զվարձս անիրաւուե՝ սիրեցին։ *որ
կշտամբանս իւրոյ անօրէնութե՝ն ստացաւ զէշն
անխօսուն. մարդկեղէն բարբառովն բարբա-
17 ռեալ՝ արգել զմարգարէին զանօրէնութի՝։ *Ա.յս-
պիսիքն են աղբիւրք անջրդիք՝ և մէգք վարեալք
'ի մրրկէ. որոց աղջամուղջք խաւարին յաւի-
18 տեան պահեալ կան։ *Ք.անզի մեծաբանս սնո-
տեաց բարբառեալ պատրեն գիջուբ՝ք ցանկուբ՝ք
մարմնոյ զայնոսիկ՝ որ ստոյգն փախչիցին յայն-
ցա-

ցանէ՝ որ ՚ի մոլորութենէն շրջեցին · * Նոցա ազա- 19
տութի՛ խոստանան, և ինքեանք ապականութենէն
ծառայք են · զի որով ՚ի՛նչ յաղթեցեալ ոք, նորին
և ծառայ է: * Ո՛չ եթէ վախուցեալք ՚ի պըղ 20
ծութեց աշխարհի գիտութե՛ն Տեառն մերոյ և փրկչին
Յի՛ք՝ և դարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատե՛ր-
ցին՝ եղեւ նոցա վախճանն չար քան զառաջինն:
* Ո՛չ լաւ էր նոցա՝ եթէ ընդա՛ւ իսկ չէ՛ր ծա- 21
նուցեալ զարդարութենէն ճանապարհն · քանզի
ծանեան՝ և յետս կացին ՚ի նը՛ա պատուիրանէն՝
որ նոցա աւանդեցաւ: * Նմա՛կեալ ՚ի դէպ նոցա ճշմա- 22
րիտ առակին զպօռնութե՛ , եթէ շուն դարձեալ
անդրէն ՚ի վախած իւր, և խոզ լուա՛ցեալ՝ ընդ
սիրմր թաւալեալ:

ԳԼ. Բ.

Ա՛յս ՁԵզ սիրելիք՝ երկրորդ թուղթ գրեմ. 1
ոորով զարթուցից ՚ի յիշատակ զՁ՛նաւտուտն
միտս Ձեր · * յիշել զյառաջագոյն ասացեալ 2
պատգամն ՚ի սրբոց մարգարէից և յառաքելոցն
Ձերոց, զպատուի՛րա նո՛ւ և վրկչին: * Նա՛խ 3
նախ գիտասջիք , զի յաւուրս յետինս եկեսցեն
արհամարհօղք՝ ըստ սեփականաց ցանկու-
թեանց գնացեալն: * և ասիցեն՝ ո՞ր է նա աւետիք 4
գալստեան նո՛ր · զի յորմէ հետէ հարքն նընջեցին՝
ամենայն նոյնպա՛ս կաց ՅՆոց խաղբանէ արարածոց:
* Ո՛չ զայն մոռացեալ լինել Նո՝ր՝ որ գոյին կամին· 5
եթէ երկինք եղեն ՚ի սկզբանէ՝ և երկիր ՚ի ջրոյ,
և ջրո՛վք հաստատեալ բանիւն Ա՛ստ· * վո՛ւ որոյ եղե՛ 6
ցեն աշխարհք ջրհեղեղեալս ապականեալ՝ կորեա՛ւ:
* Ո՛չ այժմ երկինք և երկիր նոքին բանիւ զան- 7
ձեալ են · հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի՝ և
կոր-

8 կորստեան ամբարիշտ մարդկան ։ * Եւ այս եւս
մի՛ լիցի ՚ի ձէնջ ծածկեալ սի՛րելիք, զի մի օր տ̄ն
իբրեւ զհազար ամ է, եւ հազար ամ իբրեւ զմի օր ։
9 * Ո՛չ յամեցուսցէ տ̄ր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք
յամր համարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ.
քանզի ո՛չ կամի՝ եթէ ոք կորիցէ. այլ զամենե-
ցուն հասանել յապաշխարութի ։
10 * Այլ եկեսցէ օր տ̄ն իբրեւ զգող. յորում եր-
կինք տագնապաւ անցցեն, եւ բնութիք հրով կի-
զեալ լուծցին, եւ երկիր՝ եւ որ ՚ի նմա գործք
11 գտանիցին ։ * Եւ ՚ի լուծանել այսպ̄ս այսր տ̄մի,
ո՞րպիսի ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել. այլ ս̄ք եւ
12 տ̄ծապաշտ կարգաւ ակնունել, * եւ փութալ
հասանել գալստեան աւուրն տ̄ն. յորում եր-
կինք հրայրեացք լուծանիցին, եւ բնութիք հըր-
13 դեհ̄ել հալիցին ։ * Նորոյ երկնից՝ եւ նորոյ երկրի
ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք, յորս
14 արդարութի̄ն բնակէ ։ * Ա՛ն որոյ սի՛րելիք՝ այսո-
ցիկ սպասեալ, փո՛յթ յանձ՛ին ունիջիք՝ անբիծք
15 եւ անարատք գտանել նմա ՚ի խաղաղութի̄. * եւ
զտ̄ն երկայնմտութի̄ն՝ փրկութի̄ համարիջի՛ք ։ Զոր
օրինակ եւ սիրելի եղբայրն մեր պօղոս՝ ըստ շնոր-
16 հելոյ իմաստութ̄ն նմա յս̄ոյ՝ գրեաց ձեզ. * ոպ̄
եւ յա̄մ իսկ թուղթսն խօսի վ̄ս այսոցիկ. յորս
գտանի ինչ ինչ դժուարիմաց, զոր անուսմունքն
եւ յողդողդքն կամակորեն. ոպ̄ եւ զա̄մ իսկ գիրս
17 առ իւրեանց անձանցն կորուստ ։ * Դուք այ-
սուհետեւ սի՛րելիք՝ իբրեւ զկանխագէտս զգու-
շասջի՛ք, զի մի՛ անառակ մոլորութ̄ն զգածեալք՝
18 անկանիջիք յաստեաց հաստատութ̄ն ։ * Աճեցէ՛ք
շնորհօք եւ գիտութ̄ն տ̄ն մերոյ եւ փրկչին յի̄ քի̄ ։
Նմա փառք՝ եւ այժմ, եւ յօրն յաւիտենից. Ամէն ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ՈՐԷՐՆ ԻՍԿՉՐԱՆԷ. 1
զորմէ լուաքն՝ որում ականատեսն իսկ եղ-
եաք. ընդ որ հայեցաքն, և ձեռք մեր շօշափեցին
'ի վր̄ բանին կենաց։ * Եւ կեանքն յայտնեցան, 2
և տեսաք՝ և վկայեմք և պատմեմք ձեզ զյաւի-
տենական կենացն, որ էր առ հօր՝ և երևեցաւ
մեզ։ * Զոր տեսաքն և լուաք՝ պատմեմք և 3
ձեզ, զի և դուք հաղորդութի՞ ունիցիք ընդ մեզ.
և մեր հաղորդութի՞ն իցէ ընդ հօր՝ և ընդ որդւոյ
իւրում յի՞ քի՞։ * Եւ զայս գրեմք ձեզ, զի ձեր 4
ուրախութի՞ն կատարեալ լիցի։ * Եւ այս են ա- 5
ւետիքն՝ զոր լուաք առ 'ի նմանէ՝ և պատմեմք
ձեզ. զի ա̄ծ լոյս է, և խաւար 'ի նմա չի՛ք և ո՛չ
մի։ * Եթէ ասիցեմք եթէ հաղորդութի՞ ունիմք 6
ընդ նմա՝ և 'ի խաւարի շրջիցիմք, ստեմք՝ և ոչ
առնեմք զճշմարտութի՞ն։ * Իսկ եթէ ընդ լոյս 7
գնայցեմք՝ որպէս և նա լոյս է, հաղորդութի՞ ու-
նիմք ընդ միմեանս. և արիւնն յի՞ որդւոյ նորա

սըր-

8 սրբէ զմեզ յա՜մ մեղաց ։ * Եթէ ասիցեմք՝ եթէ
մեղս ինչ մեք ո՛չ ունիմք , զանձինս խաբեմք · և
9 ճշմարտուի՜ 'ի մեզ ո՛չ գոյ ։ * Բպա եթէ խոստո-
վան լինիցիմք զմեղս մեր , հաւատարիմ է նա՝ և
արդար առ 'ի թողուլ զմեղս մեր , և սրբել զմեզ
10 յա՜մ անիրաւութէ՜ ։ * Եւ եթէ ասիցեմք՝ եթէ
ոչինչ մեղաք , սուտ առնեմք զնա · և բան նորա
ո՛չ է 'ի մեզ ։

ԳԼ · Բ ։

1 Որդեակք իմ , զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղիցէք ·
և եթէ մեղիցէ ոք , ունիմք բարեխօս առ ա՜ծ
2 զյ՜ս քս՝ զարդարն՝ և զանարատ ։ * Եւ նա է
քաւուի՜ մեղաց մերոց · և ոչ եթէ մերոցն միայն՝
3 այլև ա՜մ աշխարհի ։ * Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ ե-
թէ ծանեաք զնա , եթէ զպատո՛ւիրանս նորա
4 պահիցեմք ։ * Որ ասիցէ՝ եթէ ծանեայ զնա , և
զպատո՛ւիրանս նր՜ ո՛չ պահիցէ , սուտ է՝ և ճշմար
5 տութի՜ 'ի նմա ո՛չ գոյ ։ * Իսկ որ պահիցէ զբան
նորա , արդարև 'ի նմա կատարեալ է սէրն ա՜յ ։
6 այսո՛ւիկ ճանաչեմք՝ եթէ 'ի նմա եմք ։ * Որ ա-
սիցէ 'ի նմա բնակել , այնպէս պարտի գնալ՝ ո՜պ
և նայն գնաց ։
7 * Սի՛րելիք՝ ո՛չ եթէ նոր ինչ պատո՛ւիրան գրեմ
ձեզ , այլ զհին պատո՛ւիրանն՝ զոր 'ի սկզբանէ
ունէիք · և հին պատո՛ւիրան՝ բանն է զոր լո՛ւա-
8 րուք ։ * Դարձեալ նոր պատո՛ւիրան գրեմ ձեզ՝
որ է ճշմարտի՛ 'ի նմա՝ և 'ի ձեզ · զի խաւարն
անցանէ , և լոյսն ճշմարիտ արդէն իսկ երևի ։
9 * Որ ասէ եթէ 'ի լոյսն իցէ՝ և զեղբայր իւր
10 ատիցէ , սուտ է՝ և 'ի խաւարի է տակաւին ։ * Որ
սիրէ զեղբայր իւր , 'ի լոյս բնակէ՝ և գայթագ-
ղու-

ղութի՞ 'ի նմա չիք։ * Իսկ որ ատեայ զեղբայր 11
իւր՝ 'ի խաւարի է, և ընդ խաւար շրջի. և ո՛չ
գիտէ յո՛ երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչս
նր՞։ * Գրեմ ձեզ ո՛րդեակք՝ զի թողեալ են ձեզ 12
մեղքն ձեր վասն անու՛անն նր՞։ * Գրեմ ձեզ 13
հա՛րք՝ զի ծանեայք դուք զայն՝ որ 'ի սկզբանէն
է։ Գրեմ ձեզ ե՛րիտասարդք՝ զի յաղթեցիք
դուք չարին։ * Գրեցի ձեզ մանկունք՝ զի ծա- 14
նեայք դուք զհայրն։ Գրեցի ձեզ հա՛րք՝ զի
ծանեայք դուք զայն որ 'ի սկզբանէն է։ Գրե-
ցի ձեզ ե՛րիտասարդք՝ զի էք դուք հզօրացե՛լք՝
և բանն ա՜յ 'ի ձեզ բնակէ, և յաղթեցիք դուք
չարին։ * Մի՛ սիրէք զաշխարհ՝ և մի՛ որ ինչ 15
յաշխարհի է։ * Եթէ ոք սիրէ զաշխարհ, ո՛չ 16
է 'ի նմա սէր հօր. զի ա՜մ որ ինչ յաշխարհի է՝
ցանկութի՞ է մարմնոյ, և ցանկութի՞ է աչաց, և
ամբարտաւանութի՞ աստի կենացս. որ ո՛չ է առ 'ի
հօրէ՝ այլ յաշխարհէ աստի է։ * Եւ աշխարհս 17
անցանէ՝ և ցանկութի՞ նր՞. իսկ որ առնէ զկամս
ա՜յ՝ մնայ յաւիտեան։
* Ո՛րդեակք յետին ժամանակ է, և ո՜պ լու՛ա- 18
րուք՝ եթէ նեռն գալոց է, և արդէն իսկ նե-
ռինք բազումք եկե՛լ են, որով մարթեմք իմանալ՝
եթէ յետին ժամանակ է։ * Ա՛ռ 'ի մէնջ ելին, 19
այլ ո՛չ էին 'ի մէնջ. զի եթէ 'ի մէնջ էին՝ ապա
առ մեզ մնային. այլ զի յայտնի լինիցին՝ եթէ ո՛չ
էին ամենեքին նոքա 'ի մէնջ։ * Եւ դուք օծու- 20
թի՞ ունիք առ 'ի սրբոյն, և գիտէք ամենեքին։
* Ո՛չ գրեցի ձեզ՝ եթէ ո՛չ գիտէք զճշմարտութի՞ն, 21
այլ թէ գիտէք զնա. և թէ՝ զի ա՜մ ստութի՞ ո՛չ է
'ի ճշմարտութի՞ անտի։ * Իսկ ո՞ իցէ սուտ, եթէ 22
ոչ՝ որ ուրանայ եթէ յս՜ չէ՛ քս՜ն։ Նա իսկ է
նեռն,

23 նեռն, որ ուրանայ զհայր և զորդի։ * Ամենայն
որ ուրանայ զորդի, և ո՛չ զհայր ընդունի. իսկ
որ խոստովանի զորդի, նա և զհայր ընդունի։
24 * Դուք՝ զոր լո՛ւարուքն իսկզբանէ՝ 'ի ձեզ բնա-
կեսցէ. զի եթէ 'ի ձեզ բնակեսցէ՝ զոր իսկզբա-
նէն լո՛ւարուք, և դուք յորդի և 'ի հայր բնա-
25 կեսջիք։ * Եւ այս են աւետիքն՝ զոր աւետա-
րանեաց նա մեզ՝ զկեանս յաւիտենականս։
26 * Զայս գրեցի ձեզ, զի մի՛ ոք զձեզ մոլորե-
27 ցուցանիցէ։ * Եւ դուք օծուի՞ն՝ զոր ընկալա-
րուք 'ի նմանէ՝ բնակեսցէ 'ի ձեզ. և չէ՛ ինչ պի-
տոյ՝ թէ ոք զձեզ ուսուսցէ, այլ ո՞պ զի նորա
օծուի՞ն ուսուցանիցէ զձեզ վ՞ո ա՞մի. և ճշմա-
րիտ է՝ և չէ՛ սուտ. և ո՞պ ուսոյցն զձեզ, կայք 'ի
28 նմա։ * Եւ այժմ ո՛րդեակք՝ կացէ՛ք 'ի նմին. զի
եթէ յայտնեսցի, ունիցիմք համարձակուի՞, և
մի՛ ամաչեսցուք 'ի նմանէ 'ի գալստեանն նորա։
29 * Զի եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա. ի-
մասջի՛ք՝ եթէ ա՞մ որ առնէ զարդարուի՞ առ 'ի
նմանէ է ծնեալ։

ԳԼ. Դ։

1 Տեսէ՛ք՝ ո՞րպիսի սէր շնորհեաց մեզ հայր. զի
որդիք ա՞յ կոչեսցուք և մեք։ վասն այսորիկ
աշխարհ ո՛չ ճանաչէ զմեզ՝ քանզի ո՛չ ծանեաւ
զնա։
2 * Սի՛րելիք՝ այժմ որդիք ա՞յ եմք, և չևև՛ս է յայտ՝
եթէ զի՛նչ լինելոց իցեմք. գիտեմք՝ զի յորժամ
նա յայտնեսցի՝ նման նմա լինելոց եմք, զի տե-
3 սանելոց եմք զնա՝ ո՞պ և էն։ * Եւ ա՞մ որ ունի
զայս յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն իւր՝ ո՞պ և նայն
4 ս՞բ է։ * Ամենայն որ զմեղս գործէ, նա և զա-
նօ-

նօրէնութիւն առնէ, և ինքն իսկ մեղքն անօ-
րէնութիւն է։ * Եւ գիտեմք՝ զի նա յայն 5
սակս յայտնեցաւ՝ զի զմեղս բարձցէ, և 'ի նմա
մեղք ո՛չ են։ * Ամենայն որ 'ի նմա է հաստա- 6
տեալ՝ ո՛չ մեղանչէ. և ա՜մ որ մեղանչէ, ո՛չ ետես
զնա՝ և ո՛չ ծանեաւ զնա։ * Մանկունք՝ մի՛ ոք 7
զձեզ խաբեսցէ. որ առնէ զարդարութիւն,
արդար է՝ որպէս և նայն արդար է։ * Եւ որ 8
առնէ զմեղս՝ 'ի սատանայէ է, զի իսկզբանէ սա-
տանայ մեղանչէ. վ՜ս այսորիկ յայտնեցաւ որդին
ա՜յ՝ զի լուծցէ զգործս սատանայի։ * Ամենայն 9
որ յա՜յ է ծնեալ՝ մեղս ո՛չ առնէ, զի սերմն նորա
'ի սմա մնայ. և ո՛չ կարէ մեղանչել, զի յա՜յ է
ծնեալ։ * Այսու՛իկ յայտնի են 'ի միմեանց որ- 10
դիք ա՜յ՝ և որդիք սատանայի։
Ամենայն որ ո՛չ առնէ զարդարութիւն՝ չէ նա
յա՜յ, և որ ո՛չ սիրէ զեղբայր իւր. * զի այս է 11
պատու՛իրանն՝ զոր լու՛արուք իսկզբանէ՝ զի սի-
րեսցուք զմիմեանս։ * Ո՛չ որպ՜ կայէնն 'ի չարէ 12
անտի էր՝ և սպան զեղբայրն իւր, և յո՞ր սակս
սպան զնա. զի իւր գործքն չար էին, և եղբօրն
բարիք։ * Եւ մի՛ ինչ զարմանայք ե՛ղբարք, եթէ 13
աշխարհ զձեզ ատեայ։ * Մեք գիտեմք՝ զի փո- 14
խեցաք 'ի մահու՛անէ 'ի կեանս, քանզի սիրեմք
զեղբարս. իսկ որ ոչն սիրէ, անդէն 'ի մահուն
մնայ։ * Ամենայն որ ատեայ զեղբայր իւր՝ մար- 15
դասպան է. և գիտէք՝ զի ա՜մ մարդասպան ո՛չ
ունի կեանս յաւիտենականս յանձին հաստա-
տեալ։ * Այսու՛իկ գիտացաք զսէրն (ա՜յ). զի նա 16
զանձն իւր եդ վասն մեր. և մեք վասն եղբարց
մերոց պարտիմք դնել զանձինս։ * Որ ունիցի 17
զկեանս ինչ զաշխարհիս՝ և տեսանիցէ զեղբայր
իւր

իւր կարօտեալ իմիք՝ և վասկից ձգումն իւր
առ ի նմանէ, զկնի սէրն առաջադոյ ի նմա
լիցէ բնակել։
18 * Արդեաւք՝ ով՛ քանիւք և լեզուօք սիրեացուք,
19 այլ արդեամբք և ճշմարտութիւբ։ * Ի սմանէ իմիք
լինցուք ծանուցեալք՝ եթէ ի ճշմարտութէ անտի
իցեմք. և առաջի նը արուցուք հանդէս սրտից
20 մերոց։ * Ի թէ ստգտանիցէն զմեզ սիրտք մեր՝
այլ աւծ մեծ է քան զսիրտս մեր՝ և գիտէ զնա։
21 * Սիրելիք՝ եթէ սիրտք մեր զմեզ ոչ ստգտանէ-
22 ցեն, համարձակութիւն ունիմք առ աւծ. * և զոր
ինչ հայցեմք, առնումք ի նմանէ։ վի զպատուիրա-
նան նորա պահեմք, և զհաճոյս առաջի նորա
23 առնեմք։ * Ա՛ւ այս է պատուիրանն նը, զի հա-
ւատացուք յանուն որդւոյ նորա յի քէ, և սի-
րեացուք զմիմեանս, ոյպ և եառ մեզ պատուիրէր։
24 * Ա՛ւ որ պահէ զպատուիրանս նորա, ի նմա է
հաստատեալ և նա ի սմա. և յայսմանէ գիտեմք
եթէ բնակէ ի մեզ ի հոգւոյ անտի՝ զոր եառ
մեզ։

ԿԻ. Ի։

1 Սիրելիք՝ ով՛ ամ հոգւոյ հաւատայք, այլ ընտ-
րեցէք զհոգիսն՝ եթէ յն՛ից իցեն. զի բազում
2 ստուտ մարգարէք եկեալ են յաշխարհ։ * Ա՛ւ ամ
այսմ՛իկ ճանաչեմք զհոգին աւծ։ Ա՛մենայն հոգի՝
որ խոստովանի զյն՛ի յ՛ մարմնով եկեալ, յն՛ից է
3 նա։ * և ամ հոգի՝ որ ոչ խոստովանի զյն՛ի յ՛
նով եկեալ՝ չէ՛ նա յն՛ից. և այս նեռինն է, զոր
լուաբուք՝ եթէ գալոց է, և արդէն իսկ յաշ-
հարհ

յաշխարհին է: * Նորա յաշխարհէ էն, վասն 5
այնորիկ յաշխարհէ խօսին, և աշխարհ լսէ նոցա:
* Ա՛ռ քո յոյգ եմք, որ զոճ ձանաչէ՝ լսէ մեզ, և 6
որ չէ՛ յոյգ՝ ոչ լսէ մեզ: այսուհետև ձանաչեմք զգ
հոգին ճշմարտութեա և զհոգին խաբէութեա:
* Ա՛ռեալիք՝ սիրեացո՛ւք զմիմեանս, զի սէր յոյգ 7
է. և ամ որ սիրէ՝ յոյգ է ծնեալ՝ և ձանաչէ զոճ:
* Ո՛չ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ձանաչէ զոճ, զի ոճ 8
սէր է: * Ո՛չ զի յայտնի երևեցաւ սէրն ոյ ՚ի 9
մեզ, զի զորդին իւր միածին առաքեաց յաշ֊
խարհ, զի եղիցուք նովաւ կենդանիք. * Յայտնի 10
է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք զոճ՝ այլ զի նա
սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զորդին իւր ՚ի քա֊
ւութի մեղաց մերոց: * Ա՛ռեալիք՝ եթէ ոճ այն֊ 11
պէս սիրեաց զմեզ, տայա և մեք պարտիմք զմի֊
մեանս սիրել:
* Զոճ ուրուք երբեք չէ՛ք տեսեալ. եթէ սի֊ 12
րեացո՛ւք զմիմեանս՝ ոճ ՚ի մեզ բնակէ, և սէր
նո ՚ի մեզ կատարեալ է: * Յայտնիկ գիտեմք, 13
եթէ մեք ՚ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա ՚ի մեզ, զի
՚ի հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ: * Ես մեք տեսաք՝ 14
և վկայեմք զի հայր առաքեաց զորդին իւր փրկիչ
կի՛ շխարհի: * Ո՛ր ոք խոստովանեսցի՝ եթէ 15
Յի՛ է որդի ոյ, ոճ ՚ի նմա բնակէ՝ և նա ոճ:
* Ես մեք հաւատացաք՝ և ծանեաք զսէրն ոյ՝ 16
զոր ունի առ մեզ: Ո՛ճ սէր է, և որ կայ ՚ի սէրն՝
բնակէ է ոճ, և ոճ ՚ի նմա բնակէ: * Յայս֊ 17
միկ կատարեալ է սէրն նո ՚ի մեզ. զի հաւմարձա֊
կութի ունիցիմք յաւուրն դատաստանի: զի
որպէս և նայն է՝ նոյնպէս և մեք եմք յաշխարհի
յայսմիկ: * Երկիւղ ոչ գոյ ՚ի սէր, այլ սէրն 18
կատարեալ ՚ի բաց մերժէ զերկիւղն. զի երկիւղ

տանջանօք է · իսկ որ երկնչին , չէ՛ կատարեալ 'ի
19 սէրն ։ * Մ՝եք սիրեսցո՛ւք զա՞ծ , վասն զի նախ
20 սիրեաց զմեզ ։ * Եթէ ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ
զա՞ծ , և զեղբայր իւր ատիցէ , սուտ է · որ ո՛չ
սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ , զա՞ծ զոր ո՛չն
21 ետես՝ զիա՞րդ կարիցէ սիրել ։ * Եւ զայս պատ-
ո՛ւէր ունիմք առ 'ի նմանէ , զի որ սիրէ զա՞ծ՝
սիրէ նա և զեղբայր իւր ։

Գլ · Ե ։

1 Ամենայն որ հաւատայ՝ եթէ յս՞ է քս՞ն , յա՞յ
ծնեալ է · և ա՞մ որ սիրէ զծնօղն , սիրէ և ըզ
2 ծնեալն 'ի նմանէ ։ * Ա յսո՛ւիկ ճանաչեմք՝ եթէ
սիրեմք զորդին ա՞յ , յորժամ զա՞ծ սիրեսցուք՝ և
3 զպատո՛ւիրանս ն՞ր արասցուք ։ * Քանզի այս է
սէրն ա՞յ , եթէ զպատո՛ւիրանս ն՞ր պահեսցուք ·
4 և պատո՛ւիրանք ն՞ր չե՛ն ինչ ծանունք ։ * Զի
ա՞մ որ յա՞յ ծնեալ է՝ յաղթէ աշխարհի ։ և այս է
յաղթուի՞ն՝ որ յաղթէ աշխարհի , հաւատքն մեր ։
5 * Եւ ո՞ իցէ՝ որ յաղթիցէ աշխարհի · եթէ ոչ՝
6 որ հաւատայցէ՝ եթէ յս՞ է որդի ա՞յ ։ * Սա՛ է՝
որ եկն ջրով և հոգւով և արեամբ , յս՞ քս՞ · ո՛չ
ջրով միայն , այլև արեամբ և ջրով · և հոգին է՝
7 որ վկայէ , զի հոգին իսկ է ճշմարտուի՞ ։ (* Զի
երեք են որ վկայեն յերկինս , հայր , բանն , և հո-
8 գին ս՞բ · և երեքինս մի են ։ * Եւ երեք են որ
վկայեն յերկրի · հոգի , ջուր , և արիւն · և երե-
9 քինն մի են ։) * Եթէ զմարդկան ինչ վկայուի՞
ունիցիմք՝ ապաքէն ա՞յ վկայութի՞ն մեծ իցէ ։
Այս է վկայութի՞ն ա՞յ , զի վկայեաց 'ի վերայ
10 որդւոյն իւրոյ ։ * Որ հաւատայ յորդին ա՞յ ,
ունի յանձին զվկայուի՞ս զայս · որ ո՛չ հաւատայ

որդւոյ ա̅յ, սուտ առնէ զնա· քանզի ո՛չ հաւա-
տայ վկայուե̅ն՝ զոր վկայեաց ա̅ծ 'ի վերայ որդ-
ւոյն իւրոյ։ * Եւ այս իսկ է վկայութի̅ն, զի 11
կեանս յաւիտենականս ետ մեզ ա̅ծ· և այս ե̅ն
կեանք՝ որ յորդին ն̅ր ե̅ն։ * Որ ընդունի զոր- 12
դին, ընդունի և զկեանս· և որ ոչ ընդունի
զորդին ա̅յ, և ո՛չ զկեանս ընդունի։
* Օ այս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ կեանս 13
յաւիտենականս ունիք· և զի հաւատայցէք յա-
նուն որդւոյն ա̅յ։ * Եւ այս է համարձակութի̅ն 14
զոր ունիմք մեք առ նա, զի զոր ինչ հայցեսցուք
ը̅ն կամաց ն̅ր, լսէ մեզ։ * Օ՛ի եթէ գիտիցեմք՝ 15
եթէ լսէ հայցու՛ածոցն մերոց· ապա գիտեմք՝
եթէ առնումք զհայցու՛ածսն՝ զոր հայցեմք առ
'ի նմանէ։ * Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մե- 16
ղուցեալ մեղս՝ որ ո՛չ առ 'ի մահ, խնդրեսցէ՝ և
տացէ նմա կեանս՝ մեղուցելոյն ո՛չ առ 'ի մահ։ ե̅ն
մեղք՝ որ մահուչափ ե̅ն, ո՛չ վասն այնորիկ ասեմ
եթէ խնդրեսցես։ * Ամենայն անիրաւութի՝ մեղք 17
ե̅ն· և ե̅ն մեղք՝ որ մահուչափ ե̅ն։ * Գիտեմք ե- 18
թէ ա̅մ որ յա̅յ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ· այլ որ յա̅յն
է ծնեալ՝ պահէ զանձն, և չարն առ նա ո՛չ մեր-
ձենայ։ * Գիտեմք եթէ յա̅յ եմք, և աշխարհ ա̅մ 19
'ի չարի կայ։ * Եւ գիտեմք՝ եթէ որդին ա̅յ եկն, 20
և ետ մեզ միտս· զի ծանիցուք զճշմարիտն· և
եմք 'ի ճշմարտին որդւոյ նորա յի̅ քի̅։ զի նա է
ճշմարիտ աստու՛ած՝ և կեանք յաւիտենական։
* Ո՛րդեակք՝ պահեցէ՛ք զանձինս 'ի կռապաշ- 21
տութէ̅։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

1 ՅԵՐԻՑՈՒԷ ԱՌ ՐՆՏ-
րեալ կիւրիա, և առ որդեակս իւր, զոր
եսդ սիրեմ ճշմարտութ̄ . և ո՛չ եթէ ես միայն,
այլ և ամենեքեան, ոյք գիտակ են ճշմարտութ̄ն .
2 * վասն որոյ ճշմարտութ̄ն՝ որ 'ի մեզ հաստա-
տեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ . և դուք յաւիտե-
3 նից ընդ մեզ իցէք : * Շ նորհք՝ ողորմութ̄ խա-
ղաղութ̄ յա̄յ 'ի հօրէ, և 'ի տ̄նէ յս̄է քս̄է որդւոյն
հօր՝ ճշմարտութ̄ և սիրով եղիցին ընդ ձեզ :
4 * Ուրախ եղէ յոյժ, զի գտի յորդեկացդ քոց՝
որ գնան ճշմարտութ̄, ըստ պատուիրանին զոր
5 առաք 'ի հօրէ : * Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ կիւ-
րիա . իբրև ո՛չ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ
քեզ, այլ զոր իսկզբանէն ունէաք, զի սիրես-
6 ցուք զմիմեանս : * Եւ այս է սէրն, զի գնաս-
ցուք ըստ պատուիրանաց նորա . և այս է պատ-
ուիրանն, զի որպէս լուարուքն իսկզբանէ՝ ըստ
7 նմին գնասջիք : * Զի բազում մոլորեցուցիչք
ելին յաշխարհ . որ ոք ո՛չ խոստովանի զյս̄ քս̄
եկեալ մարմնով, նա մոլորեցուցիչ է՝ և նեռն :

* Զգո՛յշ

*Օ գոյշ լինիջիք անձանց՝ զի մի՛ կորուսանի- 8
ցէք՝ զոր վաստակեցէքն, այլ զի առնուցուք բո-
վանդակ զվարձս։ *Ամենայն որ յանցանէ՝ և 9
ոչ կայ 'ի վարդապետութեն քի՞, զա՞ծ ոչ ճանաչէ·
որ կայ 'ի վարդապետութեն, նա՝ և զորգի և
զհայր ընդունի։ *Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ՝ և 10
զվարդապետութիս զայս ոչ ունիցի, մի՛ ընդունի-
ցիք զնա 'ի տուն, և մի՛ ողջոյն տայցէք նմա։
*Եւ որ ասասցէ նմա ողջոյն՝ կցորդ լիցի չա- 11
րեաց գործոց նր՞։ *Բազում ինչ ունէի գրել 12
առ ձեզ՝ այլ ոչ կամեցայ քարտիսիւ և դեղով
գրել· զի ակնունիմ ինձէն իսկ գալ առ ձեզ, և
բերան 'ի բերան խօսել· զի ուրախութիւն մեր իցէ
կատարեալ։ *Ողջոյն տան քեզ որդիք քեռ քո 13
ընտրելոյ։ Շնորհք ընդ ձեզ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅՈՍԻՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐՐՈՐԴ

1 ՅԵՐԻՑՈՒԷ ԱՌ ԳԱՅԻՈՍ
սիրելի . զոր եսդ սիրեմ ճշմարտութ՟ ։
2 *Սի՛րելի՝ վասն ա՜մ իրաց քոց յաջողուե՜ և ա-
ռողջուե՜ աղօթս առնեմ . որպէս է իսկ յաջո-
3 ղուի՜ անձ՛ինդ քո ։ *Յոյժ ուրախ եղէ 'ի գալ
եղբարց՝ և լինել վկայ քոյոյ ճշմարտուե՜դ , որպէս
4 գնաս դու ճշմարտութ՟ ։ *Ա՝եծ ևս ինչ ուրա-
խութի՜ քան զայս ո՛չ ունիմ , զի լսեմ եթէ իմ
5 որդեակքն ճշմարտութ՟ գնան ։ *Սի՛րելի՝ հա-
ւատարիմ գործես զայդ , զոր եթէ առնիցես
6 առ եղբարս՝ զդոյն և առ օտարս . *որք վկայե-
ցին զքո սիրոյդ առաջի եկեղեցւոյ . որոց բա-
7 րիս արարեալ յուղարկես տրժանիս ա՜յ ։ *Զի
վասն անու՛անն ելին , և ոչի՛նչ յումեքէ առնուն
8 զհեթանոսականացն ։ *Ա՝եք այսուհետև պար-
տիմք ընդունել զայնպիսիսն , զի գործակիցք
լիցուք ճշմարտութե՜ն ։
9 *Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն . այլ որ յառաջադէմն
'ի նոցանէ է՝ դիոտրէփէս , ո՛չ ընդունի զմեզ ։
10 *Ա՝ ա՜ այսորիկ եթէ եկից՝ յիշեցուցից ըզ-
գործ՝ս նր՝ զոր առնէ , բանիւք չարեօք շատ-
խօսութե՜ առնէ զմեզ աշխատ ։ և ոչ այսոքիւք

շատացեալ, ո՛չ ինքն ընդունի զեղբարս, և զայ-
նոսիկ որ ընդունինն, արգելու. նաև յեկե-
ղեցւոյ ևս հանէ։ * Սիրելի՝ մի՛ լինիցիս նմանօղ 11
չարի՝ այլ բարւոյ. զի որ զբարիս առնէ՝ յա՜յ է.
և որ զչարիս գործէ՝ նա ո՛չ ետես երբէք զա՜ծ։
* Օ՝ դեմետրեայ վկայեալ է յամենեցունց, և 12
յեկեղեցւոյն՝ և 'ի ճշմարտուէ՜, և մեք վկայեմք.
և դու գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր վկայութի՜ն։
* Բազում ինչ ունէի գրել քեզ. այլ ո՛չ կամիմ 13
քարտիսիւ՛ և դեղով գրել։ * Օ՝ի ակն ունիմ 14
'ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, և բերան 'ի բերան
խօսել։ * Խաղաղութի՜ ընդ քեզ։ Ողջոյն տան 15
քեզ սիրելիք։ Ողջո՛յն տաջիր սիրելեաց մերոց
իւրաքանչիւր յանու՛անէ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

1 ՅՈՒԴԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ
քի ծառայ, և եղբայր յակովբայ. հեթա-
նոսաց՝ որ յա՜յ հօրէ էք սիրեցեալք, և յի՜ քի՜
2 պահեալք և ընտրեալք: * Ողորմուի՜ ձեզ՝ և խա-
3 ղաղուի՜ և սէր բազմասցի: * Սիրելիք՝ զա՜մ փոյթ
յանձին կալեալ գրել ձեզ վ՜ս մերոյ հասարակաց
փրկուե՜, հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ և աղա-
չել՝ զի ճգնիցիք 'ի վ՜ր հաւատոցն, որ միանգամ
4 աւանդեցաւն ս՜բց: * Քանզի սպրդեցին մտին
ոմանք, որ յառաջագոյն իսկ կատարեալ էին 'ի
սոյն դատաստան. ամբարիշտք, որ զա՜յ մերոյ
շնորհսն դարձուցին յանկարգուի՜. և զմիմիայն
5 իշխանն՝ և զտ՜ր մեր յ՜ս քս՜ ուրացեալք: * Յի-
շեցուցանել ձեզ այսուհետև կամ է ինձ՝ որ գի-
տէքդ զա՜մ. զի ա՜ծ միանգամ զժողովուրդն փըր-
կեաց յեգիպտոսէ. երկրորդ անգամ զանհա-
6 ւատսն կորոյս: * Եւ զհրեշտակս՝ որ ս՜չ պահեցին
զիւրեանց իշխանութի՜ն, այլ թողին զիւրեանց
բնակուի՜ն, 'ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ մըշ-
տնջենաւոր կապանօք պահեաց 'ի խաւարի:
7 * Ոպ՜ սոդոմ և գոմոր, և որ շուրջ զնոքօք քա-
ղաքքն, որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ
ըն-

ընկերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյատ-
ախտնական հրոյն ընկալեալ զդատաստան։
8 * Ի առնելն օրինակի և առքա լնդրև քնուլ դան-
դաչեալք՝ զմարմին պղծեն, զտէրութիւն քամահեն՝
զփառս հայհոյեն։ 9 * ԵՒւր միքայէլ հրեշտակա-
պետ՝ յորժամ բանսարկուս առատանայի վիճեալ
առայր պատասխանի վն մովսիսեան մարմնոյն, ոչ
ժպրհեցաւ հայհոյութիւնե դատաստանին հանդուր-
ժել՝ այլ ասէ, սաստեացէ՛ ի քեզ տէր։ 10 * Իսկ ա-
քա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն։ և զայլն ևս՝
զոր բնութիւնք իբրև զանխօս անասունս գիտեն,
՚ի նոսին ապականեացին։ 11 * ԵՒայ և նոց, զի ըստ
ճանապարհին կայենի գնացին, և ըստ մոլորու-
թեան զհատանայ զեղիւեցան զհետ վարձուց, և ըստ
հակառակուեն կորխայ կորեան։
12 * Որք են առեցեալք շոգմոգք՝ երթեալ զհետ
ցանկութեց իւրեանց, ՚ի սէրս իւրեանց խարդա-
խութ, լինին ընդ ձեզ ուրախակից, աներկիւղ
զանձինս ձարակեն. ամպք անջրդիք հողմակո-
ծեալք, ծառք պտղակորոյսք անպտուղք կրկնա-
մեռք՝ խլեալք արմատաքի։ 13 * անասուն ալիք ծո-
վու, որ միշտ փրփրեն զնութեանց զանձանց զա-
մօթ. աստեղք մոլորեք, որոց վէհ խաւարին յա-
ւիտեան պահեալ է։ 14 * ԵՒմարգարէացաւ վն նոց
և ենովքն եղբն ասէ. ահա
ասէ էկն տէր ըհուրով սրբովք հրեշտակօք,
15 * առնել դատաստան ընդ ամենեսեան, և յանդիմանել
զամենայն անաւրէնսն վն գործոց իւրեանց՝ զոր ա-
նաշնորհեցին. և վն ամ խիստ բանից, զոր խօսե-
ցան վնեանք մեղաւորք և ամբարիշտք։ 16 * Որք
են տրտնջօղք և շոգմոգք, երթեալք ընդ իւրեանց
անձանց ցանկութեց, և բերան նոց զամբարտա-

ւանս բարբառին . առնուն ակն երեսաց վասն
օգտի ։
17 * Բայց դուք սի՛րելիք՝ յիշեցէ՛ք զկանխասաց
18 բանս զառաքելոցն տ̄ն մերոյ յի̄ քի̄ . * զի տ-
սէին ձեզ , եթէ 'ի յետին ժամանակս եղիցին
մարդք արհամարհօղք , երթեալք ըստ իւրեանց
19 ամբարշտուե̄ցն ցանկուե̄ց ։ * Սոքա են նշաւա-
20 կեալք շնչաւորք , որ զոգին ո՛չ ունիցին ։ * Այլ
մեք սի՛րելիք՝ եղիցուք շինել զանձինս սրբուբ̄ն
հաւատոց 'ի հոգին սուրբ . կացցո՛ւք յաղօթս ,
21 * պահել զանձինս սիրովն ա̄յ . ակնունել ողոր-
մութե̄ն տ̄ն մերոյ յի̄ քի̄ 'ի կեանս յաւիտենա-
22 կանս ։ * Եւ ոմանց դատապարտելոց լինիջի՛ք
23 կշտամբիչք , * և զոմանս ապրեցուցանիջի՛ք՝ յա-
փշտակեալ 'ի հրոյ . և ոմանց ողորմեսջի՛ք երկիւ-
ղի՛ւ դատել , և զպատմուճանն որ 'ի մարմնոյն
24 իցէ աղտեղեալ ։ * Եւ այնմ , որ կարօղն է պա-
հել զձեզ անարատս և անբիծս , հաստատել ա-
ռաջի իւրոց փառացն աներկևան ցնծութբ̄ .
25 * միոյն ա̄յ փրկչին մերոյ յի̄ քի̄ տ̄ն մերոյ՝ փառք
մեծուի̄ զօրուի̄ և իշխանուի̄՝ յառաջ քան զա̄մ
յաւիտեանս , և այժմ և յա̄մ յաւիտեանս .
Ամէն ։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՒԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ՅԱՐՁԱԿԵՑԻ ԶՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՍ ԻՒՐՈՅ, ՈՐ ԻՆՉ ԼԻՆԵԼՈՑ Է ՎԱՂՎԱՂԱԿԻ. ԵՒ ՆՇԱՆԱԿԵԱՑ ԱՌԱՔԵԼՈՎ ԻՒՐՈՅ ՀՐԵՇՏԱԿԻ ԻՒՐՈՑ, ԱՒԱԾԱՅ ԻՒՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ։

2 * ՈՐ ՎԿԱՅԵԱՑ ՁՎԿԱՅՈՒԻ ԴԱՆԿԱՆ ՅԱՅ, ԵՒ ՁՎԿԱՅՈՒԹԻՆ ԻՄ ՅԱՅ ԻՆՔԱ ԵԱԵՍ. ԵՒ ՈՐ ԷՐ՝ ԵՒ ՈՐ ԼԻՆԵԼՈՑՆ ԷՐ ՅԵՏ ԱՅՆՈՐԻԿ։

3 * ՆՐԱՆԻՆ՝ ՈՐ ԿԱՐԴԱՑԱՑԷ ԿԱՄ ԼՍԷԻՑԷ ԶԲԱՆԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԵԱ, ԵՒ ՊԱՀԵՑԱՑԷ ՁՈՐ Ի ԱՆԱ ԳՐԵԱԼԷ. ՁԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԵՐՁԵԱԼԷ։

4 * Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷ ԱՌԷՕՄԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻԱՅԻՆ՝ ՈՐ ԵՆ ՅԱՅՍ ԱԽԱՅ, ՀՆՈՒԱԿ ԸՆԴ ՁԵԶ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԻ ՅՈՅ՝ ՅԻԷՆ՝ ԵՒ ՈՐ ԷԻՆ՝ ԵՒ ՈՐ ԳԱԼՈՑՆ Է, ԵՒ ՅԵՕՄԻՆ ՁՕՐՈՒԹԵՑ

5 ՀՈԳՒՈՑՆ՝ ՈՐ Է ԱՌԱՋԻ ԱՒԹՈՒՈՑՆ ԻՒՐՈՅ. * ԵՒ Ի ՅԱՅՍ ՔԱՀ ՀԱՒԱՏԱՑԱՒԻՄ ՎԿԱՅԷՆ, ՈՐ Է ԱՆԴՐԱՆԻԿ Ի ՄԵՌԵԱԼՍ, ԵՒ ԻՆՉՈՒԱՆ ԹԱՂԱՒՈՐՈՒԵՑ ԵՐԿՐԻ. ՈՐ

ԱՍ-

սիրեաց զմեզ, և ելոյծ զկապանս մեղաց մերոց
6 արեամբն իւրով. * և արար զմեզ թագաւորս
և քահանայս ա̅յ և հօր իւրոյ. որում փառք և
զօրութի՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
7 նից. ամէն: * Ը հաւասիկ գալոց է ընդ ամպս.
և տեսցեն զնա ա̅մ աչք, և տեսցեն զնա ծագք
երկրի, և որք խոցեցին զնա ամենեքեան յերկ-
8 րի, և կոծեսցին 'ի վ̅ր̅ ն̅ր̅. այո՝ ամէն: * Ես եմ
այբ և ես եմ քէ, ասէ տ̅ր ա̅ծ, որ էն՝ և որ է՝
9 և որ գալոցն է՝ ամենակալ: * Ես յովհաննէս
եղբայր ձեր և հաւասարակից նեղութե՝ և ար-
քայութե՝ և համբերութե՝ որ 'ի ք̅ս̅ յ̅ս̅. եղէ ես 'ի
կղզւոջն որ անուանեալ կոչի պատմոս՝ վ̅ս̅ բա-
10 նին և վ̅ս̅ վկայութե՝ յի̅ ք̅ի̅: * Եւ եղև յիս հո-
գի 'ի կիւրակէի աւուր, և լուայ զձայն զհետ
իմ զմեծ իբրև զձայն փողոյ, որ ասէր ցիս.
11 Ես եմ ալփա և ով. առաջին և վերջին. * զոր
տեսանես՝ գրեա 'ի գիրս, և տուր տանել յեօթն
եկեղեցիս՝ որ յեփեսոս և 'ի զմիւռնիա՝ 'ի պեր-
գամոնն և 'ի թիւատրիա, և 'ի սարդիկէ, և 'ի
12 փիղադեղփեա, և 'ի լաւոդիկեա: * Եւ դարձայ
տեսանել զձայնն՝ որ խօսէր ցիս. և 'ի դառնալն
13 իմում տեսի եօթն ճրագարան ոսկի: * Եւ 'ի
մէջ եօթն ճրագարանացն նման որդւոյ մար-
դոյ, զգեցեալ պատմուճան պճղնաւոր, և գօ-
14 տևորեալ առ ստեամբքն գօտի ոսկեղէն. * և
գլուխ ն̅ր̅ և հերքն իբրև զասր սպիտակ՝ և ո̅պ̅
15 զձիւն. և աչք ն̅ր̅ ո̅պ̅ բոց հրոյ. * և ոտք նորա
նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ 'ի մէջ հնոցի հրաշէկ.
16 և ձայն ն̅ր̅ իբրև զձայն ջուրց բազմաց: * Եւ
ունէր յաջոյ ձեռինն իւրում աստեղս եօթն, և
'ի բերանոյ ն̅ր̅ ելանէր սուր երկբերանեան. և

երեսք նորա իբրև զարեգակն ճառագայթեալ
երևէին ։ * Եւ իբրև տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս 17
նր̄ իբրև զմեռեալ . և եդ 'ի վր̄ իմ զաջ իւր՝ և
ասէ ցիս . մի՛ երկնչիր , ես եմ առաջին , և ես եմ
յետին . * և ես եմ կեանք՝ և ես նոյն որ մեռայ , 18
և եմ կենդանի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն ։ և ունիմ զփակտնս մահու և
դժոխոց ։ * Գրեա՛ զոր տեսանես՝ որ էն , և որ 19
յապա՝ և որ հանդերձեալ է լինել այս . * զխոր- 20
հուրդ եօթն աստեղացդ՝ զոր տեսերդ յաջս
իմ , և զեօթն ճրագարանս ոսկիս . եօթն աս-
տեղքն՝ հրեշտակք եօթն եկեղեցեացն են , և
ճրագարանքն եօթն՝ եօթն եկեղեցիքն են ։

ԳԼ. Բ ։

Առ հրեշտակ եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛ . 1
այսպ̄ս ասէ կարօղն՝ որ ունի զաստեղս եօթն
յաջու ձեռին իւրում , և շրջի 'ի մէջ եօթն աշ-
տանակի ոսկւոյ ։ * Գիտեմ զգործս քո և զվաս- 2
տակս քո և զհամբերութի̄ քո . և զի ո՛չ բառնաս
զչարս , և փորձեցեր՝ որ ասեն զինքեանս առա-
քեալս՝ և ո՛չ են , և հեբրայեցիս՝ և ստեն ։ * Եւ 3
համբերեցեր և վշտացար վ̄ն անու՛ան իմոյ՝ և
աշխատեցար ։ * Այլ ասեմ առ քեզ , զի զսէրն 4
քո զառաջին թողեր ։ * Յիշեա՛ այժմ ուստի 5
անկարն՝ և ապաշաւեա՛ , և զառաջին գործսն քո
արա՛ . ապա թէ ոչ՝ գամ ես վաղվաղակի , և շար-
ժեցից զաշտանակս քո 'ի տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ
ո՛չ ապաշխարեսցես ։ * Արդ՝ զայս արա՛ զի ա- 6
տեսցես զգործսն նիկողայոսի , զոր ես ատեամ ։
* Որ ունի ականջս լսելոյ , լու՛իցէ՛ զինչ ասէ հո- 7
գին ս̄ք առ եկեղեցիս . որ յաղթէն , տաց նմա

ու-

ուտել 'ի փայտէն կենաց՝ որ է 'ի մէջ դրախտին
8 ա՜յ ։ * Եւ առ հրեշտակ զմիւռնացւոց եկեղեց-
ւոյն գրեա՛ . այսպէս ասէ անսկիզբնն և անվախ-
9 ճանն, որ եղև մեռեալ՝ և կենդանացաւ ։ * Տեսի
զգործս քո՝ և զնեղութի՞ և զաղքատութի՞, այլ
աղքատութի՞ քո մեծութի՞ եղիցի . և զհայհոյութի՞ն
որ ասէին զինքեանս հրէայս գոլ՝ և չէին ինչ,
10 այլ ժողով սատանայի ։ * Մի՛ երկնչիր՝ վ՜ն որոյ
կամիս չարչարիլ . ահա հանդերձէ բանսարկուն
արկանել 'ի ձէնջ 'ի բանտ, զի փորձիցիք, և ու-
նիք նեղութի՞ աւուրս տասն . լե՛ր հաւատարիմ
11 մինչև 'ի մահ, և տաց քեզ զպսակն կենաց ։ * Որ
ունի ականջս լսելոյ՝ լու՛իցէ՛ զինչ հոգին ն՜ք ա-
սէ առ եկեղեցիս . որ յաղթէ, ո՛չ անիրաւի յերկ
12 րորդ մահու՛անէն ։ * Եւ առ հրեշտակն՝ որ 'ի
պերգամոյ եկեղեցին, գրեա՛ . այսպէս ասէ՝ որ
13 ունի զսուրն երկսայրի սրեալ ։ * Տեսի զգործս
քո՝ և զի բնակեալ ես ուր աթոռն է սատա-
նայի . և ունիս զանուն իմ, և ո՛չ ուրացար զհա-
ւատս իմ յաւուր յորում անթիպաս վկայն իմ
հաւատարիմ եղև . զի վկայ է իմ հաւատարիմ
ա՜մ հաւատացեալ՝ որ սպանաւ 'ի ձէնջ, որ կայք՝
14 ուր ստ՜նյ է բնակեալ ։ * Այլ ունիմ առ քեզ
սակաւ . զի կայ առ քեզ վարդապետութի՞ն բաղա-
ամու՝ որ ուսոյց զբաղակ դնել գայթագղութի՞ ա-
ռաջի որդւոցն իսրայէլի, ուտել ն՜ց զոհեալ՝ և
15 պոռնկել ։ * Այսպէս և դու ունիս զվարդա-
պետութիւնն նիկողայեցեաց՝ զոր ես ատեամ ։
16 * Արդ՝ ապաշխարեա՛, ապա թէ ո՛չ՝ գամ վաղ-
վաղակի . և պատերազմեցայց ընդ ն՜ն սրով բե-
17 րանոյ իմոյ ։ * Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լու՛իցէ՛
զինչ հոգին ասէ առ եկեղեցիս . որ յաղթէ՝ տաց
նմա

նմա ուսանել ի մանանայէն թաքուցեալոյ , և առայ
նմա զգիրն արքունի . և գրեալ անուն նոր ի
գիրն , զոր ոչնք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն :
* Եւ առ հրեշտակն որ ի թիւատիրայ եկեղեցին՝ 18
գրեա . այսպէս ասէ որդին աստ , որոյ աչք իւր են
իբրև զբոց հրոյ , և ոտք նր նման պղնձի ծխե-
լոյ : * Ես զգործս քո՝ և զսէր և զհաւատ՝ և 19
զպաշտօն քո հասկացուբ . զի գործս ես վաս-
տակ քո վերջինն քանզ զառաջինն : * Ա. յիւսեմ 20
առ քեզ բազում. զի թողեր զկինն զյեզաբէլ.
որ ասէր զինքն մարգարէ , և ուսուցանէր մոլո-
րուի՝ զծառայս իմ՝ պոռնկել և ուտել զզոհեալ :
* Եւ ետու նմա ժամանակ ապաշխարել զպոռնկու 21
թիւն իւրեանց՝ և ոչ ապաշխարեցին : * Ա. հասուսիկ 22
ես արկանեմ զնա ի հիւդ , և զգործակիցս իւր
ընդ սուր չնացաւ՝ ի նեղութիւն մեծամեծս . եթէ
ոչ ապաշխարեցին ի գործոց իւրեանց : * Եւ 23
զորդիս նր սպանից մահուամբ . և ծանիցեն ամ
եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ զերիկա-
մունս և զսիրտս . և տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ
գործոց իւրեանց : * Ա. յիձեզ ասեմ որք ի թիւ- 24
աստիր էք , և ոչ ունիք զվարդապետութիւնս զայս .
որ ոչ ծանեալք զխորս սատանայ՝ զոր խօսին . ոչ
արկից զձեօք ծանրութիւն : * Ա. յոր ունիք , պա- 25
հեցէք՝ մինչև ես գամ : * Եւ որ յաղթէ՝ և պա- 26
հէ զգործս իմ մինչև ցվախճան , տաց նմա իշ-
խանութիւն ի վերայ ազգաց : * Եւ հովուեսցէ զնա 27
գաւազանաւ երկաթեայ . ու իբրև զանօթ բոսի
փշրեսցէ զնա : * Որպէս և ես ընկալայ ի հօրէ իմ 28
զի , և տաց նմա զաստեղն առաւօտուն : * Որ ունի 29
ականջս լսելոյ՝ լսիցէ զինչ հոգին ասէ առ ե-
կեղեցիս :

ԿԻ. ԿՌ.

1 Եւ առ հրեշտակ սարդիանցւոց եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս ասէ՝ որ ունի զեօթն հոգին
2 նաւն կենդանւոյ ունիս՝ և մեռեալ ես։ * Ել եր արթուն՝ և հաստատեա զայսուհետեւ՝ զի հան-
դերձեալ ես մեռանել. քանզի ոչ գտի զգործս
3 քո կատարեալ առաջի իմ։ * Ա.ոգեօք յիշեա
թէ ունք լուեալ, և պահեա և ապաշխարեա. ապա
թէ ոչ զգուշանայս՝ գամ ունք գող. և ոչ գիք իմա-
4 նայ զգաղտուստ իմ առ քեզ։ * Ունիս սակաւ մի
զանուն սարդիանցոցն, որք ոչ աղտեղացուցին
զհանդերձս իւրեանց. և շրջին՝ ի սպիտակս՝ ո-
5 րում արժանի եղին։ * Որ յաղթէ՝ այսպէս զգե-
ցցի սպիտակս. և ոչ ջնջեացի անուն նորա ի
գրոց կենացն. և խոստովանեցայց զանուն նո-
6 րա առաջի հօր իմոյ՝ և առաջի հրեշտակաց։ * Որ
ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ հոգին
7 առ եկեղեցիս։ * Եւ առ հրեշտակն փիլադե-
փեայ եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս ասէ սուրբն
ճշմարիտն, որ ունի զփականս դաւթի. բանայ՝
և ոչ ոք է որ փակէ, և փակէ՝ և ոչ ոք է որ բա-
8 նայ։ * Գիտեմ զգործս քո. տես եւտու առաջի
քո դուռն բացեալ զոր ոչ ոք կարէ փակել. զի
սակաւիկ ունիս զօրութիւն, և պահեցեր զբանս
9 իմ, և ոչ ուրացար զանուն իմ։ * Հաւասիկ ես
տամ քեզ զժողովն սատանայի, որք ասեն զին-
քեանս հրեայս գոլ՝ և ոչ են, այլ ստեն. արարից
զնոսա՝ զի եկեսցեն՝ և երկրպագցեն առաջի ոտից
10 քոց, և ծանիցեն զի ես սիրեցի զքեզ։ * Զի
պահեցեր զբան համբերութեան իմոյ, և ես պահե-

ցից զքեզ՝ի ժամ փորձութեանն զոր հանդերձ
ձեալ է գալ յամենայն երկրէ ի վերայ բնակելոյս
երեսաց երկրի։ * Ա.Հա գամ վաղվաղակի, կալ 11
զոր ունիս՝ զի մի՛ ոք առցէ զպսակ քո։ * Ա՛ր 12
յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տաճարի Աստ իմոյ, և
արտաքս այլ մի՛ ևս ելցէ. և գրեցից՝ի վե՛ր նը
զանուն Աստ իմոյ, և զանուն քաղաքի Աստ իմոյ՝
նորին երուսաղէմի, որ իջանէ յերկնից ՚ի
իմոյ. և անուն նո՛ր նոր։ * Ա՛ր ունի ականջս՝ լսէ 13
ցէ՛ զինչ ասէ հոգին առ եկեղեցիս։ * Ա՛ւ առ 14
հրեշտակին լաւոդիկեայ եկեղեցւոյն գրեա. այս
պէս ասէ ամէնն՝ վկայն հաւատարիմ և ճշմա
րիտ, սկիզբն արարածոց Աստ։ * Գիտեմ 15
զգործս քո՝ զի ոչ ցուրտ ես՝ և ոչ ջերմ. պարտ
էր քեզ ցուրտ լինել՝ և կամ ջերմ։ * Ա՛. յայդու 16
գաղջ ես՝ և ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, հանդերձեալ
ես ի բերանոյ իմմէ։ * Զի ասես. մեծա 17
ուն եմ՝ և մեծացայ, և ոչ ի՛նչ կարօտ եմ. և
ոչ գիտես՝ եթէ դու ես ողորմելի և հեղգ և
աղքատ՝ մերկ և կոյր։ * Ա՛ւր՝ ես խորհրդակից 18
եղէց քեզ, առ գնեա յինէն ոսկի փորձե՛լ ՚ի հրոյ՝
զի մեծասցիս, և հանդերձս սպիտակս՝ զի զգե
ցիս, զի մի՛ երեւեսցի անվայելչութի՛ մերկութե քո.
և դի՛ր դեղ յաչս քո՝ զի տեսցես։ * Ո՛ր՝ զոր սի 19
րեմ, յանդիմանեմ և խրատեմ. նախանձեա
այժմ, և ապաշխարեա։ * Ա.Հաւասիկ կամ ես 20
առ դուռըս և բախեմ. եթէ ոք լսիցէ ձայնի
իմում՝ և բանայցէ զդրտնան, մտից առ նա՝ և
ընթրիս արարից առ նա, և նա ընդ իս։ * Ա՛ր 21
յաղթէ՝ տացի նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ,
որ և ես յաղթեցի՝ և նստայ յաթոռ հօր իմոյ։
* Ա՛ր ունիցի ականջս՝ լսէ՛ զինչ ասէ հոգին 22

ԳԼ. Դ.

1 Եւ յետ այսր ա՜մի տեսի՝ և ահա դրունք երկ-
նից բացեալ էին, և ձայն փողոյն առաջնոյ
զոր լու՛այ՝ խօսէր ընդ իս և ասէր. Ել այսր՝ և
ցուցից քեզ՝ զինչ լինելոց է յապա ժամանակս։
2 *Եւ ժամանեալ յիս հոգի, և տեսի աթոռ մի՝
3 զի կայր յերկինս։ *Եւ 'ի վ՜ր աթոռոյն նստէր
նման տեսլեան ականց յասպւոյ և սարդիոնի։
4 *Եւ քահանայք շուրջ զաթոռովն նմանք տես-
լեան զմրխտի. և շուրջ զաթոռովն աթոռք քսան
և չորք, և 'ի վ՜ր աթոռոցն նստէին քսան և չորք
երիցունք՝ զգեցեալ հանդերձս սպիտակս, և 'ի
5 գլուխս իւրեանց պսակս ոսկիս։ *Եւ յաթո-
ռոյ անտի ելանէին փայլատակմունք և ձայնք և
որոտմունք. և եօթն ղամբարք հրոյ բորբոքելոյ
6 առաջի աթոռոյն, որ են եօթն հոգիքն ա՜յ։ *Եւ
էր առաջի աթոռոյն ծով ապակեղէն՝ նման սպի-
տակու՜ն սառին, և 'ի մէջ աթոռոյն չորք կենդա-
7 նիք՝ և լի էին աչօք առաջոյ և յետոյ։ *Եւ էր
կենդանին առաջին նման առիւծու, և երկրորդ
կենդանին նման զու՛արակի, և երրորդ կենդա-
նին ունէր երեսս մարդոյ, և չորրորդ կենդա-
8 նին նման արծու՛ոյ թռուցելոյ։ *Եւ չորից
կենդանեացն էին միոյ միոյ 'ի նոցանէ՝ վեց թևք,
շուրջանակի և 'ի ներքոյ լի էին աչօք, ո՛չ հանգ-
չէին՝ ո՛չ զտիւ՛ և ո՛չ զգիշեր՝ ասելով. ս՜բ ս՜բ ս՜բ
տ՜ր ա՜ծ ամենակալ՝ որ էն և ես, և որ գալոց ես։
9 *Եւ յորժամ տային կենդանիքն փառս և պա-
տիւ՛ և գոհուի՜ նստելոյն 'ի վ՜ր աթոռոյն՝ կեն-
10 դանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից, (*անկանէ-
ին քսան և չորք երիցունքն առաջի նստելոյն յա-
թոռն,

թոռն, և երկիր պագանէին կենդանւոյն յաւի-
տեանս յաւիտենից.) և դնէին զպսակս իւրենց
առաջի աթոռոյն ասելով, * արժանի ես տ̄ր ա̄ծ 11
մեր ն̄ք՝ առնուլ փառս և պատիւ և զօրութի, զի
դու ստեղծեր զա̄մ. և 'ի կամելն քո ստեղծան՝
և կան հաստատուն:

ԳԼ. Ե:

Եւ տեսի 'ի ձեռս աջոյ՝ որ նստէր 'ի վ̄ր ա- 1
թոռոյն՝ գիրք գրեալ ներքոյ և արտաքոյ, և
կնքեալ եօթն կնքով: * Եւ տեսի հրեշտակ մի 2
զօրաւոր՝ զի քարոզէր 'ի ձայն մեծ. ո՞է արժա-
նի բանալ զդիրքս՝ և լուծանել զկնիք ն̄ր: * Եւ 3
ոչո՛ք կարէր ո՛չ 'ի յերկինս և ո՛չ յերկիր և ո՛չ 'ի
ներքոյ երկրի՝ բանալ զդիրքն, զի ո՛չ տեսին ղնա:
* Եւ ես լայի ուժգին՝ զի ոչո՛ք գտաւ արժանի 4
բանալ զդիրքն և հայել 'ի նա: * Եւ մի յերի- 5
ցանցն ասէ ցիս. մի՛ լար, ահաւասիկ յաղթեաց
առիւծն յաղգէն յուդայ յարմատոյն դաւթի՝
բանալ զդիրքն՝ և լուծանել զեօթն կնիքսն ն̄ր:
* Եւ տեսի 'ի մէջ աթոռոյն և 'ի մէջ չորից կեն- 6
դանեացն՝ և 'ի մէջ երիցանցն գառն կայր զենել,
որ ունէր եօթն եղջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են
եօթն հոգիք ա̄յ՝ որ են. առաքել ընդ ա̄մ երկիր:
* Եւ եկն ընկալաւ յաջոյ ձեռանէ ն̄ր՝ որ նստէր 7
'ի վ̄ր աթոռոյն: * Եւ յորժամ առ զդիրն, չորք 8
կենդանիքն և քսան և չորք երիցունքն անկա-
նէին առաջի գառինն. և ունէին իւրաքանչիւր
քնար՝ և բուրվառ ոսկի լի խնկով, որ է աղօթք
ն̄քցն: * Եւ օրհնէին երգս նորս և ասէին. ար- 9
ժանի ես առնուլ զդիրդ՝ և բանալ զկնիք դորա,
զի զենար՝ և գնեցեր զմեզ ա̄յ արեամբդ քով՝
յա̄մ

յամ ազգաց և 'ի լեզուաց և 'ի ժողովոց հեթա-
10 նոսաց։ * Եւ արարեր զսոսա ա՜յ մերոյ թագա-
ւորս և քահանայս՝ թագաւորել 'ի վ՜ր երկրի։
11 * Եւ տեսի, և լուայ զձայն հրեշտակաց բազ-
մաց՝ որք կային շուրջ զաթոռովն և զչորիւք
կենդանեօքն և զքահանայիւքն. և էր թիւն նց՝
12 բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հազարաց։ * Ասէին
ձայնիւ մեծաւ. արժան է գառնդ զենեալ առ-
նուլ զմեծութի՜ և զիմաստութի՜ և զզօրութի՜ և
13 զպատիւ և զփառս և զօրհնութի՜։ * Եւ ամ ա-
րարածք՝ որ են յերկինս և յերկրի և 'ի ծովու
և որ 'ի նս՜ լուայ զի ասէին. որ նստի յաթոռն՝
և գառնն օրհնեալ բարձրացեալ և փառաւորել
14 յաւիտեանս յաւիտենից։ * Եւ չորք կենդա-
նիքն ասէին, ամէն. և երիցունքն անկանէին ա-
ռաջի ն՜ր և երկիրպագանէին։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ տեսի զի եբաց զմին 'ի կնքոցն, և լուայ 'ի
միոյ 'ի չորից կենդանեացն իբրև զձայն որոտ-
2 ման՝ զի ասէր՝ թէ գամ։ * Եւ տեսի՝ և ահա ձի
սպիտակ, և որ հեծ՜ելն էր 'ի նմա՝ ունէր աղեղն.
և տուաւ նմա պսակ, և եկն յաղթօղն՝ զի յաղ-
3 թեսցէ։ * Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ,
լուայ յերկրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր, գամ։
4 * Եւ ել այլ ձի կարմիր. և որ հեծեալն էր 'ի
վ՜ր ն՜ր՝ տուաւ նմա առնուլ զխաղաղութի՜ յերկ-
րէ, զի զմիմեանս զենցեն. և տուաւ նմա սուր մի
5 մեծ։ * Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ,
լուայ յերրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ թէ գամ.
և տեսի՝ և ահա ձի սեաւ, և որ նստեալն էր 'ի
6 վ՜ր ն՜ր՝ ունէր կշիռք 'ի ձեռին իւրում։ * Եւ

լուսոյ ձայն ՚ի միջոյ չորից կենդանեացն. կայծիճ
ի ցորեան՝ դեհուտըն միոջ, և երեք կոտիճ գարի՝
դեհատըն միոջ. և ձէթ և գինի մի՛ վնասեցանես։
* Եւ յորժամ եբաց զկնիքն չորրորդ, լուսոյ 7
ձայն ՚ի չորրորդ կենդանւոյն՝զի ասէր՝ Թէ գամ։
* Եւ տեսի՝ և ահա ձի շլտոտ, և որ նստէրն ՚ի 8
վր ուներ զմահ, և դժոխք երթային զկնի նր.
և առաւ նմա իշխանութիւն չորրորդ մասին աշ-
խարհի՝ սատակել սրով և սովով և մահտուժամբ՝ և
գազանօք երկրի։ * Եւ յորժամ եբաց զկնիքն 9
հինգերորդ՝ տեսի ՚ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս
սպանելոցն վասն բանին Աստ՝ և վասն վկայու-
թեանն զոր ունէին։ * Եւ ետուն ցոսկրեայ 10
մեծ. մինչև կատարած լիցի և ձշմարիտ՝ ոչ դա-
տիս, և խնդրեսես զվրէժ արեան մերոյ ՚ի բնակչաց
երկրի։ * Եւ տուաւ նոցա զի սպիտակ 11
և ասացաւ նոցա զի հանգիցին փոքր մի ժամա-
նակ, մինչև լցցին ծառայակիցք նոց և եղբարք
նոց՝ որք հանդերձեալ են կատարել իբրև զնոսա։
* Եւ տեսի յորժամ եբաց զկնիքն վեցերորդ՝ 12
եղև շարժումն մեծ, և արեգակն եղև սեաւ
իբրև զխատերտ այծեայ, և լուսինն բոլորովին
եղև արիւն։ * Եւ աստեղք երկնից թօթափե- 13
ցան ՚ի յերկիր, ոպ տեղի թզենւոյ զի ուժգին
շարժիցի ՚ի հողմոյ։ * Եւ երկինն նըբև զմատա- 14
զաթեայ գիրս գալարեր. և ամ լերինք և կղզիք
՚ի տեղւոյ նոցանց շարժեցան։ * Եւ թագա- 15
ւորք երկրի և իշխանք՝ հազարապետք և մեծա-
մեծք և զօրաւորք՝ և ամ ծառայք և ամ ազատք
թաքուցին զինքեանս յայրս և ՚ի ծերպս վիմաց։
* Եւ ասէին լերանց՝ թէ անկեարուք ՚ի վր մեր, 16
և ծքուարա՝ թէ ծածկեցէք զմեզ։ * Զի եկն 17

որ մեծ բարկութեանն Աստուծոյ՝ եւ ոչ իւրք կալաւա-
ջիւ Նորա։

ԿԱՀ Ա։

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի զորս հրեշտակս՝ կա-
նգնեալս ի չորս անկիւնս երկրի, եւ ունէին զո-
րս հողմս երկրի՝ զի մի՛ շնչեսցէ հողմ ի վր
2 երկրի, եւ մի՛ ի ծովու՝ եւ մի՛ ի ծառս։ * Եւ
տեսի այլ հրեշտակ՝ զի ել յարեւելից, եւ ունէր
զկնիք Աստուծոյ կենդանւոյ, եւ աղաղակեաց ձայնիւ
մեծաւ առ չորս հրեշտակսն՝ որոց առեալ էր
3 իշխանութիւն ապականել զերկիր եւ զծով։ * Եւ
ասէր. մի՛ վնասէք երկրի՝ մի՛ ծովու մի՛ ծառոց,
դադարեցէ՛ք մինչեւ կնքեցից զծառայս Աստ-
4 ուծոյ մերոյ ի ճակատս նոցա։ * Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն՝
հարիւր քառասուն եւ չորք հազարք կնքեալք
5 յազգէ որդւոցն Իսրայէլի։ * Յազգէն Յու-
դայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն
ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն
6 գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ * Յազգէն
ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն
նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազ-
գէն մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
7 * Յազգէն շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնք-
եալ։ Յազգէն ղեւեայ՝ երկոտասան հազար
կնքեալ։ Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտասան հա-
8 զար կնքեալ։ * Յազգէն զաբուղոնի՝ երկոտաս-
ան հազար կնքեալ։ Յազգէն յովսեփայ՝ եր-
կոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն բենիամե-
9 նի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ * Եւ յետ այ-
սորիկ տեսի՝ եւ ահա ժողովուրդ բազում որոց
չէգոյր թիւ, յամենայն ազգաց եւ յամենայն

և յամ լեզուաց և յամ ժողովրդոց , որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառինն՝ արկեալ գիւրեամբք հանդերձս սպիտակս , և արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց ։ * Ո՛ղաղակէին ի ձայն մեծ՝ և ասէին ։ փրկութի՛ւն յոյ մերոյ՝ որ նստի ի վր՛ա թոռոյն , և գառինն ։ * Եւ ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռոյնէն և զերիցամբքն և զչորիւք կենդանեօքն , և անկանէին յերեսս առաջի աթոռոյն և երկիրպագանէին նմա , * ասելով ։ ամէն ։ օրհնութի՛ւն և փառք և իմաստութի՛ւն և գոհութի՛ւն և պատի՛ւ և զօրութի՛ւն և զինուրհ՛ք ա՛ն նոյ մերոյ՝ յաւիտեանս յաւիտենից ։ ամէն ։ * Եւ ասէ մի ի չորեքկերիցանց անոյ ։ ա՛ռքա որ զգեցեալ են զկնդանի՛ դերձս սպիտակս՝ ո՞վք են՝ և կամ ուստի՞ գան ։ * Եւ ասացի ցնա ։ ա՛ր՝ դու գիտես ։ և ասէ ցիս ։ ա՛ռքա են՝ որ գան ի վշտաց մեծաց , և լուա՛ցին զարկանելոյս իւրեանց՝ և սպիտակացուցին արեամբ գառինն ։ * Ո՛ւ ա՛յնորիկ են առաջի աթոռոյն նո՛ , և պաշտեն զնա զիւր և զդիշեր ի տաճարի նո՛ ։ և որ նստի ի վր՛ա աթոռոյն՝ բնակել է ի նա ։ * Ո՛չ քաղցիցեն և ո՛չ ծարաւիցեն , և ոչի՛ք մե՛ղանչ ինչ ընդ ա՛ն և ո՛չ ամպ ։ * Եւ գառնն որ ի մէջ աթոռոյն իւրոյ հովուեսցէ զնա , և առաջնորդեսցէ նոքա ի կենաց աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ ։ քանզի եհատ աճ զնա՛մ արտօսր յերեսաց նոցա ։

ԳԼՈՒԽ Ը՛ ։

1 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթնեերորդ՝ եղև
2 լռու՛թի յերկինս՝ ո՛ւր կէս ժամու ։ * Եւ տե՛սի
զ եօթն հրեշտակս եօթն , որ առաջի նոյ կային ։ և տո՛ւա
3 ցոքա եօթն փող ։ * Եւ այլ հրեշտակ եկն և կացա

ա՛ւ

առ սեղանն, և ունէր խնկանոց ոսկի. և տուաւ
նմա խունկ բազում, զի մատուսցէ զաղօթս
ամ ն̄բց 'ի վր̄ ոսկեղէն սեղանոյ առաջի աթո-
4 ռոյն։ * Եւ ել ծուխ խնկոցն աղօթք ն̄բցն 'ի
5 ձեռաց հրեշտակացն առաջի ա̄յ։ * Եւ ելից հր-
րեշտակն զխնկանոցն 'ի հրոյ սեղանոյն՝ և արկ
զնա յերկիր. և եղև որոտումն և ձայնք և փայ-
6 լատակումն և շարժումն մեծ։ * Եւ եօթն հր-
րեշտակքն որ ունէին եօթն փողս՝ պատրաստե-
7 ցին զինքեանս առ 'ի հարկանել։ * Եւ առաջին
հրեշտակն եհար զփողն, և եղև կարկուտ և հուր
և արիւն խառնել՝ և անկաւ յերկիր, և զերրորդ
մասն երկրի այրեաց, և զերրորդ մասն ծառոց
8 այրեաց, և զա̄մ դալար խոտոյ այրեաց։ * Եւ
երկրորդ հրեշտակն փողեաց, և իբրև զլեառն
մի մեծ հրդեհեալ անկաւ 'ի ծով, և եղև եր-
9 րորդ մասն ծովու արիւն. * և սատակեցաւ եր-
րորդ մասն ղուղակաց, և որ ունէր շունչ կեն-
դանի՝ ապականեցաւ. (և երրորդ մասն նաւուց
10 ընկղմեցաւ։) * Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց,
և անկաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ
իբրև զղամբար, և անկաւ յերրորդ մասն գե-
11 տոց և աղբերաց. * և էր անուն աստեղն դառ-
նուի̄. և բազումք մեռան 'ի դառնուէ̄ ջուրցն։
12 * Եւ չորրորդ հրեշտակն փողեաց, և վիրաւո-
րէր երրորդ մասն արեգական՝ և երրորդ մասն
լուսնի՝ և երրորդ մասն աստեղաց. և խաւարէր
երրորդ մասն ն̄ց, և երրորդ մասն գիշերոյ նոյն-
13 պէս։ * Եւ տեսի՝ և լուայ ձայն հրեշտակի
թռուցելոյ 'ի մէջ երկնից՝ զի ասէր 'ի ձայն մեծ,
վա՛յ վա՛յ վա՛յ՝ որ բնակեալ են յերկրի. յորժամ
լինիցի ձայն երիցն և ս փողոց, զոր կամիցին
հրեշտակքն հարկանել։

ԿԻ. ԼԱ։

1 Լ. Ես հինգերորդ հրեշտակն փողէր. և տեսի զի
աստղ մի անկաւ յերկնից, և տուաւ նմա քա-
2 նալի գբոյն անդնդոց. * և եւանէր ծուխ ՚ի
3 գբոյն ոպ զծուխ հնոցի մեծի. և խաւարեցաւ
արեգակն և օդ։ * Լ. ՚ի գբոյն ելանէր մարախ
4 ՚ի յերկիր. և տուաւ նոցա իշխանութի իբրև զկայ-
ծեն կարձի. * և ասացաւ նոցա՝ զի ոչ՝ մեղցեն
խոտոյ երկրի և ոչ՝ ամենայն մաւր
դոյ երկրային, որ ոչ ունիցին զկնիք ՚ի վր ձա-
5 կատու իւրեանց։ * Լ. և տուաւ նոցա հրաման՝ զի
ոչ՝ սպանանիցեն զնա, այլ չարչարեացեն զնոսա
ամիս հինգ. և չարչարանք նոցա իբրև չարչարանք
6 կարձի՝ որ հարկանիցէ զմարդ։ * Լ. յաւուրսն
յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմահ՝ և ոչ՝ գըտ-
ցեն. և ցանկասցեն մեռանել՝ և փախիցէ ՚ի նոցանէ
7 մահ։ * Լ. և նմանութի մարախոյն, նմանութի ձիոյ
պատրաստեալոյ ՚ի պատերազմ. և ՚ի վր գլխոց նոցա
իբրև զպատակ՝ նմանեալ ոսկւոյ. և երեսք նոց իբ-
8 րև զերեսս մարդոյ. * և հեր նոց իբրև զհեր
9 կնոջ. և ատամունք նոց իբրև զառիւծու։ * Լ.
ունէին զրահս իբրև զրահս երկաթի. և ձայն
թռուց նոց իբրև զձայն կառաւարաց ձիոց բազ-
մաց՝ որ պաշարեն ՚ի պատերազմ։ * Լ. ունին
10 պոչս ըստ նմանութե կարձի. և խայթոց յպոչս
նոցա. և ունէին իշխանութի չարչարել զմարդիկ
11 ամիս հինգ։ * Լ. ունին թագաւոր ՚ի վերայ
իւրեանց զհրեշտակն դժոխոց. և անուն նմա ե-
բրայերէնն աղբադոն, որ կոչի ՚ի հայ բառիւք
12 կորուստ։ * Լ. Հաւասիկ վայ մի գնաց, և վայ
եկեալ գան ես։ * Լ. Ե՛ վեցերորդ հրեշտակն
հար-

հարկանէր զփողն. և լուայ ձայն 'ի չորից կեն-
14 դանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն ա̅յ. * զի
ասէր ցհրեշտակն վեցերորդ՝ որ ունէր զփողն.
լոյծ զչորս հրեշտակսն զկապեալս 'ի վ̅ր̅ գետոյն
15 եփրատայ։ * Եւ լուծան չորս հրեշտակքն՝ պատ-
րաստեալք 'ի ժամ և յօր և յամիս և 'ի տարի,
16 զի սպանցեն զերրորդ մասն մարդկան։ * Եւ
համարք հեծելոց զօրաց ն̅ց̅՝ բիւրք բիւրուց՝ և
17 հազարք հազարաց՝ լուայ զթիւ ն̅ց̅։ * Եւ տեսի
ձիս 'ի տեսլեանն, և հեծեալս 'ի ն̅ս̅՝ որք ունէին
զրահս հրեղէնս, և յակինթս հրդեհեալս ծծըմ-
բով. և գլուխք ձիոցն իբրև զգլուխս առիւ-
ծուց. և 'ի բերանոյ ն̅ց̅ հուր ելանէր՝ և ծուխ
18 և ծծումբ։ * Եւ 'ի հարուածոցս յայսցանէ մե-
ռաւ երրորդ մասն մարդկան՝ 'ի հրոյն և 'ի ծխոյն
19 և 'ի ծծմբոյն, որ ելանէր 'ի բերանոյ ն̅ց̅ * Զի
իշխանութ̅ի̅ 'ի բերանս է ն̅ց̅՝ և յագիս ն̅ց̅, և ա-
գիք ն̅ց̅ նմանութ̅ի̅ օձի. և ունէին գլուխք՝ որով
20 սատակէին զանիրաւս։ * Եւ այլք 'ի մարդկա-
նէ որ ո՛չ մեռան 'ի հարուածոցս յայսցանէ, ո՛չ
ապաշխարեցին և ո՛չ դարձան 'ի գործոց ձեռաց
իւրեանց, յերկրպագութ̅է̅ դիւաց և կռոց յոս-
կեղինաց և յարծաթեղինաց՝ և 'ի պղնձոյ և 'ի քա-
րէ և 'ի փայտէ, որք ո՛չ տեսանել կարեն՝ և ո՛չ լսել
21 և ո՛չ գնալ. * և ո՛չ ապաշխարեցին 'ի մարդասպա-
նութ̅է̅, և 'ի դեղատուութ̅է̅ և 'ի պոռնկութ̅է̅ և 'ի
գողութ̅է̅ իւրեանց։

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջանէր
յերկնից, և զգեցեալ էր ամպ՝ և ծիածան 'ի
գլուխ ն̅ր̅. և երեսք ն̅ր̅ իբրև զարեգակն, և

ոտք

ատ ՚ի ձեռին իւրում ։ * Եւ ասէ ցնա 2
իւրում գրկեցուք մի բացեալ. և եդ զոտն իւր զայլ
՚ի վէր ծովու, և զձախն ՚ի վէր երկրի ։ * Եւ ա՚ 3
ղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ գոչեաց իբրև զառիւծ.
և յորժամ աղաղակեաց՝ խօսեցան եօթն որոտ՚
մունք իւրեանց ձայնս ։ * Եւ յորժամ խօսե՚ 4
ցան եօթն որոտմունքն՝ կամէի գրել. և լուայ
ձայն յերկնից՝ զի ասէր, կնքեա զոր խօսեցան
եօթն որոտմունք՝ և մի՛ գրեր ։ * Եւ հրեշտակն 5
զոր տեսի, որ եդ զոտն իւր ՚ի վերայ ծովու և
զմիւսն ՚ի ցամաքի, համբարձ զձեռն իւր զայլ
յերկինս. * և երդուաւ ՚ի կենդանին 6
նէից՝ որ հաստատեաց զերկինս՝ և որ ՚ի նմա, և
զերկիրն և որ ՚ի նմա. զի ոչ ևս կայ այլ ժամա՚
նակ. * այլ յաւուրս ձայնի եօթնե՚ 7
տակին՝ յորժամ հարցէ զմեռն, կատարեցաւ խոր՚
հուրդն աստ՝ որ աւետարանեցաւ ՚ի ձեռն ծա՚
ռայից իւրոց մարգարէից ։ * Եւ ձայնն՝ զոր 8
լուայ յերկնից դարձեալ խօսեցաւ ընդ իս՝ և
ասէ. երթ առ զգրկոցն՝ զոր ունի հրեշտակն
բացեալ ՚ի ձեռին իւրում, և կայ ՚ի վէր ծովու
և ցամաքի ։ * Եւ ես երթեալ առ հրեշտակն՝ 9
խնդրեցի ՚ի նմանէ. և ասէ ցիս, առ զայս՝ և կե՛ր
զդոյն, և դառնասցի յորովայն քո. այլ ՚ի բե՚րան
քո է քաղցր իբրև զմեղր ։ * Եւ առի զգրկոցն 10
բացեալ ՚ի հրեշտակէն՝ և կլայ զնա. և էր ՚ի բե՚
րան իմում քաղց՚ր իբրև զմեղր, և յորժամ կերայ, դառնացաւ
որովայն իմ ։ * Եւ ասէ ցիս, հարանել քեզ դարձ 11
ձեալ մարգարէանալ ՚ի ժողովուրդս՝ և ՚ի հեթա՚
նոսս և ՚ի լեզուս և ՚ի թագաւորս բազումս երկրի ։

ԿԻ. ԺԵ.

1 Եւ ասէ ինձ Եղեգն նման գաւազանի. և
կայր հրեշտակն՝ և ասէր ցիս. արի և չափեա
զտաճարն Աստ և զսեղանն՝ և զերկրպադուսն որ
2 ՚ի նմա: * Եւ զբակաւթին որ արտաքոյ տաճարին՝
թող զնա՝ և մի՛ չափեր. զի տուեալ է գնա հե-
թանոսաց. և զքաղաքն սրբ կոխեսցեն ամիս քա-
3 ռասուն և երկուս: * Եւ տաց երկուց վկայից
իմոց՝ և մարգարէասցին աւուրս հազար երի-
4 բիւր և վաթսուն՝ զգեցեալ քուրձս: * Սոքա են
երկու ձիթենիքն՝ և երկու ճրագք, որ կան ա-
5 ռաջի Տեր երկրի: * Եւ որք կամիցին չնաս-
նել, հուր ելցէ ՚ի բերանոյ նոցա՝ և կերիցէ զթշնա-
միս նոցա. և որք կամիցին վնասել նոցա՝ այսպէս
6 սատակեսցին: * Սոքա ունին իշխանութիւն փակել
զերկինս՝ զի մի՛ տեղասցէ զաւուրս մարգարէու-
թեանն նոցա. և ունին իշխանութիւն ՚ի վերայ ջուրց՝ դար-
ձուցանել զնա յարիւն, և հարկանել զերկիր յա-
7 մենայն հարուածս՝ որպէս կամիցին: * Եւ
յորժամ կատարեսցեն զնա՝ գազանն որ ելանէ յանդն-
դոց՝ տացէ ընդ նմա պատերազմ, և յաղթեսցէ
8 նոցա և սպանցէ զնա: * Եւ դի նոցա անկեալ կայցէ
՚ի մեջ հրապարակաց քաղաքին նոցա մեծի, որ ան-
ուանեալ կոչի ըստ հոգւոյն սոդոմ և եգիպտոս.
9 ուր և Տէրն նոցա խաչեցաւ: * Եւ տեսցեն զնոսա
ամբոխք և ժողովուրդք՝ և ամբոխք և հեթա-
նոսք, զի դի նոցա անկեալ կայցէ զերիս աւուրս
և կէս. և ոչ տացեն թաղել ՚ի գերեզմանս զոս-
10 կերս նոցա: * Եւ որ բնակեալ են յերկրի՝ ուրախ
լինիցին և խնդասցին ՚ի վեր նոցա, զինչս ընծայս և պա-
տա-

առաքեա առանել ինձեանց . վասն զի սուբա երկրքին
մարգարէքս չարչարեցան զընաւկիչս երկուց :
11 * Եւ յետ երից աւուրց և կիսոյ՝ հոգի կենդա- ին
նի յիս մտեալ ՚ի նոսա . և յարիցեն կացցեն ՚ի վեր
ոտից իւրեանց , և ահ և երկիւղ մեծ անկաւ ՚ի
12 վեր ամենեցուն՝ որ սպանելոքն զնոսա : * Եւ լուաք
զձայն մեծ՝ որ ասէր ցնոսա . վերացարուք ելէք աստ .
և վերացան ելին յերկինս ամպովք , և տեսին
13 զնոսա թշնամիք իւրեանց : * Եւ ՚ի ժամուն յայն-
միկ շարժումն մեծ եղև , և տասներորդ մասն
քաղաքին ընկղմեցաւ , և մեռան ՚ի շարժմանէն
արք եօթն հազար . և յետ այնորիկ ահ մեծ է-
ղև յամենեսեան , և փառս տային Աստ-
15 ուծոյ : * Հաւասարիկ վայն երկրորդ էանց , և վայն
երրորդ գայցէ և վաղվաղակի : * Եւ յորժամ
եօթնեերորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն , եղև
ձայն յերկինս՝ և ասէ . եղև թագաւորութիւն աշ-
խարհիս տեառն մերոյ՝ և յի քրի իւրոյ . և թագա-
17 ւորեսցէ ՚ի վեր յաւիտեանս յաւիտենից : * Եւ
քսան և չորս երիցունքն՝ որ նստէին յա-
թոռս իւրեանց առաջի Աստուծոյ , անկանէին ՚ի վերայ
երեսաց իւրեանց՝ և երկրպագանէին Աստ-
ուծոյ , և ասէին . * զոհանամք զքէն Տէր Աստ-
ուած կալ , որ էն և եաս՝ և առեր զզօրութիւն քո մեծ , և
թագաւորեցեր : * Եւ հեթանոսք բարկացան ,
և եկն բարկութիւն քո , և ժամանակ մեռելոց՝ զի
դատեսցին , և տուս վարձս ծառայից քոց մար-
գարէից , և սրբոց երկիւղածաց անուանդ քոյ՝ փո-
քունց և մեծամեծաց , և ապականես զապակա-
նիչս երկրի : * Եւ բացաւ տաճարն Աստ որ յեր-
կինս , և երևեցաւ տապանակն Աստ՝ ՚ի տաճարն
իւր . և եղեն փայլատակմունք և ձայնք և որոտ-
մունք

մունք և շարժումն, և կարկուտ մեծամեծ։

ԳԼ. ԺԲ։

1 Եւ նշան մեծ երևեցաւ յերկինս. կին մի ար-
կեալ զիւրև զարեգակն, և լուսին 'ի ներքոյ
ոտից նր̄. և 'ի վր̄ գլխոյ նր̄ պսակ աստեղեայ
2 յերկոտասանից։ * Եւ էր յղի. և ճչէր յերկ-
նելն, և բազում վշտօք մերձ էր 'ի ծնանել։
3 * Եւ երևեցաւ այլ նշան յերկինս՝ և ահաւասիկ
վիշապ մի մեծ հրեղէն, որոյ էին գլուխք եօթն՝
և եղջիւրք տասն. և 'ի վերայ գլխոյ նորա եօթն
4 խոյրք։ * Եւ տուտն նր̄ քարշէր զերրորդ մասն
աստեղաց երկնից. և արկ զնս̄ յերկիր. և վիշապն
կայր առաջի կնոջն՝ որ հանդերձեալ էր ծնա-
նել, զի յորժամ ծնցի կինն զորդի իւր՝ կլցէ
5 զնա վիշապն։ * Եւ ծնաւ կինն արու՝ որ հան-
դերձեալ է հովուել զա̄մ հեթանոսս գաւազա-
նաւ երկաթեաւ. և յափշտակեցաւ որդի նորա
6 առ ա̄ծ, և առ աթոռ նր̄։ * Եւ կինն փախեաւ
յանապատ՝ ուր էր տեղի նմա պատրաստեալ
յա̄յ, զի կերակրեսցի անդ աւուրս հազար եր-
7 կերիւր և վաթսուն։ * Եւ եղև պատերազմ
յերկինս, միքայէլ և հրեշտակք իւր կռուէին
ընդ վիշապին. և վիշապն պատերազմէր զօրօք
8 իւրովք։ * Եւ ո՛չ կարացին կալ ընդդէմ, և տե-
9 ղի ո՛չ գտաւ նց̄ յերկինս։ * Եւ անկաւ վիշապն
մեծ՝ օձն առաջին, որ անուանեալ կոչի բէեղ-
զեբուղ և սա̄ն, որ մոլորեցոյց զա̄մ տիեզերս
10 երկրի. և հրեշտակք նր̄ ընդ նմա անկան։ * Եւ
լուայ ձայն մեծ յերկնից՝ որ ասէր. արդ եղև
զօրութի̄ և փրկութի̄ և արքայութի̄ ա̄յ մերոյ, և
իշխանութի̄ օծելոյ նր̄. զի անկաւ չարախօսն
եղ-

եղբարց մերոց, որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի
ա՜յ զտիւ՛ և զգիշեր։ * Եւ նոքա յաղթեցին նմա 11
արեամբ գառինն, և բանիւ՛ վկայուե՜ նր՜. և ո՛չ
հաճեցան ընդ վիշապն մինչև 'ի մահ։ * Վասն 12
այսորիկ ուրախ լիցին երկինք՝ և ա՜մ որ բնակե՜լ
են 'ի նմա։ Վա՛յ երկրի և ծովու՝ զի անկաւ
բանսարկուն առ ձեզ, որ ունի զցասումն բա-
զում. և կացցէ առ սակաւ մի ժամանակս։ * Եւ 13
յորժամ ետես վիշապն թէ անկաւ յերկիր, ըզ-
հետ եղև կնոջն՝ որ ծնաւ զմանուկն արու։
* Եւ տո՛ւաւ կնոջն երկու թևք արծո՛ւոյ մե- 14
ծի՝ զի թռիցէ յանապատ 'ի տեղի իւր. ուր
կերակրէր անդ ժամանակ և ժամանակս և կէս
ժամանակի՝ յերեսաց օձին։ * Եւ եհեղ օձն 'ի 15
բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղմես-
ցէ զնա։ * Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, և եբաց 16
երկիր զբերան իւր և եկուլ զջուրն՝ զոր եհեղ
վիշապն 'ի բերանոյ իւրմէ։ * Եւ ցասեաւ վի- 17
շապն ընդ կնոջն, և գնաց պատերազմել ընդ այլ
զաւակս նր՜՝ որք պահէին զպատո՛ւիրանս ա՜յ, և
ունէին զվկայուի՜ն յի՜։ * Եւ կաց 'ի վերայ ա- 18
ւազոյ ծովու։

ԳԼ. ԺԳ։

Եւ տեսի զի ելանէր 'ի ծովէն գազան, և ու- 1
նէր գլուխս եօթն՝ և եղջիւրս տասն, և 'ի վ՜ր
եղջերաց նր՜ տասն խոյր, և 'ի վ՜ր գլխոյ նր՜ անուն
հայհոյուե՜։ * Եւ գազանն զոր տեսի՝ նման ընձ- 2
ու, և ոտք նր՜ իբրև զարջու, և բերան նր՜ ոպ՜
զառիւծու. և ետ նմա վիշապն զզօրուի՜ իւր՝ և
զաթոռ իւր և զիշխանութի՜ մեծ։ * Եւ մի 'ի 3
գլխոց նր՜ վիրաւորեալ էր 'ի մահ. և վէր մահ-
ո՛ւան

ու՛ան նր՝ ողջանայր ։ Եւ զարմացաւ ա՜մ երկիր
ընդ գազանն , զի ետ նմա վիշապն զթագաւո-
4 րութի՜ իւր ։ * Եւ երկիր պագին վիշապին՝ որ
ետ զիշխանութի՜ն գազանին , և ասէին . ո՛վ իցէ
նման գազանիս . կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել
5 ընդ դա ։ * Եւ տու՛աւ նմա բերան խօսել զմե-
ծամեծս , և զհայհոյութի՜ . և տու՛աւ նմա իշխա-
6 նութի՜ զամիսս քառասուն և երկու ։ * Եւ եբաց
զբերան իւր հայհոյութ՜ առ ա՜ծ , և հայհոյեաց
զանուն նր՜ և զխորանն նր՜ , և զերկնային խո-
7 րանն ։ * (Եւ տու՛աւ նմա իշխանութի՜ առնել
պատերազմ ընդ ս՜բս՝ և յաղթել նց՜ .) և տու՛աւ
նմա իշխանութի՜ 'ի վր՜ ա՜մ ազգաց և լեզու՛աց և
8 ժողովրդոց ։ * Օ՛ի երկրպագեսցեն նմա ա՜մ որ
բնակե՜լ են ընդ երեսս երկրի . որոց ո՛չ են գրեալ
անու՛անք նց՜ 'ի դպրութի՜ կենաց գառինն զենլոյ
9 իսկզբանէ աշխարհի ։ * Ոյք ունին ականջս
10 լսելոյ՝ լու՛իցեն ։ * Օ՛ի են ոմանք՝ որք 'ի գերութ՜
վարեսցին . և են ոմանք՝ որ սրով մեռցին , և են
ոմանք՝ որ անձամբ զանձինս սպանանեն . աստ է
11 համբերութի՜ և հաւատ ս՜բց ։ * Եւ տեսի այլ
գազան՝ զի ելանէր յերկրէ , և ունէր եղջիւրս
երկու նման գառինն . և խօսէր իբրև զվիշապն ։
12 * Եւ զիշխանութի՜ զա՜մ զառաջնոյ գազանին
գործէր առաջի նր՜ . և առնէր զերկիր և զա՜մ
բնակիչս նր՜ զի երկիրպագանիցեն գազանին ա-
13 ռաջնոյ՝ մինչև ողջասցի վէր մահու նր՜ ։ * Եւ
առնէր նշանս բազումս , և տայր հրոյ իջանել
14 յերկնից յերկիր՝ առաջի մարդկան ։ * Եւ մոլո-
րեցուցանէր զորս բնակեալ են յերկիր՝ նշանօքն
որ տու՛եալ են 'ի ձեռս նր՜՝ առնել առաջի գա-
զանին ։ ասեն ցնա բնակիչք երկրի . արա՛ զպատ-
կեր

կեր գազանին, որ 'ի վերաց սրոյն եկեաց։ * Իւ 15
տուաւ նմա իշխանութի՝, զի տացէ հոգի պատ-
կերի գազանին, և զի խօսեսցի պատկերն. և
երկիրպագցեն նմա ա՜մ քնակիչք երկրի. և որ ո՛չ
պագցէ երկիր պատկերի գազանին, սպանցէ
զնա։ Իւ արասցէ զա՜մ՝ փոքունս և զմեծա-
մեծս և զմեծատունս և զազատս և զաղքատս
և զծառայս, զի տացէ նոցա դրոշմ յաջու ձե-
ռին՝ և 'ի վերայ ճակատու նոցա։ * Իւ ոչ ո՛ք 16
կարասցէ գնել և վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի ըզ-
դրոշմ գրոյն՝ և զանուն գազանին և զթի՛ ան-
ու՛ան նորա։ * Ա՛ստ է իմաստութիւն. որ ունի 17
միտս՝ համարեսցի զթի՛ գազանին. թի՛ եղեալն
մարդոյ, և թի՛ անու՛ան նորա է այս. վեց հա-
րիւր վաթսուն և վեց։

ԳԼ. ՄԴ։

Իւ տեսի՝ և ահա գառն կայր 'ի վերայ լերինն 1
սիովնի. և ընդ նմա հարիւր քառասուն և
չորս հազարք, որ ունէին զանուն նորա՝ և ա-
նուն հօր նորա գրեալ 'ի վերայ ճակատուց նց։
* Իւ լու՛այ ձայն յերկնից՝ որ՜պ զձայն ջուրց 2
բազմաց՝ և ձայն որոտման մեծի. և լու՛այ իբրև
զձայն զքնարահարաց, զի հարկանէին զքնարս
իւրեանց։ * Իւ երգէին զերգս նորս առաջի 3
աթոռոյն՝ և առաջի չորից կենդանեացն՝ և ա-
ռաջի երիցանցն. և ոչոք կարէ գիտել զերգս
նոցա՝ բայց միայն հարիւր քառասուն և չորս
հազարքն. որք ազատեալ են յերկրէ։ * Սոքա են՝ 4
որք ընդ կանայս ո՛չ խառնակեցան, և են կու-
սանք. սոքա զկնի երթան դառինն՝ ուր և եր-
թիցէ. սոքա ընտրեցան 'ի մարդկանէ առաջի ա՜յ

5 և գառինն * Եւ՝ի բերան նոցա ոչ գտաւ սուտ՝
6 զի ամբիծք են * Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռուց
ցեալ՝ի մէջ երկնից . և ունէր աւետիս յաւիտենական՝ աւետարանել ամպատց և լեզուաց՝
7 որ բնակեալ են յերկրի * Եւ ասէր՝ի ձայն մեծ . երկեր[ւ]ուք յոյժ՝ և տուք փառս նմա , զի եկն ժամ դատաստանի նորա . և երկի՛ր պագէք արարչին երկնի և երկրի և ծովու և աղբեւրաց
8 ջուրց * Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ նորա և ասէր . անկաւ անկաւ բաբելոն մեծն՝ ՚ի գինւոյ արբեցուէ՝ ՚ի ցասմանէ՝ ՚ի պոռնկութենէ
9 իւրմէ՝ որ արբեցոյց զամենայն հեթանոսս * Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նոցա՝ և՚ի ձայն մեծ ասէր . թէ ոք երկրպագեաց գազանին և պատկերի նորա՝ և կամ զդրոշմ նշանի նորա առ
՚ի ձեռն իւր՝ և կամ՚ի վերայ ալտ ձեռին իւ-
10 րոյ , * այնպիսին արբցէ՚ի բաժակէ ցասմանն աստ արկեալոյ յանապակէ բարկութենէ բաժակին . և տանջեսցի հրով և ծծմբով առաջի սրբոյ և գա-
11 ռինն * Եւ ծուխ նոցա ելցէ յաւիտեանս յաւիտենից . և ոչ ունին հանգիստ՝ որք երկրպագին գին գազանին՚ի տուէ և՚ի գիշերի . և որք երկիրպագին պատկերին , և առնուն զդրոշմ և զա-
12 նուն նորա * Եւ հասցէ սրբոցն աստէ . այս՝ որք պահեն զպատուիրանս աստ , և զհաւատս
13 յի * Եւ լուայ ձայն յերկնից որ ասէր ցիս . գրեա , երանի մեռեալոցն՝ որք՚ի տէր ննջեցին . այժմիկ վասնզի զայս ասէ հոգին , քանզի հանգեան յաշխատութենէ իւրեանց . գործք իւրեանց երթան զհետ նոցա *
14 [illegible] [illegible] [illegible]

պսակ ոսկի, և 'ի ձեռին իւրում ունէր գերան-
դի սրեալ։ * Եւ այլ հրեշտակ ելանէր յերկնից, 15
աղաղակէր 'ի ձայն մեծ՝ և ասէր. որ նստիսդ 'ի
վր̄ ամպոյդ՝ առաքեա՛ զգերանդիդ քո՝ և հնձեա՛,
զի եկն ժամանակ հնձոց, և հասեալ են հունձք
երկրի։ * (Եւ արկ՝ որ նստէր 'ի վերայ ամպոյն՝ 16
զգերանդին իւր յերկիր, և հնձէր զա̄մ ընակիչս
երկրի։) * Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի տաճա- 17
րէն՝ որ յերկինս, և ունէր և սա գերանդի սրր-
եալ։ * Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի սեղանոյն՝ 18
որ ունէր իշխանութ̄ 'ի վերայ հրոյ, և աղաղա-
կեաց 'ի ձայն մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր զգե-
րանդին սրեալ՝ և ասէր. կթեա՛ զողկոյզս յայդ-
ւոյ երկրէ, զի հասեալ է խաղողդ 'ի դմա։
* Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի իւր յերկիր, 19
և կթէր զխաղող նորա, և արկանէր 'ի հնձանն ա̄յ
'ի մեծ։ * Եւ կոխեցաւ հնձանն արտաքոյ քա- 20
ղաքին, և ելանէր 'ի հնձանէն արիւն մինչև 'ի
սանձս ձիոյն. և երկայնութ̄ նորա հազար և վեց
հարիւր ասպարէզ։

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ տեսի այլ նշան (յերկինս) մեծ և սքան- 1
չելի. հրեշտակս եօթն՝ որք ունէին եօթն
վերս զկնի. զի նոքօք կատարէր բարկութի̄ ա̄յ։
* Եւ տեսի որպէս ծով ապակեղէն խառնեալ 2
հրով. և որք յաղթեցին գաղանին՝ և թո՛ւոյ ան-
ո՛ւան նորա՝ և պատկերի նորա՝ և դրոշմի նորա,
նոքա կային 'ի վերայ ծովուն ապակեղինի. և
ունէին զքնարս ա̄յ։ * Եւ երգէին զերգս մով- 3
սեսի առաջի ա̄յ, և զերգս գառինն՝ ասելով. թէ
մեծամեծ և սքանչելի են գործք քո՝ տ̄ր ա̄ծ ա-
մե-

մենակալ, արդար՝ և ճշմարիտ են ճանապարհք
4 քո, թագաւոր ա̅մ հեթանոսաց։ * Եւ ո՞վ ոք
ոչ երկիցէ՝ և փառաւորեսցէ զո̅ք անուն քո.
զի դու միայն ո̅ք, և արժանի երկրպագելոյ.
զի ա̅մ հեթանոսք եկեսցեն և երկիրպագցեն ա-
ռաջի քո ա̅ր՝ յորժամ արդարութի՞ քո յայտնես-
5 ցի։ * Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ և քացաւ տա-
ճարն խորանին վկայութե՞ որ էր 'ի յերկինս.
6 * Եւ ելանէին եօթն հրեշտակք՝ որք ունէին
եօթն հարուածս, և զգեցեալ էին 'ի տաճարին
կտաւս մաքուրս՝ և պայծառս, և գօտևորեալ
էին առ ըստեամբք իւրեանց գօտիս ոսկեղէնս։
7 * Եւ 'ի չորից կենդանեացն տուաւ եօթն հր-
րեշտակացն՝ եօթն սկաւառակս լի ցասմամբն ա̅յ
8 կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից։ * Եւ
լցաւ տաճարն ծխով փառացն ա̅յ՝ և զօրութե՞
նորա. և ոչ ո՛ք կարէ մտանել 'ի տաճարն՝ մինչև
կատարեսցին եօթն հարուածքն յեօթն հրեշ-
տակացն։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Եւ լուայ ձայն մեծ 'ի տաճարէն՝ զի ասէր
ցեօթն հրեշտակսն, երթայք հեղէք զեօթն
2 սկաւառակսդ ցասմանն ա̅յ յերկիր։ * Եւ գնաց
առաջին հրեշտակն՝ և եհեղ զսկաւառակ իւր
յերկիր, և եղև հարուածք չարաչար 'ի վերայ
մարդկան, որ ունէին զդրոշմ գազանին, և երկիր
3 պագին պատկերի նորա։ * Եւ երկրորդ հրեշ-
տակն եհեղ զսկաւառակ իւր 'ի ծով, և դար-
ձան ջուրքն յարիւն մեռեալ. և ա̅մ շունչ կեն-
4 դանի որ էր 'ի ծովու՝ սատակեցաւ։ * Եւ եր-
րորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր 'ի գետս՝

և յաղբերս ջուրց, և եղև արիւն։ * Եւ լուայ 5
'ի հրեշտակէն՝ զի ասէր. արդար է՝ որ էնն և է,
և ո՞բ 'ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցաւ.
* վասն զի զարիւն սրբոց՝ և զարիւն մարգա- 6
րէիցն հեղին ամբարիշտք. վասն այնորիկ արիւն
ետ ըմպել նոցա ըստ արժանւոյն։ * Եւ լուայ 'ի 7
սեղանոյ անտի զի ասէր. այո՛՝ տ՞ր տ՞ծ ամենա-
կալ, արդար և ճշմարիտ են դատաստանք քո։
* Եւ չորրորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւառակէ 8
իւրմէ 'ի վերայ արեգական։ * Եւ տուաւ նմա 9
խորշակահար առնել զմարդիկ հրով. և տապա-
ցան մարդիկ 'ի տապ մեծ, և հայհոյեցին զա՞ծ՝
որ ունի իշխանութիւն 'ի վերայ հարուածոցս
այսորիկ. և ո՛չ ապաշխարեցին 'ի փառս աստու-
ծոյ։ * Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկա- 10
ւառակէ իւրմէ 'ի վերայ աթոռոյ գազանին, և
եղև թագաւորութիւն նորա խաւարեալ. և
ծամէին զլեզուս իւրեանց յախտէ ցաւոցն, * և 11
հայհոյեցին զա՞ծ երկնից 'ի ցաւոց իւրեանց՝ և
յախտէ դառնութեանն, և ո՛չ ապաշխարեցին 'ի
գործոց իւրեանց։ * Եւ վեցերորդ հրեշտակն 12
եհեղ 'ի սկաւառակէ իւրմէ 'ի վերայ գետոյն
մեծի եփրատայ, և ցամաքեցան ջուրք նորա՝ զի
պատրաստեսցի ճանապարհ թագաւորի ելիցն
արևու։ * Եւ տեսի՝ զի ելանէր 'ի բերանոյ վի- 13
շապին՝ և 'ի բերանոյ գազանին՝ և 'ի բերանոյ սուտ
մարգարէին ոգ իք երեք անսուրբք իբրև զգորտս։
* Քանզի նոքա էին ոգիք դիւականք, որք 14
առնէին զնշանս՝ և երթային առ թագաւորս
ամենայն երկրի՝ ժողովել զնոսա 'ի պատերազմ,
յօրն մեծ տ՞ն ամենակալի. քանզի այսպէս ա-
սաց տ՞ր. * ահա գամ իբրև զգող, երանի որ 15

իցեն արթունք, և պահեսցեն զհանդերձս իւ-
րեանց. զի մի՛ մերկ շրջեսցին, և երևեսցին ա-
16 մօթանք իւրեանց։ * Եւ ժողովեցից զնոսա 'ի
տեղի մի, որ կոչի եբրայեցերէն՝ արմաքեդոն։
17 * Եւ եօթներորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւա-
ռակէ իւրմէ 'ի վերայ օդոյ. և ել ձայն մեծ
18 յերկնից՝ և յաթոռոյն՝ ասելով. եղև։ * Եւ ե-
ղեն փայլատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և
եղև շարժումն մեծ՝ որպիսի չիք եղեալ իսկզբա-
նէ՝ յորմէ հետէ եղև մարդ 'ի վր̄ երկրի՝ այն-
19 պիսի շարժումն մեծ։ * Եւ եղև քաղաքն մեծ
յերիս մասն, և քաղաքք ազգացն անկան. և
բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի ա̄յ, տալ նմա
զբաժակն գինւոյ ցասման բարկութ̄ն նորա։
20 * Եւ ամենայն կղզիք փախեան, և լերինք 'ի
21 միջոյ բարձան։ * Եւ կարկուտ մեծ իբրև կշիռ
տաղանդոյ միոյ իջանէր յերկնից 'ի վերայ մարդ-
կան. և հայհոյեցին մարդիկ զա̄ծ յերկինս՝ վասն
հարու՛ածոյ կարկտին, զի մեծ էր հարու՛ածն
և սաստիկ։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ եկն միոմն յեօթն հրեշտակացն՝ որք ունէ-
ին զեօթն սկաւառակսն. խօսեցաւ ընդ իս՝
և ասէ. Եկ այսր և ցուցից քեզ զդատաստանս
մեծ պոռնկին՝ որ նստի 'ի վերայ ջուրց բազ-
2 մաց։ * Ընդ որում պոռնկեցան թագաւորք
երկրի՝ և արբեցան բնակիչք երկրի 'ի գինւոյ
3 արբեցութ̄ն պոռնկութ̄ն նորա։ * Եւ առ տա-
րաւ զիս յանապատ հոգւովն. և տեսի կին մի՝
զի նստէր 'ի վերայ կարմիր գազանի, և լի էր
անու՛ամբ հայհոյութ̄ն. և գազանն զոր տեսի՝
ու-

ունէր գլուխս եօթն և եղջիւրս տասն։ * Եւ 4
կինն զդեցեալ էր ծիրանիս և կարմիրս, և զար-
դարեալ ոսկւով և մարգարտով և ակամբք պատ-
ուականօք, ունելով բաժակ ոսկի 'ի ձեռին իւ-
րում, և լի էր գարշելի և անմաքուր պոռնկութ̄։
* Եւ 'ի ճակատն նր̄ գրեալ անուն՝ խորհրդով. 5
մեծն բաբելոն՝ մայր պոռնկաց և գարշելեաց
երկրի։ * Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յարենէ 6
սրբոց՝ և յարենէ ամենայն վկայիցն. և զարմա-
ցայ՝ տեսեալ զնա՝ զարմացումն մեծ։ * Եւ ասէ 7
ցիս հրեշտակն. ընդէ՞ր զարմացար, ես ասացից
քեզ զխորհուրդ կնոջն, և զգազանին որ բար-
ձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն գլուխն՝ և
զտասն եղջիւր։ * Եւ գազանդ զոր տեսեր՝ որ 8
էր, և չէր, և հանդերձեալ է ելանել 'ի դժոխոց՝
և 'ի կորուստ երթալ. և զարմացան ամենեքեան՝
որ բնակեալ են 'ի վերայ երկրի. որոց ո՛չ էր
գրեալ անուանք նոցա 'ի գիր կենաց իսկզբանէ
աշխարհի. զոր տեսանէիր զգազանն, զի էր՝ և
չէ, և մերձ է։ * Աստ է իմաստութիւն՝ որ ունի 9
միտս։ և եօթն գլուխն՝ եօթն լերինք են, ուր
կինն նստեալ էր 'ի վերայ նոցա. և նոքին թա-
գաւորք են եօթն. և թագաւորք եօթն գոլով.
* Հինգն անկան, և մին եկաց, և մինն ո՛չ է ե- 10
կեալ. և յորժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ
ունի։ * Եւ գազանն՝ որ էր՝ և չէ՝ և նա ութե- 11
րորդ է. և է յեօթանց անտի, և 'ի կորուստ եր-
թալոց է։ * Եւ տասն եղջիւրն՝ զոր տեսեր՝ 12
տասն թագաւորք են. որոց չև և՛ս է առեալ
զթագաւորութի̄, այլ առնուն՝ և կան իշխանք 'ի
մի ժամ. և առնուն նոքա զիշխանութի̄ ընդ գա-
զանին։ * Սոքա մի կամս ունին, և զզօրութի̄ և 13

զիշ-

14 զիշխանութի՞ գազանին տան։ * Եւ ընդ գառինն
պատերազմին. և գառնն յաղթէ նոցա. զի տ՞ր է
նոցա, և թագաւոր թագաւորաց. և որք ընդ
նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք՝ և հաւատա-
15 ցեալք։ * Եւ ասաց ցիս. զջուրն զոր տեսեր՝
ուր նստէր պոռնիկն, ժողովուրդք են, և
16 բազմութիւնք և ազգք և լեզուք։ * Եւ տասն
եղջիւրքն՝ զոր տեսեր գազանին, նոքա տեսցեն
զպոռնիկն՝ և ատեսցեն զնա, և զմարմին նորա
17 կերիցեն՝ և այրեսցեն զնա հրով։ * Քանզի ա՞ծ
եդ 'ի սիրտս նոցա առ 'ի լինել նոցա մի կամս,
և տալ զթագաւորութի՞ գազանին՝ մինչև կատա-
18 րեսցի բանն ա՞յ։ * Եւ կինն զոր տեսեր՝ է քա-
ղաքն մեծ, որ ունի զթագաւորութի՞ 'ի վերայ
թագաւորութե՞ց երկրի.

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջեալ
յերկնից՝ որ ունէր իշխանութի՞ մեծ, և երկիր
2 լուսաւորեցաւ 'ի փառաց նորա։ * Եւ աղաղա-
կեաց 'ի ձայն մեծ՝ ասելով. անկաւ բաբելոն
մեծն, որ եղեալ էր բնակութի՞ դիւ՛աց՝ և արգել
ա՞մ այսոց պղծոց, և բանտ պահպանութե՞ ա՞մ
3 ոգւոց անսրբից՝ և ատեցելոց։ * Ա՝ ասն զի 'ի
բարկութե՞ գինւոյ պոռնկութե՞ նորա արբին ա՞մ
ազգք և թագաւորք երկրի՝ որ ընդ նմա պոռնկե-
ցան. և վաճառականք երկրի 'ի նորա զօրութե՞ն
4 յօրանալոյ մեծացան։ * Եւ լու՛այ ձայն յերկ-
նից՝ զի ասէր. ելէ՛ք 'ի միջոյ դորա ժողովուրդ
իմ, զի մի՛ հաղորդ լիցիք մեղաց դորա, և մի՛
5 զհարու՛ածս դորա ընդունիցիք. * զի հասին
կցեցան մեղք դոցա մինչև յերկինս. և յիշեաց
ա՞ծ

ա՜ծ զամբարշտութիւն դորա։ * Եւ հատուցանէ 6
դմա՝ որպէս և հատոյցն մեզ, և առցէ դա երկ-
ատատիկ ըստ գործոց իւրոց. և զբաժակն որով
խառնեացն՝ խառնեցէ՛ք դմա կրկին։ * Եւ որ- 7
չափ փառաւորեաց զինքն և խայտաց, այնչափ
հատուցէ՛ք դմա սուգ. զի 'ի սրտի իւրում ա-
սէր՝ թէ յամենայն ժամ նստայց ես թագուհի՝
և այրի ո՛չ ևս եղէց։ * Վասն այնորիկ 'ի միում 8
աւուր եկեսցեն 'ի վերայ դորա հարու՛ածք՝ մահ
և սուգ և սով, և 'ի հուր այրեսցի. զի հզօր է
տ՜ր ա՜ծ՝ որ դատեցաւն զդա։ * Եւ լայցեն՝ և 9
կոծեսցին 'ի վերայ դորա թագաւորք երկրի,
որք ընդ դմա պոռնկեցան և խաղացին. և հե-
ծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ կիզման տան-
ջանաց դորա։ * 'Ի հեռաստանէ կայցեն վասն 10
երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասասցեն. վա՛յ քա-
ղաքիդ մեծի բաբելոնի. քաղա՛ք հզօր, զի 'ի
միում ժամու եկին հասին դատաստանք քո։
* Եւ վաճառականք երկրի ողբասցեն և սգաս- 11
ցեն 'ի վերայ քո, զի բեռն նոցա ո՛չ ոք գնէ։
* Եւ շահք որ 'ի քէն՝ ո՛չ ևս իցէ՝ ոսկւոյ և ար- 12
ծաթոյ և ականց պատու՛ականաց՝ և մարգար-
տոյ և բեհեզոյ և ծիրանւոյ և ոսկեթելի և որ-
դան, և ամենայն փայտ խնկոյ՝ և ամենայն ա-
նօթ փղոսկրեայ, և ամենայն անօթ 'ի փայտէ
պատու՛ականէ և 'ի պղնձոյ և յերկաթոյ և 'ի
կճոյ. * և կինամոմոն և ամենայն խունկ և իւղ 13
և կնդրուկ, և գինի և ձէթ և նաշիհ և ցորեան,
և ստացու՛ածք ամենայն, արջառ և ոչխար. և ե-
րիվարաց և կառաց՝ որ վայել է մարմնոց և ոգ-
ւոց մարդկան։ * Եւ ամենայն ցանկութի՛ ան- 14
ձին քո գնաց 'ի քէն, և ամենայն լուսափայլ

վայ-

վայելչութիւնն, պարարտն և գէրն և սպիտակն
15 գնաց 'ի քէն, և ո՛չ և ս դացես զայդ։ * Եւ ա՜մ
շահավաճառք այսոքիւք մեծացեալք՝ 'ի քէն 'ի
բաց կացցեն վասն երկիւղի տանջանաց քոց լա-
16 լով՝ և սուգ առնլով։ * Եւ ասասցեն. վա՛յ վա՛յ
քաղաք մեծ. որ զգեցեալ էիր բեհեզս և ծի-
րանիս և որդան և ոսկեզօծս՝ և քարինս պատ-
17 ո՛ւականս՝ և մարգարիտս. * զի 'ի միում ժամու
պակասեցաւ այսչափ մեծութի՞ քո. և ամենայն
նաւավար՝ և ամենայն որ 'ի տեղիս տեղիս նա-
ւեն, և նաւաղք և որք միանգամ ուռկանաւ
18 գործեն՝ 'ի հեռաստանէ կայցեն լալով, * և ա-
ղաղակեսցեն՝ տեսանելով զծուխ կիզման նորա,
ասելով. ո՞ նման է քաղաքիս այսմիկ մեծի։
19 * Եւ արկցեն հող 'ի վերայ գլխոց իւրեանց՝ և
գուժալով ձայնի՛ մեծաւ՝ լալով և սգալով ա-
սասցեն. վա՛յ վա՛յ քաղաք մեծ, որով ամենեքեան
մեծանայաք՝ որք ունէաք զնաւս 'ի ծովս՝ վասն
պատո՛ւականութեան քո. զի 'ի միում ժամու ա-
20 պականեալ կործանեցար։ * Ուրա՛խ լերուք 'ի
վերայ նորա երկինք՝ և ո՜ք առաքեալք և մար-
գարէք. զի դատեցաւ ա՜ծ զդատաստան ձեր 'ի
21 դմանէ։ * Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի իբ-
րև զերկան մեծ, և ընկէց 'ի ծով՝ ասելով. այս-
պէս յարձակմամբ անկցի բաբելոնն քաղաք մեծ,
22 և այլ ո՛չ և ս գացի։ * Եւ ձայն քնարերգաց և
երաժշտականաց՝ արո՛ւեստականաց՝ և փողահա-
23 րաց՝ և թըմբկի, այլ ո՛չ և ս լո՛ւիցի 'ի քեզ։ * Եւ
լոյս ճրագի և ձայն երկանի՝ այլ ո՛չ և ս երևեսցի
'ի քեզ. և ձայն փեսայի և ձայն հարսին այլ ո՛չ
և ս լո՛ւիցի 'ի քեզ. և ո՛չ վաճառականք քո՝ փա-
ռաւորք և մեծամեծք երկրի, որ զո՛ւարճացե՞լ
էին

էին ՚ի քեզ. վա՛յ զի կախարդուքդ դեղատուեցաւ
քո մոլորեցան ամենայն ազգք։ * Եւ ՚ի քեզ տայր 24
արիւն մարգարէից և սրբոց գտաւ, և ամենայն
գրեցից յերկրին կենդանեաց։

ԿԻ. ԺԱՄ։

1 Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութե-
եան յերկինս ասելով. ալէլուիա, փրկութիւն և
2 փառք և պատիւ և զօրութիւն տայ Աստուծոյ։ * զի
ճշմարիտ և արդար են դատաստանք նորա. զի
դատեաց զպոռնիկն մեծ ՚ի պոռնկութե՛ իւրում,
և խնդրեաց զվրէժ արեան ծառայից իւրոց ՚ի
3 ձեռաց նորա։ * Եւ կրկին անգամ օրհնեցին՝ և
4 ասացին, ալէլուիա. և ծուխ նորա ելանէր յա-
5 ւիտեանս յաւիտենից։ * Եւ անկան քսան և
չորք երիցունքն՝ և չորք կենդանիքն, և երկր-
պագին Աստ՝ որ նստէր յաթոռ փառաց, ասե-
6 լով, ամէն՝ ալէլուիա։ * Եւ ձայն յաթոռոյն ե-
լանէր՝ ասելով. օրհնեցէ՛ք զՅա՛ծ մեր ամենայն
ծառայք նորա, և որք երկնչի՛ք ՚ի նմանէ, փո-
7 քունք և մեծամեծք։ * Եւ լուայ ձայն բազ-
մութե՛ մեծի՝ իբրև զձայն ջուրց բազմաց, և
իբրև զձայն հզօր որոտման, ասելով դարձեալ.
ալէլուիա, վասն զի թագաւորեաց Տէր Յա՛ծ մեր
8 ամենակալ։ * Խնդա՛մք՝ (և ցնծա՛մք) և տա՛մք
փառս նմա, զի եկն հարսանի՛ք գառինն, և կինն
նորա պատրաստեաց զինքն։ * Եւ տո՛ւաւ
նմա զգենուլ բեհեզ սպիտակ սուրբս և լու-
սափայլ. որ է բեհեզն արդարութի՛ սրբոցն։
9 * Եւ ա՛ծ ինէ գրեա. գրեա՛ զայդ,
երանելի՛ են ամենեքեան՝ որ կոչեցեալ են յընթի-
ցիս հարսանեացն գառինն։ * Եւ ես անկեալ
10

առաջի ոտից նորա, երկիրպագի նմա։ Եւ ասէ
ցիս. անսա՝ մի՛ անկանիր առաջի իմ, քանզի և
ես ծառայակից քո եմ, և եղբարց քոց՝ որք ու-
նին զվկայութի՞ն յի՞ քի՞. տ՞ն ա՞յ միայն երկրպա-
գեա՛. քանզի հաստատութ՞ն յի՞ է տեսիլդ, և
հոգի մարգարէուե՞դ. զի վկայութի՞ յի՞ է հոգ-
11 ւոմ՞ն սրբով, որ 'ի մարգարէսն էր։ * Եւ տեսի
զերկինս բացեալ, և ահա ձի սպիտակ. և որ հե-
ծեալն էր 'ի նմա՝ հաւատարիմ և ճշմարիտ, և
12 արդարութեամբ դատի՝ և պատերազմի։ * Եւ
աչք նորա բոց հրոյ, և 'ի վերայ գլխոյ նորա
պսակս բազումս. և ունէր անուն գրեալ, զոր
13 ոչ ո՛ք գիտէ՝ բայց միայն ինքն։ * Եւ արկեալ
զիւրեաւ հանդերձ ներկեալ արեամբ. և կոչէր
14 անուն նորա՝ բան ա՞յ։ * Եւ զօրավարք երկնից՝
և զօրք երկնից զհետ երթային նորա ձիովք
(սպիտակօք), զգեցեալ բեհեզս սուրբս և ըս-
15 պիտակս։ * Եւ 'ի բերանոյ նորա ելանէր սուր
սրեալ. զի նովաւ հարցէ զազգս, և նա հովուե՛ս
ցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթեաւ. և նա կո-
խեսցէ զհնձան գինւոյ՝ ցասման բարկութ՞ն ա՞յ
16 ամենակալի։ * Եւ ունէր 'ի վերայ պատմուճանի
իւրոյ, և 'ի վերայ անդամոց իւրոց գիր գրեալ.
17 Թագաւոր Թագաւորաց, և տ՞ր տերանց։ * Եւ
տեսի այլ հրեշտակ՝ որ կայր 'ի վերայ արեգա-
կան, զի աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ ամենայն հա-
ւուց Թռուցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով. է-
18 կա՛յք ժողովեցարո՛ւք յընթրիս մեծին ա՞յ. * և
կերիջիք զմարմինս Թագաւորաց, (և զմարմինս
հզօրաց,) և զմարմինս երիվարաց՝ և ամենայն
հեծելոց 'ի նոսա, և զմարմինս ազատաց և ծա-
19 ռայից՝ մեծի և փոքու։ * Եւ տեսի զգազանն՝

և

և զիաւգաւառս երկրի՝ և զգօրս նոցա ժողովեալս առնել պատերազմ ընդ այնմ, որ հեծեալն էր ՚ի ձին սպիտակ և ընդ զօրս նորա։ * Եւ ըմբռնեաց 20
զոա գազանն, և որ ընդ նմա առաք մարգարէին՝ որ առնէր զինշանսն առաջի նորա, և զորս մոլորեցոյց։ և եառ առնուլ զերկոսիցն՝ և զերկուս արկանել ի լիճ հրոյ այրեցելոյ ծծմբով։ * Եւ 21
զկնի զնոսա ՚ի սրոյ հեծելոյն ՚ի վերայ ձիոյն։ ամենայն թռչունք յագեցան ՚ի մարմնոց նոցա։

ԳԼՈՒԽ Ի։

Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր յերկնից, և 1
ունէր զվիսակաւոր գժոխոց, և շղթայս մեծ ՚ի ձեռին իւրում։ * և ըմբռնեաց զվիշապն՝ 2
(զօձն) զառաջինն, որ է դանագրկուն և սատանայ, և կապեաց զնա հազար ամ, * և արկ զնա 3
յանդունդս գժոխոց, և վակեաց և կնքեաց զնա՝ զի այլ ՚ի մոլորեցուսցէ զազգս, մինչև կատարեսցի հազար ամն։ և յետ այնորիկ պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ։ * Եւ 4
տեսի աթոռս։ և նստան ՚ի վերայ նոցա։ և դատաստան տուաւ նոցա, ընտրեալ հոգիս երիցն վասն վկայութեանն յի՝ և վասն բանին Աստուծոյ։ և զորս ոչ երկրպագին գազանին, և ոչ առնին զդրոշմ նորա ՚ի ճակատս իւրեանց՝ և ոչ ՚ի վերայ աջոյ ձեռին իւրեանց։ և կացին՝ և թագաւորեցին ընդ քրիստոս հազար ամ։ * Եւ յետ այնորիկ ՚ի 5
վերելից ոչ ոք եկաց, մինչև ՚ի կատարել հազար ամին։ այս է յարութիւն առաջին։ * Երանի՛ 6
սրբոցն, որք ունին բաժին ՚ի յարութենն առաջին՝

նոսա՛,

ետուն, ի վերայ ստացա երկրորդ մահն ի յիսնից
իշխանութիւն. այլ եղիցին քահանայք ոմն՝ և ոմն
ի քէ. և թագաւորեսցեն ընդ նմա հազար ամ:
7 * Եւ յետ հազար ամին լուծցէ զսատանայ՝ և
հանցէ ի բանտէ անտի. եւ ելցէ և մոլորեցուսցէ
զազգս ամենայն ընդ չորս կողմանս երկրի. և
զգոգ և զմագոգ առնէ ի միասին՝ ժողովել նո-
քօք զամենայն զօրս ի պատերազմ. որոց թիւ
8 նոցա իբրև զաւազ ծովու: * Եւ ելին ի լայ-
նութիւն երկրի, և պատեցին շուրջ զբանակս
9 սրբոցն, և զքաղաքին սիրելւոյ: * Եւ իջեալ
հուր յերկնից առ ի յոյ՝ և կերիցէ զնոսա և
զչորագլուխն նոցա զսատանայ՝ որ մոլորեցոյց
զնոսա. և արկցէ զնա ի ծովն հրոյ և ծծմբոյ,
10 ուր էր գազանն՝ * և առաւ մարգարէն. և չար-
11 չարեսցին զտիւ և զգիշեր: * Եւ տեսի աթոռ
սպիտակ մեծ. և զի վերայ նորա նստեալ՝ յորոյ
երեսացն երկինջ էին և փախչէին երկինք և եր-
12 կիր, և տեղի ոչ գտաւ նոցա: * Եւ տեսի զմե-
ռեալս մեծամեծս և զփոքրունս, որ կային ա-
ռաջի աթոռոյն. և գրեանք բացանային. և այլ
գիրք բացաւ կենաց, և դատեցան մեռեալք ի
13 գրեցն՝ ըստ գործոց իւրեանց: * Եւ ետ ծով
զմեռեալս իւր, և մահ և դժոխք զիւրեանց
մեռեալս. և դատեցան իւրաքանչիւր ըստ գոր-
14 ծոց իւրեանց: * Եւ՝ և դժոխք մտանեցան ի
15 լիճ հրոյն: (այս է մահը երկրորդ:) * Եւ որ
ոչ ոք գտաւ ի գիրն կենացս գրեալ արկաւ ի
լիճ հրոյն:

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ տեսի երկին նոր՝ և երկիր նոր. քանզի 1
առաջինն երկինք և երկիր էանց. և ծով ո՛չ
գոյր. * Եւ զքաղաքն ս̅բ զնորն երուսաղէմ 2
տեսի՝ զի իջանէր յա̅յ՝ և յերկնից, զարդարեալ
և պատրաստեալ որպէս հարսն առն իւրոյ.
* Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր. ահաւա- 3
սիկ խորանն ս̅յ 'ի մէջ մարդկան, և բնակեսցէ
ընդ նոսա. և նոքա ժողովուրդ նմա. և սա ա̅ծ
նոցա. * Եւ ջնջեսցէ զա̅մ արտօսր յաչաց նց̅. 4
և մահ ո՛չ ևս գոյ, ո՛չ սուգ՝ և ո՛չ աղաղակ, ո՛չ
ցաւք՝ և ո՛չ աշխատանք ո՛չ ևս գոյ, զի առաջինն
էանց. * Եւ ասաց ցիս՝ որ նստէր 'ի վերայ ա- 5
թոռոյն. ահաւասիկ առնեմ զամենայն նոր. և
ասէ ցիս, գրեա՛. այս բանք ճշմարիտ և հաւա-
տարիմք. * Եւ ասէ ցիս. եղէ՝ ես եմ ալփա և 6
ով, սկիզբն և կատարած. ես ծարաւելոցն տամ
յաղբերէ ջրոյ կենաց ձրի. * Որ յաղթէ, ժա- 7
ռանգեսցէ զայս ամենայն. և ես եղէց նց̅ ա̅ծ,
և նոքա եղիցին ինձ որդիք. * Եւ ծուլացն և 8
անհաւատից՝ սպանողաց և պոռնկաց՝ և կախար-
դաց և կռապաշտից՝ և դեղատուաց, և ամենայն
ստոց՝ ամպարշտաց. որոց բաժինն իւրեանց 'ի
լճին այրեցելոյ հրով և ծծմբով. որ է մահն երկ-
րորդ. * Եւ եկն առ իս մի յեօթն հրեշտա- 9
կացն, որք ունէին զեօթն սկաւառակսն լցեալս
եօթն վախճանաւ կատարածովք, խօսեցաւ ընդ
իս և ասէ. ե՛կ՝ ցուցից քեզ զհարսնն և զկին
գառինն. * Եւ առ տարաւ զիս 'ի լեառն մի 10
բարձր և մեծ՝ հոգւովն, և եցոյց ինձ զքաղաքն
մեծ և ս̅բ երուսաղէմ. զի իջեալ էր յերկնից

առ

11 առ 'ի յա՜յ, * և ունէր զփառս ա՜յ. և էր 'ի նմա
լուսաւորութի՞ , նմանեալ ականց պատուական-
նաց՝ քար յասպիս սառնատեսակ և կենդանի։
12 * Եւ էին պարիսպք նորա մեծ և բարձր , և
ունէր դրունս երկոտասան . և յերկոտասան
դրունսն երկոտասան հրեշտակս , և անուանք
իւրաքանչիւրոցն 'ի վերայ դրանցն գրեալ էին՝
13 ըստ երկոտասան ցեղիցն իսրայէլի։ * Յարևելից
կողմանէ դրունք երեք , և 'ի հիւսիսոյ կողմանէ
դրունք երեք , և 'ի հարաւոյ կողմանէ դրունք
երեք , և յարևմտից կողմանէ դրունք երեք։
14 * Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հիմունս երկո-
տասան , և 'ի նոսա երկոտասան անուանք երկո-
15 տասան առաքելոց գառինն։ * Եւ որ խօսէրն
ընդ իս , ունէր եղէգն ոսկի 'ի ձեռին իւրում,
զի չափեսցէ զքաղաքն՝ և զդրունս նր՞ և ըզ-
16 պարիսպս նր՞։ * Եւ էր քաղաքն քառակուսի.
և որչափ երկայնութի՞ նորա՝ նոյնչափ և լայ-
նութի՝ և բարձրութի՝ հաւասար։ և էր չափ
երկայնութե՞ նորա երկոտասան հազար ասպա-
րէզս. և լայնութի՞ նորա և բարձրութի՞ միաչափ՝
17 կիվօս։ * Եւ չափեաց զպարիսպն նորա հարիւր
և քառասուն և չորս ասպարէզս. չափ մարդոյ՝
18 որ է հրեշտակի։ * Եւ էր շինուած պարսպաց
քաղաքին յասպիս. և քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝
19 նման ս՜ը և սպիտակ ապակւոյ։ * Եւ հիմունք
քաղաքին յամենայն ականց պատուականաց.
հիմն առաջին պարսպին յասպիս, երկրորդն շա-
փիղա , երրորդն պղնձագոյն , չորրորդն զըմ-
20 րուխտ , * հինգերորդն եղենգնաքար , վեցե-
րորդն սարդիոն , եօթներորդն ոսկեքար , ութ-
երորդն բիւրեղ, իններորդն տպազիոն , տասնե-

ըորդն քրիսոպրասոս, մետասանն յակինթ, եր-
կոտասանն ամեթովս։ * Եւ էին երկոտասան 21
դրունք յերկոտասան մարգարտաց՝ միաձև, և
իւրաքանչիւրոցն դրունք՝ էին մի մի դուռն՝ 'ի
միոյ միոյ մարգարտէ. և ընդարձակութիւն քաղաքին
ոսկի մաքուր՝ որպէս զապակի պայծառ։ * Եւ 22
տաճար ո՛չ տեսի 'ի նմա, քանզի տ̄ր ա̄ծ ամենա-
կալ տաճար էր 'ի նմա և գառնն։ * Եւ քաղա- 23
քին չէին պէտք արեգական և լուսնի, զի լու-
սաւորեսցեն զնա. քանզի փառքն ա̄յ լուսաւո-
րէին զնա յա̄մ ժամ. և ճրագ 'ի նմա գառնն։
* Եւ գնային հեթանոսք 'ի լոյս նորա. և թա- 24
գաւորք երկրի լուսազգեաց լինէին 'ի փառաց
նորա. * Եւ դրունք նորա ո՛չ փակէին 'ի տու՛է 25
և 'ի գիշերի, այլ բաց կային հանապազորդ. և
գիշեր ո՛չ ևս լինէր 'ի նմա. * այլ փառք և պա- 26
տիւ՛ ազգաց։ * Եւ ո՛չ մտցէ անդ ամենայն չա- 27
րակամ՝ և պիղծ և ստութիւն, բայց միայն որ
գրեալ են 'ի դպրութի՛ կենաց գառինն։

ԳԼ. ԻԲ։

Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի ջրոյ՝ 1
սառնատեսակ, որ ելանէր յաթոռոյն ա̄յ և
գառինն։ * Եւ գնայր 'ի մէջ հրապարակաց քա- 2
ղաքին. և զեզերբ գետոյն աստի և անտի ծառ
կենաց՝ որ բերէր պտուղս երկոտասան. ըստ միոյ
միոյ ամսոյ տային զպտուղս իւրեանց. և տերև
ծառոյն էր բժշկութի՛ հեթանոսաց։ * Եւ նզովք 3
անդ ո՛չ ևս էին. և աթոռն ա̄յ և գառին նորա
էր 'ի նմա. և ծառայք ն̄ր պաշտէին զնա. * և 4
տեսանէին զերեսս ն̄ր. և անուն ն̄ր գրեալ էր
'ի ճակատս նոցա։ * Եւ գիշեր ո՛չ անդ՝ և չէ՛ր 5

ինչ անդ պէտք ճրագի և լուսոյ արեգական. վ՞ա
զի տ՞ր ա՞ծ լուսաւորէր զնոսա. և թագաւորես-
6 ցեն յաւիտեանս յաւիտենից։ * Եւ ասէ ցիս.
այս բանք հաւատարիմ է և ճշմարիտ. և տ՞ր ա՞ծ
մարգարէից սրբոց՝ առաքեաց զհրեշտակ իւր՝
ծառայիդ իւրում ցուցանել՝ զոր լինելոց է
7 վաղվաղակի։ (* Ահա գամ վաղվաղակի.) երա-
նի՝ որ պահէ զբան մարգարէութեանս զայս։
8 * Եւ ես յովհաննէս լուայ՝ և տեսի զայս ա՞մ.
և յորժամ լուայ և տեսի, անկայ՝ և երկիր պագի
9 հրեշտակին՝ որ ցուցանէր ինձ զայս ա՞մ։ * Եւ
ասէ ցիս. մի՛ անկանիր առաջի իմ՝՝ և երկիր պա-
գաներ. քանզի և ես ծառայակից քո եմ և եղ-
բարց քոց՝ որ պահեսցեն զբան մարգարէութ՞ե
10 գրոյս այսորիկ. ա՞յ երկի՛ր պագ։ * Եւ ասէ ցիս
դարձեալ. մի՛ կնքեր զբանս մարգարէական գը-
11 րոցս այսմիկ. քանզի ժամանակս մերձ է։ * Որ
ամբարշտելոցն է՝ ամպարշտեսցի. և որ աղտեղա-
նալոցն է՝ աղտեղասցի, և որ արդարանալոցն է՝
12 արդարասցի, և որ սրբելոցն է՝ սրբեսցի։ * Ահա
գամ վաղվաղակի՝ և վարձք իմ ընդ իս, հատուցա-
13 նել իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց։ * Ես
եմ ալփայ և ով, սկիզբն և կատարած, առաջին
14 և վերջին։ * Երանելիք են՝ որ պահեն զպատուի-
րանս նորա. նոքա ունին իշխանութի՞ ուտել ի
փայտէն կենաց՝ և մտանել ընդ դրունս քաղա-
15 քին։ * Այլ ելցեն արտաքս՝ շունք և դեղատուք
և սպանօղք և կռապաշտք, և ամենեքեան որ սի-
16 րեն զստութի՞։ * Ես յ՞ս առաքեցի զհրեշտակ
իմ վկայել զայս ձեզ եկեղեցեացդ. ես արմատ և
սեռ ՚ի դաւթայ, և աստղ պայծառ առաւօտին։
17 * Եւ հոգի, և փեսայն՝ որ գալոցն եմ. և որ լսէ՝

ասելով թէ եկ, և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ՛, և
որ ոք կամի առնուլ զջուրն կենաց ձրի։
* Վկայեմ և ես ամ՝ որ լսէ զբանս մարգա- 18
րէութեան գրոցս այսմիկ. թէ ոք յաւելցէ 'ի սա,
յաւելցէ ած 'ի վերայ նր՝ զեօթն հարուածսն՝
գրեալս 'ի գիրս յայս։ * Եւ եթէ ոք պակասե- 19
ցուսցէ 'ի բանից մարգարէութեան գրոցս այսմիկ՝
պակասեցուսցէ և հատցէ ած զբաժին նորա 'ի
ծառոյն կենաց՝ և 'ի քաղաքէն սրբոց՝ որ գրեալ
է 'ի գիրս յայս։ * Ասաց՝ որ վկայեացն զայս. 20
գամ ես վաղվաղակի. ամէն։ Եկն տր յս քս։
* Շնորհք տն մերոյ յի քի 'ի վերայ ամ նբց։ 21
Ամէն։

ՎԱԽՃԱՆ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ.

[illegible]

ՑԱՆԿ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ա	Գործք առաքելոց:	3.
բ	Թուղթ պօղոսի առ հռովմայեցիսն:	85.
գ	Թուղթ պօղոսի առ կորնթ. առաջին:	118.
դ	Թուղթ պօղոսի առ կորնթ. երկրորդ:	150.
ե	Թուղթ պօղոսի առ գաղատացիսն:	172.
զ	Թուղթ պօղոսի առ եփեսացիսն:	184.
է	Թուղթ պօղոսի առ փիլիպեցիսն:	195.
ը	Թուղթ պօղոսի առ կողոսացիսն:	203.
թ	Թուղթ պօղոսի առ թեսաղ. առաջին:	211.
ժ	Թուղթ պօղոսի առ թեսաղ. երկրորդ:	219.
ժա	Թուղթ պօղոսի առ տիմոթէոս առաջին:	223.
ժբ	Թուղթ պօղոսի առ տիմոթէոս երկրորդ:	233.
ժգ	Թուղթ պօղոսի առ տիտոս:	240.
ժդ	Թուղթ պօղոսի առ փիլիմոն:	245.
ժե	Թուղթ պօղոսի առ եբրայեցիսն:	247.
ժզ	Թուղթ կաթուղիկեայց յակոբու:	273.
ժէ	Թուղթ կաթուղ. պետրոսի առաջին:	282.
ժը	Թուղթ կաթուղ. պետրոսի երկրորդ:	292.
ժթ	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու առաջին:	298.
ի	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու երկրորդ:	307.
իա	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու երրորդ:	309.
իբ	Թուղթ կաթուղ. յուդայի առաքելոյ:	311.
իգ	Յայտնութի յովհաննու:	314.